

သန့်ရှင်းစင်စင်

စီစဉ်
ညီညီနောင်

တကယ်လုပ်ပြီး
ငါ့ငါ့

အသုတ်ပြင်နေသူများ

ADDED VALUE
PETER CHURCH

တန်ဖိုး
(၂၅၀၀) ကျပ်

+

အုပ်ချုပ်

၅၀၀ အုပ်

+

အကြိမ်

ပထမအကြိမ်

၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ

+

မျက်နှာပုံးဒီဇိုင်း

Pike Pike

+

ထုတ်ဝေသူ

ဦးသန်းမြင့်

လင်းလင်းစာပေ (၀၁၀၄၀)

၄/၂၉၊ မြဝတီမင်းကြီးလမ်း၊

၁၀ မိုင်၊ ရန်ကုန်မြို့။

+

ပုံနှိပ်သူ

အောင်မြင့်ထွန်းပုံနှိပ်တိုက်၊

၂၄၂၊ လမ်း ၄၀၊ ရန်ကုန်မြို့။

+

စာမူခွင့်ပြုချက် - ၆၈၃ / ၂၀၀၃ (၇)

အပုံးခွင့်ပြုချက် - ၈၆၄ / ၂၀၀၃ (၁၀)

လူ့အဖွဲ့တန်းကြီး
ဘဝတန်းတက်ဖို့

စာကယ်လုပ်ပြီး အဟုတ်ပြင်နေသူများ

ညီညိုနှင့် မြတ်တော်သော

ADDED VALUE

PETER CHURCH

ဒို့တော်အရေးရာ

ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး
 တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး
 အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး

ဒို့အရေး၊
 ဒို့အရေး၊
 ဒို့အရေး၊

ပြည်သူ့သဘောထား

ပြည်ပအားကိုးပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
 နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
 နိုင်ငံတော်၏ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
 ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

နိုင်ငံရေး ဦးစည်ချက် (၄) ရပ်

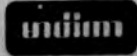
- * နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ငြာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး
- * အမျိုးသား ပြန်လည် စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
- * နိုင်ငံသား ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- * ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး

စီးပွားရေး ဦးစည်ချက် (၄) ရပ်

- * စိုက်ပျိုးရေးကိုအခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်တည်ဆောက်ရေး
- * ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- * ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- * နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး

စုပွင့်ရေး ဦးစည်ချက် (၄) ရပ်

- * တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားရေး
- * အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများ မပျောက် ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
- * မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး
- * တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး

၁။ နိဒါန်းစကား	၇
၂။ ပင်ဂျီရန် ဟာဂျီ အဗ္ဗဒူလ်ရာမန် (ဘဂ္ဂုနိုင်ငံ ဒါဂ္ဂုဆလမ်)	၁၇
၃။ အဘူဘာကာ အဝမ်တင်ဂါအယ်လ်ဟတ်ဂျီ(ဘဂ္ဂုနိုင်ငံ ဒါဂ္ဂုဆလမ်)	၂၅
၄။ အဘူရီဇယ် ဘက်ကရီး (အင်ဒိုနီးရှား)	၃၃
၅။ အယ်လ်ဖွန်ဆို တီ၊ ယူချင်းကို (ဖိလစ်ပိုင်)	၄၃
၆။ အင်ဒရူးအယ်လ်၊ ဂိုရှန်နန်စီနီယာ (ဖိလစ်ပိုင်)	၅၁
၇။ တန်ဆရီ ဒါတို အက်မန်ဟာရှင် (မလေးရှား)	၅၉
၈။ ဘွန်းယွန်းချန်း (စင်ကာပူ)	၆၇
၉။ ချန်းသော် ပက်သမ်မဗောင် သီဖာဆိန်း (လာအို)	၇၇
၁၀။ ဒေါက်တာ ချူကွမ်သူး (ဗီယက်နမ်)	၈၃
၁၁။ အင်ဂျင်နီယာ စီပူထရာ (အင်ဒိုနီးရှား)	၉၁
၁၂။ ကိုရာဇန်ဆန်တိုမ် ဒီလာပက်စ် (ဖိလစ်ပိုင်)	၁၀၁
၁၃။ ဒါရာကွန်း ပက်သမ်မဗောင် (လာအို)	၁၀၉
၁၄။ အက်ကာ ဂျစ်ပတာ ဝစ်ဒ်ဂျာဂျာ (အင်ဒိုနီးရှား)	၁၁၅
၁၅။ ဖာဒေါက်စ် အဗ္ဗဒူလာ ဆစ်ဒစ်စ် (အင်ဒိုနီးရှား)	၁၂၉
၁၆။ ဖရန့်စ် ဘင်ဂျမင် (စင်ကာပူ)	၁၃၉
၁၇။ ဟာရှင် ဒီဂျိုဂျီဒီကုဆူမို (အင်ဒိုနီးရှား)	၁၄၇
၁၈။ ဟင်နရီစိုင်း (ဖိလစ်ပိုင်)	၁၅၇
၁၉။ အီဘရာဟင် ရစ်စ်ဂျက်ဒ် (အင်ဒိုနီးရှား)	၁၆၉
၂၀။ ဟာဂျီ အိုက်ဒရစ်စ်ဘင်၊ ဟာဂျီအဘက်စ် (ဘဂ္ဂုနိုင်ငံ)	၁၇၅
၂၁။ အိမ်နံ့ တော်ဖစ် (အင်ဒိုနီးရှား)	၁၈၃
၂၂။ ဂျိုင်မီ ဩဂတ်စတို ဇိုဘယ်ဒီအယာလာ ၂ (ဖိလစ်ပိုင်)	၁၉၃
၂၃။ ဂျင်နီတေး (စင်ကာပူ)	၂၀၃
၂၄။ ဂျွန် ဂိုကောင်ဝေ၊ ဂျူနီယာ (ဖိလစ်ပိုင်)	၂၁၅
၂၅။ ဂျွန် ကွန်ဆက်ပရင်း ဂျူနီယာ (ဖိလစ်ပိုင်)	၂၂၅
၂၆။ ဂျူးလီယပ်စ် တာဟီဂျာ (အင်ဒိုနီးရှား)	၂၃၇
၂၇။ ကာတာ ဆင်း၊ သက္ကရေးလ် (စင်ကာပူ)	၂၅၁
၂၈။ ခန်ချိုင်း ကီရာဆရီသာနာကွန် (လာအို)	၂၆၁

၂၉။ လီ ဗင် ကင်းမ် (ဗိယက်နမ်)
 ၃၀။ ဒါတို အိယာ လီယိချွန်း (မလေးရှား)
 ၃၁။ မင်နူရယ် ဗိလာ (ဂျူနီယာ) (ဖိလစ်ပိုင်)
 ၃၂။ အော့ကနား မင်းနံ ကစ်သံ (ကမ္ဘောဒီးယား)
 ၃၃။ ဘရာ မိုးယာတီ ဆိုဒိုဖြိုး (အင်ဒိုနီးရှား)
 ၃၄။ ငှယ်င် ကော့ချန်း (ဗိယက်နမ်)
 ၃၅။ ငှယ်င် သီကွမ် (ဗိယက်နမ်)
 ၃၆။ ငှယ်င် သီးအန်နန်း (ဗိယက်နမ်)
 ၃၇။ ငှယ်င် ထရန် ဘက် (ဗိယက်နမ်)
 ၃၈။ ဒေါက်တာနိုနို အန်ဝါမက်ကရင်း (အင်ဒိုနီးရှား)
 ၃၉။ အော် ချော့ ကျတ် (စင်ကာပူ)
 ၄၀။ ဖမ်ဖူး ငေါထရိုင်း (ဗိယက်နမ်)
 ၄၁။ အော့ကနာပူကော့အန် (ကမ္ဘောဒီးယား)
 ၄၂။ ရော်ဘတ်တို အာ၊ ရိုမူလို (ဖိလစ်ပိုင်)
 ၄၃။ ဟာဂျီ ဆက်ဘလီ အာဆတ် (ဘရူနိုင်း)
 ၄၄။ စန်တီ အင်သာဗောင်း (လာအို)
 ၄၅။ ဆင်းခမ်း ဖိနစ်သံ (လာအို)
 ၄၆။ ဆူဆန်နား မက်ဒရီဂေါလ် (ဖိလစ်ပိုင်)
 ၄၇။ ဆူယန်တို ဝွန်ဒူး ကုဆိုမို (အင်ဒိုနီးရှား)
 ၄၈။ အော့ကနာ စိုင် ကောင်ထရစ်မ် (ကမ္ဘောဒီးယား)
 ၄၉။ ဒါတို တန်ချင်းနမ် (မလေးရှား)
 ၅၀။ တန်ဖောလီ (ကမ္ဘောဒီးယား)
 ၅၁။ တောချွန်းဟီး (စင်ကာပူ)
 ၅၂။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး သမ်း ဆာယာဆစ်ပစ်နား (လာအို)
 ၅၃။ ထရန် ဇူယန် ကင် (ဗိယက်နမ်)
 ၅၄။ ဗရက္ခန် ဗောဓိစိန်း (လာအို)
 ၅၅။ ဗီရချစ် ဖိလဖန်ဒက်သံ (လာအို)
 ၅၆။ ဗုကင်မ် ဟန်း (ဗိယက်နမ်)
 ၅၇။ ဗူးခိုင်သန်း (ဗိယက်နမ်)
 ၅၈။ ဝါရစ်ဖာန် စိုင်ဆစ်ပစ် (ဖိလစ်ပိုင်)

၂၆၉
 ၂၇၉
 ၂၈၉
 ၂၉၉
 ၃၀၇
 ၃၁၅
 ၃၂၅
 ၃၃၅
 ၃၄၅
 ၃၅၇
 ၃၆၇
 ၃၇၇
 ၃၈၅
 ၃၉၇
 ၄၀၇
 ၄၁၃
 ၄၂၃
 ၄၃၃
 ၄၄၃
 ၄၅၁
 ၄၅၉
 ၄၇၁
 ၄၇၉
 ၄၈၇
 ၄၉၇
 ၅၀၅
 ၅၁၃
 ၅၂၁
 ၅၃၁
 ၅၃၉

နိဒါန်းစကား

ဒီစာအုပ်ဟာ သူဌေးဖြစ်နည်းရေးထားတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။
 ဒါပေမယ့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခံထားသူ အတော်များများကတော့ အဆ
 မတန် ကြွယ်ဝချမ်းသာသူတွေဖြစ်နေတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

အမှန်စင်စစ်တော့ ဒီစာအုပ်မှာ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေက သူတို့ရဲ့
 လုပ်ငန်းတွေ သို့မဟုတ် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ကျွမ်းကျင်မှုတွေအပေါ် (ဖြစ်ရပ်
 အများအပြားမှာ) သူတို့ရဲ့နိုင်ငံအပေါ် အစွန်းထွက်တန်ဖိုးနှင့် မြင့်မားစွာ အကျိုး
 ပြု ဂုဏ်ဆောင်ပေးခဲ့ကြတဲ့ ထိပ်တန်းစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် အမျိုးသား အမျိုး
 သမီးတို့ရဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ်ကို အလေးထား ဦးစားပေးထားတာပါ။

ထို့အတူပဲ အောင်မြင်မှု၊ တတ်သိကျွမ်းကျင်မှု၊ လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာတွေ
 နှင့်ပတ်သက်တဲ့ သူတို့ရဲ့အတွေးအမြင်တွေကို တစူးတစိုက် ဖော်ပြထားတာ
 လည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် အဲဒီ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေမှာ ကျောင်းသား
 အဖြစ်၊ နောက်တော့ ရှေ့နေဘဝ၊ အဆုံးမှာ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်နှင့် စီးပွားရေး
 သမားအနေနှင့် အနှစ်သုံးဆယ်ကျော်ကျော် ကျင်လည်ခဲ့ပြီးပါပြီ။

ကျွန်တော်ဟာ အဆိုပါဒေသတစ်ဝန်းက ဦးဆောင်ခဲ့သူတွေနှင့် နောက်ပါ
 နှစ်နှစ်အတွက် အတော်များများကို တွေ့ဆုံလေ့လာ စူးစမ်းခဲ့ပါတယ်။

ထုံးစံအတိုင်း အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေအကြောင်းကို စာအုပ်စာတမ်းတွေထဲမှာ
 ဖတ်ရှုလိုဖြစ်စေ၊ တစ်ဆင့်ကြားအရဖြစ်စေ သိရသလောက်ကတော့ သူတို့
 ဘယ်ရွှေ့ဘယ်မျှ ပိုက်ဆံချမ်းသာတယ်၊ ဘာတွေ အကြီးအကျယ် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြ
 တယ်၊ အံ့သြစရာ ဘယ်လိုကောင် ဘယ် ဆိုတာတွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။

အများအားဖြင့် သူတို့ရဲ့ဘဝဇာတ်လမ်းတွေကို စိတ်ဝင်စားမှု နည်းနေကြ တယ် ထင်ရပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖို့တော့ အဲဒီဘဝဇာတ်လမ်းတွေဟာ ဘဏ် စာရင်းမှာ ဒေါ်လာငွေတွေ ဘယ်လောက်ရှိနေတယ်လို့ သိရတာထက် ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတယ်လို့ ယူဆပါတယ်။

သူတို့ ဘယ်နည်းနှင့် ဒီလို ချမ်းသာတဲ့ဘဝ ရောက်ခဲ့ရတာလဲ။ ကံကောင်း ထောက်မလိုလား။ အပြင်းအထန် အလုပ်ကြိုးစားခဲ့လို့လား။ သူတို့ရဲ့ အောင်မြင် မှုကို ဦးတည်ခဲ့တဲ့ အဓိကအချက်တွေ၊ သို့မဟုတ် လမ်းကြောင်းတွေ ဘယ်လောက် များ ရှိခဲ့သလဲ။

ဒီ နောက်ဆုံးမေးခွန်းက ကျွန်တော့်ကို တကယ်ပဲ စိတ်ဝင်စားစေခဲ့ပါ တယ်။

အဆိုပါ စီးပွားရေးခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ ဘဝဇာတ်လမ်း အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေ ဟာ လူငယ်ပိုင်းနှင့် ကိုယ်ပိုင်ဘဝခရီးကို စိုင်းနှင်းဖို့ အားထုတ်နေသူတွေအတွက် လမ်းညွှန်အထောက်အကူ ဖြစ်နိုင်တယ်လို့လည်း သေချာပေါက် တွက်မိပါတယ်။

ဒါကြောင့်လည်း အဖြေရှာဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့ရာက ရလဒ်အဖြစ် ဒီစာအုပ် ထွက်ပေါ်လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော် တွေဆုံမေးမြန်းမှုတွေ စခဲ့တဲ့ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလထဲအထိ အာဆီယံနိုင်ငံတွေမှာ စီးပွားရေးအကြပ်အတည်း ဆိုက်မလာသေးပါဘူး။

အဲဒီအချိန်က အာဆီယံနိုင်ငံအများစုဟာ စီးပွားရေးအရ ခေါင်းထောင် မော်ကြားနိုင်တဲ့အခြေအနေ ရှိနေတာနှင့်အမျှ၊ ကျွန်တော် တွေဆုံဖို့ ရည်မှန်းထား သူတွေရဲ့ လုပ်ငန်းတွေဟာလည်း အတော်လေး ကောင်းနေကြဆဲပါ။

ဒီလိုနှင့် ၁၉၉၇ ကျော် နှစ်ကာလတွေမှာတော့ အဲဒီနိုင်ငံတွေအဖို့ စီးပွား ရေးနှင့် နိုင်ငံရေးပြဿနာတွေ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါတော့တယ်။

၁၉၉၈ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်း ကျွန်တော် စာအုပ်ရေးပြီးတဲ့အချိန်ကျတော့ အင်တာ ဗျူး လုပ်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တချို့ဟာ သူတို့နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးကပ်၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးဂယက်ကြောင့် ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ထိခိုက်နှစ်နာခဲ့ကြတယ်လို့ သိလိုက် ရပါတယ်။

ကျွန်တော့်အတွက် ထူးထူးခြားခြား မှတ်မှတ်ရရ အဲဒီကိစ္စရပ်တွေအပေါ် မှာ သိပ် တံအံ့တံ့မဖြစ်မိတာဟာ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်အများစုက အကောင်းမြင်ဝါဒ ကိုင်စွဲထားကြသလိုပါပဲ။

တချို့ကတော့ ပြောလိမ့်မယ်။ ဒါဟာ အကောင်းမြင်ဝါဒထက်သာတဲ့ လျစ်လျူရှုပေက္ခာပြုမှုပဲလို့။ ဒီကြားထဲက နိုင်ငံက သောင်းကနင်းဖြစ်လို့ စီးပွား ပျက်ရတာတွေကို သူတို့ မမူခဲ့ကြတာ အမှန်ပါ။

အဲဒီထဲက တစ်ယောက်တလေကျတော့လည်း ဆုံးရှုံးမှုဆိုတာ တစ်ခါ မှ မကြုံဘူးသလို၊ အောင်မြင်မှုနှင့်ချည်း ပူစာဆုံခဲ့ရတာလည်း တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

ဖြစ်ရပ်အများစုကတော့ ဒုက္ခမျိုးစုံနှင့်-မပြတ် ဆုံစည်းခဲ့ရသလို၊ အတွေ့ အကြုံရင်ကျက်ပြီး အရေထူနေရာက ရင်ဆိုင်ဖောက်ထွက်ဖို့ ကြံဆောင်နိုင်ခဲ့ကြပြန် ပါတယ်။

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် ခြောက်ဆယ်ကို ကျွန်တော် ရွေးချယ်ခဲ့ပုံလည်း တင်ပြချင်ပါသေးတယ်။

ကျွန်တော့်ရဲ့ ရည်ရွယ်ရင်းအတိုင်း အထူးအကူအညီတွေ နည်းနည်းမှ မပါတဲ ကိုယ်ပိုင်စွမ်းပကား ကြိုးစားအားထုတ်မှုတွေနှင့် ဘဝကို အမြတ်ထုတ် ဂုဏ်ထူးဆောင်နိုင်ခဲ့ကြသူတွေကိုသာ ပထမဦးစား ပေးခဲ့တာပါ။

(သမ္မတတွေ၊ မင်းစိုးရာဇာတွေ၊ ဩဇာတိက္ကမ အရှိန်အဝါကြီးမားသူတွေနှင့် နီးစပ်သူများရဲ့ သားသမီးတွေကို ချန်လှန်ထားခဲ့ပါတယ်။)

ဒီနောက် မိတ်ဆွေတွေ၊ ဩစတေးလျသံတမန်တွေ၊ နိုင်ငံအသီးသီးက ကုန်သွယ်မှုမစ်ရှင်အဖွဲ့တွေ၊ အာဆီယံနိုင်ငံတွေက ပေါက်ရောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အကြံပြုချက်အရ နောက်တစ်သုတ် ထပ်ရွေးချယ်ပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံအလိုက် အင်တာဗျူးလုပ်ရမယ် ပုဂ္ဂိုလ်စာရင်း ပြုစုနိုင်ခဲ့ပါတော့တယ်။

တချို့ တွေဆုံပွဲတွေမှာ သူတို့နှင့်ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်တဲ့ အစိုးရများရဲ့ အကူ အညီ ယူခဲ့ရတာမှန်သော်လည်း၊ ဒါဟာ သူတို့အောင်မြင်မှုနှင့် ပတ်သက်တဲ့ အချက် မဟုတ်ပါဘူး။

ပြီးတော့ ကျွန်တော် တွေဆုံမေးမြန်းခဲ့သူတွေအထဲမှာ ဖိလစ်ပိုင် အာယာ လာ မိသားစုက ဂျိုင်မီဩဂက်စတို ခိုဘယ်လ် ဒီအာယာလာ နှစ်နှင့် အင်ဒို နီးရှားက ဘက်ရီ ညီအစ်ကိုများ၊ အဘူရီဇယ်လ် ဘက်ကရီတို့လို တကယ် သံမဏိရှည်တဲ့ လုပ်ငန်း ကြီးများက လက်ရှိအကြီးအကဲပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ပါဝင် ခဲ့ပါတယ်။

သူတို့ရဲ့ ဘိုးဘေးဘီဘင်တွေက လုပ်ငန်းတွေကို ကြီးပွားဖွံ့ဖြိုးသည်ထက် ဖွံ့ဖြိုးအောင် မြှင့်တင်ပေးခဲ့ကြရာက ယခုမျိုးဆက်သစ်ခေါင်းဆောင်တွေ လက်ထက် မှာလည်း လုပ်ငန်းကို အဆပေါင်းများစွာ ပိုမိုချဲ့ထွင်နိုင်ရုံမက ခေတ်သစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီတိုးတက်အောင်လည်း ကြံဆောင်နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

သူတို့ဟာ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအပိုင်းမှာလည်း မိသားစုဝင်တွေကို ဆက်လက် ခန့်ထားပြီး အရေအတွက်ကို အစဉ်တိုးပွားစေတဲ့အပြင် ညီညွတ်စည်းလုံးမှုလည်း ရစေခဲ့ပါတယ်။

သူတို့ကို ဘာတွေက အဆက်မပြတ် လှုပ်ဆော်မှုပေးခဲ့သလဲ။ သူတို့ရဲ့ ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် အောင်မြင်မှုအသီးအပွင့်တွေကို ငြိမ့်ငြိမ့်လေးထိုင်မစားဘဲ တန်ဖိုးဂုဏ်ရည်တွေ ပိုပြီးတက်လာအောင် ဘယ်အရာတွေက မောင်းနှင် တွန်အားပေးခဲ့သလဲ ဆိုတာတွေဟာလည်း ကျွန်တော့်အဖို့ စိတ်ဝင်စားစရာပါပဲ။

ဒီစာအုပ်ထဲပါသူတွေရဲ့ နောက်ခံသမိုင်းအကြောင်းအချက်တွေဟာလည်း သူတို့ရဲ့ ဘဝအတွေ့အကြုံနှင့် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားခဲ့ရပုံတွေကို လှစ်ပြထားခဲ့တာဖြစ် လို့ စာဖတ်သူတွေအတွက် အကျိုးပြုနိုင်လောက်အောင် အဖိုးတန်ပါတယ်လို့ ဆိုချင်ပါတယ်။

ခြုံပြီးပြောရရင် တစ်ဦးချင်းရဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ်တွေထဲမှာ စာဖတ်သူတွေကို ဘဝအောင်မြင်ရေးလမ်းကြောင်းပေါ် အရောက်ပို့ပေးနိုင်တဲ့ လမ်းညွှန်ချက်၊ လျှို့ဝှက်ချက်တွေကို အဓိက ရှာဖွေ တင်ဆက်ပေးထားပါတယ်လို့။

အဲဒီအချိန်က အသက် ဆယ့်ငါးနှစ်သာရှိသေးတဲ့ ကျွန်တော့်သား နီကို လတ်စ်ဟာလည်း ကမ္ဘောဒီ ယားနှင့် ဗီယက်နမ်မှာ လုပ်ခဲ့တဲ့ တွေ့ဆုံမှုအတော် များများကို အဖော်လိုက်ပါခဲ့ရာက ဩစတေးလျအပြန် လေယာဉ်ပေါ်မှာ အောင်မြင်မှုရဲ့ လျှို့ဝှက်ကျင့်စဉ်တွေ ဘာလဲဆိုတာ မင်း သိခဲ့ပြီလား'လို့ သူ့ကို မေးကြည့်မိပါတယ်။

သူက သူ့လေယာဉ်တက်ခွင့်လက်မှတ်လေးကို ထုတ်၊ ကျောဘက်ကို လှန်၊ အတန်ငယ်စဉ်းစားပြီးတဲ့နောက် အောက်ပါအချက် ဆယ်ချက်ကို ရေးချပြပါတယ်။

- * အလုပ်ကြီးစားမှု၊
- * တက္ကသိုက်ပညာတတ်အဖြစ်နှင့် ဘွဲ့ရခြင်း၊
- * ရိုးသားမှုရှိခြင်း၊
- * လှုံ့ဆော်အားပေးမှုရခြင်း၊
- * ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် ထားခြင်း၊
- * အခွင့်အခါကိုသိ၍ မလွတ်တမ်းဖမ်းကိုင်ခြင်း၊
- * ရည်မှန်းချက်ကို မပျောက်မပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းခြင်း၊
- * အခက်အခဲ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းကျော်လွှားနိုင်ရန် အသင့်ပြင်ဆင်မှုရှိခြင်း၊
- * လိုအပ်ပါက တစ်ပတ်လုံးလုံး အလုပ်လုပ်ခြင်း၊
- * ကံကောင်းခြင်း တို့ပဲ ဖြစ်ပါသတဲ့။

ကျွန်တော်က နှစ်ခဲကို သူ တကယ်လို့ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းထောင်ပြီး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမယ်ဆိုရင် အပေါ်က အချက် ကိုးချက်ကို ဂရုစိုက် လိုက်နာရမှာပဲလို့ ပြောမိပါတယ်။

ကံကောင်းခြင်းဆိုတာ ကျွန်တော် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအများစုရဲ့ ဘဝကို အင်မတန်ထူးခြားစွာနှင့် အထောက်အကူပြုခဲ့တာတော့ တွေ့ရပါတယ်။

ဥပမာ ဖိလစ်ပိုင်က အဲလ်ဖရန်ဆို ယူချင်းကိုးဆိုရင် ပွင့်လင်းရိုးသားစွာနှင့် ခုလိုပြောပြခဲ့တာကလား။

“ခင်ဗျား ကံမကောင်းရင် အလုပ်ကြမ်းသမား ဖြစ်နေရာကနေ ဘယ်တော့မှ ချမ်းသာအောင်မြင်လာမှာ မဟုတ်ဘူး” ဆိုပဲ။

တခြားလူတွေလည်း ဒီလေသံအတိုင်း တစ်ထပ်တည်း ထွက်ခဲ့ကြတာ တွေ့ရပါတယ်။

တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတွေထဲမှာ အဓိကလို့ ဆုံးဖြတ်ထားတဲ့ အချက်တစ်ချက် အနေနှင့် ကျွန်တော် သတိပြုခဲ့မိတာကလည်း အချိန်အခါရဲ့ အရေးပါမှုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

- လုပ်ငန်း စတင်ရမယ့်အချိန်
- လုပ်ငန်း ချဲ့ထွင်ရမယ့်အချိန်

- လုပ်ငန်းထဲက ထွက်ရမယ့်အချိန်ရယ်လို့ သတ်မှတ်ချက်ရှိဖို့ လိုမယ်ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော် တွေဆုံခဲ့သူ အတော်များများကတော့ အခွင့်သာတဲ့အချိန်ကို အရယူဖို့ဆိုတဲ့ အံ့မခန်းဉာဏ်စွမ်းတွေ ရှိကြတယ်လို့ ပြောရမှာပါ။

နောက် အောင်မြင်ရေးလမ်းတစ်သွယ်ကတော့ 'ကျရာအလုပ်မှာ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်ခြင်း' ပါပဲ။

ဒီအမြင်ကို တချို့က သွေ့ဖြည်ပါတယ်။ မလေးရှားက ဒါတိုတန်ချင်းနမ်ဆိုရင် 'ဘယ်သူ ဘာပြောပြော၊ ကိုယ်မလုပ်ချင်တာကို လုပ်တာလည်း လုပ်ငန်းအောင်မြင်မှု ရစေတယ်' လို့ ယုံကြည်ပါသတဲ့။

ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ကတော့ တွေ့ခဲ့သမျှလူအားလုံးလိုလို သူတို့ လုပ်လက်စ လုပ်ငန်းအပေါ်မှာ အမှန်တကယ် နှစ်သက်ပျော်မွေ့နေကြတယ်လို့ ဆိုချင်ပါတယ်။

အာရှတိုက်သားအများစုလိုပဲ အနောက်နိုင်ငံသားတွေမှာလည်း အလားတူရှိနေမယ်ထင်ရတဲ့ အယူအဆတစ်ခုကတော့ 'မျိုးဆက်သစ်တွေအနေနှင့် ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်လုပ်လာတဲ့ မိသားစုလုပ်ငန်းဟာ သူတို့ရှိတဲ့အရည်အချင်းနှင့် ကိုက်ကိုက်မကိုက်ကိုက်၊ သူတို့ဆန္ဒ ရှိရှိ မရှိရှိ ဆက်လုပ်ရမယ့်တာဝန်ကြီး ရှိတယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ။

ကျွန်တော်အမြင်အရ လတ်တလော ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရတဲ့ စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းနှင့် မိသားစုလုပ်ငန်း အရွယ်အစားပမာဏဟာ နောက်မျိုးဆက်တွေကို အဆိုပါ တာဝန်ရှိမှုများက ကယ်တင်ရာရောက်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။

အဲဒီ ပမာဏကြီးမားတဲ့ မိသားစုလုပ်ငန်းကြီးတွေအနေနှင့် ကမ္ဘာ့ပွဲပြိုင်တဲ့ ဒီနေ့ခေတ်မှာ ဆက်လက်ရှင်သန်နိုင်ဖို့ အစွမ်းအထက်ဆုံးမန်နေဂျာများ လိုအပ်သလို၊ ခိုင်မာတဲ့ ဓနအင်အားနှင့် နည်းပညာကျွမ်းကျင်မှုရှိတဲ့ နိုင်ငံခြားအစုရှုပ်တွေလည်း ရှိမှဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

တချို့ မိရိုးဖလာ လုပ်ငန်းရှင်တွေကတော့ သူတို့လုပ်ငန်းတွေကို ကျွမ်းကျင်သူတွေလက်ထဲ လွှဲထားတဲ့စနစ်ကို သုံးကြသလို၊ တချို့ကလည်း နိုင်ငံခြားအစုဝင်တွေနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ကြပြီး သူတို့ကိုယ်ကိုက်ကတော့ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူအဖြစ်ထက် နန်းနဲ့မြုပ်နဲ့သူအဖြစ်နှင့်သာ နေကြတာတွေ ရပါတယ်။

ကျွန်တော်ဟာ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတိုင်းကို သူတို့ရဲ့နိုင်ငံတွေ အရောက်သွားပြီး မျက်နှာချင်းဆိုင် လုပ်ခဲ့တာပါ။

ဒီစာအုပ်ရေးနေမှန်းသိတဲ့ ကျွန်တော်မိတ်ဆွေတွေနှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေက 'အဲဒီလူတွေရဲ့ ဘဝနှင့်စပ်လျဉ်းတဲ့ ကောလာဟလတွေ၊ ထူးခြားဖြစ်စဉ်တွေကိုကိုင်ပြီး ချောင်ပိတ်မဖမ်းဘူးလား' လို့ ဝိုင်းမေးကြပါတယ်။

အဲဒီအခါတိုင်း ဒီစာအုပ်ဟာ စာနယ်ဇင်းပုံစံနှင့် အလစ်အငိုက်ဖမ်းပြီး စုံစမ်းစစ်ဆေးတာမျိုးလုပ်မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ကျွန်တော် ပြန်ဖြေနေကျပါ။

အမှန်လည်း ကျွန်တော်အနေနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သူတစ်ဦးချင်းကို စာမူကြမ်းတွေပို့ပြီး အတည်ပြုချက် ယူခဲ့ပါသေးတယ်။ လူအတော်များများက နာမည်နှင့် ရက်စွဲ အမှားတွေလောက် အသေးအဖွဲ့ပြင်ပေးရုံပဲ လုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။

တချို့အချက်အလက်တွေကို ပြန်တည်းဖြတ်ပေးခဲ့ရတာတွေတော့ ရှိပါတယ်။ ဒါကလည်း သက်ဆိုင်ရာ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်သစ်တွေရဲ့ သူတို့နိုင်ငံရေးအခြေအနေကို အကြောင်းပြပန်ကြားချက်အရ ဖြစ်ပါတယ်။

စာအုပ်ပါပုဂ္ဂိုလ်တွေဘဝကို အကျွမ်းတဝင်သိရှိပြီးဖြစ်တဲ့ စာဖတ်သူတွေအနေနှင့် ဖြစ်ရပ်ဇာတ်ကြောင်းတွေ တိကျမှန်ကန်မှု ရှိ မရှိကိုလည်း ဆန်းစစ်ဝေဖန်ကြလိမ့်မယ်လို့ အောက်မေ့ပါတယ်။

လွဲချော်မှု တစ်စုံတစ်ရာရှိခဲ့မယ်ဆိုရင်လည်း သူတို့ရဲ့လုပ်ငန်းနှင့် ဘဝအောင်မြင်မှု အဓိကလမ်းစဉ်တွေကိုသာ စောင်းပေးထားတာပါလို့ နားလည်ပေးစေချင်ပါတယ်။

ပညာရေးဟာ အောင်မြင်မှုကို အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်တယ်ဆိုတာကလည်း ဂရုစိုက် စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့ အခြေခံအချက်တစ်ခုပါပဲ။

အသက်အရွယ်ကြီးရင့်တဲ့ လုပ်ငန်းရှင်အများအပြားဟာ သူတို့ကိုယ်တိုင်ပညာခံနည်းကြပေမယ့် (ပြောစမှတ်ပြုလောက်အောင်ပဲ) သူတို့ရဲ့သားသမီးတွေကို တန်ဖိုးအရှိဆုံးပညာတွေ သင်ပေးဖို့ အစွမ်းကုန် ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ကြတာ သိသာမြင်သာပါတယ်။

သူတို့ဟာ အရွယ် လွန်သွားလို့ဖြစ်ဖြစ်၊ ပညာသင်ခွင့် မရလို့ဖြစ်ဖြစ်၊ အကြောင်းမသင့်လို့ ပညာသင်ရင်းတန်းလန်းက ကျောင်းထွက်ခဲ့ရတာပဲ ဖြစ်ဖြစ် သူတို့လုပ်နေရတဲ့ အလုပ်မှာတော့ ကျွမ်းကျင်မှုရှိခဲ့ကြတာတွေ ရှိ ထည့်ပြောမှ မျှတမှု ရှိပါလိမ့်မယ်။

သူတို့ဟာ အလုပ်ကို မဆုတ်မနစ် ခွဲသတ္တိနှင့် လုပ်ခဲ့သူတွေ၊ ပင်ကို ဉာဏ် ထက်မြက်သူတွေ၊ အံ့မခန်း စွမ်းအားရှိသူတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။

အောင်မြင်မှုမှာ 'ပညာ' အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုရာမှာ အမျိုးသား ရေးရာ ရေိုက်လက္ခဏာအရလည်း ထည့်ထွက်နိုင်ပါတယ်။

ဗိယက်နမ်မှာဆိုရင် ကျွန်တော် တွေ ဆုံခဲ့သူတိုင်းလိုလို နေ့မအားညမနား အလုပ်ချိန်ပြင်ပမှာ အားကြီးမာန်တက် သင်ကြားလေ့လာခဲ့ရာက ပညာအဆင့် အတန်း အမြင့်မားဆုံးရခဲ့ကြသူတွေဖြစ်နေတာ သတိထားမိပါတယ်။

စင်ကာပူကျတော့ လူဦးရေနည်းပါးတဲ့ သူတို့နိုင်ငံမှာ အောင်မြင်မှုရဖို့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုတည်းအပေါ် အားထားလို့မရတာနှင့်အမျှ၊ ခေတ် အလျောက် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ရှုပ်ထွေးပွေလီမှုတွေ တိုးများလာတာကို အရင်းခံ ပြီး ပညာတတ်ဖြစ်ဖို့ အရေးထားကြတာပါ။

တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု အများစုတွေအရ လာမယ့်နည်းပညာခေတ်နှင့် လုပ်ငန်း ခွင်တွေမှာ 'ပညာရေးဟာ တခြားအရေးပါတဲ့ အချက်တွေ၊ နည်းနာတွေနှင့် ပေါင်းစပ်မှသာ လူတကာထက် ထူးကဲတဲ့အောင်မြင်မှု ရမယ်'ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ် ထွက်လာပါတယ်။

ဒီကြားထဲက ရှားရှားပါးပါး ခြားခြားနားနား အဆိုပြုလာသူတစ်ယောက် ကတော့ စင်ကာပူက 'ကာတာဆင်း သက္ကဏေ'ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သူဟာ သူ့သား လေးယောက်စလုံးကို မိသားစုလုပ်ငန်းထဲ မောင်းသွင်း ထားပြီး၊ တစ်ယောက်မှ တက္ကသိုလ်မပို့ခဲ့ဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။

ဒါကလည်း 'တက္ကသိုလ်ရောက်တဲ့လူက ရောက်ပြီး၊ မရောက်တဲ့လူကို နှိမ်၊ အနှိမ်ခံရသူကလည်း မကြေမချမ်းနှင့် ရန်ပြန်လုပ်မှာစိုးလို့'ဆိုပြီး ရှင်းချက် ထုတ်လေရဲ့။

ပြီးတော့ တက္ကသိုလ်ပညာတတ်တာ တစ်ခုတည်းနှင့် လူတစ်ယောက် ကို ထိပ်တန်းကုန်သည်ကြီးဖြစ်အောင် လုပ်ပေးနိုင်ပါဘူးလို့လည်း နှော့ဒက တက်လိုက်ပါသေးတယ်။

'စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်ဆိုတာ အလိုလိုမွေးဖွားလာတာပဲ'ဆိုတဲ့ သူ့အမြင် ကို တခြားလူအတော်များများက သဘောတူလက်ခံလိမ့်မယ်တော့ မထင်မိပါ။

ပညာရေးက လူတစ်ယောက်ရဲ့ ပင်ကိုအရည်အသွေးကို အထောက်အကူ ပေးသလား၊ အနှောင့်အတားပြုသလား စဉ်းစားဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် လူများစုအနေနှင့်တော့ ဒီနေ့ခေတ်ကြီးမှာ 'မြားအိမ်ထဲ မြားများများရှိလေ ကောင်းလေ'လို့ ယူဆကြတာနှင့်အမျှ၊ ပညာရေးအခန်းကဏ္ဍရဲ့ အရေးပါမှုဟာ တစ်နေ့တခြား ကြီးမားလာတာ တွေ့ရမှာပါပဲ။

ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုနောက်လိုက်ပြီး၊ ငွေရှာခြင်းဟာ ပဝာနကျမကျ အရေး ပါမပါဆိုတာကလည်း ကျွန်တော့်ရဲ့ စိတ်ဝင်စားမှုကို နှိုးဆွပေးတဲ့ အကြောင်းအရာ တစ်ချက်ဖြစ်ခဲ့ပြီး အဖြေရှာတွေ့တဲ့အခါမှာတော့ ပီတိဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။

အများစုဟာ ငွေရဖို့ထက် သူတို့နှစ်သက်ရာအလုပ်ကို လုပ်ရတာရယ်၊ ကောင်းသထက်ကောင်းအောင် ကြိုးစားနေရတာရယ်ကို မက်မော အရသာ တွေ့တယ်လို့ ဆိုခဲ့ကြတာကြောင့်ပါပဲ။

ဆိုလိုတာက 'အလုပ် လုပ်တာကို ပထမ၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝရေးကို ဒုတိယ' ထားကြတာပါပဲ။

အများအားဖြင့် ငွေမုဆိုး၊ ငွေကျွန်ဘဝနှင့် ငွေနောက်ကို သဲကြီးမဲကြီး လိုက်တာဟာ (တခြား အောင်မြင်စေတဲ့ အခြေခံအကြောင်းတွေကို ဘေးချိတ် ပြီး အလှအယက် ငွေရှာတာဟာ) ပြတင်းပေါက်က ခုန်ချတာနှင့် အတူတူပဲ လို့ တွေးထင်ယူဆကြပါတယ်။

လူတစ်ယောက်ဟာ အကျင့်စာရိတ္တ ဖောက်ပြန်ချွတ်ယွင်းခဲ့ရင် တဒဂံ ရေတိုအားဖြင့် ချမ်းသာပျော်ရွှင်မှုရပေမယ့် နာမည်ပျက်၊ သိက္ခာကျနှင့် ကျွန်တို့ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး နစ်နာဆုံးရှုံးရဖို့ပဲ ရှိတယ်လို့ အများစုက မှတ်ယူထားကြ လေရဲ့။

ကျွန်တော်တွေ့ခဲ့သူ အားလုံးမဟုတ်တောင် အများစုအနေနှင့် သူတို့ရဲ့ အကျင့်သီလ၊ ဂုဏ်သိက္ခာကို အသက်လောက်တန်ဖိုးထားပြီး ဂရုတစိုက် စောင့်ရှောက်ကြတယ်လို့ ဆိုရမှာပါ။

မလေးရှားက တန် ဆရီဒါတို့ အက်မန်ဟာရှင် ဆိုရင် ပထမဆုံး မလေးရှားရိုင်းဂစ်ငွေ သန်းချီရရေးအတွက် အသည်းအသန်ရှာဖွေမိခဲ့ကြောင်း နောင်တသံဖြင့် ဝန်ခံခဲ့ပါတယ်။

အင်ဒိုနီးရှားက လုပ်ငန်းရှင်မင်းသမီး ဖိုးတာတီ ဆိုဒီပြီးဆိုရင် မျက်နှာအလှ ပြင် မိတ်ကပ်နှင့် တိုင်းရင်းဆေးဖော်ဖို့သာ အာရုံစိုက်နေခဲ့ရာမှာ ငွေကြေးအရ အောင်မြင်မှုတွေကို ဂရုမထားမိပါဘူးလို့ ဆိုသူတွေလည်း ရှိခဲ့ပါတယ်။

အချုပ်အနေဖြင့် ပြောချင်တာက အာဆီယံစီးပွားရေး အခက်ကြုံကျဆင်နေတဲ့ကာလကို ဖြတ်သန်းနေရဆဲ ကျွန်တော်တို့အတွက် အရေးကြီးသလောက် အထောက်အကူပြုနိုင်တဲ့ ထွက်ပေါက်လေးတစ်ခုကို အင်တာဗျူးတွေထဲကတော့ ထုတ်နုတ်ရရှိခဲ့ပါတယ်။

လူအတော်များများဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးစ ကမ္ဘာစီးပွားရေး ကပ်ပျက်ကြီးဆိုက်နေတဲ့ နောက်ပိုင်းလိုကာလတွေ၊ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံမှာ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး အကြပ်အတည်းဆိုက်နေတဲ့အချိန်မျိုးတွေမှာ လုပ်ငန်းအဆောက်အဦကို စတင်ခဲ့ကြပြီး၊ အလုပ်ဖြစ် အဆင်ချောခဲ့ကြတယ် ဆိုတာပါပဲ။

ဖိလစ်ပိုင်က ဟင်နရီစိုင်းရဲ့ စကားလေးအရတော့-

“ခေတ်ကောင်းချိန်မှာ လူတိုင်းက နေရာမရွေး အလုပ်ကောင်းကောင်း ကြိုးစားလုပ်ကြသလို၊ ခေတ်ပျက်ချိန်မှာ လူတွေစိတ်ဓာတ်ကျပြီး လုပ်ငန်းကိုင်ငန်းပျက် လုံးပါးပါးရင်း စက်တွေ ရပ်သွားနေကျပါပဲ”

ဟင်နရီစိုင်းကိုယ်တိုင်ကတော့ အဲဒီသဘောတရားနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် လုပ်ပြီး ကာလပျက်ချိန်မှာ လုပ်ငန်းတွေတိုးချဲ့သလို၊ အခွင့်အလမ်းကောင်းတွေ ရဖို့ ခါတိုင်းထက်တောင် နှစ်ဆတိုး အပင်ပန်းခံသေးတယ်လို့ ပြောပါတယ်။

ဒီသတင်းစကားကို သုံးသပ်ကောက်ချက်ချလိုက်မယ်ဆိုရင်တော့ စီးပွားရေးအခြေအနေ ဆိုးဝါးနေတဲ့အချိန်တွေမှာတောင် အခွင့်အရေးတွေ ရှိနေတတ်တာမို့ ဒီစာအုပ်ပါ အထင်ကရ လုပ်ငန်းရှင်သူဌေးတွေပေးထားတဲ့ သော့တွေနှင့် ရွှေတံခါးများကို ဖွင့်လိုက်ကြပါတော့။

ပီတာ ချတ်ချ်

ဘရူနိုင်း ဒါရူဆလမ်

ပင်ဂျီရန် ဟာဂျီ အပ္ပူဒူလ် ရာမန်

PENGIRAN HAJI ABDUL RAHMAN

အက်စ်ကောဘီဘီ တည်ထောင်သူနှင့် အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်

အက်စ်ကောဘီဘီလုပ်ငန်းစုသည် ဘရူနိုင်းလ်နိုင်ငံ၏ စက်မှုဆိုင်ရာ မဟာကုမ္ပဏီကြီးများတွင် တစ်ခုပါဝင်၏။ အက်စ်ကောဘီဘီ ကော်ပိုရေးရှင်း အနေဖြင့် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး၊ စက်ရုံကုန်ထုတ် လုပ်ငန်း၊ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ အိမ်ခြံမြေလုပ်ငန်း၊ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း၊ စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်း၊ ခရီးသည်ပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်း၊ သင်္ဘောလုပ်ငန်းများကို အဓိကလုပ်ဆောင်လျက်ရှိ၏။

ပင်ဂျီရန် ဟာဂျီ အဗ္ဗဒူလ်ရာမန်

ပင်ဂျီရန် အဗ္ဗဒူလ်ရာမန်ဟာ ဘရူးနိုင်ငံ ရှဲလ်ကုမ္ပဏီဝန်ထမ်းအဖြစ် ကိုးနှစ် အမှုထမ်းခဲ့ရက၊ သူပိုင် သင်္ဘောလုပ်ငန်းကုမ္ပဏီငယ်လေးကို တည်ထောင်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီနေ့ဆိုရင် သန်းပေါင်းမြောက်မြားစွာ ရင်းနှီးပိုင်ဆိုင်မှုတွေနှင့် ကုန်ထုတ် စွမ်းအားတွေ တစ်ပုံတစ်ပင်ရှိတဲ့ အက်စ်ကေဘီဘီတည်ထောင်သူ၊ အမှုဆောင်အရာရှိချုပ် အနေဖြင့် ပြည်တွင်းစီးပွားရေးဦးဆောင်နိုင်ရုံမက 'အေပက်' အပါအဝင် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများမှာပါ အရေးပါအရာရောက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နေပါပြီ။

ကျွန်တော် သူ့ကို ဘန်ဒါဆာရီ ဘဂဝမ်မြို့တော်ရဲ့ တောင်ဘက် တစ်နာရီခွဲခရီး ကွာဝေးပြီး ဆာရာဝက်နယ်ခြားမြို့နှင့် ကပ်နေတဲ့ ကူလာဘယ် လိတ်မြို့က (မြစ်ပြင်ကိုလှမ်းမြင်နေရတဲ့) သူ့ရုံးခန်းထဲမှာ တွေ့ဆုံခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။

အဗ္ဗဒူလ်ကို ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၄ ရက်မှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။ သားသမီး ဆယ်နှစ်ယောက်ထဲမှာ သူက အကြီးဆုံးပါ။ သူ့အဖေ ပင်ဂျီရန်အဘက်စ်ဟာလည်း ကုန်သွယ်ရေးကြောင်း အင်ဂျင်နီယာတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဘရူးနိုင်ငံရှဲလ် ရေနံကုမ္ပဏီမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ အလုပ်အကျွေးပြုရင်းက ကိုယ်ပိုင်ကြက်ခြံလေး ထောင်ပြီး မိသားစုအပိုင်ငွေ ရှာခဲ့ရတယ်။

စင်စစ်တော့ သူ့အဖေဟာ ရှဲလ်ဘရူးနိုင်ငံမှာ သာမန်သင်္ဘောသားလေးဘဝ ကနေ ရေကြောင်းအင်ဂျင်နီယာဖြစ်လာတဲ့အထိ အပတ်တကုပ် ကြီးစားခဲ့သူ ပါပဲ။ ဒီလိုနှင့် ကလေးဆယ်နှစ်ယောက်ကို ကြီးပြင်းအောင် လုပ်ကျွေးပြုစုခဲ့တဲ့

၉၁၀

သူ့အပေရဲ့ ရုန်းကန်မှုတွေကို ကြည့်ညှိလေးစားမဆုံးတဲ့ ခံစားချက်တွေဖြင့် အဗ္ဗဒူလ်က အူလှိုက်အသည်းလှိုက် ပြောပြခဲ့ပါတယ်။

ပြီးတော့ သူနှင့် သူ့အပေရဲ့ နာမည်ရင်းတွေရှေ့မှာ တပ်ထားတဲ့ 'ပင်ဂျီရန်' ဆိုတဲ့ မျိုးရိုးနာမည်အကြောင်းနှင့်ပတ်သက်လို့ သူတို့ရိုးရာအစွဲအလန်းအရ 'ပင်ဂျီရန်' ဆိုတာ 'တစ်သက်လုံး ကြီးပွားချမ်းသာဖို့ အာမခံချက်မရှိဘူး' လို့ သတ်မှတ်ထားကြတာဆိုပြီး ပြောပြပါတယ်။

“ဘယ်သူတွေ ဘာပဲပြောပြော ကျွန်တော့်ရဲ့ ကြီးပွားအောင်မြင်ရေးမှာ တော့ ဒါဟာ ထိခိုက်အောင် မလုပ်နိုင်ပါဘူး။”

ပြောပြောဆိုဆိုဖြင့် သူက ပြတင်းပေါက်ကနေ မြစ်ရိုးတစ်နေရာက လက်ညှိုးထိုးပြရင်း

“ကျွန်တော်ဟာ အဲဒီချောင်းကလေးထဲက ခုနစ်နာရီကူးတို့မို့အောင် မနက်လေးနာရီခွဲကတည်းက ထပြီး လှေကလေးနှင့် ဘယ်လိတ်ကို လှော်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီကမှ ကျောင်းကို လမ်းလျှောက်ရသေးတယ်။ နာရီဝက် တစ်နာရီလောက်ကြာ တဲ့ခရီးမှာ အဆင်မသင့်ရင် လှိုင်းလေထန်တာနှင့်ကြုံပြီး လှေမှောက်မလိုဖြစ်တာ ခဏခဏပါပဲ”

သူဟာ အင်္ဂလိပ်စာသင်ကျောင်းနှင့် ဘာသာရေးကျောင်းကို တစ်နေ့ကုန် တက်ခဲ့ရာက အိမ်ကို ညမိုးချုပ်မှ ပြန်ရောက်နေကျပါ။ ဒီလိုနှင့်ပဲ သူဟာ ပင်လယ်ကို ငယ်ငယ်ကတည်းက ချစ်တတ်လာခဲ့တာပေါ့။

သူ့အနေနှင့် ကျောင်းနေရင်း တစ်ဘက်ကလည်း အပေရဲ့ ကြက်မွေးတဲ့ လုပ်ငန်းကို ကူညီရင်း အောက်သက်ကြော့ခဲ့ရတယ် ဆိုရမယ်။ ဈေးကို ကြက်လာ ရောင်းခဲ့ရာက စီးပွားရေးလည်း နားလည်ခဲ့ရတယ်။

“အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်က ငယ်သေးတော့ ဈေးရောင်းပါးတဲ့အခါမှာ ဘေးဆိုင်က တရုတ်တစ်ယောက်ကို ကော်မရှင်ပေး စောင့်ရှောင်းခိုင်းပြီး သွားကစားနေမိသေးတယ်။ အဖေက တွေ့သွားတော့ 'မင်း ကြီးပွားချင်ရင် အလုပ်ကို စိတ်ပါလက်ပါ လုပ်ရမယ်' လို့ ဆုံးမခဲ့တယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော့် တစ်ဆက်တာ ဘဝလမ်းညွှန် ပြစ်ခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ အခြေခံအထက်တန်းကို အောင်ခဲ့တဲ့နောက် သူ့အဖေက ရှိလဲ လုပ်ငန်းပညာသင်ကျောင်းကိုတက်ဖို့ စီစဉ်ပေးခဲ့တယ်။ အဲဒါဟာ ဘဂ္ဂုန်းမှာ ဖွင့်ခဲ့တဲ့ တစ်ခုတည်းသော စက်မှုကျောင်းပဲ ပြစ်ပါတယ်။

အဲဒီကျောင်းက ၁၉၇၃ ခုနှစ်မှာ စက်မှုအင်ဂျင်နီယာဘွဲ့ကို သူ ရခဲ့ပြီး ရှိလဲပညာရှင်အုပ်စုမှာ ဝင်လုပ်ခဲ့ရတယ်။ ဆာဘာ ဆာရာဝက်နှင့် ဘဂ္ဂုန်းတစ်ခွင် ကမ်းလွန်ရေနံတွင်းနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို ကိုးနှစ်တိုင်တိုင် ဝင် လုပ်ခဲ့ရာက အတွေ့အကြုံရဲ့ ကျက်လာရတယ်။

“လုပ်ငန်းသဘောတရားတွေနှင့်အတူ လူမျိုးခြားတွေနှင့် ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးတွေ ကျွမ်းလာတယ်။ သူတို့ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံတွေကို နားလည်ခဲ့ရတယ်။ ဒါဟာ လူမျိုးပေါင်းစုံပါတဲ့ ကုမ္ပဏီကြီးတွေနှင့် လုပ်ကိုင်ရ တဲ့အခါ အတော်လေးအဆင်ပြေရတဲ့ အကြောင်းတစ်ခုပါပဲ။ ကျွန်တော့်အနေဖြင့် ဘယ်သူနှင့်ပဲလုပ်လုပ် လေးစားခြင်းခံရတာပါပဲ”

အဗ္ဗဒူလ်ရာမန်ဟာ ကမ်းလွန်တည်ဆောက်ရေးမှာ သုံးနှစ်လုပ်ပြီး ကိုယ့် ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှုတွေ တိုးတက်လာခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒေသခံ ဘဂ္ဂုန်း အလုပ်သမားတွေအပေါ်မှာ ဗြူရိုကရေစီစနစ်နှင့် ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်တဲ့ ရှိလဲကုမ္ပဏီရဲ့ ပုံစံကို မကြိုက်တော့တာနှင့် ရုန်းထွက်ပြီး ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းထောင်ဖို့ ဆုံးဖြတ် ခဲ့တော့တယ်။ ၁၉၈၂ ခုနှစ်မှာ ရှိလဲက ထွက်ခဲ့တာပါပဲ။

“ကိုးနှစ်တာ စုဆောင်းထားတဲ့ ငွေလေးနှင့် စစချင်းတော့ ဘာလုပ်ရမှန်း မသိဘူးပေါ့ဗျာ။ ရေကြောင်းဝါသနာပါတာလေး အရင်းခံပြီး ဘာအတွေ့အကြုံ မှမရှိပေမယ့် သင်္ဘောလုပ်ငန်း စုထောင်မိတယ်။ ရှိလဲကုမ္ပဏီက ကန်ထရိုက် တွေရအောင် ကြိုးစားနိုင်ခဲ့တာပဲ ဆိုပါတော့။

“အဲဒီအချိန်က ဘဂ္ဂုန်းအလံတင်ထားနိုင်တဲ့ သင်္ဘောရယ်လို့ တစ်စီး မှ မရှိသေးပါဘူး။ ရှိလဲက အငြိမ်းစားယူထားတဲ့အပေနှင့် ကျွန်တော်ဟာ စင်ကာပူက သင်္ဘောတစ်စီးငှားပြီး စလုပ်ခဲ့တာပါ”

ဒီလိုနှင့်ပဲ ၁၉၉၆ ခုနှစ်မှာတော့ သူ့သင်္ဘောကုမ္ပဏီဟာ 'အိုင်အက်စ်အို' နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း ခံခဲ့ရပါပြီ။

ဒါဟာ ၁၉၈၄ ခုနှစ် အညတရကျောင်းသားလေးဘဝကနေ ပညာကို အငမ်းမရလိုလားမှုလေးက အရင်းတည်ခဲ့တာပဲ ဆိုရမယ်။

တစ်ချိန်က ဆင်းရဲနံ့ချာခဲ့ပေမယ့် ရှိလဲကုမ္ပဏီရဲ့ကျေးဇူးနှင့် ဘဝဆိုတာ ကံကောင်းခြင်း။ အပြင်းအထန်အလုပ်ကြိုးစားခြင်းတွေ အပေါ်မှာသာ မူတည် နေတာ မဟုတ်ဘဲ၊ အတွေ့အကြုံနှင့် ပညာဗဟုသုတကြွယ်ဝခြင်း၊ များပြား ဖို့လည်း လိုအပ်ကြောင်း သိနားလည်ခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၈၄ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၈၉ ခုနှစ်ကြားမှာ သူဟာ စိခံရေးရာနှင့် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ တွေ ဆုံဆွေးနွေးပွဲတွေကို လက်လှမ်းမီသလောက် တက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအတွက် ဘရုန်းနိုင်ငံအတွင်းသာမက အင်္ဂလန်၊ ဘယ်လ်ဂျီယန်၊ ဂျာမနီ၊ မလေးရှား၊ ဂျပန် ဖိလစ်ပိုင်တွေကိုပါ ရောက်ခဲ့ရတာပါ။

“အဲဒီ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတွေ သွားတက်ခဲ့လို့လည်း ဗဟုသုတတွေ အများကြီးရခဲ့သလို ကျွန်တော့်အတွက် တိုးတက်မှုလျင်မြန်ခဲ့ရုံက အများတွေနည်းစေခဲ့ပါတယ်”

ဒီလိုနှင့် အဗ္ဗဒူလ်ရာမန်ရဲ့ စီးပွားရေးအုပ်စုဟာ တခြား ဘရူနိုင်းကုမ္ပဏီတွေလိုပဲ လုပ်ငန်းတစ်မည်တည်းမလုပ်ဘဲ လုပ်ငန်းပေါင်းစုံ ချဲ့ထွင်လုပ်နိုင်ခဲ့တာ တွေ့ရပါတယ်။ သင်္ဘောလုပ်ငန်း၊ အိမ်ခြံမြေရောင်းဝယ်ရေး၊ ကုန်သွယ်ရေး၊ ဘီလပ်မြေနှင့် အိမ်သုတ်ဆေးလုပ်ငန်းအပါအဝင် စက်မှုကုန်ထုတ်ရေး၊ လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်းတွေအထိ လုပ်ငန်းပေါင်းစုံ ထူထောင်ခဲ့တာပါ။

သူက သူ့ရဲ့စွမ်းရည်တွေထဲက အဓိကစွမ်းအားတစ်ခုဟာ ‘အာရုံစိုက်မှု အားကောင်းတာပဲ ဖြစ်တယ်’လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

ဒါကို ဘီလပ်မြေစက်ရုံနှင့် အင်္ဂတေလုပ်ငန်းတွေ တည်ထောင်ပုံက သက်သေပြပါတယ်။

ဒီအကြံကို သူ့ငွေရှင်ကြေးရှင်တွေကို သူ ပထမဆုံးတင်ပြတော့ အားလုံးက သူဟာ စိတ်ကူးယဉ်သမားအဖြစ်နှင့် ခြေလှမ်းကျဲလွန်းတယ်လို့ ဝေဖန်သတိပေးကြလေရဲ့။

အဲသလို ဝိုင်းပြောတာကပဲ သူ့ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပိုခိုင်သွားစေတယ်။ တွန်းအားပေးလိုက်မယ့် ဖြစ်သွားတယ်။ သူက အင်ဒိုနီးရှား သစ်ကုမ္ပဏီတစ်ခုကို အစုစပ်ခေါ်လိုက်ပြီး ဟောင်ကောင်က ငွေအရင်းအနှီးထုတ်ဖို့ ပူးပေါင်းကြီးစားနိုင်ခဲ့ကြတယ်။

“ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော့်ရဲ့ လုပ်နိုင်စွမ်းအပေါ်မှာ အကန့်အသတ်ထားလို့ ရမယ်လို့ မထင်ပါဘူး။ ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော့်ကို အနှစ်နှစ်ဆယ်လောက် ဦးဆောင်လမ်းညွှန်ခဲ့တဲ့ ‘ဆွေး ဘယ်လောက်ပဲ ဟောင်ဟောင်၊ တောင်ကြီးကတော့ လှုပ်မှာ မဟုတ်’ဆိုတဲ့ မလေးစကားပုံက အရာမဝင်တော့ပါဘူး။

“ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ကျွန်တော့်အဖေကလည်း တစ်အားပါပဲ။ ကျွန်တော် လုပ်သမျှ ပါဝင်ကူညီခဲ့တယ်လေ။ အဖေဟာ တကယ့်လူရိုးလူကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး တစ်နှစ်တစ်ခါ ဘုရားဖူးသွားရရင် ကျေနပ်နေတာပါပဲ”

စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတာက မွေးချင်းဆယ်နှစ်ယောက်ထဲမှာ ကျွန်တော့်လူ အားလုံးလိုလို အစိုးရဝန်ထမ်းတွေ ဖြစ်ကုန်တဲ့ကြားက အဗ္ဗဒူလ်ရာမန်တစ်ယောက်သာ တကယ့်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်ကြီး ဖြစ်ခဲ့တာပါပဲ။

“ကျွန်တော် ဒီလုပ်ငန်းတွေ ဝင်လုပ်မိလို့လည်း ကလေးဘဝက အိပ်မက်မက်ခဲ့ရတဲ့ တိုင်းပြည်တွေအနှံ့ သွားလည်ခွင့်ရခဲ့တာ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ကံအကောင်းဆုံးလို့ ဆိုရမှာပါ။ ဘရူနိုင်းက လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်အပေါင်းအသင်းတွေလို ဧကိကံသီးရိုက်တာတစ်ခုတည်း ကျွန်တော့်ရဲ့ အပန်းဖြေအနားယူနည်း မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒါထက် အားလပ်ချိန်မှာ စစ်တုရင်ကစားရတာကို ကျွန်တော် ပိုနှစ်သက်ပါတယ်”

ဖိုးသုညဘဝကနေ၊ ရွှေသူဌေးဖြစ်ခဲ့ရတဲ့ အဗ္ဗဒူလ်ရာမန်ရဲ့ ဘဝတစ်စိတ်တစ်ဒေသနှင့် ရင်ထဲက စကားတွေပါပဲ။

ဘရူနိုင်း ဒါရူဆလမ်

အညူဘောကာ အဝ် တင်ဂါ အယ်လ် ဟတ်ရှ်

**ABU BAKAR AWANG
TENGAH EL-HAJJ**

ဘရူနိုင်း၊ အေတီအိပ်ချ်ကုမ္ပဏီများ၏ အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာ

အေတီအိပ်ချ်ကုမ္ပဏီအုပ်စုသည် ဘရူနိုင်းက အကြီးဆုံး သွင်းကုန်လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် သစ်ထုတ်လုပ် ဖြန့်ချိရေး၊ ပရိဘောဂ စက်ရုံပိုင်ရှင်များ ဖြစ်ကြ၏။ ဝဠပ်ကု ဗုဒ္ဓစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့ရာမှ ဆောက်လုပ်ရေး၊ မြို့ပြအိမ်ရာ၊ အထွေထွေကုန်သွယ်ရေး၊ ပညာရေး၊ ခရီး သွားလုပ်ငန်းနှင့် စားကုန်လုပ်ငန်း စသဖြင့် ကုမ္ပဏီ လုပ်ငန်းခွဲ ဆယ်နှစ်စု ရှိခဲ့၏။

အဘူဘောကာ အဝမ် တင်ဂါ အယ်လ်ဟတ်ဂျီ

အဘူဘောကာအဝမ် တင်ဂါအယ်လ်ဟတ်ဂျီဟာ ဘရူနိုင်းရဲ့ ဦးဆောင် လုပ်ငန်းရှင်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။

ဝမ်းနည်းစရာကတော့ ကျွန်တော် တွေဆုံမေးမြန်းခန်းလုပ်ပြီး မကြာခင် မှာပဲ မတော်တဆယာဉ်တိုက်မှုဖြစ်ပြီး သူ ကွယ်လွန်သွားခဲ့ရတာပါပဲ။

သူ့ဖခင်တည်ထောင်ခဲ့တဲ့ အေတီအိပ်ချ်ကုမ္ပဏီများအုပ်စုရဲ့ အုပ်ချုပ်မှု ဒါရိုက်တာတစ်ယောက်အနေနှင့် သူဟာ ခရီးသွားကိုယ်စားလှုပ်လုပ်ငန်း၊ ပရိဘောဂလုပ်ငန်း၊ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း အားလုံးမှာ သူဟာ စိတ်ဝင်စား တက်တက်ကြွကြွ ဆောင်ရွက်နေပါတယ်။

သူဟာ မလေး စီးပွားရေးနှင့် စက်မှုအဖွဲ့ကြီးရဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်ဟာ လှပတဲ့တနင်္ဂနွေနေ့မှာ ဘင်ဒါဆာရီ ဘဂဝမ်မြို့တော်ရဲ့ ပန်းချီကားဆန်တဲ့ ဂေါက်ကွင်းကို လှမ်းမျှော်ရှုမြင်နေရတဲ့ စားသောက်ဆိုင်ထဲမှာ အဘူဘောကာနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရပါတယ်။

အဘူကို ယောက်ျားလေး ခြောက်ယောက်၊ မိန်းကလေး ခြောက်ယောက် ပါတဲ့မိသားစုထဲမှာ တတိယမြောက်သားအဖြစ် ၁၉၄၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၂၈ ရက်မှာ မွေးခဲ့တယ်လို့ သိရပါတယ်။

သူမွေးစားရင်းအရ ဖခင်ရဲ့အလုပ်အကိုင်ကို 'စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်း ကုန်ထမ်း'လို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဒါဟာ သူတို့မိသားစုတွေအတွက်တော့ ရယ်စရာမောစရာ ဖြစ်ခဲ့ရပါပြီ။

တကယ်စင်စစ် သူ့အဖေဟာ သူ မွေးခါစကတည်းက အစိုးရအလုပ်က ထွက်ပြီး ဘာရူနိုင်းရဲ့လ်ကုမ္ပဏီရဲ့ လက်စွဲကန်ထရိုက်လုပ်ငန်းမှာ ကြီးကြပ်ရေးမှူး ဝင်လုပ်ခဲ့တာပါ။ အဲဒီကမှ ၁၉၅၇ ခုနှစ်ကျတော့ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းထဲ ဝင်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။

၁၉၆၉ ခုနှစ်မှာ အဘူဟာ ဆယ်တန်းဖြေပြီး ကျောင်းထွက်ခဲ့တဲ့နောက် သူ့အဖေနှင့်အတူ ဝိုင်းလုပ်ခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ ကျောင်းသားဘဝမှာ စာညံ့တယ်။ ကျောင်းစာကို သူ စိတ်သိပ် မဝင်စားပေမယ့် ဒီကနေ့မိဘများလိုပဲ သူ့သားသမီးတွေကိုတော့ ပညာတတ် ဖြစ်စေချင်ခဲ့ပါတယ်။

“လေဆိပ်က စာအုပ်ဆိုင်တစ်ဆိုင်မှာ ဂျပန်တစ်ယောက်ရေးသားတဲ့ 'မင်း ချမ်းသာဖို့ ကျောင်းတက်စရာ မလိုဘူး' ဆိုတဲ့စာအုပ်ကို တွေ့ပြီး ဝယ်ဖူးခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်ကလေးတွေ မတွေ့အောင် ဝှက်ထားမိတယ်။ အဲဒါ ပျောက်သွားလိုက် တာ သားရဲ့အိပ်ရာအောက် ရောက်နေမှပဲ ပြန်ရှာတွေ့ခဲ့ရတော့တယ်”

ဒီစာအုပ်အတွက် ကျွန်တော် အင်တာဗျူးခဲ့သမျှ လူတွေအားလုံးဟာ အင်္ဂလိပ်ကျောင်း တက်ခဲ့သူတွေချည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဘူတစ်ယောက်သာ မလေး ကျောင်းပဲ တက်ခဲ့သူပါ။

သားသမီး ဆယ်နှစ်ယောက်အနက်က နှစ်ယောက်သာ အစိုးရဝန်ထမ်း ဖြစ်ခဲ့ကြပြီး၊ ကျန်တဲ့လူတွေထဲမှာလည်း သူတစ်ယောက်ပဲ အဖေခြေရာနင်းနိုင်ခဲ့ တယ် ဆိုရပါလိမ့်မယ်။

သူဟာ အပတ်စဉ် ကျောင်းပိတ်ပြီဆိုတာနှင့် အဖေလုပ်ငန်းထဲ ဝင်ကု နေခဲ့ပါတယ်။

အဖေနှင့် ဖက်လဲ့တကင်း အရင်းနှီးဆုံး ဖြစ်ခဲ့သလို၊ သူ့အဖေဆုံးတဲ့ ၁၉၉၁ ခုနှစ်အထိ သားအဖနှစ်ယောက် တကျက်ကျက်ပဲ ဖြစ်နေခဲ့ရပါသတဲ့။ သူ့အဖေက သူကြီးလာရင် ဘာလုပ်မလဲလို့ အမြဲမေးတတ်ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ကလည်း သူ့အကြိုက်လိုက်ပြီး ဆရာဝန်လုပ်မယ်လို့ ဖြေနေ ကျပ်ပေါ့။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က စာမကြိုးစားတော့ ဆရာဝန်(ဒေါက်တာ)

မဖြစ်ချင်လည်း နေတော့တဲ့။ 'ဒီ'စာလုံးနှင့်ပဲ စတဲ့ 'ဒူကန်' (ပရောဂဆရာ) ဖြစ်ရင်ကော မကျေနပ်ဘူးလား မေးတော့၊ အဖေမျက်နှာက ဒေါပွပြီး ညိုမည်းသွား လိုက်တာ ဘာပြောကောင်းမလဲ။ အဖေ မရှိတော့ပေမယ့် သူ့ရှိနေတဲ့အတိုင်း သူ စိတ်မမြိုငြင်ရအောင် 'ကျွန်တော် အလုပ်ပဲ ဖိကြိုးစားနေရပါတော့တယ်”

အဘူဟာ ဒီစာအုပ်ထဲက တခြားလူတွေလိုပဲ ပွင့်လင်းတိုးတက်တဲ့ အတွေ့ အမြင်တွေရှိပြီး၊ ရိုးရာ စွဲကင်းတာ တွေ့ရပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် သူ့ဇနီးကက်သရင်းဟာ တရုတ်အမျိုးသမီးတစ်ယောက် ဖြစ်ပြီး၊ မူစလင်အသိုင်းအဝိုင်းမှာ တရားဝင်လက်ထပ်ထားခြင်းမရှိဘဲ နေနေ ရပါတယ်။

“ကျွန်တော်ကတော့ လူမျိုးတိုင်းမှာ ကိုယ်ပိုင်စွမ်းပကားတွေရှိတယ်လို့ အခိုင်အမာယုံကြည်သလို၊ လူမျိုးဘာသာကွဲပြားတာနှင့် သူ့အရည်အချင်းရှိတာ မဆိုင်ဘူးလို့ ယူဆတာပဲ”

သူဟာ အေတီအိပ်ချ်ဖို့ ထင်ရှားကျော်ကြားလာမယ့် ဖခင်ကြီးရဲ့လုပ်ငန်းမှာ ၁၉၆၉ ခုနှစ်ကတည်းက ဝင်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။

သူတို့ကုမ္ပဏီဟာ ဆောက်လုပ်ရေးနှင့် ပရိဘောဂလုပ်ငန်းတွေကို အဓိကထားလုပ်ပြီး ပြည်တွင်းဈေးကွက်ကို ရာနှုန်းပြည့်ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်ခဲ့ပါ တယ်။

အဘူဟာ ပညာဆက်သင်ဖို့ မကြိုးစားခဲ့ပါဘူး။

“ကျွန်တော်ရတဲ့ 'အမ်ဘီအေ'ဘွဲ့ကတော့ လုပ်ရင်းကိုင်ရင်းနှင့်ပဲ မတော် တဆရခဲ့တဲ့ 'အမ်ဘီအေ' ဘွဲ့ပါပဲ။ အဖေဟာ စာတိုက်ကြေးနန်းကုန်ထမ်း အလုပ်သမားဘဝက စ၊ ခဲ့သလို၊ ကျွန်တော်လည်း အဖေအလုပ်ကို အောက်ခြေ သိမ်း အမှိုက်ကျုံးဘဝက စ၊ လုပ်ခဲ့တာပါပဲ”

သူတို့သားအဖ လုပ်ငန်းထူထောင်မှုမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ အခက်အခဲ ဒုက္ခတွေနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၆၆ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၆၇ ခုနှစ်မှာ သူ့ဖခင်ရဲ့ ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းကိရိယာ တွေဟာ ရေလွှမ်းမိုးတဲ့ဘေးကြုံပြီး လုံးဝ ပျက်စီးသွားမတတ် ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီ ဇာစ်နှစ်တည်းမှာပဲ ဆောက်လုပ်ဆဲအိမ်နှစ်လုံး မီးလောင်သွား ပြန်ပါတယ်။

“အဖေဟာ မအိပ်နိုင်မစားနိုင်ဘဲ အတော်လေး စိတ်ဓာတ်ကျသွားရပါတယ်။ ကျွန်တော် အဖေကိုဝင်ကူတဲ့အချိန်မှာ အဖေဟာ ချွတ်ခြံကျနေတဲ့အခြေအနေမှာ ရောက်နေတယ်ဆိုပါတော့”

အခြေအနေဆိုးက ရုန်းထွက်နိုင်အောင် ၁၅ နှစ်တိတိ သူတို့ ကြိုးစားခဲ့ရသလို၊ ၁၉၈၄ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းမှ သူတို့ ပုံမှန်တိုးတက်မှု စ၊ရလာတယ်လို့ အဘက ပြောပါတယ်။

တခြား ဘရူနိုင်းတွေလိုပဲ ၁၉၈၄ ခုနှစ်မှာ အစိုးရက ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းတွေကို အားပေးခဲ့လို့ အောင်မြင်ကြီးပွားတယ်လို့ သူကလည်း ယူဆခဲ့သူပါ။

“စိတ်ဓာတ်ရေးရာအရ ပုံပိုးအားပေးမှုဟာ အခက်အခဲကို ကြံကြံခံရင်ဆိုင်နိုင်ပါတယ်။ တစ်နေ့မဟုတ်တစ်နေ့ ဖြစ်ရမယ်ဆိုတဲ့ မျှော်လင့်ချက်ကလည်း ကြီးပွားအောင်မြင်ရေးရဲ့ သော့ချက်ပါပဲ။ ဒါနှင့်အမျှ စီးပွားရေးအဆောက်အအုံဖွံ့ဖြိုးရေးမှာ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ သက်သာချောင်ချိရေးနှင့် နေရေးထိုင်ရေး ဖြေလည်မှုအပါအဝင် အခြေခံချက်ရှိတဲ့အလုပ်တွေကို နိုင်ငံအစိုးရအနေနှင့် တာဝန်ခံပေးဖို့လည်း လိုအပ်တယ် ထင်ပါတယ်”

ပြီးတော့ “တခြားလူတွေထက် ပိုကြိုးစားရင် ဘရူနိုင်းမှာ အခက်အခဲတွေ့စရာ သိပ်မရှိဘူး” လို့ အဘက ပြောပါတယ်။

အေတီအိပ်ချ်ဟာ ဒီနေ့အချိန်မှာ လုပ်သားအင်အား ခြောက်ရာကျော်ရှိပြီး၊ အကောင်းဆုံးပရိဘောဂတွေသာမက ငွေရင်းငွေနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းလုပ်ငန်းတွေပါ လုပ်ဆောင်နေပါတယ်။ သူတို့ဟာ အကြီးဆုံး သစ်ကုန်သည်ကြီးတွေလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အထွေထွေကုန်များ (ဆေးရုံသုံး ကိရိယာတွေ သွင်းကုန်ကိုယ်စားလှယ်)၊ ပညာရေးဝန်ဆောင်မှု (ပြည်တွင်းပြည်ပ အလုပ်သမားတွေအတွက် ချစ်ဆောလို့ခေါ်တဲ့ အခြေခံပညာသင်ကျောင်း)၊ စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်း၊ မြို့ပြနှင့်ဆောက်လုပ်ရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွေ လုပ်ပါတယ်။ သူ့အနေနှင့် တခြားဘရူနိုင်းသားတွေလိုပဲ ပြည်တွင်းဈေးကွက်ဟာ ကျဉ်းတာမို့ အပြိုင်အဆိုင်တွေ တစ်နေ့တခြား များလာတာနှင့်အမျှ ပြည်ပဖို့ကုန်အဖြစ် ဈေးကွက်ရှာရမယ် လို့ ယုံကြည်ထားပါတယ်။

အဘနှင့် သူ့ဇနီး ကက်သရင်းမှာ ခြောက်နှစ်မှ နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်ကြား သား သုံးယောက်နှင့် သမီး တစ်ယောက် ရှိပါတယ်။ အကြီးဆုံးသား အင်္ဂါရင်း

က အင်္ဂလန်မှာ ဆေးပညာဒေါက်တာဘွဲ့ သင်နေပါတယ်။ အင်္ဂန်ဝင်းက လန်ဒန်မှာ အထက်တန်းကျောင်းတက်နေပြီး၊ အင်္ဂန်ယာကတော့ ဘရူနိုင်းအလယ်တန်းကျောင်းတက်နေရာက လန်ဒန်ကို သွားတော့မယ်ဆဲဆဲပါ။

အဘဟာ လူမှုရေးအကျိုးပြုလုပ်ငန်းတွေကိုလည်း စိတ်ဝင်စားသူဖြစ်သလို အကျဉ်းထောင်နှင့် မူးယစ်ဆေးစွဲ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာနတွေကို ပုံမှန်သွားကူညီနေပါတယ်။ အစိုးရ ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေး လိုင်စင်ကော်မတီမှာလည်း အဖွဲ့ဝင် အဖြစ်အကျိုးဆောင်လျက်ရှိပါတယ်။

ကျွန်တော်က သူ့ကို ‘အောင်မြင်ရေးရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေဟာ ဘာတွေလဲ’ လို့မေးတော့၊ သူက-

“အရေးကြီးဆုံးအနေနှင့် အားသွန်ခွန်စိုက်နှင့် စုစည်းမှုရှိဖို့ပဲဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါတယ်။ တမန်တော် မိုဟာမက်ကလည်း အလုပ်လုပ်ရာမှ ကံကိုပဲ ပုံချထားလို့မဖြစ်ဘူးဆိုပါတယ်။ ခင်ဗျားအနေနှင့် လူ့ဘဝမှာ အကောင်းဆုံးကို မျှော်လင့်ထားပေးမယ့် အဆိုးဆုံးတွေကိုလည်း ရင်ဆိုင်ဖို့ ပြင်ထားရပါလိမ့်မယ်။

အပျော်တမ်း ကာရာအိုကေ အဆိုတော်တစ်ယောက်အနေဖြင့် သူ့ဘဝလမ်းညွှန်အဖြစ် သီချင်းလေးတစ်ပုဒ်ထဲက စာသားတချို့ကို ဆောင်ပုဒ်ကလေးအသွင် လက်ကိုင်ထားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ‘ကိုယ့်တောင်ပံအောက်က လေညှင်းများ’ ဆိုတဲ့ သီချင်းလေးပါ။

“ကျွန်တော့်ဘဝရဲ့ အင်အားနှင့်တူတဲ့ လေညှင်းလေးကတော့ ကျွန်တော့် မိန်းမ ကက်သရင်းပါပဲဗျာ” တဲ့။ သူက အပြုံးသားဖော်ကျူးလိုက်ပါသေးရဲ့။

သူနှင့်တွေ့ပြီး ရက်ပိုင်းလေးမှာ အဘူလ်ဘောကာခမျာ ဘရူနိုင်း ခြောက်ပိုင်းတစ်နေရာမှာ ကားတိုက်မှုဖြစ်ပြီး ကွယ်လွန်သွားပြီလို့ သူ့မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က ဖုန်းဆက်ခဲ့ပါတယ်။

ထိပ်တန်းရောက်နေတဲ့ဘဝကျမှ ရုတ်တရက် ဆုံးပါးသွားရတာဟာ ကြေကွဲစရာ ကောင်းလှချည်ရဲ့။

တိုတောင်းလှတဲ့ဘဝလေးမှာ အဘူဘောကာဟာ လူချစ်လူခင်များသူ ဖြစ်ခဲ့တာကိုပဲ တွေးပြီး ဖြေသိမ့်ရပါတော့မယ်။ သူ့သားသမီးတွေဟာ သူတို့အဖေရဲ့ တန်ဖိုးကို သိကြမယ်လို့ ကျွန်တော် အတပ်ပြောရဲ့ပါတယ်။

အဲ-သူဇနီးသည် ကက်သရင်းအဖို့တော့ အဘူ ပြောခဲ့တဲ့ သိချင်းစာသား
လေးနှင့်ပဲ နှစ်သိမ့်ပေးလိုက်ပါတယ်။

“ကျွန်တော့်ဘဝရဲ့ အင်အားနှင့်တူတဲ့ တောင်ပံအောက်ကလေးညင်းလေး
ကတော့ ကျွန်တော့်မိန်းမ ကက်သရင်းပါပဲဗျာ”

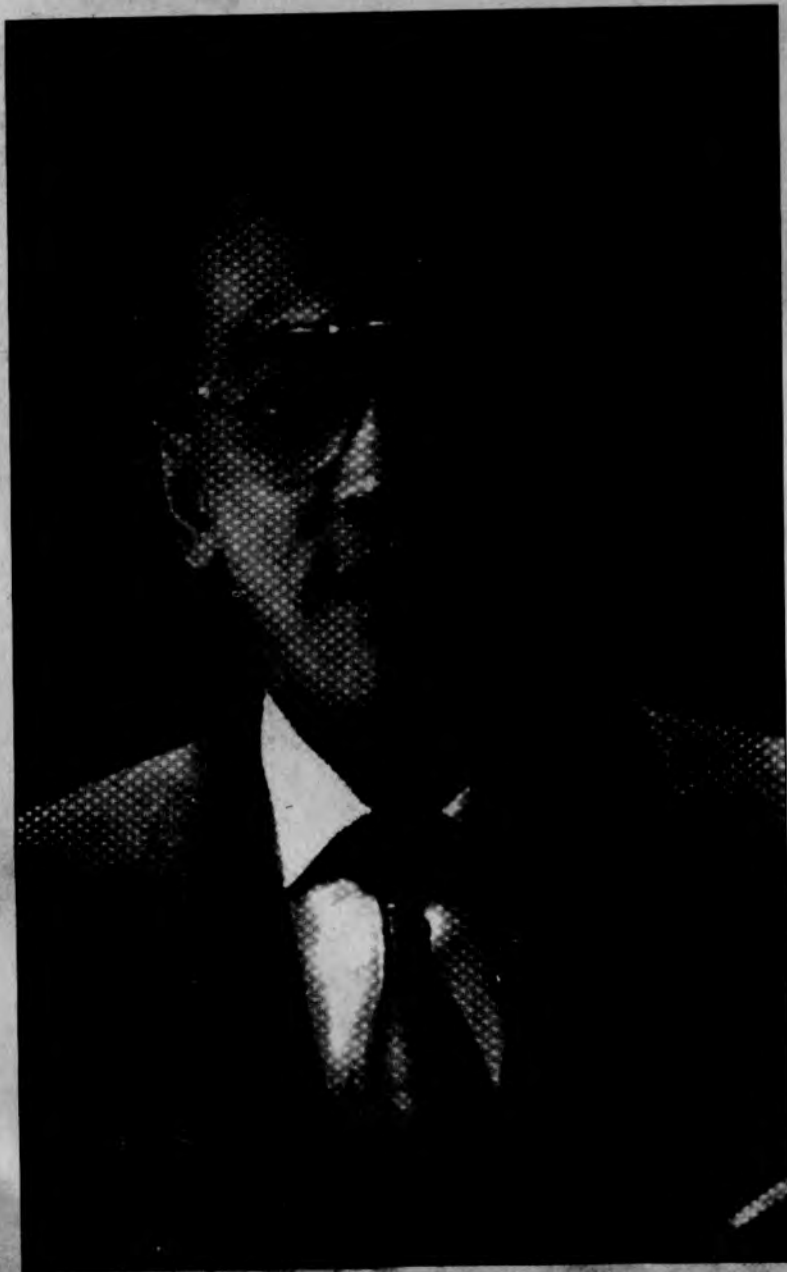
အင်ဒိုနီးရှား

အဘူရီဇယ် ဘက်ကရီး
ABURIZAL BAKRIE

ပီ၊ တီ၊ ဘက်ကရီးနှင့် ညီအစ်ကိုများ ကမ္ဘာတီဥက္ကဋ္ဌ

ပီ၊ တီ၊ ဘက်ကရီး ညီအစ်ကိုများကို အဘူရီ
ဇယ်ဘက် ကရီတို့၏ ဖခင်ကြီးက ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင်
တည်ထောင်ခဲ့၏။ ထိုမိသားစုကုမ္ပဏီကြီးမှာ ပုဂ္ဂလိက
ပိုင် လုပ်ငန်းကြီးအဖြစ် ထွန်းကားခဲ့ရာမှ အင်ဒိုနီးရှား
နိုင်ငံ၏ တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေး အခြေခံဝန်ဆောင်မှု
များ၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကို အဓိက ဆောင်ရွက်
နေသည်။

အဘူရီဇယ် ဘက်ကရီး

ကျွန်တော်ဟာ အဘူရီဇယ်နှင့် ဝစ်စ်မာ ဘက်ကရီးခန်းရဲ့ မနီးမဝေးမှာ မကြာမီကမှ ဆောက်ထားတဲ့ အစည်းအဝေးအခန်းငယ်ထဲ၌ တွေ့ဆုံခဲ့ရပါတယ်။

အဘူရီဇယ်ကို ၁၉၄၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၅ ရက်မှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။ သား သုံးယောက်၊ သမီး တစ်ယောက် မွေးခဲ့တဲ့အထဲက အကြီးဆုံးသားပါ။ သူ့အဖေ အာမက် ဘက်ကရီဟာ စူမတြာကျွန်းက လမ်ပန်းမြို့မှာမွေးခဲ့ပြီး၊ သူ့အမေကတော့ မီဒန်မြို့သူ ဖြစ်ပါတယ်။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသား အများစုမှာ မျိုးရိုးနာမည် မရှိကြပါဘူး။ ကိုယ်ပိုင်နာမည်တွေပဲ ပေးတတ်ကြပါတယ်။ ခု ဘက်ကရီမိသားစု မျိုးရိုးနာမည်ကို သုံးခဲ့ကြတာလည်း မျိုးဆက်တစ်ဆက်လောက်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။

အဘူရီဇယ်ဟာ 'အစ်ကယ်လ်' ဆိုတဲ့ နာမည်နှင့်သာ လူသိများခဲ့ပါတယ်။ သူ့အဖိုးက လယ်သမားကြီးဖြစ်ပြီး၊ အရောင်းအဝယ်လေးလည်း နည်းနည်းပါးပါး လုပ်တတ်ပါတယ်။ သူ့အမေဘက်ကတော့ လူလတ်တန်းစားတွေဖြစ်ပါတယ်။ အဘူရီဇယ်က 'သူတို့ ကားတစ်စီးတောင် ပိုင်ကြသမျှ' လို့ ဆိုခဲ့ပါတယ်။

သူ့အဖေဟာ အစ်ကိုတစ်ယောက်၊ ဝမ်းကွဲညီတွေနှင့် အခု နာမည်ကျော်နေတဲ့ 'ဘက်ကရီ ညီအစ်ကိုများ' ကုမ္ပဏီကို ၁၉၄၂ ခုနှစ်မှာ စတင်ခဲ့ပါတယ်။ အထည်လိပ်တွေသွင်းပြီး၊ ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင်တွေ တင်ပို့ရောင်းချတာပါ။

သူ့အမေကတော့ သူ့နာပြုဆရာမဖြစ်တယ်။ သူ့အဖေနှင့် ဂျာကာတာမှာ ဆုံတွေ့ပြီး လက်ထပ်ခဲ့ကြပါတယ်။

“အဖေက ငယ်ငယ်ကတည်းက စီးပွားရေးလုပ်ခဲ့တာပါ။ သူ့ရွာကနေ မြို့လေးကို ကျောင်းလာတက်ရင်း ညနေအပြန်မှာ စတိုးဆိုင်ကပေါင်မုန့်တွေ ဝယ်သွားပြီး ရောင်းတတ်တာကလား။”

ဒီနောက် စစ်အပြီးမှာ ဂျာကာတာမှာ အိမ်ငယ်ကလေးတစ်လုံး ဝယ်နိုင်ခဲ့ပြီး၊ စီးပွားရေးမျက်စိတွေ ပိုပွင့်လာခဲ့ပါသတဲ့။

ဘက်ကရိုကလေးတွေဟာ ငွေစွန်းကိုက်ပြီး မွေးခဲ့ကြတယ်လို့ အများက ပြောကြပါတယ်။ အဘူရီဇယ်ကတော့-

“ဒီလောက်လည်း မဟုတ်သေးပါဘူး။ ကျွန်တော့်ကိုမွေးတော့ ကားတောင် မရှိသေးပါဘူး။ ကျောင်းတက်တော့ အဖေက မော်တော်ဆိုင်ကယ်လေးနှင့် လိုက်ပို့ရတာပါ”လို့ ရှင်းပြပါတယ်။

အဘူရီဇယ်မိဘများက ကလေးတွေပညာရေးကို ဂရုစိုက်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့လိုချင်တာပူဆာရင် စာမေးပွဲအောင်မှ ဝယ်ပေးတတ်ကြပါတယ်။ ဒါဟာလည်း အဖေကြီးကိုယ်တိုင်က ခြောက်တန်းစာလောက်ပဲ သင်ခဲ့ရလို့ အတိုးချပြီး ပညာတတ်စေချင်ခဲ့တာပါ။

ဒါပေမယ့် သူတို့အဖေဟာ အင်္ဂလိပ်၊ ဒတ်ချ်၊ ဂျာမန်စကားတွေ တတ်ပါတယ်။ အိတ်လီလို၊ တရုတ်လိုတောင် နည်းနည်း နားလည်သေးဆိုပဲ။ ပြီးတော့ ကဗျာလည်း ဝါသနာပါသလို၊ ဒတ်ချ်ကဗျာတွေတောင် ကိုးကားပြီး ရွတ်နိုင်ခဲ့သေးသတဲ့။

“သူက သမိုင်းလည်း ကျွမ်းတယ်ဗျ။ တစ်ခါက ဒတ်ချ်လူမျိုး အခု ရယ်ယာဝင်တစ်ယောက်ကို ပြင်သစ်နှင့် အမေရိကန် တော်လှန်ရေးသမိုင်း အကြောင်းတွေပြောပြီး ပြိုင်ဆိုင် အနိုင်ယူခဲ့တာတွေပြီး၊ ကျွန်တော်တို့ ဖျားတောင် ဖျားသွားရတယ်”

အဖေက သူ့ကို ဘဝနှင့်လုပ်ငန်းအကြောင်း၊ မှတ်သားလောက်အောင် လမ်းညွှန် သွန်သင်ခဲ့ပါတယ်။ အမေကလည်း လူ့ကျင့်ဝတ်တွေ၊ အချိန်တန်ဖိုး၊ ငွေတန်ဖိုးတွေကို သင်ကြားပေးခဲ့ပါတယ်။

ပညာထူးချွန်တဲ့ အဘူရီဇယ်နှင့် သူညီမလေးကို ဆုတွေလဒ်တွေပေးပြီး မြှောက်စားခဲ့ကြပါတယ်။

အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝမှာ သူတို့ရဲ့ ဘဝရည်မှန်းချက်တွေကို စာစီကုံးကြတဲ့အခါ၊ တခြားသူငယ်ချင်းတွေက ‘ဆုကာနီ’ လိုတော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် ဖြစ်ချင်တယ်၊ ဘာဖြစ်ချင်တယ် ညာဖြစ်ချင်တယ် ရေးခဲ့ကြပေမယ့် အဘူရီဇယ်ကတော့ အင်ဂျင်နီယာနှင့် စီးပွားရေးသမား ဖြစ်ချင်တယ်လို့ ရိုးရိုးလေးပဲ ထုတ်ဖော်ခဲ့ပါတယ်။

“၁၉၆၄ ခုနှစ်လိုအချိန်က အင်ဒိုနီးရှားမှာ အင်ဂျင်နီယာတွေက သိပ် ဈေးကောင်းတာဗျ။ ဘန်ဒေါင်း စက်မှုတက္ကသိုလ်တက်ပြီး ဘွဲ့ရတဲ့လူတွေကို ကောင်မလေးတွေကလည်း ကြိုက်သကိုး။ ဒါကြောင့်လည်း ကျွန်တော်က ယောင်မိတာပေါ့လေ”

အဘူရီဇယ်က ရယ်ကျဲကျဲပြောတာပါ။

ဒီနောက် ၁၉၆၅ ခုနှစ်လောက်မှာ ကွန်မြူနစ်အရေးအခင်းတွေပေါ်လို့ စက်မှုတက္ကသိုလ်မှာ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေးတွေ လုပ်ခဲ့သေးရဲ့။

ဒီလိုနှင့် သေနတ်ပြောင်းဝတွေကြားမှာ အသက်လုပြီး ပြေးခဲ့ရတဲ့ဘဝ ရောက်ခဲ့ရပြန်တယ်။

၁၉၆၆ ခုနှစ်မှာ စက်မှုတက္ကသိုလ် အိုင်တီဘီကို ပိတ်လိုက်တာနှင့် သူ့အဖေက အဘူရီဇယ်ကို ဂျာမန် ပို့လိုက်သေးတယ်။ အဲဒီမှာ စက်ရုံတွေကို လက်တွေ့ လေ့လာရတယ်။ ဒီအတွေ့အကြုံက ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ ပိုင်ယာကြီးလုပ်တဲ့ ကုမ္ပဏီနှင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်မှာ ပိုက်လုပ်ငန်းတွေထောင်တဲ့အခါ အများကြီး အထောက်အကူ ပြုနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

အဘူရီဇယ် ဂျာမနီကပြန်ရောက်တော့ သူတို့မိသားစု တော်တော်လေး ခေါင်းထောင်နေနိုင်ပါပြီ။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်မှာ သူ စက်မှုအင်ဂျင်နီယာဘွဲ့ ရခဲ့တယ်။ သူညီတွေ ညီမတွေကလည်း ဓာတုအင်ဂျင်နီယာနှင့် အမေရိကန်က အမ်ဘီအေဘွဲ့တွေ ယူနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

“၁၉၆၈ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်ဟာ မင်ဒီစီ အင်တာပရိုက်စ် ကိုယ်ပိုင်ကုမ္ပဏီ ထောင်ပြီး တက္ကသိုလ်အတွက် ပုံဆွဲစားပွဲတွေ သွင်းခဲ့တယ်။ ‘စစ်မဖြစ်နှင့်၊ ချစ်ကြပါ’ ဆိုတဲ့ စာတန်းတံဆိပ်နှင့် တီရှပ်တွေ၊ လွယ်အိတ်တွေလည်း ထုတ်ခဲ့ပါတယ်”

“ဒီနောက် သံမဏိနှင့် ကတ္တရာစေး သွင်းကုန်ကန်ထရိုက် လုပ်ပြန်ရော၊ ကံထရိုက်စနစ်နှင့် လုပ်ရတာဆိုတော့ မရှုံးစဖူး ရှုံးပြီး၊ ၁၉၇၂ ခုနှစ်မှာ ကုမ္ပဏီလည်း ဒေဝါလီ ခံရတော့တာပဲ။ ဒီကြားထဲက ကံဆိုးချင်တော့ အစိုးရအတွက် ဆောက်ပေးတဲ့ တံတားတစ်စင်းကလည်း ရေတိုက်စားပြီး မျောပါသွားတယ်။ မန်ဒီစီ ကုမ္ပဏီဟာ အာမခံမထားတော့ ပိုဆိုးသွားတယ်။ ကံကောင်းထောက်မစွာပဲ ဒေသခံဘက်တစ်ခုက ပိုက်ဆံချေးတာရခဲ့လို့ ခံသာသွားတာပေါ့။ အိပ်ရာထဲ ဖျားနေဆဲက ငွေချေးစာချုပ် လက်မှတ်ထိုးခဲ့ရတာ မြင်ယောင်သေးတယ်ဗျာ။ အဲဒီအချိန်ထိ ကျွန်တော် ကျောင်းတက်နေတုန်းပဲ။”

“ဒီအကျပ်အတည်းနှင့် ဘဏ်ကြွေးတွေပြန်ဆပ်ဖို့ အဖေဆီက ငွေလှည့်ရပြန်တယ်။ ကတ္တရာစေးနှင့်သံမဏိချောင်းတွေကို ဂျီမီနီကော်ပိုရေးရှင်း နာမည်နှင့် ဝယ်ရောင်းလုပ်ရာက အဖေကြွေးတွေ ပြန်ဆပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဒီနောက် အဖေကုမ္ပဏီကို ဝင်လုပ်ခဲ့တော့တာပါပဲ”

သူ ဘက်ကရိညီအစ်ကိုများတွင် ဝင်လုပ်လုပ်ချင်း သူ့အဖေက စီမံရေးဌာနမှာ ခန့်ထားလိုက်ပါတယ်။ ဩစတေးလျက ပိုက်ထုတ်လုပ်သူများနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီကမှ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတစ်လွှား ပိုက်အရောင်းထွက်ခဲ့ရာ တရုတ်ကုန်သည်တွေနှင့်ဆုံပြီး လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေး နည်းဗျူဟာတွေပါ တတ်မြောက်ခဲ့ရပြန်ပါတယ်။

ဒီအတောအတွင်းမှာ သူ့အဖေနှင့် သဘောချင်းမတိုက်ဆိုင်လို့ မကြာခဏ စကားများရပါတယ်။ သူ့အဖေက အစိုးရနှင့် တွဲမလုပ်ချင်ဘူးလေ။ သူက တွဲလုပ်သင့် လုပ်ရမှာပဲလို့ ပြောတယ်။ နောက်ဆုံး သူ အနိုင်ရခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၄ ခုနှစ် ရေနံဈေးတွေ ဒလဟောကျတဲ့အထိ အစိုးရလုပ်ငန်းတွေပေါ် မှီခိုပြီး ရပ်တည်ခဲ့တာနှင့် ကြီးပွားသင့်သလောက် ကြီးပွားခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာ အဘူရီဇယ်ဟာ ကုမ္ပဏီရဲ့ဒါရိုက်တာချုပ် ဖြစ်လာခဲ့သလို၊ သူ့အဖေကတော့ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်လုပ်ပြီး တစ်လအကြာမှာ အနိစ္စ ရောက်သွားပါတယ်။

အဘူရီဇယ်နှင့်သူ့အဖေဟာ ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းတွေ အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ မတူပါဘူး။ အဘူရီဇယ်က နိုင်ငံရေးဝါသနာပါသူပီပီ လုပ်ငန်းစီမံချက်တွေကို အစိုးရရဲ့စီမံကိန်းတွေ၊ နိုင်ငံရေးအခြေအနေတွေကိုကြည့်ပြီး ချမှတ်လုပ်ဆောင်လေ့ ရှိတာပါပဲ။

သူ့ညီတွေကလည်း လုပ်ငန်းကလွဲလို့ တခြား ဘာမှ အာရုံမထားချင်ကြပါဘူး။ အင်ဒရာက စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရေနံလုပ်ငန်းတွေ လုပ်ကိုင်ပြီး၊ နာရဝမ်ကတော့ ဘဏ်လုပ်ငန်းနှင့် မီဒီယာလုပ်ငန်းတွေ လုပ်ပါတယ်။

၁၉၇၃ ခုနှစ်မှာ အဘူရီဇယ်ဟာ တက်တီနှင့် လက်ထပ်ခဲ့ပါတယ်။ သားနှစ်ယောက်၊ သမီးတစ်ယောက် ထွန်းကားပါတယ်။ သားအကြီး အန်နင်ဟာ ချီကာဂို အနောက်မြောက်တက္ကသိုလ်က ဘွဲ့ယူခဲ့ပြီး နယူးယောက်ဆော်လမွန် ဘရားသားမှာ အလုပ်ဝင်နေပါပြီ။

အက်ဒီ (၁၉ နှစ်)ကလည်း ကျောချီတောင်း စီးပွားရေးကျောင်းမှာ ပညာသင်နေပြီး ဒီသာ (၂၁ နှစ်)ကတော့ အမေရိကန်မှာပဲ ဘာသာဗေဒလေ့လာရင်းက သံတမန်လောက၊ ဒါမှမဟုတ် နိုင်ငံရေးအကဲခတ်ဖြစ်ဖို့ ကြံနေပါတယ်။ ဖအေ ခြေရာနင်းမယ် ဆိုပါတော့။

ကျွန်တော်က အဘူရီဇယ်ကို သူ့သားသမီးတွေကို ဘာကြောင့် နိုင်ငံခြားလွှတ်ပြီး ပညာသင်ခိုင်းရပါသလဲ မေးမိပါတယ်။

သူက နိုင်ငံတကာနှင့် ဆက်ဆံရာမှာ အင်္ဂလိပ်စာ တတ်ကျွမ်းဖို့လိုကြောင်းနှင့် ကျောင်းသားတွေကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်နှင့် အမြင်ကျယ်တဲ့ကုန်သည်တွေ ဖြစ်အောင် ပံ့ပိုးနိုင်တဲ့ အမေရိကန်ပညာရေးစနစ်ကို ကြိုက်လို့ဖြစ်ကြောင်း အဖြေပေးပါတယ်။

သူ့ကိုယ်တိုင် ကုမ္ပဏီကြီးရဲ့ ခေါင်းဆောင်ရာထူးရခဲ့တာဟာ သူ့အဖေကိုယ်တိုင်က အမြင်ကျယ်တဲ့ စီးပွားရေးသမားစစ်စစ်ကြီး ဖြစ်ခဲ့တာကြောင့်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။ အဘူရီဇယ်က ခုလိုလည်း ဖွင့်ဟခဲ့ပြန်ပါသေးတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ မိဘတွေဆီက ငွေကို စနစ်တကျသုံးစွဲတတ်မှု၊ အချိန်ကို တန်ဖိုးထားတတ်မှုတွေအပြင် အခြေအနေနှင့်လိုက်လျောညီထွေ အဆင်ပြေအောင်လုပ်ကိုင်နိုင်မှုရဲ့ အရေးပါပုံတွေကို အမွေခံ သင်ယူတတ်မြောက်ခဲ့ရပါတယ်”

သူ့အနေနှင့် ‘စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရဲ့ အဓိကသော့ချက်ဟာ လုပ်ငန်းကို ကျစ်လစ်ခိုင်မာအောင် တည်ဆောင်ဖို့သာဖြစ်ပြီး ကြွယ်ဝချမ်းသာမှု အဆောက်အဦတည်ဆောက်ဖို့ မဟုတ်ဘူးလို့ ယုံကြည်ကြောင်း ပြောပါတယ်။

သူ့အဖေဟာ သူမတူအောင် ပုံပြောကောင်းသူဖြစ်သလို စကားပုံတွေဆောင်ပုဒ်တွေလည်း တစ်ပွေ့တစ်ဖိုက်ကြီး အာရုံဆောင်ထားတာမို့ အဘူရီဇယ် အသည်းစွဲနေရပါသတဲ့။

အဲဒီထဲက တချို့ကိုတောင် သူက ရယ်ရယ်မောမော ပြောပြခဲ့ပါသေးရဲ့။
'သူတောင်းစားတွေသာ ပိုက်ဆံအကြောင်း ပြောတာကွ'ဆိုတာနှင့် 'ငွေ
ဆိုတာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ သရဲဘောအကြောင်ဆုံး သတ္တဝါဖြစ်ပြီး၊ နိုင်ငံရေး ကသောင်း
ကနင်းဖြစ်တာနှင့် အဲဒီကောင်လည်း ပြေးရော'ဆိုတာတွေပါပဲ။

သူ့အဖေရဲ့ နောက်ဆောင်ပုဒ်တစ်ခုကလည်း 'လူတစ်ယောက်ဟာ မှောင်
ထဲကို ဘယ်တော့မှ ဝင်မနေသင့်ဘူး။ မှောင်ထဲရောက်တာနှင့် အရိပ်တောင်
ပျောက်သွားမယ်။ ဒါကြောင့် အလင်းရောင်ကိုပဲ အမြဲရှာနေသင့်တယ်'တဲ့။

အဘူရီဇယ်ဟာ ရှေ့အနာဂတ်မှာ တစ်ကမ္ဘာလုံးပေါင်းစည်းရေးနှင့်အတူ
နိုင်ငံတကာ ပြိုင်ဆိုင်မှုတွေ ကြုံမယ်လို့ မှန်းထားပါတယ်။

ဒါနှင့်အမျှ သူဟာ အများပြည်သူဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတွေမှာ တက်တက်
ကြွကြွပါဝင်ပြီး သူ့အလုပ်ချိန် ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ကို အင်ဒိုနီးရှား စီးပွားရေး
ဥသျှောင်အဖွဲ့နှင့် အာဆီယံနိုင်ငံများ စီးပွားရေးအဖွဲ့ကြီးရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်မှာ
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ထားဖြစ်ပါတယ်။

သူ့ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းခွင်ဖြစ်တဲ့ ဘက်ကရီ ညီအစ်ကိုများအတွက် ခေါင်း
ဆောင်မှုပေးရုံလောက်သာ နေခဲ့ပါတယ်။

တစ်ပြိုင်တည်းမှာလည်း အင်ဒိုနီးရှား ကြက်တောင်ရိုက်အသင်းကြီးရဲ့
ဥက္ကဋ္ဌ၊ ပယ်လီတာ ဘက်ကရီ အားကစားအဖွဲ့ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌတွေအဖြစ်နှင့် အား
ကစားလှုပ်ရှားမှုတွေကို အားပေးစီမံနေခဲ့ပြန်ပါတယ်။

သူ့ကိုယ်ပိုင်ကျန်းမာရေးအတွက်လည်း ကြက်တောင်ရိုက်၊ အပြေးလျှောက်၊
အလေးမ စတာတွေကို အရေးတယူ လိုက်စားနေပါတယ်။

ကျွန်တော်က သူ့အဖေနှင့်ပတ်သက်လို့ ကြားဖူးတဲ့ ပုံပြင်လေးတွေ ပြန်
ပြောမိပါတယ်။

တစ်ခါက ပြည်တွင်းလေကြောင်း ခရီးသွားရင်းက ရိုးရိုးတန်းမှာ စီးလာ
တဲ့သူ့အဖေကြီးကို ခရီးကြိုတဲ့စာနယ်ဇင်းသမားတစ်ဦးက မေးခွန်းထုတ်တဲ့
ခကြောင်းပါ။

"သားတွေ သမီးတွေက ပထမတန်းက လေယာဉ်စီးနေတဲ့အချိန်မှာ ဆရာ
ကြီးကတော့ ဘာရဲ့ ရိုးရိုးတန်းက စီးရပါသလဲ"

ဒီတော့ အဘိုးကြီးက-

"အို၊ သူတို့အဖေက ချမ်းသာတာကိုး။ ကျုပ်မှာ ချမ်းသာတဲ့အဖေမှ
မရှိတာပဲ"လို့ ရိုးရိုးစင်းစင်းကြီး ပြောလိုက်တယ်ဆိုပဲ။

အဘူရီဇယ်ကို အဲဒီပုံပြင်လေး မှန်မမှန်မေးတဲ့အခါ သူက ရယ်ပြီးတော့
"အဲဒါ တစ်ချိန်တုန်းကတော့ ဟုတ်ချင်ဟုတ်မယ်။ ခုလို အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ
စီးပွားရေး အကြပ်ဆိုက်နေချိန်မှာတော့ သူတို့ဟာလည်း တခြားလုပ်ငန်းရှင်တွေလိုပဲ
အထူး တန်း မစီးနိုင်တော့ပါဘူး"တဲ့။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘဝပေါင်းစုံပြီး ကမ္ဘာကုန်သွယ်ရေးကွန်ရက်ကို ထိုးဖောက်
နိုင်တဲ့ အဘူရီဇယ်လို စီးပွားရေးသူရဲကောင်းတစ်ဦးအနေဖြင့် နိုင်ငံခြားငွေ ရင်းနှီး
မြှုပ်နှံမှုများပါဝင်လာအောင် သိမ်းသွင်းပြီး၊ နိုင်ငံစီးပွားရေးကို နာလန်ထူအောင်
ကယ်မ၊ ပေးနိုင်မယ်လို့ ကျွန်တော်ကတော့ ယုံကြည်နေဆဲပါ။

ဖိလစ်ပိုင်

အယ်လ်ဖွန်ဆို တီ ယူချင်းကို

**AMBASSADOR ALFONSO
T. YUCHENGO**

မလေးယန်း အာမခံကုမ္ပဏီများအုပ်စု၊ ဂရိတ်ပရိဗိတ် အသက်အာမခံအုပ်စု၊
ရိုဗယ် စီးပွားရေးကုန်သွယ်ရေးဘဏ်ကော်ပရေးရှင်းနှင့်
ငွေရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဌာနတို့ကို စာည်ထောင်သူ

အထက်ဖော်ပြပါ ဦးဆောင်ကုမ္ပဏီကြီးလေးခု
ပါဝင်သော ယူချင်းကို ကုမ္ပဏီများအုပ်စုသည် မြောက်
မြားစွာသော စက်ရုံနှင့် ကုမ္ပဏီခွဲများကို လက်ကိုင်
ထားလျက် ပုံမှန်တိုးတက်အောင်မြင် နေပါသည်။ ရှေ့
အဖို့ ငွေရင်းမြှုပ်နှံမှု၊ ဆောက်လုပ်ရေးနှင့် အခြေခံ
လိုအပ်ချက် ဖြည့်စည်းမှုလုပ်ငန်းများကိုလည်း တိုးချဲ့
လုပ်ကိုင်ရန် တာစူနေပါသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊
ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း၊ အိမ်ခြံမြေ၊ ဆေးဝါး
လုပ်ငန်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများလည်း ပါဝင်ပါ
သည်။

အယ်လ်ဖွန်ဆို တီ၊ ယူချင်းကို

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရဲ့ ကြည်ညိုလေးစားခြင်းအခံရဆုံး စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်ကြီး နှင့် သံတမန်ကြီးဖြစ်သူ အယ်လ်ဖွန်ဆိုတီး ယူချင်းကိုဟာ ကုမ္ပဏီကြီးလေးခုကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ ယူချင်းကိုအုပ်စုကို ရှေးဦးတည်ထောင်သူ ဥက္ကဋ္ဌကြီးပါပဲ။

သူဟာ ဖိလစ်ပိုင် အဝေးပြောတယ်လီဖုန်းကုမ္ပဏီကြီးရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါသေးတယ်။

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတဝှမ်းနှင့် နိုင်ငံတကာကပါ အလေးအမြတ်ပြုရတဲ့ ဒီပုဂ္ဂိုလ် ကြီးဟာ ဘဏ်သူဌေးကြီး၊ အာမခံလုပ်ငန်းရှင်ကြီး၊ နိုင်ငံရှေ့ဆောင်ကြီး၊ တမန် ကောင်းသံကောင်းအဖြစ်နှင့်လည်း ထင်ရှားနေသူပါ။

သူ့ကို ကျွန်တော်ဟာ နိုင်ငံတော်အားလပ်ရက်တစ်ခုမှာ ဆောက်သံဖော့တစ် ဥယျာဉ်ထဲက သူ့အိမ်ဂေဟာမှာ တွေ့ဆုံခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။

သူက ပန်းခြံနှင့်ရေကူးကန်ကို လှမ်းမြင်နေရတဲ့ ဧည့်ခန်းထဲက ဧရာမဇိမ်ခံ ကုလားထိုင်ကြီးတစ်လုံးမှာ ကျွန်တော့်ကို နေရာချပေးခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ သံအမတ်ကြီးတာဝန် ထမ်းဆောင်နေရတဲ့ တိုကျိုက ပြန်ရောက် ခါစ နာရီပိုင်းပဲ ရှိပါသေးတယ်။

အသက် ၇၅ နှစ်တိုင်ခဲ့ပေမယ့် သန်တန်းမြန်တန်း၊ လုပ်နိုင်စွမ်း ထက်မြက် တွန်းဖြစ်တဲ့ သူဟာ ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်ခန်းကိုလည်း မှန်မှန်ယူတန်းပါပဲ။

ကျွန်တော် မရောက်ခင်ကလေးတင် မစွတာယူချင်းကိုဟာ ရေကူးကန်မှာ ကပျာကရာရေကူးပြီး ရေချိုးထားပြီးသား။

ယူချင်းကိုဟာ သားချင်းခုနစ်ယောက်ထဲမှာ အငယ်ဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ အစ်မ သုံးယောက်၊ မွေးစားအစ်ကို သုံးယောက် ရှိခဲ့ပါတယ်။

ဘာကြောင့် သူ့အစ်ကိုတွေ မွေးစားခဲ့ရတာလဲလို့ ကျွန်တော်မေးတော့-
 “ဖြစ်ရုံက ကိုယ့်အမေက ယောက်ျားလေးမွေးတိုင်း အဖတ်မတင်တာနှင့်
 သူ့အစား သားလေးတစ်ယောက်ကို အစားထိုး မွေးစားခဲ့ရတာကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒါ
 သုံးကြိမ်သုံးခါ။ ကိုယ့်ကို မွေးတော့ ထူးထူးဆန်းဆန်းပဲ ရှင်ခဲ့တယ်လေ။ ကိုယ့်မိ
 ဘတွေက တရုတ်လူမျိုးတွေပီပီ အယူသီးကြတော့ ဘုရားရဲ့အလိုတော်ကြောင့်
 သားယောက်ျားလေး မရတာလို့ ယူဆခဲ့ကြတယ်။ ဒီလိုနှင့် ကိုယ်ဟာ သားတစ်
 ယောက်ရပြီလို့ ရဲရဲတင်းတင်းထုတ်ပြောနိုင်တဲ့ ခြောက်နှစ် ခုနှစ်နှစ်အရွယ်ထိ
 မိန်းကလေးနာမည်နှင့် မိန်းကလေးလို ဝတ်စားခဲ့ရတယ်”

သူက နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကျော် အကောင်းဆုံးကာလတွေ ကျော်ပြီးတဲ့ဘဝမှာ
 သူ့ကိုမှည့်ခဲ့တဲ့ မိန်းကလေးနာမည်ကို ပြန်မစဉ်းစားချင်တော့ဘူးလို့လည်း ပြော
 ခဲ့တယ်။

သူ့ကို ၁၉၂၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်မှာ မွေးခဲ့တာပါ။ အင်းရစ်
 နှင့် မာရီယာ ယူချင်းကိုတို့ဟာ တရုတ်ပြည်တောင်ပိုင်းက ပြောင်းရွှေ့လာတဲ့
 မျိုးဆက်တွေရဲ့ ငါးဆက်မြောက် ဖြစ်ကြပြီး၊ လူလတ်တန်းစားမကတဲ့ လူကုံထံ
 တွေပါ။

သဘာဝကပေးခဲ့တဲ့ ရင်သွေးငယ်တစ်ယောက်အနေနှင့် သူဟာ အထူး
 အခွင့်အရေးတွေနှင့် ဦးစားပေးခံခဲ့ရပါတယ်။ ကျောင်းပြီးချိန်အထိ မျက်စိ
 အောက်က အပျောက်မခံစတမ်း ကြပ်မတ်စောင့်ရှောက်ခံခဲ့ရပါတယ်လို့လည်း
 ဆိုပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် သားထွေးလေးအနေနှင့် ဂရုစိုက်လွန်းတာ မဟုတ်
 ဘဲ၊ ဖူးဖူးမှုတ် အလိုလိုက်ထားတာသာ ဖြစ်ပါသတဲ့။

ဒီလိုနှင့် သူဟာ လူငယ်ဘဝ ကစားခုန်စား လုပ်ခွင့်လေးတောင် မရခဲ့
 သလို၊ ကျောင်းချိန်ပြင်ပမှာလည်း အစောင့်အဖော်မပါဘဲ အပြင်ထွက် မလည်
 ခဲ့ရပါဘူး။

ယူချင်းကိုဟာ သူတို့မြို့က ဒီလာဆယ်လီ အထက်တန်းကျောင်းမှာ ပညာ
 သင်ခဲ့ရပါတယ်။ သူ့ဖခင်ဟာ အတန်အသင့်ကြီးမားတဲ့ သစ်ခွဲသားလုပ်ငန်း၊
 ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း၊ လက်ဖက်ခြောက်ကုန်ကူးခြင်း၊ ဆန်စက်လုပ်ငန်းတွေ
 ထောင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၃၀ ခုနှစ်မှာတော့ တရုတ် အထွေထွေအာမခံကုမ္ပဏီကို
 စတင်ခဲ့ပြီး ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြောင့် လုပ်ငန်းပျက်စီးချိန်အထိ မှန်မှန်လေး
 ကြီးပွားတိုးတက်ခဲ့ပါတယ်။

စစ်အတွင်းမှာ ကျောင်းတွေပိတ်ထားရတဲ့အတွက် ယူချင်းကိုဟာ
 တောက်တိုမည်ရကုန်သေးလေးတွေဝယ်ရောင်းပြီး မုန့်ဖိုးရှာခဲ့ရပါတယ်။

စစ်ပြီးတော့ပြန်ဖွင့်တဲ့ တစ်ကျောင်းတည်းသော အရှေ့ဖျားတက္ကသိုလ်မှာ
 သူဟာ စာရင်းကိုင်အဓိကနှင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရခဲ့ပါတယ်။

ဒီနောက် စီပီအေ စာမေးပွဲတွေကို ဂုဏ်ထူးနှင့် အောင်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။
 ၂၁ နှစ်သားမှာ တစ်နာရီ ခြောက်ပိဆီနှုန်းနှင့် အရှေ့ဖျားတက္ကသိုလ်မှာ စာ ဝင်ပြ
 နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့မှ အမေရိကန်ပြည် ကိုလံဘီယာတက္ကသိုလ်က အမ်ဘီအေ
 ဘွဲ့ယူဖို့ ပညာသင်သွားခဲ့တာပါ။

သူ ကျောင်းတက်ရင်းတန်းလန်းမှာ သူ့အဖေ အသည်းအသန်ဖြစ်တာနှင့်
 ဖိလစ်ပိုင်ကို ပြန်ခဲ့ရပြီး၊ မိဘ လက်ငုတ်လက်ရင်းလုပ်ငန်းတွေ ဝင်လုပ်ခဲ့ရပါတော့
 တယ်။

တကယ်တော့ လုပ်ငန်းခွင်မှာ သူ့အဖေကို ဝင်ကူဖို့အကြောင်းမရှိပေမယ့်
 တာဝန်သိတဲ့သားတစ်ယောက်အနေနှင့် သူ လိုလိုလားလားပဲ ဝင်လုပ်ခဲ့တာပါ။
 အကျိုးဆက်အနေနှင့် သူ အမ်ဘီအေဘွဲ့ကို လက်လွှတ်ခဲ့ရတာနှင့်အမျှ၊ သူ့တစ်
 သက်တာမှာ ယူကျုံးမရ တသသ ဖြစ်ခဲ့ရတော့တာပါပဲ။

သူဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မတိုင်ခင်က သူ့အဖေကြီးထူထောင်ခဲ့တဲ့ အာမခံ
 လုပ်ငန်းကို ပြန်စဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါတယ်။

ကြံရည်ဖန်ရည်ရှိတဲ့ ယူချင်းကိုဟာ ယိုယွင်းပျက်စီးနေတဲ့ ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်း
 ကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး အရှိန်အဟုန်နှင့် ထွန်းကားအောင်မြင်အောင် စီမံချက်အသစ်
 တွေ ချနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

သူက ဝန်ထမ်းဟောင်းတွေကိုပဲ ပြန်သုံးသတ်ပေးမယ်၊ ကုမ္ပဏီနာမည်တော့
 ပြောင်းလိုက်ပါတယ်။ ‘မလေးယန်း အာမခံလုပ်ငန်း’ လို့ပါ။

သူ့လုပ်ငန်းစုဟာ သမ္မတမာကိုစံက ပီဆိုငွေ တန်ဖိုးလျှော့ချလိုက်ချိန်
 အထိ အရှေ့တောင်အာရှမှာ အကြီးဆုံး အာမခံလုပ်ငန်းတွေထဲ ပါဝင်ခဲ့ရပါတယ်။
 ‘ဒီနောက်ပိုင်းကျတော့ အသေးဆုံးလေးဖြစ်သွားရတယ်’လို့ ယူချင်းကိုက မချီ
 ပြုံးလေး ပြုံးပြီး ရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်ကျတော့ ဖိလစ်ပိုင်မှာ ငွေရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဘဏ်တစ်ခု လိုအပ်
 နေတာ တွေ့တာနှင့် ‘ငွေပင်ငွေရင်း မြှုပ်နှံရေးဌာန’ ကို ဖွင့်လှစ်တည်ထောင်
 လိုက်ပါတယ်။ သူ့ကုမ္ပဏီဟာ နေ့ချင်းညချင်း ကြီးပွားအောင်မြင်ခဲ့ရာက ဆဲ

ရောက်စံက ထုထည်ပမာဏ ကြီးမားများပြားတဲ့ လုပ်ငန်းတွေ၊ ကုန်တိုက်လုပ်ငန်းကြီးတွေအထိ ပြိုင်ဖက်တွေနှင့် ရင်ပေါင်တန်း လုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

သူ ပျိုးထောင်ခဲ့တဲ့ တခြားအောင်မြင်တဲ့လုပ်ငန်းစုကတော့ 'ရီဇော်စီးပွား ကုန်သွယ်ဘဏ် ကော်ပိုရေးရှင်း'ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ မျိုးချစ်သူရဲကောင်း အာဇာနည်ရဲ့ နာမည်ကိုယူထားတဲ့ သူ့ဘဏ်ဟာ ဖိလစ်ပိုင်မှာ ဆဋ္ဌမအကြီးဆုံးဖြစ်သလို၊ သူတို့ မိသားစုရဲ့ ဦးဆောင်ကုမ္ပဏီကြီး လေးခုမှာ တစ်ခုအပါအဝင်လည်း ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

“၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ ကိုယ်ဟာ မနီလာမြို့တော်မှာ ပထမဆုံးဘဏ်ခွဲကို စပွင့်ခဲ့ရာက ဒီနေ့ဆိုရင် ဒေသဆိုင်ရာစက်မှုရုပ်ကွက်တွေ၊ အထူးစီးပွားရေးစနစ်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်တဲ့ အဓိကပိုင်နေရာတွေမှာ ဌာနခွဲ ၁၉၆ ခုရှိတဲ့ ကွန်ယက်ကြီးတစ်ခုကို ဖြန့်ကျက်ထားမိပါပြီ”

သူ ဖိလစ်ပိုင်မှာလုပ်သမျှ လုပ်ငန်းတိုင်းဟာ ရွေ့လက်နှင့်ထိလိုက်သလို အအောင်မြင်ကြီး အောင်မြင်ခဲ့ရတာချည်းပါပဲ။ အောင်မြင်ချိန်တန်လို့ အောင်မြင်ခဲ့တာလို့လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ယူချင်းကိုအဖို့တော့ အချိန်အခါအလိုက် လှုပ်ရှားနိုင်တာဟာ ကံကောင်းခြင်းပဲ ဆိုရပါမယ်။

သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ကံကောင်းခြင်းတွေ အမြဲရှိနေတယ်လို့ ယူချင်းကိုက ယုံကြည်ပါတယ်။

သူဟာ စမွေးကတည်းက ကံကောင်းခဲ့သလို၊ ခုထိလည်း လက်ညှိုးညွှန်ရာ ငွေဖြစ်နေဆဲပါ။

၁၉၈၆ ခုနှစ်မှာ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် တရုတ်နိုင်ငံကြားမှာ စပရက်လီကျွန်းတွေ ပိုင်ဆိုင်မှုကိစ္စ အငြင်းပွားခဲ့ရာ သမ္မတအကီနိုက ယူချင်းကိုကို ကြားဝင်ညှိနှိုင်းစေစပ်ဖို့ အသင့်တော်ဆုံးသံတမန်ကြီးအဖြစ်နှင့် တရုတ်ပြည်ကို စေလွှတ်ခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ နှစ်နိုင်ငံကြားက တင်းမာမှုတွေကို ပြေလည်အောင် ညှိနှိုင်းပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

နောက်ကိုးနှစ်အကြာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ အသစ်ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရတဲ့ သမ္မတ နာမိုစ်လက်ထက်ကျတော့လည်း နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ ရယူပြီး ဖိလစ်ပိုင်ရဲ့စီးပွားရေးကို နာလန်ထူအောင်လုပ်ပေးဖို့ ယူချင်းကိုကို ချဉ်းကပ်ပြီး ဂျပန်နိုင်ငံ သံအမတ်ကြီး ခန့်အပ်ခဲ့ပြန်ပါရော။

ဒီအခါမှာ သူဟာ တိုကျိုမြို့တော်ကိုသွားခဲ့ရာက အရေးပါတဲ့ ဂျပန် ကုမ္ပဏီကြီးတွေနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းတွေ အောင်အောင်မြင်မြင် ထူထောင်ပေးနိုင်ခဲ့ပြန်တာပါပဲ။

ယူချင်းကိုရဲ့ သံတမန်ရေးရာ စွမ်းရည်ထက်မြက်မှုကြောင့် သမ္မတရာမိုစ်က သူ့ကို သီးခြားအကြံပေးကောင်စီရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌရာထူး ပေးခဲ့ပြန်ပါတယ်။ တာဝန်အရ စပရက်လီကျွန်းပြဿနာ ဖြေရှင်းရေးတွေလည်း ပါသလိုပေါ့။

ဒီလိုနှင့် ယူချင်းကိုဟာ သူ လုပ်ငန်းအင်ပါယာကြီးကို သားတွေသမီးတွေနှင့် မျက်နှာလွှဲခဲ့ရသလို၊ သမီးအကြီးဆုံး ဟယ်လင် ယူချင်းကိုဒီး ၅၄ နှစ်က သူ့ကိုယ်စား စီမံအုပ်ချုပ်ခဲ့ရပါတယ်။

သားအငယ်ဆုံး..အယ်လ်မွန်ဆိုအက်စ် ယူချင်းကို-၃ ဆိုရင်လည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဌာနနှင့် ရီဇော်ဘဏ်ကော်ပိုရေးရှင်းရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူထားရပါတယ်။

ယူချင်းကိုက သူ့အောင်မြင်မှုတွေမှာ ကံကောင်းခြင်းဟာ အကြောင်းတရားလို့ ယူဆခဲ့ပါတယ်။

“မောင်ရင် ကံမကောင်းရင် ပင်ပင်ပန်းပန်း အလုပ်ကြမ်းသမားဘဝ ရောက်ရုံမက၊ ချမ်းသာဖို့လည်း လမ်းစတောင် ပေါ်မှာမဟုတ်ဘူးလေ”

ယူချင်းကိုရဲ့မိဘတွေဟာ သူ့ဘဝရဲ့ အခြေခံမှုတွေကို ပြဋ္ဌာန်းရာမှာ အဓိကကဏ္ဍက ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီထဲမှာ ကိုယ်ပိုင်စည်းစနစ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တကောင်းမှုလည်း တစ်ချက်ပါတယ်လို့ သူ ယုံကြည်ခဲ့ပါတယ်။

‘မာကိုစီရဲ့လက်ထပ်မှာ တစ်တိုင်းပြည်လုံး မွဲပြာကျခဲ့ရတာဟာ လူတွေ အကျင့်ပျက်လို့ပဲဖြစ်တယ်’ လို့ သူက ဆိုပါတယ်။ အထူးသဖြင့် လူ့အတော်များများဟာ ငွေကို ဖြတ်လမ်းနည်းနှင့် ရှာကြတာကြောင့် တိုင်းပြည် နာသွားရတာပါတဲ့။

ဒါနှင့်အမျှ တိုင်းပြည်ကောင်းအောင် အမျိုးသားရေး ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းတွေ စောင့်ထိန်းဖို့လိုနေပြီလို့ သူက အဆိုပြုပါတယ်။

“မာကိုစီလက်အောက်မှာ အမှားပေါင်း သောင်းခြောက်ထောင်ဖြင့် တစ်ပြည်လုံး ကမောက်ကမ ဘရုတ်သုက္ခတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ လူတွေဟာ စာရိတ္တဖောက်

ပြန်ခဲ့ရာက လိမ်ညာပြီး စီးပွားရှာခဲ့ကြတယ်။ ဒီလိုနှင့် တိုင်းပြည်ပျက်ခဲ့ရတာပဲ။ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ် ပြန်မွေးမှသာ တိုင်းပြည် နာလန်ပြန်ထူနိုင်လိမ့်မယ်။

ယူချင်းကိုအနေနှင့် 'ကမ္ဘာကြီးဟာ အပြိုင်အဆိုင်တွေ ပိုများလာတာနှင့် အမျှ အတတ်ပညာ၊ အသိပညာတွေပွံ့ဖို့ဖို့ ပိုအရေးကြီးလာတယ်' လို့လည်း ယုံကြည်ပါသတဲ့။

“မောင်ရင်အနေနှင့် ဗဟုသုတတွေ ရှိရမယ်။ ပညာမတတ်ဘဲနှင့် ဗဟုသုတ ရှာလို့ မဖြစ်ဘူး။ ကိုယ်ကတော့ ကိုယ့်ရဲ့ အဓိကစွမ်းအားဟာ ကိုယ်လုပ်တဲ့အလုပ် ပေါ်မှာ ယုံကြည်မှုထားတာနှင့် စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးလောကက လူတွေအကြောင်း ရေရေလည်လည် နားလည်ထားတာပဲလို့ ထင်တယ်”

ဧရာမ လုပ်ငန်းကွန်ရက်ကြီးကို ဖြန့်ကျက်ထားနိုင်တဲ့ ယူချင်းကိုရဲ့ ဘဝမှာ ခေါင်းဆောင်ကောင်းကောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း၊ လုံ့လ ဝီရိယရှိခြင်းနှင့် အချိန်ကို မှန်မှန်ကန်ကန်တွက်ဆနိုင်ခြင်းတွေဟာလည်း အရေးပါကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ ရှိရပါတယ်။

လုပ်ငန်းကွန်ရက် ဖြန့်ကျက်မှုနှင့်ပတ်သက်လို့ သူ တန်ဖိုးထားပုံကို အရှေ့တောင်အာရှက တခြားစီးပွားရေးပါရဂူကြီးတွေဖြစ်တဲ့ စင်ကာပူဝန်ကြီးချုပ် လီကွမ်ယူလို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကတောင် အလေးအနက် ပြုရပါသတဲ့။

ကျွန်တော်က သူ့လုပ်ငန်းစဉ်တွေမှာ တရုတ်လူမျိုးဖြစ်ရတာလည်း အရေး ပါ အရာရောက်သလားလို့ မေးမိပါတယ်။ သူက ရယ်ရယ်မောမောနှင့်

“တရုတ်လူမျိုးတွေဟာ အလုပ်လုပ်ရမယ်ဆိုရင် ဘယ်သူနှင့်ပဲ တွဲရတဲ့ရ မကြိုက်မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာတော့ ခင်ဗျားဟာ ကျွန်တော့် စီးပွား ပက်ဖြစ်ရင်လည်း တရုတ်အမျိုးသားဖြစ်စရာ မလိုဘူးလို့ အောက်မေ့ပါတယ်”

ဖိလစ်ပိုင်

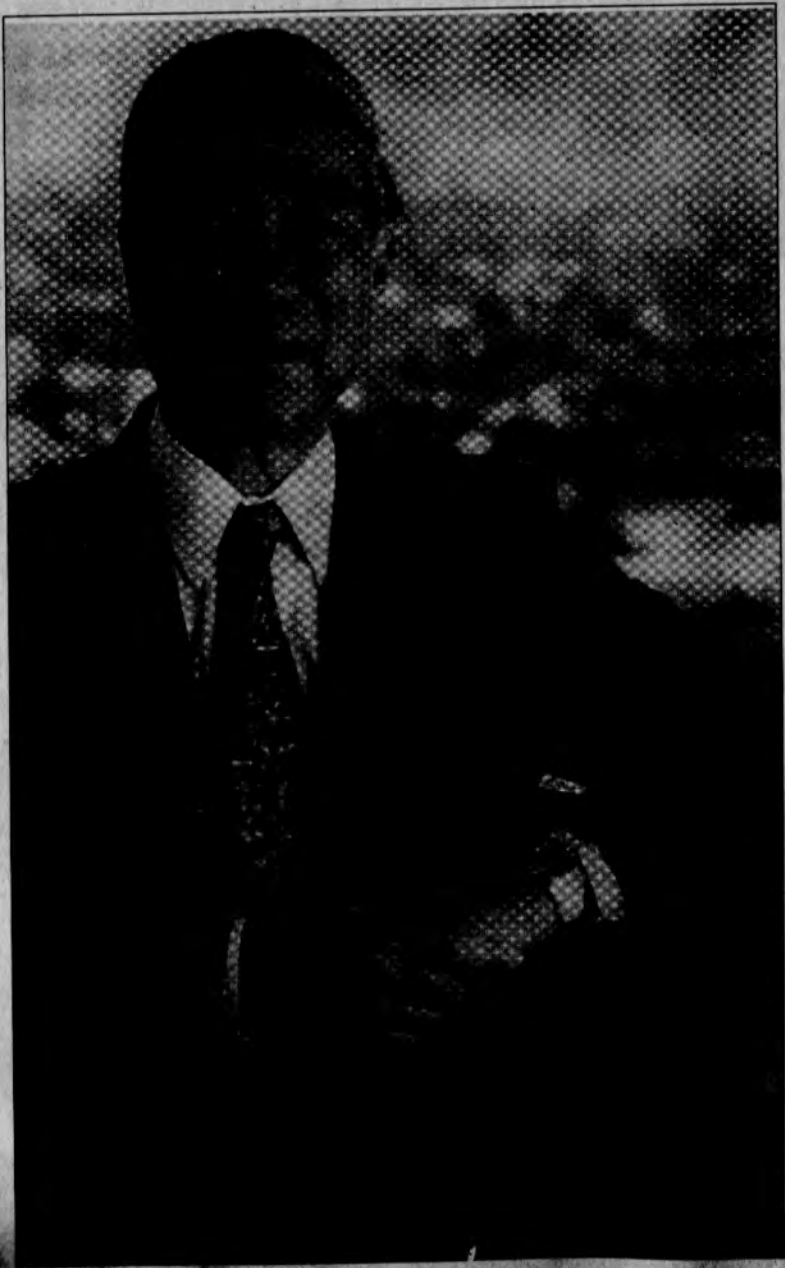
အင်ဒရူး အယ်လ် ဂိုရှ်နန်၊ စီဒီယာ

ANDREW L. GOTIANUN, SR

ဦးစီးချုပ်နှင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီး

ဖလင်းတက်စ် ပွဲဖြိုးတိုးတက်ရေး ကော်ပိုရေးရှင်း

ဖလင်းတက်စ် ပွဲဖြိုးတိုးတက်ရေးကော်ပိုရေးရှင်း သည် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် အကြီးဆုံး အိမ်ခြံမြေကုမ္ပဏီ ကြီးတစ်ခုဖြစ်၏။ စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းကြီးများ အနက် နံပါတ် '၇' ချိတ်၏။ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်း၊ တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေး၊ နည်းပညာဖြန့်ဖြူးရေး၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးတွေမှာ လည်း ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေသည်။

အင်ဒရူး အယ်လ်၊ ဂိုရှန်နန်၊ စီနီယာ

ကျွန်တော်ဟာ မာကက်တီက နာရီဝက်ကြာမောင်းရတဲ့ ဆန်ဂျူအန်မြို့က ဖလင်းဗက်စံရုံးခန်းမှာ အင်ဒရူးနှင့် တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

ပိန်ပိန်ရှည်ရှည် အသားညိုညို စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်ကြီးဟာ တွေ့စရာ ရှက်ရွံ့ဟန်ရှိနေပေမယ့်၊ တစ်ချိန်တည်းမှာ တည်ကြည်ပြီး ယုံကြည်ခိုင်မာသူတစ်ယောက်ရဲ့အသွင် တရားရေးပေါ်လွင်နေပါတယ်။

ကျွန်တော်ဆုံတွေ့ခဲ့တဲ့ တခြားစီးပွားရေးသမားကြီးတွေလိုပဲ သူ့ရုံးခန်းဟာ သိပ်ထူးထူးခြာခြာ မရှိလှပါဘူး။ ရိုးရိုးလေးနှင့် သက်သောင့်သက်သာ ရှိပြီး နှစ်သက်စဖွယ်တော့ ကောင်းနေပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က ကုမ္ပဏီငွေတွေဟာ ရုံးခန်းကိုသ၊ဖို့ထက် လုပ်ငန်းစီမံချက်တွေထဲမှာ ပုံအောထားတဲ့ပုံပါပဲ။

စီဘူးက တောင်သူလယ်သမားအသိုင်းအဝိုင်းထဲမှ ပေါက်ပွားလာတဲ့ အင်ဒရူးဟာ တရုတ်အမျိုးသား ဖြစ်ပါတယ်။

သူ့ဘိုးအေကြီးဟာ တရုတ်ပြည် ဖုရှန်ပြည်နယ်မှ ဖိလစ်ပိုင်က စီဘူးတောင်ပိုင်းကိုပြေလှာပြီး ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ် လုပ်စာ ခဲ့ပါတယ်။

သူတို့မိသားစုဟာ အုန်းသီးတွေ ပြည်ပကိုတင်ပို့ပြီး၊ ဆိုင်ရုံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံကဆန်တွေ ပြည်တွင်းကိုသွင်းရာက နောက်တော့ သင်္ဘောလုပ်ငန်းအထိ တိုးချဲ့ခဲ့ကြတာပါ။

၁၉၇၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၂၄ ရက်မှာ မွေးခဲ့တဲ့ အင်ဒရူးဟာ သားနှစ်ယောက် သမီးနှစ်ယောက်အနက်က အငယ်ဆုံးပါပဲ။ သူတို့ဟာ ဒီစာအုပ်ထဲမှာပါတဲ့ ဂျွန်ဂိုကောင်ဝေးနှင့် မျိုးရိုးတူတွေဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

သူတို့မိသားစုကုမ္ပဏီခေမျာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက စီးပွားတွေပျက်ခဲ့ရ ပါတယ်။ သူတို့ပိုင်သင်္ဘောမှန်သမျှ စစ်တပ်က သိမ်းယူခဲ့ပြီး၊ လက်ဖဝါး ခြေ ဖဝါးပဲ ကျန်ခဲ့ပါတယ်။

“စစ်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ကျွန်တော်တို့က မနည်းပြန်ထူထောင်ရတာပါ” လို့ အင်ဒရူးက ပြောခဲ့ပါတယ်။

မှန်ပါတယ်။ စစ်ကြီးပြီးတာနှင့် အင်ဒရူးဟာ ၁၈ နှစ်သားအရွယ်မှာတင် အလုပ် ၈, လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှာ ဆန်ဘီဒါကောလိပ်မှာ စီးပွားရေးပညာ တွေ တက်သင်ခဲ့ရပေမယ့်၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်မှာ ဖခင်ကြီးဆုံးတာကြောင့် ကျောင်းထွက် လိုက်ရပါတယ်။

သူ့အစ်ကိုက မိသားစုတာဝန်မကျေတာမို့၊ အငယ်ဆုံးသားဖြစ်တဲ့ အင်ဒရူး က ဦးဆောင်ပြီး ဝင်ငွေရှာခဲ့ရပါတော့တယ်။

နောက်တစ်နှစ်မှာ သူ့အိမ်ထောင်ပြုပြီး စီဘူးပြန်လာလို့ သင်္ဘောကုမ္ပဏီ ငယ်လေးဖြစ်တဲ့ မိသားစုလုပ်ငန်းကို ဆက်လုပ်ခဲ့ရတာပါ။ လေးနှစ်အကြာ ၁၉၅၅ ခုနှစ်မှာတော့ သင်္ဘောတွေကိုရောင်းပြီး လုပ်ငန်းသစ်လုပ်ဖို့ မနီလာကို ပြန် ထွက်ခဲ့ပါတယ်။

သူက ကပ်စတန်ကားကုမ္ပဏီကိုထောင်ပြီး ကားဟောင်းတွေ အရောင်း အဝယ်လုပ်ရာက ဖလင်းဗက်စ်လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်လာတဲ့အထိ ကြီးပွားတိုးတက် ခဲ့ရတာပါပဲ။

၁၅ နှစ်အတွင်း ဖိလစ်ပိုင်မှာ အကြီးမားကားကုန်သည်ကြီးဘဝ ရောက်ခဲ့ရုံ မက အာရှနှင့် အမေရိကက အင်ဆူလာဘဏ်ကြီးနှင့် အကျိုးတူ မိသားစုငွေစာဏ် ကို တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။

မိသားစုငွေစာဏ်ဟာ ဖိလစ်ပိုင်မှာ အကြီးဆုံးငွေစုလုပ်ငန်းကြီးဖြစ်ခဲ့ရာက ၁၉၈၄ ခုနှစ်မှာတော့ ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းများဘဏ်ကို ပီဆိုငွေ သန်း ၉၇၀ နှင့် ရောင်းခဲ့ပါတယ်။ အင်ဆူလာအာရှနှင့် အမေရိကန်ဘဏ်တွေကိုလည်း ၁၉၈၄ ခုနှစ်မှာ ရောင်းချပစ်ခဲ့ပါတယ်။

ဘာကြောင့် ဒီလိုရောင်းခဲ့ရတာလဲလို့ ကျွန်တော် မေးကြည့်တော့-

“ဘင်နီ အင်္ကျီနီ လုပ်ကြံခံရပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း ကျွန်တော်ဟာ မားကိုစံရဲ့ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေတွေနှင့် ငြိလာတာကြောင့်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ မားကိုစံရဲ့

လုပ်ငန်းစဉ်တွေဟာ နိုင်ငံစီးပွားရေးကို စောက်ထိုးကျဆင်းစေခဲ့ပါတယ်။ လုပ်ငန်း တွေအားလုံး ရပ်ကုန်တယ်။ နိုင်ငံခြားငွေပင်ငွေရင်းတွေ ပြန်နုတ်သိမ်း သွားကြတယ်။ ဘဏ်တွေလည်း ဗုန်းဗုန်းလဲကုန်ပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း သတိကြီးစွာနှင့် စီးပွားရေး ခြေလှမ်းမများအောင် စဉ်းစားပြီး ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ငွေတွေကို ‘ဂျီဘို’ အာမခံစာချုပ်တွေထဲ မြှုပ်နှံလိုက်ပါတယ်။ ၁၉၈၇ ခုနှစ် ကိုရိုအင်္ကျီနီ အာဏာရလာတဲ့အချိန်မှာတော့ ဖိလစ်ပိုင် အိမ်ခြံမြေလုပ်ငန်းထဲမှာ ပြန်ထည့်လိုက်ပြန်ပါတယ်”

၁၉၈၉ ခုနှစ်ကျတော့ အင်ဒရူးဟာ ပြန်ခေါင်းထောင်လာရာက ဘဏ် လုပ်ငန်းအစား အိမ်ခြံမြေရောင်းဝယ်ရေးကို စောက်ချလုပ်ပါတော့တယ်။

ဒီလိုနှင့် သူ့စနိုးဖြစ်သူ မာစီဒီတို့ဟာ ဖိလစ်ပိုင်စီးပွားရေးလောကမှာ ထိပ်တန်းရောက်ခဲ့ကြရတာပါပဲ။

ကျွန်တော်က သူ့ရဲ့လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဒဿနတွေကို တီးခေါက်ကြည့်ပါ တယ်။ အင်ဒရူးက လုပ်ငန်းလုပ်ရာမှ အင်စိုက်အားစိုက်ရှိဖို့၊ ဇွန်နှင့်မာန်နှင့် ကြီးစားဖို့၊ ရိုးသားဖို့တွေ လိုကြောင်း ပြောပါတယ်။

“များသောအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ အရှေ့တောင်အာရှသားတွေဟာ စီးပွား ရေးမှာ ခြေလှမ်းကျချင်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ လူတစ်ဦးတည်းနှင့် လုပ်ငန်းတွေအများကြီး လုပ်နိုင်မယ်လို့ မယုံကြည်ပါဘူး။ မျိုးမတူတဲ့ စက်ရုံတွေ တစ်ပုံကြီးဖွင့်ထားတာဟာ နိုင်ငံနှင့်ဖို့နှင့် ထွန်းကားဖို့ ခက်ခဲပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော် ကုမ္ပဏီအနေနှင့် နည်းနည်းနှင့် အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင်လုပ်တဲ့မှုကို ချထားပါ တယ်”

တစ်ဆက်တည်းမှာ သူပြောတာက-

“ငွေအရင်းအနှီး သိပ်များစရာလိုသလား မေးရင်တော့ စုစည်းမှုစွမ်းအား အပြည့်နှင့် ကြီးစားဖို့ပဲလိုတယ်လို့ ဖြေချင်ပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ကမ္ဘာပေါ် ရှိတဲ့ စားဖို့မူးကောင်းတွေဟာ သူ နားလည်တတ်ကျွမ်းသမျှအပေါ်သာ အာရုံ စိုက်ပြီး အစွမ်းကုန် အကောင်းဆုံးချက်ကြသလိုပါပဲ” တဲ့။

အင်ဒရူးရဲ့ လုပ်ငန်းပေါ်မှာ သစ္စာရှိမှု၊ ရိုးသားမှုကုန်ပုဒ်တွေနှင့် ပြင်းထန် တဲ့ အားမာန်၊ သတ္တိ၊ ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်ကန်နိုင်မာမှုတွေဟာ ဖလင်းဗက်စ် အောင်မြင်ခြင်းရဲ့ ပဓာနအချက်တွေပဲ ဆိုရမှာပါ။

ဒီအပြင် ပိုပြီးအရေးပါတာက စီးပွားရေးလာဘ်မြင်ရုံသာမက ပညာ ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝဖို့လည်း လိုပါတယ်တဲ့။

“ဒီနေ့ လုပ်ငန်းသဘာဝတွေက အပြောင်းအလဲမြန်တော့ ဈေးကွက်မှာ ပို အခက်အခဲရှိတတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့မျိုးဆက်သစ်တွေအနေနှင့် နည်း ပညာပိုင်းမှာ ရှေ့တန်းရောက်နေရမှာဖြစ်သလို၊ အဲဒီလို အရည်အချင်းတွေပြည့်ဝ ဖို့ ခေတ်ပညာလည်း တတ်ကျွမ်းရလိမ့်မယ်လို့ ယူဆပါတယ်”

ဒီလိုနှင့် အင်ဒရူးဟာ သူ့သားသုံးယောက်နှင့် သမီးတစ်ယောက်ကို ပညာတတ်မြစ်အောင် ပျိုးထောင်ခဲ့ရာက၊ အမေရိကန်တက္ကသိုလ်တွေက ဘွဲ့တွေ ယူစေခဲ့ပါတယ်။

သူ့သားသမီးတွေနှင့် သမက်ပါ မိသားစုထဲ ဝင်လုပ်နေရာက စီမံအုပ်ချုပ် မှုအပိုင်းမှာ အားထားလောက်စရာ ဖြစ်နေပါပြီ။ ဒါနှင့်မှ သူက အားမရသေးသလို ပြည်တွင်းပြည်ပက ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်တွေကိုပါ သူ့ကုမ္ပဏီမှာ အားပြည့်ထား ခဲ့ပါတယ်။

စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတာက သူဟာ လုပ်ငန်းကို ဦးစီးကြီးကိုင်နေပေ မယ့် ပိုင်ဆိုင်မှုအတော်များများကို သားတွေသမီးတွေလက်ထဲ လွှဲအပ်ပေးခဲ့တာ ပါပဲ။

သူဟာ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်တဲ့ဘဝကို မက်မောပြီး၊ အမွေခံသားသမီးတွေ အနေနှင့်လည်း သူ့စိတ်ဓာတ်မျိုး မွေးကြမယ်လို့ ယူဆခဲ့ပါတယ်။ သူ့လုပ်ငန်းတွေ ကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် သူတို့လုပ်နိုင်ကြမယ်လို့လည်း မျှော်လင့်ထားတဲ့ပုံပါပဲ။

‘ငွေဟာ အောင်မြင်ရေးရဲ့ လက်ကိုင်တုတ်ဖြစ်ပေမယ်လို့၊ ချမ်းသာခြင်း ဟာ ပျော်ရွှင်ခြင်းအစစ် ဖြစ်နိုင်မဖြစ်နိုင်ဆိုတာ စဉ်းစားစရာ ပိုကောင်းတယ်’ လို့ သူက ဆိုပါတယ်။

“ဘဝဆိုတာ အနိမ့်အမြင့် အတက်အကျဆိုတဲ့ လောကခံနှင့်မကင်းပါ ဘူး။ ဒါနှင့်အမျှ လူငယ်စီးပွားရေးသမားတွေအနေနှင့် လုပ်ငန်းမကောင်းတဲ့ အချိန်မှာ စိတ်ဓာတ်မကျပါနှင့်၊ အရုံးမပေးလိုက်ပါနှင့်။ တစ်ချိန်မှာ ပြန်တက် မှာပဲဆိုပြီး ဆက်လက် ကြိုးစားနေစေချင်ပါတယ်”

ပြီးတော့လည်း

“လုပ်ငန်းလုပ်တယ်ဆိုတာ လက်ငှေ့ထိုးသလိုပါပဲ။ ပထမအချိန်မှာ အလူး အလဲ အထိုးခံရပြီး ပြုကွဲပူးရောင်တဲ့ဒဏ်ရာတွေတောင် ရချင်ရမယ်။ ဒါပေမယ့်

နောက်ဆုံးမှာ ခင်ဗျားက ပြိုင်ဖက်ကို အနိုင်သတ်နိုင်တာပဲ။ ဘဝဆိုတာလည်း အဲဒီ အတိုင်းပဲ။ တစ်သမတ်တည်း တက်နေတဲ့ဘဝရယ်လို့ မရှိပါဘူး” တဲ့။

သူက ‘အလုပ်ကောင်းရင် ငွေကောင်းကောင်းရမယ်’ လို့လည်း ယုံကြည်သူ ဖြစ်ပါတယ်။

“အချုပ်ပြောရရင်တော့ ခင်ဗျားအနေနှင့် ရိုးသားမယ်၊ အရည်အသွေး ပြည့် ကြီးစားမယ်ဆိုရင် လူတွေက ခင်ဗျား ဘဝပျက်နေတဲ့အချိန်မှာတောင် ယုံကြည်စိတ်ချစွာနှင့် ကူညီကြမှာပါပဲ”

ဒီလို အတွေးအမြင် မူဝါဒတွေကြောင့်ပဲ ဂိုရှန်နန်မိသားစုဟာ အိမ်ခြံမြေ လောကမှာ သူမတူအောင် တံခွန်စိုက် မင်းမူထားနိုင်တာလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

အင်ဒရူးဟာ တခြားတခြားသော လူဖြစ်ရကျိုးနပ်ပြီး ဘဝမှာ မြင့်မြင့် မားမားအောင်မြင်နေသူတွေအားလုံးရဲ့ ပုံစံအတိုင်း ‘အလုပ်ကြီးစားတာနှင့် ပထမတန်း စီမံရေးမှူးတွေ ရှိထားတာဟာ စီးပွားရေးပိုင်းမှာ အောင်ပွဲခံနိုင်တယ်’ လို့ ယုံကြည်ပါသတဲ့။

အဲ၊ တခြား ဘယ်သူနှင့်မှမတူတဲ့ သူ့အယူအဆတစ်ရပ်ကတော့ ‘အိမ် ထောင်ရေးအဆင်ပြေဖို့ အရေးကြီးတယ်’ ဆိုတဲ့အချက်ကို ထုတ်ဖော်တင်ပြခဲ့ တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

“ကျုပ်ယုံကြည်တာတစ်ခုက အိမ်ထောင်ရေးကသောင်းကနင်းနှင့် မတည် ငြိမ်တဲ့ဘဝမှာ လုပ်ငန်းအောင်မြင်ဖို့ဆိုတာလည်း ဘယ်လိုမှ မလွယ်ဘူးလို့ပါပဲ” တဲ့။

မလေးရှား

တန် ဆရီ ဒါတို အက်စ်မန် ဟာရှင်
TAN SRI DATO AZMAN
HASHIM

၂၀၀၅
အာရပ် မလေးရှား ကော်ပိုရေးရှင်းအုပ်စု

တန် ဆရီ ဒါတို အက်စ်မန် ဟာရှင်သည်
မလေးရှားနိုင်ငံ၏ အထင်ရှားဆုံးသော ဘဏ်သွေးကြီး
နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်ကြီး အနေဖြင့် ဆယ်စုနှစ်
သုံးစုတိုင်တိုင် မလေးရှားစီးပွားရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို
ထူးထူးခြားခြား မြှင့်တင်ပေးခဲ့သူ ဖြစ်၏။

တန်ဆရီ ဒါတို အက်ဇမန် ဟာရှင်

အာရပ် မလေးရှားအဆောက်အဦကြီးရဲ့ အပေါ်ဆုံးထပ်က စည်းစားခန်းမ ကြီးဟာ တွေ့ဖူးသမျှထဲမှာတော့ ခမ်းနားကြီးကျယ်ဆုံးပါပဲ။ မျက်နှာကျက်ချည်း ကပဲ ပေ သုံးဆယ် အမြင့်ရှိပါတယ်။ ခန်းမကြီးနှင့် လိုက်ဖက်အောင်လည်း တန်ဆရီ အက်ဇမန် ကိုယ်တိုင် ရိုက်ကူးထားတဲ့ သူ့မိသားစုဓာတ်ပုံကြီးတွေ၊ စပိဘုတ်ပုံတွေ၊ သူ့ လိုက်ပါစီးနင်းရင်း သေဘေးကြုံခဲ့ရတဲ့ ပေါ်ရှေးပြင်သစ် ဒိမ်ခံကားကြီးတစ်စင်းရဲ့ပုံတွေနှင့် ကျက်သရေ ဆောင်ထားပါတယ်။

သူ့ရဲ့စီးပွားရေးအုပ်စုဟာ တခြားအာရှကုန်သည်ကြီးတွေလိုပဲ အရှေ့တောင် အာရှစီးပွားရေးကပ် ဆိုက်တဲ့ဒဏ်ကို ခံနေရတဲ့တိုင်အောင် မလေးရှားမှာ အနှစ်သုံး ဆယ်လုံးလုံး ခေါင်းမော်နိုင်ခဲ့ကြတာပါ။

တန်ဆရီ အက်ဇမန်ဟာ စာကြမ်းပိုးမဟုတ်ပေမယ့် ထူးချွန်သူတစ် ယောက် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ မူလတန်းကျောင်းမှာ နှစ်တန်းမှ ငါးတန်းကို ခုန်ပျံကျော် လွှားတက်ခဲ့ပြီး၊ အလယ်တန်းကျတော့လည်း ခြောက်တန်းမှ ရှစ်တန်းကို တင် ပေးခြင်း ခံရပြန်ပါသတဲ့။

“ဒါဟာ ၁၅ နှစ်သားတည်းနှင့် အထက်တန်းအောင်ခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပဲပေါ့” လို့ သူက ဆိုပါတယ်။

သူ့မွေးရက်က ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁၇ ရက်။ ယောက်ျားလေး ခုနစ် ယောက်၊ မိန်းကလေး ခြောက်ယောက် မွေးတဲ့အထဲမှာ သူဟာ တတိယမြောက် ကလေး၊ ဒုတိယမြောက် သားယောက်ျား ဖြစ်ပါတယ်။

သူ့ကို ကွာလာလမ်ပူမှာ မွေးခဲ့တာ သိပ်ကောင်းတယ်လို့ သူ ယုံကြည် ခဲ့ပါတယ်။ သာမန် လက်လုပ်လက်စားဖြစ်ပေမယ့် မြို့သားဖြစ်တော့ ချွန်ထွက် အောင်ကြိုးစားခွင့် ရလို့ပါပဲတဲ့။

“ကျွန်တော့်မှာ အနိုင်မခံ အရှုံးမပေး ပြိုင်ဆိုင်ချင်တဲ့စိတ်တွေ မပြတ်တမ်း ရှိနေပြီး အောင်မြင်ဖို့လည်း ဆန္ဒပြင်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ပေါင်းခဲ့ရတဲ့ သူငယ် ချင်းတွေကလည်း ဆရာဝန်သားတွေ၊ အင်ဂျင်နီယာသားတွေ၊ ရှေ့နေသားတွေ ချည်းပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မိသားစုဆင်းရဲချို့တဲ့တဲ့ နောက်ခံဘဝကိုတွေ့ပြီး အား ငယ်စိတ် ဘယ်တော့မှ မမွေးခဲ့ပါဘူး။

“ကျွန်တော့်အဖေဟာ တင်းကြပ်တဲ့စည်းကမ်းမျက်တွေ ချမှတ်ပေးပြီး တစ်ဘက်ကလည်း သားသမီးတွေရဲ့ စားဝတ်နေရေးမပူပေးအောင် ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့ သလို၊ အမေကလည်း ဘဝလမ်းညွှန် သွန်သင်ထိန်းကျောင်းပေးပါတယ်။ သူတို့ နှစ်ဦးစလုံးက ကျွန်တော် ပညာထူးချွန်အောင် မြှောက်စားအားပေးခဲ့ကြတာပါပဲ”

အထက်တန်းကျောင်းပြီးချိန်မှာ သူက ပီနန်ကိုသွားပြီး ဆေးတက္ကသိုလ် အကြိုသင်တန်း သွားတက်ချင်ပေမယ့် အဖေက အိမ်နှင့်အဝေးကြီး ခွဲမသွားရဘူး ဆိုပြီး တားမြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ကိုလံဘိုစီမံကိန်းအရ ပညာတော်သင်ဆုကို လျှောက်တော့ ပညာရည်ချွန် မှတ်တမ်းအရ ဩစတေးလျကိုသွားသင်ဖို့ အရွေးခံရပါတယ်။ ဩစတေးလျ မြောက်ပိုင်း ပတ်သ်မြို့မှာ စာရင်းကိုင်ပညာ သွားသင်ရမှာပါ။

ဒါဟာ ၁၅ နှစ်သားလေးအဖို့ ကြီးမားတဲ့ အလှည့်အပြောင်းပါပဲ။

ကျွန်တော် ဩစတေးလျသွားတော့ လေဆိပ်မှာ အဖေ မျက်ရည်ကျပြီး ငိုတာကို ခုထိ မှတ်မိသေးတယ်။ သူ ငိုတာ ပထမဆုံးတွေ့ခဲ့ရတာလည်း ဖြစ် ပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် ဩစတေးလျမှာ ငါးနှစ်ကြာပြီး အံ့ဩစရာတွေ တွေ့ကြုံခဲ့ရပါ တယ်။ ကျွန်တော် ရောက်သွားချိန်မှာ ကလေးသာသားလေးပဲရှိပေမယ့် လူဆို တာ ရိုးသားပွင့်လင်းပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် နှိမ့်ချရမယ်ဆိုတာ နားလည်ခဲ့ရပါ တယ်။ ကံကောင်းချင်တော့ အသက်ခြောက်ဆယ်အရွယ် မစ္စတာဂိုဘယ်တို့ အဘိုးကြီးအဘွားကြီး လင်မယားနှင့်တွေ့ပြီး ကျွန်တော့်ကို လိုလေသေးမရှိ ကူညီ စောင့်ရှောက်ခဲ့ကြတာပါပဲ။ နောက် အံ့အားသင့်မိတာတစ်ခုက ကာယအလုပ် သမားတွေဟာ တတ်သိ ပညာရှင်တွေထက် အခကြေးငွေ ပိုကောင်းနေတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

“အဲဒီကာလအတွင်း ကျွန်တော့်မှာ ငါ အောက်တန်းနောက်တန်းကျပါ လားဆိုတဲ့စိတ်ဓာတ်မျိုး မရှိတော့သလို လွတ်လပ်တက်ကြွနေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ

ပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ လူမှုရေး စီးပွားရေးကျွမ်းကျင်အောင် အများကြီး အထောက်အကူ ပြုနိုင်တာလည်း သိလာရပါတယ်။ ဒါတွေကို မလေးရှားပြန်ရောက်တာနှင့် ကောင်းကောင်းကြီး အသုံးချမိတော့တာပါပဲလေ။

“ပညာသင်ဆုရတဲ့ လေးယောက်ထဲမှာ ကျွန်တော်က အငယ်ဆုံးပါပဲ။

ဩစတေးလျက အသက်အရွယ်ကိုလိုက်ပြီး ထောက်ပံ့ကြေးပေးပါတယ်။ ၂၁ နှစ်သားတွေက စာရေးလစာ ရပြီး၊ ကျွန်တော်က ရုံးလုလင်လစာ ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လုံလောက်အောင် သုံးနိုင်ပါတယ်”

သူဟာ ဘဝတူပညာသင်တွေ့အချင်းချင်း အောက်ခြေသိမ်းအလုပ်လေးတွေ ကအစ တာဝန်ယူရင်း ၂၁ နှစ် မပြည့်ခင်မှာပဲ ချာတာ စာရင်းကိုင်ဘွဲ့အပြင် အတွင်းရေးမှူး သင်တန်းအောင်လက်မှတ်ပါ ရခဲ့ပါတော့တယ်။

ကိုလံဘိုစီမံကိန်းပညာသင်ဆု ရခဲ့တာကို အကြောင်းပြုပြီး မလေးရှား ပြန်ရောက်ရောက်ချင်း ဗဟိုဘဏ်မှာ အလုပ်ရခဲ့ပါတယ်။ လေးနှစ် ဝင်လုပ်ပြီးတဲ့ နောက် ၁၉၆၄ ခုနှစ်မှာ ‘အက်ဇ်မန်နှင့် အဖွဲ့’ နာမည်နှင့် ကိုယ်ပိုင်စာရင်းကိုင်လုပ် ငန်းကို ထူထောင်လိုက်တာပါပဲ။

စီးပွားဖြစ်လိုက်တာဟာ ၁၉၇၀ ခုနှစ် ရောက်တော့ အစုစပ်လေးဦးနှင့် ဝန်ထမ်း ပေါင်း တစ်ရာကျော်တောင် ရှိခဲ့ရပါပြီ။

၁၉၇၁ ခုနှစ်မှာ နိုင်ငံရဲ့ အကြီးဆုံးဘဏ်လုပ်ငန်းစုဖြစ်တဲ့ မလေးယန်း ဘဏ်ကင်း ဘားဟက်ရဲ့ ဒုညွှန်ကြားရေးမှူးရာထူးကို လက်ခံဖို့ ကုမ္ပဏီက သူပိုင်ဆိုင် ခွင့်တွေကို ရောင်းပစ်လိုက်ပါတယ်။

နောက် ဆယ်နှစ်အကြာ သူ့အသက် ၄၂ နှစ်မှာတော့ သူ့ကိုယ်သူ ခုလို ပြောမိပါသတဲ့။

‘ငါ့ဘဝနောက်ပိုင်း အချိန်တွေကို လခစားအလုပ်သမားအဖြစ် အချိန်ကုန် မခံတော့ဘူး။ စာရင်းပေါက်ပြီးသား ကုမ္ပဏီတစ်ခုကိုဝယ်ဖို့ ကြိုးစားမယ်’

“ကျွန်တော့်အနေနှင့် အခွင့်အရေးဆိုတာလည်း တစ်ခုတည်းရှိမယ်လို့ မစဉ်းစားတာအမှန်ပဲ။ စီးပွားရေးသမားအများစုဟာ အဆိုမြင်သမားတွေ ဖြစ်နေ ကြသလို ဆုတ်ယုတ်မှု၊ ဒါမှမဟုတ် ဆုံးရှုံးမှုတွေကိုပဲ နည်းပေါင်းစုံနှင့်တွက်ပြီး စိတ်ပျက်နေတတ်ကြတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဒီအလုပ် မအောင်မြင်ရင် နောက် တစ်မျိုးပြောင်းဖို့ ကြံခဲ့တာပဲ”

“ဘယ်အဆင့်ပဲရှိရှိ အဆင့်အတန်းမရွေးဘဲ လူတိုင်းဆီက သင်ကြားဖို့ဟာ အရေးကြီးဆုံးအချက်တစ်ခုလို့ ကျွန်တော် ယူဆတယ်။ ဒါနှင့်အမျှ ရှေးဟောင်း တရုတ်စကားပုံအရ ‘အလုပ်ကောင်းမှ ကံကောင်းတယ်’ ဆိုတာရယ်၊ ‘လူတစ်ယောက်ဟာ ကုလားထိုင်ပေါ်ထိုင်ပြီး ပါးစပ်ဟထားရုံနှင့် ဘဲကင်ဟာ လေထဲကနေ ပါးစပ်ထဲပျံလာမှာ မဟုတ်ဘူး’ ဆိုတာတွေကို လက်စွဲထားတယ်။ ကံကောင်းခြင်းနှင့် အချိန်ကောင်း အခွင့်ကောင်းတွေကို အမိမိဖမ်းဖို့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ပြီးတော့ အဲဒါဟာ လူတိုင်းရဲ့ဘဝမှာ တစ်ကြိမ်တည်းလာကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ပထမတစ်ကြိမ် အခွင့်အရေးလက်လွတ်သွားရင် နောက်တစ်ကြိမ် ပေါ်လာပါဦးမယ်။ အမိအရဖမ်းနိုင်အောင် အားထုတ်ကြိုးပမ်းဖို့ပဲ လိုပါတယ်”

တန် ဆရီ အက်ဇမန်ဟာ အသက် ၂၃ နှစ်အရွယ်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ ၁၈ နှစ် ရွယ်ဇနီးသည် တွန်ကူ အရစ်ရှာနှင့် ထိမ်းမြားခဲ့ပါတယ်။ သူ့ဇနီးဟာ နာဂရီဆမ်ဗီလင် မင်းမျိုးမင်းနွယ်ဖြစ်လို့ အဆင့်အတန်းနိမ့်သူကို ယူရကောင်းလားဆိုပြီး သဘောမတူခဲ့ကြပါဘူး။

သူ့အိမ်မှာကျင်းပတဲ့ လက်ထပ်ပွဲကို ယောက္ခမကြီးတောင် မတက်ခဲ့ဘူးဆိုပဲ။

ပြည်နယ်အလိုက် အလှည့်ကျအုပ်စိုးရတဲ့ မလေးရှားဘုရင်စနစ်အရ ခုဆိုရင် သူ့ဇနီးရဲ့ဦးလေးဟာ မလေးရှားဘုရင် ဖြစ်နေပါတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဩစတေးလျလို နိုင်ငံမျိုးမှာ သွားနေခဲ့ပြီး လွတ်လပ်ခြင်းရဲ့ အရာသာနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှုရှိခြင်းနှင့် ဘဝတန်ဖိုးကို နားလည်ခဲ့တဲ့ အက်ဇမန်ကတော့ သူတို့ အသိအမှတ်မပြုလည်း ဂရုမစိုက်ခဲ့ပါဘူး။

ဒါနှင့်အမျှ ရှေးရိုးစဉ်လာတွေ ဆော့ဖယ်ပြီး စီးပွားရေးသမားအဖြစ် အောင်မြင်ချမ်းသာအောင်သာ ခွန်အားစိုက်ခဲ့ပါတယ်။ ဓနအင်အားကောင်းရင် အရာခပ်သိမ်းကို လွှမ်းမိုးအနိုင်ယူနိုင်တာပဲ မဟုတ်လား။

“ကျွန်တော်ဟာ ‘လူ’ အဓိကထားတဲ့လူ ဖြစ်သလို၊ အာဏာပါဝါတွေသုံးတာလည်း မကြိုက်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း လာမပြန်နှင့်။ ကျွန်တော်ကလည်း တခြားလူတွေအပေါ် မသုံးဘူး”

ကျွန်တော် ကလေးတွေအပေါ်မှာဆိုရင် ကျွန်တော် တတ်နိုင်သမျှ ချိုသာပျော့ပျောင်းခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ကို သူတို့ရဲ့သဘာဝ အစွမ်းအစအလျောက် ကြီးပြင်းစေပြီး၊ ကျွန်တော် တန်ဖိုးထားတဲ့ပုံစံလေးတွေကိုသာ မသိမသာ သွင်းပေးတယ်။

“နောက်ပြီး ပညာရှင်တွေ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လို့ ကျွန်တော် အစုစပ်ပါထားတဲ့ အများဆိုင်ကုမ္ပဏီမှာ ကျွန်တော့်မိသားစုက တစ်ထီးတစ်နန်းအမွေခံပြီး ကြီးကြိုင်ခြယ်လှယ်စေဖို့လည်း လုံးဝမရည်ရွယ်ခဲ့ဘူး”

ကျွန်တော်တွေ့ဆုံခဲ့သမျှ အောင်မြင်တဲ့စီးပွားရေးသမားတိုင်းက ‘သူတို့ဟာ ငွေရှာဖို့ထက် ရည်မှန်းချက်အောင်မြင်ဖို့ကို အဓိကအရေးထားတဲ့အကြောင်း ပြောခဲ့တာ မှန်ပါသလား’လို့ သူ့ကို မေးမိပါတယ်။

သူက ‘မှန်ပါတယ်’လို့ သဘောတူပါတယ်။ ဒါပေမယ့်-

“ကျွန်တော်က ရင်းဂစ်ငွေတွေသန်းချီရအောင် အရင်လုပ်ပြီးမှ အောင်မြင်မှုဆိုတာကို ထူးထူးခြားခြား သတိပြုမိတာပါ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အဲဒီအချိန်ကစပြီး ကိုယ်လုပ်နေတဲ့အလုပ်အပေါ်မှာ အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် အာရုံစိုက်လုပ်ခဲ့မိတော့တာပါပဲ”

တန် ဆရီ အက်ဇမန်ဟာ တစ်ကမ္ဘာလုံး လွှမ်းခြုံပေါင်းစပ်ရေး ဝါဒက စိန်ခေါ်လာတာနှင့်အမျှ သူ့ရဲ့ ဒီနေ့ရှိရင်းစွဲလုပ်ငန်းကို အခိုင်အမာတိုးချဲ့တည်ဆောက်ဖို့ လိုတာကို တွက်မိပါတယ်။

အပြိုင်အဆိုင်ဖြစ်လာတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ဂယက်ဟာ ပိုမိုကြီးမားတဲ့အရှိန်အဟုန်နှင့် မလေးရှားကိုလည်း ရိုက်ခတ်လာနိုင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

“နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီ အလုပ်ရုံကြီးတွေဟာ ကွာလာလမ်ပူကို ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဗဟိုဌာနကြီးဖြစ်အောင် လုပ်ပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးကိုလည်း တန်ဖိုးမြင့်မားအောင် မြှင့်တင်ပေးထားရပါလိမ့်မယ်”

ကျွန်တော်က အာရှစီးပွားရေးသမား လူငယ်ပိုင်းကို သူ့အနေနှင့် ဘယ်လိုလမ်းညွှန် အကြံပြုချင်ပါသလဲ မေးတော့-

“ကျွန်တော့်အယူအဆအရ အမ်ဘီအေဘွဲ့ရမှ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘယ်သူမဆို စီးပွားရေးသမား ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ စီးပွားရေးသမားကောင်း ဖြစ်ဖို့မှာ လူတွေနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံတတ်ဖို့နှင့် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်သူတွေကို ဘယ်လိုအသုံးချရမယ်ဆိုတာ သိဖို့တော့ လိုပါတယ်”

တန် ဆရီ အက်မန်က ကိုယ်လုပ်တဲ့အလုပ်မှာ နှစ်ခြိုက်ပျော်ရွှင်ဖို့ အရေးကြီးကြောင်းနှင့် တကယ်တမ်း အလုပ်မှာပျော်လာပြီဆိုရင် မကြာခင်မှာ တိုးတက် ကြီးပွားတော့မှာပဲဖြစ်ကြောင်းလည်း ပြောပါတယ်။

ပြီးတော့-

လူအတော်များများဟာ လုပ်ငန်းရဲ့ ရလဒ်ကိုပဲကြည့်ကြတယ်။ ဒီလူ ဒါမှမဟုတ် ဒီလုပ်ငန်း ထူးထူးခြားခြားအောင်မြင်မှုရတာကိုပဲ စဉ်းစားတယ်။ ရေရှည်လုပ်ငန်းစဉ်အားဖြင့် ဆုတ်ယုတ်မှုနှင့် ဆုံးရှုံးမှုတွေကို သိပ်မကြည့်ကြ ပါဘူး။

“ဒီနေရာမှာ နောင်နှေးဆုတ်ယုတ်မှုတွေနှင့် ပတ်သက်လို့ စိတ်ဓာတ်မကျ ဖို့ အင်မတန် အရေးကြီးပါတယ်။ ရှေ့တစ်ကွေ့မှာ ဒီထက်သာတဲ့ အောင်မြင်မှု တစ်စုံတစ်ရာ မလွဲမချရိုဦးမယ်လို့ မာန်တင်းထားသင့်ပါတယ်”

ဒါဟာ ဒီစာအုပ်မှာ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သမျှ ဘဝတန်ဖိုးတက်အောင် အမြတ်ထုတ်နိုင်ခဲ့ကြတဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်တိုင်းလိုလိုမှာတွေ့ရတဲ့ အပြု သဘောဆောင်တဲ့ စိတ်ဓာတ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

တန် ဆရီ အက်မန်ဟာလည်း လောလောဆယ်မလေးရှားနိုင်ငံနှင့် သူ့ကုမ္ပဏီရင်ဆိုင်နေရတဲ့ စီးပွားရေးအကြပ်အတည်း လှိုင်းလေထန်နေတဲ့ ကာလ ဆိုးကို အောင်မြင်စွာဖြတ်သန်းကျော်လွှားနိုင်မယ်ဆိုတဲ့ ယုံကြည်ချက် အပြည့် အဝ ရှိနေကြောင်းပါ။

ESB

စင်ကာပူ

ဘွန်းယွန်းချွန်း
BOON YOON CHIANG

အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ
ဂျာဒင်း မက်သီဆင် (စင်ကာပူ) လီမိတက်

ဂျာဒင်း မက်သီဆင် (စင်ကာပူ) လီမိတက်သည် ၁၈၃၂ ခုနှစ်က တရုတ်ပြည်၌ တည်ထောင်ခဲ့သော နာမည်ကျော် ဂျာဒင်းမက် သီဆင်အုပ်စု၏ လက် အောက်ခံကုမ္ပဏီကြီးဖြစ်၍ ယခုအခါ ဟောင်ကောင် တွင် အခြေစိုက်ထားပြီး နိုင်ငံပေါင်းသုံးဆယ်ကျော်၌ လူအင်အား တစ်သိန်းခုနစ်သောင်းခွဲဖြင့် လုပ်ကိုင်လျက် ရှိ၏။ စင်ကာပူသည်လည်း အရှေ့တောင်အာရှအတွက် စီမံရေးရာဌာနချုပ်ဖြစ်၏။ ဂျာဒင်း စင်ကာပူကုမ္ပဏီ အနေဖြင့် ဩစတေးလျနှင့် ဒေသအနှံ့တွင် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်ထား၏။ စင်ကာပူ၌ ဆောက်လုပ် ရေးလုပ်ငန်း၊ အင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်း၊ လက်လီရောင်းချ ရေး၊ ကုန်ပဒေသာတိုက်၊ ယာဉ်အမျိုးမျိုး တင်သွင်းခြင်း၊ ဟိုတယ်လုပ်ငန်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ စစ် အသုံး အဆောင် ထောက်ပံ့ရေး၊ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု လုပ် ငန်းများကို လုပ်ဆောင်နေ၏။

ဘွန်းယွန်းချန်း

၇၇၁၃: မက်သီဒင် (စင်ကာပူ)ရဲ့ ရုံးချုပ်အဆောက်အဦဟာ စင်ကာပူဆိပ်ကမ်းကို နောက်ခံထားပြီး၊ ကွန်တိန်နာကားကြီးတွေ ဝင်ထွက်ဆူညံနေတဲ့ကားဂိတ်ကို မျက်နှာမူထားပါတယ်။

ဇူလိုင်လရဲ့ သာယာတဲ့ညနေခင်းတစ်ခုမှာ ကျွန်တော်ဟာ ဝိုင်စီ ဘွန်းကို ဥက္ကဋ္ဌရုံးခန်းထဲမှာ တွေ့ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။

ဝိုင်စီ YC အမည်နှင့် လူသိထင်ရှားတဲ့ ဘွန်းဟာ အင်ဒိုနီးရှားက ဘင်ကာကျွန်းဇာတိ ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၁၀ ရက်မှာ မွေးဖွားခဲ့တာပါ။

သားသမီးခြောက်ယောက်အနက် စတုတ္ထမြောက်လို့ သိရပါတယ်။

သူ့အဖေက အင်ဒိုနီးရှားကျွန်းစုအနဲ့ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကား သွားလာနေရတဲ့ နယ်လှည့်ကုန်သည်တစ်ဦးပါပဲ။

“ဘင်ကာကျွန်းကိုယ်၌က သံဖြူနှင့် ငရုပ်ကောင်းတွေထွက်လို့ ကျော်ကြားပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကျွန်းမှာက မိသားစုတစ်စုနှင့်တစ်စုဟာ ဆွေမျိုးနီးစပ်တွေချည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေနှင့်အမေကလည်း တစ်ကျွန်းတည်းသာတွေ့ပါ။ လူတွေဟာ အိမ်နှင့်တစ်လုံး အမြဲပြည့်နေတာလည်း မမေ့နိုင်စရာပါပဲ”

ဘွန်းဟာ ကလေးဘဝမှာ ဂျင်ပေါက်၊ စွန်လွတ်၊ ငါးရှာဖားရှာနှင့် ကြောင့်ကြမဲ့ နေခဲ့ရပါတယ်။

၇၅ပန်တွေ အင်ဒိုနီးရှားကိုဝင်တိုက်တော့ အစွန်အဖျားမှာရှိတဲ့သူတို့ ကျွန်းက စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ကလွတ်ခဲ့ရလို့ သူ့မိဘတွေဟာ ဒုက္ခ သိပ်မရောက် လိုက်ရပါဘူး။

သူတို့မှာ ကြီးမားကျယ်ပြန့်တဲ့ စိုက်ပျိုးမြေတွေရှိခဲ့လို့လည်း ဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေ စိုက်စားနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

သူ့အဖေဟာ နမူနာထားလောက်တဲ့ တရုတ်ကုန်သည်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့တာနှင့်အမျှ၊ ခုနစ်နှစ်ကတော့ ခေတ်ပညာတတ်တွေဖြစ်အောင် သင်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ပိုင်စီဟာ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှာ တရုတ်အလယ်တန်းကျောင်းတက်ဖို့ စင်ကာပူကို လာခဲ့ရပါတယ်။ သူ့အစ်ကိုက မနက်ပိုင်း အလုပ်လုပ်ပြီး အင်္ဂလိပ်စာ ညကျောင်းတက်ပါတယ်။

ပိုင်စီက ချွန်ချင်းအထက်ကျောင်းမှာ ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား နေခဲ့ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ တင်းကြပ်တဲ့ကျောင်းစည်းကမ်းအောက်မှာ မိသားစုနှင့် တာရှည်ခွဲနေရလို့ သူ့ဘဝဟာ အထီးကျန်ဆန်ခဲရကြောင်း ဖွင့်ဟခဲ့ပါတယ်။

နည်းနည်းကြီးလာတော့ သူတို့အပေါင်းအသင်းတစ်စုဟာ ညဘက်မှာ အိပ်ရာပေါ်ကခေါင်းအုံးကို လှုပ်ခတ်စောင့်ခြံထားခဲ့ပြီး၊ ကျောင်းကခိုးထွက် အပြင် လျှောက်လည်တတ်လာကြပါတယ်။

ပိုင်စီဟာ ဘဝပေးအခြေအနေအရ တရုတ်စကားနှင့် အင်ဒိုနီးရှားစကားတွေ တတ်ခဲ့ပေမယ့်၊ ကျွန်းမှာနေတုန်းက အင်္ဂလိပ်စာ မသင်ခဲ့ဘူးတာကြောင့် အထက်တန်းကျောင်းမှာ အင်္ဂလိပ်စာ အရမ်းညံ့ခဲ့ရတယ်။

အင်္ဂလိပ်ရဲ့ကိုလိုနီနိုင်ငံဖြစ်ခဲ့တဲ့ စင်ကာပူမှာ အင်္ဂလိပ်စာတတ်ဖို့ သိပ်အရေးကြီးတာကို ပိုင်စီ သဘောပေါက်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ရဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားပြောသင်တန်းကတော့ ရောက်စီရပ်ရှင် ရုံသွားပြီး ဆင့်လေးဆယ်ပေးလို့ ရှေ့ဆုံးတန်းရှေ့က ကြမ်းပြင်ပေါ်ထိုင်ပြီး အင်္ဂလိပ်ကားတွေ ကြည့်တာပါပဲ”

ဒီလိုနှင့် အင်္ဂလိပ်စာမတတ်ရင် လူတောထဲတိုးနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ သူ့အဖေကို သူနှင့် သူ့အစ်ကို ဝိုင်းနားချပြီး၊ ညနေဘက်မှာ အာမေးနီးယန်းလမ်းက အင်္ဂလိပ်တရုတ် နှစ်ဘာသာသင်ကျောင်းကို သွားတက်ခဲ့တယ်။ ရှစ်တန်းအောင်ပြီးနောက် ဘာကာလမ်း ဘူကစ်တီမာ ခေါ်တဲ့ အင်္ဂလိပ်တရုတ်နေကျောင်းကို ပြောင်းခဲ့ပြန်တယ်။

ကျောင်းတွေ ဟိုပြောင်းဒီပြောင်းလုပ်နေရတာနှင့်ပဲ ကင်းဘရစ်ချ်တက္ကသိုလ် ဝင် စာမေးပွဲကို ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သူ့အသက် ၁၉ နှစ် ရောက်တဲ့အထိ မဖြေနိုင်ခဲ့တော့ဘူး။

အဲဒီကမှ စင်ကာပူမှာဖွင့်တဲ့ မာလာယုတက္ကသိုလ်ကို ဝင်ခွင့်ကြီးစားရပြန်တယ်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ တက္ကသိုလ်က မဟာသိပ္ပံဌာနကို ဝင်ခွင့်ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မိသားစုစီးပွားရေး မကောင်းတော့တာနှင့် ကျောင်းထွက်ပြီး အလုပ်လုပ်ရမယ့်ကိန်း ဆိုက်ခဲ့ရတော့တယ်။

လူငယ်လေး ပိုင်စီဟာ သတင်းစာဆရာဘဝကို စိတ်ကြိုက်ရွေးချယ် လိုက်ပါတယ်။ ဒီလိုနှင့် ဝါသနာကိုအရင်းခံပြီး အမေရိကန် ပြန်ကြားရေးဌာနရဲ့ စာနယ်ဇင်းဆိုင်ရာပညာသင်ဆု လျှောက်ခဲ့မိတယ်။ ကံခေတ္တနှင့် အရွေးမခံရတဲ့ အဆုံးတော့ စင်ကာပူရဲ့ရှေ့ဆောင် အင်္ဂလိပ်သတင်းစာဖြစ်တဲ့ စထရိတ်တိုင်းစ် သတင်းစာကြီးမှာ ဝင်လုပ်ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက စင်ကာပူသမိုင်းမှာ ထူးထူးခြားခြား စိတ်ဝင်စားစရာအဖြစ် အပျက်တွေနှင့် အဓိကရုဏ်းတွေ ဆက်တိုက်ဖုံးလွှမ်းနေပါတယ်။

ဒီအပြင် သူနှင့် သတင်းစာသမားပေါက်စ ရေးယောက်ကို အင်္ဂလိပ်နှင့် သြစတေးလျအယ်ဒီတာတွေက အထင်သေးသေးနှင့် နှိမ်ခဲ့တာကိုလည်း သူ မှတ်မိနေဆဲပါ။

သူ့အပြောအရ အယ်ဒီတာကြီးတွေက သူတို့လို အင်္ဂလိပ်စစ်စစ်တွေလောက် ဘယ်သူမှ သတင်းစာဆောင်းပါး ကောင်းကောင်းမရေးတတ်ဘူးလို့ ထင်ခဲ့ကြပါသတဲ့။

သတင်းစာပညာဟာ ကိုယ်ပိုင်အစွမ်းအစ ပြသခွင့်ရသလို၊ တခြားအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းတွေနှင့်ဆက်သွယ်ဖို့ အခြေခံလမ်းကြောင်းနှင့် အကောင်းဆုံးအလုပ် ဖြစ်တယ်လို့ ပိုင်စီက ယုံကြည်ခဲ့ပါတယ်။

တစ်ချိန်တည်းမှာ သူဟာ စည်းကမ်းတွေနှင့် အချိန်ကို ထိန်းချုပ်အသုံးချဖို့တွေပါ တတ်ကျွမ်းလာခဲ့ပါတယ်။

“နေ့စဉ်ထုတ် သတင်းစာကြီးတစ်စောင်အနေနှင့် အချိန်မီပြီးအောင် ကြီးစားအားထုတ်ရပါတယ်။ ဒီအပြင် တီထွင်ဉာဏ်တိုးတက်ပြီး လူတန်းစားပေါင်းစုံဆီက သတင်းယူတတ်အောင်လည်း အရေးကြီးတဲ့သင်ခန်းစာတွေ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခဲ့ပါတယ်”

သူနှင့်အတူ သတင်းစာတိုက်မှာ လုပ်ခဲ့သူတွေထဲမှာ စင်ကာပူမှာ ထင်ရှားတဲ့ နိုင်ငံရေးသမားဖြစ်လာပြီး နောက်ပိုင်းကျတော့ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဖြစ်သူ့တဲ့ ရာဂျာရက်စ်လည်း ပါခဲ့ပါတယ်။

ဝိုင်စီရုံ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေဟာ နိုင်ငံရေးဘက်ကို အားသန်ခဲ့ကြသလို၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီ အာဏာရလာတဲ့ ၁၉၅၉ ခုနှစ်မှာ သူ့မိတ်ဆွေတွေက အစိုးရယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနမှာ ပြန်ကြားရေးအရာရှိဝင်လုပ်ဖို့ သူ့ကို ကမ်းလှမ်း ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဝန်ကြီးဌာနမှာ ဝင်လုပ်ခဲ့ရတဲ့ကာလတွေဟာ သူ့အဖို့ ပျော်မွေ့ဖွယ် ကောင်းတဲ့နှစ်တွေ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ အဓိကတာဝန်က အစိုးရရဲ့လုပ်ဆောင် ချက်တွေကို ဖော်ထုတ်တင်ပြရပြီး၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ သတင်းစာဆရာတွေနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခဲ့ရပါတယ်။

ဒီနောက် စင်ကာပူရေဒီယိုနှင့် တယ်လီဗေးရှင်းမှာ သတင်းတည်းဖြတ် ရေး အယ်ဒီတာရာထူးပါ ရခဲ့ပြန်ပါတယ်။ ဝိုင်စီရုံလုပ်ငန်းကွန်ရက်ဟာ နယ် ကျယ်လာသလို အခွင့်အလမ်းကောင်းတွေ ပွင့်လာတော့တာပါပဲ။

ဒီကြားထဲမှာ စထရိုတ်တိုင်းစံက လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ယောက်က ဂျာဒင်း မက်သီဆင်ရဲ့ ဦးဆောင်သူတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဂျာဒင်းဂူးနှင့် ဆက်မိရာက ကိုယ်ရေး အရာရှိဝင်လုပ်ပြီး နောက်ကျတော့ ဒါရိုက်တာအဆင့် ရခဲ့ပြန်တယ်။

၁၉၆၇ ခုနှစ်မှာ အဲဒီမိတ်ဆွေက သူ့ကိုခေါ်ပြောပါတယ်။ ဂျာဒင်းဂူးတွေဟာ လူထုဆက်ဆံရေးမှူးတစ်ယောက်ကို ရှာနေပါတယ်တဲ့။

အစိုးရလုပ်ငန်းမှာ ကောင်းစားနေတဲ့ ဝိုင်စီအဖို့ ခုလိုပေးအပ်လာတဲ့ အခွင့် အရေးကို ဧရာမ လာဘ်လုံးကြီးရယ်လို့ မထင်မိခဲ့ဘူးလေ။

“အဲဒီ မိတ်ဆွေဟာ ကျွန်တော်မလုပ်ချင်ဘူးလို့ ငြင်းတာကို လက်မခံဘဲ အတန်တန်တိုက်တွန်းပြီး ဇွတ်ဆွဲခေါ်ခဲ့ပါတယ်။ ငါ့ကြိမ်မြောက်တဲ့အခါမှာတော့ ကျွန်တော့်တခြားအပေါင်းအသင်းတွေကို ဖွင့်ဟတိုင်ပင်ဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ရတော့ တယ်။ သူတို့ကလည်း ဒါဟာ တကယ်အခွင့်ကောင်းဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပြောင်း လုပ်သင့်တယ်လို့ အကြံပြုကြတယ်။ အစိုးရဝန်ထမ်းဘဝကို ဖက်တွယ်မက်မော နေတာဟာ ကြီးပွားလမ်း သိပ်မရှိကြောင်းလည်း ထောက်ပြခဲ့ကြတယ်”

ဒါနှင့်ပဲ သူ့စင်ကာပူရဲ့ လူထုဆက်ဆံရေးမန်နေဂျာရာထူးကို ၁၉၆၇ ခုနှစ် မေလ ၁ ရက်နေ့မှာ လက်ခံခဲ့မိတာကို အကြီးအကျယ် ဂုဏ်ယူလို့မဆုံး အောင်ဖြစ်ခဲ့ရပါတော့တယ်။ ကျွန်တော် အင်တာဗျူးတဲ့အချိန်မှာ ဝိုင်စီဟာ ဂျာဒင်း မက်သီဆင်နှင့်တွေ့လုပ်ခဲ့တာ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ် ရှိနေပါပြီ။

ဝိုင်စီက လူထုဆက်ဆံရေးမန်နေဂျာအဖြစ် နှစ်နှစ် တာဝန်ထမ်းပြီး တခြား ဌာနတွေကို လှည့်လည်ခဲ့ရာက ဈေးကွက်ရှာဖွေရေးနှင့် အရောင်းမြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းတွေပါ ဝင်လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီအတွင်း စင်ကာပူ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးတက္ကသိုလ်က ဖွင့်လှစ်ပို့ချတဲ့ စီမံ ရေးရာ နှစ်နှစ်သင်တန်းကို တက်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၄ ခုနှစ်မှာတော့ ဂျာဒင်းမက်သီဆင် မိသားစုဝင်နှင့် အဏ္ဏဝင်ရ ဘာဝန်ခံဒါရိုက်တာဖြစ်တဲ့ ဆိုင်မွန်ကက်စ်ဝစ်ခဲရဲ့ လက်ထောက်အဖြစ်နှင့် ဟောင် ကောင်ကို ခေါ်ယူခြင်း ခံရပါတယ်။ ဒါဟာ သူ့ဘဝအတွက် ထူးခြားတဲ့ အလှည့် အပြောင်းပဲ ဆိုရမယ်။

ဒီနောက် မကြာခင်မှာပင် လန်ဒန်စီးပွားရေးကျောင်းက အထက်တန်းအမှု ဆောင်ဖြစ်သင်တန်း အောင်ခဲ့ရပြန်တယ်။

ဟိုတစ်ချိန်က ဂျာဒင်း မက်သီဆင်ရဲ့ အထက်တန်းအမှုဆောင်အရာရှိတွေ မှန်သမျှ ဗြိတိသျှတွေဖြစ်ပြီး၊ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်ကုန်ကြရာက လူငယ်တွေနှင့် အစားထိုး သွေးသစ်လောင်းဖို့ စီစဉ်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဝိုင်စီဟာ အကြီးတန်းဒါရိုက်တာကြီးများရဲ့ လက်ထောက်အရာရှိတာဝန် ထမ်းဖို့ ရပ်ဝေးမြေခြားတိုင်းတစ်ပါးက ဟောင်ကောင်ကိုခေါ်ခဲ့တဲ့ လူငယ်အုပ်စု ပထမအသုတ်မှာ ပါခဲ့သူပါပဲ။

ပထမအသုတ် သုံးယောက်မှာက ဝိုင်စီရယ်၊ ဟာဝိုင်ယီကျွန်းက တရုတ် အမေရိကန်တစ်ယောက်ရယ်၊ အင်္ဂလန်က အင်္ဂလိပ်လေးရယ် ဖြစ်ပါတယ်။

ခေတ်ပြောင်းခဲ့ပေမယ့် မက်သီဆင်အုပ်စုကတော့ ကိုလိုနီဆန်တဲ့ တယူသန် သဘောထားတွေ ကိုင်စွဲထားတုန်းဖြစ်တယ်။ ရုပ်အင်္ကျီအဖြူနှင့် အစင်း ပါတဲ့ ဥရောပဝတ်စုံကို ဆင်မြန်းရတုန်း။

သူ့ဇနီးဟာ ကျောင်းတက်နေဆဲကလေးတွေကို စင်ကာပူက ညီအစ်ကို မောင်နှမတွေနှင့်အပ်ခဲ့ပြီး သူ့ရှိရာဟောင်ကောင်ကို လိုက်နေတာဟာလည်း မေ့မရ တဲ့သာယာချမ်းမြေ့ချိန်တွေ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ လုပ်ငန်းခွင်ထဲမှာ ပညာပြတဲ့ အလယ်အလတ်တန်းစား အရာထမ်းတွေနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့ရပြီး လူမှုဆက်ဆံရေးပညာတွေ ပိုတတ်ခဲ့ ရပါတယ်။

လူပေါင်းစုံနှင့် အလုပ်ပေါင်းစုံလုပ်ခဲ့တဲ့ ဝိုင်စီအဖို့ ပါးနပ်လိမ္မာမှု၊ စိတ်ရှည်သီးခံမှုတွေ၊ အလိုက်သိ နားလည်မှုတွေ အပြည့်ရှိခဲ့တာနှင့်အမျှ၊ ဂျာဒင်းကုမ္ပဏီရဲ့ သက်တမ်းအရင့်ဆုံး အကြီးအကဲတွေနှင့်ယှဉ်ထိုင်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ ချပေးရတဲ့အဆင့်ကို ရောက်ခဲ့ရပါပြီ။

သူက လူတစ်ယောက်ရဲ့ဘဝမှာ တိပ်တန်းရောက်ဖို့ဆိုတာ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံရမယ်။ လိုအပ်ရင် စွန့်စွန့်စားစား ခရီးဆေးသွားရမယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒီနေ့ စင်ကာပူလူငယ်တွေဟာ မိခင်မြေမှာပဲစိမ်ခံနေရကာ သူတို့လို စွန့်စားဖို့ နောက်တွန့်နေကြတယ်လို့ သူ ထင်ပါသတဲ့။

၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ ဝိုင်စီဟာ ဂျာဒင်းမက်သီဆင် စင်ကာပူလီမိတက်ရဲ့ ဒါရိုက်တာ ကြီးအဖြစ်နှင့် စင်ကာပူကို ပြန်ရောက်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီနောက် မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ၊ ပြီးတော့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ ၁၉၈၆ ခုနှစ်မှာ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာနှင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီးဖြစ်တာ ယနေ့အထိပါပဲ။

သူက ခုလို အောင်ပွဲခံရတာတွေဟာ အပြင်းအထန် အလုပ်ကြိုးစားမှုနှင့် လူတွေကို အချိန်နေရာလိုက်ပြီး ပေါင်းတတ်လို့ပဲ ဖြစ်ပါသတဲ့။ တစ်နည်းအားဖြင့် လူ့အကြော လူ့မနော လူ့ဓာတ်ကိုသိပြီး လူပေါင်းဆုံတယ်လို့ပဲ ဆိုပါတော့။

“အခွင့်အရေးကတော့ တံခါးလာခေါက်စမြဲပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ခင်ဗျား အဆင်သင့်မဖြစ်ဘူး၊ အရဲစွန့်ကြိုးစားဖို့ ဆန္ဒမရှိဘူးဆိုရင် တံခါးပြန်ပိတ်သွားလိမ့်မယ်”

ကံကောင်းခြင်းရဲ့ အနည်းအများဟာ နေထိုင်ရာအရပ်နှင့်လည်း ဆိုင်ကြောင်း၊ သူဟာ စင်ကာပူမြို့တော်ကိုတက်ခဲ့လို့ အခွင့်ကောင်းအခွင့်ထူးတွေ အမိဖမ်းနိုင်ခဲ့ကြောင်းလည်း ပြောပြပါတယ်။

ပြီးတော့ အောင်မြင်ကြီးပွားချင်သူဟာ အမြင်ကျယ်ဖို့လိုကြောင်း၊ ကိုယ့်ဇာတိရပ်ရပ်ရွာ ဝါးလုံးခေါင်းထဲကပဲ လသာတာ ချောင်းကြည့်ကျေနပ်နေလို့ အလကားပဲတဲ့။

သူမတူအောင် အပေါင်းအသင်းမိတ်ဆွေပေါများသလောက်၊ လူမှုရေးနယ်ပယ်ကျယ်ဝန်းခဲ့တဲ့ သူ့အဖို့ နိုင်ငံတကာ စီးပွားရေးဘုတ်အဖွဲ့ဝင်၊ မနီလာက အာစီယံ စီးပွားစီမံဌာနရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင် ရာထူးတွေပါရခဲ့တာ မဆန်းဘူး ဆိုရပါမယ်။

လူတွေကို ပဓာနထားစိတ်ဝင်စားခဲ့တဲ့ စရိုက်သဘောနှင့်အညီ ဝိုင်စီဟာ ကရစ်ကက်၊ ဘတ်စကက်ကော၊ ရုပ်ကိတ်အသင်းတွေမှာ ပါဝင်ကစားခဲ့သလို၊ တင်းနစ်နှင့် ဂေါက်သီးကစားလည်း အရမ်းကျွမ်းပါတယ်။

သူ့သားသမီးတွေဟာလည်း အဖေမြေရာနင်းပြီး၊ သမီးက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဘဏ်မှာ အလုပ်ဝင်ခဲ့သလို၊ သားကလည်း ရှေ့နေဖြစ်နေပါပြီ။ တကယ်တော့ သူတို့မိသားစုနှင့် တစ်ဆွေလုံးတစ်မျိုးလုံးဟာ အလုပ်မလုပ်ရရင် ခေါင်းကိုက်နေတတ်သူတွေပါပဲ။

လောကီ

ချန်းသော် ပက်သပ်ပတောင် သီဟသိန်း

CHANTHAO
PATHAMMAVONG THIPHASAN

လာအိုအင်တာထရိတ်ကုမ္ပဏီ လီမိတက် ဥက္ကဋ္ဌ
လာအို ပြည်သူ့ ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ

လာအိုအင်တာထရိတ်၏ အဓိကလုပ်ငန်းမှာ လာအိုနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများ၏ တင်ဒါ ကိုယ်စားလှယ် လုပ်ရန်ဖြစ်၏။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်၌ ကုမ္ပဏီ ၈,၀၀၀ခန့်ပြီး ယခုအခါ အချိန်ပြည့်ဝန်ထမ်း နှစ်ဆယ်ရှိနေပေပြီ။ လာအိုအင်တာထရိတ်သည် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ လေအေးစက်၊ စာရေးကိရိယာ၊ ပရိဘောဂပစ္စည်းများ၊ ရေချိုးခန်းအသုံးအဆောင်များ ထုတ်လုပ်ရောင်းချရေး၌ ပါဝင်လျက်ရှိသည်။

ချန်းသော် ပက်သမ်မဟောင် သီဟာဆိန်း

ချန်းသော် ပက်သမ်မဟောင် သီဟာဆိန်းသည် ဘဏ်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင် အဖြစ် အထိုင်မချခင်မှာ အသံလွှင့်ရုံ၌ အစီအစဉ် ကြေညာသူ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် ကိုယ်ပိုင်ကုမ္ပဏီမထောင်ခင်မှာ အစိုးရဝန်ထမ်းဘဝနှင့် ဂုဏ်ဝင် ကျင်လည်ခဲ့သူပါ။

သူ့ရဲ့လုပ်ငန်းတွေ ထွန်းကားသထက် ထွန်းကားအောင် စီမံကိန်း စလုပ်ခဲ့ ရာက လာအို အမျိုးသားစီးပွားရေးနှင့် စက်မှုလက်မှုအဖွဲ့ချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဖြစ် နေခဲ့ပါပြီ။

ကျွန်တော်ဟာ ဗီယန်ရှင်းလမ်းမပေါ်က သူ့ရုံးခန်းထဲမှာ သူ့ကို သွား တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ ခင်မင်ဖော်ရွေမှုနှင့် တက်ကြွရွှင်လန်းစွာ သူ့ဘဝဇာတ်ကြောင်း လှစ်ဟခဲ့ပါတယ်။

ချန်းသော်ကို ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၁၅ ရက်မှာ ဗီယန်ရှင်းမြို့တော်မှာ မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။ မွေးချင်း ခုနစ်ယောက်အနက် အကြီးဆုံးဖြစ်ပါတယ်။

သူဟာ မြို့မှာမွေးပေမယ့် လယ်သမားတွေဖြစ်တဲ့ သူ့မိဘတွေက ဆင်ခြေပုံး တောမှာ အခြေစိုက်ခဲ့တော့ တောမှာ ကြီးပြင်းခဲ့ရတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

“ကျွန်မ ရှစ်နှစ်သမီးမှာ အဖေက ဗီယန်နာမြို့မှာရှိတဲ့ သူ့နှမ ကျွန်မ အဒေါ်ဆီ သွားထားပြီး ခေတ်ပညာတွေ သင်ခိုင်းခဲ့ပါတယ်။ အဖေမျိုးရိုးတွေက စစ်မျိုးစစ်နွယ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဖေညီတစ်ယောက်ဆိုရင် လာအိုလွတ်မြောက် ရေး တပ်မတော်မှာ ပထမဆုံး ဗိုလ်ချုပ် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မအဖေရဲ့ မိသားစုထဲ က ငါးယောက်ဟာလည်း ဗိုလ်ချုပ်တွေပါပဲ။ တစ်နည်းပြောရင် အမေ့ဘက်က ပို ထက်မြက်ထူးချွန်ခဲ့တယ် ဆိုရမယ်။ ဗီယန်နာ စည်ပင်သာယာနယ်နိမိတ်ထဲက မိဘအသိုင်းအဝန်းမှာ နေရတော့ ကျောင်းကောင်းကောင်းမှာ တက်ရပါတယ်။

ပြင်သစ်ကျောင်းတက်ခဲ့ရတာနှင့်အမျှ ပြင်သစ်နှင့် တခြားနိုင်ငံခြားမိသားစုတွေနှင့်ပါ ရင်းနှီးခဲ့ကြရပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ အံ့ဩခဲ့ရတာက သူတို့တွေဟာ ယောက်ျားလေး မိန်းကလေး မခွဲခြားဘဲ တန်းတူအခွင့်အရေး ရတာဖြစ်ပြီး၊ ကျွန်မတို့လာအိုမှာတော့ ရိုးရာဓလေ့အရ ယောက်ျားလေးတွေက ပို မျက်နှာသာရတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဗီယန်ရှင်းမှာ ချန်းသော်ဟာ ပညာတတ်အဖြစ်နှင့် အမြင်ကျယ်လာရာက သူလိုချင်တဲ့ဘဝကို ရနိုင်တာသိပြီး ဆရာဝန်လုပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် သူဦးလေးတော်ဖြစ်တဲ့ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် တွဲလုပ်နေတဲ့ စိုက်ပျိုးရေးပါရဂူ ဗီရာဇောက်သွန်ခန်းက ရှေ့နေလုပ်ဖို့ တိုက်တွန်း ခဲ့တယ်။

“ကျွန်မကတော့ ဝတ်ရုံဖြူဝတ်ပြီး ရောဂါကာကွယ်ကုသပေးရတဲ့ ဆရာဝန် အဖြစ်ကိုပဲ စိတ်ကူးယဉ်ခဲ့တယ်”

ချန်းသော်ဟာ အထက်တန်းအောင်တော့ ဆေးကျောင်းတက်ဖို့ အဆင့်မမီ တာကိုတွေ့ရပြီး ဗီယန်ရှင်းမှာ ဖွင့်ထားတဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကျောင်းကို ၁၉၆၈ ခုနှစ်ကစပြီး သုံးနှစ် တက်ခဲ့ပါတော့တယ်။

သူက ဥပဒေထက် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးပညာကို ဦးစားပေးသင်ရင်းနှင့် ဝင်ငွေရှာဖို့ လာအိုစ်ရေဒီယိုမှာ အစီအစဉ်ကြေညာသူအဖြစ် အချိန်ပိုင်း ဝင် လုပ်ခဲ့ပါတယ်။

၂၁ နှစ်မှာ ဘွဲ့ရပြီး ပြင်သစ်ပညာတော်သင်ခွင့်ရအောင် စောင့်ရာက အတွေ့အကြုံရဖို့ ဗဟိုဘဏ်မှာ ဝင်အမှုထမ်းပြန်ပါတယ်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်က ၁၉၇၄ ခုနှစ်အထိ ပဲရစ်မှာ ပညာတော်သင်ဘဝနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးပညာတွေ သင်ကြားခဲ့ပါတယ်။

တစ်ပြိုင်တည်းမှာလည်း စီးပွားရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးတွေကို အထူးပြု လေ့လာ ခဲ့ပြန်ပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် ပြင်သစ်ဗဟိုဘဏ်၊ နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေးဌာနတွေမှာ ပြင်သစ် တွေနှင့်အတူ တွဲအလုပ်ဝင်ခဲ့ပါတယ်။

“၁၉၇၄ ခုနှစ်မှာ အမေ နေမကောင်းတာနှင့် ပညာတစ်ပိုင်းတစ်စနှင့်ပဲ အိမ်ပြန်ခဲ့ရတယ်လေ။ ပြီးတော့ လာအိုရေဒီယိုနှင့် တယ်လီဗေးရှင်းကို တည်ထောင် စံ ပြန်ကြားရေးဌာနကို အလုပ်လျှောက်ခဲ့မိတယ်။ အလုပ်သာရရင် ဘီဘီစီမှာ

၂၀၂

သွားသင်တန်းတက်ဖို့ အစိုးရက လန်ဒန်ကိုလွှတ်မယ့် အခွင့်အရေးကို မှန်းပြီးတော့ ပေါ့။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ဗဟိုဘဏ်ကိုလျှောက်လိုက်တာ တန်းခန့်လိုက်တယ်။ ဒီတင် ရှိုင်ရယ် အင်စတီကျုမှာ လုပ်ရင်းတစ်ဘက်နှင့် လာအိုစ် ရေဒီယို တယ်လီ ဗေးရှင်းမှာ အချိန်ပိုင်းဝင်လုပ်တဲ့ဘဝကို ရောက်သွားတော့တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အမေက အသံလွှင့်ရုံမှာလုပ်တာ အန္တရာယ်ကြီးတယ်။ စစ်ရေးလျှို့ဝှက်ချက်တွေ ဘာတွေနှင့် ရှုပ်ယှက်နေတဲ့ကြားထဲ အစိုးရကလည်း မတည်ငြိမ်ဘူးတဲ့။ ဒီလိုနှင့် အမေစကားကို နားထောင်ပြီး ဗဟိုဘဏ်ကို ဆက်သွယ်ခဲ့တယ်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်မှာ ပြင်သစ်စီးပွားရေးဘဏ်ကို မပြောင်းခင်အထိပဲပေါ့။”

ဘဏ်လုပ်ငန်းမှာ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းက စီးပွားရေးပါရဂူတွေနှင့် သူတွေ့ခဲ့ရာက အခွင့်ကောင်းတွေ ကြုံခဲ့ရပါတယ်။

“ကျွန်မဟာ တကယ့်ပဝေးတွေနှင့်တွေ့ပြီး ပညာတွေ တစ်ပုံကြီးရခဲ့သလို အကျိုးဖြစ်ထွန်းခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ် ဆိုရှယ်လစ်တွေ အာဏာရုံပြီး ငါးနှစ် အကြာမှာတော့ နိုင်ငံတကာ ငွေကြေးရုံပုံငွေအဖွဲ့နှင့် ပူးတွဲတာဝန်ထမ်းဖို့ ဝါရှင်တန် ကို သွားရပါတယ်။ နိုင်ငံသားဝန်ထမ်းတစ်ယောက်အနေနှင့် ပြည်ပကို တရားဝင် သွားလုပ်ခွင့်ရတာ ကျွန်မ ပထမဆုံးပါပဲ။ ဝါရှင်တန်ကပြန်ရောက်တော့ နိုင်ငံ ခြားအကူအညီတွေကို လက်ခံရတဲ့ဌာနစိတ်မှာ အလုပ်ရခဲ့တယ်”

ချန်းသော်ဟာ အနောက်နိုင်ငံတွေနှင့် ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံ နှစ်ခုစလုံးက နိုင်ငံ ခြားကြွေးမြီတွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးနှင့်ပတ်သက်တဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ အများကြီး ရခဲ့တယ်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၈၅ ခုနှစ်အတွက် လာအိုနိုင်ငံရဲ့ ပထမ ငါးနှစ် စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ရေးဘုတ်အဖွဲ့မှာ ပါခဲ့ရပြန်တယ်။

၁၉၈၇ ခုနှစ်မှာ အုပ်ချုပ်ရေးတွေရဲ့ ခွင့်ပြုချက်အရ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်ကို လျှောက်ဖို့ ကြံခဲ့ပေမယ့်၊ လျှောက်သူတွေများနေလို့ မလျှောက်ဖြစ်တော့ပါ။

အဲဒီအချိန်မှာ သူ့ရဲ့ဆွေမျိုးတွေက ဩစတေးလျကို ပြောင်းကုန်ကြ တော့၊ ချန်းသော်နှင့် သူ့အမေလည်း လိုက်သွားဖို့ ဗီဇာ ရခဲ့ကြပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် နိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေးဌာနတွေ က သူ့ကို ပြည်တွင်းမှာပဲနေပြီး၊ အစိုးရပိုင်ကုမ္ပဏီတစ်ခု တည်ထောင်ဖို့ ပြောခဲ့ကြ ပါတယ်။

ချန်းသော်လည်း အကျပ်ရိုက်သွားရပါတယ်။ ကံအားလျော်စွာ နှစ်ပတ်
လောက်အကြာမှာ အစိုးရသဘောထား ပြောင်းသွားပါတယ်။

သူ့ကို နိုင်ငံခြားထွက်ခွင့်နှင့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီထောင်ခွင့် ပြုလိုက်တာပါပဲ။

“အစိုးရက လုပ်ပိုင်ခွင့်သာချပေးပြီး ငွေကြေးအကူအညီမပါတော့ ကျွန်မ
ဟာကျွန်မ အရင်းအနှီးရှာရတာပေါ့။ အမေက ဗီယန်ရှင်းမြို့လယ်က အိမ်နှင့်ခြံမြေ
တချို့ကို ရောင်းပေးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ငွေက မလောက်ဘူး။ ဒီလိုနှင့် ဩစတေးလျ
က ညီမတွေဆီ လှမ်းအကူအညီတောင်းမိသေးတယ်။ နောက်ဆုံး နိုင်ငံခြားက
အစုစပ်လုပ်မယ့်သူတွေနှင့် အရေးပါတဲ့ကျွမ်းကျင်သူတွေ ရှာရမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်
လိုက်တယ်။ အဲဒါနှင့် ယိုးဒယားလူငယ်စီးပွားရေးသမားတစ်ယောက်နှင့် ဆက်မိပြီး
သွင်းကုန်ထုတ်ကုန်ကုမ္ပဏီကို စတင်ထောင်ဖြစ်တော့တာပါပဲ”

သူ့ကုမ္ပဏီဟာ တဖြည်းဖြည်းအောင်မြင်လာရာက ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်း
တွေ၊ လေအေးပေးစက်နှင့် လျှပ်စစ်ကိရိယာတွေ၊ ရေချိုးခန်းအသုံးအဆောင်တွေ
ကို ဦးဆောင်တင်သွင်းသူ ဖြစ်လာပါတော့တယ်။

ကျွန်တော်က ချန်းသော်ကို အိမ်ထောင်ရှိပြီလားလို့ အားနာပါးနာနှင့်
မေးမိပါတယ်

“ကျွန်မဟာ ၁၉၉၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၆ ရက်နေ့ ၄၇ နှစ်အရွယ်ထိ
အပျိုကြီးဖြစ်ခဲ့ရတယ်ဆိုရင်တော့ အံ့ဩသွားမှာပဲ။ ကျွန်မ ခင်ပွန်းဆောက်သာဗီ
သီဟဆိန်းက လာအိုတောင်ပိုင်းသားပါ။ ဗဟိုဘဏ်မှာ လုပ်ပါတယ်။ ကလေးမရ
သေးလို့ ညီမရဲ့ကလေးတွေ မွေးစားထားရပါတယ်”

ချန်းသော်က လာအိုလူငယ် စီးပွားရေးသမားတွေအနေနှင့် အောင်မြင်ချင်
ရင် အချက်သုံးချက်ကို အားပြုလိုက်နာရမယ်ဆိုပါတယ်။

အဲဒါတွေကတော့ ‘တတ်နိုင်သမျှ အကောင်းဆုံးခေတ်ပညာတွေ တတ်
မြောက်ရမယ်။ အကောင်းဆုံးအတွေ့အကြုံတွေ ရှိရမယ်။ ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေး
အပိုင်းမှာ အကောင်းဆုံး ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး ကွန်ရက်ကို ဖြန့်ကျက်နိုင်
ရမယ်’ ဆိုတာတွေပါပဲ။

ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။

ချန်းသော်ကိုယ်တိုင်လည်း မိန်းမသားပေမယ့် သူ့လမ်းစဉ်အတိုင်း တစ်
သဝေမတိမ်း လျှောက်လှမ်းခဲ့ရာက အောင်မြင်မှုတွေ ရခဲ့တယ်လို့။

ဗီယက်နမ်

ဒေါက်တာ ချူကွမ်သူး

DR CHU QUANG THU

ကုန်သွယ်ရေးကြောင်း အစုရှယ်ယာဘဏ်ဥက္ကဋ္ဌ

ဗီယက်နမ်၏ ပထမဆုံးပုဂ္ဂလိက ငွေကြေး
ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သော ကုန်သွယ်ရေးကြောင်း
အစုရှယ်ယာဘဏ်သည် ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် လုပ်ငန်း
လိုင်စင် ရခဲ့သည်။ ယခုအခါ နိုင်ငံ၏ တတိယ အကြီး
ဆုံး ပုဂ္ဂလိကဘဏ်ကြီး ဖြစ်နေပါပြီ။

ဒေါက်တာ ချူကွမ်သူး

တောင်ဗီယက်နမ်က ကုန်သွယ်ရေးကြောင်း ဘဏ်ဥက္ကဋ္ဌရဲ့ရုံးခန်းဟာ ရိုးရိုးလေးနှင့် မသားနားပေမယ့်လို့၊ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်တဲ့ ကွမ်သူးနှင့် သူ့ဘဝကတော့ စိတ်ဝင်စားစရာအပြည့် ရှိပါတယ်။

ကွမ်သူးကို ဗီယက်နမ်မျိုးချစ်ခေါင်းဆောင်တွေ အများအပြား ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ ဖူဟူးရွာလေးမှာ ဖွားမြင်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်က မျောက်နစ်ဖြစ်တဲ့ အောက်တိုဘာ ၁၄ ရက် ၁၉၄၄ ခုနှစ်မှာ မွေးခဲ့တော့ မျောက်တွေရဲ့သဘာဝစရိုက်အတိုင်း အမြဲတမ်းလို ခပ်ပျော်ပျော်နှင့် ခပ်ပေါ့ပေါ့နေတဲ့ လူစားဗျ”

သူက ပြောပြီးတော့ ပြုံးလိုက်ပါတယ်။

ဟန္တိုင်းမှ ကီလိုမီတာ ၆၀ လောက်ဝေးတဲ့ မြို့လေးက သူ့မိဘများဟာ လယ်သမားတွေဖြစ်ပြီး၊ လယ်မိတာ တစ်ထောင်ပတ်လည်လောက်ရှိတော့ စားဝတ်နေရေး ဖူလုံတယ်လို့ ဆိုရမှာပါပဲ။

“အမေဘက်က ကျွန်တော့်အဘွားဆိုရင် မိတာတစ်သောင်းပတ်လည်လောက် လယ်မြေတွေပိုင်ဆိုင်ပြီး၊ တိုင်းရင်းသူငယ်နာဆေးတွေပါ ဖော်ရောင်းတော့ ကျွန်တော့်မိသားစုတွေအနေနှင့် ကောင်းကောင်းကြီး ချောင်လည်တယ်ပေါ့ဗျာ”

သူက တစ်ဦးတည်းသောသား ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကလည်း အကြောင်းရှိတယ်။

“၁၉၄၁ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်အဖေဟာ ဗီယက်နမ်မှာရှိတဲ့ ပြင်သစ်စစ်တပ်ထဲ ဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တစ်ရွာလုံးမှာ သူတစ်ယောက်တည်း ပြင်သစ်စကားတတ်တာမို့ပါ။ ဒီကြားထဲက ၁၉၄၅ ခုနှစ် ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ရေး ကြေညာတော့ ကျွန်တော့် မိဘတွေဟာ အမျိုးသားရေးဝါဒီတွေဘက်က လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ရပ်တည် အားပေးခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါနှင့်အမျှ အမေက သူ့လျှို့ဝှစ်သွားပြီး ပြင်သစ်စစ်တပ်ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတိုင်းကို သတင်းပို့ခဲ့ပါတယ်”

ဒီလိုနှင့် အမျိုးသားရေးဝါဒီတွေက ကွမ်သူးရှ်အဖေကို လက်နက်တွေ ခိုးထုတ်ခိုင်းခဲ့ရာမှာ ပြင်သစ်တွေ သိသွားပါရော။ သူ့မိသားစုအန္တရာယ်ကို ကာကွယ် တဲ့အနေနှင့် သူ့အဖေဟာ သူ့ကိုယ်သူ ပစ်သတ်လိုက်ပါတယ်။

“အဲဒီနေ့ဟာ ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁၅ ရက် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ပီပီပြင်ပြင်ကြီး စွဲမှတ်မိတာကတော့ အဘိုးသေတဲ့ နေ့လရက်တွေနှင့် တစ်ထပ် တည်း ကျနေလို့ပါပဲ။ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် အဲဒီနေ့က အဘိုးအတွက် အခမ်းအနား လုပ်ခဲ့ပြီး၊ ခြောက်နှစ်သားသာရှိသေးတဲ့ ကျွန်တော်ဟာ အဖေကို မီးရထားဘူတာရုံ မှာ သွားကြိုပါတယ်။ အဖေ ပြန်ပါမလာဘဲ သေသွားပြီဆိုတဲ့သတင်းဆိုးသာ ကြားခဲ့ရတဲ့အမေအဖြစ်ကို တွေးသာကြည့်ပါတော့။”

“ကျွန်တော်လည်း ပြင်သစ်တွေကို စိတ်နာပြီး ဗီယက်မင်းတွေကို အစွမ်း ကုန်ကူညီခဲ့သလို၊ ကျွန်တော်တို့ရွာကို အုပ်ချုပ်နေတဲ့ ပြင်သစ်တွေကို အမျိုး မျိုး နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ပြောရရင်တော့ အခု အမေ သန်သန်မာမာ ဖျတ်ဖျတ်လတ်လတ်နှင့် ၈၅ အရွယ် ရောက်နေတဲ့အထိ ဒီကောင်တွေအပေါ် ဒေါသမပြေသေးပါဘူး။”

ကွမ်သူးဟာ အလယ်တန်းအောင်တဲ့အချိန်မှာပဲ ရွာကောင်စီဝင် ဖြစ်ခဲ့ရ ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း စစ်မှု မထမ်းခဲ့ရပါဘူး။ တလက်စတည်းမှာပဲ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးတွေ နားလည်လာတော့တာပဲ။

အထက်တန်းကျောင်းရောက်တော့ ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင် ခေါင်းဆောင်လယ် တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ရသလို၊ ကျောင်းပြီးတဲ့အခါ အလုပ်အကိုင်ရဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ ပွင့်ခဲ့ရပါတယ်။

သူက အရေးပါတဲ့ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းကို စိတ်ဝင်တစား ရွေး ချယ်ခဲ့ရကာ၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာတော့ အစိုးရ ရေကြောင်းဦးစီးဌာနကဖွင့်တဲ့ စက်မှု လက်မှု သိပ္ပံကျောင်းမှာ တက်ခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ အဲဒီကျောင်းက ဘွဲ့ရပြီး တောင်ဗီယက်နမ်မှာ အမေရိကန် တွေကိုတိုက်နေတဲ့ ဗီယက်ကောင်းတပ်တွေအတွက် မြောက်ဗီယက်နမ်က လက်နက်တွေကို ကမ်းရိုးတန်းသွားသင်္ဘောလေးနှင့် သယ်ပေးတဲ့အလုပ်ကို လုပ်ခဲ့ရ ပြန်ပါရော။

“ဒီအလုပ်ဟာ အင်မတန်အန္တရာယ်များသလို ကျွန်တော်သူငယ်ချင်းတွေ သေခဲ့ရတာ မနည်းပါဘူး။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း အမေရိကန်ရေတပ်နှင့် လေတပ်ရဲ့ ဗုံးကြဲပစ်ခတ်တဲ့ဒဏ်တွေခံရပြီး နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် သေကိန်းကြုံခဲ့ ရပါတယ်။ ကံကောင်းလို့ အသက် ချမ်းသာရခဲ့တာပါ။ ဒါတောင် ဒဏ်ရာနည်း နည်းရလို့ ဆေးရုံ တက်ခဲ့ရပါသေးတယ်။ ဆေးရုံမှာတင် သူ့နာပြုဆရာမလေး တစ်ယောက်နှင့် တွေ့ဆုံချစ်ကြိုက်ပြီး လက်ထပ်ယူခဲ့တယ် ဆိုပါတော့”

၁၉၇၃ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၄ ခုနှစ်အထိ ကွမ်သူးဟာ ဟိုင်ပေါင်မှာရှိတဲ့ ဗီယက်နမ် ရေကြောင်း ကုမ္ပဏီရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးဌာနမှာ ဝင်လုပ်ခဲ့ရပြီး၊ အရာရှိ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၅ ခုနှစ် ဗီယက်နမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကာလကျတော့ မြောက် ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းသွား ပထမဆုံး ခရီးသည်တင်သင်္ဘောမှာ တာဝန်ကျခဲ့ရကာ လှိုင်းဒဏ်လေဒဏ်တွေ ခံခဲ့ရပြန်ပါတယ်။

၁၉၇၆ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၂ ခုနှစ်အတွင်း ကွမ်သူးဟာ ဟိုင်ပေါင်က ဗော့စကို သင်္ဘောကုမ္ပဏီမှာ အလုပ်သမားဌာနအကြီးအကဲ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၂ ခုနှစ်ကျတော့ ကုမ္ပဏီ ၃၈ ခု ပါတဲ့ ဗီယက်နမ်ရေကြောင်းသွားလာ ရေးအုပ်စုရဲ့ အလုပ်သမားဌာနမှူး တာဝန်ယူခဲ့ရပြီး ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ရာထူး ရလာပါတယ်။

သူတို့လုပ်ငန်းစုရဲ့ ငွေရေးကြေးရေးကိစ္စတွေကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ကိုင်တွယ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘတ်ဂျက်က မည်မည်ရရချမပေးတော့ သူနည်း သူဟန်နှင့် ရှာဖွေကြိုးစားခဲ့ရပါတယ်။ အိန္ဒိယကျောင်းသင် ငွေရှာနည်းနှင့် ကုန် သွယ်နည်းစာအုပ်တွေ ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့ရကာ နားလည်တန်သလောက် နားလည် လာရတယ်။ ပြီးတော့ သူတို့နိုင်ငံဟာ ဆိုဗီယက်ရုရှားရဲ့ စီးပွားရေးလမ်းစဉ်ကို ပုံတူကူးနေတယ်ဆိုတာလည်း သိလိုက်ရတယ်။

အဲဒီအချိန်က ဗီယက်နမ်ဘဏ်စနစ်ဟာ သိပ်ရှေးကျနေသလို၊ ဟန့်ရှိုင်းမြို့ (ဟိုချီမင်း)ကနေ သူတို့ဟိုင်ပေါင်ကို ငွေပို့တာပဲ သုံးပတ်လောက် ကြာတယ်။ ဒါနှင့် သူက ကိုယ်ပိုင်ဘဏ် စုထောင်ဖို့ ကြံခဲ့တယ်။ အခက်အခဲပေါင်းစုံ ကျော်ပြီး လိုင်စင်နံပါတ်တစ်ခုနှင့် လုပ်ကိုင်ခွင့် ရခဲ့တယ်။

ဗီယက်နမ်မှာရှိတဲ့ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများရဲ့ တာဝန်ခံဖြစ်တဲ့ မစ္စတာ ဂျင် ပိုင်ယာရီ ဖော့ချ်နှင့် တွေ့တဲ့နောက် အကြံဉာဏ်တွေပေးခဲ့ရုံမက စင်ကာပူကို လူလွတ်လေ့ကျင့်နိုင်ဖို့တွေပါ စီစဉ်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ဒီကနေ့ (၁၉၉၅ ခုနှစ်)မှာဆိုရင် ဝန်ထမ်းသစ် ၁၃၅ ယောက် ထပ်ခန့်ပြီး၊ ဝန်ထမ်းအင်အား ၂၇၆ ယောက်အထိ တိုးချဲ့နိုင်ခဲ့ပါပြီ။

သူ့ဘဏ်ဟာ အမြတ်ထဲက သုံးရာခိုင်နှုန်း ပညာသင်စရိတ်ထုတ်ပေးခဲ့ သလို ဝန်ထမ်းတွေကို ရှယ်ယာဝယ်ပေးပြီး ရုံပုံငွေ ထူထောင်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟာ အမ်အက်စ်ဘီဘဏ်ကို မထောင်ခင်မှာ ဂျပန်နှင့် ဗီယက် နမ် ကုန်သွယ်မှုပမာဏကို သတိပြုမိခဲ့ပါတယ်။ ဒါနှင့် ဂျပန်ကို ကျွန်တော် သွားလည်ခဲ့ရာက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဖောက်သည်တစ်ယောက်ရဲ့ ဆက်သွယ်ပေး ချက်အရ ဆူမီတိုမိုဘဏ်ကြီးက အထက်တန်းတာဝန်ခံတစ်ယောက်နှင့် တွေ့ခဲ့ရ ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ဆူမီတိုမိုဟာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်းပေါင်း ခြောက် သောင်းနှစ်ထောင်ဝန်းကျင်လောက် ရင်းနှီးထားတာဖြစ်တော့၊ လေးသန်းခွဲလောက် နှင့် ဘဏ်ထောင်ဖို့ကြံနေတဲ့ ကျွန်တော်တို့ကို အံ့ဩတုန်လှုပ်သွားပါတယ်။

ဘာပဲပြောပြော မဆုတ်မနစ်တဲ့ခွဲနှင့် ခက်ခဲမှုမျိုးစုံကိုရင်ဆိုင်ပြီး ကွမ်သူး အောင်ပွဲရခဲ့တယ်ပဲ ဆိုရမယ်။

သူက ဟိုချီမင်းမြို့တော်က ဟိုင်ပေါင်ကို ၁၅ မိနစ်အတွင်း ငွေပို့ငွေလွှဲ လုပ်နိုင်တဲ့အချိန်မှာ သူနှင့်ပြိုင်ဖက်တွေက နှစ်ပတ်သုံးပတ် ကြာနေတုန်းပါပဲ။

ကွမ်သူးက သူ အောင်မြင်ရတဲ့ အဓိကအကြောင်းရင်းတစ်ချက်က ခေတ်မီ ရေကြောင်း ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာတွေ သုံးနိုင်ခဲ့လို့ပဲလို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီအပြင် သူဟာ ငယ်ရွယ်ကျွမ်းကျင်တဲ့ဝန်ထမ်းတွေကို ခန့်ထားအသုံးချ ခဲ့တာလည်း ပါပါတယ်။ အလုပ်ကြီးစားသူ၊ တီထွင်သူတွေကိုလည်း ဆုချလေ့ ရှိတယ်။

“ပြီးတော့ အရည်အချင်းပြည့်မီတဲ့ လူသစ်တွေရအောင်လည်း ဝင်ခွင့် စာမေးပွဲ စစ်ပေးပါတယ်။ သူတို့ဟာ အခြေခံအင်္ဂလိပ်စာ ဖတ်တတ်ရမယ်၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းကို အကြမ်းဖျင်း နားလည်ရမယ်။ ကွန်ပျူတာ ကိုင်တတ်ရမယ်။ စေ့ချင်းတော့ ဒါဟာ အမြစ်လှန်တော်လှန်ရေး ဆန်တယ်ဆိုပေမယ့် ဒီကနေ့ ဗီယက်နမ်ကုမ္ပဏီအတော်များများဟာ ကျွန်တော့်စိတ်ကူးနောက် လိုက်နေကြပါပြီ”

ခုဆိုရင် ကွမ်သူးဟာ ဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်တိုင်က တိုက်ရိုက်ခန့်အပ်ခြင်း ခံရတဲ့ ဘဏ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်သာမက၊ ဗီယက်နမ်ရေကြောင်းဆိုင်ရာ ဌာနကြီးတစ်ခု လုံးရဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌတောင် ဖြစ်နေပါပြီ။

ကြီးလေးများပြားတဲ့ တာဝန်တွေကြားက ကွမ်သူး ပညာဆည်းပူးခဲ့ရပုံ ကလည်း အံ့မခန်းစရာပါ။

လွန်ခဲ့တဲ့ ခြောက်နှစ်အတွင်းမှာ အင်္ဂလိပ်စာကို ညဘက်မှာ သင်ယူခဲ့ရုံ မက၊ ၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ ဟနွိုင်းစီးပွားရေးတက္ကသိုလ်က ဘဏ်လုပ်ငန်းဒေါက်တာ ဘွဲ့ကို အရယူခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော့်လို ကွန်ပျူတာတစ်လုံးကို အသုံးပြုတတ်အောင် ကိုယ့်ဘာသာ ကိုယ် သင်ဖို့ဆိုတာ တကယ် မလွယ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ ညနေတိုင်း လေး နာရီက ၀၁:နာရီကြာအောင် လေ့လာရင်း တတ်မြောက်ခဲ့ရတာပါ”

ကွမ်သူးဟာ သမီးတစ်ယောက်နှင့် သား နှစ်ယောက်ကိုလည်း လိုရာ ပုံသွင်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

၂၇ ခုနှစ် အရွယ်ရှိနေတဲ့ သမီးဟာ အိမ်ထောင်ကျပြီး ကလေးတစ်ယောက် ရနေပါပြီ။ ၂၂ နှစ်ဖြစ်တဲ့ သားကြီးက ဩစတေးလျမှာ ပညာသွားသင်မယ် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဟနွိုင်းမှာ အင်္ဂလိပ်စာ အထူးသင်နေပါတယ်။ သားငယ် ၁၈ နှစ်ကတော့ အိုင်ယာလန်က တိုဘယ်လိုကောလိပ်မှာ အင်္ဂလိပ်စာ တက်နေ ပါပြီ။

ကျွန်တော်က ကွမ်သူးကို သူ့အနာဂတ်အိပ်မက်တွေအကြောင်း မေးပါ တယ်။ ကွမ်သူးက-

“ဗီယက်နမ်မှာ စတော့ရှယ်ယာ အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်း ဖွင့်ပြီဆိုရင် ကျွန်တော့်ဘဏ်အနေနှင့် ပြည်သူလူထုတွေအတွက် ပထမဆုံး လမ်းဖွင့်ပေးဖို့ ကြံထားတာပါပဲ”

ဒီကနေ့ အောင်မြင်နေတဲ့ ကွမ်သူးရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေအရ၊ မနက်ဖြန် မှာလည်း သူ့ရည်ရွယ်ချက်တွေ အောင်မြင်မယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တော့ သံသယ မရှိသလောက်ပါပဲ။

အင်ဒိုနီးရှား

အင်ဂျင်နီယာ စိပူထရာ

IR . CIPUTRA

စိပူထရာ ၈၇ တည်ထောင်သူနှင့် ဒါရိုက်တာချုပ်

အင်ဂျင်နီယာ စိပူထရာသည် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ဂုဏ်ထူးဆောင် ဗိသုကာနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းရှင်ကြီး ဖြစ်သည်။ စိပူထရာအနေဖြင့် ဘဝ တစ်လျှောက်လုံး အင်ဒိုနီးရှား၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖြည့်ဆည်းအကျိုးဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

အင်ဂျင်နီယာစိပူထရာ

စိပူထရာဟာ မနားတမ်း အလုပ်ရှုပ်နေပါတယ်။ ဒီကြားထဲက သူနှင့် ၄၅ မိနစ်တာ တွေ့ဆုံခွင့်ရဖို့ သူ့ရော ကျွန်တော်ပါ ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ကြိုးစားခဲ့ရတာ ပါ။

စိပူထရာရဲ့ဘဝဟာ သူ့အသက် ဆယ့်နှစ်နှစ်ပြည့်မွေးနေ့မှာပဲ ဘဝ တစ်ဆစ်ချိုး ပြောင်းလဲခဲ့တယ် ဆိုရပါမယ်။ အဲဒီနေ့ဟာ ဂျပန်စစ်သားတွေက သူ့အဖေကို လက်ပြန်ကြီးတုပ်ပြီး တရွတ်ဆွဲခေါ်သွားတဲ့နေ့ပါပဲ။

သူ့အဖေကို ဒတ်ချ်တွေရဲ့သူလျှိုလို့ စွပ်စွဲပြီး ဖမ်းသွားတဲ့နောက်တစ်နေ့မှာပဲ သူတို့နေတဲ့ ဆူလာဝက်စီမြောက်ပိုင်း ဘမ်ဘူလန်ဆိုတဲ့ ဆိပ်ကမ်းရွာကလေးကနေ ပြည်နယ်မြို့ကြီးဖြစ်တဲ့ မာနာဒိုကိုခေါ်သွားဖို့ သင်္ဘောပေါ်တင်လိုက်ပါတယ်။ ဆိပ်ကမ်းကို စိပူထရာတို့သားအမိ သွားပို့ကြပါတယ်။

“အဖေက ကိုယ်နှင့် ကိုယ့်အမေကို လက်ပြန်တံဆက်သွားတဲ့အခါ ဒါဟာ အဖေကို နောက်ဆုံးတွေ့ရခြင်းပဲလို့ နားလည်တယ်။ ပြီးတော့လည်း အမေကို ကိုယ် လုပ်ကျွေးရတော့မယ်လို့ သိလိုက်တယ်”

ဒီအကြောင်းတွေပြန်ပြောရင်းက စိပူထရာမျက်နှာပြင်မှာ မချိမဆုံ ခံစားရတဲ့ဝေဒနာတွေပေါ်လာတာ အထင်းသားပါပဲ။ ငယ်ရွယ်စဉ် အဲဒီအချိန်က ဘယ်လောက်များ ခံစားရမလဲဆိုတာတော့ ထွက်သာကြည့်ပေးတော့။

သူ့အမေက ပြန်နှုတ်ဆက်ရင်းနှင့် အဖေသင်္ဘော ထွက်သွားပြီလည်းဆိုရော သွေးရူးသွေးတန်းနှင့် ရေထဲခုန်ချဖို့ကြိုးစားတာ စိပူထရာလေးခမျာ မနည်းဆွဲထားရတယ်။

ဒီနောက်တော့ စိတ်မချမ်းသာစရာ နေ့ရက်တွေပဲ ဖြစ်ခဲ့ပါတော့တယ်။ ရေမကူးတတ်တဲ့သူအဖေက သင်္ဘောနှင့်ပါသွားရာက ပင်လယ်ထဲခုန်ချပြီး သူ့ကိုယ်သူ အဆုံးစီရင်ခဲ့ပေမယ့်၊ ဂျပန်တွေက မရအရ လိုက်ဆယ်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် မာနာဒိုထောင်ထဲမှာ လပေါင်းများစွာအနှိပ်စက်ခံရပြီးမှ ကွယ်လွန်သွားရပါသတဲ့။

စီပူထရာဟာ ဘဝရဲ့နာကြည်းခံပြင်းမှုတွေကို အားမာန်တွေအဖြစ် ပြောင်းပစ်ခဲ့သူပဲ ဆိုရမယ်။

စီပူထရာကို ၁၉၃၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်မှာ ဆာလာဝက်စီအလယ်ပိုင်း ပါရာဂျီဆိုတဲ့ မြို့ငယ်လေးမှာ မွေးခဲ့တာပါ။

သားသမီး ခုနစ်ယောက်အနက်က အငယ်ဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။

သူတို့မိသားစုဟာ ဘမ်ဘူလန်ရွာလေးကိုပြောင်းခဲ့ရာက အဲဒီမှာပဲ မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်း အောင်ခဲ့ရပါတယ်။

သူ့အဖေက ဈေးဆိုင်ရောင်းပြီး မိသားစုကိုလုပ်ကျွေးခဲ့လို့ အဆင်ပြေနေခဲ့ရာက ဂျပန်တွေဝင်လာတဲ့နောက် ဆိုင်အပိတ်ခံရရုံမက လူပါ သေတွင်းအပို့ခံခဲ့ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဖေမရှိတော့ အမေက ရေခဲနှင့် ကိတ်မုန့် ရောင်းကျွေးရှာတယ်။

ဒါပေမယ့် ငတ်တစ်လှည့် ပြတ်တစ်လှည့်နှင့် ဒုက္ခပေါင်းစုံ ရောက်ခဲ့ရတာပါ။

ဒုက္ခနဲ့ထဲမှာ သားအမိနှစ်ယောက် ရုန်းကန်ရင်းကပဲ စီပူထရာဟာ ဂျာဗားကျွန်းအနောက်ပိုင်းမှာရှိတဲ့ ဘန်ဒေါင်းစက်မှုတက္ကသိုလ်ကို ရောက်ခဲ့ရပါတော့တယ်။

“အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝမှာ အဝတ်အစား နှစ်စုံသုံးစုံနှင့် စက်ဘီးလေးတစ်စင်းသာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီလို ဆင်းရဲဒုက္ခမျိုး ထပ်မတွေ့ချင်တော့တဲ့ ကိုယ်ဟာ အပြင်းအထန် စာကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ အမေကလည်း အစွမ်းကုန် ထောက်ပံ့ပါတယ်”

စီပူထရာဟာ စက်မှုကျောင်းမှာ ဒီကနေ့ နိုင်ငံထိပ်တန်းအင်ဂျင်နီယာကြီးတွေဖြစ်နေတဲ့ အစွမ်းလဲဆော့ပိယန်၊ ဘူဒီးဘရာစယ်လီ တို့နှင့်အတူ တက်ခဲ့ရတာပါ။

“ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း အဆောက်အဦးလုပ်ငန်းတွေမှာ စိတ်ဝင်စားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ချာတိတ်ဘဝက အဖေအိမ်ပြင်နေတာ လက်ပိုက်ကြည့်ရင်းနှင့် ဟိုလိုလုပ်ဒီလိုလုပ်ဆိုပြီး အဖေအံ့ဩလောက်အောင် အကြံပေးခဲ့တာတောင် မှတ်မိပါသေးရဲ့”

ခု စီပူထရာဟာ သူ့ရည်မှန်းချက်ဝါသနာအတိုင်း အင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်းရှင်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ရပါပြီ။ စင်စစ်တော့ သူဟာ ငယ်ငယ်လေးကတည်းက ကိုယ့်ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ကိုယ်၊ ကိုယ်သာ ကိုယ့်အရှင် ဆိုပြီးဘဝကို ထူထောင်ခဲ့တာ မဟုတ်ပါလား။

“ကိုယ့်ဘဝမှာ ဆင်ခြေလျှောတောင်ကုန်းလေးကို တက်ရတာနှင့်မတူဘဲ လှေကားထောင်တက်ရတာနှင့် အတော်တူပါတယ်။ တချို့လှေကားထစ်တွေဟာ အကျကြီးတွေဆိုတော့ ခပ်မြန်မြန် အမြင့်ရောက်ခဲ့တာပါပဲ။ ဒီကြားထဲ စီးပွားရေး မှန်တိုင်းနှင့် ဝင်တိုးမိတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ပြန် မကျခဲ့တော့ပါဘူး။ နှစ်အတန်ကြာ ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့အောင် လုပ်ငန်းငယ်လေးတချို့သာ ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီအရုံးတွေထဲက သင်ခန်းစာတွေယူပြီး၊ အမြတ် ပြန်ထုတ်နိုင်ခဲ့တယ် ဆိုရမှာပဲ”
ပြီးတော့ မှတ်သားစရာ သူ ဆက်ပြောတာက-

“ကံကောင်းခြင်းနှင့် အခါအခွင့်ဟာ ကိုယ့်အဝအောင်မြင်ရေးမှာ ထူးထူးခြားခြား အထောက်အပံ့ပေးခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း အင်ဒိုနီးရှားမှာ အကြီးအကျယ်စီးပွားဖြစ်ပြီး အခြေတကျ တည်ငြိမ်မှုရခဲ့တာပဲ။ အလားတူ အားကြီးမာန်တက် ထက်သန်တဲ့ခွဲလဲ့လနှင့် ကျွမ်းကျင်တဲ့ ဗိသုကာပညာရှင်တစ်ယောက်ရဲ့ စွမ်းပကားတွေဟာလည်း အောင်မြင်မှုရဲ့အရင်းအမြစ်တွေ ဖြစ်ခဲ့တယ်”

လူငယ်တွေကို သူ့အကြံပြုချက်ကတော့ ‘ကိုယ့်ဘဝ ကိုယ် အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင်လုပ်ပါ’ တဲ့။ ပြီးတော့-

“ကိုယ်အောင်မြင်မှုဘဝကို ကိုယ်ထိန်းဖို့ သိပ်အရေးကြီးတယ်။ ဘာကြောင့်ဆို ရုံးနိမ့်သွားရင် ပြန်ခေါင်းထောင်ဖို့ တကယ်မလွယ်လို့ပါပဲ” တဲ့။

သူက တစ်ဦးချင်းရဲ့ စွမ်းအားတာဝန်တွေကိုလည်း ပဓာနကျကျ အရေးထားခဲ့ပါတယ်။

“သေချာအောင် ပြောရရင် ကံတရားနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်လောကဟာ အရေးကြီးတဲ့အချက်တွေ ဖြစ်ပေမယ့် လူငယ်တွေအနေနှင့် အဲဒါတွေအပေါ်မှာချည်း အားမကုန်သင့်ပါဘူး။ ဒီအစား ကိုယ့်ကြိုးစားမှုစွမ်းအားပေါ်မှာ မှီခိုရပ်တည်ရမယ်”

ထို့အတူ လူသားရင်းမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဟာ တစ်ဦးချင်းအနေနှင့်ရော တိုင်းပြည်ရဲ့အနာဂတ်အတွက်ပါ အလွန်အရေးကြီးတယ်လို့ စိပူထရာက ယုံကြည်ယူဆကြောင်း သိရပါတယ်။

သူ့ရဲ့ ရှေးရိုးအစဉ်အလာ တရုတ်ပညာရှိ ကွန်ဖျူးရှပ်ရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကလည်း သူ့ဘဝရဲ့ ဒဿနတွေကို လွှမ်းမိုးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ‘သားသမီးဆိုတာ မိဘနှင့် အစိုးရကို ဂရုတစိုက် ပြုစုလုပ်ကျွေးရမယ်’ ဆိုတာပါပဲ။

သူဟာ သား နှစ်ယောက်၊ သမီး နှစ်ယောက်၊ မြေး ရှစ်ယောက်ရှိတဲ့ သာယာချမ်းမြေ့တဲ့အိမ်ထောင်စုကြီးကို တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

သူ့သားသမီးတွေဟာ သုံးဆယ်ကျော် လေးဆယ် အရွယ်ရောက်နေပြီဖြစ်ပေမယ့်၊ သူတို့မိသားစုတွေနှင့်အတူ စိပူထရာတို့လင်မယားနှင့် ဥမက္ခဲ သိုက်မပျက် စုပေါင်းနေထိုင်ကြဆဲပါ။

သူတို့ဟာ တစ်အိုးတစ်အိမ် ထောင်နိုင်တဲ့အဆင့် ရှိနေကြတဲ့တိုင်အောင် ပျော်စရာအိမ်ထောင်စုကြီးက အလျင်စလို ခွဲထွက်ချင်စိတ် ရှိကြပုံမရသေးပါဘူး။

စိပူထရာကိုယ်တိုင်ကလည်း ခုလို စုပေါင်းနေတာကိုပဲ အားရကျေနပ်နေတဲ့ သဘော ရှိပါတယ်။

“အိမ်မှာ မိသားစုစိတ်ဓာတ်၊ အလုပ်မှာတော့ အစုစပ်စီးပွားဖက်တွေ၊ လူမှုရေးနယ်ပယ်မှာ-မိတ်ဆွေကောင်းတွေ ရှိရမယ်” လို့ သူက ဆိုခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ လုပ်ငန်းခွင်မှာသာ ‘တစ်’ဂဏန်းစွဲသူ မဟုတ်ပါ။ တစ်ချိန်က အင်ဒိုနီးရှား အမျိုးသားတံခွန်စိုက် ပြေးခုန်ပစ်ပွဲမှာ ဆူလာဝက်စီပြည်နယ် ကိုယ်စားပြုပြီး မိတာ ၈၀၀ နှင့် မိတာ ၁၅၀၀ တာလတ်ပြေးပွဲတွေမှာ ဗိုလ်စွဲခဲ့ဖူးပါတယ်။ လောလောဆယ်အဖို့တော့ သူ့ကို အားရပါးရ ဂေါက်သီးရိုက်နေတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ဒီအပြင် ပန်းချီကားတွေနှင့် ပန်းပုရုပ်တွေဟာလည်း သူ့ဝါသနာတစ်စိတ်ပိုင်းကို လှစ်ပြနေပါတယ်။

သူ့ရုံးခန်းထဲမှာ ပန်းချီပန်းပုတွေပြည့်နေရုံမက ဂျကာတာမြို့ ဆင်ခြေပုံ ပွန်ဒေါအင်ဒါးမှာရှိတဲ့ သူ့အိမ်က ဥယျာဉ်ကြီးထဲမှာလည်း ရှုချင်စဖွယ် အနုပညာလက်ရာတွေ မျိုးစုံနေတာပါ။

သူဟာ အင်ဒိုနီးရှားရဲ့ ရှေးအကျဆုံးပန်းချီဆရာကြီး ဟင်ဒရာဂွန်နာဝမ်ရဲ့ လက်ရာပန်းချီကား တစ်ရာကျော်လောက်တောင် အမြတ်တနိုး စုဆောင်းထားခဲ့တယ်ဆိုပဲ။

သူတို့ဇနီးမောင်နှံ မက်ထရိုပိုလီတန်၊ ပွန်ဒေါအင်ဒါး၊ ဆူမိဆာပွန်း စတဲ့ လုပ်ငန်းစုကြီးတွေထဲမှာ ငွေပင်ငွေရင်း မြှုပ်နှံခဲ့တဲ့အပြင်၊ စိပူထရာ မဟာ ကုမ္ပဏီကြီးရဲ့ အစုရှယ်ယာ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ပိုင်ဆိုင်ပါတယ်။ ကျန်တဲ့ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကတော့ သူ့သားသမီး လေးယောက်ကို အချိုးကျ ခွဲပေးထားပါတယ်။

ခုတော့ သူဟာ တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းတာဝန်တွေ လျှော့ပြီး၊ သူ့သားသမီးတွေနှင့် ကျွမ်းကျင်တဲ့မန်နေဂျာတွေကို မျက်နှာလွှဲပေးခဲ့ဖို့ ခြေလှမ်းပြင်နေတာ တွေ့ရပါတယ်။

“လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ်ငါးဆယ်ကျော်က ကိုယ့်အဖေကို ဂျပန်တွေ မတရားပမ်းသွားတာမြင်ပြီး သောကဒုက္ခမခံစားခဲ့ရရင် ခုလို အောင်မြင်ချမ်းသာတဲ့ဘဝကို ရောက်အောင် အပြင်းအထန်ကြိုးစားမိမှာ မဟုတ်တာတော့ အမှန်ပဲ”

စိပူထရာနှင့် သူ့ခေတ်ပြိုင်တွေဟာ နှစ်ပေါင်းလေးဆယ်ကျော်ကြာ လက်တွဲခဲ့တဲ့ ကျောင်းနေဖက်တွေ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ဟာ ဆန်းသစ်တဲ့ အကြံဉာဏ်၊ သူမတူအောင်ကျွမ်းကျင်မှုတွေ အရင်းပြုပြီး အစိုးရရဲ့ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို အကောင်အထည်ဖော်ရင်း အောင်မြင်ခဲ့ကြတာပါ။

အင်ဒိုနီးရှားရဲ့ အအောင်မြင်ဆုံး သူကြွယ်ကြီးတစ်ယောက်အနေဖြင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းတွေ ကိုယ့်ဘက်သားလူရင်းတွေ အစုစပ်တွေ တိုးပွားအောင်လည်း အကောင်းဆုံး ကြံဆောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

သူက ‘ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ရဲ့ အခြေခံအရည်အချင်းဟာ လူတွေကို အလုပ်လုပ်ချင်လာအောင် လှုံ့ဆော်ဖန်တီးနိုင်ရမယ်’လို့ ယုံကြည်ပါသတဲ့။

“ကိုယ်က သူတို့လိုချင်တဲ့မက်လုံးကို ပေးရမယ်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် သူတို့ဆီက ကိုယ်လိုချင်တာ ရတာပဲ”

လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေနှင့် ရေရှည်လက်တွဲရာမှာ သစ္စာရှိမှုဟာ ခိုင်မာတဲ့ ကြီးတစ်ချောင်းလို့ ပြောရမှာပါ။

အဲ-သစ္စာရှိဖို့ထက် ပိုအရေးကြီးတာက လက်တွေ့လုပ်ရပ်တွေပါပဲတဲ့။

“ကိုယ့်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်က မှန်းသလောက်အားမကိုးရရင် တခြားပညာရှင်ကို ရှာရမယ်။ ဒီလိုမှ ရှာမရတဲ့အဆုံး ကျွမ်းကျင်သူတွေနှင့်သာ စလှိုက်ပေတော့”

စီပူထရာဟာ စီးပွားရေးအကွက်မြင်ရာမှာလည်း နှစ်ယောက်မရှိပါဘူး။ အကောင်းဆုံးဥပမာကတော့ ဂျကာတ၊ မြို့တော် ဂရိုဏါရပ်ကွက်က လေဆိပ်သွားလမ်းမကြီးပေါ်မှာ စီပူထရာကုန်တိုက်ကြီးကို ဆောက်ခဲ့တာပါပဲ။ ဒီနေ့ အင်ဒိုနီးရှားမှာတော့ ရေပန်းအစားဆုံး ဗဟိုဈေးကြီး ဖြစ်နေပါပြီ။

စီပူထရာရဲ့ လုပ်ငန်းအားလုံးထဲက အံ့မခန်းလုပ်ချက်ကတော့ အင်ဒိုနီးရှားမှာ မြို့ ၁၁ မြို့ တည်ပေးခဲ့သလို၊ လောလောဆယ်မှာလည်း နောက်နှစ်မြို့ တည်ဆောက်နေတဲ့အပြင်၊ ဗီယက်နမ်က ဟန့်ရှင်းမြို့နားမှာလည်း မြေဟက်တာ လေးရာရှိတဲ့ မြို့တစ်မြို့ တည်နေပါတယ်။

သူတည်တဲ့မြို့တွေ အားလုံးပေါင်းလိုက်ရင် ဟက်တာနှစ်သောင်း ကျယ်ဝန်းပြီး၊ လူဦးရေ နှစ်သန်းကျော်နေရမယ်လို့ ခန့်မှန်းရပါတယ်။ စင်စစ်တော့ သူဟာ အင်ဒိုနီးရှားရဲ့ အကျိုးဂုဏ်ကို မြင့်မားစွာထမ်းဆောင်ခဲ့တဲ့ သားကောင်းရတနာတစ်ယောက်ပါ။

စီပူထရာအနေနှင့် သူ့ဘဝရဲ့ကဏ္ဍသစ်ကို ဖွင့်လှစ်ဝင်ရောက်ခဲ့တာလို့ ယုံကြည်တာနှင့်အမျှ လူ့လောကကြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အာရုံစိုက်နေခဲ့ပါပြီ။ ဒါဟာလည်း ဂျင်နရယ် အိသက်ထရစ်ကုမ္ပဏီကြီးရဲ့ အမှုဆောင်ချုပ် သူ့ပိတ်ဆွေ ဂျက်ဝဲလ်စ်ရဲ့ အရေးပါတဲ့ ဆောင်ကြဉ်းမှုပါ။

ဒီကိစ္စမှာ ပညာရေးဟာ အရေးတကာအရေးကြီးဆုံး ဖြစ်သလို၊ ဒီအချက်ကို သူ့သားသမီးတွေအားလုံး နိုင်ငံခြားပညာသင်လွှတ်ခဲ့တာက ဂုဏ်ယူဖွယ် ညွှန်ပြနေပါတယ်။

စီပူထရာက ကမ္ဘာတစ်ခုလုံးလွှမ်းခြုံရေးရဲ့ ဩဇာအရှိန်အဝါဟာ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးကိုလည်း သိသိသာသာ ဂယက်ရိုက်လာလိမ့်မယ်လို့တွက်ဆပြီး၊ သူ့သားသမီးတွေကို ခေတ်နောက်ကျမကျန်ရအောင် စီစဉ်ခဲ့တာပါ။

“ဒေသဆိုင်ရာ နယ်နိမိတ်ကန့်သတ်ချက်တွေဟာ မရှိသလောက် ကျဉ်းမြောင်းလာနေပါပြီ။ အင်ဒိုနီးရှားရဲ့ပညာရေးစနစ်ဟာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအပါအဝင် အနောက်နိုင်ငံတွေရဲ့ ခြေဖျားတောင်မမီအောင် နောက်ကျကျန်ခဲ့ပါပြီ”

မိဘတစ်ယောက်အနေနှင့် သားသမီးတွေကို အမွေပေးနိုင်တာက ပညာရေးပဲလို့ ယုံကြည်တာနှင့်အမျှ၊ ပြည်ပကို သွားသင်တာ ပိုကောင်းတယ်လို့ ယူဆခဲ့ပါတယ်။ ဒါမှ သူတို့ကြိုက်တဲ့လမ်းကို ရွေးနိုင်ရုံမက ပတ်ဝန်းကျင်အသစ်မှာ အကြံသစ် ဉာဏ်သစ် အမြင်သစ်တွေလည်း ရနိုင်တယ်လို့ စီပူထရာက ပြောပါတယ်။

စီပူထရာအဖို့ အောင်မြင်မှုဟာ ‘စီ’သုံးလုံးအပေါ်မှာ မူတည်ပါသတဲ့။ သုံးစွဲသူ၊ သို့မဟုတ် ဖောက်သည်ဆိုတဲ့ Customer၊ ပြိုင်ဆိုင်မှုဆိုတဲ့ Competition နှင့် ကိုယ်ပိုင်ကုမ္ပဏီ one's own Company တွေလို့ အနက်ဖွင့်ပါတယ်။

ကျွန်တော်ဟာ စီပူထရာဟိုတယ်ကြီးမှာ သူနှင့် သူ့ဧည့်သည်တော် သံအမတ်ကြီး သုံးယောက်နှင့်အတူ နေ့လယ်စာစားရင်းက -

အတိတ်တစ်ချိန်က ဂျပန်ဖမ်းသွားတဲ့အဖေကို မျက်ရည်တွေကြားက ငေးမောကြည့်နေတဲ့ ကလေးငယ်တစ်ယောက်ရဲ့မျက်နှာကို ပြေးမြင်နေမိပါတော့တယ်။

ဖိလစ်ပိုင်

ကိုရာဇန် ဆန်တိုစ် ဒီ လာ ပက်စ်

CORAZON SANTOS
DELAPAZ

အကြီးတန်း ဒါရိုက်တာနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ
ပရိုက်စ်ဝါတာဟောဂျက်စ် ကူးပါးစ်

ကိုရာဇန် ဆန်တိုက် ဒီ လာ ပက်စ်

ကိုရာဇန် ဆန်တိုက် ဒီလာပက်စ်ကို မနီလာနှင့် ငါးကီလိုမီတာကွာတဲ့ ရီဇယ်ပြည်နယ် ပက်ထာရော့စ်မြို့လေးမှာ ၁၉၄၁ ခုနှစ် မတ်လ ၉ ရက်က မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ ဖော်ရွေတဲ့မျက်နှာနှင့် အမြဲပြုံးရွှင်နေသူ ဖြစ်ပါတယ်။

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ ကမောက်ကမဖြစ်နေချိန်မှာ သူတို့ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေ အမေရိကန်မှာ ပညာသင်သွားနေပါတယ်။ မားကို့စ်ရဲ့လက်ထက် တိုင်းပြည် မငြိမ်မသက်ဖြစ်နေတာနှင့် ဌာနေကို တော်တော်နှင့်ပြန်မလာနိုင်ကြပါဘူး။

သူတို့ ပြန်ဖို့သင့်ပြီလို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်တဲ့အချိန်မှာတော့ အဘက်ဘက် က ပညာတွေစုံနေကြပါပြီ။

ဆန်တိုက်ရဲ့ဘဝမှာ ပညာဟာ အဓိကဖြစ်ပြီး၊ အဖိုးတန်လှပါတယ်။

သူမိဘတွေက သမီးလေးယောက်စလုံးကို တကယ့်ခေတ်ပညာတတ်တွေ ဖြစ်အောင် မြှောက်စားနိုင်ခဲ့ကြတာပါ။

သူညီမနှစ်ယောက်ဟာ ဆရာဝန်၊ နောက်တစ်ယောက်က သူနာပြု၊ သုံးယောက်စလုံးလည်း ဆရာဝန်ကတော်တွေချည်းပါပဲ။

သူကိုယ်တိုင်လည်း ဆေးကျောင်းတက်ချင်ပေမယ့်၊ အားနည်းချက်ရှိတာ ကြောင့် ဥပဒေနှင့် စာရင်းကိုင် တစ်ခုခုရွေးဖို့ ဖန်လာပါတယ်။

တစ်ယောက်တည်းသော သူ့အစ်ကိုဟာလည်း ဆေးလောကက ရုန်းထွက် ပြီး၊ ခြံမြေပွဲစားအဖြစ်နှင့် ကနေဒါမှာ လက်ရှိနေထိုင်လျက် ရှိပါတယ်။

စင်စစ်တော့ သူနာပြုဆရာမ လုပ်ချင်ပါလျက် ကျန်းမာရေးမကောင်းလို့ မဖြစ်ခဲ့တဲ့ သူ့အမေက အားလုံးကို တွန်းပို့ခဲ့တာပါပဲ။

သူတို့ဟာ အဆင့်မြင့်မျိုးရိုးက ဆင်းသက်လာတာနှင့်အမျှ ပညာကို တန်ဖိုးထားခဲ့ကြသူတွေ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

သူတို့ဟာ ဘဲမွေး၊ ဘဲဥရောင်းတဲ့လုပ်ငန်းနှင့် မရှိမရှား နေနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

သူ့အဖေက မလေးနှင့် စပိန်စပ်၊ ဖိလစ်ပိုင်မျိုးနွယ်ဖြစ်ပြီး အမေကတော့ ဖိလစ်ပိုင်၊ မလေးနှင့်တရုတ်စပ် ကက်စ်တီလော့စ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

ကိုရာဇန်တို့ ကြီးပြင်းလာတဲ့အခါ နှစ်ဘက်ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝန်းဟာ အောင်မြင်တဲ့ စိပွားရေးသမားတွေပဲဖြစ်လို့ တင့်တင့်တယ်တယ် မင်္ဂလာဆောင်ပြီး လှပပျော်ရွှင်တဲ့ဘဝတွေ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ရတာ မြင်တွေ့အားကျခဲ့ရတယ်လေ။

သူတို့မိဘတွေနှင့် မောင်နှမတွေအားလုံး ပညာတတ်ခဲ့ကြပါတယ်။

ကျားမ အဆင့်အတန်းခွဲခြားခြင်းမရှိဘဲ အစွမ်းပြခွင့်ရခဲ့လို့ပဲ ဆိုရမှာပေါ့။

ကိုရာဇန်အဖို့ ညစဉ် သူတို့ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေ ထမင်းစားပွဲလည်းဖြစ် စာကြည့်ခုံလည်းဖြစ်တဲ့ စားပွဲအရှည်ကြီးမှာ စုပြီးစာကျက်ကြရတာ ခုထိ မှတ်မိနေပါသေးသတဲ့။

သူတို့အမေက စက်ချုပ်နေရာက လှမ်းအက်ခတ်နေပြီး၊ ရုပ်ထွေးခက်ခဲတဲ့ သင်္ချာပုစ္ဆာတွေ ကူတွက်ပေးသလို ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ စာတွေကိုလည်း ဝင်ရှင်းပြပေးတတ်တယ်ဆိုပဲ။

“ကျွန်မအမေနှင့် အဖေဟာ နှစ်ကုန်တော့မယ်ဆိုတာနှင့် လာမယ့်နှစ်တွေအတွက် ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ကျောင်းစာအုပ်မှန်သမျှ ဝယ်ပေးပြီး ကြိုဖတ်ထားစေခြင်းဖြင့် တခြားကျောင်းသားတွေထက် သာအောင်၊ အများကြီးလွယ်ကူအောင် လုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်”

သူတို့ဟာ ပညာပျော်ရမိရှင်မိသားစုဆိုတာ ထင်ရှားသလို ကျောင်းမှာလည်း ထိပ်ကချည်းပါပဲ။

ကိုရာဇန်ကိုယ်တိုင် အထက်တန်းကျောင်းသူဘဝမှာ ပထမ ဒုတိယက ပြေးမလွတ်ခဲ့ပါဘူး။

အရှေ့ပိုင်းတက္ကသိုလ်မှာ စာရင်းကိုင်ပညာ အချိန်ပြည့်ကျောင်းသူအဖြစ် ပညာဆက်သင်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် ၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ စာရင်းကိုင်ဘွဲ့ကို ဂုဏ်ထူးနှင့် အောင်ခဲ့ပါတယ်။ အပြင်မှာ စာရင်းကိုင်ဝင်လုပ်ရင်းနှင့် ကျောင်းမှာ ပါမောက္ခရဲ့ သူတေသနလက်ထောက်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရပါတယ်။

ဒို့နောက် အမ်ဘီအေဘွဲ့သွားယူဖို့ ပညာသင်ဆုကို အမှတ်ပြည့်နှင့် ပထမရခဲ့ပြန်ပါသတဲ့။

အမေရိကရောက်ခဲ့ရတဲ့ သူ့ကို ဖိလစ်ပိုင်ဒီပလိုမာနှင့် နယူးယောက်မှာ ပညာသင်ရင်း အလုပ်လုပ်နေတဲ့အစ်မတွေကလည်း လိုလေသေးမရှိ ထောက်ပံ့ကြတာမို့ ဘာမှ ပူစရာမလိုခဲ့ပါဘူး။

ကိုရာဇန်ဟာလည်း နွေရာသီမှာ နယူးယောက်က အိုင်ဘီအမ်ကုမ္ပဏီကြီးမှာ ဝင်အလုပ်လုပ်ပါသေးတယ်။

အမ်ဘီအေဘွဲ့ရပြီဆိုတော့ နယူးယောက် ပရိုက်စ်ဝါတာဟောက်စ်နှင့် ဆက်ပြီး ၁၉၆၇ ခုနှစ်အထိ အမှုထမ်းခဲ့တယ်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ် ဖိလစ်ပိုင်ပြန်တော့ ဖိလစ်ပိုင် ပရိုက်စ်ဝါတာဟောက်စ်ကို ပြောင်းခဲ့တာ ခုထိဆို နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ် ကျော်သွားပါပြီ။

သူ ပြန်လာခါစက ဖိလစ်ပိုင်မှာ ရတဲ့လစာဟာ အမေရိကမှာရတဲ့ လစာထက် အများကြီးနည်းနေတာမို့ အမေရိကပြန်ဖို့တောင် စိတ်ကူးမိတဲ့အကြောင်းလည်း ထည့်ပြောခဲ့ပါတယ်။

ကိုရာဇန်ဟာ ဝင်စက်စလာအိုဒီလာပက်စ်နှင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ် သူ့အသက် ၂၉ နှစ်မှာ လက်ထပ်ခဲ့ပါတယ်။

သူ့ခင်ပွန်းကလည်း ဂုဏ်ထူးနှင့် ဘွဲ့ရတဲ့ လူတော်တစ်ဦးပါပဲ။ ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဖိလစ်ပိုင်ရှေ့နေစာမေးပွဲမှာ တတိယချိတ်ခဲ့တယ်လေ။ ဝင်စက်စလာအိုဟာ အက်ကွဇွန်ရေနံကုမ္ပဏီကြီးရဲ့ အတိုင်ပင်ခံရာထူး ရထားသူပါ။

နယူးယောက်တက္ကသိုလ်မှာ သူ့ခင်ပွန်းက ဥပဒေပါရဂူဘွဲ့ဆက်တက်ရင်း ဟူစတန်က အက်ဇွန်မှာ သုံးလ ဝင်လုပ်ပါတယ်။

နောက်တော့ အက်ဇွန်ရဲ့ လက်ခွဲအဖြစ် တည်ထောင်လောက်တဲ့ ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသားရေနံကုမ္ပဏီကို သူ ရောက်ခဲ့ရပါတော့တယ်။

ဝင်စက်စလာအိုဟာ မာနနှင့် အစွဲကင်းသူပီပီ သမ္မတမားကိုစ်နှင့် အက္ခီနို အစိုးရ နှစ်ဆက်စလုံးမှာ အထွေထွေပြည်ထဲရေးအတွင်းဝန်အဖြစ် နိုင်ငံ့တာဝန်

ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ကမ်းလွန်ရေနံတွင်းတွေက သဘာဝဓာတ်ငွေ့တွေ ရအောင် တူးပေးနိုင်ခဲ့တဲ့အတွက် နာမည်ကောင်း ရခဲ့ပါတယ်။

အလားတူ ရေနံရှာဖွေရေးစီမံကိန်းနှင့် ဘူမိစွမ်းအင်လုပ်ငန်း တိုးတက်ရေး တွေမှာလည်း ဦးစီးတာဝန်ခံ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ အစိုးရဌာနကထွက်ပြီး အမျိုးသားစွမ်းအင်ကော်ပိုရေးရှင်း အမည်နှင့် လုပ်ငန်းသစ်ထောင်ခဲ့ပြီး ဥက္ကဋ္ဌလုပ်ခဲ့ပါတယ်။

သူ့ခမ္ဘာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ ကင်ဆာရောဂါနှင့် အနိစ္စရောက်သွားပါတယ်။

ကိုရာဇန်ကတော့ သူ့ခင်ပွန်းအသက်ဆုံးရတာဟာ ၁၉၉၀ ခုနှစ် အစောပိုင်း က နိုင်ငံရဲ့စွမ်းအင် အကြပ်အတည်းတွေကြောင့် နေ့မအားညမနား အလုပ်မိစီးမှု ဒဏ်တွေပဲပြီး ရောဂါရတာလို့ သံသယရှိခဲ့တာပါပဲ။

ကိုရာဇန်အနေနှင့် သူ အောင်မြင်မှုတွေရခဲ့တာဟာ ပညာတန်ဖိုးထားပြီး မေတ္တာတရားပြည့်ဝသလို၊ စည်းကမ်းကောင်းခြင်း၊ အလုပ်ကြီးစားခြင်း၊ စွမ်းဆောင် အားထက်မြက်ခြင်း၊ ကံကောင်းခြင်းတွေ လက်ကိုင်ရှိထားတဲ့မိသားစုမှာ ပေါက် ဖွားလာရတာကြောင့်လို့ပဲ သတ်မှတ်ပါသတဲ့။

ပြီးတော့ သူ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်တွေ အရယူပြီး လူဖြစ်လာအောင် တိုက်တွန်းအားပေး စွမ်းအားသတ္တိတွေသွင်းပေးသူက ဒုတိယဘဝရဲ့ကျေးဇူးရှင် ခင်ပွန်းသည် ဝင်စက်စလာအိုပါပဲတဲ့။

သူဟာ ပရိုက်စီဝါတာဟောက်စ်ရဲ့ အကြီးတန်းဒါရိုက်တာဘဝကို နည်း နည်းမှ မမျှော်မှန်းခဲ့ဘူး ဆိုပါတယ်။

သူ့အရင်ကပုဂ္ဂိုလ်က သူ့ကို အကြီးတန်းဒါရိုက်တာနေရာ ပေးမယ်လို့ စကားစတုန်းက-

“ရှင်၊ ကျွန်မကိုလား။ အို၊ ကျွန်မက အမျိုးသမီးပဲ” လို့တောင် တအံ့ တဩ ရေရွတ်ပြောမိသေးဆိပဲ။

ဒါပေမယ့် သူ့အထက်လူကြီးက သူ့ကို မပြတ်လေ့လာနေခဲ့သူဖြစ်တော့ သူ့ကိုပဲ မျက်စိကျခဲ့တာပါပဲ။

“တို့ ကုမ္ပဏီ ၁၉၈၀ ခုနှစ်ပိုင်းတွေက အခက်အခဲကြုံတဲ့အချိန်မှာ မင်းဟာ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းဖို့ အကောင်းဆုံးကြိုးစားခဲ့တယ်။ ဒီနောက် ပြဿနာတွေတိုင်း

ခင်းပဲ ငါ့မျက်စိထဲပေါ်လာသလို၊ စီမံကိန်းတစ်ခု ချမှတ်ကြိုရင်လည်း မင်းပဲ ငါ့အာရုံထဲ ပထမဆုံးဝင်လာတာ”

အဲဒီတုန်းက ကိုရာဇန်က အိမ်ပြန်ပြီး သူ့ယောက်ျားကို ဖွင့်ပြောတော့ လည်း ဝင်စက်စလာအိုက ချက်ချင်းပဲ-

“မင်းကလွဲလို့ ဘယ်သူများ ရှိဦးမှာမို့လဲ” တဲ့။
တကယ်တော့ အမျိုးသားတွေချည်း လက်ဝါးကြီးအုပ်ကြီးစိုးထားတဲ့ အဲဒီ

အမေရိကန်ကုမ္ပဏီကြီးမှာ သူက ပထမဆုံး အမျိုးသမီးဒါရိုက်တာနှင့် ဖိလစ် ပိုင်ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ခဲ့ရတာပါ။

ဒီကနေ့ ဖိလစ်ပိုင် ပရိုက်စီဝါတာဟောက်စ်ရုံးခန်းမှာ တာဝန်ရှိ အကြီး အကဲ ၂၄ ယောက်ရှိတဲ့အနက်၊ ၁၁ ယောက်က အမျိုးသမီးတွေ ဖြစ်နေပါပြီ။ နောင်ကို ဒီထက် ဦးရေတိုးလာဦးမယ်လို့လည်း ထင်ရပါတယ်။

ကိုရာဇန်ဟာ တစ်နေ့မှာ ၁၂ နာရီ အလုပ် လုပ်ပါတယ်။ သူ့မိသားစု တန်ဖိုးထားတဲ့ ထုံးစံအတိုင်း လိုက်နာခဲ့ရာက အကောင်းဆုံးရဲ့ အကောင်းဆုံး ဖြစ်အောင် ရိုးရိုးသားသား ကြီးကြီးစားစား စုပေါင်းအားတွေနှင့် ဘဝသရဖူ ဆောင်းခဲ့ရတာပါ။

အမေရိကန် ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေးကုမ္ပဏီ အကြီးတန်းဒါရိုက်တာနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ပြီး ၁၇ နှစ်အကြာမှာ ဖိလစ်ပိုင်စီမံရေးရာအဖွဲ့နှင့် ဖိလစ်ပိုင်ငွေကြေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့ကြီးတွေရဲ့ (ပထမဆုံး အမျိုးသမီး) ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တရားဝင် ခန့်အပ်ခြင်း ခံခဲ့ရပါတယ်။

ဒါတောင် သူ့အဖို့ လုပ်စရာ နှစ်ခု ကျန်ပါသေးတယ်တဲ့။
ပထမတစ်ခုက ဂေါက်သီး ကောင်းကောင်း ကစားတတ်ဖို့ပဲဖြစ်ပြီး၊ နောက်

တစ်ခုကတော့ အမေရိကန်မှာပညာသင်နေတဲ့ ၁၉ နှစ်အရွယ် သူတို့သမီးလေးကို တောက်ပသည်ထက် တောက်ပအောင် အရောင်တင်ပေးဖို့ပဲ ဖြစ်ပါသတဲ့။

လာအို

ဒါရာကွန်း ပက်သမ်မာဖောင်

DARAKONE PATHAMMAVONG

ဗီယန်ရှင်း နိုင်ငံတကာအတိုင်ပင်ခံများ
(တည်ထောင်သူနှင့် ဒါရိုက်တာချုပ်)

ဗီယန်ရှင်း နိုင်ငံတကာအတိုင်ပင်ခံလုပ်ငန်းမှာ လာအိုနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများ စီးပွားရေး လုပ်ပိုင်ခွင့်များ တိုးတက်ရရှိအောင် အကျိုးဆောင်ပေးသော လုပ်ငန်းလည်း ပါဝင်သည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်၍ အတိုင်ပင်ခံ ခုနစ်ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး၊ တိုင်းပြည် အခြေခံလိုအပ်ချက်များ ပြည့်ဆည်းရေး၊ ဓာတ်သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ကုန်သွယ်ရေး၊ ငွေကြေးကိစ္စများနှင့် စက်မှုကုန်ထုတ်ရေးနယ်ပယ်များကို အဓိကထား၍ လုပ်ဆောင်နေ၏။

ဒါရာကွန်း ပက်သမ်ဟောင်

ဒါရာကွန်းဟာ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ပြီး စကားနည်းတဲ့ လူကုံထံတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ စကားပြောတော့လည်း အေးအေးဆေးဆေးနှင့် အင်မတန် သိမ်မွေ့ နူးညံ့တာပါ။

သူမိသားစု ဆွေမျိုးတွေဟာလည်း အစိုးရနှင့် လက်တွဲလုပ်နေပြီး၊ အထက် တန်းရောက်နေသူတွေပါပဲ။

ဒါရာကွန်းကို ၁၉၄၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၂၀ မှာ မွေးချင်း ခုနစ်ယောက် အနက်က ပဉ္စမမြောက်အဖြစ် မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။

သူမိဘတွေဟာ အဲဒီတုန်းက ထုံးစံအတိုင်း သမီးတွေထက် သားတွေရဲ့ ပညာရေးကို အစွမ်းကုန် ဂရုစိုက်မြှင့်တင်ပေးခဲ့ပါတယ်။

အစ်ကိုအကြီးဆုံးကို ဒါးလတ် (ဗီယက်နမ်)၊ သူ့အောက်က ဒုတိယသားကို လည်း ဆိုင်ဂုံမှာ ပညာသွားသင်စေခဲ့ပြီး၊ ဒါရာကွန်းနှင့် ကျန်တဲ့သားတွေကိုလည်း ပြင်သစ်ကို လွှတ်ခဲ့ပါတယ်။

ပြင်သစ်မှာက ပြင်သစ်သူကို ဆိုင်ဂုံမှာတွေ့ပြီးယူထားတဲ့ သူ့ဦးလေး အူကီယို ဆူဗန်နာဗောင်း အခြေချနေတာကိုး။

“အဒေါ် ပြင်သစ်သူဟာ ဆိုင်ဂုံမှာရုံးစိုက်ထားတဲ့ အင်ဒိုချိုင်းနားဒေသ ဆိုင်ရာ ပြင်သစ်အထက်တန်းကောင်စစ်ဝန်ရဲ့ သမီးဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ်မှာ ဦးလေးက ပြင်သစ်နိုင်ငံသားဖြစ်ခဲ့သလို ဗီယန်ရှင်း၊ စပိန်နှင့် ပြင်သစ်မှာအိမ်တွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ခုတော့ ဦးလေးနှင့်အဒေါ် နှစ်ယောက်စလုံး ၈၆ နှစ်နှင့် ၈၀ နှစ် ဖြစ်နေကြပြီ။ တစ်နှစ်တစ်ခါ ပြင်သစ်ကို ဆေးစစ် အပန်းဖြေ သွားလေ့ရှိပါတယ်”

ဒါရာကွန်း ဆယ်နှစ်အရွယ်မှာ ပြင်သစ်ပြည်ပေါ်မြို့က တက်သလစ် ပညာသင်ကျောင်းမှာ ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစားနေခဲ့ရာက မိဘတွေနှင့် ခြောက်နှစ် လုံးလုံး ခွဲခဲ့ရပါတယ်။

“၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ အထက်တန်းကျောင်းဆက်တက်ဖို့ ဗီယန်ရှင်းကို ပြန်လာတော့လည်း အဖေရဲ့အစီအစဉ်အရ အိမ်မှာမနေရဘဲ စည်းကမ်းကြီးတဲ့ အဒေါ်နှင့် ဦးလေးတွေအိမ်မှာနေပြီး ကျောင်းတက်ရပါတယ်။ အများနှင့်မတူတဲ့ ဒီပုံစံဟာ ကျွန်တော့်ဘဝကို စနစ်တကျတိုးတက်စေခဲ့တယ် ဆိုရမှာပဲ”

၁၉၆၆ ခုနှစ်မှာ အထက်တန်းကျောင်းအောင်ခဲ့ရာက ပြင်သစ်မှာ ပညာသွားသင်ရပြန်တယ်။ ကုန်ပဒေသာတိုက်ကြီးတွေမှာ အချိန်ပိုင်းဝင်လုပ်ရင်းက ၁၉၇၄ ခုနှစ်မှာ တက္ကသိုလ်က ဘွဲ့ရခဲ့ပါတယ်။ ဘွဲ့လွန်တက်ဖို့ ဆက်ကြိုးစားရင်း ပြင်သစ်မှာတွေ့တဲ့ လာအိုအမျိုးသမီးလေးတစ်ယောက်နှင့် ပထမအိမ်ထောင်ကျခဲ့တာပါပဲ။ သားနှစ်ယောက် ရခဲ့တာနှင့် ဘွဲ့လွန်တက်ဖို့အကြံလည်း ပျက်သွားရတော့တယ်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်မှာ လာအိုအစိုးရသစ်က နိုင်ငံခြားရောက်လာအိုတွေကို အမိနိုင်ငံ ပြန်လာကြဖို့ ကမ်းလှမ်းဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါရာကွန်းလည်း အခွင့်ကောင်းကို လက်လွှတ်မခံဘဲ သူ့အိမ် သူ့မိဘတွေမျိုးတွေဆီ ပြန်လာခဲ့တယ်။

ဒုတိယအုပ်စုအဖြစ် ၁၉၇၇ ခုနှစ် မတ်လမှာ ဘိုရင်း ၇၀၇ လေယာဉ်ကြီးနှင့် ပြင်သစ်က ဗီယန်ရှင်းကို ဆိုက်ရောက်လာတဲ့သူတို့ကို မြို့လယ်ခေါင်ထိ လမ်းဘေးနှစ်ဘက်က ပြည်သူတွေနှင့် အစိုးရဟာ တခမ်းတနားကြိုဆိုခဲ့ပါတယ်။

ပြီးတော့ ရက်ပေါင်း ၇၀ ကြာ သဘောတရားရေးရာသင်တန်း ပေးခဲ့ပါသေးတယ်။

ဒါရာကွန်း ပြန်ရောက်ရောက်ချင်းဆိုသလို ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနရဲ့ နိုင်ငံခြားဆက်ဆံမှုဌာနစိတ်မှာ အလုပ်ရခဲ့ပါတယ်။ ကုလသမဂ္ဂ (ယူနက်စကို) သိပ္ပံနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ပညာပေးရေးအဖွဲ့နှင့် ပူးတွဲလုပ်ခဲ့ရာက ၁၉၈၀ ခုနှစ်ကျတော့ ယူနက်စကို သင်တန်းတက်ဖို့ ပြင်သစ်ကို ထွက်ခဲ့ရတယ်။

နှစ်သက်ရာမှာ ဗီယန်ရှင်းကိုပြန်လာပြီး နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးလက်အောက်ခံသံတမန်ရေးရာဌာနနှင့် ဥပဒေရုံးတွေကို ပြောင်း အမှုထမ်းခဲ့ရပြန်ပါတယ်။ ၁၉၈၁ ခုနှစ်မှာတစ်ခါ အရှေ့ဘာလင် နိုင်ငံခြားရေးဌာနမှာ သင်တန်းသွားတက်ပြီး

ရာမနီကအပြန်မှာ ဘန်ကောက်က အက်စ်ကက်ပ် (အာရှနှင့်ပစိဖိတ်ဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကော်မရှင်) ရုံးမှာ လာအိုနိုင်ငံရဲ့ အလှည့်ကျ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် သွားရောက် တာဝန်ထမ်းခဲ့ရတော့တာပါပဲ။

၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာ လာအိုအစိုးရက အစိုးရဝန်ထမ်းတွေကို အလုပ်ထွက်ပြီး ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ထူထောင်ခွင့်တွေ ပေးခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် ဒါရာကွန်းလည်း ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှာ (နောက်တစ်နှစ် သူ လက်ထပ် ယူလိုက်တဲ့) ဒါရောင်နီရာ တာနာဖောင်းနှင့် နှစ်ဦးစပ်ပြီး ဗီယန်ရှင်းအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ကို ထောင်လိုက်တာပါပဲ။

သူဟာ ပထမအိမ်ထောင်နှင့်ကွာရှင်းပြီး ဒုတိယအိမ်ထောင် ယူခဲ့ရာက စတုတ္ထမြောက်သားလေး ဒါရာကို ၁၉၉၁ ခုနှစ်မှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။

ဒါရာကွန်းအနေနှင့် တခြားအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့တွေထက် ပိုပြီးအောင်မြင်ရာမှာ တခြားအကြောင်းများ ရှိလားလို့ ကျွန်တော် စူးစမ်းကြည့်မိပါတယ်။

သူက-

“ကျွန်တော့်အဖေဟာ အစိုးရအမှုထမ်းဖြစ်ပေမယ့် စည်းစနစ်ကြီးတယ်။ ပိုက်ဆံချမ်းသာတဲ့အသိုင်းအဝိုင်းက ဆင်းသက်လာသူပါ။ သူ မသေခင်မှာ နောင်ပြဿနာမရှုပ်ရအောင် သားသမီးတွေအားလုံးကို အချိုးကျ မျှမျှတတ အမွေတွေခွဲပေးသွားပါတယ်။

အမွေတွေခွဲပေးချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေက အဲဒီ ပစ္စည်းတွေ တကွဲတပြားစီအဖြစ်မခံဘဲ အကျိုးတူပေါင်းစပ်လုပ်တာ ပိုကောင်းမယ် ဆိုပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြပါတယ်”

“ဥပမာအားဖြင့် မိသားစုပိုင် အန်နီဟိုတယ်ဆိုရင် အစ်ကိုတစ်ယောက်က တာဝန်ခံဦးစီးရတာမျိုးပေါ့။ ဒီနည်းနှင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ လောင်ဘရာဇာန်က ပူစီဟိုတယ်ကို အစိုးရဆီကဌားပြီး ယောက်ဖဖြစ်သူကို ဦးစီးလုပ်ခိုင်းခဲ့တာပါပဲ။ အဲဒီယောက်ဖကိုပဲ ကျွန်တော်တို့ဖွင့်တဲ့ ခရီးသွားကုမ္ပဏီ ‘ရာဂျာတိုးစ်’ကို လွှဲပေးခဲ့ပါတယ်။”

ခုဆိုရင် ဒါရာကွန်းဟာ ဗီယန်ရှင်းနိုင်ငံတကာ အတိုင်ပင်ခံလုပ်ငန်းကို လည်း ဇနီးဖြစ်သူ ဒါရောင်းနီလက်ထဲအပ်ပြီး ကိုယ်တိုင်ကတော့ အိမ်ကိစ္စ အိမ်တာဝန်တွေကို ဦးစားပေးလုပ်နေပါသတဲ့။

လာအိုစံနိုင်ငံမှာ စီးပွားအောင်မြင်ဖို့ ဘာတွေလိုမယ် ထင်ပါသလဲလို့ မေးတဲ့အခါ-

“ပထမ ခင်ဗျားအနေနှင့် ရှင်းလင်းပြတ်သားတဲ့ရည်ရွယ်ချက်တွေ ရှိထားရမယ်။ ဒီနိုင်ငံနှင့် လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေမှန်တွေသိတဲ့ အဆက်အသွယ်ကောင်းတွေ ရှိရမယ်။ ပြီးရင် အရေးကြီးဆုံးအနေနှင့် ကျွန်တော်တို့အစိုးရဟာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချတဲ့နေရာမှာ သိပ်နေ့တာကို နားလည်မှုရှိရှိနှင့် သည်းခံ စိတ်ရှည်နိုင်ရမယ်။ ကျွန်တော့်အဖို့တော့ အစိုးရက ပုဂ္ဂလိကလုပ်ပိုင်ခွင့် ချပေးလိုက်တာကို အမိအရယူလိုက်နိုင်တာ ကံကောင်းသလို၊ ဘဝတစ်ဆစ်ချိုး ပြောင်းသွားတယ် ဆိုရမှာပဲ”

ဒါရာကွန်းဟာ ကျန်းမာရေးအတွက် ဂေါက်ရိုက်တာကို အသည်းအသန် ဝါသနာပါသလို၊ လာအိုဂေါက်သီးရိုက်အသင်းရဲ့ လက်ရှိဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

တကယ်စင်စစ် ဥစ္စာပေါ့၊ ရုပ်ချော၊ သဘောကောင်း၊ ပညာတတ်မြစ်တဲ့ ဒါရာကွန်းအဖို့ နည်းနည်းကြီးစားရုံနှင့် များများအောင်မြင်နိုင်ခဲ့သလို၊ အဘက်ဘက်က ပြည့်စုံခဲ့တဲ့သူကို ဘာလိုသေးလဲ မေးစရာမလိုတော့ပါ။

အင်ဒိုနီးရှား

အက်တာ ဂျစ်ပတာ ဝစ်ဒီဂျာဂျာ

EKA JIPTA WIDJAJA

စိနာမက်စ်ဂရ တည်ထောင်သူနှင့်ဥက္ကဋ္ဌ

စိနာမက်စ်အုပ်စုကို ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် အစလျှိုးခဲ့ပြီး အုန်းသီးဆံနှင့် အုန်းဆီများ ကုန်ကူးခြင်းကို အဓိကထား လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ မျက်မှောက်ခေတ်တွင် အစိုးရနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများအပါအဝင် ပင်မ လုပ်ငန်းကြီး လေးခုကို လုပ်ဆောင်နေသော အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံးစီးပွားရေးအုပ်စုကြီးတစ်ခု ဖြစ်လာနေပေပြီ။ စိနာမက်စ်ပိုင်ကုမ္ပဏီများမှာ စက္ကူနှင့် ငျော့ပတ်စက်ရုံ၊ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု (အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ တကာဘဏ်)၊ လယ်ယာထွက်သီးနှံနှင့် စားသောက်ကုန် ထုတ်လုပ်ရေး (စမတ်)နှင့် အိမ်ခြံမြေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု လုပ်ငန်း (ဒူတာ ပါတ်ဒီ) တို့ ဖြစ်ကြ၏။

အက်ကာ ဂျစ်ပတာ ဝစ်ဒ်ဂျာဂျာ

သူဘဝဟာ အသည်းတထိတ်ထိတ် ရင်တထိတ်ထိတ်နှင့် စွန့်စားခန်း ဝတ္ထုဆန်လှပါတယ်။

ပြီးတော့ ဘဝသရုပ်ဖော် ဝတ္ထုကောင်းတစ်ပုဒ်အဖြစ်နှင့်လည်း ပီပီပြင်ပြင် ရှိလှပါတယ်။

ဒီအပြင် စီးပွားရေးကျားကွက်ရွှေ့ရာမှာ သူမတူအောင်တော်တဲ့ ကစား သမားအဖြစ်လည်း မြင်ရမှာပါ။

သူကတော့ အက်ကာ ဂျစ်ပတာ ဝစ်ဒ်ဂျာဂျာပါပဲ။

သူ့ကို တရုတ်ပြည်တောင်ပိုင်း ကွမ်စူးမြို့လေးမှာ ၁၉၂၃ ခုနှစ် အောက် တိုဘာ ၃ ရက်မှာ မွေးခဲ့ပါသတဲ့။ သူ့တရုတ်မှာမည်ကတော့ 'အော့အက်ကျောင်း'။

ဒီစာအုပ်ထဲပါတဲ့ တရုတ်နွယ်ဖွားအများစုလို သူ့အဖေဟာလည်း တိုင်း တစ်ပါးမှာစီးပွားရှာရအောင် သားပစ်မယားပစ်ထွက်ခဲ့ရာက အချိန်တန်မှ မိသားစု ကို ပြန်ဆုံဖို့ ကြံခဲ့ပါတယ်။

သူ့မိဘတွေဟာ အင်ဒိုနီးရှားမရောက်ခင်က ကလေး သုံးယောက်ရှိခဲ့ပြီး၊ ဆုလာဝက်စီကိုရောက်မှာ နောက်လေးယောက် ထပ်မွေးတာပါ။

သူ ကိုးနှစ်သားအထိ သူ့အဖေကို ပြန်မတွေ့ခဲ့ရပေ။

မအေလုပ်သူက သားသမီး သုံးယောက်နှင့် စက်လှေစီးပြီး သူ့ယောက်ျား နောက် လိုက်ခဲ့တာပဲလေ။

အင်ဒိုနီးရှားရောက်တော့ တရုတ်ပြည်မှာ ဆင်းရဲတွင်းနက်ခဲ့တဲ့ သူ့အဖေဟာ လက်လီကုန်စုံဆိုင်လေးဖွင့်ပြီး အဆင်ပြေစပြုနေတာ တွေ့လိုက်ရပါတယ်။

အက်ကာက လက်မလည်အောင် အလုပ်ရှုပ်ခေါင်းရှုပ်နေတဲ့ သူ့အဖေကို ဝင်ကျပြီး၊ အိမ်တွေကို ပစ္စည်းသွားပို့ပေးတယ်။

“အဲဒီအချိန်က ငါက မန်ဒရင်း၊ မလေး၊ ဒေသသုံး ဘူဂျိစ် ဘာသာစကား မတတ်သေးဘူး။ မွေးမြောက် ဟုတ်ကျင့်စကားပဲ ပြောတတ်တော့ ဈေးဝယ်နှင့် ပြောရင် လက်ဟန်ခြေဟန် အုအုအအနှင့် တောတွင်းသား တာဝံစကား သုံးရတာ ပေါ့”

ဒီလိုနှင့် သားအဖတွေ ရုန်းရင်းကန်ရင်းနှင့် နှစ်နှစ်အတွင်းမှာ အကြွေး အားလုံး ကြေအောင်ဆပ်နိုင်ခဲ့တယ်။

၁၂ နှစ် နီးပါးရှိနေပေမယ့် သူ ကျောင်းမနေရသေးဘူး။ ဒါနှင့် မန်ဒရင်း စာသင်ကျောင်းထားမယ်ဆိုတော့လည်း စာရေးစာဖတ်စစ်ပြီးမှ နေခွင့်ပေးမတဲ့။ သူက ကိုယ့်နာမည်တောင် စာလုံးပေါင်းရေးတတ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ ခုနစ်နှစ်သားလေးတွေနှင့်အတူ တစ်တန်းမှာ နေရမယ်တဲ့။

သူလည်း အကြီးအကျယ်စိတ်ထိခိုက်သွားရာက ကျောင်းအုပ်ကြီးကို ဝင် တွေ့ပြီး အယူခံဝင်ရော။ ကျောင်းအုပ်ကြီးကလည်း စာတစ်လုံးမှမတတ်တဲ့လူ ကို သုံးတန်းမှာ တန်းထားရမယ်ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်တဲ့အကြောင်း ရှင်းပြတယ်။

“ငါလည်း ကျောင်းအုပ်ကြီးကို ခြေထောက်ဖက်ပြီး ကျွန်တော့်ကို သုံးတန်း မှာပဲ ထားပါ။ ဒီနှစ် စာမေးပွဲမအောင်ရင် နောက်နှစ်မှာတစ်တန်းကို ပြန်ဆင်း နေပါမယ့်လိုလည်း အပေးအယူငှပဲပြီး ညှိတယ်”

ကျောင်းအုပ်ကြီးက သနားသွားရာက လက်ခံလိုက်တယ်။ ဒါဟာ ဘာ မဆို လွယ်လွယ်နှင့်အရုံးမပေးနှင့်ဆိုတဲ့ သူ့အတွက် လုပ်ငန်းသင်ခန်းစာ နံပါတ် တစ်ပါပဲ။

သူဟာ ကတိအတိုင်းလည်း သဲကြီးမဲကြီး စာကြီးစားတယ်။ အတန်းဖော် ကလေးတွေနှင့် သင့်အောင်ပေါင်ပြီး သင်ယူတယ်။ နှစ်ကုန်လို့ စာမေးပွဲဖြေရော။ ကျောင်းသားတွေရော ဆရာတွေရော ဟာခနဲ ဟေခနဲ ဖြစ်ကုန်ရလောက်အောင် သူက အမှတ်ကောင်းကောင်းနှင့် အောင်သတဲ့။

အဲဒီအချိန်ကစပြီး သူဟာ အတန်းထဲမှာ အမြဲ ပထမ စွဲခဲ့တော့တာပါပဲ။

“မူလတန်း နောက်ဆုံးနှစ်လည်း ငါ အောင်ရော။ ဘယ်လောက်များ ဝမ်း သာလိုက်သလဲလို့။ အားရပါးရကောင် ထုခနဲမိတဲ့အထိ တကယ်ကို ရင်တုန် စိတ်လှုပ်ရှားပြီး သုံးနှစ်တည်းနှင့် မူလတန်းအောင်အောင်လှပပေ တဲ့ ဘုရားကို လည်း ချီးမွမ်းတင်လိုက်တာ။ တန်ခိုးတော်ရှင်ဘုရားက ငါ့လို အညံ့တရကလေး ပေါ့ မေတ္တာကြီးမာတဲ့အဖေ ချစ်ပါပေရဲ့ဣာ”

သူဟာ အထက်တန်းဆက်တက်ဖို့ ပညာချွန်ဆုရပေမယ့် ပညာတတ်ရုံနှင့် သူ့ဘဝဟာ တကယ်တမ်းပြောင်းလဲသွားမှာ မဟုတ်သေးဘူးလို့ တွေးမိတယ်။ အလုပ်လုပ်ပြီး ညဘက်မှာ စာသင်စာကျက်လုပ်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။

သူဟာ အိမ်ပေါက်စေ လိုက်ပြီးရောင်းရာမှာ စွဲတာကို အခြေခံပြီး၊ ကုန်စုံ ဆိုင်ကြီးတွေမှာ ဘိစကွတ်မှန်နှင့် သကြားလုံးတွေ အကြွေးပေးဖို့ လိုက်ပြောတယ်။

တစ်ဆိုင်ပြီးတစ်ဆိုင် ငြင်းလွတ်လိုက်ရာက မင်ဟိန်းဆိုတဲ့ဆိုင်ကြီးကို ရောက်လာတယ်။ ဆိုင်ရှင်က သူ တောင်းတောင်းပန်ပန်ပြောတာကို လက်ခံပေ မယ့်၊ မန်နေဂျာက အင်တင်တင်နှင့် ဝင်ကလန်တယ်။

သူမှာ ဘာအာမခံချက်မှ မပါလို့ မန်နေဂျာက အကြွေးမပေးချင်တာပဲလို့ နားလည်လိုက်တယ်။

“ကျွန်တော်က ဆင်းရဲသားတစ်ဦးပါ။ ကျောင်းက စာမေးပွဲအောင် လက်မှတ်ကို အာမခံအဖြစ်ထားခဲ့ဖို့ပဲ ရှိပါတယ်။ ဒီအထဲမှာ ကျွန်တော့်ဓာတ်ပုံ၊ အိမ်လိပ်စာ၊ ဆရာတွေနာမည် ပါပါတယ်။ ကြိုက်သလို သွားစစ်ပါခင်ဗျား”

ဒီလိုနှင့် အလုပ်ဖြစ်သွားပြီး သူ့ကို ဘိစကွတ်နှင့် သကြားလုံး လေးပုံ ပေး လိုက်တယ်။ ၂၁ ကျပ်ခွဲဖိုးကြီးများတောင်ပါ။

“ငါလည်း စက်ဘီးတစ်စီးနှင့် လည်ရောင်းလိုက်တာ နှစ်ရက်အတွင်း ကုန်သွားတဲ့အပြင် တစ်ကျပ်နှင့်ဆယ်ပြား အမြတ်ထွက်သေးတယ်။ ငါ့ရဲ့ ပထမ ဆုံးလုပ်အားခရတဲ့ ငွေအနေနှင့် ဒီပိုက်ဆံအရေအတွက်ကို တစ်သက်လုံး စွဲပွတ် ထားခဲ့မိတာပဲ”

သူ့စက်ဘီးက မုန့်ခြောက်ပုံးသာ တင်နိုင်တော့ ပိုတင်နိုင်အောင်ဆိုပြီး လပိုင်းအတွင်း ဆိုက်ကားတစ်စီးဝယ်နိုင်အောင် ကြိုးစားခဲ့တယ်။

ဆိုင်ရှင်ကြီးမင်ဟိန်းကလည်း သူ့ကို တစ်နေ့တခြား ပိုယုံလာတယ်။ သူ့ကို ကနဦးကမောင်းထုတ်ခဲ့တဲ့ ဆိုင်တွေကတောင် သူတို့ကုန်တွေ တင်ရောင်း ပေးဖို့ စကားစပ်လာတယ်။ ဒါပေမယ့် အက်ကာက မင်ဟိန်းကိုပဲ သစ္စာစောင့်ပြီး တခြားဟာတွေကို ယဉ်ယဉ်လေးနှင့် ငြင်းခဲ့တယ်။

လစဉ် လေးဆယ်က ငါးဆယ်အထိ အမြတ်ရလာသလို သူ့ဇာင်ရောင် ကို ကုန်တွေကလည်း ပိုစိုလာတယ်။ ကော်ဖီမှုန့်တွေ၊ အရက်ပုလင်းတွေ၊ ဗလာစာအုပ် တွေ၊ အထည့်တွေတောင် ပါလာပါပြီ။ ဒတ်ချ် သွင်းကုန်သမားတွေကတောင် သူနှင့် တွဲလုပ်ချင်တယ်လို့ ဆိုလာတဲ့အထိပါပဲ။

လေးနှစ်အတွင်း ရူပိငွေ ၂၅၀၀ စုမိခဲ့ရာက သူမိဘအိမ်ကိုတောင် ပြင်ပေးနိုင်ခဲ့တယ်။ ဝါးခင်း ဝါးထရုံတွေကို ပျဉ်ခင်းပျဉ်ကာအစားထိုးပြီး၊ သက် ကယ်မိုးဟာလည်း သွပ်မိုးဖြစ်သွားတော့တယ်။

အိမ်ပြင်တာ တစ်ထောင်လောက် ကုန်သွားပါတယ်။ လက်ကျန်ငွေ ထောင် ငါးရာကို အနာဂတ် သူပညာရေးအတွက်စုထားမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒတ်ချီဘဏ်တွေက ဖော်တသည်မဟုတ်တော့ အအပ်မခံတာနှင့် အပြင်ကုန်သည် တစ်ယောက်လက်ထဲမှာ အတိုးချထားလိုက်မိတယ်။

ကံခေချင်တော့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်လာတယ်။ ဂျပန်တပ်တွေလည်း မဟာကန်ဆာကို ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာအကုန်မှာ ဝင်လာတယ်။ လုပ်ငန်းတွေပျက် ပြီး သူငွေတွေလည်း ပြန်မရတော့ဘူး။ အက်ကာ တစ်ပြားမကျန်အောင် ဆုံးရှုံး ခဲ့ရတာပါပဲ။

ဒီနောက် သူက ကော်ဖီမှုန့်နှင့် ကြက်တွေ စရောင်းတယ်။ ဒီအခါ ပစ္စည်းတွေ ရှားပါးလာတာကို သတိပြုမိလိုက်တယ်။

ဒီတင် ဂျပန်စစ်သားတွေ စွန့်မစ်ထားတဲ့ တုံကင်းကြီးတစ်စင်းကို ကြက် ရောင်းရတဲ့ငွေတွေနှင့် ဝယ်လိုက်မိတယ်။ ပျက်စီးနေတဲ့ ဘီလပ်မြေနှင့် ဂျုံအိတ် တွေကို သင်္ဘောဝမ်းထဲမှာ တွေ့လိုက်ရတယ်။ လုံးဝမကောင်းတာတွေ ဖယ်ပစ် လိုက်တဲ့ကြားကပဲ ပြန်သုံးလိုရတာတွေ တစ်ပုံကြီးပေါ့။ ပြီးတော့ ကွေးနေတဲ့ သံချောင်းတွေ ပြန်ဖြောင့်၊ ပိန်ရှုံ့နေတဲ့သွပ်ပြားတွေ ပြန်ထုနှင့် အကောင်းတွေ ဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။

ဒါပေမယ့် သူက ဂျုံနှင့် ဘီလပ်မြေတွေကို ချက်ချင်းပြန်မရောင်းခဲ့ဘူး တစ်ချိန်မှာ မတန်မဆဈေးတက်မယ်ဆိုတာ သူ အတပ်သိနေတယ်လေ။

သူထင်တဲ့အတိုင်း စေချင်းဆိုသလို ဂျုံတစ်အိတ်ကို ၁၅ ကျပ် ရလိုက် တယ်။ ရွှေတစ်ဂရမ်ကို တစ်ကျပ် ပေးရတဲ့အချိန်မှာ သူ့ရတဲ့တန်ဖိုးဟာ နည်းနည်း နောနော မဟုတ်ဘူး။ ဂျုံဈေးဟာ ၈၀ ကျပ်ထိ အတက်ကြမ်းကြမ်း တက် သွားသလို၊ အက်ကာဟာလည်း အိတ် ၁၅၀ တွက် အမြတ်ကြမ်းကြမ်း ရလိုက် တာပဲပေါ့။

ဘီလပ်မြေဆိုလည်း ဒီလိုပဲ။ လူတွေ ဘယ်နေရာမှာ ဘီလပ်မြေအများ အစား သုံးသလဲ။ လိုက်လေ့လာမိတယ်။ အဲဒီတင် လူချမ်းသာတွေ အုတ်ဂူလုပ်ရာ

မှာ ဈေးကြီးပေးသုံးတာ သွားတွေလိုက်တယ်။ ဒီလိုနှင့် သူသံချောင်းနှင့် ဘီလပ်မြေ တွေကိုရင်းပြီး တစ်လုံး ၃၅၀၀ နှုန်းနှင့် ဝုဒြောက်လုံး လုပ်ပေးလိုက်တယ်။ နောက်နှစ်ကျတော့ တစ်လုံး ၈၅၀၀ ရတယ်။

“မင်း မြို့တော်က ဂျန်ပဒန့်လေဆိပ်ကိုသွားတဲ့လမ်းမှာ သင်္ချိုင်းတစ်ခု ဖြတ်သွားရမယ်။ အရှေ့ခြမ်းက ဝုဒြေအားလုံး ငါ့လက်ရာချည်းပဲ။ အဲဒီအချိန်က မက်ကာဆာမှာ ငါဟာ နာမည်ကျော် ဝုကန်ထရိုက်ကြီးပေါ့ကွာ”

တခြားလုပ်ငန်းတွေ ရတာတွေပါ ထည့်ပေါင်းလိုက်တဲ့အခါ ငွေ နှစ် သောင်းကျော်လောက် ပိုက်မိပါသတဲ့။

“ငါ ချမ်းသာတယ်လို့တောင် ဆိုနိုင်တယ်ကွ။ အဲဒီအချိန်က ကောင်းပေ့ဆို တဲ့အိမ်တစ်လုံးတောင် တစ်ထောင်လောက်ပဲ ပေးရတာ”

လုပ်ငန်းတွေက တစ်နေ့ရွှေ တစ်နေ့ငွေဆိုသလို စိတ်မချရမှန်း အက်ကာ သဘောပေါက်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် သူလည်း ဆယ်လေယာကျွန်းက စားအုန်းဆီတွေကို တစ်စည်ငါး ကျပ်နှင့် သွားဝယ်ပြီး၊ မက်ကာဆာမှာ ပေါက်ဈေး ကိုးကျပ်နှင့်ပြန်ရောင်းဖို့ စီစဉ်ခဲ့မိပါတယ်။ စည် လေးထောင်ကို ငွေနှစ်သောင်းပေးပြီး ပြန်အလာ၊ ဆိပ်ကမ်း အရောက်မှာပဲ ဂျပန်တွေက ကြေညာချက်အသစ်ထုတ်တာနှင့် တန်းတိုးလိုက်ပါ တော့တယ်။

“ဆီအုန်းလုပ်ငန်းကို ဂျပန်ကုမ္ပဏီတစ်ခုတည်းကသာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း နှင့် သူတို့ကို တစ်စည် တစ်ကျပ် ပြားရှစ်ဆယ်နှင့် သွင်းရမယ်လို့လည်း အမိန့် ထုတ်ခဲ့တာပါ။ ငါလည်း ဂျပန်ကုမ္ပဏီကို ပြေးကပ်ပြီး အယူခံဝင်ပေမယ့် မော ရုံသာရှိပြီး ငါ့ ဆီအုန်းပေပါအားလုံး သူတို့လက် ထိုးအပ်လိုက်ရတော့တာပါပဲ”

ဒါပေမယ့်
အက်ကာက အားမလျှော့၊ လက်မမြှောက်သေးပါ။
သူက ပြတ်လပ်တော့မယ့်သကြားတွေ ကုန်ကူးခဲ့ပြန်ပါတယ်။
ဂျပန်တွေက လိုင်စင်ရခိုင်တွေကတစ်ဆင့် လူတစ်ယောက်ကို သကြား တစ်ကီလို ခွဲတမ်းချ ရောင်းပေးပါတယ်။ အက်ကာက လူခုနှစ်ယောက်မျှပြီး ကော်ဖီရင်စားနှင့် သွားတန်းစီခိုင်းတယ်။
တစ်လအတွင်း ကီလိုဂရမ် တစ်သောင်း စုမိခဲ့ပါသတဲ့။
သကြားဈေးက တစ်ကီလိုကို ၁၆ ပြားကနေ၊ ၆၀၀ အထိ ခုန်တက်သွား ပါတယ်။

အက်ကာရဲ့ ရမယ့်အမြတ်ကတော့ သွားရေယိုစရာကြီးပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သူ ဒီလိုဆိုလျှင်ထားကြောင်းသာ ဂျပန်တွေသိရင် သူ့ကို နှပ်နှပ်စင်းပစ်မှာ သေချာတယ်။

ဒါပေမယ့် ဘာရမလဲ။ သကြားတွေကို ညဉ့်ဘက် လူခြေတိတ်ချိန် သူ့အိမ် ပိးဖိုချောင်ထဲမှာ သကြားလုံး၊ သကြားချောင်းတွေ လုပ်ပစ်လိုက်တာပေါ့။

သူဟာ ဒီတစ်ချိန်မှာ သူ့ဌေးဖြစ် 'ပွ' သွားတာပါ။

အိုကီအနေနှင့် ဂျပန်ပိုက်ဆံတွေကို စိတ်မချတာနှင့်အမျှ ရှိသမျှငွေတွေ နှင့် ခြံမြေတွေဝယ်ပြီး ဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေ စိုက်ပျိုးရောင်းချခဲ့တယ်။ နောက် ပိုင်းမှာ ဆီအုန်းတွေ စိုက်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။ နောက် အုန်းခြံအားလုံးကို ရောင်းထုတ် လိုက်ပြန်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဒီလုပ်ငန်းကို အစပျိုးရုံသာ ပျိုးခဲ့တာဖြစ်လို့ စိတ်မကုန်နိုင်တဲ့ အက်ကာဟာ ၁၉၉၁ ခုနှစ်မှာတော့ စီနာမက်စ်အုပ်စုအနေနှင့် မြေဟက်တာ တစ်သိန်းမှာ ဆီအုန်းပင်တွေ စိုက်ခဲ့တော့တာပါပဲ။

၁၉၄၅ ခုနှစ်ထဲမှာ ဂျပန်တွေ စစ်ရှုံးပြီး မက်ကာဆာက စွန့်ခွာသွားပါ တယ်။ စီးပွားရေးအခြေအနေကတော့ ဆိုးဝါးဆဲပါပဲ။ အစားအစာကို တန်းစီ ဝယ်ရပါတယ်။

“တစ်နေ့ ငါ ပေါင်မုန့်သွားတန်းစီတာ ဆိုင်ရှင်က ‘နှစ်လုံး မပေးနိုင်ဘူး။ တစ်လုံးပဲ ရမယ်’ လို့ ပြောတယ်။ ငါလည်း ‘စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးဖြစ်ပြီး အဲဒီပေါင်မုန့် နှင့် သူ့မျက်နှာကိုပေါက်ပြီး ကိုယ်တိုင် ပေါင်မုန့်ဆိုင်ဖွင့်မယ်လို့ စိတ်ပိုင်းဖြစ်ခဲ့ တယ်”

ဒါပေမယ့် ပြဿနာက သူ ပေါင်မုန့် မဖုတ်တတ်တာပဲ။ ဒါလည်း ခက်တာမှတ်လို့။ မုန့်ဖုတ်သမားတွေကို လုပ်ခ နှစ်ဆပေးတဲ့အပြင် လေးလစာ ဘောက်ဆူးပေးမယ်လို့ ဆွယ်လိုက်တယ်။ သူ့နောက် တစ်ပြိုင်ပြီးပါလာရာက မုန့်တိုက်က မြက်မြက်ကလေး စားလိုက်ရပြန်တယ်။

ကံဆိုးချင်တော့ ကြာကြာမစားလိုက်ရဘဲ စီးပွားပျက်ကိန်း ထပ်ကြုံလိုက် ရပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ဂျူဈေး၊ သကြားဈေးတွေ ထိုးတက်နေရာက၊ ဖြုန်းခနဲ ထိုးကျသွားလို့ အကြွေးတွေ နှစ်ကျန်ခဲ့ရတာပါပဲ။

“ငါလည်း စက်ရုံကို ပိတ်၊ ရှိသမျှအားလုံးရောင်းပြီး ကြွေးဆပ်လိုက် ရယ်။ အဲဒါ ၁၉၄၉ ခုနှစ်မှာဖြစ်ပြီး၊ ငါဟာ ဘိုင်စကယ်စီးရတဲ့ဘဝ ပြန်ရောက်

သွားရတယ်။ ငါ လက်ဖျားငွေသီးတုန်းက ဝိုင်းနေတဲ့လူတွေ သိသိသာသာ ရှောင်သွား ရှိသွားကြတယ်လေ။ ငါဟာ ရှက်လည်း ရှက်၊ ဒေါသလည်း ထွက် နှင့် အလူးအလိမ့် ခံလိုက်ရတယ်”

အက်ကာလည်း စိတ်သိပ်ထိခိုက်သွားပြီး မက်ကာဆာနှင့် ကိလိုမီတာ ၆၀ လောက်ဝေးတဲ့ မာလီနီတောင်ထိပ်မှာ တစ်ယောက်တည်းသွားနေတာ ခြောက် လတောင် ကြာခဲ့ပါတယ်။

နောက် သူ ခေါင်းအေးသွားပြီး တည်ငြိမ်မှုရသွားတဲ့အခါမှာ ‘ငါ အလုပ် ပြန်ကြိုးစားရင် အောင်မြင်မှာပဲ’ ဆိုတဲ့ အကောင်းမြင်စိတ်တွေ ပြန်ဝင်လာတယ်။

တကယ့်တကယ် သူ့လက်ထဲမှာ မက်ကာဆာမြို့လယ်ခေါင်က ဆယ်မီတာ၊ ငါးမီတာကျယ်တဲ့ မြေကွက်လေးတစ်ခုပဲ ကျန်တော့တာ။

သူ့မိတ်ဆွေရင်းချာတစ်ယောက်ကို ဈေးဆိုင်နှစ်ဆိုင်ဆောက်ခိုင်းဖို့ တိုက် တွန်းခဲ့တယ်။ တစ်ဆိုင်က သူ့ဖို့၊ တစ်ဆိုင်က မိတ်ဆွေယူပေါ့။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်မှာ ဆိုင်တွေ ဆောက်ပြီးခဲ့တယ်။

အက်ကာဟာ ၁၉၄၃ ခုနှစ်မှာ ပထမဇနီး ထရီနီ ဒေဝီ လာဆူကီနှင့် လက်ထပ်ခဲ့ရာက အိမ်ထောင်ရှင်ဖြစ်နေခဲ့သလို၊ ဆိုင်အပေါ်ထပ်မှာ သူတို့နေပြီး အောက်ထပ်ကို လက်ကားဆိုင် ဖွင့်ခဲ့ပါတယ်။

“ငါ ချွတ်ခြုံကျသွားပေမယ့် လူတွေက ငါ ကတိသစ္စာရှိစွာနှင့် ကြွေးတွေ ပြန်ဆပ်ခဲ့တာကို မှတ်မိနေကြတာပဲ။ သူတို့ပြောသံတွေတောင် မကြာခဏ ကြားရ တယ်။ ‘အက်ကာဟာ အကြိမ်ကြိမ် ဒေဝီလီခံရမယ့်အခြေ ဆိုက်တဲ့ကြားက မဖြစ်ဖြစ်တဲ့နည်းနှင့် အကြွေးတော့ အကြေဆပ်တဲ့လူစားကွ’ တဲ့”

ဒီလိုနှင့် သူ့မိတ်ဟောင်းဆွေဟောင်း သွင်းကုန် ကုန်သည်တွေက သူ့ကို လိုသလောက်အကြွေးချပေးတာနှင့် သူဟာ ခေါင်းပြန်ထောင်လာပြန်တယ်။

နောက်ပိုင်း အင်ဒိုနီးရှား အမျိုးသားတပ်မတော်ကို အရစ်ကျငွေချေစနစ် နှင့် လက်ဖက်ရည်၊ ကော်ဖီနှင့် သကြားတွေသွင်းတဲ့ ကန်ထရိုက် ရခဲ့တယ်။ တခြားဒိုင်တွေက ငြင်းလွတ်လိုက်လို့ သူ့ဆီ ရောက်လာတာပါ။

သူ့မိတ်ဆွေတွေက မလုပ်ဖို့တားတဲ့ကြားက သူ ဇွတ်တိုးလုပ်ခဲ့တာ ပစ္စည်း တွေသွင်းပြီးပေမယ့်၊ ဂျကာတာက ငွေမလာသေးလို့ဆိုပြီး နှစ်လတိုင်တိုင် ပိုက်ဆံ မရခဲ့ပါဘူး။

သူလည်း နာမည်မပျက်အောင် ကြွေးရှင်တွေကို လိုက်တောင်းပန်လိုက် ရတာ ဖတ်ဖတ်မောပါပဲ။ အင်ဒိုနီးရှားဟာ လွတ်လပ်ရေးရပြီး နိုင်ငံသစ်ထူထောင် နေပြီ။ ငွေစက္ကူအသစ်တွေရိုက်ပြီး ပြန်တော့မယ့်အကြောင်းပါ ဟောကိန်းထုတ် လို့ ဈေးသိပ်ခဲ့တယ်။

အဲါ နှစ်လကြာတော့ သူပြောတဲ့အတိုင်း ငွေစက္ကူအသစ်တွေနှင့် ကုန်ဖိုး ချေဖို့ စစ်ရုံးချုပ်က ဆင့်ခေါ်တော့တာပါပဲ။

စစ်တပ်ကလည်း သူ့သစ္စာရှိမှုကို ဂုဏ်ပြုတဲ့အနေနှင့် ၁၉၅၃ ခုနှစ် တိုင်အောင် လက်တွဲအားပေးခဲ့ပါရော။

ဒီအတွင်းမှာ အရှေ့ဘက်ကမ်းခြေတွေကို ကုန်သွားပို့တဲ့ စစ်တပ်သင်္ဘော တွေအပြန်မှာ အုန်းသီးဆံတွေ သယ်ခိုင်းခဲ့ရာက စီးပွားဖြစ်ခဲ့ရသေးတယ်။

သူဟာ 'အုန်းသီးဘုရင်' လို့တောင် တင်စားခံခဲ့ရတဲ့အထိ ကြီးပွားခဲ့တာ ပါ။

ဒီကြားထဲက ပြေးကောင်းတုန်း ခလုတ်တိုက်လဲဆိုသလို စီးပွားလျှော့လိုက် ပြန်ပါပြီ။

မှတ်မှတ်ရရ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉ ရက်ပါ။

သူက ဂျာဗားကျွန်းအလယ်ပိုင်း တိုလီတိုလီက အုန်းသီးသုံးထောင်ကို 'ဘဂဝမ်' ဆိုတဲ့ ကုန်သင်္ဘောနှင့် သွားတင်အပြီးမှာ ပမံမက်စကာ ပျောက်ကြား သူပုန်ထုတာပါပဲ။

ဂျာကာတာက ဗဟိုအစိုးရနှင့် အဆက်အသွယ် အဖြတ်ခံရသလို သင်္ဘော ကပွတ်နီက ထွက်ပြေးခဲ့ရာက သူ့အုန်းသီးတွေ သူပုန်တွေလက်ထဲ ရောက်သွား ရတော့တယ်။ သူလည်း ကြွေးလည်ပင်းခိုက်ပြီး ထိုင်ကျသွားရတော့တာပေါ့။ ဒါပေမယ့် အက်ကာပဲ၊ တခြားလူမှတ်လို့ မလျှော့ပါဘူး။

က်ပြန်ထလာတဲ့အခါ စစ်ဗိုလ်တစ်ယောက်နှင့် အဆက်ရပြီး သင်္ဘောနေရာ လွတ်မှာ သကြား၊ ကော်ဖီ၊ ကြက်သွန်နှင့် တခြား နေ့စဉ်သုံးရိက္ခာပစ္စည်း တန်တစ်ထောင်ကျော် တင်ခွင့်ရလိုက်ပြန်တယ်။

သင်္ဘောဆိုက်လို့ ရောင်းပြီးတာနှင့် ရတဲ့အမြတ် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို စစ်တပ်သက်သာချောင်ချိရေး ရုံးငွေအဖြစ် ပေးရမယ်ပေါ့။

၁၉၅၇ ခုနှစ် ဂျွန်လနှင့် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ကူးချည်သန်းချည်နှင့် လုပ်လိုက်တာ အမြတ် ၃၀၀ ရာခိုင်နှုန်း ရလိုက်တာပါပဲ။ ဒီအထဲမှာ အုန်းသီး တန်လေးထောင် တစ်ခေါက်ပါလိုက်သေးရဲ့။

“အဲဒီအချိန်က ငါ့ကိုယ်ငါ ပြောတာ သတိရသေးတယ်။ ‘ဘုရားဂုဏ်တော် ကို ချီးမွမ်းကွဲ’ လို့။ ဖေဖော်ဝါရီလမှာ တန်သုံးထောင်ဆုံးပြီး၊ ဂျွန်လကျတော့ တန်လေးထောင်ပြန်ရတာ အံ့ဩမဆုံးစရာပဲ။ ဘုရားကျေးဇူး မဟုတ်ရင် ဘာဖြစ် ဦးမှာလဲ”

အက်ကာက သူ့ရဲ့ရိုးသားမှုနှင့် စီးပွားရေးဦးနှောက်ကောင်းပုံကို အပေါ် လွင်ဆုံးပြခဲ့တဲ့ ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်လည်း ကျွန်တော့်ကို ဖွင့်ပြောခဲ့ပါသေးတယ်။

ဒါကတော့ ပစ္စည်းတစ်ခုကို တစ်ရာနှင့်ဝယ်ပြီး ၉၅ ကျပ်နှင့် ပြန်ရောင်း တဲ့ကြားက အမြတ်ထွက်သေးတဲ့ လျှို့ဝှက်ချက်၊ သို့မဟုတ် စီးပွားရေးနည်းဗျူဟာ ကို ထုတ်ဖော်အသိပေးခဲ့တာပါပဲ။

၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာပေါ့။ အက်ကာဟာ ဆူရာဘာယာကို ပြောင်းနေတဲ့အချိန်။ အင်ဒိုနီးရှားစီးပွားရေးကလည်း လေးလေးလံလံ လည်ပတ်နေတဲ့သမယ။

အထည်အလိပ်လိုကုန်တွေ တင်သွင်းမယ်ဆိုရင် အစိုးရကူးသန်းရောင်းဝယ် ရေးကုမ္ပဏီတစ်ခုကနေ စဘောငွေသွင်းမှလုပ်ပိုင်ခွင့်အမိန့် ချပေးတယ်။

ဒီအမိန့်ကို လက်လွှဲလက်ပြောင်း လုပ်လို့ရသလို တခြားလူကို ၅၀ ရာနှုန်းအမြတ်နှင့် ချက်ချင်းရောင်းစားခွင့်လည်း ရှိတယ်။

တကယ်လို့ ကုန်တွေရောက်လာချိန်အထိ စောင့်နိုင်ရင် ရာနှုန်းပြည့် မြတ်မယ်ပေါ့။

အဲါ ပို့ကုန်သမားတွေအတွက်တော့ အမိန့်ဥပဒေက ပြောင်းပြန် ဖြစ်ပါ တယ်။ ပစ္စည်းလက်ခံရရှိတဲ့အပေါ်မှာ အစိုးရကုမ္ပဏီက တိုက်ရိုက် ငွေထုတ်ချေး ရတာပါ။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဒီနေရာမှာ ဟာကွက်ကလေး သို့မဟုတ် လုပ်ကွက် ကလေး ပေါ်လာတယ်။ ဒါကတော့ အစိုးရကုမ္ပဏီကို အနိမ့်ဆုံးဈေးနှင့် သွင်း နိုင်တဲ့ ထုတ်ကုန်ပိုင်ရှင် ဖြစ်ရမယ်ဆိုတာပဲ။

အက်ကာအတွက်ကတော့ အမြေထုတ်ဖို့ လွယ်လွယ်လေးပေါ့။

သူလုပ်ပုံက လယ်သမားတွေဆီ သွားတယ်။ ပေါက်ဈေးထက် နည်းနည်း ပိုပေးပြီး သီးစားချ ချုပ်ထားလိုက်တယ်။ နောက် အစိုးရကုမ္ပဏီကို ပြေးထယ်။ အဲဒီကုန်ကိစ္စပဲ ပေါက်ဈေးထက် နည်းနည်းလျော့ သွင်းမယ်ပေါ့။

ဒီလိုနှင့် သူဟာ ဈေးအနိမ့်ဆုံး ထုတ်ကုန်ပို့သူဖြစ်ခဲ့ရာက ငွေတွေကြိုထုတ် လိုက်တယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီကုမ္ပဏီကပဲ အထည်အလိပ်တွေသွင်းဖို့ စတင်တင်ခဲ့ တယ်။

မလိမ့်တပတ်ကလေးနှင့် ငါးကြင်းဆီနှင့် ငါးကြင်းပြန်ကြော်တဲ့ အကွက်ပဲ ပေါ့။

“ဒီကြားထဲမှာ ငါက သွင်းခွင့်ပါမစ်ကို အမြတ် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အမြန်ထုတ်ရောင်းလိုက်တယ်။ လယ်သမားတွေဆီသွားပြီး ကုန်တန်ဖိုး ချေတယ်။ ဒီလိုနှင့် တစ်ပတ် ပြန်လည်သွားတာပဲ။ တစ်နည်းပြောရရင်တော့ နည်းနည်းအရုံးခံ ပြီး အချိန်ကြီးမြတ်အောင် လုပ်တဲ့နည်းပဲ။ ဒီနည်းကို ဘယ်သူမှ မစဉ်းစားမိသလို ငါကလည်း နှစ်ပေါင်းများစွာ ကျိတ်ပြီးလုပ်ခဲ့ရာက မကြုံစဖူးအောင် လာဘ် တိုက်ခဲ့ရတာပေါ့။”

ဒီလို ရွှေချထားရမတတ် အဖိုးတန်တဲ့ရှားပါးဦးနှောက်မျိုး ရှိခဲ့လို့လည်း သူဟာ ၁၉၆၇ ခုနှစ် ဆူဟာတို သမ္မတ တက်ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာလည်း သူလုပ်ငန်း တွေဟာ ငါးဖယ်တိုးလေးတိုးပြီး ရှင်သန်ခဲ့ရတာပါ။

နောက်ဆုံး မျက်မှောက်ခေတ်မှာ အင်ဒိုနီးရှားမှာ ဒုတိယအကြီးဆုံး လုပ် ငန်းရှင်ကြီးအဖြစ်နှင့် အင်အားတောင့်တင်းလာရတာပဲ ဆိုရပါတော့မယ်။

သူ့အနေနှင့် တခြားလူတွေကို ဘာအကြံဉာဏ်တွေ ပေးချင်သလဲလို့ အက်ကာကိုမေးတော့၊ သူက ပြောပါတယ်။

“ပထမဆုံးအနေနှင့် လူတစ်ယောက်ဟာ အမျိုးမျိုး စိန်ခေါ်လာမှုမှန်သမျှ ကို ရင်ဆိုင်နိုင်အောင် စိတ်ဓာတ် ခိုင်မာရလိမ့်မယ်။ နောက်တစ်ချက် အောင်မြင် ကြီးပွားလိုတဲ့ဆန္ဒ ထက်သန်ပြင်းပြပြီး ကြိုးစားပမ်းစား အလုပ်လုပ်ချင်စိတ်လည်း ရှိရမယ်။ ပြီးတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် စောင့်ထိန်းမှုနှင့် ယုံကြည်မှု ရှိရမယ်။ ဒါမှလည်း တခြားလူတွေရဲ့ယုံကြည်မှုကို ရလိမ့်မယ်။ ဒီ ယုံကြည်မှု၊ သစ္စာရှိမှု တွေကို အသက်ပေးစောင့်ရှောက်မှ မယိုင်မလဲ ခိုင်မြဲတည်တံ့ပြီး ဘယ်တော့မှ မပျက်စီးမှာ ဖြစ်တယ်”

“နောက်ဆုံးအချက်ကတော့ အောင်မြင်မှုရဲ့ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းဟာ အပြင်းအထန် ကြိုးစားအားထုတ်မှု၊ ဉာဏ်ရည်ထက်မြတ်မှုနှင့် အချိန်ကိုတွက်ဆ နားလည်မှုတွေကြောင့် ရတာလို့ ငါ ယုံကြည်တယ်။ ကျန်တဲ့ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ကတော့ ဘုရားသခင်ရဲ့လက်ထဲမှာ ရှိတယ်။ ဘုရားသခင်ရဲ့ဆန္ဒမပါရင် ဆင်းရဲ နေမှာပဲ။ ဒါမှမဟုတ် ဆင်းရဲညွှားမှာပဲ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ရိုးသားသလောက် အပင်ပန်း ခံ ကြိုးစားမယ့်လူတစ်ယောက်အဖို့တော့ ဗုန်းဗုန်းလဲ နွဲ့နွဲ့တယ် မရှိဘူး။ တစ်နေ့ အောင်ပွဲခံရမှာ သေချာတယ်။ စောက်ထိုးကျတဲ့ဘဝက နောက်ဆုံးတော့ မိုးမျှော် ပြီး တိမ်ပေါ်ရောက်ရမှာ မလွဲဘူး။”

သူဟာ အိမ်ထောင်နှစ်ဆက်ရှိသလို ပထမဇနီး ထရီနီနှင့် သားသမီး ရှစ်ယောက်၊ ဒုတိယဇနီး မီလီပီရီနှင့် ခုနစ်ယောက် ရခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ သားသမီး တွေနှင့် မြေးတွေအတွက် လုပ်ကိုင်ခွင့်နှင့် ရပိုင်ခွင့်တွေကို စီနီမက်စ် အုပ်ချုပ်ရေး ဘုတ်အဖွဲ့ရဲ့ ကွပ်ကဲမှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်အောက်မှာ စနစ်တကျထားရှိတယ် လို့ သိရပါတယ်။

ကဲ- အက်ကာရဲ့ ဘဝအတွေ့အကြုံတွေကနေ အရှေ့တောင်အာရှ လူငယ် စီးပွားရေးသမားတွေ ဘယ်နှစ်ယောက်များ အတုယူကြမလဲ။

ကျွမ်းထိုးမှောက်ခန့် စောက်ထိုးမိုးမျှော်တွေ အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန်ဖြစ်ပြီး ကမောက်ကမနှင့် ချောက်ကျခဲ့ရတဲ့ဘဝက ချောတိုင်ထိပ်အရောက် ဇွန်ဘဲနှင့် ရုန်းတက်ခဲ့တဲ့ အက်ကာရဲ့အဖြစ်ကိုအားကျပြီး အောင်ပွဲကိုရှေ့ရှုတဲ့ ပြေးလမ်း ပေါ်က တာရှုထွက်လိုက်ကြပါတော့လား။

အင်ဒိုနီးရှား

ဖာဒေါက်စ် အပ္ပဒလာ ဆစ်ဒစ်

FIRDAUS
ABDULLAH SIDDIK

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဘဏ်လုပ်ငန်း

ဖာဒေါက်စ် ဆစ်ဒစ်သည် အင်ဒိုနီးရှား၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ မှုရှေ့ဆောင်သူနှင့် လုပ်ငန်း အကြံပေး တစ်ဦးဖြစ်၍ အင်္ဂလန် အောက်စ်ဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ ရပြီး INSEED ကဲ့သို့ ပြင်သစ်ကုမ္ပဏီကြီးများ၏ ကျား ထောက်ပံ့မှုရရှိ၏။ ပရိုက်စ်ဝါတာဆစ်ဒစ် (အင်ဒို နီးရှား)ကို ဦးဆောင်တည်ထောင်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သော ဂုဏ်သရေရှိ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်လည်း ဖြစ်၏။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် မီးခတ်ယာစင်နှင့်အတူ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကုမ္ပဏီ ဖွင့်ခဲ့သလို ရိုသ်ရှ်လ်အုပ်စုတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဘဏ်လုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်ခဲ့၏။

ဖာဒေါက်စ် အပ္ပဒူလာ ဆစ်ဒ်ဗ်

ဖာဒေါက်စ်ကို ကျွန်တော်သိခဲ့တာ ကြာပါပြီ။

ဒါပေမယ့် သူ့ဘဝဟာ ဒီလောက် စွဲမက်စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းမယ်
လို့ မထင်ခဲ့တာ အမှန်ပါ။

သူ့ကို ဆူမတ္တရားတောင်ပိုင်း ပလမ်ဘန်းမြို့မှာ ၁၉၄၂ ခုနှစ် အောက်
တိုဘာ ၁ ရက်က မွေးခဲ့ပါသတဲ့။

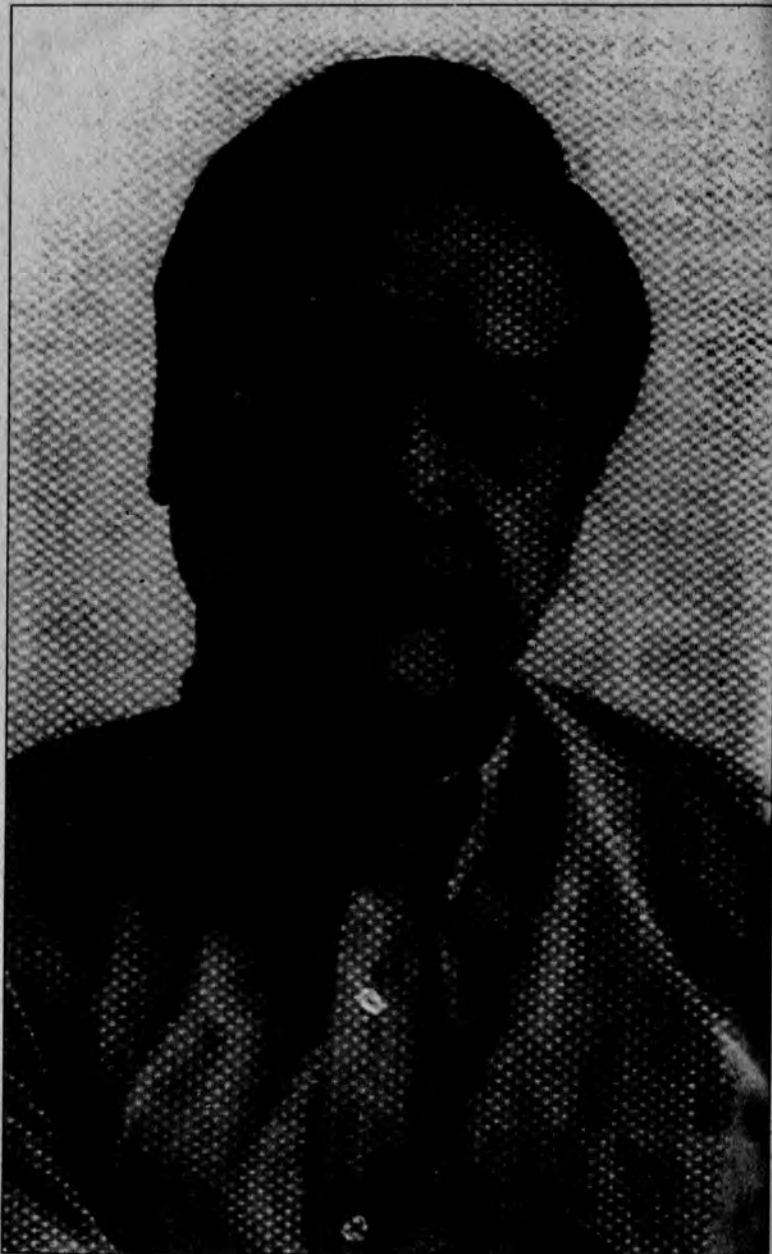
ကလေးကိုးယောက်အနက်မှာ သူက တတိယနှင့် အကြီးဆုံးသား ဖြစ်ပါ
တယ်။

သူ့အဘိုးဟာ ကျူးရပ် ရွာကလေးက ရွာခေါင်းဆောင်ငယ်လေးပါပဲ။

“ဒတ်ချ်တွေဟာ ကျွန်တော့်အဘိုးလို လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်တွေကို အရေး
ပေးပါတယ်။ ဒါနှင့်အမျှ အဘိုးဟာ ကျွန်တော့်အဖေကို ရှေ့နေဘွဲ့ရတဲ့အထိ
ဂျကာတာကိုပို့ပြီး စာသင်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က အဖေလို ကျေးလက်
က ရှေ့နေတက်ဖြစ်တဲ့လူရယ်လို့ ခပ်ရှားရှားပါပဲ။

“အဖေဟာ ပညာတတ်လာတော့ မျက်စိပွင့်လာသလို အင်ဒိုနီးရှားဟာ
ဟော်လန်ရဲ့လက်အောက်ခံ ကိုလိုနီအဖြစ်မှာ ရှေ့ဆက် မရှိသင့်ဘူးလို့ ယူဆခဲ့ရာက
လွတ်မြောက်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ တက်တက်ကြွကြွ ပါလာပါတော့တယ်။
အဖေက ကျွန်တော့်မွေးရပ်မြေ ပလမ်ဘန်းမှာ အခြေချခဲ့တဲ့နောက် ကျေးရွာပြည်သူ
ကောင်စီဝင် ဝင်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။

“ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်တဲ့ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဩဂုတ် ၁၇ ရက်နေ့မှာ
ဆူကာနိုက လွတ်လပ်ရေး ကြေညာလိုက်ပါတယ်။ ဒတ်ချ်တွေက လွယ်လွယ်နှင့်
မပေးဘဲ တိုက်ပွဲဆင်ဝါလေရော”

ဆုမတ္တရားတောင်ပိုင်း လက်ထောက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဖြစ်နေတဲ့ ဖာဒေါက်စ်ရဲ့ အဖေဟာ ပြောက်ကျားတပ်မှာ ဗိုလ်မှူးအဆင့် ရခဲ့လေရဲ့။ သူဟာ နယ်နှင့်ခံရလို့ ဘန်ကုက္ကူးကိုရောက်နေတဲ့ ဆူကာနီနှင့် မကြာမကြာတွေ့ခဲ့ရတယ်။

“ဒီလိုနှင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ အမာခံတွေဖြစ်ခဲ့ပြီး အဖေနှင့် ကျွန်တော်တို့ မိသားစုတွေလည်း သူ့ကိုလိုက်ဖမ်းတဲ့ ဒတ်ချ်စစ်သားတွေလက်က လွတ်အောင် တောထဲမှာသွားအောင်းနေရတာ ၁၉၄၅ ခုနှစ်က ၁၉၄၉ ခုနှစ် အထိပါပဲ။ ပလမ်ဘန်းက စွန့်ခွာခဲ့တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော် ခပ်ငယ်ငယ်ပဲရှိသေးတော့ တောစခန်းတစ်ခုကနေ တစ်ခု ပြေးလွှားနေရတာတွေသာ မှတ်မိခဲ့ရတယ်။ ဒီကြားထဲက မမေ့နိုင်တာကတော့ ညအိပ်တဲ့အခါ တောသံတွေမကြားရအောင် ခေါင်းအုံးနှင့် နားတွေကို ဖိအိပ်တတ်တာပဲပေါ့။

“၁၉၄၉ ခုနှစ်ရဲ့ နှောင်းပိုင်းနေ့တစ်နေ့ကိုတော့ ကျွန်တော့်တစ်သက်လုံး မြင်ယောင်နေဆဲပါ။ ကျောမှာ လှံစွပ်ဒဏ်ရာရလာတဲ့အဖေ့ကို ထမ်းစင်ပေါ်တင် ခေါ်လာတဲ့ မြင်ကွင်းပါပဲ”

“နှစ်ရက် သုံးရက်အကြာမှာ ကျွန်တော်နှင့် ညီမလေးကတော့ မြစ်ကမ်းစပ်မှာ ငါးဖျားနေတုန်း ကျွန်တော်တို့တစ်ဆီကို ပြေးပိုင်းလိုက်တဲ့ စစ်ဖိနပ်သံတွေ ကြားလိုက်ရတယ်။ သူတို့ဟာ ဒတ်ချ်စစ်သားတွေဖြစ်ပြီး အဖေ့ကို လက်ရဖမ်းကြတာပါ။ ဒါပေမယ့် အဖေက ကံကောင်းတယ်ဆိုရမှာပဲ။ စစ်သားတွေက ပလမ်ဘန်းကို ခေါ်သွားပြီး၊ အဖေ့ကို ဆေးရုံတင်ပေးခဲ့ကြတယ်လေ။ ဒီကြားထဲ ဘုရားက ထပ်မံလိုက်သလို ရက်ပိုင်းအတွင်းမှာပဲ ဒတ်ချ်တွေ လက်နက်ချလိုက်ရပြီး သုံးပန်း ဘဝ ရောက်ကုန်ကြရတယ်”

ဖာဒေါက်စ်ရဲ့ အဖေက ပြောစမှတ်ပြုလောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ပါပဲ။ သူဟာ ဘာသာစကားကျမ်းရာမှာ ပါရမီရှင် ခေါ်လောက်ပါရဲ့။ အင်ဒိုနီးရှားစကား သာမက အာရပ်၊ ဒတ်ချ်၊ ပြင်သစ်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ဂျာမန်စကားတွေကို လည်လည်ပတ်ပတ်ပြောနိုင်ပါသတဲ့။

သမ္မတဖြစ်လာတဲ့ ဆူကာနီက သက်စွန့်ဆံဖျား တိုင်းပြည်အကျိုးဆောင်ခဲ့တဲ့သူ့ကို ဂုဏ်ပြုဆုချီးမြှင့်တဲ့အနေနှင့် အိဂျစ်နိုင်ငံဆိုင်ရာ အင်ဒိုနီးရှားကောင်စစ်ဝန်ချုပ်ရာထူး ခန့်အပ်ခဲ့ပါတယ်။

အင်ဒိုနီးရှားတွေက မွဲပြာကျနေလေတော့ ကောင်စစ်ဝန်ရုံးစရိတ်ကို အိဂျစ်ဘုရင် ဖာရောက်က ကျခံပြီး၊ ဆစ်ဒစ်ခဲတို့မိသားစုနေဖို့ နန်းတော်တစ်ဆောင်လည်း ပေးခဲ့ပါတယ်။

“ဒီလိုနှင့် ကျွန်တော်ဟာ ဘုရင့်သားသမီး ဆွေတော်မျိုးတော်တွေနှင့်အတူ ကျူးရှင်တက်ခဲ့ရတဲ့အထိ အံ့အားသင့်စရာအခွင့်ထူးတွေ ခံခဲ့ရပါတယ်”

အိဂျစ်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာခဲ့ပြီး၊ ဖိလစ်ပိုင်ကို ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ဒုတိယခေါင်းဆောင်အဖြစ်ပြောင်းခဲ့ရာက၊ နောက် ယိုးဒယားနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ သံအမတ်ကြီးရာထူး ရခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော့်အဖေ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သံအမတ်ကြီး တာဝန်ထမ်းနေတုန်း မိသားစု ပြိုကွဲပျက်စီးရလောက်အောင် ပြိုဟ်ဆိုးဝင်မွေတာ ကြုံလိုက်ရပါတယ်။

“၁၉၅၇-၅၈ ခုနှစ်လောက်ကပေါ့။ ဆုမတ္တရားကျွန်းက ပမ်မစ်စတာ သူပုန်တွေဟာ ဗဟိုအစိုးရအောက်က ခွဲထွက်ဖို့ ကြိုးစားကြတာပါပဲ။ ကျွန်တော့်အဘိုးက သူပုန်အရေးအခင်းမှာ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းကပါလာပြီး အဖေ့ကို အစိုးရက ဂျာဗားကျွန်းအတွက် ဆန်တင်ခိုင်းတာတွေ ရပ်ဆိုင်းထားဖို့နှင့် ဆန်ဖိုးငွေတွေကို သူတို့ ဆုမတ္တရားသုံးရုံးဆောက်ရာမှာ သုံးရအောင် သိမ်းထားဖို့ အကြောင်းကြားခဲ့တယ်။ အဖေက အပြတ်ငြင်းပစ်လိုက်ပြီး၊ သူဟာ အစိုးရပေါ်မှာ သစ္စာစောင့်မယ်လို့ ကြေညာလိုက်တယ်။ ဒီအတွက် သမ္မတကြီးဆူကာနီက သူ့ကို ဂျာကာတာ ခေါ်ပြီး ချီးကျူးစကား ပြောခဲ့တယ်။ အင်ဒိုနီးရှားစစ်တပ်က ဆုမတ္တရားကိုဝင်တိုက်ပြီး သူပုန်ရန်ကို နှိမ်နင်းခဲ့တယ်။ အစိုးရအဖွဲ့ထဲမှာ ကျွန်တော့်အဖေရဲ့သစ္စာစောင့်မှုကို သံသယမကင်းတဲ့လူတွေက ဖမ်းပြီး အိမ်မှာ အကျယ်ချုပ်ချခဲ့တယ်။ ခုနှစ်နှစ်လောက်ကြာပြီး ဆူဟာတို့အစိုးရ တက်လာတော့မှ ပြန်လွတ်ခဲ့ရတော့တယ်”

ဖာဒေါက်စ်ရဲ့ဘဝမှာ ကံကောင်းခြင်းဟာ ထူးထူးခြားခြားကပ်ပါလာခဲ့တယ် ဆိုရမှာပဲ။

သူ့အဖေ ယိုးဒယားသံအမတ်ကြီးဖြစ်တုန်းက ယိုးဒယားဘုရင့်ဦးလေးတော်မင်းသားကြီး ချမ်းဘော့နှင့် အထူးရင်းနှီးခဲ့တယ်။ ယိုးဒယားမှာ စစ်ဘက်က အာဏာသိမ်းပွဲတွေဖြစ်တော့ မင်းသားကြီးက အင်ဒိုနီးရှားကိုတိမ်းရှောင်ခဲ့ရာက

နိုင်ငံနှင့် ပြည့် တွေ့ကို သိပ်သဘောကျသွားတယ်။ သူတို့နှင့် သမီးတော်ပါလာတာ ပြင်သစ်တစ်ယောက်နှင့်ယူသွားလို့ အမွေဖြစ်လိုက်ရသေးရဲ့။ မင်းသားကြီး ချမ်းသာတို့ လင်မယားက ဖာဒေါက်စ်ကို သိပ်ချစ်ပြီး မွေးစားဖို့တောင် တောင်းခဲ့သေးဆိုပဲ။ ဒါပေမယ့် သူ့အဖေက သားအကြီးဆုံးမို့ လေးလိုမဖြစ်ဘူးလို့ အကြောင်းသင့် အကျိုးသင့် ရှင်းပြခဲ့ရပါတယ်။

ယိုးဒယားကနေ မြန်မာနိုင်ငံကိုပြောင်းလာပြီး မကြာခင်မှာ မင်းသားကြီး စနိုးမောင်နံက ဖာဒေါက်စ်ကို ဆွစ်ဇာလန်မှာပညာသင်ဖို့ တာဝန်ယူခဲ့တယ်။ နောက် အင်္ဂလန်က အောက်စဖို့ကို ဆက်ပို့တယ်။

ဒီလိုနှင့် ၁၉၅၈ ခုနှစ်က ၁၉၆၁ ခုနှစ်အထိ ဂျွန်ဗာ နိုင်ငံခြားဘာသာသင် ကျောင်းမှာသင်ခဲ့ရတဲ့ ဖာဒေါက်စ်ဟာ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမန်စကားကို မွတ်နေအောင် ပြောတတ်ခဲ့ရပါတယ်။

နောက် မင်းသားကြီးတက်ခဲ့တဲ့ အောက်စဖို့က ခရစ်ချစ်ချစ်ကောလိပ် မှာ နေရပြန်ရော။ အခန်းကျတော့လည်း မင်းသားကြီး ကျောင်းသားဘဝက နေခဲ့တဲ့အခန်း။

“ဒီထက် အံ့မခန်းထူးဆန်းတာက ကျွန်တော်တို့စားပွဲထိုးမှုးဟာလည်း မင်းသားကြီးလက်ထက်က စားပွဲထိုးမှုးရဲ့သား ဖြစ်နေတာပါပဲ”

ဖာဒေါက်စ်ဟာ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်ရောက်တဲ့အခါ ကိုင်ရိုမှာ သူနှင့် ငယ်ငယ်က ကျောင်းနေဖက်သူငယ်ချင်းဖြစ်ခဲ့သူ အိဂျစ်ဘုရင့်သားတော် မင်းသား အဘတ်စ်ဟိလ်မိနှင့် တစ်တန်းတည်း ပြန်ဆုံရပြန်ပါတယ်။

မင်းသားအဘတ်စ်ရဲ့မျက်နှာနှင့် သူလည်း စန်းပွင့်ခဲ့ရတယ်။ အောက်စဖို့က အထစ်အငေါ့တွေအားလုံး အဆင်ပြေသွားတယ်ဆိုတာက အဆင်မပြေတာက သူ့ကျေးဇူးရှင် မင်းသားကြီးချမ်းသာက ကွယ်လွန်သွား ရာက ပညာသင်စရိတ် ပြတ်သွားရတာပါ။

ဒီတော့လည်း ကျောင်းအားရက်တွေမှာ ကုလသမဂ္ဂနှင့် နယူးယောက်က ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးရုံးတွေမှာ အချိန်ပိုင်းအလုပ်လုပ်ဖို့ အမေရိကန်သူငယ်ချင်းတွေ က ကူညီခဲ့ပြန်ပါတယ်။

သူဟာ လုံးလည်ချပ်ပြားလိုက်နေတဲ့ ဘဝနှင့်ပဲ ၁၉၆၄ ခုနှစ်မှာ အောက် စဖို့က နိုင်ငံရေး စီးပွားရေး၊ ဒီဿနိကဘာသာရပ်တွေနှင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရခဲ့တယ်။

ဒီတင် နယူးယောက်ကိုသွားပြီး ကုလသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌကြီးရဲ့ အကူဝန်ထမ်း လုပ်ခဲ့တယ်။

ဖာဒေါက်စ်အနေနှင့် သံတမန်ကျင့်ထုံးရဲ့သော့ချက်ဟာ အမှားအမှန်နှင့် အဓိကပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းဖို့ထက် ရောတောယောင့်တောင်နှင့် လှည့်စားပါ လားလို့ အတွေးပေါက်ပြီး သံတမန်ဘဝကို စွန့်လွှတ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က သူဟာ စိတ်ကူးယဉ်သမားဖြစ်နေတော့ သူနှင့်မကိုက်ဘူးလို့လည်း ယူဆခဲ့တယ်။

ဒီနောက် ကျွန်တော် ဘာဆက်လုပ်ရမှန်း မသိတော့ဘူး။ အောက်စဖို့က ရတဲ့ဘွဲ့ဟာလည်း လက်တွေ့ဘဝမှာ အသုံးဝင်အောင် ဘာမှလေ့ကျင့်ပေးခဲ့တာ မဟုတ်ဘူးလေ။ ကံအားလျော်စွာပဲ ဆိုရမယ်။ အိုဟိုင်အိုပြည်နယ် ယဲလိုးစပရင်း က အန်တီယော့ချ်ကောလိပ်မှာ စီးပွားရေးပါမောက္ခရဲ့လက်ထောက်ဆိုလား၊ အလုပ်တစ်ခု ရတယ်။

“ခြောက်လလောက်အကြာမှာပဲ စာသင်တာ ငါ့အလုပ်မဟုတ်ဘူးဆိုပြီး တက်လမ်းမရှိတဲ့အလုပ်က ထွက်ခဲ့တယ်”

သူဟာ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်မှာ အမ်ဘီအေဘွဲ့ဆက်တက်ဖို့ လျှောက်လွှာ တင်ထားဆဲမှာပဲ အိမ်ထောင်ကျတယ်။ တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်ရပေမယ့် ငွေရေးကြေး ရေးအခြေအနေအရ ဟားဗတ်မှာ မတက်ဖြစ်ခဲ့ဘူး။ စည်းကမ်းချက်အရ သူတို့ လက်အောက်ခံ ပြင်သစ်က ‘အင်ဆိဒ်’ မှာ သွားတက်ရတယ်။ ဒီတော့ ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးလည်း ရတာပေါ့။

ပြင်သစ်တက္ကသိုလ်မှာ ဖာဒေါက်စ်ဟာ နောင်တစ်ချိန် သူ့စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတွေကို ဧရာမအထောက်အကူပြုပေးမယ့် သူငယ်ချင်းတွေနှင့်အတူ အဆင့် မြင့် စီးပွားရေးကျွမ်းကျင်မှုပညာတွေ သင်ခဲ့ရတယ်။

ကျောင်းကထွက်တော့ အလုပ်က အဆင်သင့်ပါပဲ။

သူက အာရှနိုင်ငံတွေကို ပြန်ဖို့ စိတ်သန်တာနှင့် ယိုးဒယား အမေရိကန် ကုမ္ပဏီငယ်တစ်ခုမှာ ဝင်လုပ်မိတယ်။

အဲဒီကုမ္ပဏီက အမေရိကန်စစ်တပ်ကို ဝန်ဆောင်မှုပေးဖို့ထောင်ခဲ့တဲ့ အတိုင်ပင်ခံကုမ္ပဏီဖြစ်ပြီး လေတပ်အခြေစိုက်စခန်းတွေ၊ ကွန်ပျူတာစနစ်သုံး

ကိရိယာတွေ၊ ဝန်ထမ်းလေ့ကျင့်ရေးနှင့် လူသစ်ခန့်ရေးတွေ၊ စစ်ပစ္စည်းထောက်ပံ့ရေးတွေ ပါဝင်ပါတယ်။

ဖာဒေါက်စ်ဟာ လော့စ်အိန်ဂျလီးစ်မှာ ခြောက်လသင်တန်း သွားတက်ရပြီး၊ ၁၉၆၇ ခုနှစ်ကျတော့ ဘန်ကောက်မှာ အလုပ်ရတယ်။

သူတို့ဇနီးမောင်နှံဟာ ကွယ်လွန်သူ ယိုးဒယားမင်းသားကြီးကတော့ မင်းသမီးကြီးက သူ့အိမ်မှာ နေခွင့်ပေးတာလည်း ကံထူးစွာ ရခဲ့လေရဲ့။

အဲဒီအချိန်က ဗိယက်နမ်စစ် အပြင်းအထန်ဖြစ်နေတော့ အသက် ၂၄ သာရှိသေးတဲ့ဖာဒေါက်စ်ဟာ ဝန်ထမ်း လေးထောင်လောက်ကို အုပ်ချုပ်ရတယ်။

ဒီလိုနှင့် တစ်ည အောက်စ်ဖို့နှင့် ကင်းဘရစ်ချ်က ၁၉၅၇ ကျောင်းသားဟောင်းတွေ မိတ်ဆုံညစာစားပွဲတက်နေတုန်း အမေရိကန်စစ်ဗိုလ်တစ်ယောက် ပြူးပြူးပြာပြာရောက်လာပါတော့တယ်။ ကုန်သင်္ဘောတစ်စင်းက သင်္ဘောသားတွေ ပုန်ကန်ပြီး အမေရိကန်စစ်သားနှစ်ယောက်ကို ဖမ်းထားပြီး၊ ကုန်တွေကို ပင်လယ်ထဲပစ်ချဖို့ ပြင်နေတဲ့အကြောင်း လာပြောတာပါ။

အဲဒီကုန်တွေက စစ်ပစ္စည်းတွေဖြစ်နေလေတော့ ဖားဒေါက်စ်ရဲ့တာဝန်ဖြစ်နေတာမို့ သူလည်း ချက်ချင်းပဲ ထွက်ခဲ့ပြီး သင်္ဘောရိရာ ဟယ်လီကော့ပတာနှင့် လိုက်သွားရပါတယ်။

သင်္ဘောပေါ်ကို ဟယ်လီကော့ပတာ ဆင်းလို့မရတော့ ကြိုးလှေကားချပြီး ညစာစားပွဲဝတ်စုံကြီးနှင့် ညစ်ပတ်နေတဲ့သင်္ဘောပေါ် ခြေချခဲ့ရတော့တာပဲ။ သူ့ငှားထားတဲ့ ယိုးဒယားကုန်တင်ကုန်ချအလုပ်သမားတွေနှင့် အမေရိကန် စစ်တပ်ကြားမှာ ဝင်ညှိပေးရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ အရှေ့ရော အနောက်ပါ နှစ်ဘာသာ တတ်တာဟာ ဒီနေရာမှာ တော်တော်လေးအကျိုးပြုခဲ့တာ ထင်ရှားခဲ့ပါတယ်။

ဖားဒေါက်စ် အဲဒီ အမေရိကန်ကုမ္ပဏီ စီအေအက်စ်က အနားယူခဲ့ရပုံကလည်း စိတ်မသက်သာစရာပါပဲ။

သူ တစ်နေ့ကုန် အလုပ်လုပ်ပြီးအပြန် ကားနောက်ခန်းမှာ မောမောပန်းပန်းနှင့် အိပ်လိုက်လာတုန်း သူစီးလာတဲ့ကားကို ချောင်ပိတ်ပြီး ထရပ်ကားကြီးနှင့် တိုက်သတ်ဖို့ ကြံခဲ့တဲ့အဖြစ်ပါ။

သူကားဒရိုင်ဘာ ပွဲချင်းပြီးပြီး၊ သူကိုယ်တိုင်လည်း လက်နှင့် မေးရိုးတွေ ကျိုး၊ ထရပ်ကားကြီးရဲ့ ရေဒီယိုတကရေပူတွေ အလောင်ခံလိုက်ရတယ်။ ဆေးရုံ သုံးလလောက် တက်လိုက်ရတယ်။

“အစပိုင်းမှာ ဘာကြောင့် ဘယ်လိုဖြစ်တာမှန်း မသိပေမယ့် ကျွန်တော့်မွေးစားမိခင် ယိုးဒယားမင်းသမီးကြီးရဲ့အဆက်အသွယ်တွေဆီက စုံစမ်းသိလာရတာတော့ ကျွန်တော့်အလုပ်ရှင်တွေဟာ စီအိုင်အေ အဖွဲ့ခွဲတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ လက်နက်မျိုးစုံနှင့် ဗုံးတွေပါတဲ့ စစ်ပစ္စည်းတွေ ပျောက်ဆုံးတာနှင့်ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော့်ကို မသင်္ကာခဲ့ရာက ပစ်မှတ်အဖြစ် လုပ်ကြံရှင်းပစ်ခဲ့တာတဲ့”

ဒီလိုနှင့် ဖားဒေါက်စ် အလုပ်ထွက်ခဲ့ပါတယ်။ သူ ထွက်လိုက်တာ သိပ်ကံကောင်းသွားပါတယ်။

သူနေရာမှာ အစားဝင်သူဟာလည်း တစ်နှစ်တောင် မကြာဘူး။ ကားတိုက်မှုဖြစ်ပြီး သေဆုံးသွားရတာပါ။

ဒီနောက် သူဟာ ယိုးဒယားမင်းသမီးတစ်ပါးကတစ်ဆင့် မလေးရှားရေနံမင်းသားလို့ခေါ်ရမယ့် အာနန်ဒါခရစ်ရှန်နှင့် တွေ့ခဲ့ရတယ်။

မလေးရှား၊ ဩစတေးလျ ဖက်စပ်ကုမ္ပဏီနှင့်တွဲပြီး အင်ဒိုနီးရှား ရေနံတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း ပက်စမင် ပစ်ဖိတ်ကုမ္ပဏီမှာ ၁၉၆၉ ခုနှစ်က ၁၉၇၉ ခုနှစ်ထိ ဝင်လုပ် ခဲ့တယ်။

နောက် ရေနံအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ ဖွဲ့တယ်။ မလေးရှား၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ သီရိလင်္ကာ၊ ဂျာမန် ရေနံကုမ္ပဏီများကို အကြံပေးတယ်။ အဲဒီအတွက် ကွာလာလမ်ပူ၊ မနီလာ၊ ကိုလံဘိုကနေ လန်ဒန်၊ မြူးနစ်၊ တူးလ်ဆာနှင့် ဟူစတန်ပါမကျန် ခရီးလှည့်ခဲ့ရတယ်။

သူကိုယ်တိုင်လည်း နော်မင်ဒိုနာမည်နှင့် အင်ဒိုရေနံတူးဖော်ရေး ကုမ္ပဏီတစ်ခု ထောင်တယ်။ အပြိုင်အဆိုင် အလှူအယက်တွေများတာနှင့် တစ်နှစ်အကြာမှာ ပြန်ရောင်းထုတ်လိုက်တယ်။

၁၉၈၀ ခုနှစ်မှာ ပရင်စ်ဝါတာဟောက်စ်ဆစ်ဒစ်ကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၀ ခုနှစ်ထိ ဦးဆောင်ခဲ့တယ်။

သူတို့ဟာ အင်ဒိုနီးရှားအစိုးရက ဂျကာတာစတော့ဈေးကွက်ဖွင့်ရာမှာ ထိထိရောက်ရောက်အကူအညီပေးခဲ့လို့၊ ကျေးဇူးတုံ့ပြန်တဲ့ အခွင့်ထူးတွေ ရခဲ့ရတယ်။

ဒို့နောက် ပိတိ မာလ်တီပိုင်းနက်စ်ပါဒါနာ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုဘဏ်ကို ဒတ်ချ် သူဌေးကြီး မီးစ်ပိတာစန်နှင့် တွဲပြီးဖွင့်ခဲ့တယ်။

ပြီးတော့ အလက်ထရိုလပ်စ် ကုမ္ပဏီရဲ့ ကမ်းလှမ်းချက်အရ အဲဒီကုမ္ပဏီ ရဲ့ အင်ဒိုနီးရှားဌာနခွဲ ဒါရိုက်တာချုပ် လုပ်ခဲ့တယ်။

နယူးဇီလန်က စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေထဲ ပါခဲ့ရာက နယူးဇီလန်အစိုးရရဲ့ ဂုဏ်ထူးဆောင် အကြံပေးဘုတ်အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ခဲ့ရသေးတယ်။

အင်ဒိုနီးရှားလူငယ်တွေ စီးပွားရေးအရအောင်မြင်ဖို့ ဖာဒေါက်စ် လမ်းညွှန် အကြံပေးချက်တွေကတော့-

“အရေးကြီးဆုံးက ကိုယ်ဝါသနာပါတာကို စောက်ချပြီး မဆုတ်မနစ်တဲ့ လုံ့လနှင့် လုပ်ဖို့ပါပဲ။ ရေရှည်အောင်မြင်ဖို့အတွက် အဘက်ဘက်က တော်ရမယ်။ အထူးသဖြင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးတဲ့နေရာမှာ နှစ်ဘက်အမြင်ရှိဖို့ လိုသလို၊ ဘယ်ဘက်မှ မနာစေတဲ့အဆုံးအဖြတ်မျိုး ပေးနိုင်ရမယ်။ ပြီးတော့ ရိုးသားမှုဆိုတာလည်း အထူးအရေးပါတယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါတယ်”

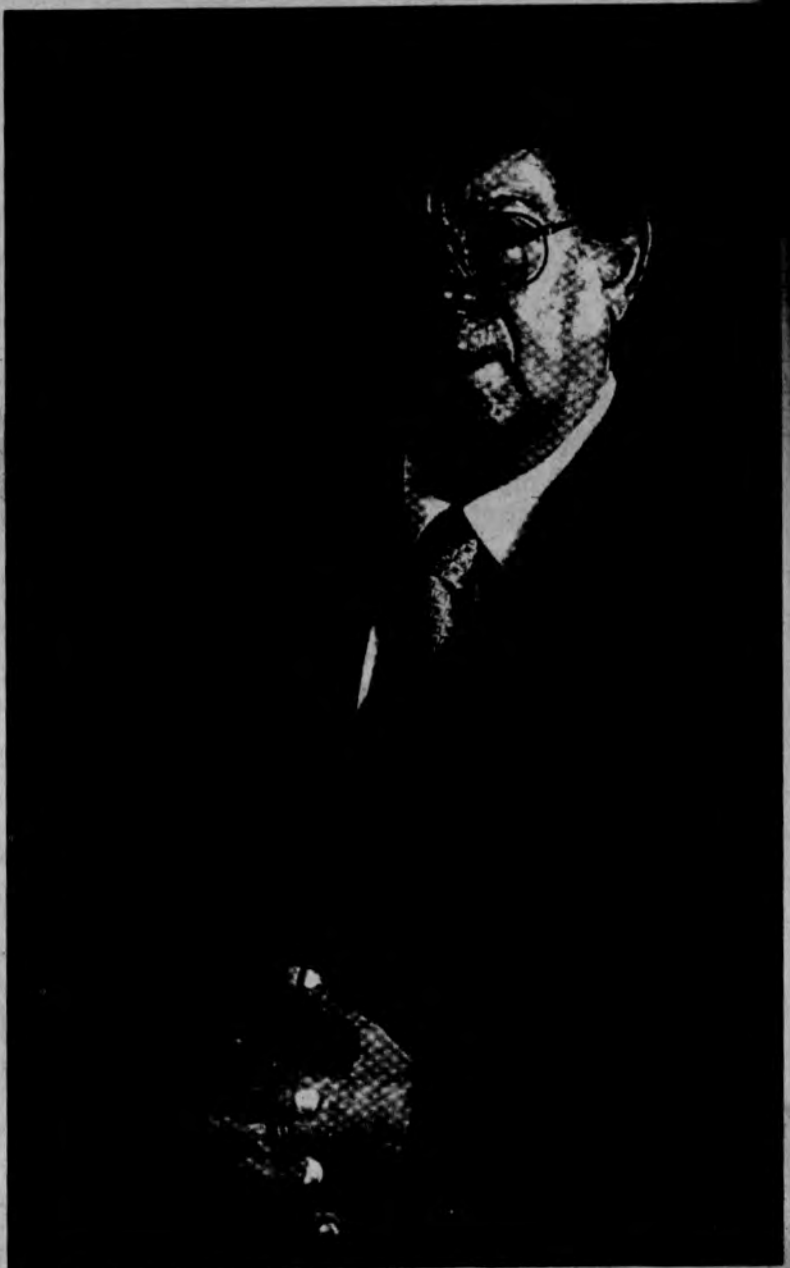
စင်ကာပူ

ဖရန်ခ် ဘင်ဂျမင်
FRANK BENJAMIN

အက်စ်ဂျေ၊ ဘင်ဂျမင် ဦးပိုင်လီမိတက်
တည်ထောင်သူနှင့် အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်

အက်စ်၊ ဂျေ၊ ဘင်ဂျမင် လီမိတက်သည် လူ့ အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းတွေ ထုတ်လုပ်ရာမှာ လက်ရာ မြောက်သဖြင့် တိုင်းပြည်စုနစ်စုတွင် ဆိုင်ခွဲပေါင်း တစ် ရာကျော် ဖွင့်ထားရ၏။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ရာမည် ကြားတံဆိပ်နှင့် စေတီမိဖက်ရှင် အဝတ်အစားများ၊ နာရီ များ၊ အိမ်ဆုံးအလှပြင်ပစ္စည်းများကို ဦးဆောင်ထုတ်လုပ် ဖြန့်ဖြူးလျက်ရှိသည်။

ဖရန်စ် ဘင်ဂျမင်

ဖရန်စ်ဘင်ဂျမင်ကို စင်ကာပူရှိ ဂျူးလူမျိုးစုတွေကြားမှာ ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၂၉ မှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။

သူ နှစ်ဘက်ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်ဟာ ရာစုနှစ် ငါးစုအလွန်ကတည်းက စင်ကာပူကို ရောက်လာကြသလို၊ သူမိဘတွေဟာလည်း စင်ကာပူမှာပဲ မွေးခဲ့တာပါ။

“ကျွန်တော့်သားသမီးတွေဆိုရင် စင်ကာပူပေါက် လေးဆက်မြောက် ဂျူးမျိုးဆက်တွေ ဖြစ်နေပါပြီ။ သူတို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ သီးခြားအုပ်စုအတွက် အင်အားသစ်များပါပဲ”

ဘင်ဂျမင်က ဂုဏ်ယူဝင့်ကြားစွာ ပြောခဲ့ပါတယ်။

သူ့အဖေဘက်က ဘိုးဘွားတွေဟာ အထည်အလိပ် ကုန်ကူးခဲ့ကြသလို အမေဘက်က အဘိုးက မျက်မှန်တွေ ရောင်းပါတယ်။

“ကျွန်တော့်ဘိုးဘွားတွေဟာ အီရတ်က ရောက်လာကြတာဆိုမေမယ် သူတို့ရဲ့ဓာတ်ပုံတွေအရ ဝတ်ပုံစားပုံတွေဟာ အနောက်ဥရောပရဲ့ ဩဇာလွှမ်းမိုးခံထားရတာ အထင်းသားပေါ်လွင်နေပါတယ်”

ဘင်ဂျမင်ရဲ့အဖေဟာ သူ့အဖေဘက်က အထည်ကုန်ကူးတဲ့အလုပ်ကို တစ်ဦးတည်း အမွေဆက်ခံသူ ဖြစ်ပါတယ်။

“ကျွန်တော် ကလေးငယ်ဘဝနှင့် သိပ်မမှတ်မိပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ဟာ အတော်လေး ပြည့်စုံကြွယ်ဝတယ်ဆိုရလောက်အောင် အမေရိကန်လုပ် ကား၊ ရေခဲသေတ္တာ၊ ထမင်းချက်၊ အစေခံတွေပါ ရှိခဲ့ပါတယ်”တဲ့။

“ပြီးတော့ မိသားစုတစ်ခုလုံး ကတော့ကို ပျော်ပွဲစားထွက်ကြပြီး ပင်လယ် ကမ်းခြေမှာ အပန်းဖြေကြ။ မော်တော်ဘုတ်စီးကြောင်း ပျော်မြူးခဲ့ကြတာတွေလည်း မြင်ယောင်မိသေးတယ်။ ဟိုတုန်းက စင်ကာပူမှာ ဒီနေ့လို ဆိုင်ကြီးကနားကြီးတွေ၊ တိုက်တာအဆောက်အဦကြီးတွေနှင့် ခေတ်မီမြို့တော်ကြီး မဟုတ်သေးပါဘူး။ လှပတဲ့ကမ်းခြေနှင့် ပတ်ပတ်လည်ပင်လယ်ရေတွေပိုင်းနေတဲ့ ကျွန်းကလေး တစ်ကျွန်းသာ ဖြစ်ပါတယ်”

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်ပြီး ဂျပန်တွေဝင်လာတော့ သူတို့မိသားစုလည်း ဘဝပျက်ရတော့တာပါပဲ။

“စစ်စဖြစ်တော့ ကျွန်တော်က ကျောင်းနေခါစ ခြောက်နှစ်သားပဲ ရှိသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့အိမ်ထဲမှာ ဗုံးခိုကျင်းတူးထားပြီး၊ ဗုံးတွေ အကြီးအကျယ်ကြဲတဲ့အချိန်မှာ ဝင်ပုန်းရတာ မမေ့သေးပါဘူး”

၁၉၄၂ ခုနှစ်ပိုင်းမှာ အမျိုးသမီးအားလုံးနှင့် ကလေးတွေကို စင်ကာပူကနေ တခြားတိုင်းပြည်ပို့လိုက်ဖို့ သူတို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါတယ်။

“ဒါနှင့် ပေဖော်ဝါရီ ခြောက်ရက်နေ့ကျတော့ အမေနှင့် ကျွန်တော်တို့ ကလေးတစ်အုပ်ပါတဲ့ မော်တော် အပါအဝင် မော်တော်သုံးစင်း အုပ်စုဖွဲ့ပြီး ပင်လယ်ပြင်ကို ထွက်ခဲ့ကြပါတယ်။ တစ်စင်းက ပလမ်ဘန်းအလွန်မှာ မြှုပ်သွားပြီး၊ နောက်တစ်စင်းလည်း ပျက်စီးသွားရာက ကျွန်တော်တို့မော်တော်သာ ဘုံဘောက်ရောက်သွားခဲ့ရတယ်။ ပထမတော့ ဂျူးအသင်းတစ်ခုမှာ တည်းရတယ်။ နောက်တခြားမိသားစုတွေနှင့် ပေါင်းနေရတယ်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ကျွန်တော်တို့ စစ်ပြေးဒုက္ခသည်တွေကို ထောက်ပံ့ကြေ့ထုတ်ပေးတယ်။ ဒီအတွင်း စင်ကာပူမှာ ယောက်ျားတွေချည်း ကျန်ခဲ့ရာက ကျွန်တော့်အဖေဟာ ယိုးဒယား ကားလမ်း ချွေးတပ်စခန်းကို ရောက်သွားရရှာတယ်။ အဲဒီနေရာမှာ ခုတော့ စင်ကာပူကျွန်း နိုင်ငံရဲ့ ကလပ် တည်ရှိရာပေါ့”

သူ့အဖေဟာ ဂျပန်တွေလက်ထဲရောက်တဲ့ဂျူးတွေလိုပဲ။ ဂျပန်တွေရဲ့ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှု အမျိုးမျိုးခံပြီး စစ်အပြီးမှာ ဘုံဘောက်ရောက်လာပါသတဲ့။

သူတို့မိသားစုတွေ ပြန်ပေါင်းမိရာက စင်ကာပူကိုပြန်ရောက်လာတဲ့အခါ ကလေးတွေဟာ သူတို့ဘဝ အပြောင်းလဲကြီး ပြောင်းလဲသွားတာကို တအံ့တဩတွေ့လိုက်ရတော့တယ်။ အရင်က ချမ်းသာခဲ့သမျှ ခုတော့ ပြာပုံတိုးလိုက်ရတဲ့

ဘဝပေါ့။ သူ့အဖေရဲ့ လက်ငုတ်လက်ရင်းတွေ ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းကုန်သလို ပိုက်ဆံတွေ တစ်ပြားမှ ပြန်ပေါ်မလာတော့ပါဘူး။

“အဖြစ်ကတော့ မယုံနိုင်အောင်ပါပဲ။ အမေဟာ ကျွန်တော်တို့ကို စက်ချုပ်ကျွေးရတယ်။ ဒါတောင် အပိုအလှူမရှိဘဲ စားသောက်ရုံလေး ရတယ်။ ကျွန်တော့်အဖို့ ငွေတန်ဖိုးကို ရေရေလည်လည် စနားလည်လိုက်ရတာပါပဲ။ အဲဒီအဖြစ်က ဘာမှ အလကားဖြုန်းတီးမပစ်နှင့်လို့လည်း သင်ပေးလိုက်တယ် ဆိုရမယ်”

ဖရင့်ဟာ စာထဲကို သိပ်စိတ်မပါသလို အတန်းထဲမှာ သင့်ရုံမျှသာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ စာသင်နှစ်ပြီးချိန်မှာ စာမေးပွဲအောင်ပြီး အတန်းတက်ရဖို့ အသည်းအသန်ကြိုးစားရပါတယ်။

သူက စိန်အင်ဒရူးရဲ့ သာသနာပြုကျောင်းမှာ နေရတာပါ။ ကျောင်းအုပ်ကြီး ကင်ဒွန်အဒမ်ကလည်း သူတို့ဂျူးကလေးတွေကို နွေးထွေးယုယစွာ ကြိုဆိုခဲ့ပါတယ်။ မစ္စတာအဒမ်ရဲ့အားပေးမှုကြောင့် သူတို့ရဲ့အရည်အချင်းတွေဟာ ပိုမိုတော့က်ပြောင်ခဲ့ရပါတယ်။

သူတို့ထဲက တချို့ဟာ ပညာတော်သင်ဆုတွေရပြီး၊ စင်ကာပူကျောင်းတွေမှာ ထိပ်တန်းရောက်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဖရင့်ဟာလည်း အထက်တန်းအောင်ခဲ့ပေမယ့် မိသားစုစီးပွားရေး မပြေလည်တာနှင့် တက္ကသိုလ်တက်ဖို့ စိတ်မကူးနိုင်ခဲ့ဘဲ၊ ဦးလေးဖြစ်သူရဲ့မျက်မှန်လုပ်ငန်းမှာ တစ်နှစ်နီးပါး ဝင်လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီနောက် ၁၉၅၅ ခုနှစ်မှာ ဗြိတိန်ကိုပြောင်းသွားတဲ့ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်လုပ်ခဲ့တဲ့ ‘ဂက်စ် ဘရားသား အထွေထွေကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး အမေရိကန်ကုမ္ပဏီ’ရဲ့ လက်ဖက်ခြောက်နှင့် စက္ကူဌာနမှာ အလုပ်ရခဲ့ပါတယ်။ စင်ကာပူဌာနေတာဝန်ခံ မစ္စတာ ဟင်နရီမင်ဂဲလ်စ်နှင့်လည်း သိကျွမ်းခဲ့ရတယ်။

သူ့ အလုပ်ဝင်စမှာပဲ မလေးကျွန်းဆွယ်မှာ ကွန်မြူနစ်တွေ ထလာပါတယ်။ ဒီကြားထဲကပဲ သူပုန်နယ်ထဲကို စွန့်စားသွားခဲ့ပြီး ကုမ္ပဏီကကုန်တွေ သွားပို့ခဲ့ရပါတယ်။ ကားလမ်းတွေကို သစ်ပင်တွေလှဲချပြီးပိတ်ထားတာ အပါအဝင် ဒုက္ခသူကုမ္ပဏီခုံ ကြုံခဲ့ရပါတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သူ့အနေနှင့် ဈေးကောင်းကောင်း ရောင်းတတ်ခဲ့ပါပြီ။

ဂက်စ်ဘာများသားမှာ သုံး လေးနှစ် လုပ်ပြီး ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းထောင်သင့်ပြီ လို့ ယူဆခဲ့တာနှင့် အင်ဒိုနီးရှားကတစ်ဆင့် စင်ကာပူကိုရောက်လာတဲ့ သူဦးလေး နှင့်စပ်တူ ကင်မရာနှင့်ဓာတ်ပုံပစ္စည်းဆိုင်လေး ဖွင့်ခဲ့မိတယ်။ ဒါပေမယ့် မအောင် မြင်လိုက်ပါဘူး။

၁၉၅၉ ခုနှစ်မှာတော့ သူဟာ အက်မ်၊ ဂျေ၊ ဘင်ဂျမင်ကို ထောင်ခဲ့ပါ တော့တယ်။ သူ့ကုမ္ပဏီဟာ ဒီနေ့အခြေအနေကိုရောက်အောင် အနှစ်လေးဆယ် အတွင်းမှာ တစ်ကနေစပြီး၊ တစ်စချင်း တက်လာရတာပါ။

“အဲဒီအချိန်က လက်လှမ်းမီသမျှ အကုန်သိမ်းကြီး ရောင်းဝယ်ခဲ့တာပဲလေ။ စက္ကူချုပ်ကြီးတွေ၊ မြက်ဦးထုပ်တွေ၊ ရွှားဖိနပ်တွေ၊ ဓာတ်ပုံပစ္စည်းတွေ စုံလို့ပါပဲ။ ၁၉၆၀ ခုနှစ် နှစ်လယ်လောက်ကျတော့ စင်ကာပူဟာ ကုန်သွယ်ရေးလမ်းဆုံ ဖြစ်လာတာ တွေ့ရတယ်။ အစပိုင်းမှာပဲ ပြင်သစ်အထည်အလိပ်ကုမ္ပဏီတစ်ခုက လိုင်းသစ်ဖွင့်ဖို့ ကိုယ်စားလှယ်လွှတ်လာတယ်။ ကျွန်တော့်စိတ်ကြိုက် အထူ အပါး အရောင်တွေကို ထုတ်လုပ်ပေးမယ်ပေါ့။ စင်ကာပူသားတွေလိုပဲ အလုပ် ကို စိတ်မဝင်စားခဲ့ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကံအားလျော်စွာ လုပ်ဖြစ်လိုက်တယ်”

ဒီလိုနှင့် သူတို့ဟာ စင်ကာပူမှာ ဖက်ရှင်ထည်တွေစသွင်းတဲ့ ကုမ္ပဏီ တွေထဲမှာ တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ခဲ့ရပါတော့တယ်။

သူတို့အဖို့ ရှယ်ယာကောင်းကောင်းရတဲ့ ဧရာမဈေးကွက်ကြီးတွေ ရခဲ့ ပြီး၊ ဒီနေ့ဆိုရင် ဥရောပနိုင်ငံက တံဆိပ်မျိုးစုံကို ချုပ်ကိုင်နိုင်တဲ့အဆင့်ကို ရောက် ခဲ့ရပါပြီ။

“စင်ကာပူမှာ ကျွန်တော်က ဖက်ရှင်ပြခန်း ပထမဆုံးစဖွင့်ပြီး မော်ဒယ်တစ် ယောက်ခန့်ခဲ့ပြီး ကုန်တိုက်ကြီးတွေကဖောက်သည်အားလုံးကို ဖိတ်ခဲ့တာ ကလား။ ဒါဟာ စင်ကာပူအတွက် အသစ်အဆန်းဖြစ်ခဲ့သလို အလုပ်ဖြစ်ခဲ့ တယ်လို့ ပြောရမှာပဲ။ မှန်းတာထက် ပိုပြီး အများကြီးအောင်မြင်ခဲ့တယ်”

၁၉၆၀ နှစ်ကုန်မှာ သူ့ကုမ္ပဏီဟာ ဂလိုမက်ရှ် (Glomesh) အိတ်တွေ၊ အမ်မ်ကို ဂျင်း (Amco Jeans)၊ လန်ဗင်း (Lanvin) တံဆိပ်နှင့် ပြင်သစ် အဝတ်အစားတွေကို စင်ကာပူသွားမက အရှေ့တောင်အာရှတစ်ခွင်ကို တစ်ဦး တည်းပူပိုင် ဖြန့်နိုင်ခဲ့သလို လစဉ်ကော်မရှင်တွေ ဒေါ်လာ သောင်းသိန်းချီပြီး ရခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်၊ ၁၉၈၀ ခုနှစ်၊ ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွေမှာ သရဖူဆောင်း၊ နိုင်ခဲရာက ဂပ်စီ (Gucci) နှင့် ဖင်ဒီ (Fendi) စတဲ့ နာမည်ကျော်တံဆိပ်တွေပါ ကိုင်လာနိုင်ပါတော့တယ်။

စင်ကာပူမှာ ဈေးကွက်ကျဉ်းလာရာက နယူးဇီလန်နှင့် ထိုင်ဝမ်အထိ ကြားနိုင်ငံတွေတစ်လျှောက် ဆိုင်ခွဲတွေ ဖွင့်ခဲ့တာပဲပေါ့။

“ကျွန်တော်တို့အနေနှင့် ဈေးကွက်မှာ ထိပ်ဆုံးကနေပြီး ထိန်းထားဖို့ လိုသလို မတူတစ်မျိုးတည်းနည်းလမ်းလေးတွေကို အမြဲကြံဆနေရပါတယ်”

သူ့လုပ်ငန်းထဲမှာ သားနှစ်ယောက်၊ သူ့ဇနီးနှင့် သူညီပါ ဝိုင်းလုပ်နေတော့ မိသားစုလုပ်ငန်းလို့ ဆိုရပါမယ်။

“ကလေးတွေအားလုံးက တက္ကသိုလ်ပညာတတ်တွေပါ။ ဒါပေမယ့် သူတို့ စိတ်မပါဘဲ အလုပ်ခွင် မောင်းသွင်းခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီနေ့ခေတ်မှာ အလုပ်လုပ် ချင်သူမှန်ရင် ပညာအရည်အချင်း ကောင်းကောင်းရှိဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ကလေး တွေအနေနှင့် ကျွန်တော်တို့လုပ်ငန်း အတက်အကျမြန်တဲ့သဘောတွေကို သိနေ ကြပါတယ်။ အလုပ်ခွင်မှာ သူတို့ ရင်ခန့်စရာတွေ ကြုံရမယ်ဆိုတာလည်း တွက် ပြီးသားပါ။ သူတို့ကို အလိုလို ထိပ်တန်းရောက်အောင်တော့ အခွင့်အရေး ပေး မထားပါဘူး။ ဥပမာ ဒေါက်ဂလပ်စ်ဆိုရင် စတိုးဆိုင်မှာ အရောင်းစာရေးခန့် ထားပြီးမှ သူ့မန်နေဂျာတွေရဲ့ထောက်ခံချက်အရ ရာထူးတိုးပေးတာပါ။ ကျွန်တော် သဘောနှင့် တိုးတာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး”

လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေးမှာ ‘ထုတ်ကုန်နှင့် လူတွေ’ ကောင်းဖို့လိုတယ်လို့ သူက ဆိုပါတယ်။ ဒါနှင့်အမျှ-

“အကြီးအကျယ် ပြိုင်ဆိုင်နေရတဲ့ကမ္ဘာကြီးမှာ ကိုယ့်မိသားစုဝင်တစ် ယောက်ယောက်ကို လုပ်ငန်းထဲထည့်သုံးဖို့ တော်တော်လေး စဉ်းစားရလိမ့်မယ်။ သူဟာ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုနှင့် လိုအပ်တဲ့အရည်အချင်းမရှိရင် လုပ်ငန်း ပျက်စီး သွားမှာပေါ့”

တစ်ဆက်တည်း လုပ်ငန်းကိုစိတ်ဝင်စားတဲ့ စင်ကာပူလူငယ်တွေအတွက် သူ အကြံပြုခဲ့တာက ဒီလိုပါ။

“ဒီနေ့ စင်ကာပူဟာ ၁၉၆၀ အလွန်၊ ၇၀ လွန် နှစ်တွေနှင့် မတူတော့ဘဲ စီးပွားရေးတန်ဖိုး အရမ်းမြင့်နေပါပြီ။ တစ်ဘက်ကလည်း လုပ်ငန်းခွင်ဝင်ဖို့

အခွင့်အလမ်းတွေ ပွင့်နေတုန်းပါပဲ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် စီးပွားရေးသမား ကောင်း ဖြစ်ချင်တဲ့ လူတစ်ယောက်အဖို့ တန်ဖိုးကြီးကြီးနှင့် အရင်းခံစွန့်စားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်”

“အောင်မြင်တဲ့ စီးပွားရေးသမားတစ်ယောက်အနေနှင့် သက်လုံ အများကြီး ကောင်းရပါလိမ့်မယ်။ သူ့ကိုယ်သူ ယုံကြည်မှုလည်း အပြည့်ရှိဖို့လိုတယ်။ ကျွန်တော် တို့လက်ထက်မှာ ငွေရင်းတစ်ပြားမှမရှိဘဲ စ၊ခွဲကြတာပဲ။ ဒီနေ့အဖို့တော့ ငွေ သာမကဘူး။ ပတ်ဝန်းကျင်ရဲ့အထောက်အပံ့ အကူအညီတွေပါ ရှိမှဖြစ်ပါမယ်”

ဖရင့် အိမ်မှာနားနေချိန်တွေမှာ ဝတ္ထုစာအုပ်တွေ၊ သတင်းမဂ္ဂဇင်းတွေ ဖတ်တတ်ပါတယ်။

သူ မင်္ဂလာဆောင်စ လွန်ခဲ့တဲ့ ၃၃ နှစ်လောက်ကတည်းက စင်ကာပူကျွန်း ဂေါက်ကလပ်မှာ အသင်းဝင်ထားပေးမယ့် တစ်ခါမှ သွားကစား တယ် မရှိခဲ့ပါဘူး။

“ကျွန်တော်ဟာ မိသားစုနှင့်သာ အချိန်ဖြုန်းတာ များပါတယ်။ ကလေး တွေ ငယ်စဉ်ကဆိုရင် တစ်နှစ်မှာ တစ်လဆိုသလို အပျော်ခရီး ထွက်လေ့ရှိပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ အရသာအရှိဆုံးပါပဲ”

ဖရင့်က သူ့လုပ်ငန်းနှင့် ဘဝခရီးမှာ မငြိုမငြင် လက်တွဲအကူအညီပေး ခဲ့သူဟာ သူ့ဇနီးသာ ဖြစ်ပါတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

“သူသာမရှိရင် ကျွန်တော် ဒီဘဝရောက်မှာ မဟုတ်ဘူး” လို့တောင် ပြောင် ဝန်ခံခဲ့ပါသေး။

“ကျွန်တော်ဟာ ချစ်ဇနီးဖြစ်တဲ့ မာဗစ်စ်ကို ၁၉၆၃ ခုနှစ် မှာ ထိမ်းမြားခဲ့ပါ တယ်။ အိမ်ထောင်ကျစ လေးနှစ်လုံးလုံး သူ့ကျောင်းဆရာမလခနှင့် အသက်ရှင် ခဲ့ရတာပါ”

သူတို့ကုမ္ပဏီထောင်တဲ့အချိန် ၁၉၇၀ နှစ်ဦးပိုင်းကစပြီး သူ့ဇနီးက သူ့ကို အချိန်ပြည့် ဝင်လုပ်အားပေးခဲ့ပါသတဲ့။

သူတို့နှစ်ယောက်ဟာ တက်ညီလက်ညီရှိတဲ့အပြင် မာဗစ်စ်က သူ့ကို နောက်ကနေ တွန်းတင်ပေးခဲ့ကြောင်းနှင့် ဇနီးသည်ရဲ့ရုံးခန်းကိုလည်း ပြခဲ့ပြီး၊ သူ့ရုံးခန်းထဲမှာ ဂုဏ်ဝင်စွာချိတ်ထားတဲ့ သူ့ဇနီးပုံတူ ပန်းချီကားကြီးကိုပါ ပြခဲ့ ပါကြောင်း။

အင်ဒိုနီးရှား

ဟာရှင် ဒီဂျိုဂျိုဟာဒီကုဆူမို

HASHIM
DJOJOHADIKUSUMO

စည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ
ပီ၊ ဟီ၊ ဟာတာမက်စ် မာဂျူဟာမာ အုပ်စု

တာတာမက်စ်အုပ်စုသည် ဘီလပ်မြေထုတ်လုပ် ရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ စွမ်းအင်၊ အခြေခံလူ့အဆောက်အဦ တည်ဆောက်ရေး၊ ဓာတ်သတ္တု တူးဖော်ခြင်း၊ ဓာတ်ငွေ့ ထုတ်လုပ်မှု၊ ငွေကြေးဝန်ဆောင်လုပ်ငန်းများ၌ ကျယ် ပြန့်စွာ စုပေါင်းလုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။

ဟာရှင် ဒီဂျစ်တယ်ဇီကုဆုပို

ဟာရှင်ကို ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် အင်ဒိုနီးရှားကို ပြန်ရောက်စကတည်းက ကျွန်တော် တွေ့ဖူးခဲ့ပါတယ်။

ခု အောင်မြင်တဲ့လုပ်ငန်းရှင်ကြီးတစ်ယောက်အဖြစ်နှင့် ထပ်တွေ့ရပေမယ့်၊ သူပုံစံက အရင်အတိုင်းပါပဲ။ အခေါ်အပြောကအစ ဘာမှ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိပါဘူး။

ဒါကိုထောက်ရင် ဟာရှင်ဟာ လူထဲကလူ ပီသသူဆိုတာ ထင်ရှားနေပါပြီ။

သူ ဟန်ဆောင်မှုကင်းတဲ့ သဘာဝစရိုက်နှင့် လူတိုင်းကို တရင်းတနီး၊ ဖော်ရွေခင်မင်စွာဆက်ဆံတတ်တဲ့အကြောင်းက ကလေးအဝက သူ့အဖေ သွန်သင်ဆုံးမခဲ့တာကြောင့် ဖြစ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။

“ကျွန်တော့်အဖေက လူတစ်ယောက်ရဲ့ စိတ်ဓာတ်နှင့် စရိုက်ကို သိချင်ရင် အဲဒီလူ ရုံးလုလင်တွေ၊ အစေခံတွေ၊ စားပွဲထိုးတွေအပေါ် ပြုမူဆက်ဆံပုံကို ကြည့်ရမယ်တဲ့။ သူ့ကိုယ်တိုင် ဒီအသိကို ဟော်လန်မှာ ကျောင်းသားဘဝနှင့် စားပွဲထိုးဝင်လုပ်ရင်းက နားလည်ခဲ့ရတာလို့လည်း ပြောခဲ့တယ်။ အဖေရဲ့သင်ကြားချက်ဟာ ကျွန်တော့်ရင်ထဲ မပြတ် စွဲနေတော့တာပါပဲ”

ဟာရှင်ဟာ သူ့ဘဝဇာတ်လမ်းကို ဘေးဘိုးဘီဘင်ကချီပြီး ပြောပြခဲ့ရာမှာ- သူ့အဖေဘက်က ၁၆၀၀ နှစ်လောက်က ဂျားဗားကျွန်းကို အုပ်စိုးခဲ့တဲ့ စုလ်တန်ဘုရင် အဂ္ဂန်ရဲ့အမှတ်တော်ထမ်းတွေ၊ ရဲမက်တွေ၊ မှူးမတ်အနွယ်ဝင်တွေ ဖြစ်ခဲ့ပါသတဲ့။ ၁၈၂၅ ခုနှစ်က ၁၈၃၀ ခုနှစ်အထိ ဒတ်ချ်တွေကို အစဉ်အဆက် တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသူတွေပေါ့။

အမေဘက်ကတော့ ဆူလာဝက်စီမြောက်ပိုင်း မင်နာဟာဆာက စီဂါးမျိုး နွယ်က ဆင်းသက်လာတာပါ။ သူ့အမေရဲ့အဖေဟာ ဂျာဗားက ဒတ်ချ်ကိုလိုနီ အစိုးရရဲ့ သစ္စာတော်ခံ အရာရှိတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီတော့ အဖေနှင့်အမေအမျိုးတွေဟာ တစ်ဘက်နှင့်တစ်ဘက် စစ်ဖက် တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြတဲ့ တစ်ကျွန်းသား ရန်သူတွေပေါ့လေ။

ပြီးတော့ သူ့အမေဘက်က ခရစ်ယာန်ဘာသာကိုးကွယ်ပြီး၊ အမေဘက်က တော့ မူစလင်တွေ။

ဒါပေမယ့် သူ့မိဘတွေက ကြားနေပြီး၊ ဘာသာစွဲတွေစွန့်လို့ ပူးစာကံကိုပဲ ဦးစားပေးခဲ့တယ် ဆိုရပါမယ်။

ဒီအဖြစ်မတိုင်ခင်မှာ ဟာရှင်ရဲ့မျိုးနွယ်တွေဟာ စစ်ရုံးသူတွေအဖြစ်နှင့် ဒတ်ချ်တွေရဲ့ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုခံခဲ့ကြရတာ၊ သူ့အဘိုးက ဂျားဗားအလယ်ပိုင်း 'ဆိုလို' တက္ကသိုလ်မှာ ဘောဂဗေဒဌာနမှူးဖြစ်ခဲ့ပြီး ဘုန်းတောက်ခေါင်းမော်လာ ကြပါတယ်။

ငွေကြေးကြွယ်ဝလာတဲ့ သူ့အဘိုးက သူ့အဖေ ဆူမိထရိုကို နယ်သာလန် ပို့ပြီး ပညာသင်စေပါတယ်။ ရောတာဒန်တက္ကသိုလ်က ဘောဂဗေဒပါရဂူဘွဲ့ ယူခဲ့တဲ့သူ့အဖေဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်လာတာနှင့် အင်ဒိုနီးရှားကို မပြန် တော့ဘဲ ပညာဆက်သင်ရင်း အလုပ်လုပ်ခဲ့တာ ၁၉၄၉ ခုနှစ် အထိပါ။

နောက်ပြီး သူ့အဖေအနေနှင့် ဒတ်ချ်တွေဆီက အင်ဒိုနီးရှားလွတ်လပ်ရေး တောင်းယူရေးမှာလည်း အရေးကြီးတဲ့ကဏ္ဍက ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်မှာ နယူးယောက်ကို အင်ဒိုနီးရှားသံအဖွဲ့ဝင် (နောက် ဒုတိယခေါင်းဆောင်) အဖြစ်နှင့် ပါသွားသလို ကုလသမဂ္ဂ အသိအမှတ်ပြုနိုင်ငံ ဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ဟာရှင်ရဲ့အမေကလည်း သူ့မိသားစုနှင့်အတူ ၁၉၂၁ ခုနှစ်လယ်လောက်ကတည်းက နယ်သာလန်ကို ရောက်နေခဲ့တာပါ။

“ကျွန်တော့်အဖေဟာ အမေကို ဟော်လန်က စစ်ဆေးရုံတစ်ရုံမှာ တွေ့ ခဲ့ရတာပါ။ စစ်ကြီးပြီးချိန် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ နယူးယောက်ကိုမသွား ခင်မှာ သူတို့ လက်ထပ်ယူခဲ့ကြတာပဲလေ”

ဟာရှင်ကိုတော့ ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဇွန် ၅ ရက်က ဂျကာတာမှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။ သားသမီးလေးယောက်ထဲက အငယ်ဆုံးပေါ့။

သူတို့သားအမိသားအဖတွေဟာ ၁၉၅၇ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းမှာ စင်ကာပူကို သွားနေကြရပါသတဲ့။

အကြောင်းကတော့-

အင်ဒိုနီးရှားလွတ်လပ်ရေးရပြီး ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခဲ့တဲ့နောက် သမ္မတ ဆူကာနိုက သူ့အဖေကို စီးပွားရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနေရာတွေ ပူးတွဲခန့် အပ်ခဲ့ပါတယ်။

နောက် ကွန်မြူနစ်လှုပ်ရှားမှုတွေဖြစ်လာတဲ့အခါ ဆူကာနိုဟာ လက်ဝဲယိမ်း သွားပါရော။

သူ့အဖေဟာ သူကိုယ်တိုင် တစ်ခါက ဆိုရှယ်လစ်ဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် စတာလင် ဝါဒီ တစ်ယူသန်အစွန်းရောက်တာတွေ သိခဲ့ပါတယ်။ ဒီအပြင် ဟော်လန်ကွန်မြူနစ်တွေ သစ္စာဖောက်ပြီး၊ ကွန်မြူနစ်မဟုတ်တဲ့သူတွေကို ဂျာမန် နာဇီတွေလက်ထဲ ထိုးအပ်ခဲ့တာလည်း မြင်ပြီးသား။

ဒီလိုနှင့် ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေးသမားဖြစ်ခဲ့တဲ့ သူ့အဖေဟာ ဆူကာနို နှင့်သဘောကွဲလွဲပြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့က နုတ်ထွက်ခဲ့တော့တာပဲ။

နောက် ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ ပမ်မက်စတာလှုပ်ရှားမှုကနေ ပီအာအာအိုင်ဆိုတဲ့ တော်လှန်ရေးပါတီ ပေါ်လာတယ်။

“အဖေလည်း အကွက်ဝင်ပြီဆိုပြီး တော်လှန်ရေးလုပ်ရအောင် ကျွန်တော် တို့မိသားစုကို စင်ကာပူ ပို့ခဲ့တာပဲပေါ့”

သူတို့စင်ကာပူရောက်လို့ ခုနစ်နှစ်အကြာ သူ့အဖေ လိုက်လာပါတယ်။ ဝင်ငွေရဖို့ အင်ဒိုနီးရှားက အုန်းသီးနှင့် ရော်ဘာတွေ မှောင်ခိုထုတ်ရုံမက တော်လှန် ရေးအစိုးရအတွက် လက်နက်တွေပါ ပြန်သွင်းတဲ့အလုပ် လုပ်ခဲ့တယ်။

သူနှင့် အစ်ကိုဖြစ်တဲ့ ပရီဘိုတိုတို့ စင်ကာပူမှာ မူလတန်းတက်တုန်း အခု ရှန်ဂရီလာဟိုတယ်နေရာမှာရှိခဲ့တဲ့ အောရိန်းဂရုတ်စ်လမ်းပေါ်ကကျောင်းမှာ အင်ဒိုနီးရှားကောင်စစ်ဝန်ရုံးက အရာရှိတွေဟာ သူ့အစ်ကိုကို ပြန်ပေးဆွဲဖို့ ကြိုးစား ခဲ့တာ ကြုံရသေးတယ်။

ကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီးက လာခေါ်တဲ့လူတွေကို မသင်္ကာတာနှင့် သူ့ အမေကို အကြောင်းကြားတယ်။ အဖေ အချိန်မီပြေးလာလို့ ချမ်းသာရာရခဲ့ ပါတယ်။

ဒီနောက် အင်ဒိုနီးရှားအစိုးရက ဖိအားပေးတာနှင့် သူတို့မိသားစု စင်ကာပူ ကနေ ဟောင်ကောင်ကို ပြောင်းပြန်ပါတယ်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်က ၁၉၆၄ ခုနှစ်အထိ နေပြီး မလေးရှားဝန်ကြီးချုပ် တွန်ကူလ်ရာတော်က ဦးလှိုင်ပေးတာကြောင့် ကွာလာ လမ်ပူမှာ နှစ်နှစ်ကြာ သွားနေပြန်တယ်။

“ဒီအတွင်း တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု ပြိုကွဲသွားတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေ လည်း လက်နက်ကိုင်လမ်းစဉ်ကို စွန့်ပြီး ဆွစ်ဇာလန်ကို လာခဲ့တယ်။ ဆွစ် ဇာလန်က လက်မခံတာနှင့် အင်္ဂလန်ကို ရောက်ပြန်ရော။ ကျွန်တော်တို့ဘဝဟာ ကမ္ဘာလှည့်ပြည်ပြေး၊ နိုင်ငံမဲ့ဒုက္ခသည်တွေ ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်”

ဟာရှင်ခမျာ နိုင်ငံတကာလှည့်ရင်းက ကြုံသလိုကျောင်းတက်ခဲ့ရာက အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်နှင့် ဂျာမန်ဘာသာစကားတွေ တတ်ကျွမ်းလာရပါသတဲ့။

ကျောင်းသားဘဝ အမှတ်တရ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုအနေနှင့် ၁၉၆၅ ခုနှစ်က အင်ဒို နီးရှားမှာ အာဇာနည်ခွဲတွေ ဆက်တိုက်ဖြစ်ခဲ့တယ် ကြားတာပါပဲ။ ပထမ ဆူဘန် ဒရီယို၊ နောက်များမကြာခင် ဆူဟာတို့တို့ အစိုးရ ဖြစ်ခဲ့တာပါပဲ။

သူ့အဖေဟာလည်း ဟိုပြေးဒီလွှားကြားမှာ ဥရောပသားတွေနှင့် ဆက်မိ ပြီး ပူဂျော်နှင့် ပဲရစ်ဘက်စ်တို့လို ကုမ္ပဏီတွေရဲ့ လုပ်ငန်းအတိုင်ပင်ခံ စီးပွားရေး ပညာရှင်အဖြစ် အသက်မွေးခဲ့တယ်။

ဘာပဲပြောပြော သူ့အဖေက ဖခင်ကောင်းပီပီ သူတို့ကို ချစ်ခင်ယုယ အလိုလိုက်ခဲ့သလို ဆွစ်ဇာလန်မှာနေတုန်းက ကာတွန်းစာအုပ်တွေ ဖတ်ပြခဲ့တာ လည်း သူ ခုထိ မမေ့အောင်ပါပဲ။

သူတို့ဟာ ၁၁ နှစ်လုံးလုံး ခြေသလုံးအိမ်တိုင်တွေ ဖြစ်ခဲ့ကြရာက ၁၉၆၈ ခုနှစ်မှာ သမ္မတ ဆူဟာတို့က သူ့အဖေကို ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီး ခန့်လိုက်တဲ့ အကြောင်း အင်ဒိုနီးရှားသံအမတ်ကြီးက လာအကြောင်းကြားလို့ စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ မှာ ဌာနေပြန်ရောက်ခဲ့ကြရပါတယ်။

သူလည်း အင်္ဂလိပ်စာ ပိုတတ်အောင်ဆိုပြီး မိဘတွေက ၁၉၆၉ ခုနှစ်က ၁၉၇၂ ခုနှစ်အထိ စင်ကာပူအမေရိကန်ကျောင်းမှာ ထားခဲ့တယ်။ ဆယ်တန်းအောင် ပြီး ကာလီဖိုးနီးယားက ပိုမိုနာကောလိပ်မှာ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာ ဆက်သင်ခဲ့ ပြန်တယ်။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်ကျတော့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးအဓိကနှင့် ဘီအေဘွဲ့ ရခဲ့ပါတယ်။

သူ နှစ်ဘက်မျိုးရိုးက စစ်ဘက်နှင့်နယ်ဘက်တွေမှာ အသက်မွေးခဲ့ကြပေ မယ့်၊ ဟာရှင်အလှည့်မှာတော့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေကို အာရုံကျခဲ့တယ်။

လန်ဒန်မှာနေစဉ် သူ့အစ်ကို ပရိုဘိုဂိုရ်အိပ်ရာကို တစ်ည တစ်ညလှိုင် နှင့် ခင်းပေးရာက စီးပွားရေးသဘောတရားအရ ဝင်ငွေရှာတတ်ခဲ့တယ် ဆိုရ မှာပါပဲ။

သူဟာ ဘွဲ့ရပြီးတာနှင့် ပြင်သစ်ကိုသွားပြီး လားဇတ်ဗားရက်စ်ကုမ္ပဏီနှင့် ဆက်သွယ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ သူဟာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူဖြစ်လာပြီး သင်တန်း တွေ တက်ခဲ့ရတယ်။ ပြီးတော့ အင်ဒိုနီးရှားအစိုးရအတွက် ဘဏ္ဍာရေးအကြံပေး ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီအတွင်း သူ့အစ်ကို ပရိုဘိုဂိုရ်ဟာ စစ်ထဲဝင်ခဲ့ရာက ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖြစ် ခဲ့ပါတယ်။ ခုတော့ တပ်က ပြန်ထွက်သွားပါပြီ။

သူ့အစ်မ ဘီယန်တီဟာ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်က ပညာရေးနှင့် အမ်အေဘွဲ့ ရပြီး အင်ဒိုနီးရှားဗဟိုဘဏ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဆူဒရာဂျစ်နှင့် ရခဲ့ပါတယ်။

နောက် အစ်မ မာယန်နီကတော့ လစ်ပိုကုမ္ပဏီက ပြင်သစ်အမျိုးသား မှက်ဆော့ထရီနှင့် လက်ထပ်သွားပါတယ်။

သူ့အစ်ကို ပရိုဘိုဂိုရ်လည်း သမ္မတဟောင်းဆူဟာတို့ရဲ့ ဒုတိယသမီး ဆစ်တီ တီတီဂျာဒီ ဟာရီယာဒီနှင့် ယူခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၈ ခုနှစ်မှာ အင်ဒိုနီးရှားကို ပြန်ရောက်လာတဲ့ ဟာရှင်ဟာ အသက် ၆၀ နှစ်ရှိပြီဖြစ်လို့ သူ့တောသနဝန်ကြီးအဖြစ်က သူ့အဖေ အငြိမ်းစားယူလိုက်တာ နှင့် ကြုံသွားပါတယ်။

ဟာရှင်ဟာ သူ့အဖေတည်ထောင်ခဲ့တဲ့ ‘ပီ၊ တီ၊ အင်ဒိုကွန်ဆာလိတ်’ အတိုင်ပင်ခံကုမ္ပဏီမှာ စလုပ်ပါတယ်။

တစ်နှစ်အကြာမှာ သူ့ကိုယ်ပိုင် ပီ၊ တီ၊ အီရာ ပါဆာဒါကို တည်ထောင် ခဲ့တယ်။ မျောက်တော့ တာတာမက်စ်ဂရရဲ့ သန္ဓေတည်ရာ ပီ၊ တီ၊ အဲရိုပါဆာဒါကို ထပ်ထောင်ပြန်ရော။

ပြီးတော့ သီးနှံထွက်ကုန်တွေ တင်ပို့ရောင်းဝယ်ခဲ့တယ်။ လတ်နက်တင် သွင်းရေး လုပ်တယ်။

အစမှာ အဲဒီတုန်းက တခြားအင်ဒိုနီးရှားတွေလိုပဲ ကုန်သွယ်ရေးမဟာဗျူ ဟာတွေ မတတ်ခဲ့သလို၊ အခွင့်ကောင်းသာ ရှာခဲ့ရတဲ့အခြေအနေပါ။

နောက် အစိုးရပိုင်လက်နက်ကုမ္ပဏီကို ဖောက်ခွဲရေးပစ္စည်းတွေ တင်သွင်း
တဲ့ ကန်ထရိုက်လုပ်ငန်း ရခဲ့တယ်။

ဒီလိုနှင့် အလုပ်ကျွမ်းကျင်လာတဲ့နောက် စုပေါင်းကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းတွေ
လုပ်ခဲ့တော့တာပါပဲ။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရဲ့ ဒုတိယအကြီးဆုံးဘိလပ်မြေထုတ်တဲ့ ပီ-တီ-ဆီးမင်း
စီဘီနွန် ကုမ္ပဏီနှင့်တွဲပြီး ဘိလပ်မြေထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း၊ ဘင်္ဂါလီယာဂါနှင့်
ငွေကြေးရင်းနှီးမှုလုပ်ငန်းတွေဟာ ထင်ရှားတဲ့ ဥပမာတွေပါ။

ဟာရှင်ဟာ ထိပ်တန်းအဆက်အသွယ်ကောင်းတွေရှိသလို သူ့ရဲ့ ကွန်မက်
ဇင်ဒိုကုမ္ပဏီဟာ နိုင်ငံတကာအမြင်လည်း ရှိပါတယ်။ ခါဇာစစ်စတန်၊ အာပရီကာ
နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွေအထိ ခြေဆန့်ပြီး ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းတွေ လုပ်ကိုင်နေတာ
ကို ကြည့်ရင်သိနိုင်ပါတယ်။

ကုန်ချင်းဖလှယ်တဲ့စနစ်၊ ငွေချေစနစ်တွေသုံးပြီး ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံတွေရဲ့
ဈေးကွက်ထဲလည်း ထိုးဖောက်ဝင်ခဲ့ပါတယ်။ လက်ဖက်ခြောက်တွေပို့ပြီး၊ ချည်
တွေ အထည်တွေနှင့် လဲတာပါ။

အဲဒီချည်ထည်တွေကို ပေါ်တူဂီနှင့်ပြိုင်ပြီး ဥရောပနိုင်ငံတွေကို သွင်းပြန်
ပါတယ်။

သူ့အိပ်မက်ကတော့ တစ်ကမ္ဘာလုံးနှင့် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်တဲ့ နိုင်ငံတကာလုပ်ငန်း
စုကြီးကို တည်ဆောက်ဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

“ကျွန်တော်မျှော်မှန်းချက်ရဲ့ နမူနာပုံပြဟာ မစ်ဆုဘီရိုကုမ္ပဏီပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်
မယ်” တဲ့။ ဟာရှင် ဖွင့်ဟခဲ့တာပါ။

ဟာရှင်ဟာ အရှေ့ကျားဗားမိသားစုနွယ်ဝင် အန်နီနှင့် ၁၉၈၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ
၁၈ ရက်မှာ ထိမ်းမြားခဲ့ပါတယ်။ သားတစ်ယောက် သမီးတစ်ယောက် ရနေပါပြီ။

ကျွန်တော်တို့ အင်တာဗျူးကိုနိဂုံးချုပ်ရာမှာ သူက အင်ဒိုနီးရှား လူငယ်
တွေကို အကြံပေးပါတယ်။

လူငယ်တွေအနေနှင့် သူတို့ခေတ်မှာ ထိပ်တိုက်တွေ့ရတော့မယ့် တစ်ကမ္ဘာ
လုံးလွှမ်းခြုံမှုကြီးကို သဘောပေါက်နားလည်ဖို့ အရေးကြီးကြောင်းပါပဲ။

ဒီအတွက် ငွေကြေးတတ်နိုင်မယ်ဆိုရင် ကမ္ဘာအနှံ့ခရီးဆန့်ပြီး နိုင်ငံ
တကာအတွေ့အကြုံတွေရအောင် တတ်နိုင်သမျှ လေ့လာစုဆောင်းရင်းနှင့် နိုင်ငံ
ခြားကုမ္ပဏီတွေမှာ ဝင်လုပ်သင့်တယ်လို့ ယုံကြည်ပါသတဲ့။

နိုင်ငံရေးစီးပွားရေး ဘယ်အခြေအနေပဲဆိုက်ဆိုက် ဟာရှင် ဒီဂျီဂျီလို
လူ့အဖိုးတန်မျိုးကတော့ နွံနစ်စရာ အကြောင်းမရှိပါဘူး။ သူ့အစွမ်းနှင့် ဘယ်
အခက်အခဲ အကျပ်အတည်းမဆို ရုန်းထွက်နိုင်မှာပါ။

လောလောဆယ် အောင်မြင် စင်မော်မှာရောက်နေတဲ့တိုင်အောင်လည်း
သူဟာ ဘဝင်မြင့်ပြီး လက်မ မထောင်ခဲ့ပါဘူး။ ဘဝမမေ့သလို လူတိုင်းနှင့်
သင့်တင့်အောင် ပေါင်းခဲ့သူပါ။

ဒါဟာလည်း သူငယ်ငယ်က သူ့အဖေသင်ပေးခဲ့တဲ့ လူကဲခတ်နည်းကို
လက်ကိုင်ထားခဲ့ရာက အဆိုးပဲ လာလာ၊ အကောင်းပဲ လာလာ မမှုတာပဲ ဖြစ်
မယ်ဆိုတာ သေချာပါရဲ့။

ဖိလစ်ပိုင်

ဟင်နရီစီ

HENRY SY

တည်ထောင်သူ၊ ၂၀၀၄

အက်စ် အမ် ပရိုင်းမ် ဟိုးလီဒင်း အင်ကော်ပိုရိတ်

အက်စ် အမ် ပရိုင်းမ် ဟိုးလီဒင်းသည် ဖိလစ်ပိုင် နိုင်ငံရှိ အကြီးကျယ်ဆုံး ဈေးရုံကြီးပိုင်ဆိုင်သော ကုမ္ပဏီ ဖြစ်၏။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ဧရိယာစတုရန်း ၁၃ သန်းမီတာ ကျယ်ဝန်းသောနေရာ ၌ ဈေးရုံကြီး ခုနှစ်ရုံတွဲကို ဖွင့်လှစ်ထား၏။ ထို့ပြင် စင်ကာပူနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံးဘုံဈေးအဖွဲ့ဖြစ်သော အက်စ် အမ်ဂရု အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်၍ လက်လီဆိုင်များ၊ ဘီလပ်မြေ ထုတ်လုပ်မှုများ၊ ဓရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် ဖျော်ဖြေရေး၊ အိမ်ခြံမြေအရောင်းအဝယ်၊ ငွေကြေးရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းများတွင် အကျိုးတူ ပေါင်းစပ်လုပ်ဆောင် လျှက်ရှိ၏။

ဟင်နရီရိုင်း

ကျွန်တော်နှင့်တွေ့ခိုက်မှာ ဟင်နရီဟာ ပါတိတ်အင်္ကျီလက်တို လည်ဟိုက်ကို ဝတ်ထားပါတယ်။

ဒီပုံစံနှင့် သူ့ကို လမ်းပေါ်မှာ ဖြတ်သွားပြတ်လာတွေ့သွားရင် ဘယ်သူမှ နှစ်ခါပြန်လှည့်ကြည့်မိမှာ မဟုတ်သလို၊ သူက လူအုပ်ထဲ ကောင်းကောင်းကြီး ရောနှောပျောက်ကွယ်သွားမှာ အမှန်ပါပဲ။

အခုလက်ရှိ လျှမ်းလျှမ်းတောက်အောင်မြင်နေဆဲက ဒီပုံစံဟာ ၁၉၄၀ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်း သူ့အောင်မြင်ဖို့ ကြိုးစားအစပျိုးနေချိန်က ဝတ်စားထားတာနှင့် တော့ အခြားနားကြီး ခြားနားနေပါတယ်တဲ့။ (တစ်ချိန်က သူ့ပုံစံဟောင်းကို သူ့အကြောင်းအဆုံးမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။)

သူ အဲဒီအချိန်က ဓာတ်ပုံရိုက်ဖို့ ဝတ်ဆင်ထားတာဟာ အတော့်ကို ပိုက်ဆံကုန်ပြီး၊ မြင်သူတိုင်းက သူ့ကို အောင်မြင်ပြီး လက်ဖျားငွေသီးနေတယ်လို့ အထင်ကြီးအောင် ဖန်းတီးခဲ့တာဆိုပဲ။

ဟုတ်ပါတယ်။ စီးပွားရေးလောက ဝင်စမှာ လူအထင်မသေးဖို့ တကယ် အရေးကြီးတာကိုး။

“အခုတော့ ကျွန်တော်က လောကကြီးကို ပြောင်းပြန်လုပ် ကန်လန်တိုက်ဖို့ ရည်ရွယ်နေတာဆိုတော့ ဘယ်သူ ဘယ်လိုပဲ ထင်ထင် ဂရုစိုက်စရာ မလိုတော့ဘူးလေ”

ဟင်နရီကို ၁၉၂၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ ၁၄ရက်က တရုတ်ပြည် ဖူကျွန်မြို့လေးမှာ မွေးခဲ့ပြီး၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ် သူ ၁၂ နှစ်သား အရွယ်လေးနှင့် ဖိလစ်ပိုင်ကို ရောက်လာတာပါ။

ဟင်နရီဟာ စတုတ္ထမြောက်ကလေး၊ ဒုတိယသားပါ။ သူ့အစ်ကိုနှင့် အတူ သူတို့အဖေရှိရာ ဖိလစ်ပိုင်ကို လိုက်လာခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျန်ခဲ့တဲ့ ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်၊ ညီအစ်မသုံးယောက်နှင့် သူတို့အဖေ ကိုတော့ ငွေထုပ်ပိုက်ပြီး အိမ်ဝယ်ပြီးတဲ့အခါကျမှ ထပ်ခေါ်လိုက်မယ်ပေါ့။

အဲဒီအိပ်မက်ဟာ တကယ်တမ်းကျတော့ အိပ်မက်ဆန်ဆန်ဘဝနှင့် လေထဲ လွင့်သွားခဲ့ပါတယ်။

ဟင်နရီအဖေက တောက်တိုမည်ရဆိုင်လေးဖွင့်ပြီး အသေးအမွှားပစ္စည်း လေးတွေ ရောင်းတယ်လေ။ ဒီတော့ သူတို့သားအဖသုံးယောက် ဝမ်းဝရုပ် ရှိခဲ့တယ်။ မျှော်လင့်သလောက် ဆုပ်ဆုပ်ခဲခဲ မစုမိဘူး။

သူ ဖိလစ်ပိုင်ကို ရောက်ရောက်ချင်း ကျောင်းနေရတယ်။ သူ အင်္ဂလိပ်စာ စသင်ရတယ်။ အားရင် သူ့အဖေကိုလည်း ဈေးကူရောင်းရတယ်။

နည်းနည်းပါးပါး စုမိသမျှပိုက်ဆံလေးတွေကို သူ့အဖေက တရုတ်ပြည်မှာ ကျန်ခဲ့တဲ့ သူ့အမေနှင့် ကလေးတွေဆီ ပြန်ပို့တယ်။ ဟင်နရီအမေဟာ ဖိလစ်ပိုင် တရုတ်ကပြားဖြစ်ပြီး လူမမည်လေးဘဝနှင့် တရုတ်ပြည်ကို ပြန်ပို့ခံခဲ့ရတာတဲ့။ ဒီနောက် သူ့အဖေနှင့်အိမ်ထောင်ကျပြီး အကြာကြီးနေမှ ဖိလစ်ပိုင်ကို ပြန်ရောက် ခဲ့ရတာပဲ။

အောင်မြင်သူတိုင်းဟာ 'အကောင်းမလာခင် အဆိုးရှေ့က'ဆိုတဲ့ပုံစံမျိုး အမြဲတွေ့ရတယ်။

ခုလည်း ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးက ဘွားခနဲပေါ်လာသလို ပျက်စီးခြင်းရော၊ အခွင့်အလမ်းရော 'သယ်ဆောင်လာပါပြီ။

စစ်ကြီးဖြစ်ပြီဆိုရင်ပဲ သူ့အစ်ကိုက တရုတ်ပြည်ပြန်ပြေးတာနှင့် ဖိလစ်ပိုင် မှာ ဟင်နရီနှင့် သူ့အဖေပဲ ကျန်ခဲ့တယ်။

သူတို့မှာ ဈေးဆိုင် နှစ်ဆိုင် ရှိခဲ့ပေမယ့်၊ စစ်အတွင်းမှာ တစ်ဆိုင်က မီးလောင်၊ နောက်တစ်ဆိုင်က အလုခဲလိုက်ရတယ်။

ကုန်ရော။ ဘာမှ မရှိတော့ဘူး။ သူ့အဖေလည်း အကြီးအကျယ်စိတ်ပျက်ပြီး စစ်အပြီးမှာ တရုတ်ပြည် ပြန်ပြေးတာပဲ။ နောက် အသက်ကြီးလို့ မနီလာမှာ နေရအောင်အိုမှ သူ့မိန်းမနှင့် မိသားစုတစ်ပြုံလုံး ပြန်ပြောင်းလာကြတယ်။

ဟင်နရီဆိုတဲ့ ချာတိတ်ကလေးကတော့ စစ်ကြီးပြီးသွားချိန်မှာ ကုန်ပစ္စည်း တွေ ပြတ်လပ်သွားတာမို့ ဧရာမအခွင့်ကောင်းအကွက်ကောင်းကြီး ဆိုက်တာပဲ လို့ မြင်လိုက်တယ်။

သူ့ကိုယ်သူ မယုံနိုင်လောက်အောင် 'တစ်ခုခု လုပ်ပါလား' ဆိုတဲ့ ထူးဆန်း ပြီး ဘာမှန်းမသိတဲ့ စေ့ဆော်တိုက်တွန်းမှုတွေ အလိုလို စိတ်ထဲမှာပေါ်လာပါတယ်။ ဒီလိုနှင့် ကြုံရာကျပန်းလုပ်ရှင်းက ၁၉၄၉ ခုနှစ်လောက်မှာ အထုပ်ကလေး အထည်ကလေးနှင့် စီးပွားဖြစ်လာတယ်။

အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ အောင်မြင်မှုရခဲ့တယ်ဆိုလည်း မမှားဘူး။ အသက်အငယ်ဆုံး စီးပွားရေးသမားပေါက်စလေးဖြစ်လျက်က ပဉ္စမမြောက် ဖိလစ် ပိုင်သမ္မတ အယ်လ်ပီဒီယိုကိုရိုနိုရဲ့ အမျိုးသားစီးပွားရေးအထူးဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုကို တောင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ခဲ့ရပြီလေ။

ဟင်နရီက 'နှစ်သက်မက်မောစရာ အောင်မြင်မှုကို ရှေ့ရှုတဲ့အချက်တွေမှာ လာဘ်မြင်ခြင်း၊ အကြံအစည်ကောင်းခြင်း၊ အပတ်တကုတ် အားထုတ်လုပ်ဆောင် ခြင်းတွေ ပါဝင်တယ်'လို့ ယုံကြည်တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဒီအခြေခံ အချက် သုံးချက်ရဲ့ ရလဒ်ဟာ အောင်မြင်ခြင်းပဲပေါ့။

“ခင်ဗျားအနေနှင့် ကံချည်းပဲ ယုံစားအားကိုးနေမယ်ဆိုရင်တော့ ရည်ရည် ဝေးဝေး ခရီးပေါက်မှာမဟုတ်ဘူး” လို့ ဟင်နရီက ပြောခဲ့တယ်။

သူဟာ ခပ်ငယ်ငယ် ရှူးဖိနပ်ဆိုင်လေးနှင့် အစပျိုးခဲ့ရာက နောက်ပိုင်းမှာ ဖိနပ်ဆိုင်တွေ အများကြီး တိုးချဲ့ဖွင့်လာနိုင်တယ်။ ဒီနောက် ဖိနပ်ဆိုင်တစ်ဆိုင် နှင့်ကပ်ပြီး ကုန်ပဒေသာဆိုင်လေး ဖွင့်မိတယ်။

ကုန်ပဒေသာဆိုင်တွေ တစ်တန်းကြီးပိုင်လာတာနှင့် တစ်ဆက်တည်း တွဲပြီး ဈေးရုံကြီးဆောက်ဖို့ စဉ်းစားခဲ့ပြန်ပါရော။

ဟင်နရီဈေးကြီးရဲ့ အများနှင့်မတူ တစ်မူခြားပုံက ဆိုင်ခန်းတွေကို ဒီပြင် လူကိုမငှားဘဲ သူ့ကိုယ်တိုင် အပိုင်ဖွင့်တာပါပဲ။

သူက ဒီဆိုင်တွေဆီက ရေတိုအကျိုးအမြတ်လောက်မှန်ပြီး တစ်နှစ်စား အနေနှင့်လည်း ရောင်းမစားဘူး။

သူ့အပြောအရဆိုရင် သူဟာ ရေရှည်သမားဖြစ်တယ်။ သူဟာ ဒီလို ဗဟိုဈေး ကြီးကို အပိုင်ကိုင်ထားခြင်းအားဖြင့် လက်လီဆိုင်ခန်းလေးတွေ အများကြီးတဲ့

ဖွင့်နိုင်သလို၊ ဈေးဝယ်သူတွေနှင့် ပစ္စည်းလာအပ်သူတွေကို ပိုပြီး အကျိုးများစေ တယ်တဲ့။

သူဟာ ဒီကိစ္စအားလုံးကို ယုတ္တိဗေဒနည်းကျ ကြောင်းကျိုးဆီလျော်စွာ စဉ်းစားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

ခုဆိုရင် ဈေးဝယ်တွေကို သူ့ရဲ့ ဗဟိုဈေးရုံ၊ ကုန်ပဒေသာစတိုးတွေနှင့် ဖိနပ်ဆိုင်တွေထဲမှာ ဟိုင်းဒီင်း တလည်လည်နှင့် မထွက်နိုင်အောင် နောင်ဖွဲ့ထား ရာ ရောက်နေတာပဲ မဟုတ်လား။

ဟင်နရီက စီးပွားရေးကျနေတာကိုတောင် အခွင့်ကောင်းယူရမယ်လို့ ဆိုပါ တယ်။

“အခြေအနေကောင်းတဲ့အချိန်မှာ လူတိုင်းက တက်တက်ကြွကြွနှင့် ကောင်း ကောင်းမွန်မွန်လုပ်ပေးမယ်၊ မကောင်းတော့ဘူးလည်းဆိုရော စိတ်ဓာတ်ကျလို့ အရှိန်အဟုန်လျှော့ပြီး စွန့်ခွာပစ်လိုက်ကြတာ ထုံးစံဖြစ်နေပြီ”

သူက သူ့ကိုယ်သူ လက်မြောက်ထွက်ပြေးသူရယ်လို့ ဘယ်တော့မှ အဖြစ် မခံဘူး။ အလိုက်သင့်မျှော်ပြီး အခွင့်ကောင်းကို ရှာလေ့ရှိပါသတဲ့။

အဲ၊ အလုပ်ကောင်းတဲ့အခါတွေမှာ လုပ်ငန်းကိုတို့ချဲ့ပြီး၊ အလုပ်မကောင်း ဘူးဆိုရင် နှစ်ဆ ပိုကြိုးစားတယ်ဆိုပဲ။

ဒါကြောင့်လည်း စစ်ကြီးပြီးချိန်က ဘာမှမရှိတဲ့လက်မဲ့ဘဝ သူညက စ.ခဲ့တာ။ နောက်တော့ နေ့ချင်းညချင်း အောင်မြင်ပျော်ရွှင်ရတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအချိန်က သူဟာ စီးပွားရေးနှင့်ပတ်သက်လာရင် စွန့်စွန့်စားစား မိုက်မိုက်ကန်ကန် လုပ်ရတဲ့သတ္တိလည်း ရှိခဲ့တယ်။

သူ့ရဲ့ တစ်ကိုယ်ရေဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် လုပ်ငန်းအောင်မြင်မှုကို အထောက် အကူပြုခဲ့တဲ့ ဘယ်နှစ်ခေါက်ဖြစ်ဖြစ် မနေမနား ဆက်တိုက်ပြေးလွှား လှုပ်ရှား နိုင်ခဲ့တဲ့ စွမ်းအားတွေလည်း အပြည့်ပါပဲ။

သူ ဘဝအောင်လံထူ တံခွန်စိုက်ခဲ့တဲ့ အဓိကအကြောင်းတစ်ခုကတော့ လူသာမန်တွေနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သူဟာ လူတွေကို လက်ရွေးစင်ရွေးပြီးသာ ပေါင်းမယ်ဆိုရင် လူများစုရဲ့ လိုအပ်ချက်နှင့် ဆန္ဒတွေကို တပ်တပ်အပ်အပ် သိမှာမဟုတ်ပါဘူး။

“ကျွန်တော်အနေနှင့် ဈေးဝယ်သူတွေကို သွေးတိုးစမ်းရာမှာ ဘယ်တော့ မှ အလွတ်မခံခဲ့တာလည်း အရေးပါတယ် ဆိုရမယ်”

သူဟာ တက္ကသိုလ်က ဒုတိယနှစ်နှင့်ထွက်ခဲ့လို့ ပညာရေး ဆုံးခန်းမတိုင် ခဲ့တဲ့ တိုင်အောင်၊ လူကဲခတ်တော့ အတော်လေးကျွမ်းတယ်လို့ ထင်ပါသတဲ့။

စီးပွားရေးသမားဆိုတာ မွေးရာပါဗီဇရှိသူတွေပါ။ လုပ်ငန်းအောင်မြင် ရေးမှာ အခြေခံပညာတတ်ဖို့ သိပ်မလိုပါဘူး။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် နှစ်ခုစလုံးပါမယ်ဆိုရင် တော့ ထူးထူးကဲကဲ ပိုကောင်းတာပေါ့။

“ဒီခံယူချက်အရ ကျွန်တော်ကလေးအားလုံးကို တက္ကသိုလ်ပညာ အရယူ ဖို့ လှုံ့ဆော်အားပေးခဲ့သလို၊ ကျွန်တော်လုပ်ငန်းခွင်ထဲရှိသမျှ ပညာရပ်မျိုးစုံကို လည်း အထူးပြု လေ့လာခိုင်းပါတယ်”

ဒီအမြင်ကို ခုစာအုပ် တစ်နေရာမှာ ဖော်ပြထားတဲ့ ‘ကာတာဆင်း သက္ကရေး’ (စင်ကာပူ)ရဲ့ အယူအဆနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါ။ သက္ကရေးက စီးပွားရေးသမားဘဝ ဟာ သန္ဓေပါလာသူတွေသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့နေရာမှာ ဟင်နရီနှင့် သဘောချင်း တူပေးမယ်၊ သူ့သားတွေကို တက္ကသိုလ်တက်ဖို့တော့ အား မပေးခဲ့တာတွေ့ရမယ်။

ဟင်နရီ တခြားလုပ်ငန်းရှင် စီးပွားရေးသမားအများစုနှင့် မတူတာရှိတယ်။ စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းဆိုက်တဲ့ ကာလတွေမှာ သက်သာရာရခဲ့တယ်။ အဲဒါ ကတော့ ‘ငွေရပေါက်’ နှင့် ‘အရောင်းအဝယ်ဖြစ်ရေး’ ဆိုတဲ့ လိုအပ်ချက်နှစ်ခုကို မျက်ခြည်ပြတ်မခံလို့ပဲ ဖြစ်ခဲ့တယ်။

သူ့ကုမ္ပဏီ ကြီးထွားပြီး အင်အားကောင်းလာရာမှာ ‘ကုန်အနှုတ်အသိမ်း ကျင်လည်မှု’နှင့် ‘ငွေကြေး ခွဲဝေသုံးခွဲတတ်မှု’တွေကလည်း တစ်စပန်းသာစေ ခဲ့ပါတယ်။

သူ့မှာ ဘယ်လောက်ပဲ အခက်ကြုံနေပါစေ၊ ဖောက်သည်တွေရဲ့ စိတ်ကျေ နပ်မှုကိုအရယူပြီး မိတ်မပျက်အောင် ထိန်းထားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီအတွက် လိုက် လိုက်လျော့လျော့ မျက်နှာချိုသွေး အသာစီးပေးတာမျိုးတွေ လုပ်ခဲ့တာပေါ့။

ဒီလို ဉာဏ်အမြော်အမြင်ကြီးမားသလောက် ဆုံးဖြတ်ချက်ကောင်း၊ လုပ်ရပ် မှန်တာကြောင့်၊ သူ့လုပ်ငန်းစုဟာ အရှေ့တောင်အာရှမှာ အကြီးကျယ်ဆုံး ဈေးရုံ ဈေးတန်းကြီးကို ဖွင့်လှစ်နိုင်သူတွေ ဖြစ်လာခဲ့တာပဲ။

သူ့ရဲ့စိမ့်အုပ်ချုပ်မှုကို နမူနာပြုရရင်လည်း ဟင်နရီဟာ လှစ်နေအောင် အကင်းပါးသလို ကုမ္ပဏီဝန်ထမ်းအားလုံးရဲ့ အထာနှင့် လိုအပ်တာတွေမှန်သမျှကို နားလည်မှုရှိရှိနှင့် ဖြည့်ဆည်းပေးတယ်။

သူ့ဈေးဆိုင်တွေရဲ့ လုပ်ငန်းအခြေအနေတွေကို ပုံမှန်သွားကြည့်ပြီး အထား အသို အပြင်အဆင်တွေကို ဆန်းစစ်တယ်။

ဈေးလာဝယ်သူတွေကိုလည်း လေ့လာတယ်။ ဝန်ထမ်းတွေနှင့် တရင်း တနှီး စကားပြောတယ်။ ရယ်လားမောလားလုပ်ပြီး ပျော်ပျော်ပါးပါးနေတတ် တယ်။

“ဒါဟာ ကျွန်တော် လုပ်ငန်းစစ်ဆေးဖို့သွားချိန်တိုင်း လုပ်နေကျပုံစံပါပဲ။ တစ်ချိန်တည်းမှာ အရောင်းစာရေးတွေနှင့် ဈေးဝယ်သူတွေ မျက်နှာချင်းဆိုင်တွေ ပြီး ရောင်းဝယ်ဆက်ဆံတာတွေလည်း တွေ့ခွင့်ရတယ်။ ဈေးဝယ်သူတွေဘက်က လိုလားချက်တွေနှင့် အကြံဉာဏ်တွေပေးတာ ကြားရတယ်။ သူတို့ပြောတာတွေ ဦးစားပေးနားထောင်ရတဲ့ သဘောကလည်း သူတို့ကို ကျွန်တော်ရုံးခန်းထဲမှာ ခေါ်တွေ့ဖို့ အချိန်ကောအခွင့်အရေးပါ မရလို့ပါပဲ။ ပြီးတော့လည်း ဈေးရုံထဲ မှာ ကြမ်းတပြေးတည်းဆိုတော့ ပိုလွတ်လပ်တယ်လေ”

ဟင်နရီရဲ့လုပ်ငန်းသုံး ကိုယ်ပိုင်ကျင့်ထုံးတွေက အစွမ်းအာနိသင်ထက်မြက် တာနှင့်အမျှ သူ့ကို ပိုင်ရှင်သူဌေးနေရာ ထိုက်ထိုက်တန်တန်ပေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါ တယ်။

သူ့ရဲ့ စိတ်ရှည်မှုနှင့် အသေးစိတ်ဂရုစိုက်တတ်တဲ့ သူ့စရိုက်ကြောင့် ကြီး မားတဲ့အခက်အခဲ ပြဿနာမှန်သမျှကို သေးငယ်ပြေပျောက်သွားသွားရစမြဲပါ။

“တိုးတက်မှု နှေးကွေးတယ်။ နောက်ဆုတ်တယ်ဆိုတာမျိုးတွေက စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းရဲ့ တစ်စိတ်တဒေသ သဘာဝမြင်ကွင်း ဖြစ်နေကျတွေပါပဲ။ ဘယ် လိုပဲဖြစ်ဖြစ် သေသေချာချာ အကွက်ချ စီမံခန့်ခွဲမယ်။ အဲဒီအစီအမံတွေကို နိုင် နိုင်နင်းနင်း အကောင်အထည်ဖော်မယ်ဆိုရင် အရှိန်ပြန်ရလာမှာ မလွဲပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ လုပ်ငန်းခွင်မှာ ခေါင်းအေးအေးထား၊ အပိုင်စဉ်းစားပြီး လုပ်နေကျပါပဲ”

ဟင်နရီဟာ မိသားစုလုပ်ဆောင်မှုတွေအနေဖြင့် လုပ်ငန်းကို ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်စေတဲ့ မှန်ကန်တဲ့နည်းလမ်းဖြစ်လင့်ကစား၊ လုပ်ငန်းပမာဏ ကြီးသထက်ကြီး

လာတဲ့အခါ မိသားစုကို ကူညီလက်တွဲနိုင်မယ့် ကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်တွေ လို အပ်လာလိမ့်မယ်လို့ ယူဆပါတယ်။

သူကလေးအားလုံး (သမီးနှစ်ယောက်၊ သား လေးယောက်) သူ့လုပ်ငန်း မှာ ဝင်လုပ်နေကြပေမယ့်၊ ဟင်နရီအနားယူသွားရင် အမွေခံဆက်လုပ်မယ့်သူတွေ ဟာ သူတို့လား၊ အပြင်လူလား မေးစရာဖြစ်လာပါတယ်။

ဟင်နရီ ပြောတာကတော့

“မိသားစုလုပ်ငန်း ဖြစ်ထွန်းမှုကိုထိန်းထားဖို့ သားသမီးတွေဟာ လုပ် ငန်းထဲမှာ စိတ်ဝင်တစား ဆက်ရှိနေဖို့လိုပါတယ်” တဲ့။

ဒီအတွက် သူဟာ သူ့ကလေးတွေကို ချောလားချောက်လား မလုပ်ခဲ့ ပါဘူး။

သူက သူတို့ကို အလုပ်ထဲခေါ်ပြုပြီး ခပ်ငယ်ငယ်ကတည်းကပဲ လေ့ကျင့် ပေးခဲ့တာပါ။

ပြီးတော့ တက္ကသိုလ်တက်တဲ့အချိန်ကစပြီး လုပ်ငန်းခွင်ထဲမှာ တစ်နာရီ ရရ၊ တစ်ရက် ရရ၊ ဒါမှမဟုတ် နေ့စဉ် အချိန်တစ်ချိန်ဆိုသလို ဝင်လုပ်ခိုင်းခဲ့ ပါတယ်။

သူ့သားသမီးတွေကို အလုပ်ခွင်ဝင်စေတဲ့အခါ အရောင်းစာရေး၊ သို့မဟုတ် အလှားတူနေရာမျိုးမှာပဲထားပြီး၊ အကြီးအကဲသူဌေးနေရာ ဘယ်တော့မှမပေးခဲ့ ဘူးလေ။

အောက်သက်ကြေအောင် ခိုင်းတာပဲ ဆိုမလား။

နောက်တစ်နည်းအားဖြင့် ဇွတ်အမွေတည်ရာမရောက်ဘဲ လုပ်ရင်းကိုင်ရင်း ကျွမ်းကျင်ပြီး ဝါသနာပါလာတဲ့နေရာကို သူတို့ဘာသာသူတို့ ရွေးခိုင်းတဲ့အဓိပ္ပာယ် ပါပဲ။

အချုပ်ဆိုရရင် ဟင်နရီက သူဟာ ဧရာမအိပ်မက်ကြီး မက်ခဲ့သူဖြစ်ပြီး ဒါဟာ အောင်မြင်မှုအတွက် မရှိမဖြစ်တဲ့ လက္ခဏာတစ်ရပ်လို့ ဆိုရမှာပါတဲ့။

“ကိုယ့်စိတ်ကြိုက်ပန်းတိုင်တွေ သတ်မှတ်ထားပါ။ ကျွန်တော်ဆိုရင် အစပိုင်းမှာ ရူးဖိနပ်လုပ်ငန်းမှာ အကြီးမားဆုံးလူ ဖြစ်ချင်ခဲ့တယ်။ ဒီနောက် အကြီးမားဆုံး ကုန်ပဒေသာစတိုးကြီးတွေ ပိုင်ချင်လာတယ်။ နောက်တစ်ခါ

အကြီးမားဆုံး ဈေးမြို့ကြီးကို တမ်းတလာတယ်။ ဒီအိပ်မက်တွေဟာလည်း ဖြစ်နိုင် ခြေရှိမှုအပေါ်မှာ အခြေခံပြီး တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်နွယ်နေတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဒီအတူပဲ ကျွန်တော်အိပ်မက်တွေကြားမှာ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု သိပ်မဝေးဘဲ နီးနီးစပ်စပ် ကပ်နေတာ သတိထားမိတယ်။ အဲ၊ ပထမအိပ်မက် ရုပ်လုံးပေါ်အောင်လုပ်ပြီး တာနှင့် ဒုတိယအိပ်မက် ပေါ်လာပြီး နောက်တစ်ခု နောက်တစ်ခု ဆက်ဖြစ်သွား ပြန်တယ်။

ဟင်နရီရဲ့ ပထမဆုံးနှင့်အကြီးဆုံး ကုန်ပဒေသာတိုက်ကြီးက မာကက်တီ မှာရှိပြီး၊ သူပထမဈေးရွာနှင့် ဈေးမြို့တော်ကြီးကို 'အက်စ် အမ် စီတီ' လို့ခေါ်ပြီး ၁၉၈၃ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၅ ခုနှစ်ကြား ဆိုးသွမ်းသောင်းကျန်းလှတဲ့ မာကီစလက်ထက် မှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၁၅၀ အကုန်အကျခံပြီး တည်ဆောက်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

“အဲဒီအချိန်က လူအတော်များများက ကျွန်တော်တော့ ရူးနေပြီလို့တောင် ထင်ခဲ့ကြတာကလား။ အတိုးနှုန်းက လေးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းတိုး ရှိနေတဲ့အချိန်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က ပိုက်ဆံမချေးဘဲ ဈေးကြီး ဆောက်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့် အနေနှင့် ဒီနေရာကို စည်ကားအောင်လုပ်နိုင်မယ်လို့ သေချာပေါက်ယုံကြည် တယ်။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးတွေရဲ့ အစွမ်းသတ္တိကိုလည်း သိထားတယ်။ ဒါနှင့်အမျှ အကြီးအကျယ်မှာပြီလို့ မယူဆဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ မပိုင်ဘဲနှင့် ပုံအောတတ် တာမှာ မဟုတ်ဘဲ”

ပြီးတော့ သူက အဓိကအရေးကြီးဆုံးအနေနှင့် 'သန့်သန့်လေး' ဆိုတဲ့မူ ကို သုံးတယ်။ နောက် 'သာတူညီမျှ သဘောတရား' ကိုပါ လက်ကိုင်ထားတာပဲ။

ပစ္စည်းကောင်းရမယ်၊ ဈေးမှန်ရမယ်၊ ဝန်ထမ်းတွေကို သင်တင့်တဲ့အခွင့် အရေးတွေ ပေးမယ်ဆိုရင် သူ့စတိုးဆိုင်ကြီးနှင့် ဈေးကြီးတွေ တစ်ထစ်ချ အောင် မြင်ရမှာပဲ ပေါ့။

“ကိုယ့်ထမင်းရှင်တွေကို သက်သက်သာသာနှင့် လိုဘဲဖြည့်ပေးရေးဆိုတဲ့ မူ တစ်မူတည်းပဲ ချမှတ်ခဲ့တယ်”

သူ အလုပ်ကနားဖို့နှင့်ပတ်သက်လို့တော့ ဟခြားလုပ်ငန်းရှင်တွေနှင့် အလားတူပါပဲ။ အနားယူတယ်ဆိုတာ သူ့ဝေါဟာရထဲ မပါသလို၊ လက်လွှဲ ပခုံးပြောင်းချိန်အထိ အလုပ်လုပ်နေဦးမယ့်လူစား။

“ကျွန်တော်က တဖြည်းဖြည်းလျှော့သွားတာကို ပိုကြိုက်တယ်ဗျ။ ကျွန် တော် အစွမ်းတန်ခိုးထက်တုန်းမှာ ကလေးတွေကို ကြီးကြပ်ထိန်းကျောင်းသွား ရဦးမယ်။ အိပ်ရာထဲ လဲတဲ့အချိန်ထိ စောင့်လို့မဖြစ်ဘူးဗျ”

သူ့အောင်မြင်မှုများတွင် ရင်ထဲမှဆန္ဒကို ပွားများထက်သန်အောင် မွေးမြူ ခြင်းသည်လည်း အကြောင်းတစ်ခုအနေဖြင့် ပါဝင်သည်ဟု သူက ဆို၏။

“ကျွန်တော်ဟာ လိုချင်တာတစ်ခုကို ရပြီဆိုတာနှင့် နောက်စိန်ခေါ်မှု တစ်ခုကို ဆက်လှမ်းတော့တာပဲ။ ငွေဆိုတာ ပဓာနမဟုတ်ပါဘူး။ အခြေအရံ သက်သက်ပါ။ ကျွန်တော်တွက်တဲ့အထဲမှာလည်း ငွေ မပါဘူး။ ကျွန်တော် အဓိကထားတာက စားသုံးသူတွေအတွက် ကောင်းမွန်တဲ့အသစ်အဆန်းတွေကို တီထွင်ဖန်တီးပေးဖို့ပဲ။ ကျွန်တော့်အဖို့ ဒီလူတွေဟာ အရေးအကြီးဆုံးပဲ ဖြစ်ပါ တယ်”

ဟင်နရီက အလုပ်လုပ်ဖို့ပဲ ဝါသနာကြီးပေမယ့်၊ သူ့ရုံးခန်းခံရုံမှာတော့ ပြိုင်မြင်းတစ်ကောင်ပုံ ချိတ်ထားတာ တွေ့ရပါတယ်။

ဒါကလည်း ဝူအမ်ကျွန်းမှာနေတဲ့ သူ့စီးပွားဖက်တစ်ယောက်က ဩစတေး လျ မြင်ပွဲကိုဖိတ်ပြီး ဝယ်ခိုင်းတာနှင့် ပြိုင်ပွဲဝင်ခိုင်းရင်း မြတ်ရင်ရောင်းဖို့ ဝယ် ခဲ့တာပါတဲ့။

“ဒီကောင်က နှစ်ပွဲသုံးပွဲတော့ နိုင်သားဗျ”

ဟင်နရီက ပြုံးပြီးပြောပါတယ်။

သူ့ရုံးခန်းထောင့်မှာလည်း ဧရာမလှောင်အိမ်ကြီးနှင့် ဖိလစ်ပိုင်သိမ်းငှက် ကြီးတစ်ကောင် မွေးထားတာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

သူ့သား ဟာလီက ဟင်နရီဟာ သိမ်းငှက်တွေကို အရူးအမူးချစ်တယ် ဆိုပဲ။

ဟင်နရီက သူ့သားစကားအဆုံးမှာ-

“တကယ်လို့ ကျွန်တော့်သာ တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ဖြစ်ရမယ်ဆိုရင် သိမ်း ငှက်တစ်ကောင်ပဲ ဖြစ်ချင်တယ်ဗျ” တဲ့။

ကျွန်တော် သူ့ဆီကအပြန်လမ်းမှာ ဟင်နရီဟာ သိမ်းငှက်တွေကို ဘာ ကြောင့်များ ဒီလောက် စိတ်ဝင်စားခဲ့တာလဲ။ သိမ်းငှက်တွေမှာ သူ အားကျနှစ်

သက်စရာ ဘယ်လိုအရည်အသွေးတွေများ ရှိလို့ပါလိမ့်လို့ အတွေးနယ်ချဲ့ရတော့ ပါတယ်။

နောက်တစ်ခါ သူနှင့်ပြန်တွေ့ရင်တော့ ကျွန်တော် သူ့ကို ဖွင့်ပြောဖြစ်မယ် ထင်ပါတယ်။

ဟင်နရီနှင့် သိန်းငှက်ဟာ ခွဲခြားမရသလို၊ သိန်းငှက်ရဲ့ ခွန်အားတွေ၊ ရည်မှန်းချက်တိကျပြတ်သားမှုတွေ၊ ရဲရဲရင့်ရင့်ဆုံးဖြတ်ပြီး တိုက်ပွဲဝင်တတ်တဲ့ စရိုက်တွေ ဟင်နရီမှာလည်း တစ်ထပ်တည်းရှိနေတာပဲ မဟုတ်ပါလား။

အင်ဒိုနီးရှား

အိဘရာဟင် ရစ်စ်ဂျက်ဒ်

IBRAHIM RISJAD

ရစ်စ်ဂျက်ဆင် လုပ်ငန်းစု တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ

အိဘရာဟင် ရစ်စ်ဂျက်ဒ်သည် အင်ဒိုနီးရှား နိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံး စုပေါင်းလုပ်ငန်းစုကြီးဖြစ်သော ကုမ္ပဏီပေါင်းစုံ ဆလင်းမ်ဂရုကို မူလတည်ထောင် သူများတွင် ပါဝင်ခဲ့၏။ ထိုကုမ္ပဏီသည် ဂျုံနှင့် ဘိလပ်မြေလုပ်ငန်းများကို အဓိက လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်၏။ လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်က သူပိုင် ရစ်စ်ဂျက် ဆင်ဂရုကို တည်ထောင်ကာ အရေးကြီးသော ကဏ္ဍ များဖြစ်သည့် သဘာဝသယံဇာတရင်းမြစ်များ ဖော် ထုတ်ရေး (ကျောက်မီးသွေးနှင့် လိပ်သည်းကျောက်)၊ စိုက်ပျိုးရေး (ကော်ဖီ၊ စားအုန်း၊ ရော်ဘာ၊ ကိုကိုး)၊ အိမ်ခြံမြေအကျိုးဆောင်လုပ်ငန်း၊ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု (ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ အာမခံနှင့်အခြေခံလိုအပ်ချက်များ ထွန်းကားရေး)၊ စက်မှုကုန်ထုတ်ခြင်း (ဘိလပ်မြေ၊ ကြေးထည်၊ ကွန်ကရစ်၊ ရေယွန် နိုင်လွန်)၊ ဝန်ဆောင် မှုများ (နိုင်ငံတကာ ကုန်တင်ပို့ခြင်း၊ စီမံကိန်းကွပ်ကဲ ဖော်ဆောင်ခြင်း၊ ခရီးသွားလာရေးနှင့် အပန်းဖြေလုပ် ငန်း)၊ ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို တာဝန်ခံဆောင် ရွက်လျက် ရှိ၏။

အိဘရာဟင် ရစ်ဂျက်စ်

အိဘရာဟင်ကို တွေ့လိုက်တာနှင့် ခင်ဗျားဟာ လူတကာကို ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုပေးနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်နှင့် ဆုံဆည်းရပြီလို့မှတ်ပါ။

သူဟာ သူ့ရဲ့အကြီးအကျယ်အောင်မြင်မှုတွေနှင့် ပတ်သက်လို့လည်း မိုးတစ်လုံးလေတစ်လုံး ကြွားလုံးထုတ်ပြီး ဝင့်ဝါမောက်မာခြင်းမရှိသလို သူဟာ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်တွေအတွင်း သူ့ရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင်ကို အရောက်လှမ်းခဲ့ရာမှာလည်း ပျော်ရွှင်မှုနှင့် ကျေနပ်ရောင့်ရဲမှုအတွက်သာ ဖြစ်တယ်။ ငွေကြေးရလို့မူတစ်ခုတည်း အဓိကမဟုတ်ကြောင်း သိသာပါတယ်။

အိဘရာဟင်ကို ၁၉၃၄ ခုနှစ် မတ်လ ၂ ရက်မှာ ဆူမတ္တရာမြောက်ပိုင်း အက်ဆီပြည်နယ်က ဆစ်ဂလီရွာလေးမှာ မွေးခဲ့တာပါ။ အဲဒီမှာ သူ့အဖေက အထည်ဆိုင်လေး ဖွင့်ရောင်းတယ်လေ။ သူဟာ သမီး တစ်ယောက်၊ သား သုံးယောက် မွေးတဲ့အထဲက ဒုတိယမြောက်ပါပဲ။

“ငယ်ငယ်က ကျွန်တော့်စိတ်ကူးယဉ်မျှော်မှန်းချက်က အဖေလို ဈေးရောင်းရုံလောက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အထက်က အစ်ကိုအကြီးဆုံးက အရမ်းဆိုးတာ။ ဒီတော့ ကျောင်းဆင်းတာနှင့် ကျွန်တော်က ဆိုင် ကူရောင်းရတော့တာပေါ့။ ကျွန်တော့်အနေနှင့် ဆိုင်ရောင်းရတာ ပျော်နေပြီ။ နေ့စဉ်ဝတ္တရားလို့တောင် မမှတ်ခဲ့ပါဘူး။”

အိဘရာဟင် ရစ်ဂျက်စ်-ကိုးနှစ်အရွယ်မှာ ဆူမတ္တရာကျွန်းကို ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မီး ကူးလာပါတယ်။ သူ့ခမျာ မူလတန်းကျောင်းအောင်ခဲ့ပေမယ့်၊ အလယ်တန်းကို ဆက်တက်ခွင့် မရတော့ပါဘူး။

စစ်အပြီးကျတော့ ဘာသာရေးကျောင်းမှာ 'ဘော်ဒါနှစ်နှစ် သွားနေပြီး ၁၉၅၀ ခုနှစ်မှာ ရွာပြန်ခဲ့ရာက ၁၆ နှစ်ကျမှ အထက်တန်းကျောင်း ပြန်တက်ခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၅၂ ခုနှစ် ဒါရူးလ်အစ္စလာမ် ပုန်ကန်မှုကြောင့် စာသင်ပျက်ခဲ့ရပြန်ပါတယ်။ ခွဲထွက်ရေးသမားတွေက သမ္မတ ဆူကာနိုကို ဆန့်ကျင်ပုန်ကန်တာမို့ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်တဲ့အတိုင်း အင်မတန် ကြောက်စရာကောင်းခဲ့ပါတယ်။

“ဒီစစ်ကြီးနှစ်ခုက ကျွန်တော်ပညာရေးကို အနှောင့်အယှက်ပေးခဲ့ပေမယ့် အဆိုးထဲက အကောင်းဆိုရမယ့် တိုးတက်မှုနှစ်ခု ရခဲ့ပါတယ်။ တစ်ခုက ဘာသာရေးကျောင်း တက်ခဲ့ရာက လူ့ကျင့်ဝတ်လူ့စည်းကမ်းတွေရဲ့ အရေးပါပုံကို သိခဲ့ရတာဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယအနေနှင့် ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ချိန်မှာ အဖေက ဆစ်ဂလီမှာ မနေခိုင်းဘဲ မိဒန်က သူ့သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်ဆီ ပို့ခဲ့တာပါပဲ။ အဲဒီမှာ လွတ်လပ်မှုရဲ့အရသာ၊ လူလူချင်းပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှုရဲ့ တန်ဖိုးတွေကို နားလည်ခဲ့ရပါတယ်”

သူ့အစ်ကိုကြီးက မိုက်လုံးကြီးကြီးနှင့် ဆက်မိုက်နေလေတော့ သူ့အဖေရဲ့ အစွမ်းအစတွေအားလုံး အငယ်ဖြစ်တဲ့ သူပဲ စုပြုံရခဲ့ပါသတဲ့။

အိဘရာဟင်ဟာ မိဒန်က စက်ချုပ်ဆိုင်မှာ ဝင်လုပ်ပြီး ရတဲ့ငွေနှင့် အလွတ်ပညာသင် ညကျောင်း တက်ခဲ့တယ်။ နောက် ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဂျာကာတာမြို့ကြီးပေါ် မတက်ခင် တရုတ်သွင်းကုန်ထုတ်ကုန်ကုမ္ပဏီတစ်ခုမှာ နှစ်နှစ် အလုပ်လုပ်ခဲ့သေးတယ်။ ကုမ္ပဏီအတွေ့အကြုံအရ ဂျာကာတာမှာ အလုပ် အလွယ်တကူရပြီး၊ သုံးနှစ် ဆက်လုပ်ခဲ့ရပြန်ပါတယ်။

ဒီနောက် သူ့အဖို့ ထူးထူးခြားခြား ကံထူးလာတယ် ဆိုရမယ်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ သူဟာ စီးပီးရာဒါနာမည်နှင့် ကိုယ်ပိုင် သိလပ်မြေအရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်း ထောင်မိတယ်။

“ဒီတင် ငွေရင်းငွေနှီးရှာကြရင်းက တရုတ်သွေးပါတဲ့ကုန်သည်တွေဖြစ်တဲ့ လျမ်ရှန်ကောင်၊ သူ့အစ်ကို လျမ်ရှန်လယွန်းတို့နှင့် ဆက်မိတယ်။ အဲဒီကာလက ငွေချေးမယ်ဆိုရင် အတိုးယူတာထက် အမြတ်ပေစုခွဲပေးရတာ ပိုကြိုက်ကြတယ်။ ဒီနည်းနှင့် ကျွန်တော်နှင့် မစွတာလျမ်တို့ တွဲလုပ်ကြတာပါပဲ”

လုပ်ငန်းဖြစ်ထွန်းအောင်မြင်ခဲ့ကြပြီး နောက်နှစ်နှစ်အကြာမှာ အခု ဂျူဟာ ဆူတန်တိုလို လူသိများနေတဲ့ တရုတ်စီးပွားရေးသမား လင်းအွန်ဘိန်းနှင့် ထပ်ပေါင်းမိပြန်ရော။

“ကံကောင်းတာနှင့်အမျှ အချိန်အခါပေးလာပုံက ဆူကာနိုအုပ်စိုးတဲ့နှစ်တွေမှာ စီးပွားရေးကို အစိုးရက တင်းတင်းကြပ်ကြပ်ကိုင်ပေးမယ်၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ် ဆူဟာတို တက်လာတော့ တင်းကြပ်မှုတွေလျော့ပြီး စီးပွားလမ်းတွေ ဖွင့်ပေးတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ လူတွေက နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်ရေးကို ကောင်းကောင်းမကျွမ်းသေးတာလည်း ကျွန်တော်တို့အတွက် အကွက်ကောင်းဆိုးကဲခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ ဆူဟာတိုရဲ့ မူဝါဒအရ တရုတ်လူမျိုးတွေနှင့် တိုင်းရင်းသားတွေ ပူးပေါင်းလုပ်တာကိုလည်း အားပေးခဲ့တယ်”

ဒီလိုနှင့် လျမ်ညီနောင်နှင့် အိဘရာဟင်တို့ဟာ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုနှင့် သစ္စာရှိမှုကို အခြေခံပြီး အကျိုးတူလုပ်ငန်းတွေ တည်ထောင်အောင်ပွဲခံခဲ့ကြရတော့တာပဲ။

သူတို့နှင့်အတူ ဆူဟာတိုရဲ့ ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲ ဆုဝီကတံမိုနိုပါ ထပ်ပေါင်းပြီး ပီ၊ တီ၊ ဝါရင်ဂန် ကင်ကာနာကုမ္ပဏီရယ်လို့ ဖြစ်လာပြန်တယ်။

“ကျွန်တော်တို့ဟာ အစပိုင်းမှာ ရော်ဘာလုပ်ငန်း လုပ်ကြတယ်။ ဒီနောက် တစ်ဆင့်တက်ပြီး ဂျူစက်နှင့် ဘီလပ်မြေထုတ်လုပ်ရေး ထောင်တယ်။ စလင်းဂရ အဖြစ်နှင့် ဒီလုပ်ငန်းတွေကို အဓိက ဦးဆောင်ခဲ့တာပဲ”

လျမ်နှင့် ဆုဝီကတံမိုနိုက အစိုးရနှင့်ဆက်သွယ်ရေးကို တာဝန်ယူပြီး၊ အိဘရာဟင်က အစုဝင်တွေနှင့် ညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်ရတယ်။ ဂျူဟာဆူတန်တိုက စာချုပ်ချုပ်ရာမှာ တာဝန်ခံရတယ်။

“၁၅ နှစ်လုံးလုံး ကျွန်တော်တို့ဟာ စုပေါင်းရုံခန်းက အစည်းအဝေးခန်းထဲမှာ တစ်နေ့တာ အလုပ်မစ၊ခင် တစ်နာရီ၊ ထမင်းစားပြီး တစ်နာရီ လူချင်း ဆုံပြီး လုပ်ငန်းကိစ္စတွေ ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါတယ်”

အိဘရာဟင်မှာ အကြီးဆုံး ၃၂ နှစ်၊ အငယ်ဆုံး ကိုးနှစ်ရှိတဲ့ သားသမီး ခုနှစ်ယောက် စွန်းကားခဲ့ပါတယ်။ ငါးယောက်က ပထမဇနီး ဖာတီမာနှင့်ရပြီး၊ ကျန်နှစ်ယောက်က ဒုတိယဇနီး ဒေါက်တာစာကီယာနှင့် ရခဲ့ပါတယ်။

စာရေးသူက သူ့ကို လျှမ်းလျှမ်းတောက်အောင်မြင်နေတဲ့ သူ့အဖို့ ကလေးတွေကို ဘယ်လိုဘဝအမြင်မျိုးနှင့် ကြီးပြင်းအောင် သွန်သင်ထိန်းကျောင်းခဲ့ပါသလဲလို့ မေးမိပါတယ်။

အိဘရာဟင်က

“ကျွန်တော့်အနေဖြင့် သားသမီးတွေ မပျက်စီးအောင် ကြီးစားတဲ့သဘောနှင့် အကြံ သုံးခု ပေးခဲ့ပါတယ်။ နံပါတ် ‘တစ်’ က လက်ရှိအခြေအနေနှင့် ကွာခြားတဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ဘဝဟောင်း။ တစ်နည်းဆိုရင် ဘယ်ဘဝက လာတယ်ဆိုတာ အသိပေးပြီး၊ ခုလက်ရှိအတိုင်း အမြဲနေသွားရမယ်လို့ မမျှော်လင့်ဖို့ သတိပေးတာပါ။ ‘နှစ်’ အချက်က မိသားစုအတွင်း ချစ်ချစ်ခင်ခင် ညီညီညွတ်ညွတ်နှင့် နေသွားဖို့ အရေးကြီးတယ်လို့ မပြတ် သွန်သင်တိုက်တွန်းတာပါပဲ။ ‘သုံး’ အနေနှင့် ပညာထူး ချွန်ရေးကို ဦးစားပေးဖို့ ဖိအားပေးပါတယ်။ ခုတော့ ကျွန်တော့်ကလေးတွေ အားလုံး တက္ကသိုလ်တက်ကြရတော့မယ်ဆိုတာ ထုတ်ကြွားရတော့မှာပဲ”

သူက အင်ဒိုနီးရှားစီးပွားရေးသမားတွေကို အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် အကြံပြုသွားတာကတော့ ...

“တစ်စုံတစ်ဦးဟာ တစ်ကမ္ဘာလုံးလွှမ်းခြုံရေးစီးပွားရေးစနစ်ရဲ့ ပတ်သက်ပါဝင်မှုနှင့် အင်ဒိုနီးရှား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေအတွက် နိုင်ငံတကာနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်မှုတွေကို နားလည်မယ်ဆိုရင် အောင်မြင်ရေးကို ထူးထူးခြားခြား အထောက်အကူ ပြုနိုင်ပါလိမ့်မယ်” တဲ့။

ပြီးတော့လည်း

“လူငယ်တွေကို ဂရုပြုစေချင်တာက တစ်ဦးချင်း စိတ်ဓာတ်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုစွမ်းရည်တွေ မြင့်မားအောင်ကြိုးစားဖို့ အရေးကြီးတယ် ဆိုတာပါပဲ”

ဘဂ္ဂနိုင်း

ဟာဂျီ အိုက်ဒရစ်စ် ဘင်. ဟာဂျီ အဘက်စ်
HAJI IDRIS BIN HAJI ABAS

အာကီတက် အိုက်ဒရစ်စ်
တည်ထောင်သူ၊ အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်

အာကီတက် အိုက်ဒရစ်စ်သည် ဘဂ္ဂနိုင်း ဗိသုကာ လုပ်ငန်းများ၏ ဦးဆောင်ကုမ္ပဏီကြီး ဖြစ်၏။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်၌ တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ဗိသုကာပညာရှင် သုံးဆယ့်ကျော် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည်။

အိုက်ဒရစ်စ်၏ ဦးစီးဆောင်လုပ်ခဲ့သော အဆောက်အဦများမှာ အရေးပါပြီး အမှတ်တရ တွင်ကျန်ခဲ့ရ၏။ ထိုအထဲမှ နမူနာ အနည်းငယ်ပြုရသော် ဘဂ္ဂနိုင်းဘဏ်၊ နိုင်ငံတကာညီလာခံ ဗဟိုခန်းမ၊ ဘဂ္ဂနိုင်းဒါရူစလင် တက္ကသိုလ် စက်မှုဝန်ကြီးဌာန အဆောက်အဦတို့ပင် ဖြစ်ကြသည်။

၎င်း၏အဖွဲ့အနေဖြင့် ပင်မစီမံကိန်းများ ချမှတ်ခြင်း၊ မြေနေရာ ရွေးချယ်သတ်မှတ်ခြင်း၊ စမ်းသပ်လေ့လာခြင်း၊ အဆောက်အဦ ဒီဇိုင်းပုံစံများ ရေးဆွဲခြင်း၊ စီမံကိန်း ဦးစီးလုပ်ဆောင်ခြင်း လုပ်ငန်းရပ်များကို အထောက်အကူပြုခဲ့ကြသည်။

ဟာဂျီ အိုက်ဒရစ်စ် ဘင်၊ ဟာဂျီ အဘက်စ်

အိုက်ဒရစ်စ်ဟာ ၁၉၈၅ ခုနှစ် ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းမထောင်ခင် ခြောက်နှစ် မှာ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများဌာန၌ အမှုထမ်းခဲ့ပါတယ်။ ဒီနေ့တော့ အမျိုးသား စက်မှုနှင့် ကုန်သည်ကြီးများအသင်း ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အေပက်လုပ်ငန်း အကြံပေးကောင်စီ ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်နေပါပြီ။

ကျွန်တော် အိုက်ဒရစ်စ်ကို သူ့အိမ်မှာ သွားတွေ့ခဲ့တာပါ။ သူ့အိမ်ဘေးပေါက်က ဝင်လိုက်တဲ့အခါ ရိုးရိုးပျဉ်ထောင်အိမ်တစ်လုံး လောက်တောင် မကောင်းသလို ထင်ရပါတယ်။

ဒါပေမယ့် သူ့ဧည့်ခန်းမကြီးထဲရောက်တာနှင့် ပါးစပ်အဟောင်းသား ဖြစ်သွားရတော့တာပါပဲ။ နံရံပြည့် မှန်ကာထားပြီး အိမ်အပြင်မှာ ရေတံခွန် တစ်ခုက ရေကူးကန်ထဲ ရေတွေ တသွင်သွင်စီးကျနေတာ အတိုင်းသားတွေလိုက် ရလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဧည့်ခန်းထဲမှာလည်း နှစ်နှင့်ချီ စုဆောင်းထားပုံရတို အနုပညာလက်ရာ တွေ၊ တိုလီမုတ်စ အထူးအဆန်းပစ္စည်းတွေနှင့် ပြည့်နေတာကလား။

ဘာပဲပြောပြော အိုက်ဒရစ်စ်ထွင်ထားတဲ့ အဆန်းတကြယ်မြင်ကွင်းကျယ် ကြီးကတော့ မြင်သူတိုင်း ငေးမောအံ့ဩလောက်ပါလေရဲ့။

အိုက်ဒရစ်စ်ကို ၁၉၅၀ ခုနှစ် မေလ ၂၀ ရက်မှာမွေးခဲ့ပြီး၊ မွေးချင်း ရှစ် ယောက်မှာ သူက ဒုတိယပါ။

သူ့အဖေက တံငါသည်တစ်ဦး ဖြစ်တယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ အစိုးရပြည်သူ့ လုပ်ငန်းဌာနမှာ စက်မောင်းအဖြစ် ဝင်အမှုထမ်းခဲ့ပါတယ်။

သူတို့မိသားစုဟာ ဘဂ္ဂုနိုင်ငံမြို့တော် ဘန်ဒါဆရီ ဘဂဝမ်အပိုင် ကမ်ပွန်း အဲယားဆိုတဲ့ ရေပေါ်ရွာလေးမှာ နေခဲ့ကြပါတယ်။ ရေပေါ်ရွာဆိုတဲ့အတိုင်း ရွာ ထဲမှာတိုင်စိုက်ပြီး ရေပေါ်မှာ အိမ်ဆောက်ထားကြတာပါ။

“ကျွန်တော်တို့ မောင်နှမတစ်သိုက် မြစ်ထဲမှာ ရေကူးပြီးဆော့ကြတာ ခုထိ မမေ့နိုင်စရာ ကလေးဘဝကမြင်ကွင်းပါပဲ။ ကျောင်းသွားတော့လည်း လှေနှင့် မြစ်ကိုဖြတ်ပြီး လှေဆိပ်ကမှ လမ်းလျှောက်သွားကြရတာပါ။ ညဘက် ထမင်းစား၊ စာကျက်ရင်တော့ ပယောင်းတိုင် ထွန်းရတာပေါ့။ သောက်ရေကတော့ ရေတွင်း ကနေ ပုံးနှင့် ထမ်းရတယ်လေ။ ကျွန်တော့်ဘဝကို နောက်ကြောင်းပြန်ကြည့်ရင် ငယ်ငယ်က အတော်လေး အောက်တန်းနောက်တန်းကျခဲ့တယ် ဆိုရမှာပဲ။ ဒါ ပေမယ့် ကျွန်တော့်ရဲ့ကလေးတွေကိုတော့ ဒီလို ပေါက်လွတ်တဲ့စားဘဝမျိုး အရောက် ခံမှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။”

အိုက်ဒရစ်ဟာ သူတို့ရွာ ‘မလေး’ကျောင်းက မူလတန်းအောင်၊ အစိုးရ စာမေးပွဲတွေနှင့် အက်စ်အိုအက်စ်ကောလိပ်က အတန်းအောင်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်တို့ခေတ်က ဘဂ္ဂုနိုင်ငံမှာ တက္ကသိုလ် မရှိသေးပါဘူး။ ကျွန်တော် ဟာ စာမေးပွဲမှာ အမှတ်ကောင်းပြီး ပညာသင်ဆရာတစ်ယောက်နှင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ မလေးရှားက မာရာစက်မှုသိပ္ပံမှာ သွားတက်ရပါတယ်။ အဲဒီ စက်မှုကျောင်းကပဲ ဗိသုကာဒီပလိုမာဘွဲ့ ရခဲ့ပါတယ်။”

ကျွန်တော်က သူ ဘာကြောင့် ဗိသုကာပညာကို ရွေးချယ်ခဲ့ရပါလိမ့်လို့ စပ်စုမိပါတယ်။ သူက-

“အဲဒီတုန်းက ကျောင်းတွေမှာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရယ်လို့ မည်မည်ရရ သင်ပေးတာ မရှိသေးပါဘူး။ ကျွန်တော်ကလည်း အနုပညာဝါသနာ ပါတာနှင့် အဆောက်အဦတွေဆောက်တဲ့အတတ်ကို စိတ်ဝင်စားခဲ့တာပါ။ ပန်းချီ ပညာကို အထက်တန်းကျောင်းမှာ မသင်ပေမယ့်၊ ကျွန်တော့်ဘာသာ ကျွန်တော် လေ့လာလိုက်စားခဲ့ရာက ဗိသုကာပညာမှာ ကျွန်တော် ဈာန်ဝင်စားတဲ့ပန်းချီနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးကိုလုပ်ရင် ဖြစ်မယ်လို့ အကြံပေါက်ခဲ့တာပဲ ဆိုပါတော့။”

သူ့အဖေက ပညာမတတ်တဲ့ တံငါသည်ကြီးဖြစ်ခဲ့လင့်ကစား သူ့သား သမီးတွေကိုတော့ ပညာ မတတ်တတ်အောင် သင်ပေးခဲ့ရပါတယ်။

သူ့အဖေရဲ့သဘောကတော့ ပညာတတ်တာဟာ အလောသုံးဆယ်ငွေရှာ ပို့မဟုတ်ဘဲ၊ အစိုးရဝန်ထမ်းလုပ်ဖို့သာ ဖြစ်ပါသတဲ့။

မလေးရှားစက်မှုသိပ္ပံမှာ အိုက်ဒရစ်နှင့် ဘဂ္ဂုနိုင်ငံသားတွေ နောက်ဆုံးနှစ် တက်နေတုန်း ဘဂ္ဂုနိုင်ငံနှင့် မလေးရှား နိုင်ငံရေးအဆင်မပြေမှုကြောင့် ကျောင်းသား အားလုံးကို အစိုးရက ပြန်ခေါ်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီနောက် ကျောင်းသားတွေ ပညာရေးမထိခိုက်အောင်ဆိုပြီး ကမ္ဘာပေါ်က ကြိုက်ရာတက္ကသိုလ်ဆက်တက်လို့ စေလွှတ်ခဲ့တဲ့အတွက် အိုက်ဒရစ်လည်း အင်္ဂလန်မှာ လပိုင်းလောက်၊ ပြီးတော့ ဩစတြေးလျက နယူးဆောက်သ်ဝေးလ် စက်မှုသိပ္ပံမှာ ဘွဲ့ရတဲ့အထိ ဆက်တက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

“ဒီလို နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တွေကို ပညာသင်သွားခဲ့ရတဲ့ အကျိုးဆက်က ကျွန်တော် လွတ်လပ်တဲ့အရသာကို ပိုသိလာပြီး၊ ဘယ်ပတ်ဝန်းကျင်မှာမဆို လိုက်လျောညီထွေ ဝင်ဆံ့အောင်နေတတ်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ ရခဲ့ပါတော့တယ်။”

၁၉၇၆ ခုနှစ်မှာ ဩစတြေးလျက စက်မှုဘွဲ့ရခဲ့တဲ့အပြင် ၁၉၇၈ ခုနှစ် ကျတော့ အင်္ဂလန် နယူးကက်ဆယ်လ်တက္ကသိုလ်မှာ ဒီဂရီရဖို့ နှစ်နှစ် ဆက် တက်ခဲ့ရပါသေးတယ်။

၁၉၇၆ ခုနှစ်ထဲမှာ မိန်းမရ၊ ၁၉၇၈ ခုနှစ် ဒီဂရီရဖို့ ပထမသားကလေး မွေးပြီး ၁၉၇၉ ခုနှစ်ကျတော့ ဘဂ္ဂုနိုင်ငံပြန်ရောက်၊ ရောက်ရောက်ချင်းမှာပဲ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများဌာနမှာ အလုပ်လျှောက်၊ ၁၉၈၄ ခုနှစ် ဗိသုကာဌာနစိတ် အကြီးအကဲဖြစ်ချိန်အထိ တာဝန်ထမ်းခဲ့တာပါ။

ဒီနောက် အစိုးရရဲ့ခွင့်ပြုချက်အရ ဘဂ္ဂုနိုင်ငံနိုင်ငံသားတွေ ပုဂ္ဂလိကလုပ် ပိုင်ခွင့်တွေရလာလို့ ကုမ္ပဏီ ထောင်ဖြစ်တာပါပဲ။

အိုက်ဒရစ်ဟာ သူ့ရဲ့စွန့်စားမှုစိတ်ဓာတ်တွေကို ဗိသုကာလုပ်ငန်းခွင်ထဲ နှိပ်သွင်းနိုင်ခဲ့တယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

မလေးရှားကျောင်းသားဘဝမှာကတည်းက ၅၀၀ စီစီ ဧရာမ ထရမ်ပဲ မော်တော်ဆိုင်ကယ်ကြီး တဝေါဝေါစီးခဲ့သလို၊ ကိုယ်ခံပညာမှာလည်း ဆရာတစ်ဆူ ဖြစ်ခဲ့တာက အရင်းခံတယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။

အပေါင်းအဖော်မင်တတ်ပြီး လူတွေနှင့် ပြေလည်အောင်ဆက်ဆံတတ် တာကလည်း ဩစတြေးလျမှာနေတုန်းက တခြား ဘဂ္ဂုနိုင်ငံကျောင်းသားတွေလို

ကူကြီးတစ်ခွဲသားလုပ်မနေဘဲ သူငယ်ချင်းတွေတရုန်းရုန်းနှင့် နေခဲ့တဲ့ရလဒ် လို့ ကောက်ချက်ချပါတယ်။

“အဲဒီလို အနေကောင်းလို့ ဩစတြေးလျမလေးတစ်ယောက်နှင့် အစွဲ ထုတ်ပြီး ငြိခဲ့သေးတယ်ဗျ”

သူက ပြောပြောဆိုဆို ရယ်လိုက်ပါသေးတယ်။

ကျောင်းသားဘဝမှာ သူက တီးဝိုင်းတစ်ခုမှာ ဒရမ်သမားဖြစ်ခဲ့ပါသေး သတဲ့။ အခွင့်သာရင် သူကိုယ်တိုင် တီးဝိုင်းထောင်မယ်လို့လည်း အားခဲထားလေရဲ့။

၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာ စိတ်တူကိုယ်တူ လူလေးယောက်နှင့် ဗီသုကာရုံးခန်း လေး ဖွင့်ခဲ့တာဟာ ခုဆိုရင် ပညာရှင် သုံးဆယ်တောင် ရှိခဲ့ပါပြီ။ အစိုးရကလည်း သူတို့အဖွဲ့ကို အလုပ်တွေအပ်ပြီး အားပေးကူညီခဲ့ပါတယ်။ ဒီနောက် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းတွေဆီ တိုးချဲ့ခဲ့ရာက ဘရူနိုင်း ရှုလ်ရေနံကုမ္ပဏီရဲ့ ဂုဏ်ကျက်သရေဆောင် ‘တိုင်ကီသန်းပေါင်းများစွာ အထိမ်းအမှတ်လက်ရာ’ အပါအဝင် ဗီသုကာ လက်စွမ်းတွေ ပြနိုင်ခဲ့ပါတော့တယ်။

သူရဲ့ ဗီသုကာဒီဇိုင်းတွေဟာ ရှေးရိုးနှင့် ခေတ်ပေါ်နည်းပညာနှင့်အမြင်တွေ ကို ပေါင်းစပ်ထားတာပါ။

“ကျွန်တော်အနေနှင့် ‘ဆစ်ဒနီပြဇာတ်ရုံ’ကြီးလို ဘယ်တော့မှ မရိုးနိုင်ဘဲ ထာဝစဉ်တည်တဲ့နေမယ့် ဒီဇိုင်းမျိုး ဖန်တီးဖို့ အမြဲ ကြံဆကြိုးပမ်းနေတာပါ။ တဒင်္ဂ ဒါမှမဟုတ် ဆယ်နှစ်လောက်သာအကြည့်ခံမယ့် ပုံစံမျိုး ကျွန်တော် မလိုချင်ဘူး။ ကျွန်တော်က ရိုးရာကို အခြေခံဆန်းသစ်ပြီး၊ ရာသီဥတုနှင့် လိုက် မယ့် နောက်ဆုံးပေါ်နည်းပညာတွေသုံးတာ ပိုကောင်းတယ်လို့ ယူဆတယ်လေ။

“ဥပမာပြောရရင် ဘရူနိုင်းက ဝတ်ကျောင်းအများစုဟာ အမိုးခုံးတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ဒီတော့ ရေတွေ အဘက်ဘက်ကို စီးကျကုန်တယ်။ လက်တွေ့မှာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံနှင့် သိပ်မဟပ်မိဘူး။ အမိုးခုံးတွေဟာ မိုးမရွာတဲ့အရပ်နိုင်ငံ တွေမှာ ပြဿနာမရှိပေမယ့်၊ ကျွန်တော်တို့ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေအဖို့ ရေထဲ မျောသွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဘရူနိုင်းတက္ကသိုလ်က ဝတ်ကျောင်းအတွက် ဒီဇိုင်းဆွဲတော့ တွန့်ခေါက်ပုံအမိုးတွေ သုံးခဲ့တာပဲ။ ဒါလည်း ၁၄ ရာစုက ဘရူနိုင်း မှာတည်ခဲ့တဲ့ ပထမဆုံးဝတ်ကျောင်းမှာ လှိုင်းတွန့်အမိုးသုံးခဲ့တာကို စံပြုပြီး ပြန် လည်ဆန်းသစ်ခဲ့တာပါ။”

အိုက်ဒရစ်စ်အဖို့ ဘရူနိုင်းဗီသုကာကုမ္ပဏီတွေထဲမှာ အိုင်အက်စ်အို ၉၀၀ ရဲ့ အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံရတာ သူ့ကုမ္ပဏီက ပထမဆုံးဖြစ်ပြီး၊ အာဆီယံနိုင်ငံ တွေထဲမှာတော့ ဒုတိယဖြစ်ခဲ့တာကို ဂုဏ်ယူလို့မဆုံးပါဘူး။

အိုက်ဒရစ်စ်ဟာ တခြားဘရူနိုင်းနိုင်ငံသားတွေလိုပဲ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ထဲမှာ ပဲ ပညာရောငွေပါ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရတာကို နှစ်သက်ပါတယ်။

ဒါနှင့်အမျှ သူဟာ ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် အပန်းဖြေ ကမ်းခြေလုပ်ငန်းတွေမှာ အစုဝင်ထားခဲ့တာပါပဲ။

ပြီးတော့ ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းထုတ်လုပ်တဲ့စက်ရုံတွေမှာလည်း ပူးပေါင်း ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ လူမှုရေးအကျိုးဆောင်လုပ်ငန်းတွေမှာ ဝါသနာထုံတယ်။ မိသားစု အပန်းဖြေဖို့ စက်အားကောင်းမော်တော်ဘုတ်စီးတာ အကောင်းဆုံးလို့ တွေ့ရှိခဲ့ ပါတယ်။ သူဟာ ဘရူနိုင်းရွက်လှေအသင်းရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

သူ ဖွင့်ဆိုတဲ့ အောင်မြင်မှုအတွက် လိုအပ်ချက်တွေကတော့- ပထမဆုံးအနေနှင့် အခြေခံပညာရပ်တွေနှင့် ဒေါင်ဒေါင်မြည်တဲ့လေ့ကျင့် မှုတွေ ရှိထားဖို့ပါပဲ။ ပြီးတော့ အလုပ်ကို စိုက်လိုက်မတ်တပ် ဇွဲခတ်ပြီး အင်စိုက် အားစိုက်လုပ်ရမယ်။ လုပ်ငန်း ရေရှည်အောင်မြင်ရေးအတွက် ရိုးသားမှုလည်း လိုအပ်ပါတယ်။

“ပညာရှင်တွေအတွက် အတိအကျညွှန်းဆိုရရင်တော့ ရိုးသားမှုနှင့် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဟာ ဘဝအောင်မြင်ရေးမှာ မရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့ အရာ ပါပဲ”

နောက်ဆုံးအနေနှင့်တော့ ကမ္ဘာတစ်ခုလုံး လွှမ်းခြုံရေးခေတ်ကို ဘရူနိုင်း ဟာလည်း ရှောင်မယ်လို့မရသလို၊ နိုင်ငံနယ်နိမိတ်တွေကိုကျော်ပြီး စုပေါင်းလုပ် ဆောင်မှု၊ လုပ်ငန်းကွန်ယက် ဖြန့်ကျက်လုပ်ဆောင်နိုင်မှုတွေဟာ အနာဂတ်အောင် မြင်မှုသော့ချက်တွေ ဖြစ်လာမယ် ဆိုတာပါပဲ။ ဒါနှင့်အမျှ လူငယ်တွေဟာ သူတို့ရဲ့အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဘဝမှာ နိုင်ငံတကာက လွှမ်းမိုးဂယက်ရိုက်တာနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့ရမယ်ဆိုတာ ကြိုစဉ်းစားထားဖို့ လိုပါတယ်။

အိုက်ဒရစ်စ်ဟာ အေပတ်လုပ်ငန်း အကြံပေးကောင်စီမှာ ဘရူနိုင်းကိုယ်
စား ပါဝင်တာနှင့် အစိုးရအနုပညာပြပွဲ အက်ဗြတ်တာ အပါအဝင် နိုင်ငံအကျိုး
ဆောင်ခဲ့တာတွေကြောင့် ဘုရင်စူလ်တန်ရဲ့ ဂုဏ်ထူးဆောင်ဆုတွေ အကြိမ်ကြိမ်
ရရှိခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။

အင်ဒိုနီးရှား

အီမန် တော်ဖမ်

IMAN TAUFIK

ဂူနာနုဆာ အုပ်စု၊ တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ

ဂူနာနုဆာအုပ်စုသည် အင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်း၊
တွဲစပ်တည်ဆောက်ရေး၊ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ
တွင် အထူးကျွမ်းကျင်သူများ ဖြစ်၏။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်၌
ဘွဲ့ရအင်ဂျင်နီယာတစ်စုဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့
သည်။ ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ စီမံကိန်းများမှ ကြီးမားသော
ရေနံစင်ကြီးများ၊ ကုန်သေတ္တာကရိန်းများ၊ စက်မှု
ဆိုင်ရာစီမံချက်များကို လုပ်ဆောင်ကြ၏။ အကြီးစား
သံမဏိအဆောက်အဦ တည်ဆောက်ရေးများ၊ ကမ်း
လွန်ရေနံတူးစင် စီမံကိန်းများကိုလည်း ပါရဂူမြောက်
ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည်။

ဒီမန် တော်ဖစ်

ပုဏ္ဏားအုပ်စုရဲ့ တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီးဖြစ်သူ ဒီမန်တော်ဖစ် ဟာ ထူးခြားတဲ့ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းနှင့် တီထွင်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ အင်ဂျင်နီယာတစ်ဦး ပါပဲ။

သူဟာ သူ့ရဲ့ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် စွမ်းအားတွေကို အိမ်နီးချင်းတိုင်းပြည်တွေကို မဖြန့်ဝေခင်မှာ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရဲ့ ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းကို တိုးတက်ထွန်းကားအောင် ကြံဆောင်ခဲ့သူဆိုလည်း မမှားပါ။

ရင်းနှီးတဲ့မိတ်ဆွေတွေရဲ့အခေါ် 'ဖစ်'ကို ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဧပြီ ၂၄ ရက်နေ့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်နေဆဲကာလမှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။

ဖစ်ဟာ အင်ဒိုနီးရှားတစ်ယောက်အနေနှင့်ဆိုရင် လူထွားကြီးတစ်ဦးဖြစ်ပြီး၊ စွမ်းအားတွေ အဆက်မပြတ်ဖြာထွက်နေသလို သူ့လှုပ်ရှားမှုတွေဟာ ဖျတ်လတ် သွက်လက်နေပါတယ်။

တော်ဖစ်က သူ့မွေးနေ့အကြောင်း ပြောရုံသာမက သူ့ဇာတာဟာ တရုတ် ဗေဒင်နည်းအရ မြင်းနှစ်မှာ မွေးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အနောက်တိုင်း အယူနှင့် ဆိုရင်တော့ တော်ရီယန်ပေါ့။

သူ့အနေနှင့် တရုတ်အလိုက ပိုတိကျမယ်လို့ ထင်ပါသတဲ့။ ဒါကို သူ့ဆံလမ်းကြောင်းမှာ ကြုံတွေ့ခဲ့သမျှနှင့် ဟပ်စပ်ပြီး ပြောခဲ့တာပါ။

သူ့ကို ဂျကာတာမှာ မွေးခဲ့ပေမယ့်၊ ဂျာဗားကျွန်းမြောက်ပိုင်းက ဆိုင်ရာဘွန်းမှာ ကြီးပြင်းခဲ့ရပါတယ်။

သူ့အဖေက ကြီးမဲ့ကြေးနန်းဌာန တာဝန်ခံတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ဇနီး နှစ်ယောက်၊ သားသမီး ခြောက်ယောက် ရှိသူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ခုတော့ သူတို့ထဲက နှစ်ယောက်ပဲ အသက်ရှင်လျက်ကျန်ပါတော့တယ်။
တော်ဖစ်နှင့် အကြီးဆုံးသူအစ်ကိုကြားမှာ အနှစ် နှစ်ဆယ် ခြားပါတယ်။

တော်ဖစ်ဟာလည်း ကျွန်တော် တွေဆုံးမခြင်းခံခဲ့ရလို့ပဲ နိုင်ငံသမိုင်းရဲ့
ခက်ထန်ဆိုးဝါးမှုတွေကို ကြုံတွေ့ဖြတ်သန်းခဲ့ရပါတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးမှာ အင်ဒိုနီးရှားရဲ့လွတ်လပ်ရေးကို ကြေညာ
လိုက်ပါတယ်။

ဒတ်ချ်တွေက နိုင်ငံကို လက်မလွှတ်ဘဲ သူတို့သာ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်
ကြောင်း အခိုင်အမာပြောပြီး ထိန်းချုပ်နှိပ်ကွပ်ဖို့ ကြိုးစားပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် ၁၉၄၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၉ ခုနှစ်အထိ လေးနှစ်လုံးလုံးဟာ မငြိမ်းချမ်း
တဲ့စစ်ပွဲကာလတွေ ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။

အစ်ကိုတစ်ယောက်ကလည်း ဒတ်ချ်ဆန့်ကျင်ရေး ပြောက်ကျားတပ်ဖွဲ့ဝင်
ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူငယ်ငယ် သူ့အဖေနှင့် ဂျာကာတာကနေ ဆိုင်ယာဘွန်းကို
သူ့အစ်ကိုနှင့်တွေ့ဖို့ သွားခဲ့တဲ့အဖြစ်ကို တော်ဖစ် အမှတ်ရနေဆဲပါ။

“ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ဦးဦးဖျားဖျားမှတ်မိခဲ့ရတဲ့ ဒီဖြစ်ရပ်ဟာ ရထားစီး
သွားတဲ့ လမ်းတစ်လျှောက်လုံး ဒတ်ချ်တွေက ကျွန်တော်တို့ပစ္စည်းတွေမှန်သမျှ
ရှာဖွေခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာမှ အဖေက ဖွင့်ပြောတယ်။
ကျွန်တော်တက်ထိုင်နေတဲ့ သေတ္တာကြီးထဲမှာ ခဲယမ်းမီးကျောက်တွေပါပြီး၊
အပေါ်က ကျွန်တော့်ကစားစရာတွေနှင့် ဖုံးထားတာဆိုပဲ”

တော်ဖစ်ဟာ ထူးခြားတဲ့ ဒီအတွင်းစကားကို ဖွင့်ပြောတဲ့အတွက် ရှက်ရွံ့
ခြင်းမရှိသလို၊ ဂုဏ်ယူဝင့်ကြွားပုံတောင် ပေါက်နေပါသေးတယ်။

သူ့ပညာရေးခရီးမှာတော့ အတန်းထဲမှာ ပထမစွဲရာက ၁၉၅၉ ခုနှစ်မှာ
အမေရိကန် လုပ်ငန်းခွင်သင်တန်းကျောင်းတက်ခွင့် ပညာသင်ဆု ရခဲ့ပါတယ်။

“ဒါဟာ ကျွန်တော့်ဘဝကို ပြောင်းလဲပေးခဲ့တာဖြစ်တယ်။ နယူးယောက်
အပိုင် ရိုချက်စတာမြို့လေးက ဒင်နီယာမိသားစုနှင့်အတူ အပျော်ဆုံးနှစ်တွေကို
ကုန်လွန်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်အဒေါ် ‘အမေရိကန်အမေ’ ဟာ ဟိုတလောကမှ
ဆုံးသွားတာပါ။ ကျွန်တော်ဟာ အခွင့်ကြုံတိုင်း အမေဆီ သွားလည်လေ့ရှိပါတယ်”

တော်ဖစ်ရဲ့ အပြောအရ သူ့ကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ကိုယ့်ကိုယ်
ကိုယ် ယုံကြည်မှုထားဖို့ပါ သင်ပေးလိုက်ပါတယ်တဲ့။

သူ အင်ဒိုနီးရှားကို ၁၉၆၁ ခုနှစ်ထဲမှာ ပြန်ရောက်ခဲ့တဲ့နောက် သူ့ဘဝ
ရဲ့ အနိစ္စာရုံတွေနှင့် ကြုံခဲ့ရတာပဲ။ သူ့အထွေးဆုံးညီမလေး ဖျားပြီး သေတယ်။
၁၉၆၂ ခုနှစ်မှာ သူ့အဖေ ဆုံးတယ်။ လေးနှစ်အကြာ အမေပါ သွားပါရော။

“ကျွန်တော်ဟာ မိသားစုတွေနှင့် သေကွဲကွဲရတဲ့ အဖြစ်ဆိုးဝေဒနာတွေကို
တစ်ယောက်တည်း ရင်စီးခံရတာပါ”

၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ သူ့ကျောင်းနေဖက် သူငယ်ချင်း သုံးဆယ် စစ်ထဲဝင်ခဲ့
ကြတော့၊ သူလည်း လိုက်ဝင်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့မိပါသတဲ့။

သူက ‘ရေချစ်သူ’ ဖြစ်တဲ့အတိုင်း ရေတပ်အကယ်ဒမီကို လျှောက်ခဲ့
ပဲမယ့်၊ မျက်စိမူန်တာနှင့် အပယ်ခံခဲ့ရတယ်။

ဒီတွင် ဘန်ဒေါင်းစက်မှုသိပ္ပံက အင်ဂျင်နီယာသင်တန်းနှင့် အင်ဒိုနီးရှား
တက္ကသိုလ်က ဆေးသိပ္ပံသင်တန်းတွေလျှောက်လိုက်တာ နှစ်ခုစလုံးက ရွေး
ပါတယ်။ သူက အင်ဂျင်နီယာသင်တန်းကို ဦးစားပေးလိုက်ပါတယ်။

တစ်ပြိုင်တည်းမှာ ကားလ်တက်စ်နှင့် ရှိလ် ရေနံကုမ္ပဏီတွေက ပညာသင်
ဆု ရလိုက်ပေမယ့်၊ ထောက်ပံ့ကြေးနည်းတာနှင့် မတက်ဖြစ်လိုက်ပါဘူး။

“အဖေဆုံးတော့ မိသားစုစားဝတ်နေရေးအတွက် အပိုဝင်ငွေတွေ လိုလာ
ပါတယ်။ ဒါနှင့် ကျွန်တော်ဟာ အချိန်ပြည့်ကျောင်းတက်ရင်း တစ်ဘက်က
အချိန်ပြည့်စက်ပြင်ဆရာ ဝင်လုပ်ဖို့ ကြံခဲ့ရတယ်။ ရှင်းရှင်းပြောရရင်တော့ ကျောင်း
ပြေးပြီး အလုပ်သွားချိန်မှာ သူငယ်ချင်းတွေက ကျွန်တော့်ကိုယ်စား လက်မှတ်
ထိုးပေးကြတာပဲပေါ့”

တော်ဖစ်ဟာ ဘယ်လောက်ပဲ ကျောင်းပျက်ပျက် စာမေးပွဲမှာ ဂုဏ်ထူးနှင့်
အောင်ပြီး ဘွဲ့ရခဲ့ပါတယ်။

နောက်ဆုံးနှစ်ကျောင်းသားဘဝမှာ အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းငယ်လေးတွေ
ထဲဝင်ပြီး ပွဲစားလည်း လုပ်ခဲ့ဖူးသေးတယ်။

အထူးသဖြင့် အမေရိကန်စီးကရက်တွေ မှောင်ခိုရောင်းဝယ်တာပါပဲ။

“အလုပ်က အန္တရာယ်များတော့ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် ကာကွယ်ပို့
ခြောက်လုံးဖြူးတစ်လက်တောင် ဒေါ်လာတစ်ရာနှင့် ဝယ်ဆောင်ထားရသေးတယ်။
အဲဒီလုပ်ငန်းက ဗက်စပါ မော်တော်ဆိုင်ကယ် အသေးစားလေးတောင် ဝယ်စီးနိုင်
အောင် ငွေဝင်လမ်းပြောခဲ့တာကလား။ ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ အဲဒီအချိန်က
ကျွန်တော်ဟာ လမ်းပေါ်က ဂျပိုးတစ်ကောင်ဖြစ်ခဲ့တယ် ဆိုပါတော့”

သူက ရယ်ကျဲကျဲနှင့် ပြောခဲ့ပါတယ်။

မိဘမဲ့ဘဝမှာ သူငယ်ချင်းတွေနှင့် အခန်းငှားနေရတော့ လွယ်လွယ်ရ၊
လွယ်လွယ်သုံးပေါ့။

အဲဒီတုန်းက လောဘကြီးတာ မကောင်းဘူးဆိုတဲ့ သင်ခန်းစာလည်း
ရခဲ့ပါသတဲ့။ ရပုံက-

“ကျွန်တော်ဟာ ရှားပါးပြီးဈေးကြီးလှတဲ့ ကိုနိုင်တွေ သေတ္တာကြီးနှင့်
တစ်လုံး ဝယ်ခဲ့တယ်။ အနည်းဆုံး အမြတ် နှစ်ဆရဖို့ မျှော်လင့်ချက်နှင့်ပါပဲ။
ကံခေချင်တော့ နောက်တစ်နေ့မှာပဲ အစိုးရက ကိုနိုင်တွေကို တရားမဝင်တဲ့
ကုန်အဖြစ် ကြေညာလိုက်တော့ တစ်ချိတည်း ပက်လက်လန်တော့တာပဲ”

သူဟာ ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုထဲ ဝင်ပါပြီး
ဆူကာနိုကို အတိုက်အခံ လုပ်ခဲ့သေးသတဲ့။

“ကျွန်တော်နှင့် သူငယ်ချင်းတွေကို အစိုးရက လိုက်ဖမ်းတာနှင့် ဆိုင်ရာ
မန်တောင်ထိပ်က ကူနင်ဂန်မြို့ငယ်လေးမှာ သုံးလလောက် သွားပုန်းခဲ့ရသေး
တယ်။ ကျွန်တော့်လို အမေရိကန်က ပညာသင်ဆု ရထားတဲ့လူကို အစွန်းရောက်
ကွန်မြူနစ်ပါတီတွေက မျက်စိဒေါက်ထောက် ကြည့်နေခဲ့တာကလား။ သူတို့က
ကျွန်တော့်ကို သုတ်သင်ရမယ့် လူစာရင်းထဲတောင် ထည့်ထားခဲ့တယ်လေ။ ဒီလို
နှင့် ကျွန်တော်ဟာ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေးကို စိတ်သန်ခဲ့ရတာပဲ။ ဒါပေမယ့်
၁၉၆၆ ခုနှစ်မှာ ထောင်ပေါင်းရာချီပြီး တရုတ်တွေ၊ ကွန်မြူနစ်ဘက်တော်သား
တွေ၊ ဆန့်ကျင်ရေးသမားတွေအားလုံး သိမ်းကျုံးအသတ်ခံလိုက်ရတဲ့အခါမှာ နိုင်ငံ
ရေးကို စိတ်ကုန်သွားတော့တယ်”

ဒီလိုနှင့် ၁၉၆၇ ခုနှစ်မှာ ဘွဲ့ရပြီးတဲ့နောက် သူဟာ ရေတပနှင့် ပြန်ဆက်
ပြီး ရေတပ်အင်ဂျင်နီယာရာထူးကို လျှောက်ခဲ့တယ်။ ရေငုပ်သင်္ဘောတစ်စင်းမှာ
အကူအရာရှိလေး ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။

ကံဆိုးတယ်ပဲ ပြောရမလား၊ ကံကောင်းတယ်ပဲ ဆိုရမလား မသိ။
စစ်ဘက်က လူစွမ်းအားတွေ ဖြတ်တောက်ဖို့ လူလျှော့တဲ့အထဲ ရောပါသွားပြီး
ရေတပ်သားဘဝ တစ်ခန်းရပ်သွားတော့တာပါပဲ။

ဒီနောက် ကားတက်ခံနှင့် ရုံလ် ပညာသင်ဆုတွေဘက် ခြေဦးလှည့်ခဲ့ရာက
ကားလ်တက်ကို ရွေးခဲ့မိပါ သတဲ့။

ဒီလိုနှင့် သူဟာ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းတွေ အတော်ကြီး တတ်မြောက်
ကျွမ်းကျင်လာသလို၊ အင်ဂျင်စက်တွေနှင့်ပတ်သက်တဲ့ စက်မှုအင်ဂျင်နီယာဖြစ်ဖို့
အပတ်တကုပ် အားထုတ်မိခဲ့ပြန်တယ်။

၁၉၆၇ ခုနှစ်က ၁၉၇၁ ခုနှစ်အထိ ဆုမတ္တရာမှာနေပြီး ‘ကားလ်တက်’
အလုပ် တွေလုပ်ခဲ့တဲ့ တော်ဖစ်ဟာ စက်မှုအင်ဂျင်နီယာချုပ်အထိ ဖြစ်ခဲ့တယ်။
ရေနံစည်တစ်သန်း တိုးထုတ်ရေးအပါအဝင် စီမံချက် ၂၆ ခုကျော်ကျော်ကို
တာဝန်ယူ ကြီးကြပ်ခဲ့ရတယ်။ သူ့လက်အောက်မှာ အမေရိကန်အင်ဂျင်နီယာတွေ
ထားပြီး လက်ညှိုးထိုးခိုင်းရတဲ့ ရှားပါးအင်ဒိုနီးရှားတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့ရသပေါ့။

“ဘဝဆိုတာ တောတွင်းစွန့်စားခန်းနှင့် မခြားကြောင်း သာကေဆောင်ဖို့
ကျွန်တော့်မိန်းမက ကျွန်တော့်ကို ဂျကာတာကို ပြန်ခေါ်ခဲ့တယ်။ လွတ်လပ်သော
အင်ဒိုနီးရှား အမေရိကန်လောင်စာဆီကုမ္ပဏီက ကျွန်တော့်တို့ ကားလ်တက်
ရဲ့လခထက် ခြောက်ဆပိုပေးပြီး ခန့်ခဲ့တာ။ ဒါပေမယ့် ခဏလေးပဲ လုပ်ဖြစ်ပါ
တယ်။ အာဂျေဘရောင်းကို အင်ဂျင်နီယာချုပ်ရာထူးနှင့် ပြောင်းခဲ့ပြန်ရော။ အဲဒီ
ကုမ္ပဏီက စင်ကာပူမှာ ကမ်းလွန်ရေနံပိုက်လိုင်းချတဲ့ ပါရဂူတွေလေ။ သူတို့ဆီက
ပညာတွေ ထပ်ရတာပေါ့”

တော်ဖစ်ဟာ အင်ဒိုနီးရှားစပ်တရုတ်တွေဆီက လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု
တွေရခဲ့သလို၊ စင်ကာပူတရုတ်တွေနှင့် အဖွဲ့ကျပြီး ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှုအတတ်
တွေလည်း တဝကြီး သင်ယူနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ပညာစုံတော့ အာဂျေဘရောင်းမှာ တစ်နှစ်လုပ်ပြီး ထွက်ခဲ့တယ်။ အီရန်
အနောက်ပိုင်းမှာ ဝှန်ဟင်နရီ ဂျူနီယာဆိုတဲ့ အမေရိကန်မိတ်ဆွေနှင့်တွေ့တော့
သူ့အရည်အချင်းနှင့် တစ်နေ့ ဒေါ်လာ ၂၅၀ ရတဲ့ အတိုင်ပင်ခံ လုပ်ပါလာလို့
အကြံပေးတယ်။

ဒီလိုနှင့် စင်ကာပူက ပြန်လာတဲ့ အင်ဒိုနီးရှားမိတ်ဆွေ ဘာဆူကီနှင့် လေယာဉ်ပေါ်မှာတွေ့ပြီး တရိုင်းပက်ထရာကုမ္ပဏီ သန္ဓေတည်ခဲ့ရတော့တာပဲ။

သူတို့ဟာ အတိုင်ပင်ခံလုပ်ရင်း ကန်ထရိုက်လုပ်ငန်းတွေ အများကြီးရလို့ အောင်မြင်ကြီးပွားခဲ့ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုတာ တစ်သမတ်တည်း တက်ပြီးရင်း တက် အတက်ချည်းပဲရှိတာ မဟုတ်ဘူးလေ။

၁၉၇၆ ခုနှစ်မှာ သူတို့အထက်က ပင်မလုပ်ငန်းရှင်ဖြစ်တဲ့ ပါတာမိနာ ကုမ္ပဏီကြီးက ဒေဝါလီခံရလုနီးပါး ဖြစ်သွားတော့ သူတို့ တစ်နှစ်နီးပါး အလုပ် ပြတ်သွားရသေးတယ်။

ဒီကြားထဲမှာ ကမ်းလွန်ရေနံ ရှာဖွေတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းခွင်မှာ နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီတွေသာ ကြီးစိုးတွင်ကျယ်နေပြီး၊ အင်ဒိုနီးရှားဒေသခံကုမ္ပဏီတွေက ကုန်း တွင်းမှာပဲ အာရုံစိုက်နေလို့ တစ်ခုမှမရှိတာ သတိပြုလိုက်မိတယ်။

ဒီလိုနှင့် ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ တော်ဖစ်က ကမ်းလွန်ရေနံတူးစင်ငယ်တစ်ခု ကို ကွဲပြားခြားနားတဲ့ ပုံစံတစ်မျိုးနှင့် တည်ဆောက်ဖို့ကြံခဲ့တယ်။

အဲဒီလုပ်ငန်းကို လွတ်လပ်သော အင်ဒိုနီးရှားအမေရိကန်စွမ်းအင်ကုမ္ပဏီ အတွက် သူက တင်ပြခဲ့တာပါ။ ကုန်ကျငွေ ဒေါ်လာ နှစ်သိန်းလောက်သာ ရှိ ပါတယ်။

“ဒီကန်ထရိုက်ကို သေချာပေါက်ရနိုင်တယ်လို့ တွက်ပြီး ကျွန်တော်ဟာ အင်္ဂလန် ဒေသလူ။ အက်စ် အာကင်က ဒေါ်လာသုံးသိန်းခွဲတန်တဲ့ ကွန်ပြူတာ အစီအစဉ်တွေတောင် အရဲစွန့်ပြီး ဝယ်ခဲ့ပါသေးတယ်။”

တကယ်တမ်းကျတော့ ရေနံစင်တည်ဆောက်ခွင့်ကန်ထရိုက် မရခဲ့။ ဒါပေ မယ့် တခြား ကမ်းလွန်စီမံချက်တွေ တစ်ပုံတစ်ပင်အတွက် နေ့စားနှုန်းနှင့် ပေးခဲ့ပါတယ်။

“အဲသလောက်ရတာနှင့်တင် ကွန်ပြူတာဖိုး ကျော်ရမက ကမ်းလွန်တူး ဖော်ရေး အဓိကစီမံကိန်းကြီးတွေမှာ ဝင်ပါခွင့်ရခဲ့တာပဲ။ ဒီအခွင့်အရေးသာ အချိန်ကိုက်မရရင် ကျွန်တော်တို့ထရိုင်းပက်ထရာဟာ ဇာတ်သိမ်းပြီပေ။”

၁၉၈၃ ခုနှစ်မှာ တော်ဖစ်ခံက အင်ဒိုနီးရှားချည်းပိုင်တဲ့ ကမ်းလွန်ရေနံတူး စင်ဆောက်လုပ်ဖို့ အားထုတ်ကြီးပမ်းခဲ့ပြန်တယ်။

ဒါကို အစိုးရိမ်ကြီးတဲ့ သူပါတနာ ဘာဆူကီက လက်မခံခဲ့တာကြောင့် တခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေနှင့် ပီ တီ ဂူနာနုသာ အတ်တမာ တည်ဆောက်ရေးအုပ်စုကို ဖွဲ့စည်းဖြစ်ခဲ့တယ်။

သူတို့ဟာ ဧရာမ ကမ်းလွန်ရေနံတူးစင်ကြီးသာမက တူးဖော်ရေးကိရိယာ တွေပါ အပြည့်အစုံတပ်ဆင်ခဲ့ပါတယ်။

ကုမ္ပဏီသက်တမ်းအတွင်းမှာ အတွက်အချက်မှားလို့ ဒေါ်လာ ခြောက်သန်း တစ်ခါ၊ ကိုးသန်း တစ်ခါ ရုံးကိန်းကြိုခဲ့ရသေးတယ်။

အလုပ်လုပ်ရာမှာ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး မရောယှက်ဖို့လည်း အတွေ့ အကြုံရခဲ့တယ်။

ယိုးဒယားမှာ ဒေါ်လာသုံးသိန်းလက်ငင်းစိုက်ပြီး၊ ဒေါ်လာခုနစ်သန်းဖိုးကို တော့ အကြွေးနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်တွေချပြီး ရင်းလိုက်တာ၊ ခြောက်နှစ်အတွင်းမှာ အကြွေးတွေ ပြန်ဆပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ အစုဝင်တွေကိုလည်း အမြတ် ကောင်းကောင်း ပေးနိုင်တဲ့အထိ ပွဲခဲ့ကြပါတယ်။

စင်ကာပူမှာတော့ စရိတ်ကြီးတာနှင့် အရှုံးပြခဲ့ရတယ်။ တော်ဖစ်က အဲဒီနိုင်ငံဟာ လုပ်ငန်းအတွက် အစည်းအဝေးထိုင်ဖို့သာ ကောင်းတဲ့နေရာလို့ ဆိုပါတယ်။

တော်ဖစ်ရဲ့ ဘဝအတွေ့အကြုံထဲက ပြက်လုံးလေးတစ်ခု သူကိုယ်ပိုင် ထုတ်ထားတာ ရှိလေရဲ့။

အရှေ့တောင်အာရှက စီးပွားရေးသမား လူမျိုးခြား သုံးယောက်အကြောင်း ပါ။

မလေးရှယ်၊ တရုတ်ရှယ်၊ ကုလားရှယ်၊ သုံးယောက်သား ဗုံတီးကြသတဲ့။ အဲဒီတော့-

မလေးတီးတဲ့ဗုံက ဘလတ်ဘလတ်နှင့် ‘မမြတ် မမြတ်’လို့ မြည်သတဲ့။ ကုလားဗုံကတော့ ‘မြတ်လိုက် မမြတ်လိုက်၊ မမြတ်တမြတ်’တဲ့။ တရုတ်ဗုံကတော့ ‘မြတ်မှမြတ်၊ မြတ်မှမြတ်၊ အမြဲမပြတ်မြတ်’လို့ အသံထွက်တယ်ဆိုပဲ။

တော်ဖစ်ခံရဲ့ အဆိုအရ-

“ကျွန်တော်ယုံကြည်တဲ့ အောင်မြင်မှုရဲ့သော့ချက်တွေက စည်းကမ်း၊ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာ၊ အသုံးအစွဲ ချွေတာမှု၊ ရိုးသားခြင်း၊ ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ မကောင်းတဲ့ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လုပ်တဲ့လူအဖို့ အဆုံးကျရင် တန်ရာတန်ကြေးပေးဆပ်ရမယ်လို့ ရိုးသားစွာ ယုံကြည်မိပါတယ်”

ပြီးတော့လည်း ‘လုပ်ငန်းလုပ်သူတိုင်းအတွက် အဓိကစွမ်းရည်တစ်ရပ်ရှိဖို့ လည်း အရေးကြီးတယ်လို့ ထင်ပါတယ်’တဲ့။

တော်ဖစ်ဟာ ဂျာဗားကျွန်းသား အင်ဒိုနီးရှားဖြစ်ပေမယ့် ကံကြမ္မာကို လက်ခံယုံကြည်ပါတယ်။

သူဟာ မြင်းနှစ်မှာ မွေးသူပီပီ၊ မြင်းရဲ့စိတ်ဓာတ် စရိုက်သဘာဝတွေ အပြည့်အဝ လွမ်းမိုးခံရကြောင်း ပြောပါတယ်။

မြင်းဆိုတာ အလုပ်ကို ပင်ပင်ပန်းပန်း အကြမ်းပတမ်း စွန့်စွန့်စားစား လုပ်ရုံတင်မက၊ သူလိုပဲ ဝင်ဝင်ကြွားကြွားဟန်ရေးပြဖို့ စိတ်သန်တတ်ကြောင်းနှင့် တွေ့ဆုံခန်းကို နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါတော့တယ်။

ဖိလစ်ပိုင်

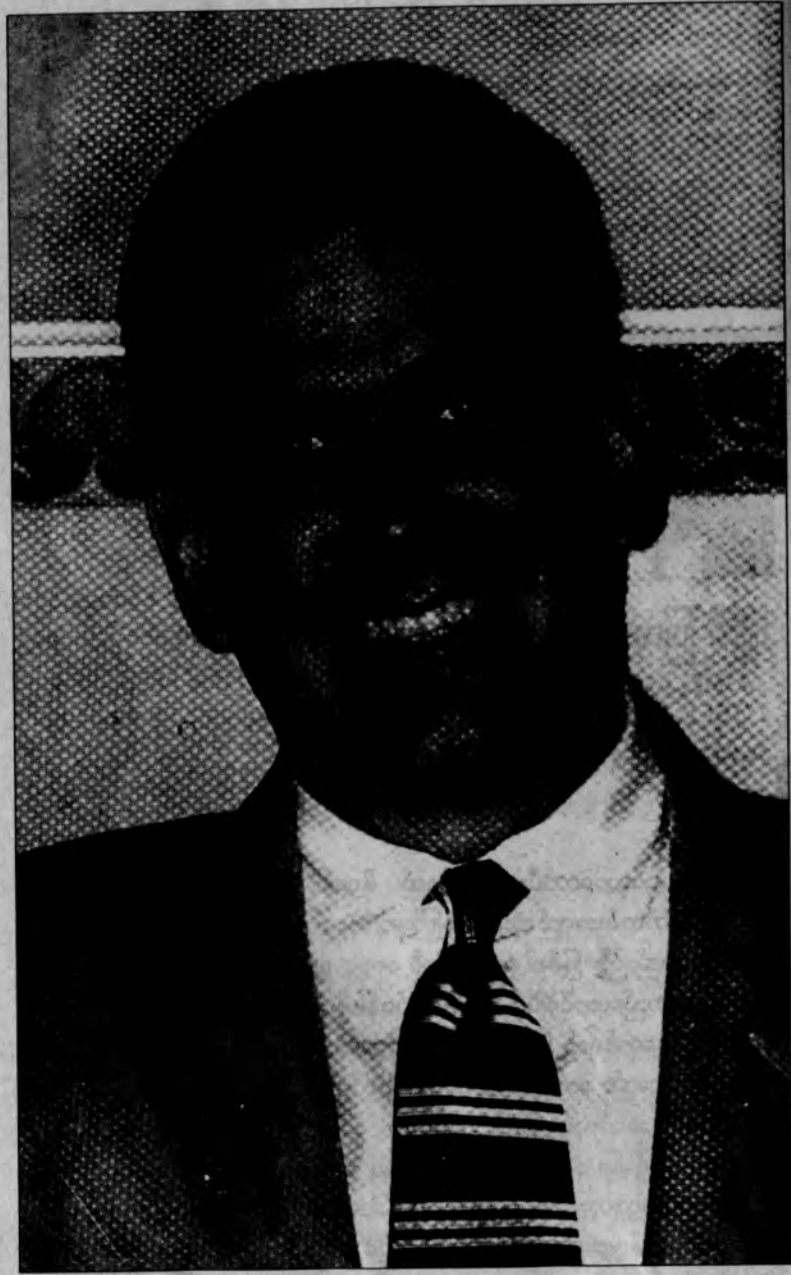
ဂျိမ်း ဩဂတ်စ်တို ဇိုဘယ် ဒီ အယာလာ ၂

JAIME AUGUSTO ZOBEL DE AYALA II

အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်

အယာလာ ကော်ပိုရေးရှင်း

အာယာလာကော်ပိုရေးရှင်းသည် ဖိလစ်ပိုင် နိုင်ငံ၏ သက်တမ်းအရှည်ဆုံးနှင့် အကြီးမားဆုံး လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းကြီး ဖြစ်၏။ ကုမ္ပဏီကို ၁၈၃၄ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး၊ နိုင်ငံ၏ လုပ်ငန်းမျိုးစုံကို စုပေါင်းလုပ်ဆောင်ရာ၌ ဖြန့်ကျက်နိုင်အား အကောင်းဆုံးဟု ဆိုရပေမည်။ ကော်ပိုရေးရှင်းအနေဖြင့် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေး၊ ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ ဓာတုပစ္စည်း၊ ဆောက်လုပ်ရေး၊ အိမ်ခြံမြေ၊ နယ်မြေဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ အာမခံ၊ ငွေရင်းနှီးမှု၊ သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ဟိုတယ်နှင့် အပန်းဖြေခရီးသွားလုပ်ငန်းများကို ဦးဆောင် လုပ်ကိုင်သည်။

ဂျိုင်မီ ဩဂတ်စတို ဇိုဘယ် ဒီ အယာလာ ၂

ဖိလစ်ပိုင်ရဲ့လုပ်ငန်းပေါင်းစုံကို ချုပ်ကိုင်ထားတဲ့ အယာလာကော်ပိုရေးရှင်းကို လက်ရှိဦးစီးနေတဲ့ ဂျိုင်မီဩဂတ်စတို ဇိုဘယ် ဒီ အယာလာ ၂ နှင့် ကျွန်တော်ဟာ အယာလာရိပ်သာက ၃၅ ထပ်ရှိတဲ့ 'တာဝါဝမ်း' အဆောက်အဦကြီးရဲ့အောက်ထပ်မှာ တွေ့ဆုံခဲ့ရပါတယ်။

တာဝါဝမ်းဟာ အမေရိကန်က ခေတ်အမီဆုံး မိုးမျှော်တိုက်ကြီးတွေပြီးရင် အချိုးကျ အလှပဆုံး အဆောက်အဦကြီးတစ်ခုဖြစ်တယ်လို့တောင် ဆိုနိုင်ပါရဲ့။

ဒီလိုနေရာမျိုးမှာ ဖိလစ်ပိုင်ရဲ့ ရှေးအကျဆုံးလုပ်ငန်းစုတစ်ခု ရှိနေတာ မယုံနိုင်စရာပါပဲ။

ဒီလုပ်ငန်းစုအနေနှင့် အစဉ်အလာကြီးမားတဲ့သမိုင်းကြောင်းကို ဂုဏ်ယူရှင်း ခေတ်ရှေ့ပြေးနေတဲ့အချက် ဂျိုင်မီကိုတွေ့လိုက်တာနှင့် အားလုံး သဘောပေါက်သွားမှာပါ။

၃၈ နှစ် အရွယ်သာရှိသေးတဲ့ အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်ဟာ သူတို့ကုမ္ပဏီရဲ့ စနစ်ဟောင်း၊ ပုံစံဟောင်းတွေကို ပြောင်းလဲခဲ့တဲ့ ခုနစ်ဆက်မြောက် မျိုးဆက်သစ် အယာလာမိသားစုဝင်တစ်ဦးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

စွဲမက်နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းပြီး စပိန်လူမျိုးဆန်တဲ့ ရုပ်နှင့် ရှေးရိုးအနောက်တိုင်းဝတ်စုံက သူ့ကို ဥရောပဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်တစ်ယောက်လို့ အမြင်ရောက်စေပါတယ်။

ရှည်လျားထွေပြားတဲ့ နာမည်ကြီးထက် အများစုကားကုတ်များမှာ ဂျက်စာဆိုတဲ့ အတိုကောက်နာမည်နှင့် ရေပန်းစားခဲ့တဲ့သူဟာ ဘာပဲလုပ်လုပ် ပျော်ရွှင်တက်ကြွနေတာကိုလည်း တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ဘိုးဘွားအမွေခုနစ်ကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ခဲ့တဲ့ သူက အယာလာ ကော်ပိုရေးရှင်းကို ဂုဏ်တက်အောင် သူ စလုပ်နိုင်ရုံလေးပဲရှိသေးကြောင်း ဝန်ခံတယ်။ ရှေ့ဆက်အောင်မြင်ဖို့ သူ့သားစဉ်မြေးဆက်ကို တာဝန်လွှဲပေးခဲ့ရမှာပါလို့လည်း ဖွင့်ဟခဲ့ပါရဲ့။

ဂျိုင်မီကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၆ ရက်မှာ ယောက်ျားလေး နှစ်ယောက်၊ မိန်းကလေး ငါးယောက်အနက်က အကြီးဆုံးသားအဖြစ် မွေးခဲ့တာပါ။

သူဟာ ၁၉၉၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့၊ သူ့အဖေကြီးက လုပ်ငန်းစုရဲ့ ဦးစီးချုပ်အဖြစ် တာဝန်ယူတဲ့နေ့မှာပဲ ကော်ပိုရေးရှင်းရဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

သက်တမ်း ၁၆၄ နှစ် ကြာခဲ့ပြီဖြစ်တဲ့ကုမ္ပဏီကြီးအဖို့ ခုလို သူ့ကို ရာထူးပေးလိုက်ခြင်းဟာ နောင်လာမယ့်မျိုးဆက်တွေအတွက် အားကျစရာလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ ထက်မြက်တဲ့စွမ်းရည်ကို ပိုမိုတောက်ပြောင်အောင် အရောင်တင်ပေးလိုက်ရာလည်း ရောက်ပါတယ်။

၁၈၀၅ ခုနှစ်မှာ စပိန်ပြည်က တောင်တန်းဒေသ အယ်လာဗာမှာ မွေးခဲ့တဲ့ သူ့ဘိုးအေကြီး အန်တိုနီယို ဒီ အယာလာဟာ စွန့်စွန့်စားစားစီးပွားရှာဖို့ အဝတ်တစ်ထည် ကိုယ်တစ်ခုနှင့်ထွက်လာရကာ၊ မနီလာက ဦးလေးဖြစ်သူ ဂိုဏ်းချုပ် ဘုန်းတော်ကြီးဆီ ရောက်လာပါတယ်။

မက်စီကိုကလာနေကြတဲ့ သကြားလုပ်၊ ဝါတွေစိုက်ပျိုးကြတဲ့ ဒိုမင်ဂိုရိုဆက်စ် မြေပိုင်ရှင်မိသားစုနှင့်တွေ့ပြီး အလုပ် ဝင်လုပ်ပါတယ်။ နောက်ပိုင်း အရင်းအနှီး ထုတ်ယူပြီး အလာယာနှင့် ကုမ္ပဏီဖြစ်လာမယ့် ကက်ဆာရိုဆလ်စ်ကို စုဆောင်းခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဒိုမင်ဂိုရိုသမီးတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ မာဂရီတာနှင့် ၁၈၄၄ ခုနှစ်မှာ ထိမ်းမြားခဲ့ပါတော့တယ်။

မာဂရီတာဟာလည်း သာမန်အမျိုးသမီးမဟုတ်ဘဲ ကြံ့ရည်ဖန်ရည်ရှိလေတော့ အန်တိုနီယိုနှင့် တွဲဖက်ညီပြီး၊ ဇနီးမောင်နှံနှစ်ယောက် ကြီးပမ်းလိုက်ကြတာ မာကတ်တီစီးပွားရေးစီရင်စုက အဖိုးတန်မြေတွေ အမြောက်အမြားပိုင်ဆိုင်

ခဲ့ကြတဲ့ အထိပါပဲ။ ဒီအပြင် စပိန်ဇီလစ်ပိုင်ဘက် ထောင်ပြီး၊ ဒါရိုက်တာအဖြစ်နှင့် ငွေစက္ကူတွေတောင် ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၀ နှစ်ဦးပိုင်းမှာ စပိန်မိသားစုအတော်များများ ဌာနေပြန်ခဲ့ပေမယ့်၊ ကျန်တဲ့လူတွေက လက်ငုတ်လက်ရင်းတွေ ဆက်လုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ မစ်ဆာဘစ်ရှိ ကုမ္ပဏီကြီးနှင့်တောင် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းတွေ ထူထောင်နိုင်ခဲ့ကြပါသေးတယ်။

၁၉၈၃ ခုနှစ်မှာ ဂျက်စာရဲ့ဖခင် ဂျိုင်မီ ဖိုဘယ်ဟာ အာယာလာရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဖြစ်လာတော့ပါပဲ။

ဂျက်စာက သူ့ဘဝအကြောင်းကို ပြောခဲ့ရာမှာတော့-

“ကျွန်တော့်အဖေဟာ ဟားဖတ်တက္ကသိုလ်မှာ သွားတက်နေရင်း စပိန်ကို သွားလည်ရာက ကျွန်တော့်အဖေနှင့် တွေ့ခဲ့ပါတယ်။ အဖေ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရတဲ့နှစ်မှာပဲ သူတို့ လက်ထပ်ခဲ့ကြတာပါ”

သူငယ်ငယ်က မာကက်တီမှာ မူလတန်းကျောင်း တက်ခဲ့ရပေမယ့်၊ သူ့အဖေက သံအမတ်ကြီးအဖြစ် အင်္ဂလန်ကိုသွားခဲ့တဲ့နောက် သူတို့ညီအစ်ကိုလည်း အင်္ဂလန်ကျောင်းတွေ တက်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပါသတဲ့။

သူတို့ညီအစ်ကို မောင်နှမတွေအနေနှင့် သူတို့မိသားစုတွေ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် သံယောဇဉ်သိပ်ကြီးခဲ့တာကို မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်တွေ့ခဲ့ကြရပါတယ်။

ပြီးတော့ သူတို့မိသားစုတစ်ခုလုံးဟာ အချင်းချင်း ချစ်ခင်ကြင်နာမှု၊ ညီညွတ်စည်းလုံးမှုအပြည့် ရှိခဲ့ကြတယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။

“အမေနှင့်အဖေက ကျွန်တော်တို့ ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေ တစ်စက်ကလေးမှ စိတ်ဝမ်းမကွဲအောင် ထိန်းသိမ်းပေးခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ ကျွန်တော့်ကိုလည်း ဘဝကို အလေးအနက်ထားပြီး အလုပ်ကြိုးစားဖို့ အမြဲသွန်သင်ဆုံးမခဲ့တာပါ။ ဒီအပြင် သူတို့နှစ်ယောက်စလုံးက ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ လူမမည်ကလေးဘဝကတည်းကစပြီး ဘဝတန်ဖိုးနားလည်အောင် စနစ်တကျ ပုံသွင်းပေးခဲ့ကြတယ် ဆိုလည်း မမှားပါဘူး။”

သူ ကြီးပြင်းလာတဲ့အခါ မိဘအရိုက်အရာ ဘယ်လိုကြောင့် ဆက်ခံမိတာလဲလို့ ကျွန်တော် မေးမိပါတယ်။

“မန်တာပြောရရင် အဖေက သူ့ကုမ္ပဏီကိစ္စနှင့် ပတ်သက်လို့ သားသမီးတွေကို တစ်ခွန်းမှ ပြောတာမဟုတ်ပါဘူး။ အချိန်ရှိသမျှ ‘တန်ဖိုး’တွေအကြောင်း ပဲပြောပြီး ကိုယ့်ခြေထောက် ကိုယ်ရပ်တည်နိုင်မယ့် လိုအပ်ချက်တွေကိုသာ လမ်းညွှန်ခဲ့တာပါ”

ဖိလစ်ပိုင်မှာ ဘာလို့ ကျောင်းဆက်မထားသလဲဆိုတော့ ‘တိုင်းပြည်က မငြိမ်မသက်ဖြစ်နေလို့ပါ’တဲ့။ နောက်ပြီး-

“အင်္ဂလန်လိုနိုင်ငံမျိုးမှာ ပညာသင်သွားနေရတာဟာ အယာလာမိသားစုဆိုတဲ့ နာမည်အရှိန်အဝါနှင့် လက်မထောင်ခွင့် ရတာမဟုတ်ဘဲ၊ လွတ်လပ်ပျော်ရွှင်မှုနှင့်အတူ ကိုယ့်အစွမ်းအစနှင့် ကိုယ် ဂုဏ်တက်အောင် ကြိုးစားခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်”

သူဟာ အင်္ဂလန်ကျောင်းပိတ်ရက်တွေမှာ ဖိလစ်ပိုင်ကို ပြန်ခွင့်ရခဲ့ရာက တစ်နှစ်တော့ ၁၅ နှစ်သားအရွယ်ရောက်နေတဲ့သူကို သူ့အဖေက စက်မှုနှင့် ကုန်သွယ်ရေးဌာနကကြီးမှူးတဲ့ အစိုးရအစီအစဉ်တစ်ခုမှာ ပါဝင်ဖို့ စည်းရုံးခဲ့ပါသတဲ့။

အဲဒါကတော့ ကျောင်းသားကြီးငယ်မရွေး အလုပ်စွမ်းအားမြှင့်တင်ပေးဖို့ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လက်မူပညာပစ္စည်းမျိုးစုံမှ ဖိနပ်အဆုံး ကိုယ်တိုင်ထုတ်လုပ် တတ်အောင်သင်ပေးတဲ့ နည်းပြသင်တန်း တက်ရတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါဟာ ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်တွေအနေနှင့် တစ်နေ့ လုပ်ငန်းရှင်ဖြစ်အောင် အားပေးရာရောက်သလို၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တတ်တဲ့ အသိဉာဏ်ကိုလည်း မြှင့်တင်တဲ့သဘောမို့ တကယ့်ကိုပျော်စရာကောင်းတဲ့ အဲတွေ့အကြံပါပဲ။

ဂျိုင်မီဟာ အထက်တန်းကျောင်းအောင်တော့ အင်္ဂလန်မှာပဲ တက္ကသိုလ် ဆက်တက်မယ် စိတ်ကူးခဲ့ပါတယ်။ သူ့အဖေကတော့ အမေရိကန်ကိုသွားဖို့ အကြံပေးတယ်။

“အဖေက သူ့ထုံးစံအတိုင်း အတင်းအဓမ္မတွန်းအားပေးတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ပေးခွန်းတွေသာ ထုတ်ခဲ့တာပါ။ မင်း အမေရိကန်ကို မသွားချင်ဘူးလား။

ဟားဗတ်ကို ဘာလို့ မလျှောက်တာလဲ။ အသစ်အဆန်းတွေ တွေ့ကြုံရတာ မကောင်းဘူးလား။ အဲဒီလိုပေါ့”

ဒီလိုနှင့် သူဟာ ဟားဗတ်ကိုတက်ပြီး ဘောဂဗေဒအဓိကနှင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရခဲ့ပါတော့တယ်။

တက္ကသိုလ်တက်နေတဲ့ကြားကပဲ သူဟာ ပဲရစ်စ်က ဂျေပီမော်ဂန်ကုမ္ပဏီမှာ အငယ်တန်းလက်ထောက်အဖြစ် အလုပ်တစ်ခု ရတယ်။

ဘယ်သူမှ အသိမရှိတဲ့နေရာမှာနေပြီး တစ်ယောက်တည်း ခရီးသွားရတာကို ဂျိုင်မီ သိပ်ကြိုက်တယ်လေ။

သူ ဘွဲ့ရပြီးတဲ့နောက် ဆော့သဘိက ပန်းချီဈေးမှာ သူ့ဘဝကို မြှုပ်နှံဖို့ စဉ်းစားတယ်။ သူ့အဖေကို တင်ပြတော့ ‘အင်း စိတ်ဝင်စားစရာပဲ’လို့ အဖြေပေးတယ်။

ဒီနောက် စပိန်မှာ ပန်းချီပြတိုက်ဖွင့်ထားတဲ့ နာမည်ကျော်စပိန်ပန်းချီဆရာကြီးဖြစ်တဲ့ သူဦးလေးဖာနန်ဒိုနှင့် ထပ်တိုင်ပင်မိတယ်။ အဲဒီတော့မှာ ခဲလေသမျှ သဲရေကျ ဖြစ်ရတော့တာကလား။

“ဦးလေးက ပန်းချီဆရာတွေရဲ့ ဘဝအာမခံချက် မရှိပုံတွေ၊ ဆင်းရဲနံ့ချာရပုံတွေ၊ အောက်တန်းကျပုံတွေ။ အို ပြောလိုက်တာမှ စုံလို့။ နောက်ဆုံး ‘မင်း အယာလာ ကော်ပိုရေးရှင်း’မှာ ပြန်လုပ်တာပဲ ကောင်းမယ်’တဲ့။ ကျွန်တော်လည်း ဦးလေးအပြောတွေကြောင့် ဟစ်ချီတည် အံ့အားသင့်ပြီး ဝိုင်ကျသွားရတော့တာပဲ”

သူ့အမေကလည်း ခုလိုပြောသတဲ့။

“ဟာ့ရယ်၊ မင်း ဖိလစ်ပိုင်ပဲ ပြန်လာသင့်ပါတယ်။ သားအဖေကလည်း အယာလာမှာ တစ်နှစ်နှစ်နှစ် အစမ်းသဘော ဝင်လုပ်ကြည့်စေချင်ပုံ ရတယ်။ မကြိုက်တော့လည်း ထွက်ပြီး ငါ့သားကြိုက်တာ လုပ်ပေါ့”

တကယ်တမ်းကျတော့ ဖိလစ်ပိုင်မှာ ပြန်နေရတာရော၊ ကုမ္ပဏီမှာ လုပ်ရတာရော သူ သဘောအကျကြီး ကျသွားမိရက ကြီးပွားလမ်းကို ဖောက်မိတော့တာပါပဲ။

ဒါပေမယ့် ပထမတစ်နှစ်မှာ အလုပ်သင်ဘဝနှင့် စခဲ့ရပါတယ်။ ၁၉၈၁ ခုနှစ်က ၁၉၈၅ ခုနှစ်အထိ လက်ထောက်မန်နေဂျာ။

အဲဒီကမှ နိုင်ငံခြားပို့တဲ့ စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်း ငါးသေတ္တာစက်ရုံမှာ ဒုစက်ရုံမှူး။

ဟားဗတ်ကိုပြန်ပြီး လုပ်ငန်းခွင်စီမံအုပ်ချုပ်မှု ဘွဲ့လွန်တက်ပြီး၊ မာစတာ ဘွဲ့ယူခဲ့သေးတယ်။

အလုပ်ပြန်ဝင်တော့ ကုမ္ပဏီကြီးရဲ့ အဓိကစီမံကိန်းဈေးကွက်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်ရေးဌာနမှာ တာဝန်ခံ ဖြစ်ခဲ့ရပြန်တယ်။

“အဖေက သူ့သားသမီးတွေကို ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင်တွေအဖြစ် တစ်ယောက်မှ မွေးထုတ်ခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကြမ်းတမ်းခက်ထန်ပါတယ်ဆိုတဲ့ အကြီးအကဲတွေလက်အောက်မှာ ကျိုးကျိုးနွံနွံနှင့် အောက်သက်ကျေအောင် လုပ်ခဲ့ရတာပါ။ နောက်မှ ကိုယ့်အစွမ်း ကိုယ့်ကြိုးစားမှုနှင့် ထိပ်ဆုံးအရောက် တက်ခဲ့ကြရတာပဲ”

ခုဆိုရင် သူလုပ်ခဲ့တဲ့ စည်သွပ်ဗူးစက်ရုံဟာ အကြီးဆုံးစက်ရုံတစ်ခု ဖြစ်နေပြီ။ တစ်နိုင်ငံလုံးက ကုန်တိုက်ကြီးတွေမှာ သူတို့စည်သွပ်ဗူးတွေ နေရာယူထားကြပါပြီ။

“ဟားဗတ်မှာတက်တုန်း ကျွန်တော့်ဇနီး လစ်ဇီနှင့် ဖူးစာဆုံခဲ့ပါတယ်။ သူက ဘော့စတွန်ကောလိပ်မှာ စာသင်နေတာလေ။ သူ့အဖေက တက္ကဆက်စ် တောင်ပိုင်းက၊ အဖေက ကိုလံဘီယာကပါပဲ”

ဂျိုင်မိုမှ သားတစ်ယောက်၊ သမီးနှစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့ပြီး အားလုံး မနီလာက နိုင်ငံတကာကျောင်းမှာ ထားပါသတဲ့။

ကျွန်တော်က အာယာလာကော်ပိုရေးရှင်းနှင့် အနာဂတ်အတွက် သူ့ရဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေကို ဝှီးခေါက်ကြည့်ပါတယ်။ သူ့အဖြေကတော့ သိပ်အံ့ဩစရာ မရှိပါဘူး။

“ကျွန်တော်တို့ ကော်ပိုရေးရှင်းအနေနှင့် တစ်ကမ္ဘာလုံး ကူးလူးဆက်ဆံမှု နယ်ပယ် ကျယ်လာမယ့်အချိန်ကို အသင့်ပြင်ထားရမှာပဲ။ ဒီခေတ်ကြီးမှာ တယူသန် အမျိုးသားရေးဝါဒနှင့် တံခါးပိတ်အထီးကျန်နေတဲ့ တိုင်းပြည်တွေအတွက် နေရာ မရှိတော့ပါဘူး။ လာမယ့်အယ်စတစ်မှာ ကုန်သွယ်မှုကိုစိုးမိုးမယ့် နိုင်ငံတကာ

ဖိအားတွေ အများအပြားပေါ်ပေါက်လာမှာ သေချာတယ်။ အာယာလာကော်ပိုရေးရှင်းအနေနှင့် ကမ္ဘာတစ်ခွင်ကို အကဲခတ်လေ့လာရင်း အလုပ်တွင်အောင် လုပ်သွားရမှာပဲ။

“အထူးသဖြင့် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေကို မျက်ခြည်မပြတ် ဂရုစိုက်ရမယ်။ ဒီအတွက် ကျွန်တော်တို့ဟာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အခွင့်အလမ်းတွေနှင့် သဟဇာတဖြစ်အောင် ကျွန်တော်တို့ကိုယ် ကျွန်တော်တို့ လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်”

ဖီလစ်ပိုင်လူငယ်တွေ အနာဂတ်အတွက် ဘယ်လို ပြင်ဆင်ထားသင့်ပါ သလဲဆိုတဲ့ နောက်ဆုံးမေးခွန်းအတွက် သူက ဒီလိုဖြေပါတယ်။

“မှန်တဲ့အတိုင်းပြောရရင် ငယ်ရွယ်ချိန်မှာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးတာထက် ပညာရေးသက်သက်လိုက်စားစေတဲ့ ကျွန်တော့် မိဘတွေရဲ့ လုပ်ရပ်ဟာ ကောင်းတယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်”

“ဒီနေရာမှာ ပညာသင်ဖို့အတွက်ဆိုရင် အမေရိကကို သဘောကျပါတယ်။ ဝမ်းစာရှာရတဲ့ဘဝမတိုင်ခင် လက်တွေ့ကျွမ်းကျင်မှု အတော်ကြီးရစေနိုင်တဲ့ ပညာရေးဖြစ်သင့်တယ်လို့ ယူဆလိုပါပဲ။ ဥပမာပညာရေးစနစ်ကတော့ ကိုယ့်ဘဝလမ်းကြောင်းကို စောစောစီးစီးရွေးချယ်ရမယ့်လူတွေနှင့် ကိုက်မယ်လို့ ကျွန်တော် မထင်မိဘူးလေ”

ဒီအတူ သူယုံကြည်တာက ‘လူငယ်တွေအနေနှင့် လူတော်လူကောင်းတွေ ရဲ့အရည်အသွေးမျိုး ဖြည့်ဆည်းထားဖို့ရယ်၊ အနာဂတ်အတွက် ပြင်းပြတဲ့ဆန္ဒတွေ၊ မျှော်လင့်ချက်တွေ မွေးထားဖို့ရယ် လိုတယ်ဆိုရမှာပဲ’တဲ့။

စင်ကာပူ

ဂျင်နီတေး

JANNIE TAY

တည်ထောင်သူနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာ
သယ်အာဝါဂလားစ်အုပ်စု

သယ်အာဝါဂလားစ်အုပ်စုသည် အမေရိကန်နှင့် ဆွစ်ဇာလန်လုပ် အဖိုးတန် လက်ပတ်နာရီများကို အာရှ ဒေသတစ်ခုတွင် ဖြန့်ချိနေသော စင်ကာပူကုမ္ပဏီတစ်ခု ဖြစ်၏။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ကုမ္ပဏီကိုတည်ထောင်ခဲ့ပြီး နာရီထုတ်လုပ်ရောင်းချရေး၊ ကျောက်မျက်ရတနာ လုပ်ငန်း၊ မြေရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ လုပ်ကိုင်ခဲ့၏။ ယခုအခါ စင်ကာပူ၊ ဩစတေးလျ၊ မလေးရှား၊ ဟောင်ကောင်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ယိုဒယားနိုင်ငံအနှံ့ အဝတ်အထည် အမျိုးမျိုး တင်ပို့ရောင်းချနေ၏။ အမေရိကန် ဂျပန်၌လည်း လက်ကားဒိုင်များ ဖွင့်လှစ်ထားသည်။

ဂျင်နီတေး

ကျွန်တော်ဟာ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် စတိုးဆိုင်များရှိရာ သစ်ခွလမ်းက သူတို့ရဲ့ပထမဆုံးနာရီဆိုင်လေးနှင့် မလှမ်းမကမ်း 'တောင်' (Tong) အဆောက် အဦကြီးထဲမှာရှိတဲ့ သူ့ရဲ့စုပေါင်းရုံးခန်းထဲမှာ ဂျင်နီတေးနှင့် စကားပြောခဲ့ရတာပါ။

စင်ကာပူသားအများစုလိုပဲ ဂျင်နီဟာ တရုတ်အနွယ်ဝင် ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့အဖေဟာ တရုတ်ပြည်မှ ငယ်ငယ်ကတည်းက ဝင်လာသူပါ။

ဂျင်နီကို မလေးရှားနိုင်ငံ အစ်ပိုးမှာ ၁၉၄၅ ခုနှစ် မေလ ၇ ရက်မှာ မွေးခဲ့ တယ်လေ။ သား သုံးယောက်၊ သမီး လေးယောက်အနက်က အကြီးဆုံး ပါပဲ။

သူ့အဖေဟာ တရုတ်လုပ်ငန်းရှင်တွေရဲ့ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ပြီး၊ အစ်ပိုးက မလေးရှားတရုတ်အသင်းမှာ ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ အစဉ်အဆက်လုပ်ခဲ့တဲ့ သူတို့ရဲ့ မိသားစုလုပ်ငန်းကတော့ ရွှေငါးတံဆိပ် ပရုတ်ဆီလုပ်ငန်းအပါအဝင်၊ တရုတ်ဆေးတွေ ရောင်းချတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ -

ဒီနောက် ဂျင်နီအဖေက လုပ်ငန်းချဲ့ထွင်ပြီး အာမခံလုပ်ငန်း၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ ထိလုပ်ငန်းတွေပါ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။

ဂျင်နီအဖို့ ကလေးဘဝကတည်းက အခွင့်ထူးခံ ရခဲ့တယ်။ မလေးရှားနိုင်ငံ အနှံ့အပြားနှင့် စင်ကာပူအထိ သူ့အဖေနှင့် လိုက်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ သူ့ဟာ ကျောင်းကို ကိုယ်တိုင် ကားမောင်းတက်ခဲ့ရသလို၊ တွန်ကူအဗ္ဗဒူလ်ရာမန်လို ဟိုတုန်းက နာမည်ကျော် မလေးရှားနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေနှင့် တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

“ကျွန်မအဖေဟာ တရုတ်ပြည်ပေါက်ဖြစ်ပေမယ့် အနောက်တိုင်း ယဉ်ကျေးမှုကို ထူးထူးခြားခြား လက်ခံခဲ့သူပါပဲ။ သူက ဘောင်းဘီတို့နှင့် ခြေအိတ်ရှည်ကို စတိုင်ကျကျဝတ်ပြီး တရုတ်သမ္မန်ပေါ်မှာ ထိုင်ငါးများခဲ့တဲ့လူစား။ ပြီးတော့ အမေရိကန်ကားတွေကို အသည်းစွဲကြိုက်ပြီး ၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ ချက်ဗလက် အင်ပလာကားကြီး ဝယ်စီးခဲ့သေးသလို”

သူ ကလေးဘဝက အဖေနှင့်အတူ နိုင်ငံရေးတရားပွဲ သွားနားထောင်ခဲ့ရတာတွေ၊ ဆွေမျိုးစုထဲ အကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့သူအဖေကို မကြာခဏ ဂါရဝပြုပြီး လာလည်ကြတဲ့အမျိုးတွေကို သူအဖေက ဒိုင်ခံ ချက်ပြုတ်ကျွေးခဲ့တာတွေ၊ သူအဖေက သူတို့မိန်းကလေးတွေကို အိမ်ရှင်မပီသအောင် သားငါးဈေးကို လွှတ်ပြီး ဈေးဝယ်ခိုင်းခဲ့တာတွေ၊ တံမြက်စည်းလဲ့ ကြမ်းတိုက် တစ်ပတ်တစ်ခါ ကိုယ့်အဝတ်အစား ကိုယ်လျှော်ရတာတွေကို အမှတ်ထင်ထင် ပြန်ပြောပြခဲ့ပါသေးတယ်။

‘သမီး ချမ်းသာတုန်းမှာ မာန်ချထားရမယ်ကွယ်။ ဒါမှ မရှိတဲ့အချိန်မှာ တော်ခါကျတယ်’ လို့လည်း သူ့အဖေက ဆုံးမခဲ့ပါတယ်။ အမေ့စကားတွေဟာ ဟောကိန်းထုတ်လိုက်သလို သွေးထွက်အောင် မှန်ခဲ့တာကလား။

ဂျင်နီနှင့် ညီမဖြစ်သူ အန်းဟာ အင်္ဂလိပ်ကျောင်းတက်ခဲ့ရသလို တရုတ်စာလည်း သင်ခဲ့ရသေးတယ်။

ဂျင်နီဟာ မလေးရှားမှာကျောင်းနေစဉ် အထက်တန်းကျောင်းသူဘဝမှာ ကတည်းက စီးပွားရေးသဘောတရားကို စသတိထားမိခဲ့ပါတယ်။

“အဲဒါကတော့ ကျောင်းရုံပုံငွေရရှိရေးအတွက် အတန်းချင်း ပြိုင်ရှာရတာပဲ။ ကျွန်မနှင့် အတန်းဖော်သူငယ်ချင်းတွေဟာ စာသင်ဖို့ထက် ကျောင်းပျော်ပွဲနှင့်ပွဲလက်မှတ်တွေ သူများထက် တွင်ကျယ်အောင်ရောင်းဖို့သာ ဦးစားပေးခဲ့ကြတယ်။ ဒီလိုနှင့် အယောက်နှစ်ဆယ်မှာ နှစ်ယောက်ပဲ တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲ အောင်ခဲ့ကြတာကလား။”

ဂျင်နီလည်း စာမေးပွဲကျတာနှင့် အစ်ပိုးမှာ ကျောင်းဆက်မတက်နိုင်တော့ဘဲ နိုင်ငံခြား ပညာသင်သွားဖို့သာ ပြင်ခဲ့ရတော့တယ်။

ဒါနှင့် ဩစတေးလျနိုင်ငံ မဲဘုန်းမြို့က သူငယ်ချင်းမလေးတစ်ယောက်နှင့်အတူ စွန့်စွန့်စားစား အခန်းငှားနေပြီး ကောလိပ်ကျောင်းတက်ခဲ့ရတာပဲ။

“ကျွန်မဟာ အကြိုတက္ကသိုလ်ဝင်တန်းကို တစ်နှစ်တည်းနှင့် အောင်ခဲ့တယ်။ မိုနက်ရှ်တက္ကသိုလ်မှာ သိပ္ပံဘွဲ့ယူဖို့ ဆက်တက်ခွင့်ရတဲ့နောက် အမေ့ကို ဖုန်းဆက်ပြီး ဝမ်းသာအားရ ပြောခဲ့တာပေါ့။ အဲဒီတင် အမေက လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်မှာရီလောက်ကပဲ အဖေဆုံးသွားတဲ့အကြောင်း အသိပေးတော့တာပဲ။ အဖေ့ကို သင်္ဂြိုဟ်ဖို့ ပြန်မလာဘဲ ဩစတေးလျမှာပဲ ဆက်ကျောင်းတက် ဖို့ပါ ညွှန်ကြားခဲ့ပါတယ်”

ဂျင်နီအဖို့ အဖေမျက်နှာ နောက်ဆုံးမြင်လိုက်ရတာ တစ်ခုတော့ အကောင်းသား။ သိပ် သောကမခံစားလိုက်ရဘူးပေါ့။ အတော်လေးကြာမှ တစ်ခေါက် ပြန်ရောက်ခဲ့ရတယ်။

အဖေဆုံးသွားတာဟာ ရွှေတောင်ကြီးပြိုသွားရသလို ဂျင်နီနှင့် သူညီမငယ်အတွက် ငွေရေးကြေးရေးအခက်အခဲ နေ့ချင်းညချင်း ကြုံရတော့တာပါပဲ။

တရုတ်ထုံးစံအရဆိုပြီး အဖေကျန်ခဲ့တဲ့ လုပ်ငန်းနှင့် ပစ္စည်းတွေကို ဦးလေးတွေက လက်ဝါးကြီးအုပ်လိုက်တယ်ပဲ ဆိုပါစို့။

အမေက ဝေစု လေးပုံတစ်ပုံ ရတဲ့တိုင်အောင် သမီးတွေ ပညာကောင်းကောင်းဆက်သင်နိုင်ရေးအတွက် အဲဒါတွေကို ဦးလေးတွေလက်ပဲ အပ်လိုက်ရပြီး၊ သူတို့ပေးသမျှ ယူ၊ ကျွေးသမျှ စား၊ လက်ဝေခဲဘဝ ရောက်သွားကြရတဲ့ ဇာတ်လမ်းပေါ့။

ဂျင်နီဟာ မဲဘုန်းတက္ကသိုလ်တက်ဖို့ ဆယ်မိနစ်လောက် ကုန်းကြောင်းလျှောက်ပြီး ဓာတ်ရထား နှစ်ဆင့်စီးရတယ်။

တစ်ချိန်က ကိုယ်တိုင်ကားမောင်း ကျောင်းသွားခဲ့ရတဲ့ မိန်းမပျိုတစ်ယောက်အတွက် အပြောင်းအလဲဟာ မိုးနှင့်မြေကြီးလို ကွာခြားသွားလေရဲ့။

ဆောင်းတွင်းဆိုရင် အအေးဒဏ်ကြောင့် ကျောင်းသွားနောက်ကျပြီး၊ သင်ခန်းစာတစ်ဝက်လောက် လွတ်လွတ်သွားရတယ်။

“အဖေရှိတုန်းက အလှူပယ်မဟုတ်တောင် လိုတရဲခဲ့တဲ့ဘဝက လျှောကျသွားရတဲ့အဖြစ်ဟာ ကျွန်မအတွက်တော့ အဖိုးတန် သင်ခန်းစာကြီးပါပဲ”

၁၉၆၆ ခုနှစ်မှာ အဖေသေပြီး ပထမဆုံးအနေနှင့် သူ အစ်ပိုးကို ပြန်လာခဲ့ရတဲ့အခါ ဦးလေးတွေက အမေ့ကို အစစအရာရာ ကြီးကိုင်းခြယ်လှယ်နေတာတွေပြီး တိတ်လန့်သွားရပါတယ်။

ဒီကြားထဲကပဲ သူညီမလေးအန်းဟာ အသည်းအသန်ကြီးစားခဲ့လို့ စင်ကာပူ တက္ကသိုလ်မှာ ဆေးပညာသင်ခွင့် ရခဲ့ပါသတဲ့။

နောက် ညီမတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဘောဘီကတော့ မဲဘုန်းမှာ ကွန်ပျူတာ နည်းပညာတွေ သွားသင်ခဲ့ရတယ်။ ဒင်နီ၊ ဘင်နှင့် ကင်နီဆိုတဲ့ မောင်တွေကလည်း ဩစတေးလျသွားပြီး စာသင်ရမယ့်အတန်းတွေ ရောက်လာကြပြီ။

“ကျွန်မတို့ ကံထလာချင်တော့ ၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ အမေက ထိ တတိယဆု ပေါက်ပြီး ဒေါ်လာ ခုနှစ်သောင်းခွဲ ရခဲ့ရာက မဲဘုန်းအရှေ့ပိုင်း မက်ဂရီဂါလမ်း မှာ ဒေါ်လာတစ်သောင်းခွဲတန် အိမ်တစ်လုံး ဝယ်နိုင်ခဲ့တာပဲ။ သားသမီးအားလုံး ပညာတွေ ပြည့်စုံပြီဆိုတော့မှ အိမ်ကိုပြန်ရောင်းပြီး မောင်လေးတွေအတွက် အခန်း ငှားပေးခဲ့တယ်”

အရှေ့တောင်အာရှက တိုင်းရင်းဆေးဆရာတွေဟာ သူတို့ရဲ့ပညာကို သားစဉ်မြေးဆက် အမွေပေးတတ်ကြပါတယ်။ ဂျင်နီအဖေနှင့် အဘိုးတို့ဟာလည်း အဆက်ဆက်က ဒီပညာကို အမွေခံခဲ့ရတာပါ။ ဒီအစဉ်အလာကြောင့်ပဲ သူ ညီမလေးတွေ၊ မောင်လေးတွေဟာ ခေတ်မီဆေးပညာရှင်တွေ ဖြစ်လာကြတာ ဆိုရမယ်။

မောင်တွေအားလုံး ဆရာဝန်တွေဖြစ်ကုန်သလို၊ ဂျင်နီနှင့် ညီမအငယ်ဆုံး လေးကလွဲပြီး ကျန်တဲ့ညီမတွေဟာ ဆရာဝန်တွေနှင့် လက်ထပ်ခဲ့ကြပါတယ်။

တကယ်တော့ ဂျင်နီကိုယ်တိုင်လည်း ဆေးလောကနှင့် မကင်းချင်ပါဘူး။ ဆေးပညာသင်ဖို့ အမှတ်မမီလို့ပါ။ ဒါတောင် စင်ကာပူရောက်တော့ ဆေးပညာ ဌာနမှာ ဇီဝကမ္မဗေဒကို တက်သင်ခဲ့ပါသေးတယ်။

သူဟာ ဩစတေးလျက ဘီအက်စ်စီ သိပ္ပံဘွဲ့ယူခဲ့ပြီး၊ ဆေးဝါးဗေဒနှင့် အမ်အက်စ်စီဘွဲ့ရခဲ့တဲ့ ပထမဆုံး မလေးရှားနိုင်ငံသူ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ဩစတေးလျကိုပြန်ရောက်ပြီး မကြာခင် ‘စင်ကာပူ မလေးရှား ကျောင်း သား အသင်း’ကို ဝင်ခဲ့တယ်။ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ကြောင့် အတွင်းရေးမှူးတက်ဖြစ် ခဲ့ရပြီး ဒုတိယနှစ်ဆေးကျောင်းသား ဟင်နရီတေးနှင့် ဆုံတွေ့ရပါတော့တယ်။

ဟင်နရီတို့မိသားစုဟာ စင်ကာပူမှာ အထင်ရှားဆုံး နာရီကုန်သည်ကြီး တွေပါပဲ။

ဆေးပညာ သင်လက်စတန်းလန်းက ဟင်နရီကို စင်ကာပူပြန်ပြီး မိသားစု လုပ်ငန်းကိုဝင်လုပ်ဖို့ သူ့အမေက ပြန်ခေါ်ခဲ့ပါတယ်။

ဟင်နရီဟာလည်း အမွေစကားနားထောင်ပြီး သတို့သမီးလောင်းလေး ဂျင်နီကို လက်ဆွဲလို့ အိမ်ပြန်ခဲ့တာပါ။

ဟင်နရီအဖို့ မိသားစုအလုပ်တွေ လက်မလည်အောင်ဖြစ်နေတော့ စင်ကာပူ တက္ကသိုလ်မှာ ဇီဝကမ္မပညာသင်နေတဲ့ ဂျင်နီကို သူ ဆေးကျောင်းပြီး အောင် တက်ချင်လို့ သူ့နာရီလုပ်ငန်းထဲ ဝင်ကူဖို့ ဆွယ်တရားဟောခဲ့ပါတယ်။

“ဒီကအစ ဂျင်နီရဲ့အကြံပြုချက်အရ နေရာအကွက်အကွင်းကောင်းတဲ့ သစ်ခွပန်းလမ်းမှာ သူတို့ပိုင် ဆိုင်သစ်လေး စဖွင့်မိကြတော့တာပါပဲ။

“ပထမတော့ ဟင်နရီက ဆရာဝန်ဖြစ်တဲ့အထိ ဆက်သင်နေရတာမို့ ကျွန်မတစ်ယောက်တည်း ဆိုင်ထိုင်ရတာပေါ့။ နောက် သူ ဆေးကျောင်းပြီးတာနှင့် နှစ်ယောက် ဝိုင်းလုပ်ကြတယ်။ သယ်အာဝါဟလာ့စ်အုပ်စုကို ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ ထောင်ခဲ့ကြပါတယ်။ စေချင်း မက်ထရိုကုန်ပဒေသာဆိုင်ကြီးရဲ့ လက်ပွားအဖြစ်နှင့် ဖက်စပ်လုပ်ခဲ့ကြတာပါ။ ရိုးလက်စ်၊ ကာတီးယား၊ ပတက်ဖီလစ်ပီ၊ ဂျာရယ်ဂျင် တာ နာရီတွေ တင်ရောင်းခဲ့ကြတယ်လေ”

ဂျင်နီဟာ ကုမ္ပဏီထောင်ဖို့ နာရီပြည့် အားစိုက်ကြိုးပမ်းနေရတဲ့ကြားက အနှောင့်အယှက် ကြုံခဲ့ရပါတယ်။ ၁၉၇၁ ခုနှစ်မှာ ပထမဆုံးသမီးလေး မစ်ရှဲလ်ကို မွေးခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သမီးလေးဟာ မွေးရာပါ သွက်ချာပါဒရောဂါ စွဲလာလို့ ပါပဲ။ သမီးလေး ရှစ်နှစ် ကိုးနှစ်အရွယ်ထိ မျက်စိလည်း မမြင်၊ နားလည်း မကြား၊ ဂယောင်ချောက်ချာတွေ ပြစ်နေတာမို့ သူတို့လင်မယား သောကပွား ဗျာများပြီး မပြတ်တမ်း ဂရုစိုက် စောင့်ရှောက်ခဲ့ရကြတာပါ။

၁၉၈၀ ခုနှစ်ကျတော့ မစ်ရှဲလ် ဆုံးသွားတယ်။ ကြားထဲမှာ အော်ဒရီနှင့် မိုက်ကယ်ဆိုတဲ့ သားလေး နှစ်ယောက် မွေးတယ်။ စတုတ္ထမြောက် သမီးလေး ဆက် ဘရီနားကျတော့လည်း ဒုက္ခပွေရပြန်ရော။

ဆက်ဘရီနားဟာ နားရွက်တွေမပါပေမယ့် အသည်းမှာ အပေါက်တစ် ပေါက် ပါလာပါတယ်။ နှုတ်ခမ်းက အာခေါင်ထိကွဲနေပြီး မျက်စိရွေ့စွေနှင့်။ သူ့အသည်းကအပေါက်ကို ဖာဖို့ မဲဘုန်းဆေးရုံတင်တော့လည်း သူတစ်ယောက် တည်း ကံစမ်းမိပေါက်ပြီး ကူးစက်ပိုး ဝင်ပြန်သတဲ့။

ခုတော့ ဆက်ဘရီဟာ အပျိုဖျန်းလေးဘဝနှင့် အထက်တန်းကျောင်းတောင် အောင်ပြီး၊ ပုံမှန်ဘဝမှာ ရှင်သန်နေပါပြီ။

မစ်ရှင်နှင့် ဆက်ဘရီနားတို့အတွက် ဒုက္ခပေခဲရတဲ့ ဂျင်နီဟာ ဘုရားရှင် အပေါ်မှာ ယုံကြည်အားထားမှုတွေ ပိုခဲ့ရတယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။

“ကျွန်မတို့ဘဝကို အခြေပြန်တည်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့ဘဝဖြစ်အောင် အရင် ထားရှိခဲ့တဲ့ ဘဝရည်မှန်းချက်တွေကို ပြန်သုံးသပ်ခဲ့မိတယ်။ ဒီလိုနှင့် ကျွန်မတို့ ရောင်းလို့ဝယ်လို့ရတဲ့ အမြတ်အစွန်းတွေ၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုတွေကို တတ်နိုင် သမျှခွဲဝေပြီး ကိုယ်အင်္ဂါမပြည့်စုံတဲ့ ဒုက္ခိတကလေးတွေကို အကူအညီပေးဖို့ လူဒါန်းခဲ့တော့တာပါပဲ။ ဒီဆယ့်ငါးနှစ်အတွင်းမှာ ကျွန်မ အတော်များများကို လူ့ခဲပြီးပါပြီ”

ဒီလောကမှာ ဟင်နရီနှင့် ဂျင်နီလောက် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးအတွက် ဗျာများ လှုပ်ရှားနေရတဲ့ဘဝတွေ ရှိမယ်လို့တောင် မထင်ရပါဘူး။

ဂျင်နီအပြောအရ သူဟာ တစ်နှစ်မှာ ခုနစ်လ ရှစ်လလောက် ခရီးထွက် နေရပါသတဲ့။

သားငယ်မိုက်ကယ်က အင်္ဂလန်မှာ၊ သမီးလေး ဆက်ဘရီနာက ဩစ တေးလျ၊ သားကြီးအော်ဒရီက စင်ကာပူမှာ၊ လင်တကွဲသားတကွဲထားပြီး ကမ္ဘာ ပတ် ပြေးနေရတာပါ။

သူ့အလုပ်တွေကလည်း အားသွန်ခွန်စိုက် မနားတမ်းလုပ်ရအောင် များ သလားမမေးနှင့်။

ဩစတေးလျဂိုးလ်ကို့စ်တံ ကမ်းခြေမှာ စုပေါင်းအိမ်ရာနှင့် ဂေါက်ကွင်း တိုးချဲ့ရေးလုပ်ငန်း၊ စင်ကာပူက နာရီဖြန့်ချိရေး၊ ဆွစ်ဇာလန်က ဂျာရယ်ဂျင်တာ နှင့် ဒင်နီရယ်ရီသ် နာရီကုမ္ပဏီကြီးနှစ်ခုရဲ့ နာရီထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေ အတွက် ဟိုကူးဒီကူး လုပ်နေရတာပါ။

စင်ကာပူပြန်ရောက်တော့မှ တနင်္ဂနွေလိုအားလပ်ရက်တွေမှာ ဘာတမ်းကျွန်း သွားပြီး မိသားစု အပန်းဖြေကြရပါတယ်။

“ခုတော့ ကျွန်မဘဝဟာ ပြောင်းလဲနေပါပြီ။ တစ်ချိန်က သမီးသေ၊ အဖေ ဆုံးနှင့် သောကဝေဒနာခံစားခဲ့ရတာတွေလည်း လျော့ပါးသက်သာခဲ့ရပါပြီ။ နိုင်ငံ တကာ အမျိုးသမီးချင်း ပေါင်းစပ်လုပ်ဆောင်ကြတဲ့ လုပ်ငန်းကွန်ရက်တွေလို

စိန်ခေါ်မှုအသစ်တွေမှာ ပိုစိတ်ဝင်စားလာခဲ့ရာက စိတ်ဓာတ်ခွန်အား ပိုမြင့်မားသူ တစ်ယောက်ဘဝကို ရောက်ခဲ့ပြီပဲ ဆိုပါတော့”

သယ်အာဝါဂလော့စ်အုပ်စု တည်ထောင်သူနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာ အဖြစ်က ဂျင်နီဟာ လုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ဈေးကွက်ရှာဖွေရေး မဟာ ဗျူဟာတွေကို ကိုင်တွယ်ခဲ့ပါတယ်။

သူ့ရဲ့စွမ်းအားတွေဟာ ပွင့်လင်းမှု၊ သင်ယူလေ့လာချင်စိတ် ထက်သန်မှု၊ သူမိသားစုလို သဘောထားတဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဝန်ထမ်းတွေနှင့် အေးအတူ ပူအမျှ ခွဲဝေလုပ်ကိုင်ပြီး သူတို့ဘဝကို အရေးထားဂရုစိုက်မှုတွေပဲ ဖြစ်ပါသတဲ့။

ဒါကြောင့်လည်း သူ့လုပ်ငန်းတွေဟာ သူမတူအောင် တိုးတက်မှု လျင်မြန် ကြီးထွားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် စည်းရုံးရေး ဆက်ဆံရေးပိုကောင်းလာတဲ့ သူ့အဖို့ လူတွေတစ်ပုံ ကြီးနှင့် လုပ်ရမယ့်အလုပ်တွေ တစ်သိကြီးကို လူဆယ်ယောက်လောက်နှင့် အချိန်မီ ပြီးအောင် လုပ်ခိုင်းနိုင်ခဲ့ပါတော့တယ်။

‘သင်နှင့် ငွေ’ ဆိုတဲ့ သင်တန်းကို တက်မိလိုက်တာဟာလည်း ဂျင်နီ အတွက် အကျိုးကျေးဇူး သိပ်များခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီသင်တန်းက တိုးတက်အောင် မြင်နေတဲ့ လူတစ်ဦးအဖို့ ကျွမ်းကျင်တဲ့ဘဝနေနည်းကို သင်ကြားပေးခဲ့ပါသတဲ့။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အချုပ်အားဖြင့် ဂျင်နီဟာ သူ့အဖေပြောခဲ့တဲ့ ဆုံးမစကား တစ်ခွန်းကို ရင်မှာပိုက်ထားတယ်ဆိုပဲ။

“မှတ်ထားသမီး၊ နာမည်တစ်လုံးရယ်၊ ယုံကြည်မှု ခံရမှုရယ်ဟာ ငွေထက် ပိုပြီး အရေးကြီးတယ်။ တန်ဖိုးလည်း ရှိတယ်” တဲ့။

ဂျင်နီအနေနှင့် အလုပ်အောင်မြင်ရေးမှာ ကြီးစားအားထုတ်မှုနှင့် စည်း ကမ်းသတ်မှတ်မှုတွေ မလွဲမသေရှိရမယ်လို့ ယူဆပါတယ်။

“ဒီထက်တောင် ပိုအရေးကြီးဦးမယ်ဆိုရမှာက အလုပ်လုပ်နေတုန်းမှာ ပျော်နေဖို့ပါပဲ။ ဒါဆိုရင် ဦးနှောက် ပိုရွှင်ပြီး သွက်လက်ထက်မြက်လာသလို အောင်မြင်မှုမှာ မလွဲပါဘူး။ နောက်ပြီး ကျေနပ်ရောင်ရဲလွယ်မှုဆိုတဲ့ အယူအဆ ဟာ ဒီနေ့ကမ္ဘာကြီးမှာ ပြောင်းလဲသွားပြီဆိုတာလည်း နားလည်ဖို့လိုပါတယ်။

ဒီတော့ လူတစ်ယောက်အနေ၊ ပျော့ပျောင်းညင်သာခြင်းနှင့်အတူ ဆိုင်ရာ ပညာတွေ အမြဲဆည်းပူးနေဖို့နှင့် အပြောင်းအလဲကို အချိန်မရွေးလက်ခံဖို့ ပြင် ထားရမယ်”

ဂျင်နီဟာ သူ့ပစ္စည်းတွေကို အရည်အသွေးမှန်၊ ဈေးမှန်တွေဖြစ်အောင် ဂရုစိုက်ပြီး ဝယ်သူတွေအကြိုက်ကို ဦးစားပေးထုတ်လုပ်ပါတယ်။ အလုပ်ရုံတွေမှာ ရော ဆိုင်မှာရော ဆက်ဆံရေးပြေပြစ်မှုကို အထူးကြပ်မတ်ပါတယ်။

သူ့ရဲ့ခေါင်းဆောင်မှုပေးနိုင်တဲ့အစွမ်းနှင့် ထူးခြားတဲ့လုပ်ဆောင်နိုင်မှုတွေကြောင့် အနိုင်နိုင်ငံက ဆုတွေ ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသလို၊ ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှာ ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်း အမျိုးသမီးစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် ငါးဆယ်ပြီး စာရင်းဝင်အဖြစ် ဂုဏ်ပြုဆု ရခဲ့ပါတယ်။

“လူတိုင်းဟာ တစ်နေ့မှာ ၂၄ နာရီအချိန်ကို ပိုင်ဆိုင်တာနှင့်အမျှ အရှိန်အဟုန်ဆိုတာ သူ့နိုင်ကိုယ်နိုင် ပြိုင်ဆိုင်နိုင်ခွင့်ပေးတဲ့ တစ်ခုတည်းသော အခွင့်ထူးကြီးတစ်ရပ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ၂၄ နာရီအတွင်းမှာ ကုန်ထုတ်စွမ်းအားကို အမြင့်မားဆုံးနှင့် အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင်လုပ်ရင်းက ပြည်တွင်း ပြည်ပကဈေးဝယ်သူတွေရဲ့ တုံ့ပြန်အားပေးမှုကို အရယူရပါလိမ့်မယ်”

ဂျင်နီတေးက စိတ်စွမ်းအားဟာ သူ့အောင်မြင်မှုတွေကို ကူပံ့ပေးခဲ့တယ် လို့လည်း မှတ်ယူပါသတဲ့။

၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ ဂျာရယ်ဂျင်တာကိုဝယ်ယူရေးမှာ လူများစုကသူ့ကို မဝယ်ဖို့ တားမြစ်ခဲ့ကြပါသတဲ့။ ဒါပေမယ့် သူက သူလုပ်တာ မှန်တယ်ဆိုတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ဇွတ်တိုးပြီးဝယ်ခဲ့တာလို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီလိုပဲ ဆက်ဘရီနာအတွက် အင်္ဂလိပ်အမျိုးသမီးကလေးထိန်းကို ခန့်ခဲ့တာကို သတိရနေပါတယ်။ တစ်နေ့ သူ လန်ဒန်မှာ လျှောက်သွားရင်းက နိုက်ကရစ်စ် ကလေးထိန်းအဖွဲ့ ဆိုင်းဘုတ်ကို မြင်လိုက်ပါတယ်။ သူဟာ ဒီကိစ္စကို နကန်းစာစလုံး နားမလည်ပေမယ့် လုပ်သင့်တယ်ထင်ပြီး မျက်စိမှိတ် ငှားခဲ့တာပါပဲ။

အင်္ဂလိပ်ကလေးထိန်းအမျိုးသမီး စင်ကာပူကို လိုက်လာရာက သမီးလေးရော သူပါ အကြိုက်ပေးခဲ့ရတယ်။ လေးနှစ်အရွယ် ဆက်ဘရီနာကို စကားတတ်

အောင် သင်ပေးခဲ့ရာက သမီးလေးအဖို့ လူစဉ်မီတဲ့ဘဝကို အစပျိုးနိုင်ခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါသတဲ့။

ဦးလိဒ်ကဲ့စစ်က ကမ်းခြေကမြေကွက်ကို ဝယ်တုန်းကလည်း မြေယာလုပ်ငန်း အကြောင်း ဘာမှနားမလည်ဘဲ ‘ဝယ်လိုက်တာ ကောင်းမယ်’ဆိုပြီး ဝယ်ခဲ့တာပါ။

“ကျွန်မ ကြိုတွေ့ရသမျှဖြစ်ရပ်တွေဟာ စိတ်စွမ်းအားနှင့်ပတ်သက်တဲ့ အစီအမံတွေလို့ပဲ ဆိုရမှာပဲ”

ဂျင်နီဟာ အန်ထော်နီရော်ဘင်ရဲ့ ‘ကန့်သတ်မဲ့ တန်ခိုးစွမ်းအင်’ ဆိုတဲ့ သင်တန်းကိုတက်ခဲ့ပြီး၊ မြေပိုင်ရှင်ဘဝကိုရောက်စေတဲ့ သတ္တိတွေမွေးဖို့ မီးနင်းပွဲ ဝင်ခဲ့တယ်လို့လည်း ပြောပါရဲ့။

နိဂုံးချုပ်ရရင်တော့ ဂျင်နီဟာ အကောင်းမြင်လွန်းသူ တစ်ယောက်အဖြစ်နှင့် ‘ရအောင်ကြိုးစားရင် ဘာမဆို ရမှာပဲ’လို့ ယုံကြည်နေပါသတဲ့လေ။

ဖိလစ်ပိုင်

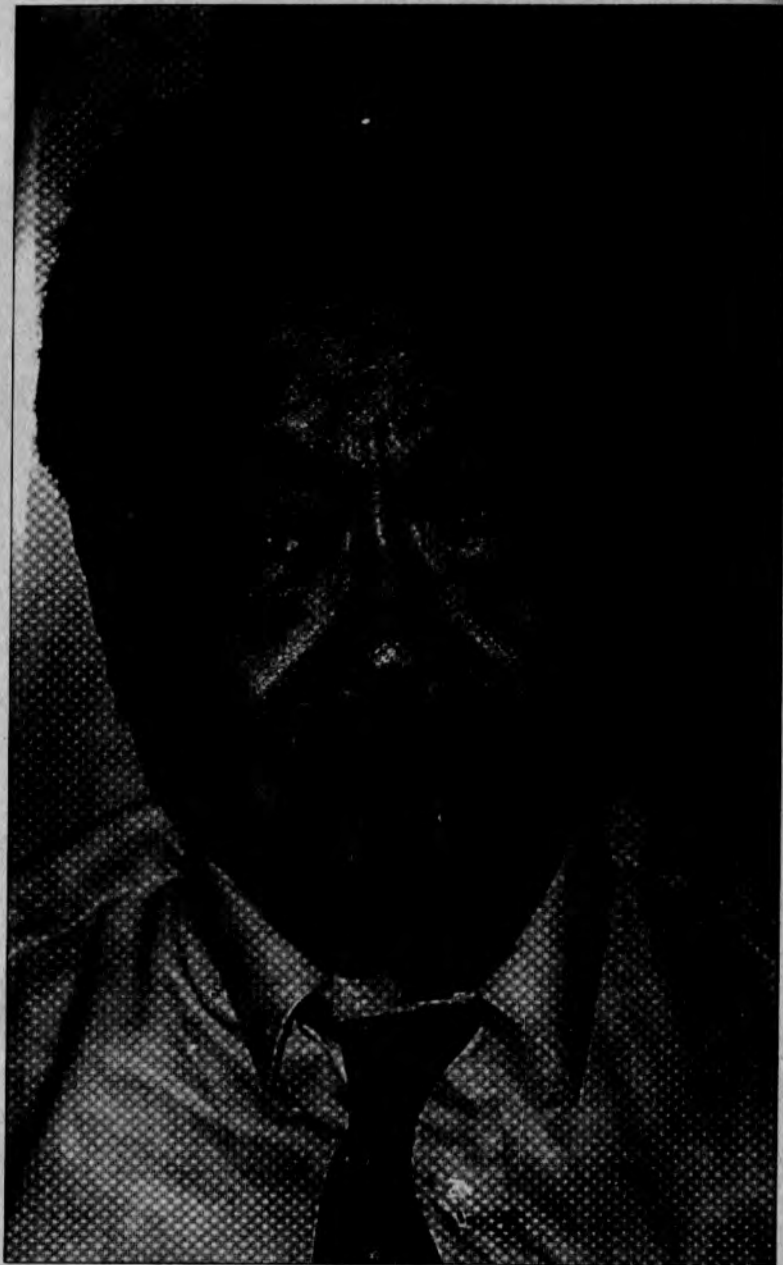
ဂျွန် ဂိုကောင်ဝေ ဂျူနီယာ

JOHN GOKONG WEJ, JR

ဂျေ့ဗီ ဆမ်းမစ်ပိုင်ဆိုင်မှု စုပေါင်းလုပ်ငန်း

တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ

ဂျေ့ဗီဆမ်းမစ်သည် ကုမ္ပဏီခွဲနှင့် လက်အောက်ခံအဖွဲ့ အစည်းပေါင်း သုံးဆယ်ကျော်ပါဝင်သော ဖိလစ်ပိုင်တွင် အကြီးဆုံး စုပေါင်းလုပ်ငန်းစုကြီးတစ်ခု ဖြစ်၏။ စားသောက်ကုန်၊ ဘဏ်ငွေစု ငွေချေး၊ အထည်အလိပ်၊ အိမ်ခြံမြေ ဟိုတယ်၊ တယ်လီဖုန်း ဆက်သွယ်ရေး၊ ဘီလပ်မြေထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ရေနံ ဓာတု ပစ္စည်းများ၊ လျှပ်စစ် ဓာတ်အားပေးမှု၊ လေကြောင်း ပို့ဆောင်ရေးများကို ဦးစီးလုပ်ကိုင်လျက် ရှိသည်။

ဥန် ဂိုကောင်စေ ကျွန်ယာ

အလုပ်တာဝန်တွေ တောင်ပုံရာပုံပုံနေတဲ့ ဥန်ကို ကျွန်တော် တွေ့ဖို့ မလွယ်ခဲ့ပါ။

တွေ့ကြပြန်တော့လည်း သူ့အကြောင်း သူ့ပြောဖို့ နှုတ်လေးနေပါတယ်။ သူ့ဘဝဟာ သိပ်ထူးထူးခြားခြား မရှိပါဘူးလို့ ဖိလစ်ပိုင်မှာ ယနေ့အအောင် မြင်ဆုံး လုပ်ငန်းရှင်ကြီးက ထင်ခဲ့လို့ပါတဲ့။

ဥန်ကို ၁၉၂၆ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၂၄ ရက်မှာ ဖိလစ်ပိုင်မှာအခြေချနေတဲ့ သူ့မိဘတွေက ဆွေမျိုးတွေရှိရာတရုတ်ပြည် အမျိုင်းမြို့ကို အလည်သွားစဉ် မွေးခဲ့တာပါ။

သူတို့ ဖိလစ်ပိုင်က စီဗူးကို ပြန်ရောက်တော့ အသက် တစ်နှစ် ရှိပါပြီ။

ဥန်တို့ဘိုးအကြီး ပီဒရိုဂိုရှာကိုဟာ တရုတ်ပြည် ဖူကျန်ပြည်နယ်မှ ဖိလစ်ပိုင်ကို ၁၈၆၀ ခုနှစ်လောက်ကတည်းက ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင် ပြီးတဲ့နောက် ဂိုဆိုတဲ့ ဆွေစဉ်မျိုးဆက်နာမည်ကို ခေါ်လို့ကောင်းအောင် 'ဂိုရှာကို' လို့ ပြောင်းခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

သူဟာ ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ် စလုပ်ခဲ့ပေမယ့် သူ ဆုံးပြီးတဲ့နောက် သဘောထောင်ပြီး အာမခံလုပ်ငန်းနှင့် ကြွေးနီနှင့်ဆန်တွေ ကုန်ကူးတာတွေကို 'ဂိုရှာကိုနှင့် ဟာမင်နိုးစ်' နာမည်ခံပြီး လုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဥန်ရဲ့အဘိုးဟာ ပက်ထရိုရဲ့ အငယ်ဆုံးသားပါပဲ။ ဥန်အဖေလက်ထက် ကျတော့ စီဗူးမှာ ရုပ်ရှင်ရုံတွေဖွင့်ခဲ့တာ ခြောက်ရုံ မကပါဘူး။

ဂျန်ဟာ ပထမဇနီး စပိန်သူက မွေးခဲ့တာဖြစ်ပြီး ဂျိမ်းစ်၊ ဂျန်ဆင်၊ ဟင်နရီ၊ အက်ဒဝပ်ဆိုတဲ့ ညီတွေနှင့် ဂျိန်းဆိုတဲ့ ညီမလေး ရှိပါတယ်။

သူ့အဖို့ ၁၂ နှစ်သားအထိ ချမ်းမြေ့သာယာတဲ့ဘဝမှာ နေခဲ့ရပါတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးမဖြစ်ခင် သုံးနှစ်၊ ၁၉၃၈ ခုနှစ်မှာတော့ သူ့အဖေဟာ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် (၃၄ နှစ်)နှင့် ရုတ်တရက်ကွယ်လွန်သွားပါတယ်။

ဒီတွင် အသက် ၁၂ နှစ်သာရှိသေးတဲ့ ဂျန်အနေနှင့် သားအကြီးဆုံးပီပီ မိခင်ကြီးနှင့် ညီမလေး ရှစ်နှစ်အပြင် ကိုးလမှ ဆယ်နှစ်ကြား ညီငယ် လေးယောက် ကို စောင့်ရှောက်ရမယ့်တာဝန် ပခုံးပေါ် ကျလာပါတော့တယ်။ နေ့ချင်းညချင်း လူကြီးဘဝ ရောက်ခဲ့ရတော့တာပဲ ဆိုပါတော့။

သူ့အမေက အဖေဆုံးဆုံးချင်း ကလေးငါးယောက်ကိုခေါ်ပြီး တရုတ်ပြည် ခဏပြန်သွားသေးတယ်။ ပညာတော်တဲ့ဂျန်ကို စာသင်မပျက်အောင်ဆိုပြီး သူ့ ဦးလေး မန်ညူရယ်နှင့် ထားခဲ့လေရဲ့။

ဒီအတောအတွင်း ဂိုရှာကိုနှင့် ဟာမိန်းကုမ္ပဏီကို လက်ကိုင်ပြုထားတဲ့ ဦးလေးဖြစ်သူကို သူ ဝင်ကူညီရတာပေါ့။

ဒါပေမယ့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးဒဏ်ကြောင့် ကုမ္ပဏီပျက်သွားရတာ တစ်စ မကျန်ပါပဲ။

ကလေးတွေကို တရုတ်ပြည်က သူတို့အဖွားလက်ထဲ အပ်ပြီး ဖိလစ်ပိုင်ကို ပြန်လာတဲ့ သူ့အမေနှင့် သူဟာ စစ်အတွင်းမှာ ညီ ညီမငယ်တွေနှင့် ရှင်ကွဲ ကွဲ နေခဲ့ရပြန်ပါတယ်။

ကျောင်းတွေကလည်း ဆက်ဖွင့်တဲ့တိုင်အောင် တစ်နေ့မှာ သုံးနာရီလောက် ပဲ ဖွင့်တယ်ဆိုရုံ ဖွင့်တာဆိုတော့ သူ့ အလုပ်ဝင်လုပ်တာပဲ ကောင်းမယ်လို့ ဂျန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။

ဒီလိုနှင့် ၁၅ နှစ်သားအရွယ်မှာပဲ ဂျန်ဟာ စက်ဘီးတစ်စီးနှင့် မြို့ထဲလှည့် ပြီး ရောင်းလားဝယ်လား လုပ်ခဲ့ရတယ်။

“ကုန်ပစ္စည်းကတော့ မည်မည်ရရ မရှိပါဘူး။ ကြိုသလိုပေါ့။ ဘာပဲဖြစ် ဖြစ် ပင်ပင်ပန်းပန်းမှမဟုတ်ဘဲ။ လုပ်ရတာ ပျော်တောင်နေသေး” လို့ သူက ဖွင့်ဆိုခဲ့ပါတယ်။

ဒီနောက်တော့ အမြင်ကျယ်လာပြီး ဆန်၊ အဝတ်အထည်၊ အပ်ချည်၊ ဆပ်ပြာ၊ ဖရောင်းတိုင် ကုန်ခြောက်တွေ ရောင်းဝယ်ခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ လှေစင်းလုံးငှားပြီး စီပူးပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရေကြောင်းကတောင် ကုန်ကူးခဲ့ပါသေး တယ်။

သူဟာ မန်လာတောင်ဘက် မိုင် ၆၀ လောက်အကွာက အုန်းသီးအထွက် ကောင်းတဲ့ လူစီနာကိုလည်း မကြာမကြာရောက်ပြီး၊ အပြန်ခရီးမှာ အုန်းသီးတွေ တင်လာပြန်ပါတယ်။

ရာသီဥတုမကောင်းရင် အသွားအပြန် နှစ်ပတ်လောက်ကြာပါသတဲ့။ “ဘောင်းဘီတိုလေးနှင့် ၁၅ နှစ်သားသာရှိသေးတဲ့ ကျွန်တော်ဟာ တရုတ် အမျိုးသားအများစုဖြစ်တဲ့ လူကြီးကုန်သည်တွေကြားမှာ လုပ်ရတာပါ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်အဖေရဲ့ နာမည်အရှိန်အဝါကြောင့် သူတို့ ကျွန်တော့်ကို အရေးပေးကြပါ တယ်”

စစ်ကြီးပြီးတော့ သူက စီပူးမှာ ကုန်မျိုးစုံလက်ကားဆိုင်ကလေး ကိုယ်ပိုင် ဖွင့်နိုင်ခဲ့ပါပြီ။

ဆိုင်လုပ်ငန်းကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်အထိ သူ ဆက်လုပ်ခဲ့ပြီး၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်က မန်လာမှာ ဆိုင်ခွဲတစ်ဆိုင်တောင် ထောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

သူ့အဖို့ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် အကြီးအကျယ် တိုးတက်အောင်မြင်ခဲ့တဲ့ တိုင်အောင် သူ့မျှော်မှန်းချက်အိပ်မက် အကောင်အထည်မပေါ်သေးဘူးလို့ ထင် ခဲ့တယ်။

အဲဒါကတော့ ဖိလစ်ပိုင်သာမက ပတ်ဝန်းကျင်နိုင်ငံတစ်လွှားကိုပါ လွှမ်းမိုး တဲ့ ဧရာမလုပ်ငန်းကြီး တည်ထောင်ဖို့ပါပဲ။

စစ်ပြီးတာနှင့် သူ့အမေက တရုတ်ပြည်သွားပြီး ကလေးငါးယောက်ကို ခေါ်ခဲ့ပါတယ်။ ဂျန်က သူတို့ကိုဆီးကြိုပြီး သူ့အလုပ်ထဲ သွင်းပေးခဲ့ပါတယ်။ သူ့ကုမ္ပဏီမှာ ဒါရိုက်တာတွေ၊ ဒုဥက္ကဋ္ဌတွေဖြစ်အောင် လုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ဂျန်ဟာ ကုန်ကူးရုံတစ်မည်တည်းနှင့် မကြီးပွားနိုင်ဘူးလို့ မြင်ခဲ့ရာက ၁၉၅၄ ခုနှစ် သူ့ အသက် ၂၈ နှစ်မှာတော့ မန်လာမြို့လယ်မှာ ‘ယူနီဗာဆယ် ဆန်စပါးထုတ်ကုန်များ’ ဆိုတဲ့ အမည်နှင့် ကစီရည်စက်ရုံကို ပီဆိုငွေ တစ်သန်း ရင်းပြီး တည်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလုပ်ငန်းဟာ ယူနီဗာဆယ်ရော်ဘင်နာ ကော်ပို

ရေးရှင်းရဲ့ ရှေ့တော်ပြေးဖြစ်ပြီး ၁၉၉၃ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းမှာ ပီဆို ၁၁ သန်းအထိ တိုးပွားနေပါပြီ။

ဒီလိုအောင်မြင်တာဟာ ကံကောင်းမှုသက်သက်ကြောင့်မဟုတ်ဘဲ၊ ဉာဏ်ကောင်းကောင်းနှင့် တွက်ခဲ့လို့ပါလို့ ဂျွန်က ဆိုပါတယ်။

စစ်ကြီးရဲ့နောက်မှာ ရှားပါးငတ်မွတ်တဲ့ဘေးကြီး ဆိုက်လာမှာပဲလို့ သူက အတပ်သိခဲ့သလို လူတွေရဲ့စားဝတ်နေရေးဆိုတဲ့ အခြေခံလိုအပ်ချက် သုံးရပ်ကို ဦးစားပေးတဲ့လုပ်ငန်းဟာ ဘယ်တော့မှ မမှားဘူး။ အရှုံး မရှိနိုင်ဘူးလို့ သဘောပေါက်ခဲ့ပါသတဲ့။

ကစီရည်လုပ်ငန်းထောင်ပြီး သိပ်မကြာခင် အမေရိကန်ကိုသွားခဲ့တဲ့ ခရီးတစ်ခုမှာ သူ့ဇနီးလောင်း ဆေးဘက်ဆိုင်ရာနည်းပညာကျောင်းသူ အဲလစ်ဘောက်နှင့် ဖူးစာဆုံခဲ့ရတာပါပဲ။

သူနှင့်အဲလစ်ဘောက်ဟာ ခုဆိုရင် သား တစ်ယောက်၊ သမီး ငါးယောက် တောင် ရနေပါပြီ။ အဲဒီထဲမှာ အမြွှာညီအစ်မ နှစ်ယောက် ပါခဲ့ပါတယ်။ သမီး အကြီးဆုံး ဂျိန်းရော်ဘင်နာရဲ့နာမည်နှင့် အကြီးဆုံးကုမ္ပဏီကို နာမည်ပေးထားပြီး၊ တစ်ဦးတည်းသောသား လန့်စ်ကတော့ ဂျေဂျီဆမ်းမစ်ရဲ့ တာဝန်ခံ ဒုဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်နေပါပြီ။

သူ ဘာကြောင့် ကစီရည်လုပ်ငန်းကို စခွဲရတာလဲလို့ မေးတဲ့အခါ သူက ကစီရည်ဟာ ကော်အဖြစ်နှင့် ဘက်စုံ အသုံးဝင်တဲ့အကြောင်း၊ အထည်လိပ်တွေ၊ စက္ကူတွေ၊ ဖရောင်းတိုင်တွေ၊ ဆေးဝါးတွေ၊ လျှော်ဖွပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေ၊ ဘီယာလုပ်ငန်းတွေအထိ မပါမဖြစ်သုံးရသလို၊ အမှာကောင်းတဲ့အကြောင်း အဖြေပေးခဲ့ပါတယ်။

ဂျွန်ဟာ ကစီရည်လုပ်ငန်းကနေ (စီအက်ဖ်စီ စားသောက်ကုန် ကော်ပိုရေးရှင်းကနေ) ကော်ဖီမှုန့်စက်ရုံပါ ထောင်ခဲ့ပါတယ်။ ပြည်တွင်းဖြစ် ကော်ဖီစေ့နှင့် ကြိတ်တဲ့ တစ်ခုတည်းသောစက်ရုံကြီး ဖြစ်ပါတယ်။

အစပိုင်းမှာ အရောင်းထိုင်းပေမယ့် ဂျွန်က ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ 'ဘလင်း ၄၅' တံဆိပ်နှင့် စွမ်းအားမြှင့်ထုတ်လုပ်တဲ့အခါ နိုင်ငံခြားဖြစ် နက်စ်ကဖီးကိုတောင် ကျော်တက်သွားပြီး တစ်နိုင်ငံလုံး အကြိုက်ဆုံးကော်ဖီမှုန့် ဖြစ်သွားရပါတော့တယ်။

ဒီနောက် ကော်ဖီထုတ်နေရာက ချောကလက်၊ ဘီစကွတ်၊ အိုက်စကရင်၊ သကြားလုံး၊ သွားရေစာမုန့်မျိုးစုံ၊ ကွေကာအုတ်၊ ဂျပန်ကြာဆံ၊ ပီကော၊ အာလူးကြော်လုပ်ငန်း ပြောင်းလုပ်တော့လည်း လျှမ်းလျှမ်းတောက်အောင်မြင်မှု ရခဲ့ပြန်တာပါပဲ။

ဂျေဂျီဆမ်းမစ်ဂရုဟာ 'ယူနီဗာဆယ် ဆန်ထွက်ကုန်သည်များ' တည်ထောင်တဲ့ အနှစ်လေးဆယ်ပြည့် အထိမ်းအမှတ်ကျင်းပပုံတွေကို မနီလာတိုင်းမိ သတင်းစာကြီးထဲမှာ စာမျက်နှာ ရှစ်မျက်နှာတိတိ နေရာယူပြီး ဖော်ပြခဲ့ပါသေးတယ်။

ဂျွန်ဟာ မိသားစုဘဝကို အရေးထားမြတ်နိုးသူပီပီ စနေနေ့ ညတိုင်းမှာ သူ့သားသမီးတွေနှင့် ညစာစားပွဲလုပ်တာ နှစ်ပေါင်းများစွာပါပဲ။

အားလပ်တဲ့ညနေတွေဆိုရင်လည်း ဂန္ထဝင်တေးဂီတတွေ နားထောင်၊ အလက်ဇန္ဒား၊ ဒူးပွန်၊ ဖိုဒ်နှင့် ဂျေပီမော်ဂန်စတဲ့ ကမ္ဘာကျော်နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီးတွေ၊ နိုင်ငံရေးသမားတွေရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် နိုင်ငံတကာသမိုင်းတွေကို တမက်တမော ဖတ်ရှုပါတယ်။

သူဟာ နေ့စဉ် မနက် ၉ နာရီရုံးတက်ပြီး ၆ နာရီ၊ ၇ နာရီမှ အိမ်ပြန်နေဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။

စနေနေ့ဟော့ပါ အနားယူတာတော့ ကြာပါပြီ။

သုံးလမှာ တစ်လလည်း အပန်းဖြေတတ်ပါတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သူ့ဦးနှောက်ထဲက အဖိုးတန်စိမ့်ကိန်းတွေ၊ အကြံဉာဏ်တွေ ထွက်တုန်းပို စီးပွားရေးလောကမှာ သရဖူဆောင်နေသေးတယ်လို့ ပြောရမှာပါပဲ။

၁၉၉၄ ခုနှစ်မှာ အင်ဒိုနီးရှား ဘာလီကျွန်းမှာကျင်းပတဲ့ 'ပက်ရင်းမ်' လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲကြီးတစ်ခုကို တက်ခဲ့ရာက အာဆီယံနိုင်ငံတွေဟာ ရေနံဓာတ် လုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်နေကြတာ သိခဲ့ရသလို၊ သူတို့ဖိလစ်ပိုင်အနေနှင့် နောက်ကျန်ခဲ့ပြီလို့ နားလည်ခဲ့ရပါတယ်။

ဆွေးနွေးပွဲက ပြန်လာပြီးတဲ့နောက် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံကိုယ်စားပြုပြီး သူတို့ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းစုက အဲဒီနယ်ပယ်ထဲဝင်ဖို့ စီမံကိန်းတွေ အမြန်ဆုံးချခဲ့ရာက ခုတော့ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်နေရပါပြီ။

ဂျွန်က ကမ္ဘာကိုရင်ပေါင်တန်း၊ အနောက်နိုင်ငံကုမ္ပဏီတွေကို ကျော်
တက်အောင်၊ အာဆီယံကုမ္ပဏီတွေကြီးထွားလာအောင် ကြိုးစားရမယ်လို့ အကြံ
ပေးခဲ့ကြောင်း ၁၉၇၀ ခုနှစ်လယ်က သူ့အကြောင်းရေးတဲ့ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်
မှာ ပါရှိခဲ့ပါတယ်။

သူ့ရဲ့ ဂျော့ဆမ်းမစ် အောင်မြင်မှုခြေလှမ်းတွေကိုကြည့်ရင် မဟာဗျူဟာ
မြောက်တဲ့သူအကြံကို အတိုင်းသား တွေနိုင်ပါတယ်။

သူက လိုအပ်လာရင် အသေးစိတ်အချက်လေးတွေကအစ အာရုံပြုနိုင်
ကြောင်း၊ သူ တကယ်တမ်းစိတ်ဝင်စားတာက အကြံသစ်ဉာဏ်သစ်တွေထုတ်
ပြီး လုပ်ငန်းသစ်တွေ တိုးချဲ့ဖို့ပဲဖြစ်ကြောင်းလည်း ပြောဖူးပါတယ်။

လောလောဆယ် ဒီကာလတွေမှာတော့ သူက 'ဂိုကောင်စေ ညီနောင်များ
ဖောင်ဒေးရှင်း' သို့မဟုတ် 'ဂိုကောင်စေ ကုသိုလ်တော်အဖွဲ့ကြီး'ရဲ့ လူ့ရေးတန်းရေး
ကိစ္စတွေကိုသာ အချိန်ပေးပြီး တက်ကြွအားရစွာ လှုပ်ရှားနေပါတယ်။

ကုသိုလ်တော်အဖွဲ့ကြီးအနေနှင့် ဂဟေဆက်၊ လက်သမား၊ တခြားကျွမ်း
ကျင်မှုဆိုင်ရာ စက်မှုပညာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်းကို အခမဲ့ ပွင့်လှစ်တည်ထောင်
ပေးခဲ့ပြီလို့ အသိပေးပါတယ်။

ကျွန်တော်က သူဟာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်တစ်ယောက်သာ မဖြစ်ခဲ့ရင်
ဘာများဖြစ်လာမလဲလို့ မေးမိပါတယ်။ သူ့ရဲ့ချက်ချင်း မဆိုင်းမတွ ပြတ်ပြတ်
သားသား ပြောချလိုက်တဲ့အဖြေကြောင့် ကျွန်တော် အံ့အားသင့်သွားရပါတယ်။

“ကျွန်တော် တိုက်လေယာဉ်မောင်းတဲ့ လေသူရဲဖြစ်နိုင်တယ်ဗျ။ ပထမ
ကမ္ဘာစစ်ကြီးတုန်းက ကျော်ကြားထင်ရှားဆုံးနှင့် ဆွဲအားအကောင်းဆုံးလူတွေဟာ
တိုက်ပွဲဝင်လေသူရဲတွေပဲ မဟုတ်လား။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က အဖေ
ရဲ့ရုပ်ရှင်ရုံတွေမှာ လေကြောင်းတိုက်ပွဲကားတွေ အများကြီးကြည့်ထားခဲ့ရာက
သူတို့ကို စိတ်ဝင်စားခဲ့တာပဲ။ ‘အပြာရောင်ရဲ့ ဟိုဘက်ကိုမျှော်လျှင်’ ဆိုတဲ့
သီချင်းလေးတောင် ကနေ့ထိ အလွတ်ရနေသေးသဗျ”

လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေးအတွက် အရေးကြီးဆုံးလိုအပ်ချက်တွေရယ်လို့ ဂျွန်
ယုံကြည်တာကတော့ ‘ကိုယ်လုပ်တဲ့အလုပ်ကို လေးစားမြတ်နိုးဖို့ပဲ’ ဖြစ်ပါသတဲ့။

ပြီး ‘ဇွဲရှိမှု၊ သည်းခံစိတ်ရှည်မှု၊ စိစစ်ချွေတာမှု၊ မာန်မာနကင်းမှု၊ အပတ်
တကုပ် ကြီးစားလုပ်ကိုင်မှုတွေလည်း ရှိရမယ်’တဲ့။

နောက် လုံလောက်တဲ့ အရင်းအနှီး ငွေအင်အားရဖို့ အာရှဒေသတွေမှာ
ဆယ်နှစ်က အနှစ်နှစ်ဆယ်လုပ်ပြီး စုရမယ်လို့ ထင်ပါတယ်တဲ့။ အနောက်နိုင်ငံတွေ
မှာတော့ ဒီထက်လွယ်ပြီး အချိန်တိုမယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။

ဂျွန်ဟာ ကံကိုယုံ သူတစ်ဦးပါ။

ဒါပေမယ့်-

“ကံချည်းပဲ အားကိုးနေရင်တော့ ကံခေသွားမှာပဲ။ ကံက သူ့အလိုလို
တော့ လာမှာမဟုတ်ဘူး။ အလုပ်ကြီးစားလုပ်မှ ကံကောင်းခြင်းဟာလည်း လာ
လမ်း ပိုပွင့်သွားမယ့်သဘော ရှိပါတယ်”

ဖိလစ်ပိုင်

ဂျိုစ့် ကွန်ဆက်ပီရှင်း ဂျူနီယာ

JOSE CONCEPCION, JR

ရိုပတ်လစ် ဂျူစက်များ ၂၇၇၄

အာအက်ဖ်အမ် ကော်ပိုရေးရှင်း၏ သမိုင်းသည် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် ၁၉၅၈ ခုနှစ်၌ ပထမဆုံးထောင်သော ရိုပတ်လစ်ဂျူစက်များမှ အစပျိုး သန္ဓေတည်ခဲ့၏။ ဂျူစက်လုပ်ငန်းဖြစ်ထွန်းကြီးပွားလာပြီး နှစ်ပေါင်း များစွာကြာလာသော် စားသုံးသူများကိုယ်တိုင် စုပေါင်း ပါဝင်သော စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်းများကို ချဲ့ထွင် ထုတ်လုပ်ခဲ့၏။ လယ်ယာထွက်အစားအစာများ၊ အသား များ၊ အိုက်စကရင်း၊ နို့နှင့် ဖျော်ရည်၊ ပေါင်မုန့် ကိတ်မုန့် ဖုတ်လုပ်ငန်း၊ သွားရေစာများ၊ အထူးမုန့်မျိုးစုံများလည်း ရောင်းချခဲ့၏။ ကုမ္ပဏီအနေဖြင့် အိမ်ခြံမြေအရောင်း အဝယ်၊ နည်းပညာကျောင်း၊ ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင် မှု၊ လျှပ်စစ်သုံးပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများကိုပါ တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

ဂျိမ်း ကွန်ဆက်ပီရှင်း ဂျူနီယာ

လူအများက 'ဂျိမ်းကွန်' ဟု သိနေကြတဲ့ ဂျိမ်းဟာ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးအများစု လိုပဲ အလွန်တရာမှဖော်ရွေပြီး ခင်မင်တတ်တဲ့အတိုင်း သူနှင့်တွေ့ဆုံရာမှာ မနက်စာ နှစ်နပ်ပါ ဖိတ်ကျွေးခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ 'လွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲများဆိုင်ရာ ပြည်သူ့လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ကြီး' ရဲ့ ဝါရင့်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သလို၊ သူနှင့်တွေ့နေတဲ့ တစ်ချိန်လုံး တယ်လီဖုန်း အမျိုးမျိုးလာနေတာ တွေ့ရပါတယ်။

ဒီအချက်ကပဲ သူဟာ စံတင်လောက်အောင် အကျိုးပြုနိုင်တဲ့ လူ့အဖိုးတန် တစ်ယောက်ဆိုတာ အထင်အရှား ပြသနေပါပြီ။

ဂျိမ်းကွန်ကို ၁၉၃၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့က မနီလာမှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။
“ကျွန်တော့်မှာ အမြွှာအစ်ကိုဖြစ်တဲ့ ရောလ်လည်း ရှိပါတယ်။ သူက ကျွန်တော့်အဖေထောင်ခဲ့တဲ့ ကွန်ဆက်ပီရှင် စက်ရုံတွေမှာ ဦးဆောင်နေပါတယ်။ အစ်မအကြီးဆုံးက နှစ်နှစ်သမီးမှာ ဆုံးသွားတယ်။ ညီတစ်ယောက်နှင့် ညီမတစ်ယောက် ကျန်ပါသေးတယ်။

ဂျိမ်းကွန်နှင့် ရောလ် အမြွှာညီနောင်နှစ်ဦးစလုံး ဖိလစ်ပိုင်စီးပွားရေးနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အဖိုးတန်သူတွေ ဖြစ်လာခဲ့ကြပါတယ်။

ဂျိမ်းကွန်က သူငယ်ငယ်က သူ့မိဘတွေဟာ စည်းကမ်းသိပ်ကြီးတဲ့ အကြောင်း ပြောပြပါတယ်။

“အမေရောအဖေပါ ကိုယ်တို့ သားသမီးတွေအပေါ်မှာ တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ချုပ်ခြယ်ကိုင်တွယ်ခဲ့ကြတယ်။ အလုပ်ကိုဖိလုပ်ဖို့ သင်ပေးရင်းနှင့် သူတို့ စိတ်ကြိုက်စည်းကမ်းတွေ ရိုက်သွင်းခဲ့သလို၊ ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်းရဲ့ တန်ဖိုးတွေကို ပါ နားလည်စေခဲ့တာပေါ့။”

သူတို့ကိုယ်တိုင်လည်း သိက္ခာရှိရှိ တန်ဖိုးရှိရှိ နမူနာပြုပြီး နေထိုင်ခဲ့ရာက ကိုယ်တို့မှာ သူတို့ရဲ့သဘာဝစရိုက်တွေ ဝင်လာတယ်ဆိုရမှာပဲ။

“ကိုယ်တို့ဟာ အစက လူလတ်တန်းစားမိသားစုမျှသာဖြစ်ပြီး၊ အဘိုးလုပ်သူက ကိုယ်အဖေကို အမေရိက ပညာသင်လွှတ်နိုင်အောင် ငွေစုခဲ့တယ်လေ။ ဒီလိုနှင့် အဖေလည်း နယူးယောက် ကိုလံဘီယာတက္ကသိုလ်မှာ လုပ်ငန်းနှင့်နည်းဥပဒေပညာတွေ သင်ခဲ့ရတယ်။”

“အဖေဟာ ဘွဲ့ရပြီးတဲ့နောက် အက်ဒဝပ်ဂျေ့န့်လ်ကုမ္ပဏီမှာ စာရင်းကိုင်အလုပ် ရခဲ့တယ်။ တစ်ချိန်ကျတော့ ဂျာဒင်းဒေးဗစ်စ်ရယ်လို့ ဖြစ်လာမယ့် ကုမ္ပဏီပါပဲ။ နိုင်ငံခြားနှင့်ဖက်စပ်လုပ်တဲ့ ကုမ္ပဏီတစ်ခုမှာ ဖိလစ်ပိုင်တွေထဲက ပထမဆုံး ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့တဲ့ အဖေအတွက် ကိုယ်တို့တစ်မိသားစုလုံး ဂုဏ်ယူလို့ မဆုံးကြပါဘူး။ ပြီးတော့ ထူးထူးခြားခြား အသက် ၆၀ နှင့် အငြိမ်းစားယူပြီးတော့မှ ကွန်ဆက်ပီရှင် စက်ရုံများကော်ပိုရေးရှင်းကို တည်ထောင်ခဲ့တာပဲ။ ခုဆိုရင် ဒီကုမ္ပဏီဟာ လျှပ်စစ်ပစ္စည်းတွေကို ကမ္ဘာအနှံ့ ယှဉ်ပြိုင်ထုတ်လုပ်နေပါတယ်။ အဓိကအနေ၊ လေအေးစက်တွေ၊ ရေခဲသေတ္တာတွေ၊ ရေခဲစက်တွေ၊ အဝတ်လျှော် စက်တွေနှင့် အပိုပစ္စည်း အစိတ်အပိုင်းတွေပါပဲ။”

“ပြီးတော့ ကိုယ်တို့လုပ်ငန်းစုဟာ တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းတွေမှာပါ မော်တိုရိုလာနှင့်တွဲပြီး တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်နေပါတယ်။ ကိုယ့်အစ်ကို ရောလ်ဟာ အဖေ ကုမ္ပဏီစတင်စက စိတ်ကူးမျှော်မှန်းချက်တွေကို လက်တွေ့ဖော်ဆောင်နေတယ်လို့ပဲ ဆိုရတော့မယ်”

“ကိုယ်အမေဆိုရင်လည်း အမျိုးသမီးလုပ်ငန်းရှင်တစ်ယောက်ပါပဲ။ စောစောပိုင်းနှစ်များက သူဟာ ဆံပင်ကောက်တာလို အလှပြင်ကိရိယာတွေ ထုတ်တဲ့ ကုမ္ပဏီထောင်ရာမှာ ပါခဲ့ဖူးတယ်။ ပြီးတော့ လုပ်ငန်းခွင်သင်တန်းကျောင်းကို ဗဟိုဘဏ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဟောင်းကြီးတစ်ဦးနှင့် ပူးတွဲပြီး ဖွင့်လှစ်ခဲ့တယ်။ သူတို့ကျောင်းက စာရင်းကိုင်ပညာရှင်တွေ၊ ဆံပင်အလှပြင်ဆရာမတွေ တစ်ပုံကြီး မွေးထုတ်နိုင်ခဲ့တာပေါ့။”

သူ့အမေဟာ လင်မယားနှစ်ယောက်စလုံး အလုပ်တွေ မအားတဲ့ကြားကပဲ သားသမီးတွေကို အလွတ်မပေးတမ်း အုပ်ထိန်းခဲ့ပါတယ်။

ဂျိစ်တို့ဟာ ကျောင်းအားရက်တွေမှာ အမေကျောင်းကိုသွားပြီး သန့်ရှင်းရေးလုပ်ရတယ်။ သင်တန်းသားတွေကို လိုသလို ကူညီရတယ်။

“အိမ်မှာဆိုလည်း အိမ်ဖော်တွေရှိလျက်သားနှင့် ကြမ်းတိုက်ရတယ်။ ကိုယ့်အခန်း ကိုယ်ရှင်း၊ ကိုယ့်အိပ်ရာ ကိုယ်ခင်းကြရတယ်လေ။ အဖေကလည်း ကိုယ်တို့ စာကျက်နေတာကို အချိန်ကုန်ခဲ့ပြီး ငှတ်တုပ်ထိုင်ကြည့်နေကျ။ အဲ၊ အဆီအင်္ကျီ မတည့်လို့များတော့ ရူးမတတ် ဒေါသပုန်ထတော့တာကလား။”

သူ့မိဘတွေက စည်းကမ်းနှင့်ပတ်သက်လို့ အသေကိုင်တတ်ကြပေမယ့် တစ်ဘက်ကလည်း အေးမြတဲ့မေတ္တာရေစင် ပက်ဖျန်းပေးနေကျပါ။ သူတို့ အပြင် သွားတဲ့အခါဆိုရင် အိမ်မှာ မုန့်ပဲသရေစာတွေ လိုလေသေးမရှိ ထားပေးခဲ့ကြတယ် ဆိုပဲ။

“အဖေနှင့်အမေဟာ သူတို့ချင်းချင်းလည်း သိပ်ချစ်ကြတာ။ အမေဆုံးပြီး ဘာကြာမလဲ။ အဖေလည်း နှလုံးရောဂါနှင့် အရေးပေါ် ခွဲစိပ်ကုသရတော့တာပါပဲ။ ဒီကမှ မျောနေတဲ့ရောဂါရပြီး နှစ်လအကြာ အမေမွေးနေ့မှာ ကွယ်လွန်သွားတော့တယ်”

ဂျိကွန်ဟာ ကျောင်းမှာ သာမန်ကျောင်းသားတစ်ဦးပဲ ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ အရမ်းကို ရက်တတ်ခဲ့ပါသတဲ့။

“ခုတော့ ကိုယ်က စင်မြင့်ပေါ်မှာ စကားပြောကောင်းတဲ့လူအဖြစ် ပွဲတိုင်း ကျော်နေခဲ့ရတယ်။ လူတွေက ဒါကို မွေးရာပါအရည်အချင်းလို ထင်ခဲ့ကြလေရဲ့။ တကယ့်တကယ်တော့ သူတို့ထင်သလို မဟုတ်ပါဘူး။ နှစ်နှင့်ချီပြီး ကြိုးစားလေ့ကျင့်ခဲ့လို့ ဒီအခြေ ရောက်တာပါ။”

သူဟာ ဒီလာဆယ်လေးတက္ကသိုလ်က ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးပညာသင်ခဲ့တယ်။ အာရင်နီတာစိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံက စိုက်ပျိုးရေးပညာ တတ်မြောက်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။

သူ့အဖို့ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်ကိုသွားတက်ဖို့ ကြံရွယ်ခဲ့ပေမယ့် ဖိလစ်ပိုင်မှာ လူမှုရေးအလုပ်တွေ ရှုပ်နေတာနှင့် အထမမြောက်ခဲ့ပါ။

သူက ဖိလစ်ပိုင်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝမှာ ကက်သလစ်ခရစ်ယာန်
ကျောင်းသားများရဲ့အဖွဲ့မှာ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့တာကိုး။

သူ့ကို သူ့မိဘတွေအပြင် ဘဝအကြောင်း နဖူးတွေ့ခူးတွေ့ သင်ကြား
ပေးခဲ့သူကတော့ ဒီလာဆယ်လေးတက္ကသိုလ်က ဒေါက်တာ အရစ္စတန် အက်စ်
ထရာဒါပါပဲတဲ့။

ဂျိစ်ဟာ ဘွဲ့ရပြီး မကြာခင်မှာပဲ သမ္မတကွာရီနိုရဲ့ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်
စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီး ဆာဗေဒို အာရင်နက်တာရဲ့သမီး မာရီဗစ်နှင့် ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ
လက်ထပ်ခဲ့ပါတယ်။ မာရီဗစ်ကို သူ အာရင်နိုတာ စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံတက်ရင်း
က တွေ့ခဲ့ရတာပါ။

သူ လက်ထပ်တဲ့နှစ်မှာပဲ ယောက္ခမကြီးက ရိပ်တံဗလစ်ဂျူစက်များ
ကုမ္ပဏီကို ထောင်တာနှင့် ဂျိစ် အလုပ်ဝင်ခဲ့ရပါတယ်။

လုပ်ငန်းအကြောင်း လုံးဝမသိတဲ့ ဂျိစ် ဟာ အင်္ဂလန်က ဆောက်သမိပ်
တန်နှင့် ချယ်မြို့တွေက ဂျူစက်တွေကို သွားလေ့လာ သင်ကြားခဲ့ရသေးရဲ့။

ဖိလစ်ပိုင်ပြန်ရောက်တော့ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတွေကိုကျော်လွှားပြီး ဥက္ကဋ္ဌ
မဖြစ်ခင် ၁၉၆၅ ခုနှစ်ထိ လက်ထောက်မန်နေဂျာဘဝနှင့် စခဲ့ရပါသတဲ့။

၁၉၈၆ ခုနှစ် သမ္မတအင်္ဂီနိုက ကုန်သွယ်ရေးနှင့် စက်မှုဌာနအတွင်းရေးမှူး
မခန့်ခင်အထိ ဂျူလုပ်ငန်းမှာ သူ လုပ်ခဲ့တာပါ။

သူဟာ ကြီးလေးလှတဲ့ လုပ်ငန်းတာဝန်တွေကြားကပဲ ဝါသနာအလျောက်
လူမှုရေးလုပ်ငန်းတွေကို အလှအယက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ မနီလာဆင်ခြေဖုံးမှာရှိတဲ့ ဒုစရိုက်ရပ်ကွက်က ညကလပ်
တွေ၊ ကက်စီနိုကစားပွဲခန်းတွေ၊ အရက်ဆိုင်တွေကို စိတ်တူကိုယ်သူ လူ ၈၅
ယောက်ကို ဦးဆောင်ပြီး ဝင်ရောက်ဖျက်ဆီးခဲ့တယ်။ ဒီအတွက် အသတ်ခံရမယ်
လို့တောင် ခြိမ်းခြောက်ခံခဲ့ရသေး။

၁၉၇၁ ခုနှစ်မှာတော့ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး ညီလာခံကိုယ်စားလှယ်
အဖြစ် အရွေးခံခဲ့ရပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဥပဒေပါအချက်အလက်တွေကို ဆန့်ကျင်ကုန်ကွက်မိတာ
ကြောင့် သမ္မတမားကိုစီရဲ့အမိန့်နှင့် ဖမ်းဆီးခြင်းခံရတော့တာပါပဲ။

သူ့စီးပွားဖက်မိတ်ဆွေတွေက ထွက်ပြေးဖို့ကူညီမယ်ဆိုပေမယ့် သူက
လက်မခံဘဲ သတ္တိရှိရှိနှင့် လည်စင်းအဖမ်းခံခဲ့တာ သုံးလတောင် ကြာသွားပါတယ်။

ဒီကြားထဲမှာ အမေ မမာလို့ ထောင်ထဲက တစ်ကြိမ် ထွက်တွေ့ခွင့်
ရခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီနောက် ဖိလစ်ပိုင်ကုန်သည်ကြီးများအသင်းမှာ တက်တက်ကြွကြွ
ပါဝင်ခဲ့ရာက အာဆီယံကုန်သွယ်ရေးဆွေးနွေးပွဲတွေကို တက်ခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၈၃ ခုနှစ်မှာ မာကိုစလက်ချက်နှင့် ဘီနနိုအင်နို လုပ်ကြံခံရတဲ့အခါမှာ
တော့ လွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲလှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ကို ဦးဆောင်သူဖြစ်လာပါ
တော့တယ်။ သူတို့အဖွဲ့က ပြည်သူလူထုရဲ့ဆန္ဒကို ဖော်ထုတ်ခွင့်ရရေး၊ မဲများ
မှန်ကန်စွာရေတွက်ရေးအတွက် လှုံ့ဆော် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတာပါ။

၁၉၈၆ ခုနှစ်ကျတော့ မားကိုစီ မဲရုံးလို့ ရာထူးကျပြီး၊ ဘီနနိုရဲ့ဇနီး
ကိုရာဇန် အင်နို သမ္မတဖြစ်လာပြီး၊ သူ့ကို ပညာရေးအတွင်းဝန် ခန့်အပ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် သူက စက်မှုနှင့်ကုန်သွယ်ရေးဘက်ဆိုရင် ပိုသင့်တော်မယ်လို့
ထင်ခဲ့ပါတယ်။ ထင်တဲ့အတိုင်းပဲ သူ့ကိုပြောင်းခန့်ခဲ့ပါသတဲ့။ သူ့မိသားစုတွေ
ကတော့ လွတ်လပ်မှု ဆုံးရှုံးသွားလိမ့်မယ်၊ ရန်များမယ်ဆိုပြီး ဝင်လုပ်တာ မကြိုက်
ကြဘူးလေ။

သူကလည်း သူ့ယုံကြည်ချက်အရ ဝင်လုပ်ဖို့ စိုင်းပြင်းခဲ့တယ်။
“ပထမအချက်က အဲဒီဌာနမှာ တံခါးဖွင့်ဝါဒသုံးခြင်းအားဖြင့် အဆင့်
အတန်းမရွေး ကိုယ့်ဆီ ဝင်တွေ့နိုင်ပြီး လိုအပ်သလို ကူညီနိုင်ခွင့်ရမယ်။ ဒုတိယ
အနေနှင့် လုပ်ငန်းငယ်လေးတွေအတွက် အကြွေးစနစ်ချပေးနိုင်သလို၊ သူတို့ဟာ
အနောင်အဖွဲ့မပါဘဲ ငွေတွေကို ထုတ်ချေးပြီး စီးပွားဖြစ်နိုင်အောင်ပါပဲ။ တတိယ
ကတော့ ဗျူရိုကရေစီ ကြီးနိစနစ်ကို ပယ်ဖျက်ဖို့အတွက်ပဲပါ။”

သူဟာ စက်မှုကုန်သွယ်ရေးဌာန အတွင်းရေးမှူးဖြစ်ပြီးဆိုတာနှင့် ထုတ်လုပ်မှု
ကိစ္စတွေထက် လုပ်ငန်းရှင်တွေ အခွင့်အရေးရအောင် ရှေ့ကနေ မားမားမတ်မတ်
ရပ်တည်ဖို့ အစွမ်းကုန်ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။

ဒီအထဲမှာ လွတ်လပ်တဲ့ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ကြီးရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ
ဘာန်လည်း ယူလိုက်သေးတယ်။ ကုန်သည်ကြီးများ အသင်း၊ အာဆီယံဖိလစ်ပိုင်
ကိုယ်စားလှယ်၊ အာဆီယံ စက်မှုနှင့်စီးပွားရေးအဖွဲ့ရဲ့ အမှုဆောင်ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ

စတဲ့ အကျိုးပြုတာဝန်တွေလည်း ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ မနီလာမှာကျင်းပတဲ့ အေပက် (အာဂျပ်ဖိတ်စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့) ကြီးရဲ့ အစည်းအဝေးများနှင့် အာဆီယံထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲတွေမှာလည်း အရေးပါတဲ့ကဏ္ဍက ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ရပါတယ်။

အဲဒါတွေထက် ပိုအရေးကြီးတဲ့ သမိုင်းပေးတာဝန်အဖြစ်နှင့် နိုင်ငံရဲ့ ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို အပြီးတိုင်တိုက်ဖျက်ဖို့ ရေရှည်ရည်မှန်းချက်ထားပြီး ကြီးစားနေတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဂျှိစ်ဟာ နာရီပေါင်းများစွာ အချိန်ပေးပြီး ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုတွေ မနားမနေအားစိုက်လုပ်ကိုင်ရင်း အိပ်မက်ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်နေတာပါ။

၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ ဂျှိစ်စက်များ ဖောင်ဒေးရှင်း အာအီးအမ်ကုသိုလ်တော်အဖွဲ့ကြီးကို အမြတ်အစွန်းမဖက်တမ်း တည်ထောင်ခဲ့ရာက နိုင်ငံတွင်းက အစွမ်းထက်ဆုံး ပညာရှင်တွေကို မွေးထုတ်ဖို့နှင့် သူတို့ကို အောင်မြင်မှုလမ်းကြောင်းမှန်ပေါ်ရောက်အောင် ကူညီတင်ပေးဖို့ ရည်ရွယ်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။

လုပ်ငန်းအောင်မြင်ဖို့ လိုအပ်တဲ့စွမ်းရည်တွေနှင့်ပတ်သက်လို့ ဂျှိစ်ရဲ့ သဘောထားကတော့-

“အလုပ်ကို ဖိစိစိစီးစီး ကြိုးစားလုပ်တာဟာ အခြေခံအကျဆုံး အချက်ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ အလုပ် မလုပ်ဘဲနှင့်တော့ ဘယ်ခရီးမှ ရောက်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ အလုပ်ကို ရိုသေမြတ်နိုးတဲ့စိတ်ဓာတ်ကိုလည်း သားစဉ်မြေးဆက် လက်ဆင့်ကမ်း အမွေပေးရမယ်။ ဖိလစ်ပိုင်မှာ လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေးဆိုတာ အလုပ်သမားတွေ၊ ဒါမှမဟုတ် ဝန်ထမ်းတွေအပေါ်မှာ မူတည်တယ်။ ကိုယ်တို့ ဖိလစ်ပိုင်အလုပ်သမားတွေကို ရှေ့အစဉ်အလာအရကိုပဲ အနိမ့်ဆုံးအလွှာမှာထားခဲ့ကြပြီး၊ သူတို့ကလည်း ဝတ်ကျောတန်းကျောနှင့် စက်ရုပ်လို တလှုပ်လှုပ်ပဲ လုပ်နေကြတယ်။ ဒီပုံစံတွေကိုပျောက်အောင် လုပ်အားတန်ဖိုးနှင့် လုပ်ငန်းရည်မှန်းချက်တွေကို နားလည်စေမယ့် အသိစိတ်ဓာတ်တွေ သွတ်သွင်းပေးဖို့ လိုတယ်။ သူတို့စိတ်ဓာတ်ရော သူ့ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပါ မြှင့်တင်ပေးရမယ်။ အလုပ်သမားတွေရဲ့ ဘဝအာမခံချက်ကို တာဝန်ယူပေးစွမ်းနိုင်တာဟာ လုပ်ငန်းကို တိုးတက်အောင်မြင်စေတဲ့ နည်းလမ်းတစ်ခုပါပဲ”

ဂျိုးကွန်နှင့် မာရီဗစ်မှာ သားသမီး ရှစ်ယောက် (သား သုံးယောက်၊ သမီး ငါးယောက်) ထွန်းကားခဲ့ပါတယ်။

“ကိုယ့်ကလေးတွေကတော့ အားလုံး အခြေအနေကောင်းပါတယ်။ အများအားဖြင့် မိဘချမ်းသာတဲ့ကလေးတွေဟာ လက်ကြောမတင်းချင်ကြဘူး။ မိဘအရိပ်ကိုခိုပြီး ဘဝကို ရေစုန် မျှောလိုက်ချင်ကြတယ်။ ဒီအထဲမှာ ကိုယ့်ကလေးတွေ မပါဘူး ဆိုရမှာပဲ”

“ကိုယ့်သားတွေဖြစ်တဲ့ ဂျိုးဝီ၊ ဘာနီနှင့် ဂျွန်ဆိုရင် တစ်ယောက်မှ ကိုယ်တို့ မိသားစုကော်ပိုရေးရှင်းထဲ ဝင်မလုပ်ကြဘူး။ သူတို့ကြိုက်ရာ လုပ်ငန်းတွေထောင်ခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ခြေထောက်ပေါ် သူတို့ရပ်ဖို့ ကြိုးစားတဲ့သဘောပဲ။ ဂျိုးဝီဆိုရင် ကျောင်းသားဘဝကတည်းက အိမ်ကပေးတဲ့စရိတ်ကို မမျှော်ကိုးဘူး။ သူ့ဘာသာ စာအုပ်တွေ၊ စွယ်စုံကျမ်းတွေ ရောင်းချပြီး အပိုဝင်ငွေ ရှာတယ်။ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့်ပဲ ငှက်သိုက်မှန်းနှင့် ပြောင်းပူးပေါက်ပေါက်ဆိုင် ဖွင့်ခဲ့တာကလား။ အဲဒါနောက်ဆုံး မလွဲသာလို့ ဂျှိစ်စက်ရုံတွေမှာ ဝင်လုပ်ပြန်တော့လည်း ထရပ်ကားတွေမောင်း၊ ထမ်းရပိုးရနှင့် အောက်ခြေအလုပ်တွေက စလုပ်ခဲ့တာပဲ”

“ဘာနီကျတော့လည်း စက်ရုံရဲ့ စိုက်ပျိုးရေးဘက်မှာသွားပြီး တကယ်လယ်သမားတွေနှင့် ရင်ပေါင်တန်းပြီး လယ်ထဲမှာရုန်းတာဗျ။ တော်ရုံလယ်သမား ငယ်လေးတွေ သူ့ကို မယှဉ်နိုင်ဘူး။ လူကြီးတွေ ငှားမယ့်အစား အငယ်လေးတွေပဲ ငှားတယ်။ ကြီးကြီးမားမားအလုပ်တွေကို သူက ကျွဲလုပ်နိုင်တာကိုး။ ဂျွန်ဆိုရင်လည်း ကုမ္ပဏီအလုပ်သမားတွေ သက်သာချောင်ချိရေးနှင့် အပိုဝင်ငွေရရေးဆိုတဲ့ ရည်မှန်းချက်နှင့်အညီ အစီအစဉ်တွေ ဆွဲလုပ်တယ်။ ဥပမာ အလုပ်သမားတွေရဲ့ဇနီးတွေကို ကုမ္ပဏီယူနီဖောင်းတွေ လွယ်အိတ်တွေ ချုပ်ခိုင်းတာမျိုးနှင့် မိသားစုစားဝတ်နေရေး လုံလောက်ပြည့်ဝအောင် ထောက်ပံ့တာပေါ့”

ထို့အတူ သမီးတွေတွေကလည်း အားကျမခံပင် တက္ကသိုလ်တက်ရှင်းက အိုက်စကရင်၊ နူတ်ခမ်းဆိုဆေး တခြား လူသုံးကုန်တွေ ဝယ်ရောင်းခဲ့ပါသတဲ့။

ဂျှိစ်ကိုယ်တိုင်လည်း အသက်ကြီးပေမယ့် အပျက်စီးမခံ။ သန်သန်မြန်မြန် တက်ကြွလုံ့လအပြည့်ဖြင့် အာဆီယံနှင့် အာဆီယံစက်မှုစီးပွားဆိုင်ရာအဖွဲ့တွင် လှုပ်ရှားနေတုန်း။

ဒါကလည်း ဒေသတွင်း စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် အကျိုးတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး၊ အဖွဲ့ဝင်ညီနောင်နိုင်ငံများ ချစ်ကြည်ရင်းနှီးရေး၊ ယဉ်ကျေး

မူပလှယ်ရေးစသော အန္တိမရည်မှန်းချက်များအတွက် သူ့ကိုယ်ကျိုးစွန့်ဝါဒအရ အကြံဉာဏ်ပေး လုပ်နေခဲ့ခြင်းပါ။

ဒီလို စေတနာနှင့် သူ့ကြိုးပမ်းချက်တွေအတွက် နိုင်ငံတော်ကလည်း ဆုအမျိုးမျိုးချီးမြှင့်ခဲ့တာ မှတ်တောင်မမှတ်မိနိုင်တော့ဘူး။

ဘာသာရေးသူရဲကောင်းဘွဲ့ (၁၉၈၀ ခုနှစ်) အပါအဝင် သမ္မတရာဇဗ္ဗန် မက်ဆေးဆေးရဲ့ ဖိလစ်ပိုင်ခေါင်းဆောင်ဆယ်ယောက်စာရင်းမှာ အရွေးခံရပြီး၊ ရွှေတံဆိပ် နှင်းအပ်ခြင်းခံရတာကတော့ မှတ်တမ်းတင်လောက်ပါရဲ့။

ပြီး ဒီလာဆယ်လေးတက္ကသိုလ်၊ ဇေဗီယာတက္ကသိုလ်၊ ဂရိဂိုရီယို အာရင်း နိတာတက္ကသိုလ် ဖောင်ဒေးရှင်းတွေက ဂုဏ်ထူးဆောင်ဒေါက်တာဘွဲ့တွေကလည်း အများကြီး။

၁၉၈၇ ခုနှစ်က ဂျိုင်မိဇိုဘယ် ဒီအယာလာက 'ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးတွေရဲ့ ပုံရိပ်လွှာ' လို့ စာတစ်အုပ် ပြုစုရေးသားခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီစာအုပ်က သမ္မတမားကိုစံရဲ့ ဖိနှိပ်မှုအောက်က လွတ်မြောက်အောင် ကြိုးပမ်းကြသူ ဆယ်ဦးအကြောင်း ဓာတ်ပုံတွေနှင့်တကွ သူတို့ဘဝဖြစ်စဉ် သမိုင်း ဝင်လှုပ်ရှားမှုတွေကို အတိုချုပ် ဖော်ပြထားပါတယ်။

အဲဒီမှာ ဂျိုးကွန်အကြောင်းလည်း ပါတယ်။ ဒီတွေ့ဆုံခန်းကို အဲဒီစာအုပ်ထဲမှာ သူ့ကိုယ်တိုင်ရေးထားတဲ့ မှတ်သားစရာစကားလေးတွေနှင့် နိဂုံး ချုပ်လိုက်ပါရစေ။

“ပထမ၊ ဘယ်လောက်ပဲ မှောင်မှောင် အကြောင်းမှတ်လို့။ မှောင်တာကို အပြစ်တင်ကျိန်ဆဲနေတာထက် ဖရောင်းတိုင်ထွန်းလိုက်တာက ပိုကောင်းတာပေါ့။

“လက်မြောက်အရုံးပေးဖို့၊ အကြမ်းဖက်ဖို့၊ သို့မဟုတ် စိတ်ပျက်အားငယ် ဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်တာထက်စာရင် အပြုသဘောဆောင်ပြီး မှန်ကန်တိကျတဲ့ တစ်စုံ တစ်ရာကိုလုပ်လိုက်တာက ပိုကောင်းပါတယ်”

“ဒုတိယ၊ သာမန်ပြည်သူတစ်ယောက်အနေနှင့် သူဟာ ဘယ်လောက် တောင် အဆင့်အတန်းနိမ့်လို့ အထီးကျန်ဆန်တယ်ပဲ ထင်မှတ်နေပါစေ။ နိုင်ငံရဲ့ ဂုဏ်ကို တစ်နည်းနည်းနှင့် မြှင့်တင်ပေးနိုင်မှာပါ။

“လူဆိုတဲ့စွမ်းအားနှင့် ပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်မှုဟာ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲဆုံး နိုင်ငံရေးသမားတောင် မခန့်မှန်းနိုင်အောင် ထက်မြက်ပါပေရဲ့”

“တတိယ၊ မဖြစ်နိုင်တဲ့အိပ်မက်တွေဟာ ဖြစ်လာအောင် ကြိုးစားလို့မရစရာ မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည်ဟာ ခုလို ခေတ်သစ်တစ်ခုရဲ့ လင်းရောင် ခြည်သမ်းနေတဲ့ အခြေအနေမျိုးရောက်လာတာ မြင်ရလိမ့်မယ်လို့ လွန်ခဲ့တဲ့ တစ်နှစ်က ဖျော်တွေးမိသူ ရှိချင်မှရှိမှာပါ။ ဒါပေမယ့် ပြတ်သားတဲ့ဆုံးဖြတ် ချက်၊ စွမ်းအားပြည့် တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုတွေ၊ ဘုရားသခင်ထံမှာ မပေးမလျှော့ အကူအညီတောင်းခဲ့မှုတွေအရ ဘယ်သူကမှ ဖြစ်နိုင်မယ်လို့မထင်ရတဲ့ အရေး ကြီးတဲ့ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှုတစ်ခုကို ရအောင်လုပ်နိုင်ခဲ့ပြီပဲ မဟုတ်ပါလား”

အင်ဒိုနီးရှား

ဂျူးလိယပ်စ် တာဟီဂျာ
JULIUS TAHIJA

တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ
ပီ၊ တီ၊ အော်စတင်ဒို နုဆာတရာ ဂျာယာ

ပီ၊ တီ၊ အော်စတင်ဒို နုဆာတရာ ဂျာယာဆို သည်မှာ တာဟီ ဂျာမိသားစု၏ စီးပွားရေးနယ်ပယ် အသီးသီးမှာ လုပ်ငန်းပေါင်းစုံကို လက်ကိုင်ထားသော ကုမ္ပဏီကြီးပင် ဖြစ်သည်။ အင်ဒိုနီးရှား စီးပွားရေး စီမံကိန်းဝင် ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုများ၊ သတ္တုတွင်းတူးဖော်ရေး၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊ အာမခံ နှင့် ရေကြောင်း သွားလာရေး လုပ်ငန်းများတွင် နှစ် ပေါင်းများစွာအရင်းတည်၍ ဖြန့်ကျက်လုပ်ကိုင်ခဲ့၏။ သို့သော် လွန်ခဲ့သောငါးနှစ်မှစ၍ အခြား လုပ်ငန်းများ ကို ရုပ်သိမ်းပြီး ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု၊ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ် ရေး၊ သတ္တုတွင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးများ၌သာ အလေးပေး လုပ်ဆောင်ရန် မဟာဗျူဟာမြောက်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခဲ့သည်။

ဂျူးလီယပ်စ် တာဟီဂျာ

ဂျူးလီယပ်စ်နှင့် ကျွန်တော် တွေ့ဆုံပြီး သူ့ဘဝဇာတ်ကြောင်းကို ပြောပြ နေခိုက်မှာ စင်ကာပူတိုင်းစစ်အုပ်ထုတ်ဝေရေးက ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ 'မိုးကုပ်စက် ဝိုင်းရဲ့ ဟိုမှာဘက်' ဆိုတဲ့အမည်နှင့် သူ့အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဖြန့်ချိခဲ့တာကို သွားသတိရ လိုက်မိပါတယ်။

အဲဒီစာအုပ်ဟာ သူ့အကြောင်းကို အသေးစိတ် ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖော်ပြထား သလို၊ စိတ်ဝင်တစားနှင့်ဖတ်သင့်တဲ့ စာအုပ်ကောင်းတစ်အုပ်ပါပဲ။

ဂျူးလီယပ်စ်ကို ၁၉၁၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်က ဖခင်လီယိုနတ်ဒ်နှင့် မိခင် ဂျီဟန်နာတို့မှ မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။ သားနှစ်ယောက်အနက် သူက အကြီးပါ။

သူ့အမေဟာ အင်ဒိုနီးရှားအရှေ့ပိုင်း မာလုကူးစ်ကျွန်းသူ ဖြစ်ပါတယ်။ မာလုကူးစ်ကျွန်းများဟာ အမွေးအကြိုင်များထွက်ရာမှာ နာမည်ကျော်တဲ့အတွက် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်ကကုန်သည်တွေ အလှအယက်လာကြတဲ့ နေရာပါပဲ။ ဒါနှင့်အမျှ ဒီကျွန်းတွေကို လက်ဝါးကြီးအုပ်နိုင်ဖို့ ပေါ်တူဂီ၊ စပိန်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ဒတ်ချ်တွေ ဟာ အကြိမ်ကြိမ်စစ်ဆင်ခဲ့ကြတယ်။ စစ်ပွဲကြောင့် ကျွန်းသူကျွန်းသားတွေ ခြေဦး တည်ရာထွက်ပြေးခဲ့ကြရပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် အသစ်စက်စက် ဇနီးမောင်နှံများဖြစ်ကြတဲ့ သူ့မိဘတွေဟာလည်း အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရဲ့ ဒုတိယမြို့တော် ဆူရာဘာယားကို ရောက်လာကြပါရော။

ဆူရာဘာယားဟာ ဂျာဗားကျွန်းရဲ့အရှေ့ဖျားမှာ ရှိပါတယ်။ သူ့အဖေဟာ ဒတ်ချ်ရှင်ကုမ္ပဏီ ကတ္တရာစေးစက်မှာ လုံခြုံရေးအရာရှိ အလုပ်ရခဲ့ပြီး၊ သူ ပညာ ချို့တဲ့လို့ အောက်ကျတာကိုသိခဲ့ရာက သူ့သားတွေကို တကယ့်ပညာတတ်တွေ ဖြစ်အောင်လုပ်မယ်လို့ သန့်ဋ္ဌာန် ချခဲ့ပါသတဲ့။

အဲဒီအချိန်က အကောင်းဆုံးကျောင်းဆိုလို့ ဒတ်ချ်ဖွင့်တဲ့ကျောင်းတွေပဲ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အင်ဒိုနီးရှားနှင့် တရုတ်အနည်းငယ်ကိုသာ တက်ခွင့်ပေး တယ်။ ဒါတောင် ဒတ်ချ်စကားတတ်မှ။ ဩဇာတိက္ကမရှိတဲ့ မိသားစုတွေဖြစ်မှ။

“ကျွန်တော့်မိဘတွေဟာ ဘာဩဇာအရှိန်အဝါမှ မရှိပေမယ့် ကျွန်တော်က ဒတ်ချ်စကားကို မွတ်နေအောင်ပြောတတ်သလို အဖေကလည်း ပိန္နဲဆရာအဖြစ် နှင့် ဆေးကုတတ်တာကြောင့် ကျောင်းဝင်ခွင့် ရခဲ့ပါတယ်။ ဒတ်ချ်အမျိုးသမီး တစ်ယောက် အရေပြားတွေ ဘာဖြစ်မှန်းမသိ၊ ပူစပ်ပူလောင်ဖြစ်ပြီး လူးလိမ့်နေ တာ သူတို့ဆရာဝန်တွေ ကုမရလို့ လက်မှိုင်ချထားတဲ့ကြားက အဖေက ဘယဆေး ပင်တွေနှင့်ကုလိုက်တာ နှစ်ပတ်အတွင်း ပျောက်သွားတော့တာကိုး”

ဂျူးလီးယပ်စ်ဟာ မိလားနီရှန်းမျိုးနွယ်သွေးပါတာမို့ တခြား ဂျားဗားကျွန်း သားတွေတက် ပိုပြီး အသားညိုတာလည်း စိတ်ဝင်စားစရာပါပဲ။ ဒီအတွက်သူ ဘယ်လိုမှ ထိခိုက်ခံစားရခြင်းမရှိပါဘူးလို့ ဂျူးလီးယပ်စ်က ပြောပါတယ်။

သူက ကျောင်းမှာ ဒတ်ချ်ကလေးတွေနှင့် ဒတ်ချ်စကားပြော ကစားပြီး၊ အိမ်မှာကျတော့ ဂျားဗားသူငယ်ချင်းတွေနှင့် ဂျားဗားစကားပြောပြီး ကစားကြပါ သတဲ့။

“အဖေက ကျွန်တော့်ကို ကျောင်းသွားဖို့ ဓာတ်ရထားခ ဆယ်ဆင့်-နဲ့ တိုင်း ပေးပါတယ်။ ကျွန်တော် ကိုးနှစ်သားဖြစ်လာတော့ လမ်းလျှောက်နိုင်သမျှ လျှောက်ပြီး ခုနစ်ဆင့်ခရီးပဲ ဓာတ်ရထားစီးတော့တယ်။ ဒီလိုနှင့် တစ်နေ့ သုံးဆင့် စုမိတဲ့အကြောင်း အဖေကိုပြောပြတော့ အဖေက ‘တော်တယ်၊ ငါ့သားပိုက်ဆံ ငါ့သား ယူထား’ တဲ့”

ချာတိတ်လေး ဂျူးလီးယပ်စ်ဟာ အဲဒီစုငွေလေးနှင့် ကံစမ်းထိဖွင့်ခဲ့တယ်။ ပထမဆုံး အဖိုးတန်ဖောင်တိန် တစ်ချောင်း၊ ဒုတိယနှင့် တတိယတွေက အဲဒီထက် တန်ဖိုးနည်းတဲ့ စွန်လို၊ ဘောလုံးလိုပစ္စည်းတွေ။

“ကျောင်းက ကျောင်းသားတွေက ထိလက်မှတ်တွေ ဝယ်ကြပါတယ်။ ဒီလိုနှင့် ကျွန်တော်လည်း ငွေတွေ အများကြီးရခဲ့တာပေါ့။ ဒါ ဘယ်သူ့အကူ အညီမှမပါဘဲ ကိုယ့်ဘာသာ ထွင်လုပ်ခဲ့တာပဲ။ ဒီပုံစံအတိုင်း ကျွန်တော့်ဘဝတစ် နှစ်လျှောက်လုံး လိုက်လုပ်ခဲ့တယ်။ ထိက ကျွန်တော့်ကို လူတွေ ဘာလို့ချင်တယ်

ဆိုတာနှင့် သူတို့ရဲ့ အလိုဖြည့်ပေးဖို့ သင်ကြားခဲ့ပါတယ်။ ခုလို အလုပ်ဖြစ်တာဟာ ကျွန်တော်က အပြောကောင်းလို့၊ အဆွယ်ကောင်းလို့၊ အပြင်အဆင်ကောင်းလို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဆုတွေကောင်းလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်”

သူ ဆယ်နှစ်သားမှာတော့ သူ့အဖေက အစာအိမ်ပေါက်ပြီး သေသွားတာ မို့ ဝမ်းနည်းစရာ ကြုံလိုက်ရပါတယ်။

သူ့အဖေကို ဆရာဝန်တွေရော သူ့အဖေတိုင်းရင်းဆေးဆရာပါ နည်းနည်း မှ မကယ်နိုင်လိုက်ပါဘူး။

“အမေ့မျှ အောင်တယ်အောင်တယ်အော်ရင်းက လူးလိမ့်နေတာပါပဲ။ ဆရာဝန်သွားခေါ်တာလည်း နာရီပေါင်းများစွာ ကြာတယ်။ ဆရာဝန်ရောက်လာ တော့ အဖေက အသက်ထွက်နေပါပြီ။ ကျွန်တော့်အဖို့ ကမ္ဘာပျက်တာပါပဲ။ ကျွန်တော့်ဘဝဟာ ရှေ့ဆက် ဘယ်လိုမှ ကောင်းစရာမရှိတော့ဘူးလို့တောင် ထင်ခဲ့ရတယ်”

ဂျူးလီးယပ်စ်ဟာ စိတ်ပြေလက်ပျောက် သူ အင်္ဂလိပ်စာသင်ချင်တဲ့ အကြောင်း အဖေကို ဖွင့်ပြောတယ်။ ပြီးတော့ သူတို့အိမ်နီးချင်း နိုင်ငံအတော်များ များမှာ အင်္ဂလိပ်စကား ပြောနေကြတဲ့အကြောင်းလည်း ပါတယ်။

အင်္ဂလိပ်စာသင်ကျောင်းတက်တော့ တရုတ်ကလေးတွေနှင့် ပြည့်နေပြီး၊ အင်ဒိုနီးရှားဆိုလို့ တစ်တန်းလုံးမှာ သူတစ်ယောက်တည်းရှိတာနှင့် အတော်လေး အံ့ဩသွားရတယ်။

ဘာကြောင့်မှန်း မသိ။ အင်ဒိုနီးရှားနှင့် ဒတ်ချ်တွေက အင်္ဂလိပ်စာသင်ဖို့ စိတ်မပါကြပါဘူး။ ဒီလိုနှင့် ဂျူးလီးယပ်စ်ဟာ တရုတ်လေးတွေအိမ်မှာပဲ အနေများ ခဲ့တယ်။ တရုတ်လေးတွေနှင့် ပေါင်းမိရာက အလုပ်အကိုင်ပေါ်မှာထားတဲ့ သဘော ထားအမြင်တွေကို သိလာရတယ်။

“အဲဒီချာတိတ်တွေဟာ သွားသွားလာလာ စားစားအိပ်အိပ် ၂၄ နာရီ လုံးလုံး အလုပ်လုပ်နေကြတာပဲ။ သူတို့ရဲ့အတွေးထဲမှာ ကြီးစိုးထားတာက ‘နောက်ထပ် ငွေ ဘယ်လိုရှာရမလဲ’ ဆိုတာပဲ”

တရုတ်သူငယ်ချင်းတွေနှင့် သူတို့မိသားစုတွေနှင့် ရင်းနှီးခဲ့ရာက သူတို့ရဲ့ အပြုအမူစရိုက်နှင့် နိတိစကားတွေကိုလည်း သူ သိခဲ့ရပါတယ်။

- * သင် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးတဲ့အခါမှာ တစ်ဘက်လူကို ချက်ပိုင်ပိုင် ယုတ္တိ ယုတ္တာရှိရှိနှင့် လွှမ်းမိုးအနိုင်ယူပါ။
- * ပေးစရာရှိတဲ့ကြွေးကို အချိန်မီ အကုန်ပြန်ဆပ်တာဟာ သင့်ဂုဏ် သိက္ခာကို တက်စေလိမ့်မယ်။
- * ရတာနှင့် လောက်အောင်သုံးပါ။
- * လူချင်းတွေ့အခါ တရင်းတနှီးလက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ဖို့ အလိုအပ်ဆုံးပါပဲ။ စကားဆိုတာ စကားပီပီ လေထဲမှာ ပျောက်သွားတတ်ပါတယ်။ စာချုပ် စာတမ်းဆိုတာလည်း အဓိပ္ပာယ်မရှိလှပါဘူး။
- * လျော်ကန်သင့်မြတ်တဲ့ ဆက်ဆံရေးကိုရဖို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ခင်မင်ရင်းနှီးမှု ကို တည်ဆောက်ပါ။
- * ဘယ်တော့မှ မလှည့်စားနှင့်၊ မလိမ်နှင့်၊ မညာနှင့်။
- * ထိပ်ဆုံးရောက်ချင်ရင် ဒေသက်ကြိုခံပါ။
- * တခြားလူကိုငှားမယ့်အစား ကိုယ်တိုင်လုပ်ပါ။ အလုပ်ကို အပင်ပန်းခံ ကြိုးစား။ သင့်လက်တွေ ညစ်ပတ်ချင် ညစ်ပတ်နေပါစေ။ လိုအပ်ရင် အိပ်ဖို့ပါ မေ့မစိတ်လိုက်။

သူ အင်္ဂလိပ်စာသင်တာနှင့် အမေသေလို့ စိတ်မချမ်းသာရတာတွေကြောင့် ပျက်စီးတက်တဲ့ ကျောင်းပညာရေးကို ထိခိုက်ပြီး ခြောက်တန်းကို နှစ်နှစ် နေခဲ့ရတယ်။ အတန်းကျောင်းအောင်တော့ ဆူရာဘာယာက ဇီးလ်ဘတ်ဂ် အသက်မွေး ပညာသင် ဒတ်ချ်ကျောင်းကို တက်ခဲ့တယ်။

အဲဒီကျောင်းက အင်ဒိုဥရောပ ကပြားလေးတွေ အလုပ်ရဖို့ခက်တာကို ကူပုံတဲ့အနေနှင့် လူမှုဝန်ထမ်းသမားတစ်ယောက်က ၁၉၂၀ ခုနှစ်မှာ စပွင့်ခဲ့တဲ့ ရှားရှားပါးပါး တစ်ခုတည်းသော ပုဂ္ဂလိကကျောင်း။

အဲဒီကျောင်းမှာလည်း အင်ဒိုနီးရှားစစ်စစ်ဆိုလို့ သူတစ်ယောက်တည်း ရှိခဲ့တာကလား။

အဲဒီကျောင်းမှာ သင်္ချာ၊ ရုံးစာရေးနည်း၊ ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ လက်ရေးတို့လက် နှိပ်စက်၊ ကြော်ငြာအတတ်၊ စာရင်းကိုင်၊ ဂျာမန်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ဒတ်ချ်ဘာသာစသဖြင့်

ဘာသာစုံသင်တန်းတွေ ရှိခဲ့တော့ ဂျူးလီးယပ်စ်ဟာ အတော်နဲ့နဲ့စပ်စပ်လေး သင်ကြားခဲ့ရပါတယ်။

လက်တွေ့အနေနှင့် အထည်အလိပ် အမျိုးအစားခွဲပုံတွေ၊ အိုးခွက်ပန်းကန် အဆိုးအကောင်းရွေးပုံတွေ၊ ရာဘာအမျိုးအစားတွေကို လေ့လာခဲ့ရတယ်။

ကျောင်းထွက်လို့ ဝန်ထမ်းစာမေးပွဲအောင်တော့ သူ ၁၉ နှစ် ပြည့်ခဲ့ပါပြီ။ ကနဦးမှာ အစိုးရပိုင်သင်္ဘောကျင်းမှာ ဝင်လုပ်ရတယ်။ နောက် အဆဲသန်တဲ့ ဒတ်ချ်စတိုးဆိုင်က အရောင်းသမား။ အဲဒီမှာ တစ်နှစ်သာလုပ်ပြီး ကိုယ်ပိုင်အလုပ် လုပ်ဖို့ စဉ်းစားခဲ့တယ်။

သူက ကျောင်းသားဘဝကတည်းက အဝတ်အထည်တွေ၊ ဆန်တွေ တစ် အိမ်တက်ဆင်း လိုက်ရောင်းဖူးတယ်။ အင်ဒိုနီးရှားအိမ်ရှင်မတွေဟာ ဈေးနှင့် အနေထေးကြတာလည်း သတိပြုမိတယ်။ ဒီလိုနှင့် ဆန်စက်ကဆန်တွေ အိတ်လိုက် သွားဆွဲပြီး အိမ်တိုင်ရာရောက် ပို့ပေးတဲ့အလုပ်ကို လုပ်ခဲ့တယ်။

သူ့ဆန်တွေက ကောင်းလည်း ကောင်း၊ ဈေးလည်းချိုတော့ အရောင်း သွက်တာပေါ့။

သူက ဖောက်သည်တွေ တိုးလာပြီး အလုပ်သမားတွေ တိုးခန့်ခဲ့ရတယ်။

“ဒီနောက် ကြိုရင်ကြိုသလို အရောင်းကိုယ်စားလှယ်လည်း လုပ်တတ်လာ တယ်။ ဘာမှ ထူးထွေးဆန်းပြားလှတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အိမ်တစ်အိမ်က ဘာလို ချင်သလဲ။ ရှိတဲ့ဆိုင်တွေမှာ ပစ္စည်းသွားရှာ၊ အိမ်ရှင်နှင့် ဈေးညှိ၊ အရောင်းအဝယ် ဖြစ်တော့ စရိတ်နှင့် အမြတ် မြက်မြက်ကလေးရတော့တာပဲ။ ကျွန်တော့်မှာ တယ်လီ ဖုန်း မရှိဘူး။ ကျွန်တော့်အင်္ကျီအိတ်က ကျွန်တော့်ရုံးခန်းပဲ။ ဈေးထဲမှာ မတ်တပ် ရှုပ်လျက် ထမင်းစားတယ်။ ဖောက်သည်တွေနှင့် လမ်းပေါ်မှာ အလုပ်စကားပြော တယ်။ တရုတ်ထုံးစံအတိုင်း လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်နည်းကို တွင်တွင်သုံးပြီး အလုပ် ဖြစ်ခဲ့တာပါပဲ”

သူ့မှာ ငွေရင်းငွေနှီး အထုပ်နှင့်အထည်နှင့် ပိုက်မိပြီဆိုတော့ ဟော်လန်၊ ဂျပန်၊ စင်ကာပူ၊ အမေရိကန်ကုန်တွေကို သွင်းကုန်လိုင်စင်ရကုန်သည် တွေနှင့် ဆက်သွယ်ပြီး တိုက်ရိုက်တင်သွင်းခဲ့တယ်။

“၁၉၃၀ ခုနှစ်လောက်မှာ ဗီယင်နာက အဝတ်အထည်တွေသွင်းလိုက်တာ

အခွန်တွေ မတန်တဆဆောင်ပြီးတာတောင် အရင်းထက် သုံးဆလောက် မြတ်ခဲ့တယ်။ ဒီနောက် ခေါင်းလိမ်းဆီဗူးတွေ၊ မိတ်ကပ်တွေ၊ ဆပ်ပြာမွှေး၊ စာအုပ်၊ ညဝတ်အင်္ကျီ စသဖြင့် အမျိုးစုံ ဒိုင်ခံသွင်းခဲ့တော့တယ်။ ဒီနေရာမှာ ယုံကြည်မှု၊ အဆက်အသွယ် အောက်ကြိုခံဆက်ဆံတာပဲ။ အဓိကလိုအပ်တာ ဒါပါပဲ လူတိုင်း ကျွန်တော့်လို လုပ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီလို ငွေဝင်လမ်းဖြောင့်တာကိုတွက်ပြီး ဒတ်ချ်တွေဟာ ကျွန်တော်တို့အင်ဒိုနီးရှားကို ဘယ်လောက် ဂုတ်သွေးစုပ် အမြတ်ထုတ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ နားလည်လာတယ်”

ဂျူးလီးယပ်စ်က သူ့လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံတွေက သူ့ တစ်ဘဝစာ လမ်းညွှန်ချက်တွေကို သင်ကြားပေးခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

အဲဒါတွေကတော့-

- * အခြေအနေတွေ ဘယ်လိုပြောင်းပြောင်း အခြေခံသဘောတရားတွေကတော့ ပြောင်းမှာမဟုတ်ဘူး။ (လူမျိုးအလိုက် စရိုက်သဘာဝတွေကို နားလည်တာဟာ အလုပ်ကောင်းကောင်းဖြစ်စေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ်က ချိုသာပျော့ပျောင်းရမယ်။ ပြီးတော့ အဓိကရည်မှန်းချက်ကို မျက်ခြည်မပြတ် ရဘူး။)
- * အကြွေးယူသွားတဲ့လူအတွက် စိတ်မပူပါနှင့်။ ('ငါ'ဆိုတဲ့ အစား 'တို့' လို့ အသုံးအနှုန်းပြောင်းပြီး တွေးလိုက်ရင် စိတ်သက်သာရာ ရပါတယ်။)
- * အချိန်မရွေး အခွင့်ထူးအခွင့်ကောင်းတွေ အမြဲရှိနေဆဲပါ။ (အခွင့်အရေးဆိုတာ အခြေအနေ၊ အချိန်အခါ ဆိုးတာကောင်းတာနှင့် မဆိုင်ပါဘူး။ အခွင့်ကောင်းပေါ်လာရင် နောက်တစ်ခါပြန်လာဖို့ မလွယ်ဘူးဆိုပြီး အမိအရဖမ်းဖို့ပဲ ကြိုးစားပါ။)
- * အစဉ်သဖြင့် မျက်စိဖွင့်၊ နားစွင့်၊ သင်ကြားပါ။ နားထောင်ပါ။
- * လုပ်ပြီးတာနှင့် နောင်တ မရနှင့်တော့။
- * စဉ်းစားဖို့ အချိန်ယူပါ။
- * ရေရှည်ကို မျှော်တွေးပါ။

- * ဘယ်သူတွေ ဘယ်လိုပဲ ဝေဖန်လာပါစေ။ ပြတ်သားတဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်ချပါ။ ဘယ်တော့မှ နုတ်တိမ်တောင်၊ မပြတ်မသား ယောင်ဝါးဝါး အဖြစ်မခံနှင့်။
- * အရာရာကို လိုက်လျောသဘောတူတတ်တဲ့စိတ်တော့ မွေးပါ။ ဒါပေမယ့်သူတွေကို သူတို့မျက်နှာပြင်မှာ အကဲဖြတ်ပြီးမှ ယုံသင့်မှယုံပါ။ ဆက်ဆံနေလူရဲ့အကြောင်းကို ကောင်းကောင်းသိရမယ်။ ဒါမှမဟုတ် သူ့အပေါ် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ထိန်းထားနိုင်ရမယ်။
- * အချိန်ဟာ အဖိုးအတန်ဆုံးဖြစ်ပြီး ယင်းစား ပြန်မလာတဲ့ အမျိုးအစားပဲ။

ဂျူးလီးယပ်စ်ဟာ ၁၉ နှစ်သားနှင့် အောင်မြင်မှုတွေ အထိုက်အလျောက် ရခဲ့ပေမယ့် သိပ် ဘဝင်မကျချင်သေးဘူး။ သူ့နယ်ဟာ ကွက်ကွက်လေးပဲ ရှိသေးတယ်လို့မြင်ပြီး၊ လူမှုရေး စီးပွားရေးအနေနှင့် ဒီထက်ပိုပြီး ချဲ့ချင်စိတ်ပေါက်ခဲ့တယ်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှာ ယောကျ်ားပီပီစွန့်စားလို့ အခမဲ့နယ်လှည့်ရအောင်ဆိုပြီး နယ်သာလန် အရှေ့အင်ဒီးစစ်တပ်ထဲဝင်ဖို့ စာရင်းသွင်းခဲ့တယ်။

သူ့အပေခွင့်ပြုချက်နှင့် ခြောက်နှစ်စာချုပ်ချုပ်ပြီး စစ်ထဲလိုက်သွားတာ၊ ရှစ်နှစ်ကျော်ကျော် သူ့အပေနှင့်ကွဲခဲ့ရာက ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးတော့မှ ပြန်ဆုံကြရတော့တယ်။

လပေါင်းများစွာ စစ်သင်တန်းတက်ပြီး လေတပ်ကို လျှောက်ခဲ့တယ်။ ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲ အောင်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့အထက်အရာရှိက ပျံသန်းရေးကျွမ်းကျင်မှု ညံ့တယ်ဆိုပြီး ကြည်းတပ်ကို ပြန်ပို့ခဲ့တယ်။ စင်စစ်တော့ မျိုးချစ်စိတ်နှင့် လွတ်လပ်ရေးလေသံတွေထွက်နေတဲ့ သူ့ဦးလေး သတင်းစာအယ်ဒီတာ ယိုဂျာကာတာကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ ဒတ်ချ်တွေက သူတို့ စစ်ရေးမဟာဗျူဟာတွေ မသိစေချင်လို့ တစ်ကြောင်း သူ့ကို ပ၊ထုတ်လိုက်တာပါပဲ။

သူဟာ ဆူမတ္တရာမြောက်ပိုင်းမှာ တောတွင်းတိုက်ပွဲတွေ လေ့ကျင့်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ထဲ ဂျပန်တွေဝင်လာပြီး အရှေ့တောင်အာရှကို ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်တဲ့အချိန်မှာ ဂျူးလီးယပ်စ်ဟာ တပ်သားတစ်သောင်းထဲက ရွေးထုတ်ခံ

လိုက်ရတဲ့ စကားပြန်အဖြစ်နှင့်၊ ဂျပန်အရပ်သားတွေကို ဒတ်ချ်ပိုင် ပတ်သ်ကျွန်းမှာ အကျယ်ချုပ်သွားပို့တဲ့သင်္ဘောနှင့် လိုက်သွားရပါတော့တယ်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် နှစ်လယ်မှာ ဂျားဗားကို ပြန်လာခဲ့တယ်။ သူတို့သင်္ဘောမဆိုက်ခင် ဒတ်ချ်တွေ လက်နက်ချလိုက်ရတာနှင့် သြစတေးလျကို ပြေးခဲ့ရတော့တာပါပဲ။

မဲဘုန်းမြို့မှာ ခုနစ်လလောက် သောင်တင်သွားရာက မဟာမိတ်တပ်တွေဆီက ထောက်လှမ်းရေးသင်တန်းတွေ တက်ခဲ့ရတယ်။ ဂျပန်တွေ သြစတေးလျကိုဝင်တိုက်မယ်ဆိုရင် အင်ဒိုနီးရှားက တက်လာစရာရှိတဲ့အတွက် အင်ဒိုအရှေ့ပိုင်းကို သွားထောက်လှမ်းဖို့ ပြင်ဆင်တာပဲဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် မေလ ၈ ရက်နေ့ကိုတော့ သူတစ်သက် မမေနိုင်တော့ပါ။ အဲဒီနေ့မှာ သူ့ချစ်ဇနီးဖြစ်လာမယ့် 'ဂျင်း'နှင့် တွေ့ခဲ့ရလို့ပါပဲ။ ဂျင်းနှင့်သူဟာ မြင်မြင်ချင်း ကြိုက်သွားကြပါတယ်။ သုံးပတ်အကြာမှာ တပ်ထွက်အမိန့် ကျလာတာနှင့် ချစ်သူချင်း ခွဲခဲ့ရပါတယ်။ စစ်ပြီးလို့ ဖူးစာကံပါရင် ပြန်ဆုံကြမယ်လို့ ကတိပြုခဲ့ကြပါတယ်။

ဂျူးလီးယပ်စ်အတွက် ဒီခရီးဟာ ဒတ်ချ်စစ်သူရဲကောင်း ဘွဲ့တံဆိပ်နှင့် အပ်ခဲရစေမယ့် ပွဲကြီးပွဲကောင်းပါပဲ။ (စာဖတ်သူစိတ်ဝင်စားရင်တော့ အသေးစိတ်ရေးထားတဲ့ ဂျူးလီးယပ်စ်ရဲ့ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရှာဖတ်ပါတော့။)

ကျွန်တော့်ကို သူ ပြောပြတာကတော့-

“အခြေအနေအရ ကျွန်တော်ဟာ တပ်ကြပ်ကြီးဘဝနှင့် ရေဒီယိုအော်ပရေတာ တစ်ယောက်၊ ရဲဘော် ၁၂ ယောက်ကို ဦးဆောင်ခဲ့ရပါတယ်။ အမိန့်ကတော့ ဘီဝင်မြို့မြောက်ဘက် မိုင်သုံးရာအကွာ ယမ်ဒင်နာကျွန်းပေါ်က ဆွန်လာကီမြို့ကို သွားဖို့ပါပဲ”

သူတို့ရောက်နေချိန် မနက်မလင်းခင် ဂျပန်စစ်သင်္ဘောနှစ်စင်း ဆိုက်လာပါတယ်။ သူတို့က နေရာယူပြီး စံတိုက်တယ်။ ဂျပန်တွေက ဆိပ်ကမ်းစာစ်လျှောက် တပ်ဖြန့်ပြီး တိုက်တယ်။ ဂျပန်တွေအနေနှင့် မဟာမိတ်တပ်သားတွေ ဘယ်လောက်တောင်များမလဲဆိုပြီး အလန့်တကြားနှင့် ပြန်တိုက်ရတာပါ။

သူတို့တပ်စိတ်လေးက ရှိသမျှအင်အားနှင့် ခံတိုက်တာမို့ မိုးစင်စင်လင်းတဲ့အထိ တိုက်ပွဲ အပြင်းအထန်ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီနောက် သူတို့လည်း တောထဲကို လူစုခွဲ ပြေးခဲ့တယ်။ နောက်ဆုံး ဒေသခံတွေပေးတဲ့ ရွက်လှေတစ်စင်းနှင့် လမ်းပြအိမ်မြောင်မပါ၊ ကြယ်တွေ အားကိုးပြုပြီး သြစတေးလျမြောက်အစွန်က ဘားသတ်စ်ကျွန်းကို ပြန်ရောက်ခဲ့ရတာပါပဲ။

ဒီအတွက် ဒတ်ချ်တပ်မတော်က သူ့ရဘွဲ့ ပေးခဲ့ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ စစ်အတွေ့အကြုံတွေက အနာဂတ်စစ်ပြီးခေတ် လုပ်ငန်းလုပ်ရာမှာ လမ်းညွှန်ချက်တွေ ဖြစ်ခဲ့ပါတော့တယ်။

* အမြော်အမြင်ကြီးမားရမယ်၊ * လေ့ကျင့်ခန်းမှန်ရမယ်၊ စိတ်ကူးဉာဏ်ကောင်းရမယ်၊ * ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ တွေးတတ်ရမယ်၊ * အဆက်အသွယ်ကောင်းရမယ်၊ * လေ့ကျင့်မှုပြည့်ရမယ်၊ * အမိန့်နာခံတတ်ရမယ်၊ * လုံ့လတက်ကြွရှိရမယ်၊ * စည်းကမ်းကို လိုက်နာဖို့လိုပေမယ့် အခြေအနေအရ ဖောက်သင့်ရင်ဖောက်ရမယ်၊ * ကံကောင်းရမယ်၊ * အဖြစ်အပျက် အချက်အလက်တွေ မှန်အောင် စုဆောင်းရမယ်၊ * ရွေးစရာလမ်းမရှိရင် လုပ်သင့်တာ လုပ်ရမယ်၊ ဆိုတာတွေပါပဲ။

ဂျူးလီးယပ်စ်ဟာ စစ်ပြီးတဲ့နောက် တပ်ကထွက်ပြီး အရှေ့အင်ဒိုနီးရှားမှာ နိုင်ငံရေးလုပ်ဖို့အတွက် ဂျာကာတာက ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှာ သင်တန်းတက်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၄၆ ခုနှစ်မှာ အရှေ့အင်ဒိုကို လွတ်လပ်ရေးကြေညာပေးခဲ့ပေမယ့် ဒတ်ချ်တွေရဲ့ 'ဟန်ပြပြည်နယ်'လို့ အများက သတ်မှတ်ကြပါတယ်။

ဂျူးလီးယပ်စ်ကတော့ ဒါဟာ တစ်ချိန် အင်ဒိုနီးရှားသမ္မတနိုင်ငံတည်ထောင်ဖို့ ရှေ့ပြေးနိမိတ်ပဲလို့ ယူဆခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ အရှေ့အင်ဒိုပါလီမန်မှာ မာလူကန်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့ရပါတယ်။ နောက် ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်ရာထူးရပြီး သတင်းနှင့်ပြန်ကြားရေး၊ ဌာန၊ လူမှုဝန်ထမ်းဌာန၊ စီးပွားရေးဌာန၊ သုံးဌာန ဝန်ကြီး တာဝန်ယူခဲ့ရတာပါ။ ဝန်ကြီးချုပ်ကတော့ ဘာလီကျွန်းရဲ့ ဘုရင့်မျိုးဆက်ဖြစ်တဲ့ အိုင်ဒီအနက် အဂေါင်ပါပဲ။

ဂျူးလီးယပ်စ်လည်း ဂျင်းနှင့် လက်ထပ်လိုက်ပါပြီ။

သူဟာ ဒတ်ချ်အစိုးရ၊ အရှေ့အင်ဒိုနီးရှားပြည်နယ် အစိုးရ၊ ဆူကာနိုရဲ့ သမ္မတနိုင်ငံထူထောင်ရေးသမားတွေကြားမှာ အပြန်အလှန် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုတွေ လုပ်ပေးရသူ ဖြစ်လာပါတယ်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်မှာ ပြည်ထောင်စုပုံစံနှင့် ဗဟိုအစိုးရထားပြီး အုပ်ချုပ်တဲ့စနစ်ကို ကျင့်သုံးဖို့ အင်ဒိုနီးရှားပါလီမန်က ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

နိုင်ငံရေးအခြေအနေအရ ဂျူးလီးယပ်စ်ကို တပ်မှူးကြီး ဆီမတူပန်က သူ့လက်အောက်က ဒုတပ်မှူးကြီးရာထူးပေးပြီး စစ်မှုထမ်းဖို့ ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါ တယ်။

သူလည်း ဒုတပ်မှူးကြီးဘဝနှင့် နှစ်နှစ်လုပ်ပြီး၊ သူ့ဇနီးနှင့်တိုင်ပင်လို့ စီးပွားရေးနယ်ထဲ ခြေစုံပစ်ဝင်ရအောင် တပ်က ထွက်ခဲ့ပါတယ်။

သူ့ဆုံးဖြတ်ချက်ကို သမ္မတဆုကာနိထံ မျက်နှာချင်းဆိုင် သွားတင်ပြခဲ့ပါ တယ်။

သူ အငြိမ်းစားယူလိုက်တဲ့အကြောင်း သတင်းစာထဲ ပါပြီးပြီးချင်းပဲ၊ သူ့ကို အလုပ်ပေးဖို့ ကမ်းလှမ်းလာတဲ့ဖုန်းတွေ ဆက်တိုက်ဝင်လာတော့တာပါပဲ။

သူက အမေရိကန်ရေနံကုမ္ပဏီကားလ်တက်စ်နှင့် လက်တွဲခဲ့ပါတယ်။ ကားလ်တက်စ်ဟာ အဲဒီအချိန်က အင်ဒိုနီးရှားမှာ အငယ်ဆုံးရေနံကုမ္ပဏီလေး ဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် ဂျူးလီးယပ်စ်က နိုင်ငံစီးပွားရေးကို အထောက်အကူပြုနိုင်မယ့် အခွန်ဆောင်စက်ကြီး တစ်နေ့ဖြစ်လာစေရမယ်ဆိုတဲ့အကြံနှင့် ဒုမန်နေဂျင်း ဒါရိုက်တာ ဝင်လုပ်ခဲ့တာပါ။

၁၉၆၆ ခုနှစ်အသက် ၅၀ ပြည့်မှာ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာကြီးရာထူး တက်ခဲ့တယ်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ် အငြိမ်းစားယူချိန်ကျတော့ အမှုဆောင်အရာရှိချုပ် ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ။

တစ်ဆက်တည်းမှာ မဟာမင်းကြီးများဘုတ်အဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌလုပ်ခဲ့ရပါတယ်။

သူဟာ အနောက်အိရိယန်က အခွန်လွတ်ရွှေနှင့် ကြေးနီမိုင်းကို စတုပေး ခဲ့ရတဲ့လုပ်ငန်းအတွက် ယနေ့တိုင် ဂုဏ်ယူနေတုန်းပါပဲ။ ခုဆိုရင် အဲဒီရွှေတွင်း ဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အကြီးဆုံးရွှေတွင်း ဖြစ်နေပါပြီ။

ပြီးတော့ ဆူမတ္တရာကျွန်းမှာ သူတူးခဲ့တဲ့ ကားလ်တက်စ်ရဲ့ ရေနံတွင်းစီမံ ကိန်းဟာလည်း အအောင်မြင်ကြီးအောင်မြင်လို့ နိုင်ငံရဲ့ရေနံထွက်နှုန်း ၁၄ ရာခိုင် နှုန်းတောင် ရှိခဲ့ပါပြီ။

ဂျူးလီးယပ်စ်ဟာ ငွေနောက်လိုက်သူမဟုတ်ဘဲ၊ လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေး 'မူ'နောက်လိုက်သူသာ ဖြစ်ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ ခုနှစ်ဆယ် စုနှစ်များမှာ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းထဲကို ငွေတွေ အမြောက်အမြား မြှုပ်နှံနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ အင်ဒိုနီးရှားလုပ်ငန်းရှင်တစ်ယောက် အနေနှင့် တရုတ်စီးပွားရေးသမားတွေလုပ်သလို လုပ်နိုင်ကြောင်း ပြလိုက်တာပါပဲ။ ကျွန်တော့်ရဲ့အောင်မြင်မှုမှာ အဓိကစွမ်းဆောင်အားကတော့ လူတွေကို အကဲဖြတ် နိုင်တဲ့ အရည်အချင်းပါပဲ။

“ဥပမာ လုပ်ငန်းဆိုတာ အမြဲတမ်းအောင်မြင်နေတာ မဟုတ်သလို၊ အရုံး ပြတ်အခါလည်း ရှိတာပေါ့။ ဒီအခါမျိုးမှာ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် သွေးသစ် လောင်းဖို့လိုပြီး အရင်းအနှီးမြှုပ်နှံမယ့်လူတွေ ရှာရတာပဲ။ ဒီလူတွေဟာ ငွေတွေ ပေါချင်တိုင်းပေါနေသလို ခင်ဗျားရဲ့အစီအမံ အကြံအတွေးနှင့်အလုပ်တွေကို သဘောကျရင် ပုံအောမယ့်လူတွေ ဖြစ်ရမယ်။ ကျွန်တော်က အဲဒီလိုလူမျိုးတွေကို ခေါင်းခေါက်ရှာနိုင်ခဲ့တယ်။

“အမြတ် များများရချင်တယ်ဆိုရင် လုပ်ငန်းအောင်မြင်မှုတွေကို အလုပ် သမားတွေကို သင့်တင့်မျှတစွာ ခွဲဝေခံစားစေလိုက်ပါ။ ရေရှည်မှာ လုပ်ငန်းရှင် အနေနှင့် အမြတ်ကြီးရလိုစိတ်ကို လျှော့သင့်ပါတယ်။ လောဘကြီးတာ တစ်ဘက် လူအတွက် မတရားရာ ကျပါတယ်။ စကားပုံတစ်ခုက ‘ကြက်ဘယ်လောက်ပဲ များများ တစ်ယောက်တည်း ဘယ်နှစ်ကောင် စားနိုင်လို့လဲ’ ဆိုထားတယ် မဟုတ်လား”

လုပ်ငန်းအောင်မြင်မှုတိုင်းဟာ အလုပ်သမားတွေပေါ်မှာ မူတည်တယ် ဆိုတဲ့ အချက်ဟာ ဂျူးလီးယပ်စ်ကိုဦးဆောင်ခဲ့ပြီး၊ အရှေ့တိုင်းဖွားတွေအတွက် အခြေခံဥပဒေသတချို့ကို ထုတ်ဖော်နိုင်စေခဲ့ပါတယ်။

- မိသားစုနှင့် လုပ်ငန်းပိုင်ဆိုင်မှုကို စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် သပ်သပ်စီ ခွဲခြား ထားပါ။
- အချိန်တန်ရင် ပိုင်ဆိုင်မှုတစ်စွန်းတစ်စကို စွန့်လွှတ်လိုက်ပါ။
- လုပ်ငန်းခွင်ကို ဝင်ရောက်လေ့လာမယ့်အစား ကျွမ်းကျင်သူတွေနှင့် လွှဲထားပါ။
- အကြားအမြင်များလေလေ လိမ်ခံရတာ နည်းလေလေပဲ။

ဂျူးလီးယပ်စ်နှင့် ဂျင်းတို့မှာ ဂျာကွန်နှင့် ဂျော့ချ်ဆိုတဲ့ သားနှစ်ယောက် ရှိခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ အသက် ၈၀ ပြည့်နေပေမယ့် စိတ်ဓာတ်ကတော့ ခိုင်မာတုန်းပါပဲ။

“ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုကို ချလိုက်တာနှင့် စွဲစွဲမြဲမြဲသာ ကိုင်လုပ်ပေတော့။ နည်းနည်းလေးမှ နောင်တရဖို့ မကြံနှင့်” တဲ့။

စင်ကာပူ

ကာတာ ဆင်း သက္ကရေးလ်
KARTAR SINGH
THAKRAL

၁၉၇၅
သက္ကရေးလ်လုပ်ငန်းစု

သက္ကရေးလ်အုပ်စုသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကူးသန်းရောင်း ဝယ်မှုလုပ်ငန်း အတွေ့အကြုံ အနှစ် ၉၀ နီးပါး ရှိနေပေပြီ။ စင်ကာပူနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံးကုမ္ပဏီအုပ်စု ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာအနှံ့ ဝန်ထမ်းအင်အား တစ်သောင်းကျော်ရှိ၏။ အထည်အလိပ်များ၊ လျှပ်စစ်ပစ္စည်းများ၊ နာရီနှင့် အခြားလူသုံးကုန်များကို တွင်ကျယ်စွာ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားနေသည်။

ကာတာ ဆင်း သက္ကဇေလ်

စင်ကာပူမြစ်ဝနားက ကိုလံဘိုဝင်းထဲမှာရှိပြီး သက်တမ်း ကြာမြင့်လှပြီ ဖြစ်တဲ့ ခပ်ကုပ်ကုပ်ရုံးခန်းထဲမှာ သက္ကဇေလ်နှင့် ကျွန်တော့် ဆုံတွေ့ခဲ့ရတာပါ။

ကျွန်တော်ရောက်သွားချိန်မှာ သူက ဧရာမရွေဖောင်တိန်ကြီးနှင့် စားပွဲရည်ကြီးနောက်မှာ စာရေးနေပါတယ်။

သူဆောင်းထားတဲ့ ခေါင်းပေါင်းအရ သူဟာ ဆစ်ခ်လူမျိုးတို့ရဲ့ ဘုရား ကျမ်းစာအတိုင်း ကျင့်ကြံနေထိုင်သူဖြစ်ကြောင်း သိသာစေသလို၊ မှတ်ဆိတ်ပါးသိုင်း မွေးတွေကလည်း မြင်ရုံနှင့် ထူးခြားလှတဲ့အသွင်ကို ဆောင်နေပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့တွေ ဆုံပွဲအတွက် သူ့အဖေနှင့် သူ့အစ်ကိုရဲ့ အရေးပါတဲ့ ဓာတ်ပုံတွေအပြင် မှတ်တမ်းဖိုင်တွေ တစ်ထပ်ကြီးကိုပါ ထုတ်ပြခဲ့ပါတယ်။

ကာတာကို ယိုးဒယားနိုင်ငံမှာ ၁၉၃၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၂၂ ရက်က မွေးဖွားခဲ့ပြီး၊ မွေးချင်းခုနစ်ယောက်ထဲက ငါးယောက်မြောက် ဖြစ်ပါတယ်။

သူ့အဖေ ဆိုဟန်ဆင်း သက္ကဇေလ်ကတော့ ယခု ပါကစ္စတန်ပိုင်နယ်မြေ ဖြစ်နေတဲ့ ပန်ဂျပ်မှာ မွေးခဲ့တာပါ။

ဆိုဟန် ကိုးနှစ် ဆယ်နှစ်သားလောက်မှာ သူတို့တစ်ရွာလုံး ပလိပ်ရောဂါ ကျပြီး သူနှင့် သူညီကလွဲလို့ ရွာလုံးကျွတ် သေဆုံးခဲ့ကြရပါတယ်။ အနီးအပါး ရွာတွေက သူတို့မိသားစုပိုင် မြေနေရာတွေကို အပိုင်စီးသိမ်းယူလိုက်ကြပါတယ်။ ဆိုဟန်နှင့် သူညီဟာ ခပ်ငယ်ငယ်ပဲရှိသေးတော့ ဘယ်လိုမှ မကာကွယ်လိုက်နိုင် ဘူးပေါ့။

ဘုရားမ၊လို့ အိမ်ထောင်ကျနေတဲ့ သူတို့အစ်မတစ်ယောက်က ကပ်မသင့်တဲ့ သုံးလေးရွာခြားမှာရှိနေရာက သူတို့ညီအစ်ကိုကို ခေါ်ယူစောင့်ရှောက်ခဲ့ပါတယ်။

သူတို့ဟာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးတာမို့ ဆိုဟန်ဟာ ထမင်းဆိုင်တစ်ဆိုင်မှာ စားပွဲထိုး ဝင်လုပ်ရပါတော့တယ်။

မနက်တိုင်း ယိုးဒယားမှာနေတဲ့ ပန်ချာပီတစ်ယောက်က အဲဒီဆိုင်မှာ ထမင်းလာလာစားတယ်။

ဒီလိုနှင့် အဲဒီ ပန်ချာပီကုန်သည်နှင့် ဆိုဟန် ခင်သွားကြရော။ ကုန်သည် ယိုးဒယားပြန်မယ်ဆိုတော့ ဆိုဟန်ကို ခေါ်တယ်။ သူတို့လင်မယားမှာ ကလေးမရှိ လို့ ဆိုဟန်ကို မွေးစားချင်တယ်။ သူတို့အလုပ်တွေလည်း လုပ်ပေးရမယ်ပေါ့။

အဲဒါနှင့် ယိုးဒယားကိုပါလာရာက ပန်ချာပီလင်မယားနှင့် အတူနေ လိုက်တာ နှစ်ပေါင်းများစွာပါပဲ။ မိုးလင်းက မိုးချုပ် အထည်ဆိုင် ထွက်၊ အိမ် အလုပ်လုပ်နှင့် နေခဲ့ရတာလေ။ အတော်လေးကြာတော့ သူ့ဆရာက အရင်း အနှီးလေး နည်းနည်းထုတ်ပေးတာနှင့် လမ်းလျှောက်ဈေးသည်ဘဝနှင့် အထည်တွေ လိုက်ရောင်းခဲ့ရတော့တယ်။

ကံကောင်းထောက်မစွာပဲ နေ့ချင်းညချင်းကြီးပွားခဲ့ရာက လန်ချားတစ်စင်း ဝယ်နိုင်ခဲ့ပြီး အဝတ်အထည်တွေ အမျိုးစုံတင်ရောင်းတဲ့အဆင့် ရောက်ခဲ့ပြန်တယ်။

ဒီနောက် ဘုရင့်နန်းတော်နှင့် ဆက်မိတယ်။ သူ့ပိုးထည်တွေကို တော်ဝင် မိသားစုတွေကိုယ်တိုင် သုံးတာမဟုတ်ပေမယ့်၊ တခြားနန်းတွင်း သူ နန်းတွင်းသား တွေက အလှအယက်ဝယ်ကြလို့ပါ။

၁၉၀၅ ခုနှစ်မှာပဲ သူဟာ 'ပန်ဂျပ်စတိုး' ဆိုတဲ့နာမည်နှင့် အမျိုးဂုဏ်ကို ဆောင်တဲ့ အထည်ဆိုင်လေး ဖွင့်ခဲ့တော့တာပါပဲ။

အဲ၊ ၁၉၂၉ ခုနှစ်လောက်မှာတော့ လူလိမ်ခံရတာနှင့် သူ့ဆိုင်လေး ပြုတ်ပြီး ဒေဝါလီခံလိုက်ရတယ်။

“ဒါပေမယ့် မြော်မြင်ဉာဏ်ကြီးမားတဲ့ ကျွန်တော့်အဖေဟာ စိတ်ဓာတ် မကျဘဲ ခေါင်းထောင်ထဖို့ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်”

၁၉၃၅ ခုနှစ်ကျတော့ ဂျပန်ကို ပထမဆုံး ရောက်သွားတယ်။ ယိုးဒယားကို ဂျပန်ထည်တွေ ကိုယ်တိုင်တင်သွင်းဖို့ ကြိုးစားခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဆင်ပြေအောင်မြင်လာလိုက်တာ ၁၉၃၇ ခုနှစ်မှာ ကာတာနှင့် သူ့အမေ ရော၊ သူ့ညီမလေးပါ ဂျပန်ကို လိုက်သွားရတဲ့အဆင့် ရောက်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၃၈ ခုနှစ်မှာ ကလေးမျက်နှာမြင်ဖို့ သူ့အမေက ယိုးဒယားကို ပြန်လာ တယ်။ ကာတာနှင့်သူ့အဖေကို ဂျပန်မှာ ထားခဲ့တယ်။ ၁၉၄၀ ခုနှစ်အရောက် စစ်ကြေညာတော့မယ့်ဆဲဆဲမို့ ဂျပန်အာဏာပိုင်တွေက နိုင်ငံခြားသားတွေကို မောင်း ထုတ်တဲ့ နောက်ဆုံးအသုတ်မှာ သူတို့သားအဖ ထွက်လာရတယ်။

“ကျွန်တော်တို့က ဗြိတိသျှနိုင်ငံသား ခံထားတာမို့တဲ့ဗျာ”

အာရှနိုင်ငံအများအပြား စစ်ဒဏ်ခံခဲ့ရတဲ့ကြားက ယိုးဒယားကတော့ စစ်ဘေးလွတ်တာကြောင့် ကာတာရဲ့ကလေးဘဝဟာ အေးချမ်းလှပတယ် ဆိုရ မှာပါ။

သူတို့မိသားစုက ကြွယ်ဝလာတာနှင့်အမျှ စစ်အတွင်းမှာတောင် ကားဝယ် စီးနိုင်ခဲ့ပြီး သူ့အစ်ကိုက မောင်းသတဲ့။

ကာတာအဖေဟာ ဘဝပေးအခြေအနေအရ လုံးဝ စာမတတ်ခဲ့ပေမယ့် မှတ်ဉာဏ်တော့ တအားကောင်းဆိုးပဲ။ ငယ်ငယ်က နှုတ်တိုက်သင်ခဲ့ရတဲ့ ဘုရားစာ တွေကို အာဂုံဆောင်ထားနိုင်ခဲ့တယ်။ သူတို့ခေတ်က တီဗီရယ်လို့ မပေါ်သေးတော့ မိသားစုတွေ ညဘက်ဝိုင်းဖွဲ့မိတဲ့အခါ ကျမ်းဂန်လာဇာတ်လမ်းတွေကို ပြန်ပြောပြ လေ့ ရှိပါတယ်။

သူ့အဖေရဲ့ သင်ကြားချက်အရ 'ကံမရှိ ဉာဏ်ရှိတိုင်းမဲ့' ဆိုသလို၊ လူတစ် ယောက်ဘဝမှာ ကံဟာ အဓိကဖြစ်တယ်လို့ နားလည်ခဲ့ရတယ်။

စစ်အပြီးမှာ ကာတာဟာ ဘန်ကောက်က နာမည်ကျော် အဆပ်ရှင် ကောလိပ်မှာ လေးတန်းအောင်တဲ့အထိ ပညာသင်ခဲ့ရပြီး၊ အလယ်တန်းကျတော့ အတန်းထဲမှာ သူ အကြီးဆုံးဖြစ်နေတာနှင့် ဆက်မတက်တော့ဘူး။ ကျောင်းက ဆရာခေါ်ပြီး အိမ်မှာပဲ ကျူရှင် နှစ်နှစ်လောက် တက်ခဲ့ပါသတဲ့။

သူ့လိုပဲ သူ့အစ်ကိုခမျာလည်း ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက် ပညာမတတ်ခဲ့ရာ ပါဘူး။

“အဖေအနေနှင့် သားတွေကို သူ့ထက် ပိုပြီး စာတတ်စေချင်တာပါ။ တစ်ဘက်ကလည်း ဆိုင်မှာ ကူဖော်လောင်ဖက် လိုနေတော့ တကယ်တမ်း အားမပေးနိုင်ဘူးပေါ့”

နောက်ပိုင်း သူ့အဖေက အထည်ဆိုင်ကို သားနှစ်ယောက်ကို မျက်နှာလွှဲ အပ်ပြီး လူမှုရေး၊ ကုသိုလ်ရေးဘက်မှာသာ လုံးပမ်းနေပါတော့တယ်။

ကာတာ ၁၆ နှစ်အရှိမှာ သားအဖနှစ်ယောက် အိန္ဒိယကို ဘုရားပုထွက်ခဲ့ကြပါတယ်။

ကာလကတ္တားလေးဆိပ်က ထွက်လိုက်တာနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုတွေနှင့် ဒုက္ခပင်လယ်ဝေနေကြတာ တွေ့ပြီး အံ့အားသင့်သွားရတဲ့အထိပါ။

အိန္ဒိယနှင့် ပါကစ္စတန် ခွဲခါစဖြစ်သလို လူတွေဟာ အရှေ့ပါကစ္စတန် (ယခု ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်)ကို တစ်ပုံတစ်ခေါင်းကြီး ခိုင်သွားကြတယ်။ ကာလကတ္တားလိုမြို့ကြီးတွေမှာတောင် အလုပ်မရှိ၊ စားစရာမရှိနှင့် အငတ်ဘေးကြုံနေရတာ တွေ့ရတယ်။

ဒီဘေးဆိုးကြီးကို မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်လိုက်ရတဲ့ကာတာဟာ အကြီးအကျယ်ထိတ်လန့်သွားပြီး ယိုးဒယားကို ပြန်ချင်တယ်လို့ပဲ ငိုယိုပူဆာနေခဲ့မိတယ်။

ကိုယ်တိုင်က ငတ်လည်း မငတ်ဘူး၊ ငတ်တယ်ဆိုတာလည်း တစ်ခါမှ မကြားဘူးတဲ့ ကျွန်တော်ဟာ ကာလကတ္တားက ဘုံဘောက်အသွား ရထားပေါ်က ခရီးသည်တွေပစ်ချလိုက်တဲ့ ငှက်ပျောခွံတွေကို လူအုပ်ကြီးက အသည်းအသန် လိုက်လုပြီး အငမ်းမရကောက်စားကြတာကို မြင်ပြီး တော်တော်လေး စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ဒီလူတွေကို ဘယ်နည်းနှင့် ကူညီနိုင်မလဲလို့ အဖေ့ကို ဖွင့်မေးမိတယ်။

သိတဲ့အတိုင်း အဖေက ဘာသာရေးသမားဖြစ်ပြီး အတွေးအခေါ်ကောင်းတဲ့ လူတစ်ယောက်ပါပဲ။ သူက ဒီကပ်ဘေးကြီးကို ဘုရားမှပဲ ကယ်နိုင်တော့မယ်တဲ့။ ဒီလူတွေ တကယ်တကယ် လိုနေတာဟာ စားစရာ မဟုတ်ဘူး။ အလုပ်အကိုင် ပဲ။ အစာအိမ်ဆိုတာ မီးပုံကြီးနှင့်တူပြီး လောင်စာထင်းတွေ အမြဲလိုနေတယ်။ သူတို့ကို ငွေပေးတာထက် အလုပ်ပေးတာ ပိုကောင်းတယ်။

“ဒီစကားတွေဟာ ကျွန်တော့်ဘဝအတွက် အလှည့်အပြောင်းတစ်ခု ဖြစ်စေခဲ့သလို၊ ဘဝရှေ့ဆောင် မူဝါဒတွေလည်း ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ခုတောင် တချို့အလုပ်တွေမှာ အရှူးပေါ်ပေမယ့် လူတွေကို အလုပ် ပြုတ်မပစ်ခဲ့ပါဘူး။ အတွေ့အကြုံအရ စိမ့်ချက်ကောင်းကောင်းချပုတ်ပြီး လုပ်ငန်းလည်ပတ်နိုင်အောင် ကြိုးစားတာဟာ တိုးတက်မှုပြန်ရနိုင်မှန်း သိပြီး၊ အလုပ်သမားတွေအတွက် စားဝတ်နေရေး ပြေလည်အောင် လုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်”

စင်စစ်တော့ သူ့အဖေက အိန္ဒိယကိုလာခဲ့ရာမှာ လုပ်ငန်းသစ်ဖွင့်ဖို့ ရည်ရွယ်ချက်လည်း ပါပါတယ်။ အခြေအနေ မကောင်းဘူးဆိုတော့လည်း ၁၉၅၀ ခုနှစ်မှာ သူတို့သားအဖ ယိုးဒယားကို ပြန်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီနှစ်ထဲမှာပဲ ကိုရီးယားစစ်ဖြစ်လိုက်တာ အရှေ့တောင်အာရှတစ်ခုလုံး စစ်မီး ပွားသွားမယ်လို့တောင် စိုးရိမ်လာကြရတယ်။ ဒီတင် လူတွေဟာ စားရေရိက္ခာနှင့် အဝတ်အစားတွေ နင်းစုကြရာက ကာတာတို့လည်း အထည်တွေ လက်မလည်အောင်ရောင်းရပြီး အပွကြီးပွခဲ့ရတာပဲ။

၁၉၄၉ ခုနှစ်မှာ သူတို့မိသားစုလုပ်ငန်းအနေနှင့် သန်းချီပြီးရခဲ့သလို၊ အာရှနိုင်ငံတွေမှာ အအောင်မြင်ဆုံး အထည်အလိပ်ကုန်သည်ကြီးဘဝ ရောက်ခဲ့ရတယ်။ စစ်ပြီးကာလမှာ ဂျပန်၊ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်က အထည်တွေ မှာပြီးတင်သွင်းခဲ့ပြန်တယ်။

“ရလိုက်တဲ့ငွေတွေမှ သောက်သောက်လဲပေါ့။ အမြတ်အစွန်းဆိုတာ မကြာမကြာဆိုသလို ရာခိုင်နှုန်း နှစ်ရာတောင်ကျော်တယ်”

၁၉၅၂ ခုနှစ် ကာတာ ၁၉ နှစ်ရောက်တော့ သူ့အဖေက စင်ကာပူဟာ အကြီးဆုံး ကုန်သွယ်ဆိပ်ကမ်းမြို့ ဖြစ်လာနိုင်တယ်ဆိုပြီး သူ့ကို လွှတ်ခဲ့တယ်။

“မင်း စင်ကာပူသွားပြီး ဆိုင်ခွဲဖွင့်ရမယ် ကာတာ။ ဒီကြားထဲမှာပဲ မင်းကို မိန်းမပေးစားဖို့ ငါ စီစဉ်ထားပြီးသား”

ဟိုခေတ်က မိဘရွေးပေးတဲ့မိန်းမကို ယူနေကျထုံးစံမို့ ကာတာအဖို့လည်း အံ့ဩစရာ မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မွေးကြိုင်ပြီး အရသာရှိတဲ့ သူ့စားနေကျ ယိုးဒယားအစာတွေနှင့်ဝေးရာ နိုင်ငံသစ်ကိုသွားပြီး ဘဝသစ် စေ့ရတဲ့အတွက်တော့ မအိမ်မည်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ရတာပေါ့။

“ပြန်စဉ်းစားလိုက်ရင်တော့ အဖေက စင်ကာပူ သွားခိုင်းလိုက်တာ ကျွန်တော် သိပ်ကံကောင်းတယ်ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒီတန်းကတော့ ကျွန်တော့်ကို မကြည်လို့ ပုထုတ်ခဲ့တယ်လို့တောင် အောက်မေ့တာ”

သူ့အဖေက စင်ကာပူကုမ္ပဏီအတွက် စင်ကာပူဒေါ်လာ နှစ်သိန်း မတည်ပေးခဲ့ပါတယ်။

“တာဝန်ကတော့ မသေးလှဘူး။ ကံကောင်းချင်တော့ တရုတ်ကုန်သည် ပွဲစားတွေနှင့် အဖွဲ့ကျပြီး သူတို့ဆီက ပညာတွေ ရခဲ့တာပါပဲ။

သူ့အဖေကြီးက နည်းနည်းပါးပါး ကြီးကြပ်လမ်းညွှန်မှုလောက်သာ ပေးပြီး၊ လုပ်ငန်းခွင်က တဖြည်းဖြည်းစွန့်ခွာသွားတာနှင့်အမျှ ကာတာတို့ညီအစ်ကိုတွေသာ ကိုယ်ပိုင်ရင်ဖိ လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ ပထမပိုင်းမှာ သူ့အစ်ကိုအားလုံးရဲ့ တာဝန်ပေးချက်အရ သူက အကြီးအကဲ ဖြစ်လာပါတယ်။ ပြီးတော့ ရတဲ့အမြတ်တွေကို ညီအစ်ကိုတစ်တွေ ခွဲဝေယူကြစတမ်းပေါ့။

သက္ကဇေးမိသားစုဟာ သိပ်ရှေးဆန်ကြတယ်။ သူ့အစ်မ၊ ညီမတွေကတော့ လုပ်ငန်းထဲက ဝေစု မရကြပါဘူး။ သူတို့ဘဝ ပူလုံရေးက သူတို့ယောက်ျားတွေနှင့်ပဲ ဆိုင်တယ်လို့ သတ်မှတ်ကြပါတယ်။ ဒါဟာ ဆစ်လူမျိုးတွေရဲ့ ပြင်းထန်တဲ့ လူမှုစည်းကမ်းပါပဲ။

ပြီးတော့ ဒီစာအုပ်ထဲမှာ ပါသမျှပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းက ပညာရေးရဲ့ အဓိကအရေးပါပုံတွေကို တခမ်းတနား ဖွင့်ဆိုကြပေမယ့်၊ ကာတာ သက္ကဇေးလစ်ကားကတော့ ဆန်းဆန်းပြားပြား တစ်မူခြားလို့ ကျွန်တော် အံ့အားကြီးသင့်ခဲ့ရပါတယ်။

ကာတာရဲ့သား လေးယောက်စလုံး တစ်ယောက်မှ တက္ကသိုလ် မရောက်ခဲ့ကြသလို၊ သူကလည်း အားပေးအားမြှောက်လုပ်ပြီး မထားခဲ့ပါဘူးတဲ့။ အကြောင်းကတော့-

“ဒီလိုလေ။ သားတွေထဲက တစ်ယောက်ယောက်က တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရ ခေတ်ပညာတတ်ကြီးဖြစ်ပြီး၊ ကျန်တဲ့ကောင်တွေက တက္ကသိုလ်ပညာ မတတ်ကြဘူးဆိုရင် တတ်တဲ့လူကို မော်ကြည့်ရမယ့်ဘဝ၊ မနာလိုမရှုစိမ့်တဲ့အဖြစ်မျိုး ရောက်သွားမှာ ဧကန်ပဲ။ ဒီလိုနှင့် ညီအစ်ကိုချင်း မသင့်မတင့်နှင့် အမုန်းပွား ရန်များ ကုန်ကြရမယ် မဟုတ်လား။

“ကျွန်တော်က သားတွေကို မရှိအတူ ရှိအတူ တညီတည်းပဲ ဖြစ်စေချင်တယ်။ နောက်ပြီး ဆရာဝန်၊ ရှေ့နေ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်တစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့တော့ ခေတ်ပညာတတ်ပြီး တက္ကသိုလ်သွားဖို့ လိုတာပေါ့။ ဈေးရောင်းဈေးဝယ် ကုန်သည်တစ်ဦးအနေနှင့်တော့ ဟားဘတ်က အမ်ဘီအေဘွဲ့ မလိုပါဘူးလေ။ တကယ်သော့ချက်က လူတစ်ဦးချင်းရဲ့ ပင်ကိုအရည်အသွေးကို သိထားဖို့ပါပဲ။ ကလေးတွေ ကျောင်းကမထွက်ခင်မှာပဲ သူတို့ရဲ့ အားသာချက်တွေ၊ အားနည်းချက်တွေကို မြင်ပြီးသားဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့လင်မယားက သူတို့ကို လုပ်ငန်းထဲ ဝင်အစွမ်းပြဖို့ ခိုင်းခဲ့ကြတာပဲ ဆိုပါတော့”

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သက္ကဇေးမိသားစုကတော့ အထည်အလိပ်လုပ်ငန်းနှင့် ယှဉ်လာရင် ထိပ်ကနေ ပြေးနေကြဆဲပါ။

ကာတာအပြောအရ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး အဝတ်အစား တွေ ပေါပေါနှင့် ကောင်းကောင်းရဖို့ လိုခဲ့ချိန်မှာ ဂျပန်ကလည်း ဗုံးဒဏ်ကြောင့် စီးပွားပျက်ပြီး အထည်တွေမထုတ်နိုင်၊ လက်ကျန်ရှိသမျှကလည်း ဈေးကြီး။ အိန္ဒိယကျတော့ စက်ရုံတွေက ထုတ်လုပ်အားနှင့် အဆင့်က သိပ်မမီ။ ဒီလိုနှင့် တရုတ်ထည်တွေ သွင်းဖို့ စိတ်ကူးပေါက်ခဲ့ကြပါသတဲ့။

ဒါပေမယ့် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံက တရုတ်ကုန်သည်တွေကိုယ်တိုင် ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံကြီးနှင့် မပတ်သက်ရဲကြဘူး။ ကွန်မြူနစ်တံဆိပ် အကပ်ခံရပြီး စီးပွားရေးထိခိုက်မှာ တွေးကြောက်ခဲ့ကြတယ်။

ကာတာကတော့ စီးပွားရေးအမြင်သက်သက်နှင့်ပဲ ဆိုဗီယက်ရုရှား အလည်သွားပြီး၊ တရုတ်ထည်တွေကို ပစ္စည်းကောင်းဈေးမုန်နှင့် ဝယ်သွင်းခဲ့ရာက သူ့အနေနှင့် မိသားစုလုပ်ငန်းအတွက် ဧရာမငွေထုပ်ကြီးကို ကိုယ်တိုင်ပထမဆုံး ထုပ်ပေးနိုင်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

၁၉၅၅ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းမှာ အထည်အလိပ်လုပ်ငန်းသာမကဘဲ လျှပ်စစ်ပစ္စည်းတွေ၊ ဟိုတယ်လုပ်ငန်းတွေပါ ချဲ့ထွင်ခဲ့ကြပါတယ်။

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကို စိတ်ဝင်စားတဲ့ နောင်လာနောက်သား လူငယ်များအတွက် ကာတာက ခုလိုအကြံပေးထားလေရဲ့။

“ကိုယ့်အရည်အချင်း ကိုယ် သေသေချာချာယုံကြည်ပြီး၊ ခိုင်မာတဲ့ရည်မှန်းချက်လည်း ရှိထားမယ်ဆိုရင်တော့ ကံစမ်းကြည့်ဖို့ပဲ တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် စိတ်ဓာတ်ပြင်းပြမှုတော့ ရှိရမယ်။

“တကယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သိပ်မသေချာဘူးဆိုရင်တော့ အလုပ်သမားဘဝနှင့် အသက်မွေးပါလို့ပဲ အလေးအနက်ပြောချင်တယ်။ အဲဒါတွေထက် ပမာနကျတာက ကုန်သည်တစ်ယောက်ဆိုရင် ကိုယ့်အနာဂတ်ရဲ့ ဖန်တီးရှင်တွေ အဖြစ်နှင့် ငွေထုတ်ပေးသူတွေ၊ အားပေးကူညီသူတွေအပေါ်မှာ ရိုးသားသစ္စာရှိဖို့ပါပဲ”

လာအို

ခန့်ချိုင်း ကိရာဆရိသာနာကွန်

**KHANCHAT
KIASRITHANAKORN**

တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ
နယူးချစ်ပင် ဇီယန်ကုမ္ပဏီ လီမိတက်

နယူးချစ်ပင် ဇီယန်ကုမ္ပဏီ လီမိတက်သည် လာအိုနိုင်ငံတွင် အကြီးဆုံး လုပ်ငန်းရှင်အဖွဲ့ကြီးတစ်ခု ဖြစ်၏။ ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရေး၊ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည် လုပ်ငန်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး လုပ်ငန်းများကို လာအိုနိုင်ငံ၊ ဗီယက်နမ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ယိုးဒယား၊ မြန်မာနိုင်ငံများ၌ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။

ခန့်ချိုင်း ကံရာဆရီသာနာကွန်

ခန့်ချိုင်းကို ယိုးဒယားနိုင်ငံအရှေ့မြောက်ပိုင်း နွန်ခိုင်းပြည်နယ်က 'တာဘို' ဆိုတဲ့ မြို့ငယ်လေးမှာ ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၁၉ ရက်က မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီပြည်နယ်ဟာ မဲခေါင်မြစ်တစ်ခုသာ ယိုးဒယားနှင့် ခြားပါတော့တယ်။ ခန့်ချိုင်းဟာ ဇာတိမြို့လေးမှာ ညီအစ်ကို လေးယောက်၊ ညီအစ်မ နှစ်ယောက်နှင့် အတူ ကြီးပြင်းခဲ့ရတာပါ။

“ကျွန်တော်က ကလေးဘဝကတည်းက အမေနှင့်အတူ ဈေးကူရောင်းခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော် မူလတန်းကျောင်းတက်ရင်းမှာပဲ မနက် လေးနာရီထုပြီး ညသန်းခေါင်အထိ ငှက်ပျောသီးပြုတ်နှင့် ထမင်းတွေ ဥဒုံဈေးမှာ ရောင်းခဲ့ရတာပါ။

“ကျွန်တော့်ဘဝတစ်လျှောက်လုံး လူချမ်းသာတွေကို တွေ့တိုင်း ဒီလူတွေ ဘာကြောင့် ဘယ်လို ချမ်းသာလာတယ်ဆိုတာ စူးစမ်းလေ့လာရင်းက သူတို့ကို အားကျလာပါတယ်။ ခုချိန်အထိ ကျွန်တော် ခရီးထွက်ပြီဆိုတိုင်း အခွင့်အရေး နှစ်ခုကို အမြဲချောင်းနေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ လူတွေကို ငါ ဘာရောင်းရမလဲ။ သူတို့ဆီက ဘာ ပြန်ဝယ်ရမလဲ ဆိုတာပါပဲ”

ခန့်ချိုင်းဟာ အသက် ရှစ်နှစ်ရောက်မှ ကျောင်းနေရပြီး၊ လေးတန်းအဆောင်မှာ ကျောင်းထွက်ခဲ့ရပါတယ်။ နောက် မိဘတွေနှင့်ခွဲပြီး ဗီယက်နမ်ကို ရောက်သွားရာက တရုတ်စာ သင်ခဲ့ပါတယ်။ တစ်နှစ်တည်းနှင့် သုံးတန်းတက်ခဲ့ရပါတယ်။

သူ့မိဘတွေက ဆင်းရဲတော့ စာဆက်မသင်နိုင်ဘဲ အချိန်ပြည့် အလုပ်လုပ်ရပါတော့တယ်။

“စေချင်း ကုန်စုံဆိုင်မှာ အလုပ်သမားဝင်လုပ်ပြီး နောက်ကျတော့ အမေ အဖေကိုထောက်ပံ့ဖို့ ဘတ်စ်ကား၊ ခရီးသည်တင်ကား၊ ထရပ်ကားတွေမောင်း တဲ့ ဒရိုင်ဘာဘဝ ရောက်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က အပိုပစ္စည်းတွေ အရမ်းရှား တော့ စက်ပြင်တတ်အောင်ပါ သင်ခဲ့ရတာပေါ့။ ဒီလိုနှင့် ဝိယန်ရှင်းမြို့က မော် တော်ဆိုင်ကယ်ထုတ်တဲ့၊ ပြင်တဲ့ဆိုင်လေး ဖွင့်ထားတဲ့ အမျိုးတွေဆီ ရောက်သွား ရော ဆိုပါတော့”

ကားပြင်ခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံနှင့် ခန့်ချိုင်းဟာ ဆိုင်ကယ်ပြင်ဆိုင်မှာ ဝင်လုပ် ခဲ့ရာက လ၊အတန်ကြာတော့ အဒေါ်ဖြစ်သူကို ယာဉ်အပိုပစ္စည်းဆိုင်လေးဖွင့်ဖို့ စည်းရုံးခဲ့မိပြန်ပါတယ်။

“အဒေါ်ရဲ့နာမည်နှင့် ဖွင့်ခဲ့တဲ့ ‘နန် ဆွမ်ဖက် ကုမ္ပဏီ’ဟာ နေချင်းညချင်း အောင်မြင်မှုရခဲ့တာနှင့် ကျွန်တော်က ဆိုင်ထိုင်လုပ်ပြီး လက်ထောက်နှစ်ယောက် တောင် ငှားထားရပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ လခရတာ သိပ်နည်းပေမယ့် အဲဒီထဲက စားဝတ်နေရေးစရိတ် သုံးဆယ်ရာနှုန်းပဲ အကုန်ခံခဲ့ပါတယ်။ ကျန်တဲ့ ပိုက်ဆံ တွေကို နည်းပေါင်းစုံနှင့် ကြိဖန်စုခဲ့တာပါပဲ။ ဆံပင်ညှပ်ခသက်သာအောင် ဆံပင် ကို ကတုံးဆံတောက် ထားလိုက်တာမျိုးပေါ့။ ပြီးတော့ နှစ်ပတ်လည်တိုင်း နှစ်လစာ ဆုကြေးရတာလည်း ကျစ်ကျစ်ပါအောင် ဆုပ်ထားလိုက်တာပဲ။ သုံးနှစ် ကျော်ကျော် ခြစ်ကုပ်ပြီးစုလိုက်တာ ဥဒန်သာနီမှာ ဓာတ်ဆီဆိုင်ငယ်လေး ဝယ် လိုက်နိုင်ပါတော့တယ်”

ဒီတော့ သူ့ဦးလေးဖြစ်တဲ့ မစ္စတာဟွေ (ဟွန်ဒါမော်တော်ဆိုင်ကယ် အရောင်းဆိုင်ငယ်ဖွင့်ထားသူ) ကလည်း နန်ဆွမ်ဖက်ရဲ့အောင်မြင်မှုကို မြင် သွားရာက ‘ချစ်ပီဗီယန် ကုမ္ပဏီ လီမိတက်’အမည်နှင့် တစ်တန်းတည်း ယှဉ်တွဲ ဖွင့်ခဲ့ပြီး၊ ခန့်ချိုင်းကို အားပေးပါတယ်။ ကုမ္ပဏီနှစ်ခု ပေါင်းပြီး လုပ်ခဲ့ကြရာက လာအိုနိုင်ငံရဲ့အတိုင်းအတာနှင့်ကြည့်ရင် အဆမတန်အောင်မြင်ခဲ့တယ် ဆိုရ မှာပါပဲ။

ခန့်ချိုင်းလည်း ရှေ့တစ်လှမ်းတိုးပြီး ဟွန်ဒါကုမ္ပဏီကို တိုက်ရိုက်ဆက် သွယ်လို့ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းအနေနှင့် ဟွန်ဒါဆိုင်ကယ်တွေ၊ ကားတွေ၊ လျှပ်စစ် အသုံးအဆောင်တွေကို လာအိုတစ်နိုင်ငံလုံး ပြန့်ချိရေးကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်လာ ပါတော့တယ်။

ချစ်ပီဗီယန်ကုမ္ပဏီဟာ နောက်တစ်ဆင့်မှာ အရောင်းကိုယ်စားလှယ် အဖြစ်သာမက ထုတ်လုပ်ရေးဘက်ကိုပါ ရှေ့ထွင်ခဲ့တယ်။ ရေသန့်စက်ရုံတစ်ရုံ တည်ထောင်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းကျတော့ ‘လာအို အရက်ချက်ရုံ’နှင့် ဖက်စပ်လုပ်ကား ဘိယာတွေ ထုတ်ခဲ့ပါတော့တယ်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ ၂၃ နှစ်အရွယ်ရောက်လာတဲ့ ခန့်ချိုင်းဟာ လုပ်ငန်းအများစု ကို ဦးစီးခဲ့ရုံသာမက၊ သူ့ဦးလေး ပေး အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်လုပ်နေတဲ့ လာအိုဗီယန် ရှင်းဘဏ်မှာပါ ဝင်ကူညီခဲ့ရပါသေးတယ်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်မှာ နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲဖြစ်သွားပြီး ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်း တွေအားလုံး ပြည်သူပိုင်သိမ်းတဲ့အထဲမှာ သူတို့လုပ်ငန်းတွေလည်း ပါသွားပါ တယ်။

ဒါပေမယ့် ခန့်ချိုင်းက စီးပွားရေးသမားပီပီ မတုန်လှုပ်ခဲ့ပါဘူး။ သူက အစိုးရသစ်ဟာလည်း ကားတွေယာဉ်တွေနှင့် မကင်းနိုင်တာကို သေချာပေါက် တွက်ပြီးသား။

ဒီလိုနှင့် သူဟာက ပစ္စည်းတွေနှင့် အစိုးရလိုအပ်တဲ့ တခြားပစ္စည်းတွေကို တင်သွင်းတဲ့ ကုန်သည်အလုပ် ဆက်လုပ်ခဲ့တယ်။

ကံကောင်းထောက်မစွာနှင့် ဥဒန်သာနီက ဓာတ်ဆီဆိုင်လေးကို မဖြတ်ဘဲ ထားခဲ့မိတာကြောင့် ယိုးဒယားနိုင်ငံမှာ လုပ်ငန်းအသက်ဆက်ပြီး သူ့ကို အားဖြည့် ပေးရာရောက်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ ကားစက်ရုံထောင်ခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံကိုမူတည်ပြီး ဘန် ကောက်က ကားသစ်တွေကို နွန်ခိုင်းနှင့် ဥဒန်သာနီက အရောင်းဆိုင်တွေဆီ ကိုယ်တိုင် မောင်းပို့ခဲ့ပါသေးတယ်။ ဒီကြားထဲမှာပဲ ‘ဆရီသာနာကွန် လီမိတက် အစုစပ်လုပ်ငန်း’ဆိုတဲ့ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ကုမ္ပဏီလေးတစ်ခု ဖွင့်ပြီး၊ ဘန် ကောက်နှင့်ဗီယန်ရှင်းကို စက်ရုံထုတ်ကုန်တွေ ကူးခဲ့တယ်”

“၁၉၇၅ ခုနှစ် အသက် ၃၈ နှစ်မှာ ကျွန်တော် အိမ်ထောင်ပြုခဲ့ရာက သားသုံးယောက်ရပြီး ခုဆို အကြီးနှစ်ယောက်က ဩစတေးလျမှာ အင်ဂျင်နီယာ ဘွဲ့ သင်နေပါပြီ”

၁၉၈၅ ခုနှစ်ကျတော့ အက်စ်ကောပီအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုမ္ပဏီမိမိတက်ကို ထောင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကုမ္ပဏီဟာ ယိုးဒယားနှင့် လာအိုသားမကတော့ဘဲ ဩစတေးလျ၊ ကနေဒါ၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအထိပါ ထိုးဖောက်ဈေးကွက်ရှာပြီး ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်တွေ လုပ်ခဲ့တာပါ။

၁၉၈၀ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းမှာ အစိုးရက နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ လမ်းဖွင့်ပေးခဲ့တော့ ခန့်ချိုင်းအဖို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွေ အများကြီးရလာပါတယ်။

သူဟာ ဟွန်ဒါကိုယ်စားလှည်း ပြန်ဖြစ်ခဲ့ရုံမက၊ အာရှဆိုင်ရာ ဟွန်ဒါ ဥက္ကဋ္ဌရာထူးပါ ရခဲ့ပါတော့တယ်။

၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ နယူး ချစ်ဖီယန်ကုမ္ပဏီကို အသစ်တည်ထောင်ပြီး ဟွန်ဒါကားတွေ၊ ဆိုင်ကယ်တွေ၊ လျှပ်စစ်အသုံးအဆောင်တွေကို လက်ခွဲအရောင်းကိုယ်စားလှယ်တွေပေးပြီး လာအိုတစ်နိုင်ငံလုံး တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် ဖြန့်ချိနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ခန့်ချိုင်းဟာ ပြည်တွင်းလောက်သာ အာရုံမထားဘဲ အာရှဒေသတစ်ခုလုံး၊ ဒါမှမဟုတ် ကမ္ဘာအနှံ့အထိ အမြင်ကျယ်တဲ့ လုပ်ငန်းရှင်အမျိုးအစား ဖြစ်ပါတယ်။

ခုဆိုရင် သူဟာ ကမ္ဘောဒီးယားအတွက်လည်း ဟွန်ဒါကိုယ်စားလှယ် ယူလိုက်ပါပြီ။ တတိယတန်းဈေးကွက်တွေအတွက်လည်း ထုတ်ကုန်တွေ ထုတ်လုပ်နေပါတယ်။

ခန့်ချိုင်းရဲ့ အကြင်နာ၊ မေတ္တာ၊ ကိုယ်ချင်းစာစိတ်ကလည်း ထင်ရှားကျော်ကြားလှပါဘိ။

သူဟာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ အစိုးရနှင့်လက်တွဲပြီး နိုင်ငံတော်တိရစ္ဆာန် ဥယျာဉ်ကြီးကို တည်ထောင်ပေးခဲ့ပါတယ်။

“တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်လုပ်ငန်းမှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရတာဟာ ကျွန်တော့်အတွက် အကျိုးအများကြီးရှိပါတယ်။ တံဆိပ်ခေါင်းစုတဲ့ ဝါသနာထက် ပိုကောင်းတာပေါ့။ လာအိုနိုင်ငံက တိရစ္ဆာန်တွေ ရှားပါးလာပြီး မျိုးတုံးမယ့်အန္တရာယ်ဆိုက်နေတာ ကျွန်တော်သိခဲ့တာ ကြာပါပြီ။ သူတို့ကို ကယ်တင်ချင်တဲ့ဆန္ဒခုတော့ ပြည့်ခဲ့ပြီဆိုရမှာပါ။ အနာဂတ်မျိုးဆက်သစ်တွေအနေနှင့် တိရစ္ဆာန်လေးတွေကြားမှာ ပျော်ရွှင်မှုတွေရကြပါစေလို့ ဆန္ဒပြုမိပါတယ်”

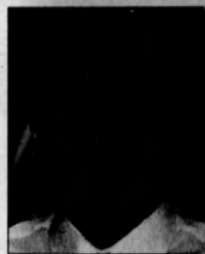
တရုတ်နွယ်ဖွား စီးပွားရေးသမားတွေရဲ့ ထုံးစံအတိုင်း အလုပ်ပြီး အလုပ်အလုပ်လုပ်လို့ပဲ အားမရနိုင်အောင် ဖြစ်နေပါသတဲ့။

သူ့မှာလည်း တခြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်တွေလိုပဲ အမြင်ကျယ်ကျယ်နှင့် စီးပွားရေးကိစ္စတွေ၊ မျှော်လင့်ချက်အိပ်မက်တွေ တစ်ပုံကြီးပိုက်ထားဆဲပါ။

“ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် တရုတ်ဗုဒ္ဓဘာသာစာစိတ်ယောက်အနေနှင့် ဒေသတစ်ဝှမ်းမှာရှိတဲ့ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူတွေအတွက် တာဝန်ရှိတယ်လို့ ယုံကြည်သလို၊ သူတို့ရဲ့ ဒုက္ခတွေငြိမ်းအေးအောင် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကုသိုလ်တော်အဖွဲ့တစ်ခု တည်ထောင်ပေးရာမှာလည်း တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်လှုပ်ရှားနေမိပါအယ်”

မြေကြီးပေါ်ကနေ မိုးကိုမျှော်ခဲ့တဲ့ ဆင်းရဲသားလေး ခန့်ချိုင်းတစ်ယောက်ခုတော့ ဟွန်ဒါစီးပြီး မိုးပျံနေရပါပေါ့လား။

ဝိယက်နမ်

လီ ဖင် ကင်းမ်

LE VAN KIEM

တည်ထောင်သူနှင့်ဥက္ကဋ္ဌ

ဟေ့ဟောင်း ဖက်စပ် စတော့ကုမ္ပဏီ လီမိတက်

ဟေ့ဟောင်းကုမ္ပဏီသည် ဝိယက်နမ်၌ အကြီးဆုံးနှင့် အဆောင်မြင်ဆုံး ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ကုမ္ပဏီတစ်ခု ဖြစ်သည်။ အထည်အလိပ်၊ ဘက်လုပ်ငန်း၊ ဆောက်လုပ်ရေး၊ အိမ်ခြံမြေ၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်လျက်ရှိ၏။

လီ ဗင် ကင်းမ်

ကျွန်တော်ဟာ လီ ဗင် ကင်းမ်ကို ဟိုချိမင်းမြို့လယ်ခေါင်က ရှစ်ကီလို မီတာဝေးတဲ့ သူရုံးခန်းထဲမှာ တွေ့ခဲ့ရတာပါ။

ပိန်ပိန်ပါးပါးနှင့် စကားပြော ညင်သာသိမ်မွေ့သလောက် ခွန်အားနှင့် စွမ်းအင်တွေ ပြည့်နေသူတစ်ယောက်အဖြစ် မြင်ရပါတယ်။

သူက အင်္ဂလိပ်လို နည်းနည်းပါးပါးပဲ ပြောတတ်တာကြောင့် ကျွန်တော် နှင့် စကားပြန်ရယ်၊ သူ့လက်ထောက်နှစ်ဦးရယ် အကူအညီနှင့် ဆက်သွယ်ရ ပါတယ်။

သူ ဖွင့်ဟတဲ့ ထူးထူးခြားခြားဘဝဇာတ်လမ်းကတော့-

၁၉၄၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၂၂ ရက် ဟွေးမြို့မှာ သူ့ကို မွေးခဲ့တာက စ၊ ပါ တယ်။

နှစ်ဦးစလုံး စစ်မှုထမ်းတွေဖြစ်ခဲ့တဲ့ မိဘတွေရဲ့ တစ်ဦးတည်းသော သား ပါပဲ။

သူ့အဖေဟာ လက်တွေ့သမားဟောင်း၊ မီးရထားသံလမ်း အင်ဂျင်နီယာဖြစ် ပြီး၊ ဗင်ကင်းမ် လေးနှစ်သားမှာ ပြင်သစ်စစ်သားတွေ ချုံခိုအတိုက်ခံရတာနှင့် တိမ်းပါးသွားခဲ့ရပါတယ်။

သူ့အမေက ခုခံစစ်ဆင်ခွဲရာမှာ ပါဝင်ပြီး၊ ဗီယက်နမ်မြောက်ပိုင်း တောနက် ထဲမှာ အချိန်ပြည့်နီးပါး နေခဲ့ပါသတဲ့။ လက်နက်စက်ရုံမှာလုပ်ရင်းက ဓာတုပစ္စည်း တွေကနေ အဆိပ်သင့်ခဲ့ပြီး ကျန်းမာရေးကို အတော်လေးထိခိုက်ခဲ့ရပါတယ်။

“အဲဒီအချိန်က ခုခံရေးတပ်ဖွဲ့ထဲမှာ ရှိနေသူမှန်သမျှ ကျွန်တော်နှင့် အမေ အပါအဝင် လူတိုင်းဟာ အငတ်ဘေးနှင့် အအေးဒဏ်ကို လိမ့်နေအောင်ခံခဲ့ရတာ ပေါ့။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့အားလုံးပဲ အကြိတ်မာန်တင်းပြီး အန္တရာယ်တွေကို ကျော်လွှားဖို့ကြိုးစားခဲ့ရပါတယ်”

ဒီလိုနှင့် ၁၉၅၄ ခုနှစ်မှာတော့ ပြင်သစ်တွေ အရေးနိမ့်သွားပြီး ဗီယက်နမ် အစိုးရက ဗင်ကင်းစံကို တော်ရုံပိုင်း ကလေးတွေထားတဲ့ မြောက်ပိုင်းက အထူး ကျောင်းကို စေလွှတ်ခဲ့ပါတော့တယ်။

ဒါကလည်း ဗီယက်နမ်ဟာ ကွန်မြူနစ်နှင့် အရင်းရှင်ဆိုပြီး မြောက်နှင့် တောင် နှစ်ခြမ်းကွဲသွားလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

“အမေဟာ မြောက်ပိုင်းကိုပြောင်းသွားပေမယ့် စစ်တပ်ထဲမှာပဲ အမှုထမ်း နေဆဲပါ။ ဆယ်နှစ်လုံးလုံး တစ်နှစ်မှ တစ်ကြိမ်သာ သူ့မျက်နှာ မြင်ရပါတယ်”

ခုလို ခက်ခဲကြမ်းတမ်းလှတဲ့ဘဝကို ကလေးတစ်ယောက်အနေနှင့် ရင် ဆိုင်ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့အကျိုးကတော့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရှိခြင်းပဲတဲ့။

“ကျွန်တော်ဟာ လွတ်လပ်တဲ့ဘဝအရသာကို စောစောစီးစီးခံစားရသလို အခက်အခဲတွေက လွန်မြောက်အောင် ရုန်းကန်ကြိုးစားဖို့လည်း လေ့ကျင့်သားရခဲ့ ပါတယ်။ ကျွန်တော်က ယောက်ျားလေးဖြစ်တဲ့တိုင်အောင် စက်ချုပ်တတ်တယ်။ အဝတ်အစားတွေ စုတ်ပြင်ရင်လည်း ကိုယ်တိုင် ဖာထေးတတ်ခဲ့တယ်။ အဲဒါတွေက ကောင်းတာက အတွေ့အကြုံတွေဟာ ကျွန်တော့်ကို ခက်ထန်မာကြောစေတယ်လို့ မထင်ဘဲ။ ဆန့်ကျင်ဘက်အနေနှင့် အသိဉာဏ်ကိုးပွားပြီး သနားစိတ် ကရုဏာစိတ် တွေ ထက်သန်စေခဲ့တာပါပဲ”

ဗင်ကင်းမိအဖို့ လုပ်ငန်းရှင် စီးပွားရေးသမားတစ်ယောက် ဖြစ်လာရလိမ့် မယ်လို့ အိမ်မက်တောင် မမက်ဖူးခဲ့။

“ကျွန်တော်ရဲ့ အဆုံးစွန်သောရည်ရွယ်ချက်က ပညာထူးချွန်အောင် သင်မယ်။ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရအောင် ကြိုးစားမယ်။ ဒေါက်တာဘွဲ့ရခဲ့ရင် ဆရာ ပြန်လုပ်မယ် ဆိုတာလောက်ပဲ ရှိခဲ့တာပါ”

သူဟာ မူလတန်းနှင့်အလယ်တန်းကို ဟန့်ရှင်းမြို့နားက ‘ဟဒုန်း’ မှာ သင်ခဲ့ပါတယ်။ အထက်တန်းအောင်ပြီးတဲ့နောက် ဟန့်ရှင်းက ရေကြောင်းအင်ဂျင် နီယာတက္ကသိုလ်မှာ ငါးနှစ် တက်ခဲ့ပါတယ်။

နောက်နှစ်မှာ သူ လက်ထပ်ပါတယ်။ (ဟေ့ဟောင်းကုမ္ပဏီ ပြက္ခဒိန်ထဲ က သူ့ဇနီးက ကျွန်တော်တို့ကို ပြုံးပြနေပါရဲ့။)

သူ့ဇနီးဟာလည်း သူနှင့် ဘဝတူဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ခံဇာတ်လမ်းချင်း ခပ်ဆင်ဆင်ပါပဲ။ သူတက်ခဲ့တဲ့ကျောင်းမျိုးမှာ တက်ခဲ့တာပါ။

သားလေးတစ်ယောက် မွေးပြီးတဲ့နောက် ဗင်ကင်းမိဟာ နိုင်ငံအခြေအနေ အရ တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ ရှေ့တန်းတပ်ဖွဲ့ကို လွှတ်ခဲ့ရပါတယ်။ သူ့ရဲ့ အမှတ်တရ အတွေ့အကြုံတွေကို မေးတော့ သူက-

၁၉၇၅ ခုနှစ်အတွင်းမှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသခေါင်းဆောင်နှင့်အတူ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် လမ်းရှင်းရေးတာဝန်တွေ ထမ်းဆောင်ရပါတယ်။ ကျွန်တော် တို့ဟာ ဆိုင်ဂုံကို သိမ်းပိုက်ဖို့အတွက် တင့်ကားတွေ သွားနိုင်အောင် လမ်းရှင်း ရတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ တေနင်းပြည်နယ်က ဘင်ကာအူးကိုရောက်တော့ တိုက်ပွဲအကြီးအကျယ်ဖြစ်ပြီးစေ့ဖို့ ဖရဲသီးခင်းတွေဟာ အလောင်းတွေနှင့် ဖွေးနေ ပါတော့တယ်။

“ဒီနောက် ရုတ်တရက် တိုက်ပွဲပြန်ဖြစ်ရာက ဆိုင်ဂုံအမြောက်တပ်က ကျွန်တော်တို့ကို အမြောက်တွေနှင့် လှမ်းထုပါတယ်။ ကံကောင်းချင်တော့ ကျွန် တော်တို့ အတိုက်ခံရတဲ့နေရာက ကမ္ဘောဒီးယားနယ်စပ် မော့ခံဘိုင်း စစ်ဆေးရေး ဂိတ်တွေနှင့် ကပ်နေလေတော့ ကျွန်တော်တို့တပ်တွေလည်း ဆိုင်ဂုံစစ်သားတွေ မလိုက်နိုင်တဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားထဲ ဝင်ပြေးခဲ့ကြတာပေါ့”

နောက် ရက်များမကြာခင် ဧပြီလ တစ်လတည်းမှာပဲ သူတို့တပ်တွေဟာ ဆိုင်ဂုံမြို့တော်ကိုသိမ်းပြီး အောင်ပွဲခံ ချီတက်ခဲ့ရပါတယ်။ သူဟာ ‘ကေ ၆’ တပ်ဖွဲ့ နှင့် ပါလာရာက လမ်းဆေးတစ်ဘက်တစ်ချက်က ပြည်သူတွေ အလံတွေ့ရာ့ယမ်း ပြီး ကြိုဆိုနေကြတာ ခုထိမြင်ယောင်တုန်းပါတဲ့။

“အဲဒီတုန်းက ဘယ်လိုပျော်နည်း ပျော်မှန်းမသိအောင်ကို ပျော်လိုက်တာ ဗျာ။ ကျွန်တော့်အမေ၊ ကျွန်တော်မိသားစုတွေနှင့် ပြန်ဆုံရတော့မယ်လေ။ စစ်ကြီး မရှိတော့ဘူး။ လူတွေ မသေရတော့ဘူး။ သောက ဒုက္ခတွေ မကြုံရတော့ဘူး။ မိသားစုအားလုံး ပြန်ပေါင်းထုပ်ခန်းပါပဲ”

ဒီနောက်တော့ ဗင်ကင်းမိဘဝမှာ ကံကောင်းခြင်းမကံလာတွေချည်း ဖြစ်ခဲ့ ရပါတော့တယ်။ သူဟာ တောင်ပိုင်းအစိုးရရဲ့ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးမှာ အကြီး

အကဲရဲ့ အကြံပေးအရာရှိအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရပြီး၊ သူ့ကို တောင်ဗီယက်နမ် တစ်ခုလုံးရဲ့ လမ်းတံတားတည်ဆောက်ရေး လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးရာထူးပါ ရစေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

“အဲဒီတာဝန် ထမ်းဆောင်နေတုန်းမှာပဲ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက် လို့ ကျွန်တော် စ,စိတ်ကူးမိတော့တာပါပဲ။ အစိုးရ လုပ်ငန်းစီမံချက်တွေက အဘက်ဘက်ကအားနည်းပြီး၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကအစ ကန့်သတ်မှုတွေရှိနေတာ တွေ့ ရပါတယ်။ တစ်ပြိုင်တည်းမှာ နိုင်ငံတော် အမှတ် ၁ လမ်းမကြီးကို ကျွန်တော်တို့ ဌာနက ကန်ထရိုက်ယူထားတဲ့ မစ္စတာ ‘မိုင်ဟာ’ ကတော့ မြေတူးစက်တွေ ညလုံး ပေါက်မောင်းပြီး အလုပ်တွင်အောင်လုပ်ဖို့ သူ့ အလုပ်သမားတွေကို အပိုကြေးတွေ ပေးခိုင်းတာ ဝန်ကြီးရော၊ ကျွန်တော်ပါ ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင်ပါ။ အစိုးရအနေနှင့် ကျွန်တော်တို့ကို ဒီလိုခိုင်းလို့ မရသလို လုပ်ခလည်း မပေးနိုင်ဘူး။ ဒီနေရာမှာ ဘာကွာခြားသွားသလဲ ဆိုတော့ လုပ်ငန်း မတွင်တာပဲ။ ဆိုင်ဂုံးက ဘူဒိုဇာတွေ ရောက်လာပုံပဲ ဆယ်ရက်မက ကြာချင်ကြာသွားတတ်တာဆိုတော့ စဉ်းစားသာ ကြည့်ပေတော့”

ဗင်ကင်းမိဟာ ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ တိရစ္ဆာန်အစာထုတ်လုပ်တဲ့ ကုမ္ပဏီလေး စ,ထောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၈၂ ခုနှစ်အထိ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။

သူ့ကုမ္ပဏီ ‘ဟေ့ဟောင်း ထုတ်လုပ်မှုအဖွဲ့’ပါ။

“ဒီလုပ်ငန်းလုပ်ဖို့ ငွေရှာရာမှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အမေရိကန်ဒေါ်လာ တစ်ထောင်တန် ဟွန်ဒါဆိုင်ကယ် တစ်ပတ်ရစ်ကလေးကို ထုတ်ရောင်းခဲ့ရပါတယ်။ ပြီးတော့ တိရစ္ဆာန်အစာထုတ်လုပ်တဲ့ စက်ဟောင်းလေးကို ဝယ်လိုက်ပါတယ်”

စက်ရုံထောင်ပေမယ့် အစိုးရအလုပ်တစ်ဖက်နှင့်မို့ နေ့ဘက်မှာ ဆွေမျိုး တွေနှင့်လွဲထားပြီး၊ ညကျမှ သူတို့လင်မယား အလုပ်ဝင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၀ ခုနှစ်မှာတော့ သူ့ဇနီးရဲ့ ပါးနပ်လိမ္မာမှုကြောင့် ဗင်ကင်းမိ ပထမ ဆုံးလာဘ်ကြီး တိုက်ခဲ့ပါတော့တယ်။

သူ့ဇနီးဟာ ဓာတုဗေဒပညာရှင်တစ်ဦးပီပီ စက်ရုံသုံးဓာတုပစ္စည်းတွေနှင့် ပတ်သက်လာရင် ပါရဂူတစ်ဆူပါ။

တစ်နေ့ သူတို့ ဟိုချီမင်းမြို့တော်အစွန်က ရော်ဘာခြံထဲမှာ ပျော်ပွဲစား ထွက်ခဲ့ကြပါတယ်။

သူတို့လင်မယား ငါးဟင်းချက်နေရင်းက ဖြုန်းခနဲ ဟုန်းခနဲ မီးတောက် ကြီး အရှိန်တက်လာတာကို သူတို့ သတိပြုမိလိုက်တယ်။

ဒီလို ဘာကြောင့်ဖြစ်သွားရတာလဲလို့ ခေါင်းချင်းဆိုင် အဖြေထုတ်လိုက်တဲ့ အခါ ရော်ဘာစေ့တွေကြောင့်လို့ နားလည်လိုက်ရပါပြီ။

ကျွန်တော်နှင့် ကျွန်တော့်မိန်းမဟာ ရော်ဘာစေ့တွေထဲမှာ ဆီပါနေရင် ခုလိုပဲ မီးအားကောင်းစေသလို ဆီထုတ်ပြီး ဘက်ပေါင်းစုံမှာ အသုံးချနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်မိန်းမက ဒါကို သေသေချာချာစမ်းသပ်လေ့လာပြီး ရိုးရိုးစက်ကလေး တစ်လုံးနှင့် ရော်ဘာစေ့တွေက ဆီ ထုတ်တော့တာပါပဲ။

“သူက ဒီဆီတွေကို ဓာတ်ခွဲကြည့်ပြန်တော့ သုတ်ဆေးတွေမှာ ဝါဆီအစား သုံးနိုင်သလို အကုန်အကျသက်သာတာ တွေ့လိုက်ရပါတယ်။ ဒီလိုနှင့် ကျွန် တော်တို့ဟာ ရော်ဘာဆီလုပ်ငန်းကို တိတ်တိတ်လုပ်လိုက်တာ တစ်နှစ် တစ် နှစ်ခွဲအတွင်းမှာ မြက်မြက်ကလေးစားလိုက်ရရုံမက ခြံလေးတစ်ခြံတောင် ဝယ် လိုက်နိုင်ပါတယ်။ ဒီနောက်မှ လူတွေက ကျွန်တော်တို့လျှို့ဝှက်ချက်ကို ရိပ်မိ သွားကြတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ တတ်နိုင်သမျှ လူမသိအောင် လျှို့ဝှက် ပိယက်နှစ်တစ်နိုင်လုံးနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားကပါ ရော်ဘာစေ့တွေ ရသလောက် ကြိုးဝယ်ခဲ့ကြတော့တာပါပဲ”

သူတို့လုပ်ချက်ကို လူသိရှင်ကြားဖြစ်သွားတာနှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဗင်ကင်းမိ နှင့် သူ့ဇနီးက ထပ်ဆင့်အမြတ်ထုတ်ဖို့ ကြံလိုက်ကြပြန်တယ်။

အဲဒါကတော့ သူ့ဇနီးက အရောင်မပျက်တဲ့ အာမခံဆိုးဆေးတစ်မျိုးရဲ့ ဖော်မြူလာကို ထုတ်ခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီပညာက ပိုရှုပ်ထွေးခက်ခဲသလို သုံးနှစ်လောက်ကြာအောင် လျှို့ဝှက် ထားနိုင်ခဲ့ပြီး၊ ဒီအတောအတွင်းမှာ သဲယူသလို ငွေတွေလိုမိဝင်အောင် လုပ်နိုင် ခဲ့ကြတယ် ဆိုရမယ်။

သူ အလုပ်ကထွက်လို့ အချိန်ပြည့်ထိုင်နေပြီလည်း ဆိုရော၊ ပလပ်စတစ် တွေ ထုတ်လုပ်ပြီး နိုင်ငံခြားပို့တဲ့လုပ်ငန်း၊ သစ်လုပ်ငန်းတွေပါ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ကျတော့ အထည်အလိပ်လုပ်ငန်းထဲ ဝင်လာမိပြန်ပါတယ်။

၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာ ဟောတောင်းကို တစ်ဦးတည်းပိုင်အဖြစ်က အများဆိုင် ကုမ္ပဏီကြီးအဖြစ် တိုးမြှင့်လိုက်တယ်။

အဲဒီအချိန်ကစပြီး ဗီယက်နမ်မှာရှိသမျှ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေအားလုံး လိုလို ဝင်လုပ်ပါတော့တယ်။

ဆောက်လုပ်ရေး၊ အိမ်ခြံမြေရောင်းဝယ်ရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွေ စုံလို့ ပါပဲ။

“ယုံချင်ယုံ မယုံချင်နေပဲ။ ကျွန်တော်မိန်းမဟာ ၁၉၉၇ ခုနှစ်ကျမှ အစိုးရ အလုပ်က ထွက်ခဲ့တာပါ။ ခုဆိုရင် စီမံခန့်ခွဲရေးဘုတ်အဖွဲ့ရဲ့ အကြံပေးတစ်ဦး ဖြစ်နေပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အများပြည်သူတွေ စီးပွားလမ်းပွင့်အောင်ဆိုပြီး စတော့ဈေးကွက်ကို ထူထောင်ခဲ့ကြပြန်ပါတယ်”

ကျွန်တော်ကမေးလို့ ဗင်ကင်းမံပြောပြတဲ့ သူ့အောင်မြင်မှုရဲ့ လျှို့ဝှက်ချက် တွေနှင့်ပတ်သက်တဲ့ သူ့အမြင်ကတော့-

“အခွင့်အရေးပေါ်လာတဲ့အချိန်မှာ လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ဖမ်းမိဖို့နှင့် ဆုံးဖြတ် ချက်ချတတ်ဖို့ဟာ ဆက်နွယ်နေတယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ နောက်တစ်ချက် အနေနှင့် ငွေကြေးကိစ္စတွေနှင့် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရာမှာ ဖောက်သည်တွေ၊ အလုပ်သမားတွေအပေါ်သာမက အစိုးရနှင့်ပါ နားလည်မှုရှိဖို့ အရေးကြီးတယ်လို့ ယူဆပါတယ်”

ကံအကြောင်းတရားနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော်က မေးတဲ့အခါမှာတော့-

“အတိအကျ ပြောရရင် ကံဆိုတာ တစ်ပိုင်းတစ်ကဏ္ဍအနေနှင့် ပါပေ မယ်။ သူက ဆုံးဖြတ်ချက် ချပေးနိုင်သူ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်အမြင်အရတော့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေနှင့် တခြားလူတွေရဲ့ လေးစားမှု၊ ယုံကြည်မှုတွေဟာ ကံထက် ပိုအရေးပါတယ် လို့ပါပဲ။ ဗီယက်နမ်မှာ လုပ်ငန်းအောင်မြင်မှုရဖို့ တစ်ဖက်သားရဲ့ ယုံကြည်မှု လိုအပ်ပါတယ်”

ဗင်ကင်းမံရဲ့အောင်မြင်မှုတွေကတော့ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် မြင့်သထက် မြင့်နေပါတယ်။

ဒီနေ့ဆိုရင် ဗီယက်နမ်ရဲ့ ဈေးကွက်စီးပွားရေးနှင့် တံခါးဖွင့်ဝါဒအောက်မှာ သူ့ကုမ္ပဏီဟာ အအောင်မြင်ဆုံးလို့တောင် ဆိုနိုင်ပါရဲ့။

နိုင်ငံခြားဈေးကွက်အတွက် လုပ်သား သုံးထောင်ရှိတဲ့ အထည်ချုပ်စက်ရုံ နှစ်ရုံရှိတယ်။ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေကလည်း ဟိုချီမင်းမြို့နှင့် နိုင်ငံ အနှံ့ အပြားမှာ ဟိုတံယံနှင့် လူနေရပ်ကွက်တွေ တည်ပေးနေပါတယ်။

လမ်းတံတားဖောက်တဲ့လုပ်ငန်းတွေသာမက ကိုရီးယား ဟွန်ဒိုင်းကုမ္ပဏီ နှင့်ဖက်စပ်ပြီး သံမဏိပိုက်တွေပါ ထုတ်လုပ်နေပါပြီ။

ဒါတင် မကသေးပါ။ အာမခံနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းတွေမှာ ပါ သူ့ကုမ္ပဏီက ဦးဆောင်နေပါသေးတယ်။

မလေးရှား

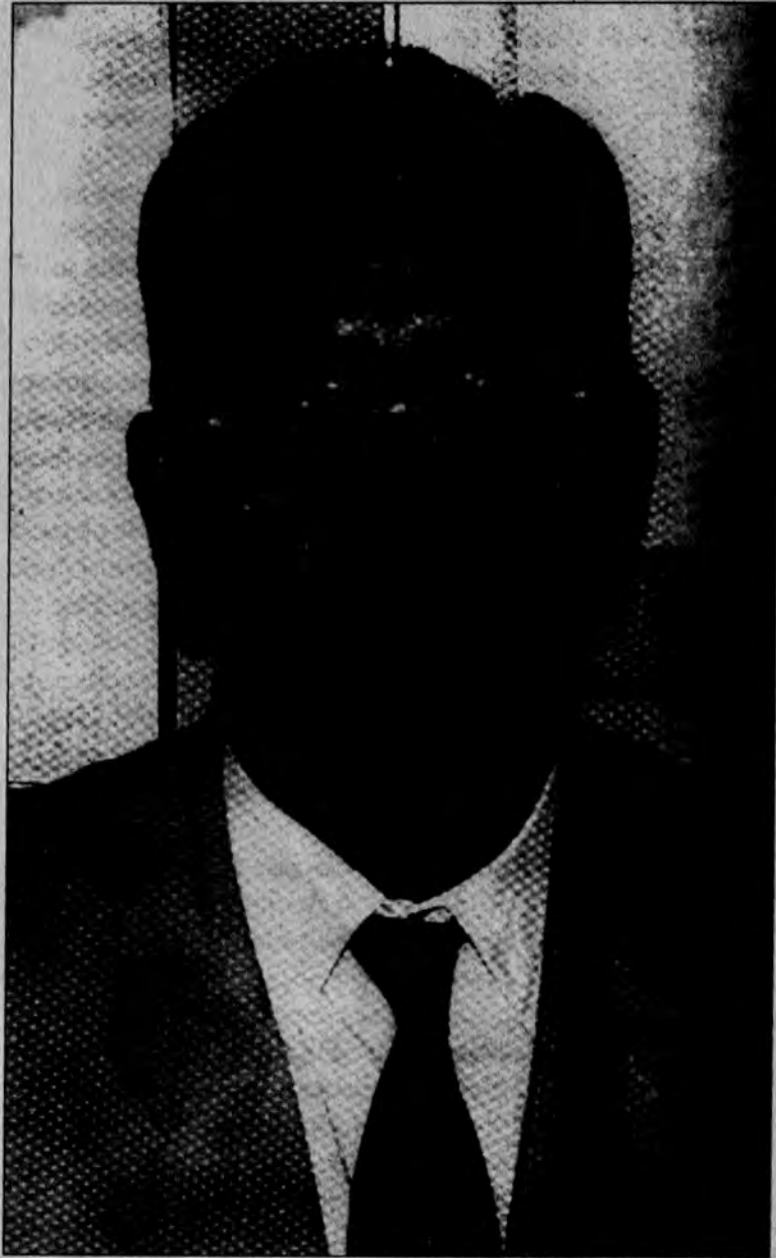

ဒါတို အိယာ လီ ယီချွန်း

**DATO IR LEE YEE
CHEONG, AO**

အမှုဆောင်အရာရှိချုပ် (ကေတီအေ တင်နာဂါ)

ကေတီအေ တင်နာဂါ ကုမ္ပဏီစုသည် မလေး
ရှားနိုင်ငံရှိ အတိုင်ပင်ခံ အင်ဂျင်နီယာများနယ်ပယ်တွင်
ရှေ့ဆောင်ဖြစ်၏။

ဒါတို အိယာ လီ ယိချွန်း

ကျွန်တော်ဟာ သူ့ရဲ့အတိုင်ပင်ခံ အင်ဂျင်နီယာရုံးခန်းထဲမှာ ဒါတိုလီနှင့် တွေ့ခဲ့ပါတယ်။ မျှော်လင့်ခဲ့တဲ့အတိုင်းပဲ အခန်းထဲမှာ ပုံစံတွေ၊ ပိုင်တွေ ပြည့်နေတာပဲလေ။ နံရံတွေပေါ်မှာတော့ သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ရခဲ့တဲ့ ဆုတံဆိပ်တွေ၊ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံတွေ အစီအရိပေါ့။

ဒါတိုလီကို ၁၉၃၇ ခုနှစ် မေလ ၁၁ ရက်နေ့မှာ သား သုံးယောက်၊ သမီးတစ်ယောက်မှာ အကြီးဆုံးသားအဖြစ် မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။

သူ့မိဘတွေဟာ တရုတ်ပြည် ကွမ်တုန်နယ်က ဟတ်က မျိုးနွယ်တွေဖြစ်ပြီး၊ တရုတ်စာသင်တဲ့ဆရာတွေအဖြစ်နှင့် မလေးရှားကို ရောက်လာကြတာပါ။

အဲဒီအချိန်က တရုတ်ပြည်မှာ ဘဝရပ်တည်မှု ခက်ခဲဆင်းရဲတာကြောင့် 'အစ်ပိုး'မှာ သံဖြူခိုင်းပိုင်ရှင်ဖြစ်နေတဲ့ သူ့အဖေရဲ့ညီဝမ်းကွဲဆီ ဥပဒေမဲ့ ဝင်လာကြတာပါပဲ။

ကျောင်းဆရာအလုပ် မရခင် သူ့အဖေဟာ စာအုပ်ရောင်းသမားနှင့် တရုတ်သတင်းစာအယ်ဒီတာ လုပ်ခဲ့ပါသေးတယ်။ ဟတ်ကလူမျိုးတွေဟာ ပညာရေးကို အထူးအားပေးကြတယ်။ မိဘတွေက ပင်ပင်ပန်းပန်း လုပ်ကိုင်ပြီး သားသမီးတွေ ပညာတတ်ဖြစ်အောင် သင်ပေးကြစမြဲပါ။

ပြီးတော့ ဟတ်ကတွေရဲ့စရိုက်ဝါသနာက တော်လှန်ရေးစိတ်ဓာတ်တွေ ရှိလေတော့ ဆွန်ယက်ဆင်တို့၊ လိကွမ်ယုတို့လို နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေ ပေါ်ထွန်းစေခဲ့ပါသတဲ့။

၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မလေးရှားမှာ စဖြစ်ချိန်မှာ သူတို့ကလေး လေးယောက်စလုံး မွေးခဲ့ပြီးပါပြီ။

စစ်ဖြစ်နေတဲ့ကာလအတွင်း သူတို့ဟာ အစပိုးက ခြောက်ကိုလိုမိတာကွာ
မင်ဂလစ်ဗု သံဖြူမိုင်းတွင်းတွေမှာ သွားပုန်းနေခဲ့ကြပါသတဲ့။

“ကျွန်တော် မှတ်မိသလောက် အဆိုးဝါးဆုံးအချိန်ပါပဲ။ စားရမဲ့သောက
ရမဲ့နှင့် အလွန် ဒုက္ခရောက်ခဲ့ရကြပါတယ်။ ကန်စွန်းဥပဲ ထမင်းလုပ်စားရတဲ့ဘဝ
ပေါ့ဗျာ”

စစ်ပြီးလို့ ၁၉၄၆ ခုနှစ်ကျမှ အသက်ကိုးနှစ်သား ဒါတိုလီဟာ တရုတ်
ကျောင်း စတင်ရပါတယ်။ သူက အရမ်းညာဏ်ကောင်းတော့ ကိုးနှစ်စာကို
လေးနှစ်တည်းနှင့် ထူးထူးချွန်ချွန်တတ်မြောက်ပြီး အလယ်တန်းအောင်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအချိန်က သူတို့တရုတ်တွေအတွက် အထက်တန်းပညာ ဆက်လက်
ဆည်းပူးဖို့ အခွင့်အရေး မရှိခဲ့ပါဘူး။

တချို့ကျောင်းသားတွေဟာ မိခင်တရုတ်ပြည်ကြီးကို အကျိုးပြုနိုင်အောင်
ဆိုပြီး ပြည်မကြီးကို ပြန်သွားကြတယ်။ ဒါတိုလီကတော့-

“တရုတ်ပြည်မှာက တရုတ်စာနှင့် တရုတ်အကြောင်းတွေပဲ ဦးစားပေး
သင်တော့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေနှင့် ကမ္ဘာကြီးအကြောင်း သိခွင့်မရဘူးလေ။
ဒါကြောင့်လည်း ကျွန်တော်က တရုတ်ပြည်မပြန်ဘဲ နေရစ်ခဲ့တာပေါ့”

ဒါတိုလီဟာ အင်္ဂလိပ်စာသင်ဖို့ ရွေးချယ်ပြီး အစပိုးမှာရှိတဲ့ စိန့်မိုက်ကယ်
ကျောင်းမှာ တက်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်မှာ ကင်းဘရစ်ချ် အထက်တန်းကျောင်း
ကိုတက်နိုင်တဲ့ ‘အို’အဆင့်ကို သိပ္ပံဘာသာတွဲနှင့် အောင်ခဲ့တာပါ။ ရှစ်ဘာသာ
စလုံး ဂုဏ်ထူးရှစ်ခုရခဲ့ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံး ပထမစွဲခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ အင်္ဂလိပ်ကျောင်းမတက်ခင်ကတော့ အင်္ဂလိပ်စာ ခပ်ညံ့ညံ့
ပါပဲ။ ဒါနှင့် နေ့ရောညပါ စာကြမ်းပိုးလုပ်လိုက်တာ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တွေကို
လျှော့လျှော့ရှုဖတ်လာနိုင်ပါတယ်။ ဒီကြားထဲက အင်္ဂလိပ်စကားကို လည်လည်
ဝယ်ဝယ်ပြောနိုင်အောင်ဆိုပြီး အင်္ဂလိပ်ရုပ်ရှင်တွေ မလွတ်တမ်းကြည့်ခဲ့ရာက
ရုပ်ရှင်သရဲ ဖြစ်ခဲ့ရပြန်ပါတယ်”

၁၉၅၅ ခုနှစ်ကျတော့ အေ အဆင့်နှင့်ညီတဲ့ ကင်းဘရစ်ချ်အထက်တန်း
ကျောင်းကို တက်ခဲ့ရာက ပထမနှစ်မှာပဲ နှစ်ဘာသာ ဂုဏ်ထူးနှင့်အောင်ခဲ့ ပြန်ပါ
ရော။ ဒီတင် သူလည်း ကိုလံဘိုစီမံကိန်းအရ နိုင်ငံခြားပညာသင်ဆု လျှောက်တော့
တာပါပဲ။

“ကျွန်တော်က သင်္ချာကို သိပ်ဝါသနာပါပြီး အကြိုက်ဆုံးဘာသာအဖြစ်နှင့်
လိုက်စားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ကိုလံဘိုစီမံကိန်းပညာသင်ဆု လျှောက်ချိန်မှာပဲ
အစိုးရကလည်း အင်ဂျင်နီယာတွေလိုတယ်ဆိုတော့ သင်္ချာကို အဓိကအသုံးပြုရတဲ့
လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာသင်တန်းကိုပါ စိတ်ဝင်စားခဲ့ပါတယ်။

“ဒီလိုနှင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးရေးအဖွဲ့က ဩစတေးလျကို လွှတ်မယ့်
သင်တန်းနှင့် တယ်လီဖုန်းနှင့်ကြေးနန်း ဆက်သွယ်ရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့က
ဗြိတိသျှကိုပို့မယ့် သင်တန်းနှစ်ခုစလုံးအတွက် လျှောက်လွှာတင်ခဲ့ပါတယ်”

ကုသိုလ်ကလေးလျှောက် နှစ်ခုစလုံးမှာ အရွေးခံရပေမယ့် သူက လျှပ်စစ်
ဓာတ်အားပေးရေးအဖွဲ့ဘက် ပါသွားပါတယ်။ ဩစတေးလျက အက်ဒီလီတ်
တက္ကသိုလ်မှာ လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာသင်တန်း နှစ်နှစ် တက်ခဲ့ရပါတယ်။
ဩစတေးလျ ကျောင်းသားတွေနှင့်လည်း ချစ်ခင်ရင်းနှီးခဲ့ပြီး နိုင်ငံတောင်ပိုင်းကို
အတော်လေး နဲ့စပ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၆၁ ခုနှစ်မှာ အစိုးရက ပြန်ခေါ်လို့ အလုပ်ဝင်ခဲ့ရပါတယ်။

နိုင်ငံခြားသွားနေရတဲ့အတွက် သူတို့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သူတို့စက်ရုံတွေ လုပ်ပုံ
ကိုပုံတွေကို သိကျွမ်းခဲ့တဲ့အမြတ် ထွက်ခဲ့တာပေါ့လေ။

သူဟာ တောင်ဩစတေးလျမှာ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ကျောင်း
သားများအသင်းဝင် ဖြစ်ခဲ့တဲ့အပြင် ကျောင်းကောင်စီကိုယ်စားလှယ်၊ ရုပ်ရှင်ဝေဖန်
ရေးသမား၊ တက္ကသိုလ်သတင်းစာဆောင်းပါးရှင်၊ အင်ဂျင်နီယာကျောင်းသား
မဂ္ဂဇင်းမှာ အယ်ဒီတာလည်း ဖြစ်ခဲ့သေးပါသတဲ့။

ဒီအပြင် ဂန္ထဝင်ဂီတနှင့် ဂီတပြဇာတ်တွေကိုပါ စွဲမက်ခဲ့ရာက ဝဂ္ဂနာချစ်သူ
များအဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်အဖြစ်နှင့် အမေရိကန် အာရီဇိုနားကိုတောင် သွားလည်ခဲ့
ရသေးတယ်ဆိုပဲ။ ဒီကြားထဲက ခရစ်ကက် ပရိသတ်အဖြစ်နှင့်လည်း ရူးသွပ်ခဲ့
ရပါသေးသတဲ့။

ဒါတိုလီဟာ အစပိုးက သူ့လို သံပြိုင်တေးအဖွဲ့သူဖြစ်တဲ့ လျှောင်မိချန်း
နှင့် ၁၉၆၁ မှာ လက်ထပ်ခဲ့ပါတယ်။ လက်ထပ်ပြီးမှ ဗြိတိန်နိုင်ငံမှာ တစ်နှစ်
သင်တန်းသွားတက်ခဲ့ရပါသေးရဲ့။

သူက သူဘဝမှာ ကံကောင်းခြင်းတွေ စိုးစိုးခဲ့တယ်လို့ ယုံကြည်ခဲ့ပါတယ်။ အကြောင်းက သူ ပညာစုံ၊ ကြင်ယာစုံပြီ ဆိုတဲ့အချိန်မှာပဲ မလေးရှားနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေး ရခဲ့လို့ပါပဲ။

အစိုးရအနေနှင့် နိုင်ငံခြားသားတွေနေရာမှာ အစားထိုးဖို့ လူငယ်လျှပ်စစ် အင်ဂျင်နီယာတွေ အရေးကြီးလိုအပ်ခဲ့သလို၊ သူတို့အတွက် အထူးအခွင့်အရေး တွေ ရခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ ၁၉၇၉ ခုနှစ်ထိ နိုင်ငံတော် လျှပ်စစ်ဘုတ်အဖွဲ့မှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီးတဲ့နောက် ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်တွေမှာ အလုပ်ပြောင်းလျှောက်ခဲ့ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ 'အီးဝီးဘဏ် ပရိစ်' လို့ နာမည်တွင်တဲ့ အင်္ဂလိပ်အတိုင်ပင်ခံ အင်ဂျင်နီယာအဖွဲ့က အစိုးရလုပ်ငန်းတွေ ကန်ထရိုက်ရဖို့ မလေးရှားနယ်ခံတွေ လိုချင်တယ်ဆိုတာနှင့် သူ ဝင်လုပ်လိုက်တာပါပဲ။

ကုမ္ပဏီမှာ နိုင်ငံတော်လျှပ်စစ်ဘုတ်အဖွဲ့မှာလုပ်ခဲ့တဲ့ မလေးရှားဒါရိုက်တာ လေးယောက်၊ အင်္ဂလိပ်တစ်ယောက် ရှိပါတယ်။ ၁၉၈၆ ခုနှစ်မှာ ကုမ္ပဏီရဲ့ အစုရှယ်ယာဝင် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ တစ်ဦးတည်းသော နိုင်ငံခြားသားတစ်ယောက်အနေနှင့် ဂုဏ်ယူစရာပါပဲ။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ပရိစ်ကုမ္ပဏီစုရဲ့ အရှေ့ဖျားဒေသနှင့် ဩစတေးလျဆိုင်းရာ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ဒါတိုလီဟာ အလုပ်တစ်မျိုးတည်းကို စိုက်လိုက်မတ်တပ် စောက်ချခဲ့ရာက ခုလိုအောင်မြင်မှု အသီးအပွင့်တွေ အလျှပ်ယံခံစားခဲ့ရခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

သူ့ရဲ့ တစ်ခုတည်းသောအာရုံကတော့ မလေးရှားနိုင်ငံကြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဖို့နှင့် အာဆီယံအင်ဂျင်နီယာအသင်းကြီးပဲ ဖြစ်ပါသတဲ့။

သူဟာ အာဆီယံနိုင်ငံပေါင်းစုံ အင်ဂျင်နီယာအသင်းကြီးကို တည်ထောင်သူတွေထဲ တစ်ယောက်ပါဝင်ခဲ့တယ်။ မလေးရှားအင်ဂျင်နီယာတက္ကသိုလ်ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ပစိဖိတ်အရှေ့တောင်အာရှ အင်ဂျင်နီယာတက္ကသိုလ်များရဲ့ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ရာထူးလည်း ခန့်အပ်ခံခဲ့ရပါတယ်။

ဒီအတွက် နောက်ပိုင်း မလေးရှားဘုရင်ဖြစ်လာမယ့် ပီရက်စူလ်တန် ဇော်ဘွားက ဂုဏ်ပြုဆုတံဆိပ် ချီးမြှင့်ခဲ့တယ်။ တက္ကသိုလ်ကလည်း ဂုဏ်ထူးဆောင်

အဖွဲ့ဝင်ဘွဲ့ အပ်နှင်းခဲ့ပါတယ်။ ဒါတိုလီ ဂုဏ်အယူဆုံးကတော့ ဓနသဟာယ အင်ဂျင်နီယာများကောင်စီရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာရတာပါပဲ။ သူ့အတွက် အမှတ်ထင်ထင် အနေနှင့် ဓနသဟာယအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဒုတိယအဲလစ်ဇဘက်ဘုရင်မကြီး ဖွင့်လှစ်ပေးတဲ့ အနှစ်ငါးဆယ်မြောက် အခမ်းအနားကို တက်ရောက်ခွင့် ရခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

'တစ်ကမ္ဘာလုံး တိုးတက်သာယာစေရေး အင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်းက အကျိုးဆောင်ပေး'ဆိုတဲ့ အကြောင်းအရာ ခေါင်းစဉ်အောက်မှာ ကျင်းပခဲ့တာပါ။

သူ့ရဲ့ ဒုတိယအကြီးအကျယ်ဆုံး ဆောင်ရွက်ချက်ကတော့ ၁၉၉၄ ခုနှစ် မလေးရှားသိပ္ပံပညာ အကယ်ဒမီကို တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့တာပဲ ဆိုရပါမယ်။ လက်ရှိလောလောဆယ်မှာ သူက အတွင်းရေးမှူးချုပ် လုပ်နေပါပြီ။

ပြီးတော့ အာဆီယံနိုင်ငံများ သိပ္ပံ၊ နည်းပညာနှင့် အင်ဂျင်နီယာ အကယ်ဒမီကြီးကို ကွာလာလမ်ပူမှာ အခြေစိုက်ပြီးတည်ထောင်ဖို့ အားသွန်ကြီးပမ်းလျက် ရှိပါတယ်။

တတိယ အဓိကလုပ်ငန်းအနေနှင့်က မလေးရှား ဩစတေးလျ ချစ်ကြည်ရေးအသင်းမှာ ပါဝင်လှုပ်ရှားနေတာပဲဖြစ်တယ်။ နိုင်ငံသူနိုင်ငံသား အချင်းချင်း ရင်းနှီးခင်မင်မှုတိုးတက်ရေးကို ရည်ရွယ်ပါတယ်။

ဒါတိုလီရဲ့ ယုံကြည်မှုအရ ဩစတေးလျမှာ ကျောင်းသားအများစုဟာ အခမဲ့ တက္ကသိုလ်ပညာသင်ခွင့် ရသလို၊ သူတို့ကျောင်းဟောင်းတွေရဲ့ အားပေးကူညီမှုရကြပါသတဲ့။ အမေရိကန်ကျောင်းသားတွေကတော့ တက္ကသိုလ်ပညာကို အခပေးသင်ရတာနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ကျောင်းသားအတော်များများဟာ ကုမ္ပဏီအလုပ်သမားတွေ ဖြစ်သလို၊ ကျောင်းသားဟောင်းအဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ အကူအညီအထောက်အပံ့နှင့် ယခင်ကျောင်းတွေရဲ့ ပံ့ပိုးမှုရတာကြောင့် ခံသာတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ခုတော့ ဩစတေးလျတက္ကသိုလ်တွေမှာ ကျောင်းစရိတ်အတွက် အကျပ်တွေ နေပါသတဲ့။

“ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဩစတေးလျမှာ ပညာသွားသင်တဲ့ မလေးရှားလူငယ်တွေ အဖို့ အဖိုးတန်တဲ့ အတွေ့အကြုံတွေရရှိပြီး ကိုယ့်အမျိုးသားတွေကို ပြန်ကျေးဇူး ပြုနိုင်တဲ့ပညာတွေလည်း သင်ခဲ့ရတာပါပဲ”

ဒီလိုနှင့် ဒါတိုလီယာ သမီးသုံးယောက်ကို ဩစတေးလျမှာပဲ ပညာသင် စေခဲ့ပါတယ်။ သမီးအကြီးဆုံးက မဲဘုန်းတက္ကသိုလ် ဆေးသုတေသနဌာနက ပိုးမွှားဗေဒပါရဂူ ဒေါက်တာဘွဲ့ ရခဲ့ပါပြီ။ အလတ်ကတော့ မဲဘုန်းကပဲ ဆေးဝါး ဗေဒနှင့် ဘွဲ့ယူနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

“အဲ တတိယသမီးကတော့ ကျွန်တော်တို့လင်မယားလို ပြဇာတ်ဝါသနာ အိုးဗျ။ မဲဘုန်းတက္ကသိုလ်က ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရပြီးတာနှင့် အင်္ဂလန်က ကင်းဘရစ်ချ် အနုပညာဇာတ်အဖွဲ့မှာ ပညာသင်ဘဝနှင့် သွားနေလေရဲ့ဗျာ”

ဒါတိုလီကို ဩစတေးလျ မလေးရှား ချစ်ကြည်ရေးအသင်းကို အကြောင်း ပြုလို့ ဩစတေးလျအစိုးရအာဏာပိုင်အဖွဲ့ရဲ့ လက်အောက်ခံ အထွေထွေဦးစီး ဌာနမှာ ဂုဏ်ထူးဆောင်အရာရှိအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီရာထူးကို ၁၉၉၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၃ က ဩစတေးလျနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး အလက်ဇန္ဒားဒေါင်နာ ကိုယ်တိုင် မလေးရှားကိုရောက်ခိုက်မှာ နှင်းအပ်ခဲ့တာပါ။

ဒါတိုလီက တက်သစ်စလုပ်ငန်းရှင်တွေအနေနှင့် အောင်မြင်ချင်ရင် ကိုယ် သန်တဲ့ လုပ်ငန်းနယ်ပယ်တစ်ခုကို စိတ်ကြိုက်ရွေးချယ်ပြီး စောက်ချလုပ်ပါတဲ့။

ခြုံပြောရရင်တော့ အင်တိုက်အားတိုက် စိတ်မပါတဲ့ အလုပ်တစ်ခုဟာ ဘယ်တော့မှ မအောင်မြင်ပါဘူး။ ကိုယ်ဝါသနာပါရင် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် တိုက် တွန်းနေစရာမလိုဘဲ အားထုတ်လုပ်ကြစမြဲပါပဲ။ အဲ၊ အစွမ်းအစရှိရုံလောက်နှင့် အောင်မြင်မယ်လို့လည်း တပ်အပ်မပြောနိုင်ပါဘူး။ ဒါနှင့်အမျှ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ ရေးနယ်ပယ် ကျယ်ပြန့်ပြီး လူမှုရေးညက်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ လုပ်ငန်းရှင် ဆိုတာ လုပ်ငန်းအတွင်းသာမက ပြင်ပမှာပါ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ အားကစားကိစ္စ တွေမှာပါ ပါဝင်ထမ်းရွက်ပြီး ကိုယ်ချင်းစာ အကြင်နာတရားတွေ ထားရှိဖို့လိုပါ တယ်။

“နောက်ဆုံးအနေနှင့် ဒီနေ့အဖို့ စီးပွားရေးလောကဟာ အဟုန်ပြင်းစွာ ပြောင်းလဲနေတာမို့ အာဆီယံလူငယ်လုပ်ငန်းရှင်ဟာ အနာဂတ်ဘဝလမ်းကို ပုံကိုင် မယ့် သတင်းနည်းပညာဆန်းသစ်ပြောင်းလဲမှုတွေကိုပါ မျက်ခြည်မပြတ်ဖို့ သိပ် အရေးကြီးတယ်လို့ ယူဆပါတယ်။

“အချိန်အခါကို သိတာလည်းလူတစ်ယောက်ရဲ့ဘဝမှာ အရေးပါပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီနေရာမှာ လူတစ်ယောက်ဟာ အချိန်ကောင်း အခွင့်ကောင်း တစ်ခါ တစ်ရံမှ ရနိုင်တယ် ဆိုတာပါပဲ။ ကျွန်တော် သိပ်ကံကောင်းသွားတာက ပညာ ပြည့်စုံတဲ့အချိန်မှာပဲ မလေးရှားမှာ လူငယ်အင်ဂျင်နီယာတွေ တစ်ပုံကြီးလိုအပ် နေချိန်နှင့် အံ့ကိုက်ကျပြီး လမ်းပွင့်နေတယ်လေ။ ဘာပဲပြောပြော၊ ဒီနေ့အဖို့မှာတော့ တခြားအခွင့်အလမ်းတွေလည်း အများအပြား ပွင့်နေပါပြီ။ အစွမ်းထက်အောင် ကြိုးစားဖို့ပဲ လိုပါတော့တယ်”

ဖိလစ်ပိုင်

မင်္ဂလာ ဖိလာ (ဂျွန်နီယာ)

MANUEL VILLAR, JR

မိ အင် ပီ အိမ်ရာကုမ္ပဏီမှ
တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ

မိအင်ပီ အိမ်ရာကုမ္ပဏီသည် ဖိလစ်ပိုင်ရှိ တန်ဖိုးနည်းအိမ်ရာ ဆောက်လုပ်ပေးသူတွေထဲတွင် အကြီးဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်က ဖိလစ်ပိုင် စတော့ဈေးကွက်၌ စာရင်းဝင်ခဲ့သော ဤကုမ္ပဏီကို ၁၉၇၅ ခုနှစ်ကတည်းက စတင် လှုပ်ရှားခဲ့ခြင်းဖြစ် သည်။ အိမ်ခြေ အလုံးပေါင်း တစ်သိန်းနှစ်သောင်းကျော် ဆောက်လုပ်ပေးခဲ့ပေပြီ။ ယခုဆိုလျှင် ကုမ္ပဏီအနေဖြင့် အာမခံကြေးစနစ်အရ အိမ်နှင့် အဆောက်အဦတွေကို ရောင်းချပေးသောလုပ်ငန်းတွင် အစုဝင်များ ခေါ်၍ ဈေးကွက်ကို တိုးချဲ့နေပါကြောင်း။

မင်နူရယ် ဗီလာ (ဂျွန်နီယာ)

ဖိလစ်ပိုင်စစ်စစ် လူချမ်းသာတွေထဲက တစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ စီ အင် စီ အိမ်ရာ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကြီးကို တည်ထောင်သူ ဥက္ကဋ္ဌ မင်နူရယ် ဗီလာဟာ အသက် ၄၈ နှစ်သာ ရှိသေးပေမယ့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှာ ပြည်သူ့ ကိုယ်စား လှယ်တစ်ယောက် ဖြစ်နေပါပြီ။

‘မန်နီ’လို့ လူသိများတဲ့ သူနှင့် မနီလာက မန်ဒရင်းဟိုတယ်ကြီးရဲ့ စားသောက်ခန်းမှာ ကျွန်တော် တွေ ခဲ့ရတာပါ။

မွေးချင်းရှစ်ယောက်ထဲက အကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ မန်နီကို မနီလာဒုစရိုက်ဂိုဏ်း တွေသောင်းကျန်းရာ တွန့်ခိုကျူးကျော်ရပ်ကွက်လေးမှာ မွေးခဲ့ပါသတဲ့။

ကျူးကျော်ရပ်ကွက်မှာနေရတဲ့ဘဝက အအောင်မြင်ဆုံးလုပ်ငန်းရှင် သူဌေး ကြီးဖြစ်အောင် သူဟာ စွမ်းစွမ်းတမံ ကြီးစားခဲ့တယ်လို့ပဲ ဆိုရပါမယ်။

သူ့ရဲ့အောင်မြင်မှုမှာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု၊ ကြံ့ရည်ဖန်ရည် ရှိမှုတွေကြောင့်သာမက၊ ဖိလစ်ပိုင်ပညာရေးစနစ်ကလည်း ထောက်ပံ့ခဲ့ပါတယ်။

မန်နီဖခင်ဟာ လစာနည်းတဲ့ အစိုးရဝန်ထမ်းတစ်ဦးမျှသာဖြစ်ပြီး၊ သူ့အဖေ ကတော့ ငါးစိမ်းသည်ပါ။

ဒီတော့ သူ ငယ်ငယ်လေးကတည်းက လူတစ်လုံးသူတစ်လုံးဖြစ်ချင်တဲ့ အောင်စိတ်တွေ တဖွားဖွားပေါ်နေခဲ့ရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

အဲဒီအချိန်က အောင်မြင်မြင်ဆိုင်တာကို ဘယ်လို အဓိပ္ပာယ်ပေါက်သလဲ လို့ မေ့ကြည့်တဲ့အခါ--

“ကိုယ်ပိုင်အလုပ် လုပ်နိုင်တာပဲလို့ ထင်ပါတယ်”လို့ သူက ပြန်ဖြေ ပါတယ်။

မန်နီဟာ ကျောင်းနေရင်းတန်းလန်းက ဈေးတွေမှာ သူ့အမေနှင့်ကူပြီး ငါးတွေပုစွန်တွေ ရောင်းခဲ့ရရှာပါတယ်။

စိတ်ဆန္ဒတွေ ထက်ထက်သန်သန်နှင့် တောင့်တနေခဲ့မိတာကတော့ အထက်တန်းကျောင်းအောင်ပြီး တက္ကသိုလ်တက်ဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သူ တက္ကသိုလ်ရောက်ခဲ့တာလည်း မတော်တဆလိုပဲ ဆိုရမှာပါ။

တစ်နေ့ သူ့သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်က တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲ ဝင်ဖြေ မလို့။ 'မင်းလည်း ဖြေမလား'လို့ မေးလာပါတယ်။ မန်နီကလည်း စာမေးပွဲကို အပျော်ဝင်ဖြေရာက နိုင်ငံရဲ့ အဆင့်မြင့်ဆုံးကျောင်းတော်ကြီး ဖိလစ်ပိုင်တက္ကသိုလ် မှာ သူ ပညာသင်ခွင့်ရလိုက်တယ်လို့ သိလိုက်ရပြီး၊ အကြီးအကျယ် မယုံနိုင်အောင် ဖြစ်သွားရပါတော့တယ်။

သူဟာ တက္ကသိုလ်က စာရင်းကိုင်ပညာနှင့် ဘွဲ့ရခဲ့ပြီး၊ နိုင်ငံတဝှမ်း အကြီးဆုံးစာရင်းကိုင်အဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ အက်စ် ဂျီ စီ ကော်ပိုရေးရှင်းမှာ ခြောက်လ ဝင်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်က အစိုးရလက်မှတ်ရ စာရင်းစစ်ဖြစ်ဖို့တောင် မတန်မရာ မှန်းခဲ့မိတာပါ။ ဒါဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အကောင်းဆုံးအလုပ်လို့လည်း ထင်ခဲ့တာကို”

သူက ပြောပြီး ရယ်ပါတယ်။

တကယ်တော့ ငွေရှာတတ်တဲ့စွမ်းရည်က သူ့ကို အထက်တန်းကျောင်းနှင့် တက္ကသိုလ်ကို ပို့ခဲ့တာဖြစ်ပြီး၊ ငါးတွေပုစွန်တွေ ကိုင်နေရတဲ့ဘဝက တစ်သက်လုံး မကျွတ်တော့ဘူးပဲ အောက်မေ့ခဲ့တာ။ မြို့တော်ရုံးအဆောက်အဦကြီး အပေါ်ဆုံး ထပ်မှာရှိတဲ့ ပျော်ပွဲစားရုံပိုင်ရှင်တစ်ယောက်က သူ့ကို အလုပ်နောက်ကျရကောင်း လားဆိုပြီး အလုပ်ထုတ်ပစ်လိုက်တဲ့ အချိန်အထိပါပဲ။

သူဟာ အလုပ်သစ် ထပ်ရှာရတော့မယ်ဆိုတဲ့အသိနှင့် စားသောက်ဆိုင်ထဲ ကထွက်ခဲ့ရာက ဓာတ်လှေကားစီးပြီးဆင်းခဲ့တဲ့နောက် အထပ်တစ်ထပ်ကို အရပ်မှာ အပြင်ကို လှမ်းကြည့်လိုက်မိပါသတဲ့။

ဒီအခါ ဖိလစ်ပိုင် ပုဂ္ဂလိကဖွံ့ဖြိုးရေးကော်ပိုရေးရှင်းဆိုတဲ့ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ ရဲ့ ဦးဆောင်ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင် သူ့ဌေးကြီးများရဲ့ 'ကိုယ်ရေးကိုယ်တာဌာန' ဆိုင်းဘုတ်ကို လှမ်းတွေ့လိုက်ရပါလေရော။

အဲဒီတင် သူလည်း ပေါက်တဲ့နဖူး မထူးဘူးဆိုပြီး သူ့ဘဝကို တစ်ဆစ်ချိုး ပြောင်းသွားစေမယ့် တဒင်္ဂဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချလိုက်မိပါတယ်။ ဓာတ်လှေကား ထဲက ထွက်လိုက်တယ်။ ဘဏ်ဌာနရဲ့ ရုံးခန်းထဲ ဝင်သွားတယ်။ ပြီးတော့ အလုပ် တောင်းတယ်။ ငွေချေးစာချုပ်တွေရောင်းတဲ့ အလုပ်တစ်နေရာ ရလိုက်တယ်။

ဘဏ်မှာလုပ်ရင်းက ပျော်ပွဲစားရုံပိုင်ရှင်မှာ သူ ရစရာလုပ်ခ ကျန်ခဲ့တာ ပြန်တောင်းဖို့ အကြံရလာတယ်။

ဒါနှင့် ဆိုင်ရှင်ဆီသွားပြီး-

“ခင်ဗျား ကျွန်တော့်ကို ပီဆိုငွေ တစ်ရာ ပေးရဦးမယ်မဟုတ်လား။ ခင်ဗျားကလည်း မပေးနိုင်ဘူးလို့ ပြောချင်ပြောမယ်။ ဒီတော့ ဒီလိုလုပ်ပါ။ တစ်ရာအစား ရှစ်ဆယ်နှင့်ဖြတ်ပြီး ငွေပေးမယ့်အစား ခင်ဗျားဆိုင်မှာ လာစားဖို့ ကူပွန်လက်မှတ်လေးတွေပဲ ပေးပါ။ မကောင်းဘူးလား”

စားသောက်ဆိုင်ရှင်က သဘောတူတာနှင့် မန်နီကလည်း ကူပွန်တွေ ယူလာပြီး ကုမ္ပဏီက သူ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေကို လျှော့ချေးနှင့် ပြန်ရောင်းလိုက် တာ ပီဆို ဖိဝ လက်ငင်းပြန်ရခဲ့ပါတယ်။

သူ့ကုမ္ပဏီသူဌေးတွေဟာ အပေါင်းအသင်းတွေ တစ်ပြုံကြီးနှင့် စားသောက် ဆိုင်မှာ နေ့လယ်စာသွားစားတဲ့ မန်နီအကြောင်းကို တဖွဖွပြောလိုမဆုံးတော့ပါ ဘူးတဲ့။

ဒီအတွေ့အကြုံဟာ ပြဿနာကိုဖြေရှင်းနိုင်တဲ့ သူ့အစွမ်းကို ဖော်ထုတ် ပေးရာရောက်သလို၊ သူ့ဘဝမှာ အထူးပဲ အရေးပါပါတယ်။

နောက်ပိုင်း သူဟာ ဘယ်လောက်ပဲ နက်နဲရှုပ်ထွေးတဲ့ကိစ္စတွေ ဖြစ်ပါ စေ၊ အလွယ်တကူနှင့် အသာလေးဖြေရှင်းရာမှာ အအောင်မြင်ကြီး အောင်မြင်သူ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

မန်နီ အသက် ၂၅ နှစ်မှာ ဘဏ်က စာချုပ်စာတမ်းတွေရောင်းပေးရင်းက သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းက ဝန်ဆောင်ခတွေ မနည်းမနာရတာကို ကြည့်ပြီး အဲဒီလုပ်ငန်းရဲ့ အောင်မြင်မှုမာဏကို ခန့်မှန်းမိခဲ့တယ်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်ကျတော့ သူဟာ မနီလာအိမ်ရာစီမံကိန်းတွေအတွက် သဲတင် မြေသယ် ထရပ်ကားတချို့ကိုဝယ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါတယ်။

သူဟာ ဆောက်လုပ်ပြီးအိမ်တွေကို 'ဝယ်သူတွေ ဘယ်လိုသဘောထားသလဲ' ဆိုတာ အနီးကပ် လေ့လာစုံစမ်းပါတယ်။

အများအားဖြင့် စိတ်ဝင်တစား အားပါပါနှင့် အိမ်ကို ဝင်ကြည့်၊ ပျော်ပျော်ပါးပါးဝင်သွားကြရာက မျက်နှာမကြည်မသာ ပြန်ထွက်လာကြတာချည်း တွေလိုက်ရပါတယ်။

လူတွေကို 'ဘာဖြစ်လို့လဲ' လို့ အကြောင်းရှာမေးလိုက်တော့ တိုက်ဆောက်တဲ့ပိုင်ရှင်က ရောင်းဈေး ပီဆိုတစ်ရာ တောင်းလို့တဲ့။ အာမခံကြေးတင်ဖို့ တစ်ဆယ် ပီဆိုပဲ လက်ကိုင်ထားလို့ ဘဏ်က ပီဆိုငါးဆယ် ထုတ်ချေးမယ်ပဲထား။ ဒီအိမ်ကို သူတို့ ဘယ်နည်းနှင့်မှ ဝယ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီတင် အခြေအနေကို သုံးသပ်တွက်ချက်ပြီး မြေကွက်ကျဉ်းကျဉ်းထဲမှာ အိမ်လေးတွေဆောက်ပြီး ပီဆိုခြောက်ဆယ်ကျော်လောက်နှင့် ရောင်းဖို့ကြံခဲ့တယ်။ ဘဏ်က ငါးဆယ်စီ ချေးဖို့တော့ ဆွယ်ရတာပေါ့။ အတော်လေး အပြင်းအထန် လုံးပမ်းလိုက်တဲ့နောက် ဘဏ် အတော်များများက ကျွန်တော့်အကြံကို လက်ခံခဲ့ပြီး တစ်နှစ်အတွင်းမှာ အိမ်ခြံမြေ လုပ်ငန်းကို အခြေတည်နိုင်ခဲ့တယ်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်မှာ စီအင်ပီကို စ၊ ထောင်နိုင်တော့ တာပါပဲ။

“မိုးကောင်းကင်မှာ အကန့်အသတ် ရှိချင်ရှိဦးမယ်။ လုပ်ငန်းဖြစ်ထွန်းမှုကတော့ အတိုင်းမသိပါပဲ။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရဲ့ မွေးနှုန်းကလည်း တစ်ရပ်ရိပ်၊ မြို့လယ်ခေါင်မှာလည်း လူတွေ ပြတ်သိပ်ကြပ်ညပ်နေ၊ တောက လူတွေကလည်း မြို့တက်လာ ဆိုတော့ ဆင်ခြေဖုံးက တန်ဖိုးနည်းအိမ်ရာလေးတွေဆီပဲ ပြေးကြတော့တာပေါ့။”

မန်နီဟာ သူ့အတွေ့အကြုံနှင့် (ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲမှုမပါတဲ့) စီးပွားရေးဦးနှောက်ကိုပေါင်းစပ်ပြီး ဈေးကွက်ရဲ့တောင်းဆိုမှုအရ သက်သာတဲ့အိမ်လေးတွေကိုဆောက်ပြီး ဆွဲဆောင်နိုင်ခဲ့တာပါပဲ။

သမ္မတမာကိုစီခေတ်အဆုံးမှာ မုန်တိုင်းအဖျားခတ်ပြီး စီးပွားရေးကပ်ပျက်ဆိုက်သွားရပါတယ်။ အတိုးနှုန်းတွေ လျော့ချ၊ ငွေတန်ဖိုးက စောက်ထိုးကျ၊ လုပ်ငန်းတွေလည်း ကသောင်းကနင်းနှင့် အနိမ့်ဆုံးအရုံး ပြကုန်ကြပါတယ်။

နိုင်ငံခြားက ငွေရင်းငွေနှီးမြှုပ်နှံသူတွေက ပြန်ထုတ် နောက်ဆုတ်ပြေးကြသလို၊ ဘဏ်မှာပေါင်နံထားတဲ့ ခြံတွေမြေတွေလည်း မရွေးကြတော့ပါဘူး။

ဖိလစ်ပိုင်တရုတ်ကပြားတွေလည်း နိုင်ငံကစွန့်ခွာပြီး ရေကြည်ရာမြက်နရာ ရှိ နှိမ် ၇၀

ပြန်မေးမိတယ်။

ငါကော ဘဲ ရှမလဲ။ ငါက ဖိလစ်ပိုင်ပဲ။”

သူက အခြေအလုပ်မိရာက အဆိုးဆုံးအနေနှင့် ဖိလစ်ပိုင်ဟာ ကွန်မြူနစ်ဝါဒကျင့်သုံး လူအားလုံး တစ်တန်းတစားတည်း- ဖြစ်သွားရုံပဲ ရှိတာပါလို့ အဖြေထွက်လာတယ်။

ဒီလိုမှမဟုတ်ရင်တော့ သူ့အသက်ရှူပေါက်ကော၊ အောင်မြင်ဖို့လမ်းစတော့ အများကြီးကျန်သေးတယ်။

မန်နီဟာ သူ့မှာ ဆုံးရှုံးစရာ၊ နစ်နာစရာ ဘာမှမရှိတာလည်း မြင်မိတယ်။

၁၉၈၀ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းမှာတော့ စီးပွားရေး ပြန်ဦးမော့လာသလို သူလည်း ထူထူထောင်ထောင်လေး ပြန်ဖြစ်လာတယ်။

နောက် နှစ်အနည်းငယ်အကြာမှာပဲ သူ့အိမ်ရာစီမံကိန်းအတွက် ရတနာပုံဆိုက်လာတယ်။

ဒါကတော့ နိုင်ငံခြားက ကန်ထရိုက်အလုပ်သမားတွေ တစ်ပုံကြီးဝင်လာကြသလို၊ အဲဒီ ဒေါ်လာစားတွေဟာ သူတို့နေဖို့ ကိုယ်ပိုင်အိမ်တွေ ဆောက်လိုကြတာပါပဲ။

မန်နီရဲ့ဖောက်သည် ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းဟာ ယာယီနေကြမယ့် နိုင်ငံခြားကန်ထရိုက်အလုပ်သမားတွေဖြစ်ပြီး၊ အမြဲတမ်းနေသူတွေအနေနှင့် တန်ဖိုးနည်းအိမ်တွေကို သဘောကျကြပါတယ်။

ကုမ္ပဏီဟာ ဖိလစ်ပိုင်စတော့ဈေးကွက်မှာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်ကတည်းမှာ စာရင်းပေါက်ခဲ့ရာက ပြည်ပမှာ ၁၅ ဆလောက် ဈေးတက်ခဲ့ပါတယ်။

မန်နီရဲ့လုပ်ငန်းမှာ ဇနီးသယ် စင်သီယာ ဝင်မပါခဲ့တာတော့ အများနှင့် မတူတဲ့ ဟာကွက်တစ်ခုပဲ ဆိုရလေမလားပဲ။

သူတို့ဟာ မန်လာမြို့တော်ရဲ့ မနီးမဝေးက လတ်စပ်နပ်စ်မြို့က စည်ပင်သာယာမျိုးဆက်တွေဖြစ်ပြီး၊ သူ့အဖေက မြို့တော်ဝန်အဖြစ် အနှစ်နှစ်ဆယ်ကြာ

ထမ်းဆောင်ခဲ့သလို၊ မျက်မှောက်ကာလမှာလည်း သူ့အစ်ကိုက မြို့တော်ဝန်ဖြစ်နေပါတယ်။

မန်နီဟာ စီအင်ပီ ကုမ္ပဏီအနေနှင့် နိုင်ငံရဲ့အကြီးဆုံးအိမ်ဆောက်သူတွေအဖြစ် အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော်လုပ်ကိုင်လို့ ရည်မှန်းချက်ပြည့်မြောက်ခဲ့တဲ့နောက် အာရှတစ်ခွင်ကို ခြေလှမ်းဖို့ ကြံနေပါတယ်။

သူက တခြားဖိလစ်ပိုင်လုပ်ငန်းရှင်တွေလို ဟိုစပ်စပ်ဒီစပ်စပ် မျိုးမတူတဲ့ လုပ်ငန်းတွေ ပေါင်းလုပ်တာမျိုးကို မကြိုက်ပါဘူး။

ဒီအစား အိမ်ဆောက်တဲ့လုပ်ငန်းတစ်ခုတည်းကိုပဲ အဓိကထားပြီး ပင်မရေစီးလုပ်မယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

မန်နီဟာ ကံတရားကို ယုံကြည်သူဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် စီးပွားရေးသမားအဖြစ် သင်ကြားလေ့ကျင့်နိုင်သလို၊ အမှန်အကန် အောင်မြင်ချင်တယ်ဆိုရင် စီးပွားရေးသမား ဖြစ်ဖို့ဖြစ်ချင်တဲ့စိတ် မွေးရမယ်တဲ့။

စီးပွားရေးသမားမှန်ရင် ဘယ်အခြေအနေပဲဆိုက်ဆိုက် အလုပ်ကိုမရပ်ဘူးတဲ့။

“ပန်းချီဆရာတစ်ယောက်ကို ဆက်မဆွဲပါနှင့်တော့လို့ သွားတားလို့ မရသလို၊ သီချင်းရေးသမားတစ်ယောက်ကိုလည်း မရေးဖို့ တားမရတဲ့အတိုင်း၊ စီးပွားရေးသမားတစ်ယောက်ကို စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ ရပ်ပစ်လိုက်ပါလို့ ပြောလို့မရပါဘူး”

စီးပွားရေးကျွမ်းကျင် လာဘ်မြင်မှုဟာ မန်နီဘဝ အောင်မြင်ခြင်းရဲ့ မောင်းနှင်အားတွေပဲ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသားတွေကိုလည်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်တွေဖြစ်အောင် အတတ်နိုင်ဆုံး အားပေးကူညီဖို့ အသင့်ပါပဲတဲ့။

“ကျွန်တော်တို့ ဖိလစ်ပိုင်တွေအနေနှင့် တရုတ်လူမျိုးတွေကို ပြိုင်ဆိုင်အနိုင်ယူဖို့ နည်းလမ်းတွေ မစဉ်းစားကြဘူး။ သူတို့ကို လုပ်ငန်းတွေထူထောင်ဖို့ ကျွန်တော် တိုက်တွန်းချင်ပါတယ်။ ဒီလိုမှ မဟုတ်ရင်တော့ လူမျိုးခြားအလုပ်ရှင်တွေ အခိုင်းခံဘဝနှင့် ကျွန်သက်ရှင်နေရုံပဲ ရှိတယ်”

လောလောဆယ် ဖိလစ်ပိုင်တွေ ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ပြဿနာဟာ ဘာဖြစ်မလဲလို့မေးတော့ သူက တိုတိုတုတ်တုတ် ပြန်ဖြေပါတယ်။

“ငွေ မရှိတာ”တဲ့။

သူ့ညီမ လေးယောက်လည်း အိမ်ထောင်ကျကုန်ကြပြီး ပင်လယ်စာတွေ လုပ်ရောင်းနေကြလေရဲ့။ ညီမတစ်ယောက်ကတော့ ဆရာဝန်ဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် မကြာခင်ကပဲ ကွယ်လွန်သွားရှာပါတယ်။ ညီအငယ်ဆုံး ဗာဂျီလီယိုတစ်ယောက်က သူ့ခြေရာကိုနင်းပြီး ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသား စုပေါင်းကုမ္ပဏီမှာ ဦးဆောင်ခေါင်းရွက်ဖြစ်ခဲ့ပါသတဲ့။

နောက်ညီတစ်ယောက်ကလည်း သူနှင့်လက်တွဲလို့ အိမ်ခြံမြေ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း ဝင်လုပ်နေပါပြီ။

ဒီတော့ နိဂုံးချုပ်အနေနှင့်တော့ တွန်ဒိုကျူးကျော်ရပ်ကွက်က အညတရ ငါးစိမ်းသည်သားလေးဘဝက လွတ်မြောက်အောင်ရုန်းထွက်ပြီး ချမ်းသာသင့်သလောက် ချမ်းသာခဲ့ရတဲ့ မန်နီဟာ အခုလက်ရှိ သူ့ကို တွန်းအားပေးနေတာက ငွေတွေ သဲကြီးမဲကြီးရှာချင်တဲ့ဆန္ဒ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။

သူ့ဘဝမှာ ငွေဟာ အဓိကမဟုတ်ဘဲ၊ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် တစ်ခုပြီးတစ်ခု လှမ်းကိုင်နိုင်ရေးသာ ဖြစ်ပါသတဲ့။

ဒို့ထက် ပိုအရေးကြီးတဲ့အချက်က သူဟာ သန္ဓေမိကျော်က စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပါရမီရှင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး၊ သူ့လိုလူစားမျိုးက ဘယ်ပန်းတိုင်ကိုမဆို မဖြစ်မနေရောက်အောင် ခရီးဆက် ဆက်လုပ်နေမယ်ဆိုတာပါပဲ။

ဒါဟာ သူ့ရဲ့ မယိုင်မလဲတဲ့ သံဇက်စိတ်ဓာတ်ပဲလို့ ပြောရမလို့၊ လူတွေကိုလည်း ဒီစိတ်ဓာတ်မျိုး စွဲစွဲမြဲမြဲ သွတ်သွင်းပေးဖို့သာ ကြံဆောင်ကြိုးစားနေပါတယ်ဆိုပဲ။

ကမ္ဘာ့ဒီးယား

အော့ကနား မင်းန့် ကမ်သ်

OKNHA MENG KITH

တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ
တော်ဝင် ကုမ္ပဏီရှု

တော်ဝင်ကုမ္ပဏီများ စုပေါင်းလုပ်ငန်းသည်
၁၉၉၁ ခုနှစ် စတင်တည် ထောင်ချိန်မှစ၍ သတင်း
ပြန့်ချိရေး၊ တယ်လီဖုန်း ဆက်သွယ်ရေး၊ ဘဏ်နှင့်
ငွေရေးကြေးရေး၊ ဟိုတယ်နှင့် ဓရီးသွားလာရေး၊ သွင်း
ကုန်ထုတ်ကုန်၊ ဆန်ထုတ်လုပ်ရေး၊ ခြံမြေ၊ ထိန်နှင့်
သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းတို့တွင် ကျယ်ပြန့်စွာ စုပေါင်း
လုပ်ကိုင်လျက် ရှိ၏။

အော့ကနား မင်းနဲ ကပ်သ်

၁၉၇၅ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၇၉ ခုနှစ်ကြား ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ခမာနီတွေအုပ်စိုးစဉ်က တစ်နည်းမဟုတ်တစ်နည်း အနိပ်စက်ခံပြီး အတိဒုက္ခမရောက်ဘူးသူ ရယ်လို့ တစ်ယောက်မှ မတွေ့ဘူးနဲ့ပါ။

မင်းနဲကပ်သ်လည်း ဘယ်လွတ်ပါ့မလဲ။

သူ့ကို ကျွန်တော်ဟာ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့လယ်က သူ့တိုက် အပေါ်ဆုံးထပ်မှာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ထဲပါသမျှ တခြားကမ္ဘောဒီးယားတိုင်း လည်ကတုံး ရင်စေ့ အင်္ကျီတွေ ဝတ်ထားကြပေမယ့် သူကတော့ အနောက်တိုင်းပုံစံ စတိုင်ကျကျ အနက်ရောင်ဝတ်စုံနှင့် ဖြစ်နေပါတယ်။

မင်းနဲကပ်သ်ဟာ ကင်ဒယ်ပြည်နယ်က ဆော့စ်ရွာလေးမှာ ၁၉၆၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်က သား သုံးယောက်၊ သမီး သုံးယောက် မွေးတဲ့မိသားစုထဲကို အငယ်ဆုံးသားအဖြစ် ရောက်လာသူပါ။

သူ့အစ်မအကြီးဆုံးဟာ သူနှင့် အသက် နှစ်ဆယ်တောင် ကွာပါတယ်ဆိုပဲ။

သူ့အဖေက အလတ်စားကုန်သည်လေးဖြစ်ပြီး သစ်သီးဝလံနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေစိုက်ပျိုးရင်းက ရွာစဉ်လျှောက်ပြီး ကုန်ကူးပါတယ်။

နောက်ကျတော့ ဖန္ဒမ်းပင်က ကုန်သည်တွေကိုခေါ်ပြီး သူ့ရွာက ဒိုင်ခံရောင်းချဖို့ စီစဉ်နိုင်ခဲ့တယ်။

မင်းနဲကပ်သ် နှစ်နှစ်သားလေးအရွယ် လုနီးအစိုးရဟာ အင်အားချည့်နဲ့လာသလို ခမာနီတွေကလည်း လူမမည်ကလေးတွေကို အတင်းအဓမ္မ ပြန်ပေးဆွဲပြီး စစ်ထဲသွင်းနေတဲ့ အချိန်ပေါ့။

မိဘတွေက ဒီလုပ်ရပ်ကို မကြိုက်ကြတာနှင့် တတ်နိုင်သူတွေဆိုရင် သူတို့ ကလေးတွေကို နိုင်ငံရပ်ခြားကို ပို့ပစ်ကြတာပါပဲ။

ကစ်သ်ရဲ့ အဖေဟာလည်း သူနယ်မှာ လူသိထင်ရှားပြီး အောင်မြင်ကြွယ်ဝ တဲ့ကုန်သည် ဖြစ်နေပါပြီ။

“နှစ်တိုင်း ရေကြီးတဲ့အခါ ဆင်းရဲတဲ့လယ်သမားတွေဟာ အိုးတွေအိမ် တွေပစ်ပြေးရတဲ့ဘဝကို ရောက်နေကျပါ။ အဖေက အဲဒီရွာသူရွာသား မိသားစု တွေကို ပေးနိုင်သလောက်သာပေးဆိုပြီး၊ ဆန်ရောင်းပေးပါတယ်။ ဗာချိုကိုလည်း ဝေငှတယ်”

၁၉၇၀ ခုနှစ်က ၁၉၇၄ ခုနှစ်ကြား တိုင်းပြည်ဗရုတ်ဗရုတ်နှင့် မငြိမ် မသက် ဖြစ်လာတဲ့အဆုံး သူမိဘတွေက ကစ်သ်တို့မောင်နှမ ခြောက်ယောက်စလုံး ကို ဩစတေးလျကို ပို့ခဲ့ပါတယ်။ ကစ်သ် ခြောက်နှစ်သား အရွယ်မှာပေါ့။

၁၉၇၅ ခုနှစ် ခမာနီတွေ အာဏာရလာတဲ့နောက် သူ့အမေနှင့်အဖေကို ချွေးတပ်ဆွဲပြီး အလုပ်ကြမ်းစခန်းတွေ ပို့ပစ်ပါသတဲ့။ သူတို့ခမာ သုံးရက်အတွင်း လယ်ယာစခန်းကို အဝတ်တစ်ထည် ကိုယ်တစ်ခုနှင့် ခေါ်သွားတာ ခံခဲ့ရတာပါ။

ဒါဟာ သူ့အမေအဖေနှင့် ပတ်သက်လို့ နောက်ဆုံးကြားလိုက်ရတဲ့ သတင်း ပါပဲ။ သူတို့ မောင်နှမတစ်စုခမာ အဖေနှင့်အမေ ဘာဖြစ်လို့ ဘယ်အချိန်က ဘယ်နေရာမှာ သေမှန်းတောင် မသိလိုက်ကြရပါဘူး။

ဒီအဖြစ်ဆိုးကြီးဟာ ကစ်သ်ရဲ့နလုံးသားမှာ အညိုအမည်းစွဲအောင် ထင် ကျန်ခဲ့ပါတော့တယ်။

“ကျွန်တော်တို့လို ဘဝဆိုးမျိုးမကြုံဘူးဘဲ သူတို့မိဘတွေကို ကောင်းကောင်း မွန်မွန် မပြုစုမစောင့်ရှောက်တဲ့လူတွေကို တွေ့တိုင်း ကျွန်တော် ရင်နာမဆုံးအောင် ဖြစ်မိတယ်ဗျာ”

ဩစတေးလျကို သွက်သွားရတဲ့အချိန်မှာ ကစ်သ်ဟာ ခြောက်နှစ်သားရှိသေး ပေမယ့်၊ သူ့အမေနှင့်အဖေဟာ အနာဂတ်ကို ကြိုသိနေသလို ဘဝဆိုတာ တွေ့ကြုံ ဆုံကွဲ ဖြစ်စမြဲမို့ ဝမ်းမနည်းကြဖို့နှင့် ကြီးလာရင် ပညာကြိုးစားဖို့ မှာခဲ့တာတွေ လည်း သူ ခုထိ မမေ့နိုင်သေးပါဘူးတဲ့။

“အမေနှင့်အဖေဟာ သူတို့စကားတွေ ကျွန်တော် သဘောပေါက်မပေါက်၊ မှတ်မိတာ မမှတ်မိတာ သေချာအောင် သူတို့ပြောပြီးတိုင်း ကျွန်တော်က ပြန်ရှင်း ပြရတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော့်အတိတ်ဘဝရဲ့ အပြုသဘောအောင်တဲ့ တစ်ခုတည်း

သော ဖြစ်ရပ်ပါပဲ။ လက်ရှိဘဝကိုရင်ဆိုင်ပြီး အောင်မြင်ဖို့ ကြိုးစားတိုက်ပွဲဝင် တဲ့နေရာမှာ အသုံးဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ ချမှတ်ပေးပါတယ်”

ခရစ်ယာန်တစ်ယောက်အနေနှင့် ကစ်သ်ဟာ ကံတရားနှင့် ကံစီမံမှုကို လက်ခံပါတယ်။ ကံကောင်းလို့ပဲ သူတို့မောင်နှမတစ်တွေ ခမာဆိုတဲ့လက်က လွတ်ခဲ့တာလို့ ယုံကြည်ခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ နှစ်စဉ် ရေအေးကြိုတိုင်း သူမိဘတွေက ဒေသခံလယ်သမားတွေကို ရိက္ခာထောက်ပံ့ခဲ့တဲ့ အကျိုးကျေးဇူး စေတနာရောင် ပြန်ဟပ်တာပဲလို့ ယူဆပါတယ်။

ကစ်သ်တို့ဟာ ဩစတေးလျမြို့တော် ကင်ဘာရာကို ၁၉၇၄ ခုနှစ်မှာ ရောက်ခဲ့ရာက အဒေါ်ဝမ်းကွဲတစ်ယောက်ဆီ မှီခိုနေခဲ့ရတယ်။ အစ်ကိုတွေအစ် မတွေက ကိုယ့်ထူးကိုယ်ချွန် ကိုယ်လမ်းကိုယ်လျှောက်သွားကြပါတယ်။

“အစပိုင်းမှာတော့ အငယ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ကျွန်တော်ဟာ အစ်မတွေအစ်ကိုတွေ ရဲ့လက်ထဲမှာ ကြီးပြင်းခဲ့ရတာပေါ့။ ကင်ဘာရာမှာနေခဲ့ရတဲ့ လူငယ်တွေ အဆိုး အကောင်းတွေ ရောနေတာပါပဲ။ ဒုက္ခသည်တွေအဖြစ်နှင့် တိုင်းတစ်ပါးမှာ သွား ခိုလှုံနေရတာဆိုတော့ အဆင်တော့ ဘယ်သိပ်ပြပါ့မလဲ။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်လောက်က ကျောင်းက ပြန်လာတာနှင့် ရှစ်နှစ်အရွယ် ကျွန်တော်ဟာ ကင်ဘာရာခရော်နီကယ် ညနေသတင်းစာကို လိုက်ပို့ရတာ မှတ်မိပါသေးတယ်။ တစ်ခါတစ်ခါတော့ ဘိုင်စကယ်နှင့်။ အများအားဖြင့် ကုန်းကြောင်းလျှောက် ပို့ရတာ။ ဒီကြားထဲ ခွေးတွေ လိုက်ဆွဲလို့ ပြေးရတာအမော။ ပြန်တွေးလိုက်ရင် ဘဝကြမ်းတာ မှန် ပေမယ့် အရှုံးထဲက အမြတ်ထုတ်မယ်ဆိုရင် အပြုသဘောပါတဲ့အတွေ့အကြုံတွေ ရခဲ့ပြီး ဒီနေ့ဘဝကို တက်လှမ်းနိုင်အောင် အထောက်အကူပေးခဲ့တယ် ဆိုရမှာပဲ”

ကစ်သ်ဟာ ဩစတေးလျအမျိုးသားတက္ကသိုလ်မှာ စီးပွားရေးနှင့်နိုင်ငံရေး ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ယူဖို့ သွားမသင်ခင် မြို့နယ်အထက်တန်းကျောင်းနှင့် နာရာဘန်ဒါကောလိပ် ကို တက်ခဲ့ပါသေးတယ်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ ရခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် ကင်ဘာရာက အထက်တန်းကျောင်းတက်ခဲ့ချိန်မှာ လုံးဝ ဥသည့် အကောင်းချည်းပဲမရှိသလို၊ ကျွန်တော့်ကို တရုတ်ပုတ်လေးလို့ ဝိုင်းခေါ် တဲ့အတွက် တကျက်ကျက်ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။

“တက္ကသိုလ်နောက်ဆုံးနှစ်အရောက် ကမ္ဘောဒီးယားကို တစ်လပြန်လွှဲပြီး အခြေအနေကို အကဲခတ်ကြည့်ခဲ့ပါတယ်။ အလုပ်ဖြစ်နိုင်မယ့် အခွင့်အလမ်းတွေမြင်လို့ ၁၉၉၁ ခုနှစ် ဘွဲ့ယူပြီးတာနှင့် ဌာနကိုပြန်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာပါပဲ”

တက္ကသိုလ်တက်နေတဲ့အတွင်း ကစ်သ်ဟာ အလန်ဘွန်းနှင့် ခရစ္စတိုဖာ စကော့စ်တို့လို ဩစတေးလျရဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေအကြောင်း အများအပြားဖတ်မိပါသတဲ့။

“ကျွန်တော့်အနေနှင့် အဲဒီ စံပြပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေရဲ့ဩဇာ လွှမ်းမိုးခံရုံသာမက ကိုယ်တိုင်စီးပွားရေးသမားကောင်းဖြစ်ဖို့ အိပ်မက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အစ်ကိုနှင့် အတူ တော်ဝင်ကုမ္ပဏီကို တည်ထောင်ခဲ့တာဟာ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်တာပဲ ဆိုပါတော့။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ ကုမ္ပဏီကို သူညနှင့် စထောင်ခဲ့ပြီး၊ ကုလသမဂ္ဂ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလမှာ အစားအသောက်တွေ ရောင်းချရင်း တစ်ဘက်က ကင်ဒွန် မိတ္တူကူးစက် ရောင်စုံကူးစက်တွေ ကန်ထရိုက်ရလို့ ဈေးဦးပေါက် ဝင်ငွေကောင်းရခဲ့ပါတယ်”

၁၉၉၄ ခုနှစ်မှာ တခြားလုပ်ငန်းတွေ တိုးချဲ့ခဲ့သလို ဖော်တော်ရီလာရဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားဆိုင်ရာ ပြန်ချိရေးကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်ခဲ့တာပါပဲ။

ဝမ်းနည်းစရာက လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာဘွဲ့ရ သူ့အစ်ကိုအကြီးဆုံးဟာ အသည်းရောင်ရောဂါနှင့် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် ၄၃ နှစ်မှာ ဖြုန်းခနဲ သေဆုံးသွားတာပါပဲ။

“ကျွန်တော့်အတွက် အကျပ်အတွေ့ဆုံး အချိန်ပါပဲ။ အဖေအရာထားရတဲ့ အစ်ကိုကြီး ဆုံးရှုံးသွားရုံသာမက လုပ်ငန်းအတွက်လည်း ငွေကြေးအခက်အခဲတွေ ကြုံရပါတော့တယ်။ သူ မရှိတာနှင့် ဘဏ်တွေက ငွေထုတ်ဖို့ လက်တွန့်လာကြတာကို မနည်းကြီး လိုက်ယူရပါတယ်”

တော်ဝင်ကုမ္ပဏီမှာ သူတို့ရဲ့မိသားစု လုပ်ငန်းဖြစ်နေသလို၊ ဩစတေးလျက အစ်မသုံးယောက်နှင့်ပါ ပတ်သက်နေပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ ဒီလုပ်ငန်းကို ကျွန်တော့် မိဘနှစ်ပါးနှင့် အစ်ကိုကြီးအပြင် သားစဉ်မြေးဆက်အထိ အမှတ်တရ သမိုင်းတင်ရစ်အောင် လုပ်သွားမယ်လို့ ကြံရွယ်ထားပါတယ်”

ကစ်သ်အနေနှင့် ဖွံ့ဖြိုးစ တခြား အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေက စီးပွားရေးသမားတွေလိုပဲ လုပ်ငန်းတိုးတက်အောင်မြင်ရေးမှာ မိသားစုစည်းလုံးမှုလည်း အရေးကြီးတဲ့ကဏ္ဍက ပါဝင်တယ်ဆိုတဲ့အမြင် ရှိပါတယ်။

သူက သူ့အောင်မြင်မှုရဲ့ အဓိကစွမ်းအားဟာ အမြတ်အစွန်းရရုံလောက်သာရှိတဲ့ ရေတိုအမြင်မဟုတ်ဘဲ၊ အနာဂတ်ကိုမျှော်မှန်းတဲ့ ရေရှည်အမြင်ပဲလို့ ဆိုပါတယ်။

“ကျွန်တော်ရဲ့ ရေရှည်မျှော်မှန်းချက်က ကမ္ဘောဒီးယားမှာ စတော့ဈေးဖြင့် ပြီဆိုတာနှင့် ကျွန်တော်တို့တော်ဝင်အုပ်စု ပါသွားဖို့ပါပဲ။ ခုတောင် ကျွန်တော်တို့ ၈၀ ရာနှုန်းလောက် ခရီးပေါက်နေပြီလို့ ထင်ပါတယ်”

မင်းနဲကစ်သ်က သူ့ဘဝမှာ ကံကြမ္မာက အဓိကစိုးမိုးခြယ်လှယ်တယ်လို့ မှတ်ယူပြီး ဗုဒ္ဓဘုရားရဲ့အဆုံးအမအရ ကိုယ့်စေတနာ ကိုယ် အကျိုးပေးမယ်၊ အများအကျိုးဆောင်ရင် ကိုယ့်အကျိုးအောင်မယ်လို့ အခိုင်အမာ ယုံကြည်ပါသတဲ့။

၁၉၉၂ ခုနှစ် တော်ဝင်ကုမ္ပဏီကို ထောင်လိုက်တဲ့ နေ့ကစပြီး တစ်ပတ်မှာ ခုနစ်ရက် သူ အလုပ်လုပ်တာပါ။

“အချိန်တွေ ကြာတာ မကြာတာ အကြောင်းမဟုတ်ပါဘူး။ အလုပ်ကို ကျကျနန လုပ်ဖို့ပဲ လိုပါတယ်။ ကိုယ်လုပ်တဲ့အလုပ်မှာ ပျော်တယ်ဆိုရင် အောင်မြင်မှာ မလွဲပါဘူး”

မကြာခင်ကမှ ကစ်သ်ဟာ ဘုရင်သီဟာနု ချီးမြှင့်တဲ့ ‘အောကနာ’ ဘွဲ့ကို ရခဲ့ပါတယ်။ ဒီဘွဲ့ဟာ အင်္ဂလိပ်တွေရဲ့ သူ့ကောင်းပြု နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့နှင့် အလားတူပြီး၊ ဟိုရှေးကတည်းက နိုင်ငံကိုကူညီတဲ့လူတွေကို ပေးအပ်နေကျ အစဉ်အလာ ရှိပါတယ်။ ဒီစာအုပ်မှာပါတဲ့ ဖူးကောက်အန်နှင့် စိုင်ကွန်ထရစ်စ်တို့ဟာလည်း ဒီဘွဲ့ ရခဲ့သူတွေပါ။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှာ အောင်မြင်သူဖြစ်ဖို့ ဘယ်လိုအရည်အချင်းတွေ ရှိရမလဲလို့ ကျွန်တော်မေးတဲ့မေးခွန်းကို ကစ်သ် ပြန်ဖြေခဲ့တာက-

“ပထမဆုံးအနေနှင့် အလုပ်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကြိုးစားရမယ်။ အကြံကောင်းဉာဏ်ကောင်း ရှိရမယ်။ အဲဒါတွေထက် ပိုအရေးကြီးတာက သည်းခံစိတ် ရှည်ရမယ် ဆိုတာပါပဲ”

လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်အနည်းငယ်ကစပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရဲ့ ကြိုတင်ရန်မှန်း
နိုင်တဲ့အခြေအနေတွေအရ 'လေးကိုင်းမှာ လေးကြီးတွေ ပိုတပ်ထားဖို့ လိုမယ်'
လို့လည်း ယုံကြည်ပါတယ်။

ကစ်သ်ဟာ ဩစတေးလျရောက် ဒုက္ခသည်၊ ဃတင်းစာပို့သမားလေး
ဘဝက ခရီးရှည်ကြီးကို ရုန်းကန်လျှောက်လှမ်းပြီး တိုးတက်အောင်မြင်ခဲ့ရသူ
ဖြစ်သလို၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအနေနှင့် အေးချမ်းသာယာပြီဆိုရင် ကြွယ်ဝချမ်းသာ
မှုရမှာ မလွဲသူတစ်ယောက်ပါပဲ။

အင်ဒိုနီးရှား

ဘရာ မိုးယာတီ ဆိုဒိုဗို

BRAMOORYATI
SOEDIBYO

တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ
ပီ၊ တီ၊ မုစတီကာ ရာတု

မင်းသမီး မိုးယာတီ ဆိုဒိုဗိုသည် ရိုးရာအလှ
ခြယ်ပစ္စည်းများ၊ ဘယဆေးများကို ဝါသနာအရင်းခံ၍
ထုတ်လုပ်ခဲ့ရာမှ ပီ၊ တီ၊ မတ်စတီကာ ရာတု၊ ဟူ၍
အင်ဒိုနီးရှား တစ်နိုင်ငံလုံး ဟိုးဟိုးကျော်ခဲ့သော ဧရာမ
ကုမ္ပဏီကြီး ဖြစ်လာခဲ့၏။ ကုမ္ပဏီအနေဖြင့် အင်ဒိုနီးရှား
ဈေးကွက်ကို ထူးထူးခြားခြားပိုင်စိုးထားရုံမက အာရှ
တစ်ခွင်သို့ပါ တင်ပို့နေရပေပြီ။

ဘရာ မိုးယာတီ ဆိုဒီဗြီး

ကျွန်တော်ဟာ ဂျကာတာမြို့တော် လူစည်ကားရာ စီးပွားရေးဇုန်ဖြစ်တဲ့ ဂျလန်ဂါတော့ ဆပဘရူတိုလမ်းမကြီးဘေးက အထပ်များစွာရှိသော ကုမ္ပဏီ အဆောက်အဦအပေါ်ဆုံးထပ်ကရုံးခန်းထဲမှာ မင်းသမီးကြီး မိုးယာတီ ဆိုဒီဗြီး နှင့် တွေ့ခဲ့ရတာပါ။

၁၉၂၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၅ ရက်ပွား ဆိုဒီဗြီးဟာ အသက် ၇၀ ကျော် နေပေမယ့် သူ့အလှပြင်ဝတ္ထည်းတွေတန်ခိုးနှင့် နုပျိုနေဆဲဖြစ်သလို၊ သူ့ပစ္စည်းတွေရဲ့ အံ့ဩစရာအကောင်းဆုံး ကြော်ငြာလည်း ဖြစ်နေပါတယ်။

ဒါတင်မကသေးပါဘူး။ သူ ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့ထားပုံကလည်း တကယ် နန်းဆန်ပြီး ကြည့်လို့ အတော်ကောင်းတာကလား။

မိုးယာတီ ဆိုဒီဗြီးကို ဗဟိုဂျာဗားကျွန်းက ဆူရာကာတာမြို့မှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။ မွေးချင်းခုနစ်ယောက်မှာ စတုတ္ထမြောက်ပေါ့။ သူ့အဖေက ၁၉၃၀ ခုနှစ်ထိ ဗဟိုဂျာဗားရဲ့ ဘုရင်ခံဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ သူ့အမေကတော့ ဆူရာကာတာစော်ဘွားကြီး ဆုဆူဟူနန်ရဲ့ သမီးတော်တစ်ပါးပါပဲ။

ဒါကြောင့်လည်း ဘရာ သို့မဟုတ် ရွှေမင်းသမီးဆိုတဲ့ ဘွဲ့ကို မိုးယာတီ ရခဲ့တာဆိုရမယ်။

“တို့အမေဟာ တော်ဝင်နွယ်စော်ဘွားသမီးဆိုပေမယ့် သူ့ခမည်းတော် အစဉ်အလာအရ အမျိုးချင်း ပြန်ထိမ်းမြားတာကို ငြင်းဆန်ခဲ့တယ်။ တို့အဖေက သူ့အဖေ ဘရီဘက်စ်ဘုရင်ခံဖြစ်လာတဲ့နောက် အမေဟာ အဖေနှင့်အတူ လိုက် ငေးခဲ့ရာက တို့အစ်ကိုနှင့် အစ်မနှစ်ယောက်ကို ဘရီဘက်စ်မှာ မွေးခဲ့တယ်လေ။

အဲ၊ တို့အလှည့်ကျတော့ အဖုံးစော်ဘွားကြီးက ဂူနမ် မာရာပီလိုထင်ရှားတဲ့ မီး
တောင်ကြီးရဲ့ခြေရင်းမှာရှိတဲ့ သူ့မြို့တော်မှာ နန်းတွင်းဝမ်းဆွဲသည်နှင့် လာမေး
ရမယ်လို့ အမိန့်ချခဲ့တယ်”

မိုးယာတီရဲ့ကလေးဘဝဟာ ရှစ်နှစ် ကိုးနှစ်အထိ အဘိုးအဘွားတွေနှင့်
နေပြီး ဘယ်သူနှင့်မှမတူအောင် ပြုစုယုယခံခဲ့ရတယ်။ မြေးတော်လေးပီပီ တစ်နန်း
တော်လုံးရဲ့ အသည်းအပြစ် ဖူးဖူးမှုတ်ထားခဲ့ကြတယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ရဲ့ စစ်မီးလျှံ
တွေ ကျားကျွန်းကိုဟပ်လာတော့မှ သူ့အဖေနှင့်အမေရှိရာ ဆူရာကာတာနန်းတော်
ကို ပြန်နေရတယ်။

သူဟာ ဆူရာကာတာမှာဖွင့်ထားတဲ့ တော်ဝင်ကျောင်းတွေမှာ သုံးတန်း
အထိ ပညာသင်ခဲ့ပြီးနောက် ဒတ်ချ်ကျောင်းမှာ တက်ခဲ့တယ်။ စစ်ကြီးအပြီးမှာ
အလယ်တန်းအောင်ခဲ့ရာက ဦးလေးတော် ပါမောက္ခချုပ်နှင့် ဒုတိယအဓိပတိ
လုပ်နေတဲ့ ဆူရာကာတာတက္ကသိုလ်မှာ နှစ်နှစ် အင်္ဂလိပ်စာ သင်ခဲ့ရပြန်ပါတယ်။

“လူတွေကတော့ ဘိုးကလေးဘဝက နန်းတော်ထဲမှာ ခြေမေးမီးမလောင်
လက်မွေး မီးမလောင် နေရတယ်လို့ ထင်ကြမှာပဲ။ တကယ့်တကယ် အရွယ်
ရောက်လာတော့ ထီးသုံးနန်းသုံးစကားတွေ၊ နန်းခလေတွေ သင်ရတာ အလုပ်ရှုပ်
ပြီး စိတ်ညစ်စရာကြီး။ ဒီအပြင် ယဉ်ကျေးတဲ့ အရပ်သုံးစကားတွေလည်း တတ်
အောင်လုပ်ရသေးတယ်။ ကံကောင်းချင်တော့ မယ်တော်က အလှပြင်ရာမှာ အသုံး
ဝင်တဲ့ ဆေးပင်တွေအကြောင်းကို တစ်လုံးမကျန် စိတ်ရှည်လက်ရှည်ရှင်းပြခဲ့တာ
ပါပဲ။ ဒါဟာ လူသားမန်တွေမသိဘဲ ကံရာတွန် မင်းမျိုးမင်းနွယ်တွေသာ တတ်
မြောက်တဲ့ ရှေးအစဉ်အလာ လျှို့ဝှက်ပညာဆိုလည်း မမှားပါဘူး။ မယ်တော်ဟာ
အလှပြင်ဆေး စပ်ဟပ်ဖော်ထုတ်ပုံတွေ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာ အချိုးကျ
လှပကြော့ရှင်းစေတဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းတွေ၊ ထိန်းသိမ်းပြုပြင်နည်းတွေသာမက ဂန္ဓဝင်
ဂိတနှင့် အကတွေ အနုပညာတွေပါ ဂရုတစိုက် သင်ပေးခဲ့တယ်။ တို့ဟာ ဖရောင်း
သုံးတဲ့ ပါတိတ်ဒီဇိုင်းတွေ လုပ်တဲ့နေရာမှာလည်း ဆရာတစ်ဆူလို ကျွမ်းခဲ့ရတယ်။
ပါတိတ်ဒီဇိုင်းတွေရဲ့ အမျိုးအမည်ကို ခွဲခြားမသိရင် မိန်းကောင်းမပီသဘူးလို့
တောင် မယ်တော်က ဆုံးမခဲ့တာ”

မူးဟာတီး တက္ကသိုလ်တက်နေချိန်မှာ ဆွေတော်မျိုးတော် ဝမ်းကွဲတစ်
ယောက်နှင့် လက်ဆက်ပေးဖို့ စီစဉ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီလူဟာ ကျော့ကျာကာတာစော်ဘွားရဲ့
သားတော်ပဲ။

“ဒီနေရာမှာတော့ ဝုလ... မယ်တော်လိုပုန်ကန်စိတ်နှင့် အစဉ်အလာကို
တော်လှန်ပြီး နန်းတော်ကလေးရာကို ရှောင်ပြီး အချိန်ဖြုန်းနေလိုက်တယ်။ ရှေ့နေ
တစ်ယောက်နှင့် တပ်မတော်သားတစ်ယောက်ကို အိမ်ထောင်ပြုထားတဲ့ အစ်မတွေ
ရှိရာ ကျောက်တာကို ခဏခဏ အလည်ရောက်တယ်။ တစ်နေ့ မယ်တော်က
ကျောက်တာကနေ ကျော့ကျာကာတာကိုအလာ အမေရိကန်ပြည် မြောက်ကာရိုလိုင်းနား
တက္ကသိုလ်က အထည်အလိပ်အင်ဂျင်နီယာ အမ်အက်စီဘွဲ့ ယူလာတဲ့ အင်ဒိုနီးရှား
လူငယ်တစ်ယောက်နှင့် ယေယာဉ်ပေါ်မှာ ရှေ့ခုံနောက်ခုံကျပြီး သိက္ခာမီးလာကြ
တယ်။ တို့က မယ်တော်ကို လေဆိပ်သွားကြိုရင်းနှင့် ကိုယ်တော်လေးနှင့် ဖူးစာ
ဆုံတာပဲ ဆိုပါတော့”

ထိုလူငယ် အီရာဆိုဒီမြိုက သူ့ခင်ပွန်းဖြစ်လာရပြီး၊ အင်ဒိုနီးရှားလွတ်လပ်
ရေးရခဲ့တဲ့နောက် အစိုးရက အိန္ဒိယသို့ အထည်အလိပ်ပညာဆက်သင်ဖို့ ဓလေ့တတ်
ခြင်း ခံခဲ့ရသူပါ။

၁၉၅၁ ခုနှစ်မှာ ပစ်ဆိုရာတက္ကသိုလ်က အထည်အလိပ်အင်ဂျင်နီယာ
ဘီ အက်စ်စီဘွဲ့ ထပ်ယူနိုင်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ သူတို့ ဇနီးမောင်နှံ လက်ထပ်ခဲ့ကြပြီး အီရာဆိုဒီမြိုကို
အထည်စက်တွေ အဓိကတည်ရှိရာ ဆူမတ္တရားကျွန်းမြောက်ပိုင်းက ဝိဒန်မြို့မှာ
စက်မှုလုပ်ငန်းဌာနအကြီးအကဲ ခန့်အပ်ခြင်း ခံခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ ပထမသားလေး ရာမီအက်ဒဂျီကို ဖွားမြင်ခဲ့ပါတယ်။
'ရာမီ' ဆိုတာ 'လျှော်မျှင်'ဖြစ်ပြီး၊ 'အက်ဒဂျီ'က 'အဖိုးတန်'လို့ အဓိပ္ပာယ်
ရကြောင်း သူက ရှင်းပြပါတယ်။

သူတို့ဟာ ဝိဒန်မှာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်ထိ နေခဲ့ကြပြီး၊ မိုးယာတီဟာ အလကား
မနေဘဲ အရာရှိကတော်နှင့် မိတ်ဆွေမများကို ကျားဗားယဉ်ကျေးမှုနှင့် အကတွေ၊
ဆင်ယင်ထုံးစံ၊ မှုနှင့် သတို့သမီးအလှပြင်တာတွေကို သင်ကြားပေးခဲ့ပါတယ်။

ဒီထက်ပိုအရေးပါတာက သူမိသားစုအတွက် အလှပြင်ဆေးတွေ ဖော်
စပ်ခဲ့တာပါပဲ။ သူ့ကိုယ်ပိုင် ဖော်မြူလာတွေနှင့် မျက်နှာပြင်အသားရေကို
စိုပြည်ဝင်းလက် နူးညံ့ချောမွေ့အောင် လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်ဆိုပါတော့။

ဒီလိုနှင့် သူ့ရဲ့ပုံညာစွမ်းဟာ အရာရှိကတော်တွေပတ်ဝန်းကျင်မှာ ကျော်ကြားလာပါတော့တယ်။

လူကဲ့သို့သမီးတွေကလည်း မင်္ဂလာဆောင်တော့မယ်ဆိုရင် သတို့သမီးနှင့် သတို့သားတွေ အထူးအလှပြင်ဖို့ မိုးယာတီဆီက ခြယ်ဆေးတွေ လာတောင်းကြရတယ်။

ဒီအပြင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်တွေ သားဖွားရာမှာသုံးတဲ့ မီးမကင်ဆေး အမျိုးမျိုးအတွက်လည်း သူ့ဆီပဲ အားကိုးတကြီးပြေးလာကြရတယ်။

နောက်တော့ မင်္ဂလာအခမ်းအနား၊ ပွဲလမ်းသဘင် အခမ်းအနားတွေမှန်သမျှ မိုးယာတီလက်ရာမှမဟုတ်ရင် ပွဲမဝင်သလောက် ဖြစ်လာပါရော။

ဒါနှင့် သူဟာ အလှခြယ်ဆေးတွေကို လုပ်ငန်းတစ်ရပ်အနေနှင့် ထုတ်လုပ်ဖို့ စိတ်ကူးရလိုက်တယ်။

၁၉၅၉ ခုနှစ်ကျတော့ သူ့ခင်ပွန်းက ဂျကာတာအစိုးရအဖွဲ့သစ်မှာ ရာထူးတစ်နေရာ ရခဲ့တယ်။ သိပ်မကြာခင် မိုးယာတီဟာလည်း စက်မှုဝန်ကြီးဌာနရဲ့ အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာတယ်။ သူ့အဖို့ အထူးအခွင့်အရေး ရလိုက်သလို လူသိထင်ရှား ပိုမှာမည်ကြီးလာရာက အလှပြင်ဆေးတွေဟာလည်း ထုတ်မလောက်အောင်ပါပဲ။

၁၉၇၃ ခုနှစ် သူ့ခင်ပွန်းအနားယူလိုက်တဲ့အချိန်မှာ စက်မှုဝန်ကြီးကို တို့လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုဖို့ စာရေးလိုက်ရာက ခွင့်ပြုချက် ရခဲ့တယ်။ စစ်ချင်းအင်ဒိုနီးရှား ရူပီ နှစ်သောင်းငါးထောင် (ဆယ်ဒေါ်လာ) လောက်နှင့် အရင်းလုပ်ပြီး အလုပ်သမား နှစ်ယောက်နှင့် စားခဲ့တာပါ။ ဘာ ကြာလိုက်မလဲ။ အလုပ်သမား ဆယ်ယောက် ဖြစ်လာရာက တဖြည်းဖြည်းတိုးတက်လာလိုက်တာ ၁၉၇၈ ခုနှစ်ကျတော့ အိမ်နေအိမ်စား အလုပ်သမား ငါးဆယ်အထိ ဖြစ်လာတယ်။

“အဲဒီအချိန်မှာ တို့ယောက်ျားက ဆေးနဲ့တွေ့၊ အလုပ်လုပ်သံတွေကြောင့် တစ်ညလုံး သူ့အိပ်မရတဲ့အကြောင်း ပြောတယ်။ ဂိုဒေါင်ကလည်း အလုပ်ရုံလုပ်ထားလို့ ကားတောင် သိမ်းဖို့နေရာ မရှိတော့ဘူးတဲ့။ ဒီတော့ ဘဏ်ကငွေချေးပြီး ဆက်လုပ်ချင်လုပ်၊ မလုပ်ချင်ရင် ရပ်ပစ်လိုက်တော့ဆိုပြီး ဆွေးနွေးလာတယ်”

‘ဘဏ်က ဘာလို့ငွေချေးရမှာလဲ’လို့ မိုးယာတီက ပြန်မေးတော့၊ မြေဝယ်ပြီး စက်ရုံဆောက်ဖို့ပေါ့တဲ့။

“ဒီတင် တို့က ယောက်ျားကို အိမ်ထဲက နံရံကပ်တီရိုကြီးဆီ ဆွဲခေါ်သွားပြီး ငါးနှစ်လုံးလုံးစုထားတဲ့ အမြတ်တွေကို ဖွင့်ပြလိုက်တယ်။ ဘာသားချော တစ်ချိတ်လည်း မျက်လုံးပြူးသွားတာပဲ။ အဲဒီငွေတွေနှင့် အရှေ့ဂျကာတာမှာ ရှစ်ရာစတုရန်းမီတာရှိတဲ့ မြေဝယ်ပြီး စက်ရုံငယ်လေးတစ်လုံး ဆောက်လိုက်တယ်။ စက်ရုံပြီးတော့မှ လုပ်ငန်းလုပ်ဖို့ငွေကို ဘဏ်ကချေးတာ”

သူ့အလှပြင်ဆေးတွေကို စီးပွားဖြစ်ထုတ်ဖို့ နှစ်နှစ်အကြာ ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှာ မိုးယာတီဟာ ‘မူစတီကာ ရာတု’ နာမည် ကုန်ပစ္စည်းအမှတ်တံဆိပ်နှင့် တရားဝင် လိုင်စင်ရလာတယ်။ ဒီနောက်တော့ ပီ တီ ‘မူစတီကာ’ ကုမ္ပဏီနှင့် ‘စက်ရုံ’ကို ထောင်လိုက်တော့တာပါပဲ။ အင်ဒိုနီးရှားဘာသာနှင့် ‘မူစတီကာ’ဆိုတာ ‘ရှားရှားပါးပါး’ အဖိုးတန်တာ’ကို ဆိုလိုပြီး၊ ‘ရာတု’ဆိုတာက မင်းသားမင်းသမီးတွေကို ခေါ်တာဆိုတော့ ‘ရွှေမင်းသမီးလေး’ ကုမ္ပဏီပေါ့။

ဒီနာမည်ဟာ မဟာဆီမဟာသွေး တော်ဝင်နွယ်တွေရဲ့ဂုဏ်ကို မြှင့်တင်ဖို့ ရည်ရွယ်ပြီး တမင်ရွေးခဲ့တာလည်း ဖြစ်ပါသတဲ့။

၁၉၈၁ ခုနှစ် စက်ရုံဖွင့်တဲ့အချိန်မှာတော့ အလုပ်သမား တစ်ရာငါးဆယ် ရှိနေပါပြီ။ လုပ်ငန်းက ဖြစ်ထွန်းကြီးကျယ်လာလိုက်တာ တစ်ခါတလေ တစ်နှစ်တည်းကို ၂၅၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက် အောင်မြင်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၉၅ ခုနှစ်ကျတော့ လုပ်သားအင်အား နှစ်ထောင်ငါးရာအထိ ခန့်ထားရပါတယ်။ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းက အမျိုးသမီးတွေချည်းပါပဲ။

မူစတီကာ ရာတုကုမ္ပဏီအနေနှင့် အမျိုးသမီးကြီးငယ် လေးထောင်ကျော် သုံးပြီး၊ ရှေးထုံးစံအရ အိမ်ပေါက်စေလိုက်ရောင်းတဲ့ စနစ်သာမက နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးက ကုန်ပဒေသာတိုက်ကြီးမှာပါ တင်ရောင်းနေပါပြီ။

ဒီအပြင် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တွေကိုတောင် ပို့ကုန်အဖြစ်နှင့် ထုတ်လုပ်ပေးနေတာပါ။ အထူးသဖြင့် မလေးရှားနိုင်ငံကို အများဆုံးပါ။ ထုတ်လုပ်ကုန်တွေကလည်း ရိုးရာအလှပြင်ဆေး၊ ဘယ်ဆေးရည်၊ အားဆေးရည်တွေ သာမက အနောက်တိုင်းအလှကုန်ဖြစ်တဲ့ နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေးတွေပါ တီထွင်ထုတ် လုပ်နေပါပြီ။

သူ့သားအကြီးဆုံး ရာမံအက်ဒဂျီက အဖေဖြစ်ရာနှင့်ပြီး ဖြို့ပြအင်ဂျင်နီယာ ဖြစ်လာပေမယ့်၊ သမီးနှစ်ယောက်နှင့် ကျန်တဲ့သားကတော့ မိသားစုလုပ်ငန်းထဲ

ဝင်လာပါတယ်။ ပုထိုးနှင့် ဒေဝီက မူစတီကာရာတုကို ဦးစီးတယ်။ သားဟာယိုက တော့ ကျော့ကျော့ကာတာက သူတို့ပိုင်ပိုက်တယ်မှာ မန်နေဂျာလုပ်နေတာပါ။

ကျွန်တော်က သူ ခုလို အောင်မြင်မှုရတာနှင့်ပတ်သက်လို့ ဘယ်လိုခံစားရပါသလဲလို့ မိုးယာတီကို မေးမိပါတယ်။ သူက-

“တို့က ပိုက်ဆံအကြောင်း ဘာမှမသိသလို တခြားလူတွေနှင့် လွှဲထားတာပဲ။ အဓိကအနေနှင့် ဝါသနာအလျောက် လုပ်နေတာကိုပဲ ပျော်နေမိတယ်။ တို့က အလေးမထားပါဘူး။ ဒါပေမယ့် တို့ယောက်ျားကတော့ တို့ ကံကောင်းတာတဲ့။ တို့အောင်မြင်မှုမှာ လျှို့ဝှက်ချက် ဘာမှမရှိပေမယ့် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်အမျိုးမျိုးကိုတော့ တောက်လျှောက်ချမှတ်ပြီး အကောင်အထည်ပေါ်အောင် ကြိုးစားတယ်”

၁၉၉၈ ခုနှစ်မှာ မိုးယာတီဟာ ၇၀ ပြည့်ခဲ့ပြီး၊ သူခင်ပွန်းကတော့ ၇၇ နှစ် ရှိနေပါပြီ။

ခုထိ မိုးယာတီအဖို့ မောတယ်ပန်းတယ် ဘာမှနားမလည်သလို တစ်ပတ်မှာ ၆ ရက် အလုပ်လုပ်နိုင်ပါသေးတယ်။ ကျွန်တော်နှင့်တွေ့တဲ့ စနေနေ့ကြီးမှာ အလုပ်ဆင်းနေတာကိုကြည့်ရင် သိသာပါတယ်။

သူ့ရဲ့အချိန်ပိုတွေမှာ စာဖတ်တယ်၊ သီချင်းဆိုတယ်၊ လမ်းလျှောက်တယ်၊ ခင်ပွန်းသည်နှင့် အပန်းဖြေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဗီယက်နမ်

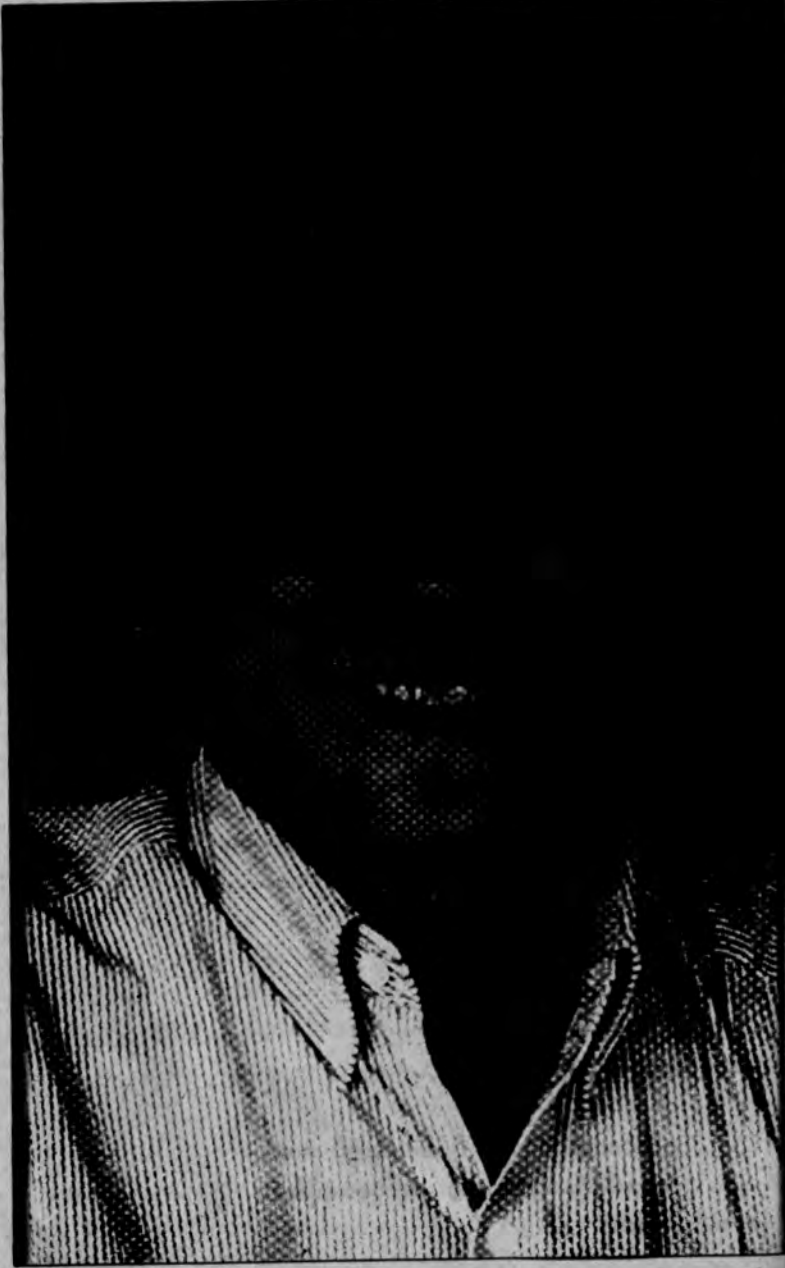

ငုယင် ကော့ချန်း

NGUYEN QUOC KHANH

ဝိသုကာနှင့်ပျော်ပွဲစားရုံပိုင်ရှင်

ငုယင်ကော့ချန်းသည် ဗီယက်နမ်တွင် ကျော်စော ကိတ္တိအရှိဆုံး ဝိသုကာနှင့် ပျော်ပွဲစားရုံပိုင်ရှင် တစ်ဦး ဖြစ်၏။

ငယ် ကော့ချိန်း

ကျွန်တော် 'ချိန်း'ကို ဟိုချိမ်းမြို့တော်မှ သူတို့လင်မယားပိုင်တဲ့ ပျော်ပွဲစား ရုံတွေအများအပြားအနက်က 'စင်တာ လူစီဟာ'လို့ နာမည်ပေးထားတဲ့ အီတလီ ပျော်ပွဲစားရုံမှာ ဆုံခဲ့ရပါတယ်။

အနောက်နိုင်ငံမှာ မနေဖူးသူတွေအတွက် တကယ့် နာမည်ကျော် အနောက် တိုင်းပျော်ပွဲစားရုံထဲကို ရောက်သွားရတဲ့အတိုင်း သူ့ဆိုင်ကို ခင်းကျင်းဖန်တီးထား ပါတယ်။ ထူးခြားကောင်းမွန်လို့ အရသာရှိလှတဲ့ အနောက်တိုင်းအစားအစာတွေနှင့် လျှာရင်းမြက်စေပါတယ်။

ပျော်ပွဲစားရုံဟာ သပ်ယပ်လှပနေသလို ဥရောပရဲ့အငွေအသက်တွေ အပြည့်ဝင်နေတယ် ဆိုရမှာပါ။

ခန်းကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့မှာ ဟိုချိမ်းမြို့တော်ရဲ့ မြောက်ဘက် ကီလိုမီတာ ၇၂၅ ဝေးတဲ့ ဒါလက်မြို့ကလေးမှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ မွေးချင်းကိုးယောက်ထဲက နံပါတ်ငါး ဖြစ်ပါတယ်။

ပြင်သစ်ကိုလိုနီနိုင်ငံဘဝမှာ ခန်းရဲ့အဖေက သူ့မိသားစုကို ဆောက်လုပ် ရေးလုပ်ငန်းရှင်နှင့် စက္ကူကုန်သည်အဖြစ် ဝမ်းစာရှာကျွေးခဲ့တာပါ။

ချိန်းရဲ့အဖေကလည်း မုန့်ဆိုင်ငယ်လေးဖွင့်ပြီး သူ့အဖေ ခရီးထွက်သွား ခိုက်မှာ ကလေးတွေကို ဝမ်းဖြည့်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၆၈ ခုနှစ်မှာ ချိန်းရဲ့ နနယ်ငယ်ရွယ်တဲ့ဘဝဟာ ပြဇာတ်ဆန်ဆန် ပြောင်းလဲခဲ့ရပါတယ်။ နှစ်သစ်ကူးစ ပွင့်လင်းရာသီအတွင်း အမေရိကန်တွေနှင့် အကြီးအကျယ်တိုက်ပွဲတွေဖြစ်နေတုန်း သူ့အဖေနှင့်အဖေဟာ အငယ်နှစ်ယောက်ကို

ခေါ်ပြီး ဟိုချိမ်းမင်းမြို့တော်ကိုတက်သွားတယ်။ ကျွန်တို့ကလေးတွေကိုတော့ သူတို့ ဦးလေးအိမ်မှာ အပ်ထားခဲ့ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

“ဒီလိုနှင့် အဖေနှင့်အမေကို နှစ်ကူးတဲ့အချိန်မှ တစ်ခါ တွေ့ရပါတော့တယ်။ ဦးလေးက ကျွန်တော်တို့ကို ဟိုချိမ်းမင်းမြို့တော်ကို ခေါ်သွားပြီး တွေ့ပေးတာပါ။”

ချန်းဟာ ဒါးလက်မှာ မူလတန်းကျောင်းတက်ခဲ့ပါတယ်။ သူက ဉာဏ် ကောင်းစာတော်ခဲ့လို့ ထိပ်တန်း ဆယ်ဦးစာရင်းထဲမှာ အမြဲပါနေကျပါ။

၁၉၇၀ ခုနှစ်ကျတော့ သူတို့မောင်နှမတွေ ဟိုချိမ်းမင်းမြို့တော်ကို တက်ခဲ့ပြီး မိဘတွေနှင့် အတူနေခဲ့ပါတယ်။ လီ ကော့ ဒွန် အစိုးရကျောင်းမှာ ဆက်တက်ခဲ့ ရပါတယ်။ အဲဒီကျောင်းဟာ တစ်ချိန်က ဂျင်း ဂျက် ရူးဆိုလို့ နာမည်ကြီး ခဲ့တဲ့ ပြင်သစ်အလွတ်ပညာသင်ကျောင်း ဖြစ်တယ်။ မြို့တော်ရဲ့ အကောင်းဆုံး ကျောင်း တစ်ကျောင်းပါပဲ။

ပြင်သစ်တွေလက်ထက်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် လာအိုက ၁၇၇၄ သားသမီး တွေထောင် လာတက်ကြရပြီး၊ အစိုးရပိုင်ဖြစ်တော့လည်း အထက်တန်းအရာရှိကြီး တွေရဲ့ရင်ဆွေးတွေ ပညာရင်နို့သောက်ဖို့ရှာငွှာနု ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ချန်းအနေနှင့် မိသားစု ကျောထောက်နောက်ခံ ဘာမှမရှိပေမယ့် ခက်ခဲ တင်းကျပ်လှတဲ့ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲကို အောင်မြင်ခဲ့လို့ အဲဒီကျောင်းမှာ နေခွင့်ရတာပါ။

ဗီယက်နမ်ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးကို ရှေ့ရှုနေတဲ့ကာလအတွင်း ကျောင်း တက်ရတာဟာ ချန်းရဲ့အပြောအရ မှတ်လောက်သားလောက်အောင် စိတ်ဝင်စား စရာပါပဲတဲ့။

“အဲဒီအချိန်က စိတ်လှုပ်ရှားစရာ သိပ်ကောင်းသလို အတွေ့အကြုံအတော် များများကို ကျွန်တော်စိတ်ထဲ စွဲကျန်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းဟာ သမ္မတအိမ်တော်နှင့် နီးနီးလေးဆိုတော့ ၁၉၇၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလထဲက တစ်နေ့၊ သတ္တဗေဒ အငယ်ကမေးပွဲစစ်နေတုန်း တောင်ဗီယက်နမ်လေယာဉ်တစ်စင်းက နိမ့်နိမ့်လေးကပ်ပြန်လာပြီး ကျွန်တော်တို့အားလုံးရဲ့အာရုံကို ဖမ်းစားလိုက် ပါတယ်။”

“ဒီနောက် သံသယကွဲမြင်လိုက်ရတာကတော့ လေယာဉ်မောင်းတဲ့ ပိုင်းလောက သမ္မတအိမ်တော်ကို ခုံးချဖို့ ပြင်ဆင်လိုက်တာပါပဲ။ ပိုင်းလောက တစ်လုံး ပစ်ချလိုက်ပေမယ့် ချော်သွားတာနှင့် ပြန်လှည့်ပြီး နောက်တစ်လုံးထပ်

ချဖို့ ကြိုးစားပါတော့တယ်။ ဆရာနှင့် ကျောင်းသားတွေအားလုံး မြေကြီးပေါ် ပြားပြားဝပ်မှောက်နေရာက ဘာတွေများ ဆက်ဖြစ်မလဲလို့ ရင်တထိတ်ထိတ်စောင့် နေရတဲ့ အခြေအနေပဲပေါ့။ အဲဒီကြားထဲက ကျွန်တော်အပါအဝင် ကျောင်းသား အတော်များများက အခွင့်ကောင်းယူပြီး စာမေးပွဲမေးခွန်းက အဖြေတွေကို ခိုးကြည့် ခဲ့ကြတယ်လေ။

“အဲဒီပိုင်းလောဟာ ဒုတိယအကြိမ်မှာ အောင်မြင်သွားတာကို သမိုင်းထဲ မှာ မှတ်တမ်းတင်ထားတာ ဖတ်ဖူးမယ်ထင်တယ်။ သမ္မတအိမ်တော်တစ်နေရာမှာ တွင်းကြီးဖြစ်သွားတာကို ကျွန်တော်တို့ မျက်စိနှင့်မြင်ခဲ့ရတာပဲ။ ပိုင်းလောလုပ်တဲ့ ငှာသင်သန်ထရန်းဟာလည်း သူရဲကောင်းဖြစ်ခဲ့ရပြီး၊ အခု ဗီယက်နမ်လေကြောင်း မှာဆိုရင် ၇၆၇ ကြီးတွေ မောင်းနေလေရဲ့။ အိမ်တော်ကိုခုံးချပြီး သူလေယာဉ် ကို တောင်ပိုင်းတောထဲ ဆင်းချသွားပါတယ်။ အဲဒီမှာ မြောက်ဗီယက်နမ်ပိုင်းလော တွေကို သင်တန်းပေးပြီး၊ နောက်ရက်ပတ်တွေမှာ နောက်ဆုံးတိုက်ပွဲတွေ ဝင်ခဲ့ ကြတာပါပဲ။”

ချန်း ၁၂ နှစ်သားမှာ ဟင်နရီဖို့ဒ်အကြောင်း သင်ခဲ့ရပြီး လုပ်ငန်းရှင်ကြီး ဖြစ်ချင်တဲ့စိတ် ပေါက်လာခဲ့ရပါတယ်။ ဖို့ဒ်ကို သူ ကြည့်ညှိလေးစားတာဟာ အောင်မြင်သူ လူချမ်းသာကြီးဖြစ်လို့သာမဟုတ်ဘဲ၊ အလုပ်သမားတွေအပေါ် စေတနာထားလို့၊ ဖို့ဒ်ဖောင်ဒေးရှင်း ကုသိုလ်တော်အဖွဲ့ကြီး တည်ထောင်ခဲ့လို့ လည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဗီယက်နမ် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်း ၁၉၇၅ ခုနှစ်ထဲမှာ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်ဘဝကို ဖော်ဆောင်ဖို့ မဖြစ်နိုင်တဲ့ဘဝကို ကြိုလာရတယ်။

ကျောင်းနေချိန် နောက်ဆုံးနှစ်ပိုင်းလေးမှာ သူဟာ ပုံဆွဲရတာပျော်ပြီး လက်စွမ်းလက်စရှိတာလည်း သိလိုက်ရပါတယ်။

“အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော်ဟာ လေယာဉ်နှင့် ကားပုံတွေချည်း ဖိဆွဲခဲ့တာ ပေါ့။ ကျွန်တော်နှင့် သူငယ်ချင်းတွေဟာ လေယာဉ်ဒီဇိုင်းပုံဆွဲပြီး ပြည်တွင်းဖြစ် လေယာဉ် တည်ဆောက်ဖို့တောင် ကြံခဲ့ကြတာကလား။ ၉၀ စီစီ မော်တော်ဆိုင် ကယ်အင်ဂျင်ကိုသုံးပြီး ရသမျှပစ္စည်းတွေနှင့် လုပ်ခဲ့တာ။ ဝမ်းနည်းစရာက

လေယာဉ်ကို စမ်းလွှတ်တဲ့အခါ ပျံတက်မယ်အရိပ်အယောင်မပြဘဲ မြေကြီးပေါ်
ဖြေးထွက်သွားရာက ခြံစည်းရိုးနှင့်တိုက်ပြီး တစ်စစ် ပျက်စီးသွားတာပါပဲ”

သူကပြောပြီး ရယ်သွမ်းသွေးလိုက်လေရဲ့။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီအတွေ့အကြုံက ချန်းရဲ့စိတ်ထက်သန်မှုကို လျော့ပါးအောင်
မလုပ်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ဟိုချီမင်းမြို့တော်မှာရှိတဲ့ အထွေထွေစက်မှုသိပ္ပံမှာ အင်ဂျင်နီယာ
အတတ်ကိုသင်လိုစိတ် ပြင်းပြဆဲဖြစ်တယ်။ အထူးသဖြင့် လေယာဉ်ဒီဇိုင်းတွေ
ရေးဖို့ပါပဲ။

သူဟာ ကျောင်းနှင့် တက္ကသိုလ် စပ်ကူးမတ်ကူးကာလမှာ စာကြည့်တိုက်
ထဲမှာသာအချိန်ကုန်ပြီး ဗိသုကာပညာရပ်ဆိုင်ရာမဂ္ဂဇင်းတွေကို ဦးစားပေး ဖတ်ရှု
ခဲ့ပါတယ်။

အင်ဂျင်နီယာတဲ့အတွက် ကျောင်းမတက်ခင် သုံးလလောက်ကတည်းက
ဗိသုကာပညာကို ကြိုပြီးလိုက်စားခဲ့ပြီး ၁၉၇၇ ခုနှစ်က ၁၉၈၃ ခုနှစ်အထိ
ဟိုချီမင်းမြို့တော်က ဗိသုကာတက္ကသိုလ်မှာ ပညာသင်ခဲ့ရပါတယ်။

ဘွဲ့ရပြီးနောက် ၁၉၈၃ ခုနှစ်က ၁၉၈၅ ခုနှစ်တိုင်အောင် အထွေထွေ
စက်မှုသိပ္ပံက ဆောက်လုပ်ရေးဌာနမှာ အလုပ်ဝင်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ နေ့စဉ် စက်ဘီးနှင့် အလုပ်တက်ရပါတယ်။ တစ်လလုပ်ခ
'ဒေါင် ငါးသောင်း' ကာလပေါက်ဈေး အမေရိကန်ဒေါ်လာ ငါးဆယ်လောက်သာ
ရတာပေါ့။ ကျောင်းကင်တင်းမှာ ထမင်းစားတော့ တစ်နေ့ ငါးရာလောက်ပဲ
ကုန်တာမို့ ကောင်းကောင်းကြီးလောက်တယ် ဆိုရမှာပဲ”

အဲဒီအချိန်က ၁၈ နှစ်နှင့် ၂၈ နှစ်ကြား ယောကျ်ားမှန်ရင် စစ်ထဲမဝင်
မနေရ ဥပဒေ ရှိပါတယ်။ ချန်းလည်း ၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာ စစ်သင်တန်းတက်ခဲ့ရပြီး
တပ်ကြပ်ကြီးအဆင့်နှင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရပါတယ်။

စစ်အတွေ့အကြုံတွေကို ကျွန်တော် တကယ့်ကိုသဘောကျမိပါရဲ့ဗျာ။
ကျွန်တော့်ကို အကြီးအကျယ် ရင်ကျက်စေတယ်ဆိုလည်း မမှားဘူး။ စစ်တပ်ထဲ
မှာ ဒုစရိုက်ဂိုဏ်းဝင်လူဆိုးတွေကနေ လူလတ်တန်းစား ပညာတတ်လုပ်ငန်းရှင်
တွေအဆုံး ပါလာတာဆိုတော့ လူပေါင်းစုံနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခွင့်ရတာလည်း
ထူးတယ်ဆိုရမှာပဲ။

“တက္ကသိုလ်ထိ ပညာမသင်ခဲ့ကြရတဲ့ ဗီယက်နမ်လူငယ်အများအပြားဟာ
စစ်တပ်ထဲ တန်းဝင်ခဲ့ကြသလို၊ ၂၃ နှစ်နှင့် စစ်ထဲရောက်တဲ့ကျွန်တော်က သူ
တို့ထဲမှာ အသက်ကြီးဆုံးဖြစ်နေပြီး 'အဘလေး' လို့တောင် ဝိုင်းခေါ်အရေး
ပေးခဲ့ရတာဗျာ”

ချန်းအဖို့ လက်နက်ခဲယမ်းမပြည့်စုံတဲ့ ဗီယက်နမ်တပ်တွေဟာ သူတို့ကို
အင်နှင့်အားနှင့် ပိတ်ဆို့တိုက်ခိုက်လာတဲ့ အမေရိကန်တပ်တွေကို ဖြစ်သလိုကြံပန်
ပြီး ပြောက်ကျားစနစ်တွန်းလှန်ခဲ့ပုံတွေကို တအံ့တဩတွေ့ရှိခဲ့ရပါတယ်။

စစ်ရေးတာဝန်ပြီးတာနှင့် ချန်းဟာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်က ၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာ
ဘီယန်ကျင်းက နိုင်ငံပိုင်သွင်းကုန်ထုတ်ကုန်ကုမ္ပဏီမှာ ဝင်လုပ်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။
သူ့အလုပ်က အိမ်ရာဆောက်လုပ်ရေး စီမံချက်နှစ်ခုအတွက် ဒီဇိုင်းဆွဲပြီး ပါဝင်လုပ်
ဆောင်ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနောက် ဗီယက်နမ်အစိုးရရဲ့ ပေါ်လစီပြောင်းသွားရာက ပြန်လည်တည်
ဆောက်ရေးကာလကို ဖြတ်သန်းပြီး ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ကျင့်သုံးခဲ့ပါတော့
တယ်။

၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာ ချန်းဟာ အခွင့်ကောင်းကိုအရယူသလို သူ့ကိုယ်ပိုင်
ဗိသုကာဒီဇိုင်းလုပ်ငန်းလေး ထောင်ခဲ့တဲ့အပြင်၊ တစ်ဖက်တစ်လက်အနေနှင့်
အိမ်ထောင်ပရိဘောဂတွေပါ ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော့်မှာ အရင်းအနှီးမရှိပေမယ့် ပစ္စည်းအပ်သူတွေနှင့် အလုပ်ရှင်
တွေဆီက စရံတစ်ဝက်ရအောင် ကြိုတောင်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်”

“ခရက်ဒစ် လီနန်နေ့စံနှင့် စ၊ဆက်သွယ်မိတာကတော့ ဟိုချီမင်းမြို့တော်
မှာလာနေမယ့် သူတို့ကိုယ်စားလှယ်က အိမ်နှင့်ရုံးဆောက်ဖို့ အပ်ခဲ့တာကြောင့်
ပါ။ သူက ပြင်သစ်စကားတတ်တဲ့ဗိသုကာကို လိုချင်တယ်လို့ ရှာခဲ့တယ်။
ကျွန်တော်က ပြင်သစ်လို မတောက်တခေါက်သာတတ်ပေမယ့် အနုတောမှာ
လူချောဖြစ်ပြီး အလုပ်ဖြစ်ခဲ့တာပါပဲ။ နောက်ကြောင်းပြန်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ
အဲဒီအချိန်က ဟိုချီမင်းမြို့တော်မှာ အဆင့်မီတဲ့လက်သမားတွေ မရှိသေးတာ
ကြောင့် ကသိကအောင်တွေဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းမတွင်ခဲ့တာ သတိရမိတယ်။ ဘာပဲ
ဖြစ်ဖြစ် အဲဒီအလုပ်ကစပြီး ပြင်သစ်ကုမ္ပဏီတွေက တခြားအပ်ထည်တွေ ဆက်
တိုက်ရခဲ့တာ လက်မလည်နိုင်အောင်ပါပဲ”

၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ ချန်းဟာ 'ခေတ်ရှေ့ပြေး ဝိသုကာများ' ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ ကုမ္ပဏီတစ်ခု ထောင်ခဲ့ပါတော့တယ်။ အတိုကောက်အားဖြင့် အေအေလို့ခေါ်တာပေါ့။

“ဒီနာမည်ပည့်မိတဲ့အကြောင်းကတော့ အနောက်နိုင်ငံက စီးပွားရေးကျော်ကွက်ရှာတဲ့ နည်းစနစ်တွေ သုံးကြည့်တာရယ်။ ကုမ္ပဏီကို တယ်လီဖုန်းလမ်းညွှန်ထိရှာရင် အလွယ်တကူနှင့် ထိပ်ဆုံးက တွေ့နိုင်အောင်ပါပဲ။

ခန်းဟာ ၁၉၉၀ ခုနှစ်အကုန်မှာ လက်ထပ်ခဲ့ပါတယ်။

သူ့ဇနီးဘက်က 'သန်းည'ဆိုတဲ့ လူငယ်များ စာသောက်ဆိုင်ကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့တယ်။ ခုဆိုရင် ယျာဗြူလာအဖြစ်ဆုံး ပျော်ပွဲစားရုံကြီး ဖြစ်နေပါပြီ။

ချန်းနှင့် သူ့ဇနီးတို့အနေနှင့် ခုလိုအောင်မြင်မှုတွေ ရတာဟာ ဝိယက်နမ်နိုင်ငံသစ်ရဲ့ နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေး၊ ငွေရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုနှင့် ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်လုပ်ငန်းတွေမှာ တံခါးဖွင့်ဝါဒသုံးခဲ့တဲ့ အကျိုးဆက်လို့ နားလည်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဒါနှင့်အမျှ ပျော်ပွဲစားရုံတွေ အများအပြားထိုးပွားဖို့ လိုရုံသာမကဘဲ စားသုံးသူတွေအတွက် အဆင့်မြင့်တဲ့ပြင်ဆင်မှုတွေ၊ အစားအသောက်တွေ ကောင်းဖို့တွေလည်း လိုပါတယ်တဲ့။

ဒါကြောင့်လည်း သူတို့ဇနီးမောင်နှံဟာ ဟိုချီမင်းမြို့တော်ကို အဓိကထားပြီး၊ တခြားမြို့တွေအနှံ့ ပျော်ပွဲစားရုံတွေဖွင့်ပြီး စားသောက်ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းတွေ တိုးချဲ့ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

“ကျွန်တော်က အဆောက်အဦးဝိသုကာနှင့် အတွင်းဒီဇိုင်းအလုပ်ကို အားစိုက်နေချိန်နှင့် တစ်ပြိုင်တည်း ကျွန်တော့်ဇနီးကလည်း အစားအသောက်တွေကို ဂရုစိုက်ထုတ်လုပ်နေပါတယ်”

ခုတော့ သူတို့ရဲ့ခြေရာကောက်ပြီး ဟိုချီမင်းမြို့တော် ဗဟိုအချက်အချာနေရာတွေမှာ ပျော်ပွဲစားရုံတွေ အလှူလှူဖို့ မှီလိုပေါက်လာပါချေပြီ။

“ပြောရဦးမယ်ဗျ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဆန်းသစ်တီထွင်တဲ့အနေနှင့် 'ဘတ်ဖဲလိုး ဘလူး'ခေါ်တဲ့ တေးဂီတဝိုင်းနှင့် စားသောက်ဆိုင်ဖွင့်ခဲ့တာ အရမ်းလှကြိုက်များခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါ ခုတော့ ပိတ်ပစ်လိုက်ရတယ်။ နောက်တစ်ခါ မြစ်ကမ်းပေါ်မှာ ဟမ်းမော့ခဲဘားလို့ခေါ်တဲ့ ယမကာနှင့် စားသောက်ဆိုင်ကို ဂီတပျော်ဖြေပွဲနှင့် တွဲဖွင့်ခဲ့ပါသေးတယ်။ ဒါလည်း အပိတ်ခံခဲ့ရပါပြီ။

“ကျွန်တော်တို့အတွက် အအောင်မြင်ဆုံးကတော့ အီတလီစတိုင် 'ဆင်တာလူစီယာ'ပါပဲ။ အကောင်းဆုံး အီတာလျံအိုက်စံကရင်မ် ရနိုင်တဲ့နေရာပေါ့။ ဆီညော်ကဖီးဆိုတာကတော့ ဟိုချီမင်းမှာ ဆိုင်ခွဲ နှစ်ဆိုင်တောင် ရှိပါတယ်။ ဟန့်ရှိုင်းမှာတော့ ဘနားနားပျော်ပွဲစားရုံနှင့် ဆမာဒေလီရယ်လို့ စားသောက်ဆိုင်တွေ ဖွင့်မယ်ကြံထားပေမယ့် အာရှစီးပွားရေးအကျပ်အတည်းကြောင့် နောင်နှေး နေရပါတယ်။ လာမယ့် ဆယ်နှစ်၊ အနှစ် နှစ်ဆယ်ကြာရင်တော့ ဝိယက်နမ် ယဉ်ကျေးမှုတွေတိုးတက်ပြီး ခေတ်မီအစားအစာတွေ သုံးဆောင်တတ်လာမယ်လို့ မျှော်မှန်းတာပါပဲ”

ချန်းတို့ဇနီးမောင်နှံဟာ စတိုးဆိုင်နှင့်တွဲလျက် ဟိုတယ်တစ်ခု မကြာခင်မှာဖွင့်ဖို့လည်း ကြံထားကြတယ်။ ဝိယက်နမ် အနုပညာလက်ရာများ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များဖော်ထုတ်ပြီး အစားအစာကောင်းတွေလည်း တည်ခင်းရောင်းချနိုင်မှာ ဖြစ်ပါသတဲ့။

“အရင်ဆုံးအနေနှင့်တော့ ကျွန်တော်တို့မှာ ငွေလုံလုံလောက်လောက် ရှိဖို့ပါပဲ”

ခန်းအနေနှင့် ဝိသုကာလုပ်ငန်းကတစ်ဆင့် တခြားလုပ်ငန်းတွေကို ထပ်တိုးချဲ့နိုင်ခဲ့တာမျိုးလည်း ရှိပါတယ်။

သူဟာ လုပ်ဦးစမှာ ရုံးသုံးပရိဘောဂတွေ၊ ကောင်းကောင်းမရှိတာကို သိမြင်ခဲ့ရာက ပရိဘောဂစက်ရုံဖွင့်ခဲ့တာကို ပမာပြရမှာပါ။

ပြီးတော့ စားသောက်ဆိုင်သုံး ပန်းကန်တွေ ဖန်ခွက်တွေ စိတ်ကြိုက်မရတာနှင့် နိုင်ငံခြားကလွမ်းမှာရင်း ဖန်ခွက်တင်သွင်းတဲ့လုပ်ငန်း ထောင်ခဲ့ပြီး၊ ဝိယက်နမ်တစ်နိုင်ငံလုံးကို ပြန့်ချိနေရပါပြီ။

ချန်းက သူ့အနာဂတ်ဟာ အဆောက်အဦးဝိသုကာပုံစံ ထုတ်တာထက် အတွင်းခန်းဒီဇိုင်းတွေ ဖန်တီးတဲ့အပေါ် အားပြုရလိမ့်မယ်လို့ ထင်မြင်နေပါတယ်။

“၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ စင်ကာပူနိုင်ငံကို ပထမဆုံးနိုင်ငံခြားခရီးအဖြစ် သွားခဲ့ရာက ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လောက် ခေတ်နောက်ကျနေသလဲဆိုတာတွေ ပြီးအထိတ်တလန့်ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော်တို့ မနားမနေကြီးစားရင်း ကမ္ဘာ့အဆင့်မီ အတွင်းခန်းဒီဇိုင်းတွေကို သုံးလေးနှစ်အတွင်း ထုတ်လုပ်နိုင်ပြီး၊ အရေးပါတဲ့ စီမံကိန်းဝင် အဆောက်အဦးဒီဇိုင်းတွေကို ဆယ်စုနှစ်ကျော်မှာ ဖန်တီးဆောက်လုပ်ပေးနိုင်မှာပါလို့ ခန့်မှန်းရတာပဲ”

သူနှင့် သူမိန်းမရဲ့အောင်မြင်မှုလျှို့ဝှက်ချက်တွေ သိပါရစေလို့ ဆိုတော့-
 “ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောရရင် ဘာလျှို့ဝှက်ချက်မှ မရှိပါဘူး။ ဒီနေရာမှာ ဘယ်လောက် အလုပ်ကြိုးစားမလဲ၊ ဘယ်အထိ လေ့လာသင်ကြားမလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းပဲ ပြန်မေးဖို့ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဗီယက်နမ်လူမျိုးတွေဟာ အပြင်းအထန် အလုပ်လုပ်နေကျမို့ ဒါက အကြောင်းမဟုတ်ပါဘူး။ အောင်မြင်ရေးမှာ အတွေ့အကြုံရင့်ကျက်မှုကို အရင်းခံရမယ်လို့လည်း ယုံကြည်ပါတယ်”

“ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှာ အောင်မြင်လိုတယ်ဆိုရင်တော့ စွန့်စားမှုတချို့ လုပ်ရမှာ မလွဲပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှု၊ ကျားကုပ်ကျားခဲ လုပ်ဆောင်မှု တွန်းအားတွေရှိရင် အောင်မြင်နိုင်ပါတယ်”

သူတို့ကြင်ဖော်မှာ ချစ်စရာ ဆယ်နှစ်နှင့် ခုနစ်နှစ်သားလေး နှစ်ယောက် ရှိပြီး၊ မိဘနှစ်ဦးစလုံး မနားတမ်းအလုပ်ရှုပ်နေကြတာမို့ မိသားစုဟာ သူတို့ပိုင်စားသောက်ဆိုင်တွေမှာ နေ့လယ်စာနှင့် ညနေစာ အတူစားချိန်မရတဲ့အခါ မနက်စာစားချိန်လေးမှာသာ မျက်နှာစုံညီ ဆုံလေ့ရှိကြောင်း ချန်းက နိဂုံးချုပ်ခဲ့ပါတယ်။

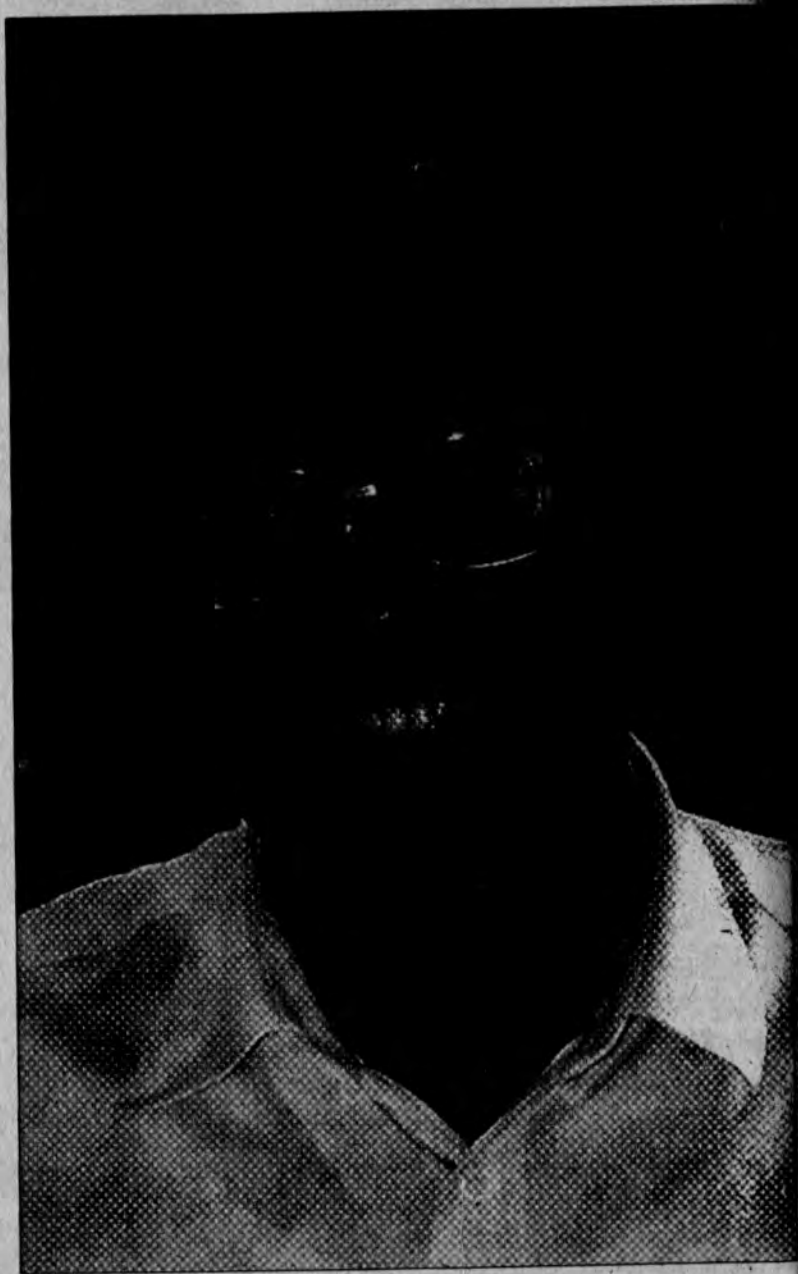
ဗီယက်နမ်

ငယ် သီကွမ်း
 NGUYEN THE CUONG

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
 သက်၌ ဘင်နီ ကုမ္ပဏီ

သက်ချ်ဘင်နီကုမ္ပဏီသည် ဆောက်လုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနပိုင်ဖြစ်၍ ဗီယက်နမ်ရှိ ဆောက်လုပ်ရေး ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သူများတွင် အထင်ရှားဆုံး ဆိုလောက် ၏။ နိုင်ငံ၌ လုပ်သက်အရင့်ဆုံး ‘အုတ်’စက် လုပ်ငန်း ရှင်များ ဖြစ်ရုံမက ထုတ်လုပ်ရေး၊ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရေး၊ ဆောက်လုပ်ရေး၊ နည်းပညာဖြန့်ဖြူးရေး၊ စက်နှင့်စက် ပစ္စည်းရောင်းဝယ်ရေး လုပ်ငန်းများကိုပါ ပူးတွဲလုပ် ဆောင်နေကြ၏။

ငယ်သီကွမ်း

ကျွန်တော်ဟာ သီကွမ်းနှင့် ဟနွိုင်းမြို့ပြင် ဆင်ခြေပုံးတစ်နေရာက အုတ်စက်မှာ ဆုံတွေ့ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဟနွိုင်းမြို့မှာ ယာဉ်ပြဿနာ ကြုံရခဲ့တဲ့ကြားကပဲ ဘတ်စ်ကားတစ်စီးနှင့် ကုန်တင်ကားတစ်စီး တိုက်မိတာကြောင့် လမ်းပိတ်ဆိုမှု ဖြစ်နေပြီး ကျွန်တော်တို့ သူ့ဆီအရောက် နောက်ကျသွားရပါတယ်။

ယာဉ်တိုက်မှုက မြို့လယ်ခေါင်လမ်းမကြီးပေါ်မှာဆိုတော့ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် သူ့မှာပြုယာဉ်တွေသွားဖို့တောင် ခက်နေလေရဲ့။

ကွမ်ကတော့ သူ့ရဲ့သေးငယ်ပေမယ့် သက်တောင့်သက်သာရှိတဲ့ ရုံးခန်းလေးထဲက အသင့်ကြိုနေပါတယ်။

ကြည်လင်ပြီး ဖော်ရွေတဲ့မျက်နှာက နှစ်လိုဖွယ်ပြီးရင်း လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်။

မျက်မှန်ထူထူ၊ ရှေးရိုးကျအဝတ်အစားတွေ၊ အေးဆေးတဲ့အသွင်တွေကို မြင်လိုက်ရသလို၊ လုပ်ငန်းမှာ ကျွမ်းကျင်ထက်မြက်မှုတွေ ရှိသူမှန်းလည်း တန်းခနဲ သိသာပေါ်လွင်နေပါတယ်။

သူ့ကို ဟနွိုင်းမြို့ရဲ့တောင်ဘက် ကီလိုမီတာ တစ်ရာနှစ်ဆယ်လောက်ဝေးတဲ့ နင်းဘင်းပြည်နယ်က ကင်းမိဆန်မြို့လေးမှာ ၁၉၄၇ ခုနှစ် မေလ ၁ ရက်က မွေးခဲ့ပြီး သား နှစ်ယောက်၊ သမီး နှစ်ယောက်ရှိတဲ့ မိသားစုထဲမှာ အကြီးဆုံးသား ဖြစ်ပါတယ်။

သူအဖေက ပြင်သစ်လက်အောက်က ဗီယက်နမ်လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲ
ဝင် တော်လှန်ရေးတပ်ရဲ့ ဗိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သလို၊ သူ့အမေဟာလည်း အစိုးရအရာရှိ
တစ်ဦးပါပဲ။

သူ ကလေးအရွယ်ကတည်းက သူနှင့်သူ့အမေဟာ နိုင်ငံမြောက်ပိုင်း
ပူသိုပြည်နယ်က တော်လှန်ရေးစခန်းတစ်ခုကို သူ့အဖေနှင့်တွေ့ရအောင် သွားခဲ့
ပေမယ့် ကံမကောင်းအကြောင်းမလှစွာ မတွေ့ခဲ့ရဘဲ၊ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာပြီး
၁၉၅၄ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရတော့မှ အဖေကို ပြန်မြင်ခဲ့ရတာပါ။

“အဲဒီတုန်းက အဖြစ်အပျက်တွေဟာ ပြန်စဉ်းစားလိုက်တိုင်း မျက်ဝါးထင်
ထင် ပြန်မြင်ယောင်နေကျပါ။ တောထဲမှာနေတုန်း တစ်ညနေ ပြင်သစ်တွေ
ဗုံးဒဏ်ကြောင့် မီးဟုန်းဟုန်းတောက်နေတဲ့ကြားက မီးပုံတွေမှာ တခြားကလေး
တွေနှင့်ပိုင်းဖွဲ့ပြီး တော်လှန်ရေးသီချင်းတွေ အော်ဆိုခဲ့ကြတာ မှတ်မိပါသေးတယ်။
အကြီးအကျယ် ရေလွမ်းလာလို့ အမေနှင့်အတူ တောထဲတောင်ထဲ ထွက်ပြေးခဲ့
ရတာတွေ၊ ကျွန်တော်တို့ အိမ်အပြင်လမ်းပေါ်မှာ ဖမ်းမိလာတဲ့ ပြင်သစ် စစ်သား
တွေကို ဖိနှပ်မပါ ခြေချည်းသက်သက်ခေါ်သွားတာတွေလည်း မမေ့သေးပါဘူး။

“ကျွန်တော်တို့က ဆင်းရဲတယ်။ မကြာခဏ ပြတ်ငတ်ကြရတယ်။
အသက်ဆက်ဖို့ အမေက စာရေးကိရိယာတွေရောင်းတဲ့အလုပ် သွားလုပ်ရတယ်။
ထူးထူးခြားခြား စွဲကျွန်ရစ်ခဲ့တဲ့ အဖြစ်တစ်ခုရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ ကျွန်တော်
ခြောက်နှစ်သားလောက်မှာ သူ့အလုပ်ဆင်းတုန်း အိမ်မှာ ထမင်းချက်ခိုင်းခဲ့တာပါပဲ။
ကျွန်တော်က ချက်တော့ချက်ပါရဲ့။ ဆန်အိုးထဲ ရေမထည့်ဘဲ ချလိုက်တာ ဆန်တွေ
မီးကျွမ်းကုန်လို့ အဖိုးတန်ဆန်တစ်အိုးလုံး ပစ်လိုက်ရပါသော်ကော။ ဒီအဖြစ်က
ကျွန်တော့်ကို ဒီနေ့ အချက်အပြတ်ကျွမ်းတဲ့ လူတစ်ယောက်ဖြစ်အောင် ဖန်တီး
ခဲ့တာပါပဲ”

ကွမ်က ဟာသဖောက်ပြီး ပြောလိုက်ပါတယ်။

၁၉၅၅ ခုနှစ်မှာ ထရန် နတ်ဂျူးယက်မှာ မူလတန်းကျောင်း စနေရပါ
တယ်။ ဟနွိုင်းမြို့ရဲ့ တစ်ဘက်ကမ်းမှာရှိလို့ မြစ်ကိုဖြတ်ကူးသွားရတဲ့ မြို့ကလေး
ပါ။

သူဟာ ကျောင်းစာကို အလေးအနက်ထားလို့ အတန်းတိုင်းမှာ အဆင့်
၅ အထက်မှာချည်း ရှိခဲ့ရပါသတဲ့။

ဒီနောက်တော့ ကွမ်ဟာ ဟိုင်ဘာထရန်းအလယ်တန်းကျောင်းနှင့် ဒုန်ကက်
အထက်တန်းကျောင်းတွေ တက်ခဲ့ရပါတယ်။

အမေရိကန်နှင့် စစ်ဖြစ်ပြီး ဟနွိုင်းမြို့ ဗုံးကြဲခံရတာကြောင့် အထက်တန်း
ကျောင်းနောက်ဆုံးနှစ် ပညာသင်ပျက်ခဲ့ရပြီး၊ ဗီယက်နမ်မြောက်ပိုင်း ဟားဘက်ပြည်
နယ်က တီယန်မြို့ကလေးကို ပြေးရှောင်ခဲ့ကြရပြန်ပါတယ်။

တီယန်မှာ သူနှင့် သူ့ဇနီးချင်းဂျွေယံတစ်စုဟာ ဒေသခံပြောက်ကျားစာပုံဖွဲ့
မှာဝင်ပြီး ဗီယက်နမ်တပ်ကို ကူညီခဲ့ကြပါတယ်။ သူတို့ဟာ ခဏခဏ ဗုံးချခံ
ရသလို၊ တစ်ခါတော့ ဗုံးတွေက သူတို့နှင့်အနီးကပ်ကျကာ ဗုံးဆဲတွေ ပလူပျံ
သွားပြီး သေဆုံးက သိသိလေးလွတ်ခဲ့ရပါတယ်။

ယမ်းနဲ့တွေ့၊ ပေါက်ကွဲသံတွေ၊ ဖုန်မှုန့်တွေဟာ သူ့အဖို့ တစ်သက်
မမေ့စရာပါပဲ။

ဒီနောက် သူတို့ပြောက်ကျားအဖွဲ့ဝင် လူငယ်တွေဟာ လေယာဉ်ပစ်
အမြောက်တွေ သယ်ပေးခဲ့ရတာလည်း အမှတ်တရ စွဲကျွန်ခဲ့ရသေးရဲ့။

အထက်တန်းကျောင်းအောင်ပြီးတဲ့နောက် ဟနွိုင်းစက်မှုတက္ကသိုလ်မှာ
၁၉၆၇ ခုနှစ်က ၁၉၇၁ ခုနှစ်အထိ တက်ခဲ့ရာက ဓာတုအင်ဂျင်နီယာဘွဲ့ရခဲ့
ပါတယ်။

ဒီနောက် ၁၉၇၈ ခုနှစ်တိုင်အောင် ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနလက်
အောက်ခံ တန် ဇွီး အန်းမြို့က အုတ်စက်ရုံမှာ ခုနစ်နှစ်တိုင်တိုင် အမှုထမ်းခဲ့
ပါတယ်။

-တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝက အမှတ်တရဖြစ်ရပ်ကလေးများ ရှိခဲ့ပါ
သလားလို့ ကျွန်တော်မေးတော့-

“သိပ်ရှိတာပေါ့ဗျာ။ ဥပမာ အမေရိကန်တွေ ဗုံးကြဲတာနှင့် တရုတ်
ဗီယက်နမ်နယ်စပ်က လန်ဆန်းကို ကျွန်တော်တို့ကျောင်းသားတွေ ပြေးခိုခဲ့ရတာ
မျိုးပဲ။ ကျွန်တော်က အတန်းသားတွေရဲ့ ရိက္ခာနှင့် ချက်ပြုတ်ရေးတာဝန်ခံ ကျတယ်
လေ။ ကျောင်းတက်ရက် ငါးရက်စလုံးအတွက် ရိက္ခာရှာပေးရတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ
နွားတစ်ကောင်လုံးကို ဝယ်၊ သတ်၊ ခုတ်ထစ်ပြီး ချက်ပေးခဲ့ရတာဗျာ”

“ကျွန်တော်တို့အတွက် ဟင်းစားရှာလို့ရပေမယ့် ကြက်ဥတို့၊ သကြားတို့၊ ဆားတို့ စတာတွေ ရှားပါပြတ်လတ်မှုကြုံရတော့ အမြဲလိုလို ဆာလောင်ငတ်မွတ်နေရတယ် ဆိုရမှာပဲ။ တစ်ခုတော့ ကောင်းတယ်။ ဆရာတွေနှင့် ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားတွေအဖို့ ငွေ့ရင်းသားရင်းနှင့်မခြား ချစ်ခင်မှုတွေရခဲ့ရာက အေးအတူပူအမျှ ရဲဘော်စိတ်တွေ ပိုပြီး ရှင်သန်ကြီးမားလာရတာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ စာသင်ဖို့ပဲ အရေးထားရစိုက်ပြီး ကျန်တာတွေအတော်များများကို အရေးကြီးတယ်လို့မမှတ်တမ်း ဥပေက္ခာ ပြထားခဲ့ကြတယ်။ အဲ-အဲဒီထဲမှာ ကျွန်တော့် ဓနိုးသည်ဖြစ်လာမယ့် ကောင်းမလေးနှင့် ကြိုက်တာတော့ မပါခဲ့ဘူးပေါ့”

“သူကလည်း ကျွန်တော့်လိုပဲ ဓာတုအင်ဂျင်နီယာသင်တန်း တက်နေတာလေ။ စစ်အတွင်းကာလမှာ ကျောင်းသားချင်း ရည်းစားမထားရဘူးလို့ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ကြပ်မတ်ထားတာကတော့ ရှိတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် သဘာဝဟာ သဘာဝပဲ။ ဘယ်လူ လွန်ဆန်နိုင်ပါ့မလဲ။ သဘာဝကို တားဆီးလို့မရသလို သူကပဲ အနိုင်ယူနေကျ မဟုတ်လား။ ကျွန်တော်တို့အတွက် ကံကောင်းသွားတာက ကျွန်တော်တို့ချစ်ခဲ့ကြပြီး တစ်နှစ်အကြာမှာ ပိုပြီးလွတ်လပ်တဲ့ဟန့်ရှိုင်းကို ပြန်လာခဲ့ကြရတာပါပဲ”

ကွမ်း ဘွဲ့ရတဲ့အခါ သူ့အဖေက လေသူရဲဖြစ်စေချင်ပေမယ့် မျက်စိမှန်တာနှင့် အပယ်ခံခဲ့ရပါတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ တန်ခိုးအန်းစက်ရုံဟာ ရှမ်းနီးယားနည်းပညာတွေသုံးပြု၊ ဗီယက်နမ်မှာ ခေတ်အမီဆုံး အုတ်လုပ်တဲ့စက်ရုံ ဖြစ်နေပါတယ်။

“တက္ကသိုလ်တက်တုန်းက ဖိုလုပ်တဲ့ဘာသာရပ်မှာ အထူးချွန်ဆုံးဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါနှင့် အင်တာဗျူးမှာ လူတွေ့စစ်တော့ သူတို့မေးသမျှထက် ပိုဖြေနိုင်တာနှင့် သုံးပုံတစ်ပုံလောက်မှာပဲ တော်ပါပြီလို့ လက်ဖြောက်ခဲ့ကြရတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဗေဒဆရာတစ်ယောက်က ဟောကိန်းထုတ်ခဲ့တာကတော့ ကျွန်တော်က ဝက်နှစ်မှာမွေးတဲ့အတွက် ကံကြမ္မာက တိုင်ခြေ ဖြေလူးနေတယ်ဆိုပဲ”

၁၉၇၆ ခုနှစ်မှာ သီ ကွမ်းဟာ အုတ်စက်ရုံရဲ့ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၇၈ ကျတော့ ဖိုးယင်းမြို့က အုတ်ထုတ်လုပ်မှုသင်တန်း ကျောင်းမှာ ဥက္ကဋ္ဌရာထူး ရခဲ့တယ်။

ဒီလိုနှင့် သူဟာ ဗီယားစုခွဲနေရာက သူ့ဓနိုးရယ် သားရယ် သမီးရယ်ဟာ ဟိုင်းဆက်ပြည်နယ်မှာ ကျန်ခဲ့ရပြီး တစ်လမှာတစ်ကြိမ်သာ အချင်းချင်းတွေ့နှင့် ရခဲ့ကြပါတယ်။

“အဲသလို ဇွန်လွတ်အနစ်နာခံခဲ့ရတဲ့ နှစ်နှစ်ဟာ ကျွန်တော့်အတွက်တော့ အထူးအရေးကြီးခဲ့တယ် ဆိုရမှာပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တခြားအုတ်စက်တွေကို သွားလည်ခွင့်ရခဲ့ပြီး ဗီယက်နမ်အုတ်လုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်တဲ့ စာအုပ်စာတမ်းတွေအားလုံးကို ဖတ်ရှုသုံးသပ်နိုင်ခဲ့လို့ပါပဲ။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်ရဲ့အမြင်ကို ပြန်ရေးနိုင်ခဲ့တယ်လေ။

နောက် ရှမ်းနိုင်ငံ လီနင်ဂရက်မြို့က သင်တန်းကျောင်းကိုလည်း သုံးလသွားပြီး လေ့ကျင့်သင်ကြားခဲ့ရတာ ကံကောင်းပါတယ်။

“ကျွန်တော့်အဖေက ကျွန်တော့်ကို အမြဲပြောဖူးတယ်။ ပညာပဟုသူတကို အငမ်းမရ မက်မောလိုလားတဲ့လူ၊ စွမ်းရည်ထက်မြက် သွက်လက်တဲ့လူ၊ အတွေ့အကြုံမှန်သမျှက သင်ခန်းစာထုတ်ယူနိုင်တဲ့လူ၊ အဲဒီလူဟာ အောင်မြင်မှာ မူချပဲတဲ့။ အမေ့စကားတွေက ကျွန်တော် ကိုယ်နှင့်မကွာ ဘဝတစ်လျှောက်လုံးမှာ ကျွန်တော့်ကို လမ်းညွှန်ထိန်းကျောင်းခဲ့တယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်”

၁၉၈၀ ခုနှစ်ကျတော့ သူဟာ သက်ချိဘင်းနီ အုတ်ကုမ္ပဏီကို ပြောင်းရွှေ့အမှုထမ်းခဲ့ရပြီး၊ ၁၈ နှစ်ကြာတဲ့နောက် ခုလို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဖြစ်ခဲ့ရတာပါပဲ။

ကွမ်းဟာ အုတ်စက် လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးဘဝက စ.ခဲ့ရာက ၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာ ညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ် အဆင့်ဆင့် ရာထူးတက်ခဲ့ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၉၀ ခုနှစ် မတိုင်ခင်က အုတ်တွေဟာ လက်လုပ်အုတ်၊ ဒါမှမဟုတ် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ စက်နှင့်လုပ်တာတွေသာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီတော့ လူတွေ အပင်ပန်းခံပြီး ကာယအား အများကြီးသုံးခဲ့ရတာပါ။ သုံးတဲ့ ကိရိယာတန်ဆာ ပလာတွေကလည်း ဟောင်းနွမ်းပြီးရှေးကျတော့ စံနှုန်းစံညွှန်းတွေလည်း အတော် နိမ့်တယ် ဆိုရပါမယ်။

“သက်ချိဘင်းနီက ရှေ့ပိုင်းဦးနှစ်တွေဟာ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်အောက်မှာရှိခဲ့လေတော့ ဆန်းသစ်ပြောင်းလဲမှုတွေလုပ်ဖို့ ငွေကြေးမပူလုံသလို သတ္တိလည်း မရှိခဲ့ကြပါဘူး။ ကျွန်တော်ကတော့ တဇွတ်ထိုးသမားပီပီ စက်ရုံလည်နေတဲ့ ပုံစံ

တွေ၊ သုံးနေကျနည်းစနစ်တွေကို ပြောင်းဖို့ ထပ်တလဲလဲကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အမြဲ အဟန့်အတား အခက်အခဲတွေ ကြုံရတာပါပဲ။

နောက်ဆုံး ၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာ ဘုလ်ဂေးရီးယားနိုင်ငံက အုတ်ဖိုလုပ်ငန်းနည်းစနစ်သစ်ကို အတုယူခွင့်ရခဲ့ပါသတဲ့။

“စနစ်ဟောင်းခေတ်ဟောင်းအရ လမ်းသစ်ဖောက်လိုသူ တီထွင်လိုသူတွေဟာ အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်ရစမြဲပါပဲ။ အစိုးရခွင့်ပြုချက်ရဖို့ မူဝါဒရေးရာ ပြဿနာတွေ တွေ့ရုံသာမက၊ ဘဏ်က ချေးငွေထုတ်ပေးဖို့လည်း အမြဲငြင်းနေတာ မနည်း နားပူနားဆာလုပ်ယူရတယ်”

ကွမ်းရဲ့ ခွဲနဲ့ပဲနှင့် ကြိုးစားမှုကြောင့် သက်ချ်ဘင်းနဲ့ အုတ်လုပ်ငန်းကုမ္ပဏီဟာ ထူးထူးကဲကဲအောင်မြင်ခဲ့ရပြီး။ ဗီယက်နမ်တစ်ဝှမ်းလုံးက အုတ်စက်တွေမှာ စံပြအဖြစ် တစ်ဂဏန်းက ဗိုလ်ခွဲခဲ့ရပါပြီ။

တစ်ဆင့်တက်ပြီး ကွမ်းဟာ သက်ချ်ဘင်းနဲ့ရဲ့နည်းပညာတွေကို ဆင့်ပွားပေးခွင့်ပြုဖို့ ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးကို ဆွေးနွေးခဲ့မိပြန်ပါတယ်။ ဒီလိုနှင့် ၁၉၉၃ ခုနှစ်မှာ ၁၉၉၇ ခုနှစ်အတွင်း ဗီယက်နမ်အုတ်စက် ၃၂ လုံးကို ဒီဇိုင်းအသစ်၊ နည်းပညာအသစ်တွေနှင့် မွမ်းမံဆောက်လုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီအပြင် ကွမ်းရဲ့ မဖြစ်မနေကြိုးပမ်းမှုကြောင့် နိုင်ငံခြားက အရေးကြီးတဲ့ စက်ရုံသုံးပစ္စည်းကိရိယာတွေ၊ ခေတ်မီနည်းစနစ်တွေ တင်သွင်းခွင့်ရခဲ့တယ်။ အနောက်နိုင်ငံက နာမည်ကြီးစက်ရုံတွေကို သွားလေ့လာခွင့်လည်း ရခဲ့ပါတယ်။

ကွမ်းဟာ အိတ်လီက နောက်ဆုံးပေါ်နည်းပညာတွေ၊ ကျောက်အုတ်ကြွပ်တွေလည်း အသစ်တီထွင် ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ရဲ့ အခြေခံရည်မှန်းချက်က ဗီယက်နမ်မှာ အုတ်လုပ်နည်းတွေ ခေတ်မီတိုးတက်ဖို့နှင့် ထိုက်သင့်အားလျော်စွာ ဝင်ငွေရဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အမြတ်ကြီးမြတ်ဖို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နံပါတ်တစ်ရည်ရွယ်ချက် မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့စက်ရုံက အကောင်းဆုံးအုတ်တွေ ထုတ်လာနိုင်တာနှင့်အမျှ စင်ကာပူနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတွေကို စပြီး တင်ပို့နေပါပြီ။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်ဟာ သက်ချ်ဘင်းနဲ့ ကုမ္ပဏီကို ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် အများပိုင်ဖြစ်ဖို့ကြိုးစားနေတာ ခုထိတော့ မအောင်မြင်သေးပါဘူး။ ၁၉၉၈ ခုနှစ်လောက်ကျရင်တော့ ဖြစ်လာလိမ့်မယ် မျှော်လင့်တာပဲ”

ကွမ်းရဲ့ ဇနီးကလည်း နယ်နယ်ရရ မဟုတ်။ လျှပ်စစ်ပိုင်းယာကြိုးများ ထုတ်လုပ်သည့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီတစ်ခု၏ ညွှန်ကြားရေးမှူး ဖြစ်နေပါတယ်။ သူတို့သမီးလေးကလည်း ဟန့်ရှိုင်းက ဘန်ကောက်ဘဏ်မှာ လုပ်နေသလို၊ သားကတော့ မိဘအမွေခံပြီး စာတုအင်ဂျင်နီယာဘွဲ့ တက်နေဆဲ။

ကွမ်းဟာ ၁၉၉၃ ခုနှစ်ထဲမှာ ဟန့်ရှိုင်းမြို့ရဲ့ ထိပ်တန်းစက်မှုလုပ်ငန်းရှင်ကြီးအဖြစ် အစိုးရကိုယ်တိုင်က အသိအမှတ်ပြုခြင်း ခံခဲ့ရပါတယ်။

အုတ်ဖုတ်ရာက ကြီးပွားလာတဲ့လူဆိုလို့ ရှားရှားပါးပါး ကွမ်းတစ်ယောက်တည်းသာ ကျွန်တော် တွေ့ဖူးခဲ့တာပါ။

သူ့မှာ ဧရာမရည်မှန်းချက်တွေ တစ်ပုံကြီး ပြင်းပြင်းပြပြရှိနေရာက ဟိုချီမင်းမြို့တော်မှာ လူဦးရေ အဆမတန်တိုးများလာတာနှင့်အမျှ လူနေအိမ်ခြေတွေ နည်းပါးနေသေးတာကိုထောက်ပြပြီး သူ့အုတ်လုပ်ငန်းဟာ ဒီထက်ဒီ တိုးတက်ထွန်းကားဦးမယ်လို့ အပိုင်တွက်ထားပါတယ်။

ထွေထွေအပြီးမှာ ကွမ်းနှင့် သူ့အဖွဲ့သားတွေက ကျွန်တော်နှင့် ကျွန်တော့် သားနစ်စ်တို့ကို မြေသားဟင်းအမျိုးမျိုးနှင့် ဧည့်ခံခဲ့တာ အနောက်တိုင်းသားသားအဖလျှာကို လည်သွားတော့တာပါပဲ။

ဇီယက်နမ်

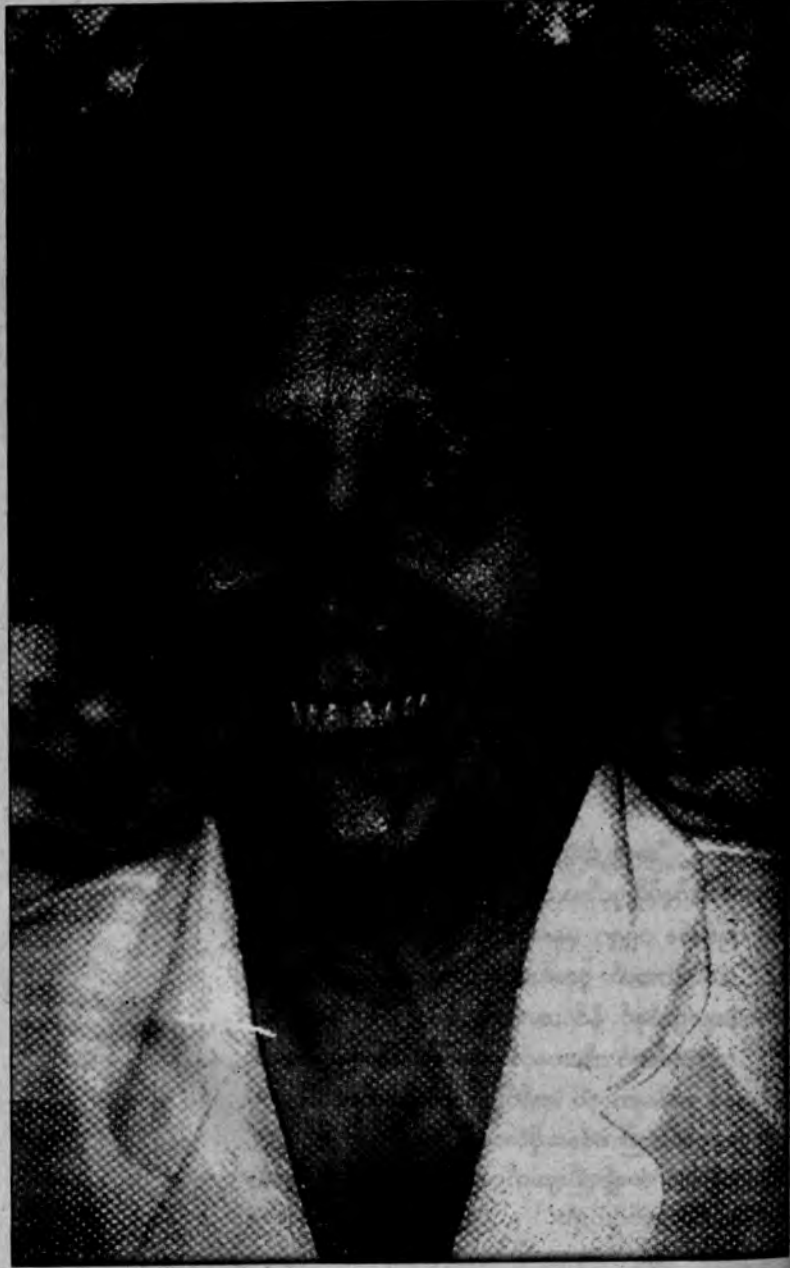
ငယ် အိန်နန်း

NGUYEN THI ANH NHAN

အရှေ့တောင်အာရှ အဖျော်ယမကာလီစီတက် ဥက္ကဋ္ဌ
ဟနိုင်းစားကုန်သွယ်ရေးနှင့် ဇီဝနည်းပညာလုပ်ငန်းသမဂ္ဂ
ညွှန်ကြားရေးချုပ်

‘အရှေ့တောင်အာရှ အဖျော်ယမကာ’သည် ဇီယက်နမ်ရှိ ဒုတိယ အကြီးဆုံး ဘိယာထုတ်လုပ်သူများ ဖြစ်၏။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်အတွင်း၌ ဘိယာလီတာပေါင်း သန်းငါးဆယ် ပုလင်းသွပ်ပြီး၊ ဇီယက်နမ်ပြည်တွင်း ဈေးကွက်နှင့် နိုင်ငံတကာသို့ ပို့ခဲ့၏။ ဒီနန်းမတ်နိုင်ငံ ကားလ်စ်တက် ဘိယာနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းတွင် ဇီယက်နမ် အစိုးရက ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း အရင်းစိုက်ထုတ်ခဲ့၏။ ကုမ္ပဏီသည် မင်နာကိုလာနှင့် ဟာလီအော ဝီနိုဇွိုက် သို့သော အချို့ရည်များကိုလည်း တွင်ကျယ်စွာ ထုတ်လုပ် လျှက်ရှိသည်။

ငှာယင် သီအန်နန်း

ရောမဂိတ်တံခါးကြီးနှင့် မြေကွက်အကျယ်ကြီးအလံက သုံးထပ်တိုက်
ဟာ ငှာယင်သီအန်နန်းရဲ့ ဟန့်ရှိုင်းရုံးခန်းပါပဲ။ ဒီကနေ့ ဝိယက်နမ်က အစိုးရ
အဆောက်အဦအများစုအတိုင်း ဓာတ်လှေခါး မရှိပါဘူး။

နန်းက ဇီဝနည်းပညာလုပ်ငန်းသမဂ္ဂရဲ့ သပ်ရပ်သန့်ရှင်းလှတဲ့ ဌာနချုပ်
ရုံးခန်းငယ်လေးထဲမှာ ထိုင်နေပါတယ်။

ကျွန်တော်ဟာ ငှက်ကလေးတစ်ကောင်လို သေးနပ်ပြီး ပုပုလုံးလုံးအရပ်
အမောင်းလေးကို မြင်မြင်ချင်းမှာပဲ ဖျတ်လတ်သွက်လက်သလောက် ထက်မြက်
တဲ့ စွမ်းပကားတွေ ဖြာထွက်နေတာကိုလည်း ခံစားသိ လိုက်ရပါတယ်။

‘ငယ်သော် လှ၏’ ဆိုသလို ငယ်ပေမယ့် အလှတွေကြွယ်ခဲ့ပြီးကြီးတော့
လည်း အလှမပျက် တဲ့ အန်နန်းပါကလား။

၁၉၃၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်မှာ နန်းကို ဟန့်ရှိုင်းမြို့နှင့် သိပ်မဝေးလှတဲ့
ဘက်နင်ပြည်နယ်အပိုင် ဒက်ပ်ကောရွာငယ်လေးမှာ မွေးခဲ့ပါသတဲ့။

မွေးချင်းအနေနှင့် ယောကျ်ားလေး သုံးယောက်၊ မိန်းကလေး လေးယောက်
ပေါင်း ခုနစ်ယောက်ရှိပြီး၊ သူက အထွေးဆုံးနှင့် ပါရမီအထူးဆုံး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

သူ့အဖေဟာ အလယ်တန်းပြဆရာလေးဖြစ်ပြီး နောက်ပိုင်းမှာ ဟိုဆင့်
ပြည်နယ် ပညာရေးမှူးဖြစ်တဲ့အထိ ရာထူးအဆင့်ဆင့် တက်ခဲ့သူပါ။

အဲဒီအချိန်က ပြင်သစ်ကိုလိုနီအစိုးရရဲ့ အာဏာစက်ဖြန့်ကျက်ထားဆဲ
ကာလမို့ အထက်တန်းအရာရှိတစ်ယောက်အနေနှင့် သူတို့မိသားစုဟာ လူမှုရေး
စီးပွားရေးအရ အဆင့်မြင့်မြင့် နေနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

သူတို့အိမ်မှာ အစေအပါးတွေနှင့်ပြည့်နေသလို လူလတ်တန်းစားမက အထက်တန်းမကျတကျ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ခံစားပျော်မွေ့ခဲ့ကြတယ်ဆိုလည်း မများဘူးပေါ့။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် နန်းအပြောအရတော့ ပြင်သစ်နှင့် ဗီယက်နမ် အရာရှိချင်း တူပေမယ့်၊ အဆင့်အတန်းခွဲခြားမှု၊ အခွင့်အရေးမညီမျှမှုတွေ ရှိခဲ့ပါတတဲ့။

“ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး အဆုံးမသတ်ခင်အချိန်ကို ကျွန်မ နည်းနည်းပါးပါး မဆိုစလောက်ပဲ မှတ်မိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာပဲ အဖေက ပြင်သစ်ဥပဒေတွေကို ချိုးဖောက်ဆန့်ကျင်ပြီး ဗီယက်မင်းတွေကို ပူးပေါင်းခဲ့တာပါ။ အဲဒီနောက် သူဟာ ကျွန်မတို့နေတဲ့မြို့ကလေးရဲ့ ဗီယက်မင်းဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ခဲ့တော့တာပါပဲ။ ဒီတော့ ပြင်သစ်ပိုင်ရွာထဲ ကျွန်မတို့မိသားစုနေတာ အန္တရာယ်ရှိသလို လွတ်မြောက်နယ်မြေရှိရာကို ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ရတာ တောထဲမှာ နှစ်နှင့်ချီပြီး နေခဲ့ရတယ် ဆိုပါတော့”

ကျွန်မအနေနှင့် ငယ်သေးပေမယ့် ကျွန်မတို့ရဲ့ လူနေမှုအဆင့်အတန်းဟာ သိသိသာသာထိုးကျသွားတာကို အပီအပြင် သိလိုက်ရပါတယ်။ တစ်ဘက်ကလည်း တိုင်းပြည်လွတ်လပ်ရေးရဖို့ ပြင်သစ်ကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်နေတဲ့ လူတွေအားလုံး သေအတူရှင်မကွာဆိုတဲ့ ရဲဖော်ရဲဖက်စိတ်နှင့် ပျော်ရွှင်နေကြတာကို မှတ်မိပါသေးရဲ့။

“၁၉၄၈ ခုနှစ် ကျွန်မအသက် ရှစ်နှစ်မှ တောတွင်းက ရွာငယ်လေးတစ်ရွာမှာနေတုန်း ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့အဖြစ်တစ်ခုကိုလည်း သေသေချာချာ စွဲမှတ်ထားမိဆဲပါပဲ။ ကျွန်မတို့မိသားစုနှင့် တခြားရွာသားတွေဟာ ဝါးပိုးဝါးနှင့် တံတားထိုးထားတဲ့နေရာကနေပြီး စမ်းချောင်းလေးတစ်ခုကိုဖြတ်လို့ တောနက်ရာထွက်ပြေးခဲ့ကြရပါတယ်။ ကျွန်မက ငယ်သေးတော့ တံတားပေါ်က တစ်ယောက်တည်း မဖြတ်တတ်ဘူးလေ။ ဒါနှင့်အမေလည်း ကျွန်မနှင့်အတူ နောက်ချန်နေခဲ့ရတာ ချုံတွေကြားထဲ ဝင်ပုန်းခဲ့ရတာပေါ့။”

“ပြင်သစ်စစ်သားတွေက တစ်ရွာလုံး ဝင်မွှေခဲ့တာကလား။ ရွာသားတချို့ကို သူတို့ပစ်သတ်ခဲ့တာလည်း မျက်စိနှင့် တပ်အပ်ကို လှမ်းမြင်ခဲ့ရတာပဲ။ ဒီကြားထဲက ဗီယက်နမ်အကျဉ်းသားတွေ လက်လွတ်ထွက်ပြေးခဲ့တာကို ပြင်သစ်တွေ တရကြမ်းလိုက်ဖမ်းဖို့ ကြိုးစားတာပါ တွေ့ခဲ့ရသေးတယ်”

၁၉၅၄ ခုနှစ်ကျတော့ မိသားစုဟာ ဟန့်ရှင်းကိုပြန်ရောက်ခဲ့ကြပြီး ဟိုချိမ်းရဲ့ တပ်တွေ ချီတက်လာပြီး လွတ်မြောက်ခဲ့ရတဲ့အချိန်အထိ ဆက်နေခဲ့ကြပါသတဲ့။

၁၉၅၄ ခုနှစ်အစမှာတင် ဗီယက်မင်းတွေဟာ ဗီယက်နမ်မြောက်ပိုင်းမှာရှိတဲ့ နယ်မြေဒေသအများစုကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် ဒိန်ဘင်ဖူးမှာ သူနိုင်ကိုယ်နိုင် အင်ဒိုတဲအနယ် တိုက်ပွဲကြီးဆင်နွှဲခဲ့ကြရာက ၅၅ ရက်အကြာမှာ ပြင်သစ်တပ်သား တစ်သောင်းရှစ်ထောင်ဟာ အညံ့ခံ လက်နက်ချခဲ့ကြရတော့တာပါပဲ။ သမိုင်းမှတ်တမ်းအရ ၁၉၅၄ ခုနှစ် မေလ ၇ ရက်နေ့ ဖြစ်ပါတယ်။

နန်းဟာ ကျောင်းနေစဉ်တစ်လျှောက်လုံး အတော်ဆုံးကျောင်းသူတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့သလို၊ ထရန်ဗောင်းအထက်တန်းကျောင်းက အဆင့်အမြင့်ဆုံး အောင်မြင်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီနောက် ဟန့်ရှင်းနည်းပညာတက္ကသိုလ်မှာ ဇီဝဓာတုဗေဒဘာသာရပ်ကို သင်ယူခဲ့ပြီး ထူးချွန်စွာ ဘွဲ့ရခဲ့ပြန်ပါတယ်။

အဲဒီအချိန်ကစပြီး နန်းဟာ စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်းကို အာရုံကျခဲ့သလို သူ့ရဲ့သိပ္ပံနည်းကျ လုပ်ဆောင်မှုတွေအတွက် ဆုပေါင်းများစွာ ချီးမြှင့်ခံခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်ကျတော့ နာမည်ကျော် ဆိုဗီယက် အမျိုးသမီးသိပ္ပံပညာရှင် ကိုဗာလက်ဇကီးယားကို အစွဲပြုပေးအပ်တဲ့ ကိုဗာလက်ဇကီးယားဆု ရခဲ့ပါသေးတယ်။

နောက်ပြီး သူ့ရဲ့ စားသောက်ကုန်နည်းပညာတွေ တီထွင်အောင်မြင်ခဲ့မှု အတွက် ‘ဝစ်ပို’ဆုလည်း ထပ်ရသေးရဲ့။

အဲ၊ ဗီယက်နမ်မှာ ရှားပါးသလောက် အဖိုးတန်ပြီး အမြင့်ဆုံးနှင့်ဂုဏ်အရှိဆုံး လုပ်သားသူရဲကောင်းတံဆိပ်ကို အပ်နှင်းခံရတာဟာ သူ့ဘဝမှာ အရေးအပါဆုံးပါပဲ။

“ဒီဆုတွေအားလုံးဟာ အစာအာဟာရနည်းပညာနယ်ပယ်မှာ ဆန်းသစ်တီထွင်မှုတွေ လုပ်ပေးခဲ့လို့ ရတာတွေချည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ် အမေရိကန်နှင့် စစ်ဖြစ်ချိန်မှာ ကျွန်မက မုန့်တီလုပ်ငန်းကို စမ်းသပ်နေတုန်းပါ။ ဒါပေမယ့် မုန့်တီလုပ်ငန်း ပဲသီးတွေ ရှာမရဘူး ဖြစ်နေတယ်။ ဒီတင် ပြောင်းဖူးစေတော့နှင့် အစားထိုးပြီး လုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှု

ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ ဆုတစ်ခု ရခဲ့ပြန်ပါတယ်။ ခုဆိုရင် အဲဒီဌာနဟာ ငွေကြေးအင်အား အတောင့်တင်းဆုံး ဝန်ကြီးဌာန ဖြစ်နေပါပြီ။ ပေးတဲ့ဆုငွေကတော့ ဒေါင်ခုနှစ်ရာ ပါ။ ဒီနေ့ ငွေဈေးနှင့်ဖြတ်ရင် ဒေါ်လာ ခုနှစ်ဆင့်လောက်ပဲ ရှိတာပေါ့။

နန်းရဲ့ဆန်းသစ်တီထွင်မှု နောက်တစ်မျိုးကတော့ အစာအာဟာရဖွံ့ဖြိုးရေး သိပ္ပံမှာ သုတေသနပညာရှင်အနေနှင့် အမှုထမ်းရင်း အချဉ်ရည်ထုတ်လုပ်မှုမှာ ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့ခြင်းပါပဲ။

ဘာပဲပြောပြော သူ ကမ္ဘာ့သိအောင်မြင်မှုရအောင် ကြိုးစားနိုင်ခွင့်ရခဲ့တာ မှန်သမျှ ဇီဝနည်းပညာသမဂ္ဂမှာ တာဝန်ထမ်းနေခိုက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ ပြင်းပြတဲ့အာသိသနှင့် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုတွေကြောင့်ပဲ ပညာရပ်ဆိုင်ရာဌာနမှူး ဘဝက လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ပြီးတော့ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ နောက်ဆုံးမှာ ညွှန်ချုပ်ရာထူးအထိ ထိုက်ထိုက်တန်တန် တက်ခဲ့ရတာပဲပေါ့။

၁၉၆၆ ခုနှစ် စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးခေတ် ရောက်လာတဲ့အခါ ဇီဝနည်းပညာလုပ်ငန်း သမဂ္ဂအဖို့ လိုက်မမီတော့သလို ငွေရင်းငွေနှီးတွေလည်း တစ်ဟုန်ထိုးကျဆင်းပြီး အရှုံးပေါ်ခဲ့ရပါတယ်။

နန်းရဲ့ ညွှန်ကြားချက်အရ စက်ရုံကို လုပ်ငန်းတွေခွဲလိုက်ပြီး ပုန်းရည်အချဉ် လုပ်ငန်းကို နိုင်ငံခြားဖို့ကုန်အဖြစ် အကြီးအကျယ်ထုတ်လုပ်ခဲ့ရာက ဆိုဗီယက် ယူနီယံနှင့် တခြားဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံတွေကို တင်သွင်းရောင်းချခဲ့ပါတယ်။

ဒီနောက် လက်ဝဲယမ်းတဲ့အစိုးရတွေ တဖြုတ်ဖြုတ်ပြုတ်ကုန်တာနှင့်အမျှ နန်းလည်း ဈေးကွက်ပျက်ပြီး ကုမ္ပဏီဟာ ကြွေးလည်ပင်းခိုက်ခဲ့ရပါပြီ။

၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာ စက်ရုံဟာ ဒေါ်လာနှစ်သိန်း ကြွေးတင်ခဲ့ရသလို၊ နန်းက အစိုးရဆီက ဒေါ်လာ ၂ ဒသမ ၇ သန်းချေးဖို့ အဆုံးစွန်သောခြေလှမ်း လှမ်း လိုက်ပါတော့တယ်။

အစိုးရက လိုအပ်တဲ့စက်ကိရိယာတွေဝယ်ဖို့နှင့် ယမကာစက်ရုံတည်ဖို့ ချေးငွေတွေ ခွင့်ပြုမိန့် ချပေးခဲ့ပါတယ်။

ဒီတင် သူက ဒီနန်းမတ်နိုင်ငံက ဒင်ဘရူးကုမ္ပဏီနှင့်ဆက်သွယ်ခဲ့ရာက နည်းပညာနှင့် ဖော်မြူလာတွေပါရပြီး၊ နိုင်ငံတကာစံချိန်မီ ဘီယာတစ်မျိုးကို ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါတော့တယ်။

သူ ထုတ်တဲ့ 'ဟောလီဒါ' ဘီယာဟာ ဗီယက်နမ်မှာ ထိပ်ဆုံးတန်းက ရောင်းအကောင်းဆုံး ဖြစ်နေပါပြီ။

ဒါတောင် ဗီယက်နမ်ရဲ့ ဘီယာသောက်နှုန်းဟာ တစ်ကမ္ဘာလုံးရဲ့ ပျမ်းမျှ နှုန်းနှင့် ဖိလစ်ပိုင်ရဲ့အသောက်စံချိန်ကို မမီသေးပါဘူး။

ဒါပေမယ့် ဈေးကွက်စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၊ နိုင်ငံခြား အကူအညီ နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေအပေါ် ကာညံပြီး သောက်နှုန်းနှင့် ဝယ်လိုအား တိုးတက်လာ မယ်လို့ ချော်လင့်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီနောက် နန်းဟာ ကားလစ်ဘတ်ဂ်-ဘီယာကုမ္ပဏီနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ပြီး ဗီယက်နမ်မှာ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ချိဖို့ စိုင်းပြင်းခဲ့ပါတယ်။

ဒီအစီအစဉ်ဟာ အပြိုင်အဆိုင်အလှအယက်ဖြစ်နေတဲ့ နိုင်ငံခြားဘီယာ ကုမ္ပဏီတွေကို ဈေးကွက်သစ် ဖွင့်ပေးလိုက်ရာရောက်ပြီး သူကုမ္ပဏီကိုလည်း ကျားကန်ပေးတဲ့သဘောသက်ဝင်လို့ ပြည်တွင်းက ပြိုင်ဖက်တွေအပေါ် အသာစီး ရမယ်ဆိုတာ သူက ကျိန်းသေတွက်မိပါတယ်။

ထင်တဲ့အတိုင်းပါပဲ။ သူ့တွက်ကိန်း မှန်ပြီး လျှမ်းလျှမ်းတောက်အောင်မြင် ခဲ့တာပါပဲ။

နန်းအဖို့ စီးပွားရေးအရ ထိပ်ဆုံးရောက် အောင်မြင်ခဲ့သလို၊ သားရေးသမီး ရေးမှာလည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရတယ်ဆိုရမှာပါ။ ခုဆိုရင် သားနှစ်ယောက် သမီးတစ်ယောက်သာမက၊ မြေးနှစ်ယောက်ပါ အဆစ်ရနေပါလေရဲ့။

“ကျွန်မ ယောက်ျားကိုယ်တိုင်လည်း စက်မှုအင်ဂျင်နီယာနှင့် ဒေါက်တာ ဘွဲ့ရသူ သိပ္ပံပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်ပေမယ့် အစားအသောက်လုပ်ငန်းမှာ စိတ်မဝင်စား ခဲ့တာပဲ ကျေးဇူးတင်ရဦးမယ်။ ကျွန်မတို့ သမီးကြီးကို ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ မွေးခဲ့ပြီး သားနှစ်ယောက်ကိုတော့ ၁၉၆၇ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၇၂ ခုနှစ်မှာ ထပ်ရခဲ့တယ်လေ”

ဗီယက်နမ်လူငယ်တွေကို ဘယ်လိုအကြံဉာဏ်တွေ ဝေငှပေးချင်ပါသလဲလို့ ကျွန်တော်က မေးမိပါတယ်။

နန်းက မေးခွန်းကို အလေးအနက်စဉ်းစားပြီး ခုလို ပြန်ဖြေခဲ့ပါတယ်။

အရင်ဆုံး ကိုယ် ဘာအလုပ်မျိုး ဝါသနာပါသလဲ၊ သေသေချာချာဆန်းစစ် ဖို့ လိုတယ်။ ပြီးတာနှင့် အားမာန်အပြည့်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ပဲ ရှိတယ်။ ကျွန်မ အလေးအနက်ယုံကြည်တာကတော့ ဘယ်သူမဆို ကိုယ့်နလုံးသားဆန္ဒ

ဆွဲခေါ်ရာနောက် လိုက်ပါစမြဲပါပဲ။ ဒီတော့ တစ်ခုခုကို စွဲမြဲယုံကြည်ခဲ့ရင် ယုံကြည်တဲ့အတိုင်း လုပ်ပါလို့။

“လူငယ်တွေအနေနှင့် သူတို့လုပ်ချင်တာနှင့်ပတ်သက်သမျှ လေ့လာရမယ်၊ မျက်စိဖွင့် နားစွင့်ပြီး အတတ်နိုင်ဆုံး သင်ယူရမယ်။ အဲဒီအကြောင်းကိုပဲ စဉ်းစားတွေးခေါ်နေရမယ်။ ပြီးရင်တော့ အကောင်အထည်ပေါ်အောင် လုပ်ပေတော့”

“နောက်ဆုံးပြောချင်တာကတော့ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရပြီဆိုတာနှင့် ပညာသင်ကြားမှု ပြီးဆုံးသွားပြီလို့ မယူဆဖို့ပဲ။ လူဟာ အသက်ရှင်နေသရွေ့ အမြဲလေ့လာဆည်းပူးနေရမှာပါပဲ”

ဒီစာအုပ်ထဲမှာ ဖော်ပြထားသမျှလူတိုင်း ဝါသနာကိုယ်စီ ရှိကြတာတွေ့ရပြီး၊ သူတို့ရဲ့ဝါသနာတွေဟာလည်း တစ်ယောက်တစ်မျိုး စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းနေပါတယ်။

အခု နန်းကိုတော့ လူတစ်ကိုယ်တည်း ဝါသနာသုံးမျိုးနှင့် ထူးထူးဆန်းဆန်းတွေ့ရတာပါပဲ။

“ကျွန်မဟာ လွန်ခဲ့တဲ့တစ်ချိန်က ကဗျာစပ်တာ အကြိုက်ဆုံးပါပဲ။ ဟန္တိုင်းက အမျိုးသမီးကဗျာရှင်များအသင်းတောင် ဝင်ခဲ့သေးတယ်။ ကျွန်မကဗျာအတော်များများ မဂ္ဂဇင်းတွေထဲမှာ ပါခဲ့ရပြီး၊ တီဗွီကတောင် လွှင့်ခဲ့ဖူးပါရဲ့။ တကယ်တကယ် ကျွန်မရည်ရွယ်ချက်က ကဗျာတွေကို ရိုက်နှိပ်ဖော်ပြဖို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘယ်လိုပြောရမလဲ။ ကဗျာရေးနေရရင်ကိုပဲ အရသာတွေ့ပြီး ပျော်နေတယ်ဆိုရမယ်ပေါ့။ ကျွန်မရဲ့ တခြားဝါသနာတွေကတော့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို စိတ်ဝင်စားမှု ပြင်းပြထက်သန်တာပါပဲ။ ပြီးတော့ ခွေးတွေ၊ ကြောင်တွေ၊ ငှက်ကလေးတွေလည်း ချစ်စနိုးမွေးထားတာ တစ်ပုံကြီးပဲလေ”

ပြောရင်းဆိုရင်း နန်းက ပြုံးနေခဲ့ပါတယ်။

နန်းဟာ သူ့ရဲ့မျိုးဆက်တွေလိုပဲ ဘဝကို ခဲယဉ်းပင်ပန်းစွာ ရုန်းကန်ခဲ့ရာက စွမ်းရည်ထက်မြက်မှုနှင့် ကြီးစားအားထုတ်မှုတွေကြောင့် ထိပ်ဆုံးကိုရောက်ခဲ့ရာ သိသက်နမ်အမျိုးသမီးတစ်ဦးပါ။

သူ့အနေနှင့် ကမ္ဘာပတ်ချင်တာကလည်း ကလေးဘဝ စိတ်ကူးယဉ်အိပ်မက်တွေထဲက အိပ်မက်တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။

သူ့ဆန္ဒအတိုင်း သူဟာ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဗိုဗွန်ကီယက်နှင့် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ပင်လယ်ရပ်ခြားခရီးတွေ ကြိမ်ကြိမ်သွားခဲ့ရတာကိုထောက်ရင် ကံထူးစွာ ဆုတောင်းပြည့်ခဲ့တယ် ဆိုရမှာပါပဲ။

ဝိယက်နပ်

ငယ် ထရန် ဘက်
NGUYEN TRAN NAT

တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ
ငွေကြေးဖြုတ်နုမှု အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့

ငွေကြေးဖြုတ်နုမှု အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့သည် ဝိယက်
နပ်နိုင်ငံမှ အစိုးရ အသိအမှတ်ပြု အကြံပေးလုပ်ငန်း
များကို ဦးဆောင်သူတစ်စုဖြစ်၍ ဝိယက်နပ်နိုင်ငံရှိ
နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မဟာဗိမံကိန်းကြီးများတွင်
အဓိက ပါဝင်လျက်ရှိ၏။

ငယ်ထရန် ဘက်

ငယ်ထရန်ဘက်ဟာ အစိုးရနှင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေကြားမှာ ထိထိရောက်ရောက် အောင်သွယ်ပေးနိုင်တဲ့အတွက် ကမ္ဘာသိ ထင်ရှားကျော်ကြားသူ လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။

ဘက်ဟာ လူလုံးလူဖန်သေးငယ်သလောက် အသိပညာစွမ်းအင်နှင့် လုံ့လ ဝီရိယတွေ အားအပြည့် လျှံဖိတ်နေသူပါ။

သူ့အနေနှင့် ဟိုရှေးအတိတေကာလကတည်းက ဖတ်မှတ်ထားခဲ့ပြီး၊ မော်စီတုံးမိသားစုတွေ ကိုင်စွဲကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ စကားပုံတစ်ခုအတိုင်း သဘောကျ လိုက်နာခဲ့ကြောင်း သိသာပါတယ်။

အဲဒါကတော့-

‘ပညာရှိတံဆိပ်ဟာ လူပျင်းတစ်ယောက်ရဲ့ခေါင်းပေါ်ကို သူ့အလိုလို ဘယ် တော့မှ ကျလာမှာ မဟုတ်ဘူး’ဆိုတဲ့ စကားပုံပါပဲ။

၁၉၄၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့မှာ ဗီယက်နမ်အလယ်ပိုင်းက ဗင်အင်ငီ အနီးရွာလေးမှာ သူ မွေးခဲ့တာပါ။

“ခေတ်သစ်ဗီယက်နမ်မှာ ကျွန်တော်တို့အများစုဟာ သမ္မတကြီးဟိုချီမင်း မွေးဖွားကြီးပြင်းခဲ့ရာဒေသက လာရတဲ့အတွက် ဂုဏ်ယူကြွားဝါလို့ မဆုံးတော့ပါ ဘူး။”

ဘက်ရဲ့ဘဝဟာ အခွင့်အလမ်းတွေ၊ ကံခေခြင်းတွေ၊ မျက်စိမှိတ်စွန့်စား ရမှုတွေနှင့် ပြည့်နှက်နေလေရဲ့။

ဒါဟာ နိုင်ငံရေးစနစ် တစ်ခုမှတစ်ခု ပြောင်းလဲရာမှာ အခြေအနေအထား မှတည်ပြီး လုပ်ဆောင်အောင်မြင်မှုရဲ့ မိသားစုတစ်ခုရဲ့ ပီပြင်တဲ့သရုပ်သက ပါပဲ။

သူ့အဖေဘက်ကအဘိုးဟာ ချမ်းသာကြွယ်ဝတဲ့လယ်ပိုင်ရှင်ကြီးဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သာယောင့်သာယာရှိလှတဲ့ သူတို့မိသားစုဘဝပုံစံဟာ ဘက် မွေးပြီး မကြာခင်လေးမှာ ပြောင်းလဲခဲ့ရပါတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးက သူ့အဘိုးကို စီးပွားပျက်စေခဲ့သလို၊ စစ်အပြီးမှာ နောက်ဆက်တွဲပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ပြင်သစ်ဆန့်ကျင်ရေး၊ နိုင်ငံတော်လွတ်မြောက် ရေးတိုက်ပွဲတွေဟာလည်း မတည်ငြိမ်မှုနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်မှုကို ဟန့်တားခဲ့ ပါတယ်။

“ကျွန်တော် ကလေးအရွယ်နှင့် ပထမဆုံးမှတ်မိတာကတော့ ပြင်သစ် လေယာဉ်တစ်စင်းက ကျွန်တော်တို့ရွာလေးပေါ် နိမ့်နိမ့်လေး ဝဲပျံခဲ့တာပါပဲ။ ဇလယာဉ်တစ်စင်းပေါက်ကပွင့်နေပြီး ပိုင်းလော့ရဲ့ပုံနှင့် လေယာဉ်အဝမှာ ခြေတွဲ လောင်းချထိုင်လာတဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ပုံပါပဲ”

အဘိုးဖြစ်သူရဲ့လုပ်ငန်းတွေ ယိမ်းယိုင်ယိုယွင်းခဲ့ရပေမယ့် သူ့ရဲ့ ကလေး ဘဝအစပိုင်းအနေနှင့် အလိုလိုက်အကြိုက်ပေးခံခဲ့ရသလို၊ သူနှင့် သူ့မောင်နှမတွေ ဟာ အိမ်စေ့များနှင့် နေခဲ့ရပါတယ်။

ဒါတွေဟာလည်း ၁၉၅၃ ခုနှစ် အစိုးရက ပြည်သူပိုင်သိမ်းလိုက်ပြီး လယ်ယာမြေ ဝေခြမ်းရေးလုပ်လိုက်တဲ့အခါ အဆုံးသတ်သွားရပါတော့တယ်။

သူတို့မိသားစုအဖို့ လက်ကျန်လယ်မြေတွေအားလုံးလိုလို လက်လွှတ် ဆုံးရှုံးခဲ့ရရာက တစ်ဟက်တာ နှစ်ဟက်တာလောက်သာ ကိုယ်ပိုင်ရယ်လို့ ရှိပါ တော့တယ်။

“အဲဒီမြေလေးဟာပဲ ကျွန်တော်တို့မိသားစုငါးယောက် ထွန်ယက်စိုက် ပျိုးစားဖို့ လုံလောက်လောက်တော့ လုံလောက်သေးတယ် ဆိုရမှာပေါ့။ နောက်ပိုင်း ကလေးခုနှစ်ယောက်ထိ တိုးလာသလို အဘိုးမြေတွေလည်း တစ်စမကျန်ကုန်တဲ့ နောက် မြို့တက်လိုက် တောပြန်လိုက်နှင့် ချားရဟတ်လည်ခဲ့ရတော့တာပါပဲ”

၁၉၅၅ ခုနှစ်ကျတော့ အခြေအနေက တစ်မျိုးပြောင်းသွားပြန်ပါတယ်။ သူ့မိဘတွေက ဟန့်ငြင်းမြို့ပေါ်တက်ခဲ့ရာက စရိယာ မိတာ နှစ်ဆယ်ရှိတဲ့ အခန်း

လေးမှာ နေခဲ့ကြပါတယ်။ အခန်းက ကျဉ်းရုံမကဘဲ အိမ်သာကလည်း မကောင်း တကုတ်ထိပ်တန်း ဖြစ်နေပါတယ်။

ကလေးခြောက်ယောက်၊ သူ့အမေနှင့် အစ်မမိသားစု တစ်ပြုံကြီး ကြမ်းပေါ် မှာ စုအိပ်ရပါတယ်။

“ကျွန်တော် တင့်တောင့်တင့်တယ်နေနိုင်တဲ့ ခုချိန်ထိ၊ ဟိုအရင် ခုနှစ် လေးဆယ်ကျော်က နေခဲ့တဲ့ အဲဒီအခန်းလေးမှာပဲ အဖေ ဆက်နေတုန်းဗျ။ အဲဒီအခန်းလေးမှာ အဖေနှင့်အတူ အကြာကြီးနေခဲ့တာဖြစ်သလို၊ အဖေ ခေါင်းချ သွားတဲ့နေရာမို့ သူ မဗွာနိုင်ဘူးတဲ့”

တောနှင့် မြို့ နေရတာချင်း လုံးဝ ကွာခြားတာတော့ အမှန်ပါပဲ။ ဘက် အတွက်တော့ စိတ်လှုပ်ရှားစရာတွေ အပြည့်နှင့်ပေါ့။ သူဟာ မနက်ကျောင်းတက်၊ နေ့ဘက် စာကြည့်တိုက်ထဲဝင် စာဖတ်၊ ညနေပိုင်းမှာ ဘူတာရုံသွားပြီး အိုက် စကရင်၊ လက်ဖက်ရင်၊ သတင်းစာတွေရောင်းနှင့် မိုးလင်းကမိုးချုပ် မနားရ အောင်ပါပဲ။

သူက စာကြည့်တိုက်မှာ ဒဿနပညာနှင့် ဂန္ထဝင်စာပေတွေကို အချိန်ပေးပြီး ဝါးစားသလို ဖတ်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်အဖေက ပညာတတ်ဖြစ်ခဲ့သလို ကျွန်တော်ကလည်း စာပေ ကို ဝါသနာကြီးခဲ့ပါတယ်။ အဖေက အင်္ဂလိပ်နှင့် ပြင်သစ်စာပေ နှစ်ခုစလုံးနှင့် ကျွန်တော့်ကို မိတ်ဆက်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုနှင့် အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော်ဟာ ဒဿနသမား၊ ဒါမှမဟုတ် စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့ စိတ်ကူးယဉ်ခဲ့မိတာ ပေါ့။ ဂျာမန်တွေခေါ်ရှင် ဟက်ဂါကနေ ကားလ်မတ်စ်အဆုံး စာအုပ်တွေအားလုံး နီးပါး ဖတ်ဖူးခဲ့ရုံမက နပိုလီယန်၊ လီနင်၊ ရူးစဉ်စတဲ့ သမိုင်းဝင်မှာမည်ကျော် ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေလည်း မကျန်ပါဘူး”

အဲ၊ သို့ပေမယ့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ အထက်တန်းကျောင်းပြီးလို့ အစိုးရ အလုပ်ဝင်လုပ်ရတဲ့အခါမှာတော့ ဘက်တစ်ယောက် တောကို ပြန်ရောက်သွား ရပါလေရော။

“ကံစီမံလိုက်ပုံကတော့ ကျွန်တော်တာဝန်ကျတဲ့နေရာက တစ်ချိန်က ကျွန်တော့်အဘိုးပိုင်တဲ့ စိုက်ပျိုးမြေတွေပဲ ဖြစ်နေတာပါပဲ”

ဘက်က ရယ်ကျဲကျဲကလေး ပြောလိုက်ပါတယ်။

၁၉၆၃ အကုန်မှာတော့ သူလည်း တခြားရွယ်တူလူငယ်တွေလို စစ်ကို ရဲဘော်ဘဝနှင့် ဝင်ခဲ့ရပါတော့တယ်။

“ကျွန်တော့်မှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖြစ်ချင်တဲ့ရည်ရွယ်ချက် လုံးဝမရှိခဲ့ဘူး၊ ရောက်ဆဲလ်တို့လို၊ ဗောလ်တဲယားတို့လို ဒဿနပညာရှိကြီးတွေ ဖြစ်ဖို့သာ အိပ်မက်နေတုန်းပါ။ ကျွန်တော့်စိတ်တွေက အမြဲ အတွေးလွန်နေတာနှင့် ထစ်ခဲနဲ့ဆို လန့်တတ်တဲ့ စစ်သားလေး ဖြစ်ခဲ့ရပုံပါပဲ။ ပိုဆိုးတာက ရိုင်ဖယ်ပစ် အညှဲဆုံးလှ ဖြစ်ခဲ့တာပဲလေ”

သူ စစ်ထဲဝင်ချိန်မှာမှ စစ်ရေးအခြေအနေတွေကလည်း နင်လားငါလား အရေးကြီးနေတာကလား။

“ဒီအထဲက ထူးထူးခြားခြားမှတ်မိနေတဲ့ တိုက်ပွဲအတွေ့အကြုံတွေကတော့ ၁၉၆၄ ခုနှစ်က လာအိုနိုင်ငံထဲမှာ တိုက်ခဲ့ရတုန်းကပေါ့။ ပထမ ကျွန်တော့် အခင်ဆုံးသူငယ်ချင်းတစ်ယောက် ကျွန်တော်နှင့် ရင်ပေါင်တန်းတိုက်ရင်းက သေနတ်မှန်ပြီး ကျွန်တော့်လက်ထဲမှာပဲ ကျသွားတဲ့အဖြစ်ပါ။ ဒုတိယ ၁၉၆၅ ခုနှစ် နိုင်ငံတောင်ပိုင်းမှာ တိုက်ပွဲဝင်တုန်း ကြုံခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဗုံးချစ်ခဲ့ရသလို ဗုံးဒဏ်နှင့်ကျွန်တော်ဟာ လေထဲကို အဝေးကြီးမြောက်တက် လွင့်ထွက်သွားရတာပါပဲ။ ကံကောင်းချင်တော့ မြစ်ထဲကို ကျသွားတယ်။ ကံဆိုးချင်တော့ ခြေထောက်ကို ဗုံးဆံ့မှန်ပြီး ဒဏ်ရာရခဲ့တယ်။ ကံကောင်းတာက ဆေးရုံမှာ ခြောက်လပဲ တက်လိုက်ရတာပဲ။ ကျွန်တော့်ခြေထောက်ညာဘက်က ဘယ်ဘက်ထက် နည်းနည်းပိုရှည်ထွက်လာတာကို ဘယ်လိုပြောရမလဲ မသိဘူး”

ဒါပေမယ့် ကံကောင်းတယ်လို့ ဆိုမှာပါ။ သူဟာ ဒီဒဏ်ရာကြောင့် ၁၉၆၇ ခုနှစ်မှာ စစ်တပ်က ထွက်ခွင့်ရခဲ့တာပါပဲ။

သူဟာ တက္ကသိုလ်ကို ဆက်တက်ဖို့ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုပြင်ပြီး အထက်တန်းကျောင်းမှာ တစ်နှစ်ပိုနေရမယ့် အခြေအနေကို ရောက်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီအတူ ညီအစ်ကိုမောင်နှမ ခြောက်ယောက်ထဲက အကြီးဆုံးအစ်ကိုကြီး အနေနှင့် အငယ်တွေအားကျစရာ နမူနာစံပြ ဖြစ်ချင်စိတ်လည်း ပေါက်ခဲ့တာပါ။

“သူတို့မျက်လုံးတွေထဲကို ကြည့်လိုက်တော့ ၁၀၀ရည်မှန်းချက်ရယ်လို့ ဘာမှမရှိတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါဟာ စစ်ဆိုတာ လူတွေသေရုံကလွဲပြီး အကျိုးမဲ့ ဖြစ်စေခဲ့တဲ့ ပြယုဂ်လို့ပဲ ဆိုရပါမယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သူတို့အနေနှင့် ပညာရေးကို ရပ်မပစ်သင့်ဘူးလို့ ယူဆမိတယ်။ တကယ်လို့ ကျွန်တော်သာ တက္ကသိုလ်ဆက်

တက် ဖြစ်ခဲ့ရင် ညီ ညီမလေးတွေအတွက် နမူနာကောင်းဖြစ်မှာပဲလို့ ယုံကြည်ခဲ့ပါတယ်။ ထင်တဲ့အတိုင်း သူတို့ဟာ ကျွန်တော့်လမ်းကြောင်းနောက် လိုက်ခဲ့ကြတာပါပဲ”

ဘက်ဟာ ဟန့်ဦးအထက်တန်းစာမေးပွဲကို ထိပ်ဆုံးက အောင်ခဲ့ပြီး ဆိုဗီယက်က လိုမိုဆော့စ်တက္ကသိုလ်မှာ ရူပဗေဒနှင့် ပညာသင်ခွင့်ဆု ရရှိခဲ့ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ကံကြမ္မာရဲ့ မယုံနိုင်စရာကောင်းတဲ့ လှည့်ကွက်ကလေး ပေါ်လာပါတယ်။

သူဟာ အဖိုးတန်လှတဲ့ ပညာသင်ဆုရခဲ့သလို၊ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ယူဖို့ လမ်းပွင့်ခဲ့ခြင်းဟာ အနှစ်နှစ်အလလကြီးပမ်းမှုရဲ့ ရလဒ်မျှော်လင့်ချက်မှ လက်တွေ့ ဖြစ်လာတာပါ။ ဒါပေမယ့် သူက ပန်းတိုင်နားရောက်မှ လမ်းကြောင်းပြောင်းလိုက်ပါတယ်။

ပညာသင်ဆုကို သူ လက်လွှတ်လိုက်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူ့ဇနီးလောင်း ကောင်မလေးနှင့် ချစ်ကြိုက်မိခဲ့လို့ပါတဲ့။ ကဲ-

ပြီးတော့ သူ့ချစ်သူရဲ့ မိသားစုအသိုင်းအဝန်းဟာ နိုင်ငံရေးအရ လက်မခံနိုင်လောက်တဲ့ ပြင်သစ်ကပြားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကောင်မလေးရဲ့ ဆွေမျိုးတွေဆိုရင် ဗီယက်နမ်ကိုစွန့်ပြီး ပြင်သစ်ကို သွားနေနေကြပါပြီ။

ဒီအချက်က ဗီယက်နမ်မှာကျန်ခဲ့တဲ့ ကောင်မလေးနှင့် သူ့မိဘတွေကို ဝိုင်းပယ်ဒုက္ခပေးလောက်အောင် ခိုင်လုံနေစေခဲ့ပါတယ်။

ကျောင်းအုပ်ကြီးကလည်း ကောင်မလေးကို အဆက်မပြတ်ရင် နိုင်ငံခြား ပညာသင်သွားရမှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ရာဇသံ ပေးလိုက်ပါပြီ။

“ကျွန်တော်လည်း အချစ်မူးနေရာက ရူးတယ်ပဲဆိုချင်ဆို၊ ပညာသင်ဆုကို စွန့်လွှတ်ပြီး ကောင်မလေးနှင့် မိသားစု တွေ့ကြုံလာရမယ့်အန္တရာယ်တွေကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ဖို့ ဗီယက်နမ်မှာပဲနေတော့မယ်လို့ ပြတ်ပြတ်သားသား ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါတော့တော့တယ်”

ဒီလိုနှင့် ဘက်ဟာ ဆိုဗီယက်ကိုသွားမယ့်အစား ဟန့်ဦးမှ ကီလိုမီတာ ၈၀ ဝေးတဲ့ ဟာဘက်ပြည်နယ်က ဆောက်လုပ်ရေးတက္ကသိုလ်ကိုပဲ တက်ခဲ့တယ်။ လမ်းတံတားတည်ဆောက်ရေးမှာ တစ်ဘက်ကမ်းခတ်တဲ့ မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာဘွဲ့ ရယူနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်တို့ဟာ ဆင်းရဲတွင်းအနက်ဆုံးဘဝကို ရောက်နေလေတော့ တက္ကသိုလ်သွားဖို့ တစ်လ တစ်ဒေါ်လာတောင် အကုန်မခံနိုင်ဘူး။ အဝေးဆင့်နှစ်ဆယ်ယောက်ပဲ ပေးနိုင်တယ်။ ဒီတင် ကျွန်တော် လမ်းနှစ်ခွ ရွေးရပြန်ရော။ ပညာသင်မှုကို ကျောခိုင်းမလာ။ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ့်ဝမ်းစာ ကိုယ်ရှာစားမလာ။ ကျွန်တော်လည်း အထက်တန်းနောက်ဆုံးနှစ်ကကျောင်းသားတွေ စည်းရုံးပြီး ကျောင်းသားဟောင်းများအသင်းရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌလုပ်လိုက်တယ်။ နောက် နီးစပ်ရာတွေ ဆီက အလှူငွေ ကောက်တယ်။ ကံမကောင်းစွာနှင့် သုံးလစာလောက်ပဲ ရတယ်။ ဒါနှင့် အကြံတစ်မျိုးထပ်ထုတ်ပြီး ကျွန်တော်တို့နေတဲ့ နေရာနှင့် ကပ်နေတဲ့မြို့ထဲမှာ ငါးရှာဖို့ အဲဒီငွေနှင့် ငါးဖမ်းကိရိယာတွေ ဝယ်လိုက်တယ်။

“ငါးဖမ်းပိုက်တွေ၊ ငါးမျှားကြိုးတွေ၊ မြူးတွေပေါ့။ ကံကောင်းလို့ထင်ပါရဲ့။ တစ်နေ့တစ်နေ့ ရလိုက်တဲ့ ငါးတွေ၊ ပုစွန်တွေမှ ကိလို နှစ်ရာကျော်မယ်။ အံ့ဩဝမ်းသာစရာကြီးပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော်တို့က တစ်ဝက်ကို စားဖို့ယူ၊ ကျန်တာကို ရောင်းပြီး၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့် တခြားစားစရာတွေ ဝယ်လိုက်တယ်။ ဒီနည်းနှင့် ကျွန်တော်တို့ ရောင်းရင်းတစ်သိုက်ဟာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတံငါ သည်တွေ ဖြစ်ခဲ့ရပြီး၊ ကိုယ့်စရိတ် ကိုယ်ရှာ ကိုယ့်ဘွဲ့ ကိုယ့်ယူခဲ့ကြတာပဲ”

ဘွဲ့ရပြီးပြီးချင်းဆိုသလို ဘက်က ချစ်သူကောင်မလေးကို ယူလိုက်တယ်။

“နှစ်ဘက်စလုံးက ကျွန်တော်တို့ကို လက်မထပ်စေချင်ကြတာတော့ အမှန်ပဲ။ ကျွန်တော့်မိဘတွေက ကောင်မကလေးနှင့် သူမိဘတွေကို နိုင်ငံရေးအရ လက်ခံနိုင်စရာ မရှိလို့ဖြစ်ပြီး၊ သူမိဘတွေ ကျွန်တော့်ကို မယူစေချင်တာကတော့ ကျွန်တော်က ဆင်းရဲလို့ပါပဲ။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော့်မှာ ဘောင်းဘီတစ်စုံပဲ ရှိခဲ့တယ်။ ဖြစ်ချင်တာဖြစ်၊ ကျွန်တော်တို့က မခွဲနိုင်မခွာရက်အောင် ချစ်နေကြပြီဆိုတော့ မိဘတွေကို အမျိုးမျိုးအသနားခံ နားချရတော့တာပေါ့။ ဒီလိုနှင့် ကျွန်တော်တို့ လင်မယားဖြစ်ခဲ့ရော ဆိုပါတော့”

၁၉၇၃ ခုနှစ်အလှူငွေ သူတို့လက်ထပ်ပြီး ဘာ ကြာလိမ့်မလဲ။ ‘ဘက်’ကို ဟိုချိမင်းလမ်းမကြီးဖောက်ရာမှာ အင်ဂျင်နီယာအဖြစ်နှင့် စစ်တပ်က ပြန်ခေါ်တော့တာပဲ။

သူ့ဇနီးကလည်း ပထမဆုံးကိုယ်ဝန်နှင့်ဆိုတော့ စစ်တပ်တာဝန်ခံတွေ့ဆုံသွားပြီး၊ သူ့ကို စစ်မြေပြင် ရှေ့တန်းစခန်းကိုပို့ပြီး စစ်မတိုက်ခိုင်းဖို့ သွားတောင်းပန် အသနားခံမိတယ်။

လမ်းဖောက်လုပ်ရေး စစ်တာဝန်ခံတွေက-

“ဒီလိုဆိုရင် မင်းစကားက တို့ ပြင်သစ်တွေကို ဆန့်ကျင်မတိုက်ခိုက်ရဘူး။ အမေရိကန်ရန်ကို မခုခံရတော့ဘူးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပေါ့” ဆိုပြီး ခေါင်းခါလွတ်လိုက်တယ်။

ဒါနှင့် ‘ဘက်’ကလည်း စစ်တပ်က မိုင်ပေါင်းများစွာ လမ်းဖောက်တံတားဆောက်စီမံကိန်းမှာ သုံးနှစ်လုံးလုံး အမှုထမ်းခဲ့ရတယ်။

၁၉၇၆ ခုနှစ်ကျတော့ တပ်က ပြန်ထွက်ခွင့်ရခဲ့ပြီး ကုန်းလမ်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတတ်သင်သိပ္ပံမှာ ၁၉၈၅ ခုနှစ်အထိ ၉ နှစ် ဆရာဝင်လုပ်ခဲ့ရပြန်တယ်။

“ကျွန်တော်တို့ဟာ မွဲပြာကျတုန်းမို့ ကိုယ်ပိုင်အိမ်မရှိဘဲ အိမ်ငှားနေခဲ့ရတယ်။ ဒီကြားထဲ ဗူးလေးရာ ဖရုံဆင့်ဆိုသလို သမီးဦးလေးဟာ သွေးကင်ဆာရခဲ့ပြီး နှစ်နှစ်အရွယ် ၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာ ဆုံးသွားပြန်တယ်။ ဒီအပြင် ဘဝတက်လမ်းဟာလည်း ရိုက်ချိုးခံခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ဒေါက်တာဘွဲ့ယူဖို့ ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲကို အမှတ်ပြည့်အောင်ခဲ့ပေမယ့်- ကျွန်တော့်အထက်အရာရှိက ထောက်ခံချက်မပေးခဲ့ဘူးလေ”

ရှောင်ပိတ်ပြီး အထောင်းချည်းခံနေခဲ့ရတဲ့ ဘက်တို့လင်မယားဟာ စားဝတ်နေရေးချောင်လည်အောင် ထွက်ပေါက်ရှာမှဖြစ်တော့မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ အပိုင်ငွေရမယ့် အလုပ်ကို ထပ်ရှာဖို့ကြိုးပြီး ၁၉၈၄ ခုနှစ်ကုန်မှာ မြို့တော်ဆောက်လုပ်ရေးကော်မတီနှင့် ဆက်သွယ်ဝင်လုပ်ခဲ့တယ်။

ဒီကြားထဲမှာ ဘက်က ဒီလိုတွေးမိတယ်။

ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံတွေရဲ့ စီးပွားရေးစီမံကိန်းတွေဟာ မအောင်မြင်ဘဲ ဗုန်းဗုန်းလဲကုန်ကြပြီ။ ဒါနှင့်အမျှ ဆိုဗီယက်ဟာ ဗီယက်နမ်ကို စီးပွားရေးအကူအညီတွေ ဆက်မပေးနိုင်တော့ဘဲ ရပ်ပစ်ရတော့မယ်။

‘ဒါဆို ငါ အသက်ဆက်ဖို့ ဘာဆက်လုပ်မလဲ’

“၁၉၇၉ ခုနှစ်ကစပြီး ကျွန်တော်ဟာ လွတ်လပ်တဲ့ဈေးကွက်စီးပွားရေးဝါဒဆိုင်ရာ သီဝရီတွေကို လေ့လာနေခဲ့ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်အစိုးရဟာ စီးပွားရေးအရ

ဒီလမ်းကြောင်းကို တစ်နေ့လိုက်ရမှာပဲလို့ တွက်မိလိုက်တယ်။ မြို့တော်ဆောက်လုပ်
ရေး ကော်မတီကထွက်ပြီး နောက်တစ်နှစ်မှာပဲ ကျွန်တော်ဟာ အမျိုးသားမူပိုင်
လျှောက်ထားရေးရုံးနှင့်ပေါင်းပြီး ပထမဆုံး အစိုးရအတိုင်ပင်ခံကုမ္ပဏီကို တည်
ထောင်လိုက်တယ်”

တကယ်လို့သာ ဗီယက်နမ်အစိုးရက နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေကို ဖွင့်
ပေးပြီး လွတ်လပ်တဲ့ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးမယ်ဆိုရင် သူနှင့်
ပုဂ္ဂလိကတွေကြားမှာ အစီအစဉ်ညှိနှိုင်းရေးသမား ကြားခံလူတွေ လိုလာမယ်
ထင်လို့ပါပဲ။

“ပြီးတော့ ကျွန်တော့်ရဲ့အင်ဗက်စတစ်ပံကုမ္ပဏီဖွင့်ပွဲကို သံတမန် ၂၇
ယောက်ကို ဖိတ်ခဲ့တယ်။ အလုပ်ဖြစ်အောင် အပြင်းအထန်ကြိုးစားခဲ့တယ်။ ကံ
မလိုက်သေးတော့လည်း အစိုးရအဖွဲ့ထဲက ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ကျွန်တော့်ခြေလှမ်းကို
နားမလည်ခဲ့ကြဘူး။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော့်ကုမ္ပဏီကို ပိတ်ခိုင်းလိုက်တယ်။
ကံထချင်လို့ ပေါ်လစီဗျူရီ (နိုင်ငံရေးမှူး) တစ်ယောက်ကို ချဉ်းကပ်ပြီး လုပ်ငန်း
သဘောတွေရှင်းပြခဲ့ရာက သူတို့ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပြန်စဉ်းစားပေးဖို့ တောင်း
ပန်ခဲ့တယ်။ ဒီလိုနှင့် ‘အစ်ဗက်စတစ်ပံ ပြန်ဖွင့်စေ’လို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြတယ်။

“ဒီအခါ အမျိုးသားမူပိုင်ရုံးအစား အမျိုးသားသိပ္ပံအကယ်ဒမီနှင့် သွားတဲ့ခွဲ
ရာက ငွေရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ကို တည်ထောင်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေး
မှိုးလေဝသကိုကြည့်ပြီး လှုပ်ရှားခဲ့ရတာပါ။

“ကုမ္ပဏီဟာ စကတည်းက အရှိန်ရခဲ့သလို တစ်နေ့တခြား အင်အား
တောင့်သထက်တောင့်လာတယ်ဆိုရမှာပဲ။ ဘက်တစ်ခုက ဒေါ်လာ ခုနစ်ထောင်
ချေးပြီး ဖွင့်လိုက်တာဟာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်ထဲအရောက်မှာ ကျွန်တော့်ဇနီးကို မင်္ဂလာ
သက်တမ်း နှစ်ဆယ်ပြည့် နှစ်ပတ်လည်အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် အိမ်သစ်တစ်လုံးဝယ်
ပြီး လက်ဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့တာသာကြည့်တော့။ အံ့ဩဝမ်းသာသွားတဲ့ မိန်းမကို
လည်း လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ်နှစ်ဆယ်က ကျွန်တော့်ကို အရဲကိုးစွန့်စားပြီး လက်ထပ်ခဲ့
တဲ့အကျိုးပဲလို့ ကျေးဇူးတင်စကားလည်း ပြောမိခဲ့တယ်”

လုပ်ငန်းလုမ်ရာမှာ ကြိုတင်လာဘ်မြင်ပြီး လက်ဦးမှုယူတတ်တာဟာ ဘက်
အောင်မြင်မှုရဲ့ သော့ချက်ပါပဲ။

“ကျွန်တော့်ရည်မှန်းချက်က ကုမ္ပဏီအလုပ်သမားတွေနှင့် စီးပွားပက်တွေ
ချမ်းသာအောင်လုပ်ပေးဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဝန်ထမ်းတွေရဲ့လစာဟာ
အနိမ့်ဆုံးအစောင့်တွေတောင် တစ်လကို အမေရိကန်ဒေါ်လာ ငါးရာ ရနေပါပြီ။
ကျွန်တော် အိုးမဲ့အိမ်မဲ့နေခဲ့ရတဲ့ဘဝကို သတိရတိုင်း ကိုယ့်လူတွေ ကိုယ့်လို
တစ်ယောက်မှမဖြစ်စေရဘူးလို့ ရဲရဲကြီး အာမခံချင်တယ်”

“ကျွန်တော့်အတွက် တွန်းအားနောက်တစ်ခုကတော့ သားနှစ်ယောက်ကို
ပညာကျော်တွေဖြစ်အောင် သေသေချာချာ ဖန်တီးပေးဖို့ပါပဲ။ ဒါမှလည်း သူတို့
ဟာ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတိုးတက်ရေးအတွက် ကျေးဇူးတုံ့ပြန်နိုင်မှာ မဟုတ်လား။

“ကျွန်တော် ယူကျုံးမရအဖြစ်ဆုံး နှစ်ခုရှိတယ်။ တစ်ခုက အဖေဖေမျှာ
ဆင်းဆင်းရဲရဲနှင့် ဘဝဆုံးခဲ့ရတာ၊ ကျွန်တော့်ကို ပညာသင်ပေးခဲ့တာတွေ ပြန်ပြီး
ကျေးဇူးဆပ်ခွင့်မရတော့တာကိုပဲ။ ပြီးတော့ ကျွန်တော့်တို့ လိုတရနေပြီဆိုတဲ့
အချိန်မှာ သွားလေသူသမီးလေးအတွက် ပျော်ရွှင်သာယာမှုတွေ ဘာမှ ပေးခွင့်
မရှိတော့လို့ပါပဲ”

ဘက်အနေနှင့် ဗီယက်နမ်လူငယ် မျိုးဆက်သစ်လေးတွေကို ခုလို အမှာ
စကားလက်ဆောင် ပါးခဲ့ပါသေးတယ်။

“လူငယ်တွေဟာ ကိုယ့်နိုင်ငံ ကိုယ့်လူမျိုးကို မြတ်မြတ်နိုးနိုး တန်ဖိုးထား
ပါ။ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်ပြီး ရုပ်ဝတ္ထုကြွယ်ဝချမ်းသာရေးနောက်ချည်းပဲ မလိုက်
ကြပါနှင့်”တဲ့။

ဒီစကားတွေကို သူ့ရင်ထဲက နှစ်နှစ်ကာကာ ပြောခဲ့တာလို့ ကျွန်တော်
ခံစားရပါတယ်။

သူဟာ ပြည့်ဝတဲ့ဒဿနပေါ်မှာ အခြေခံပြီး ‘ရုပ်ဝတ္ထုဆိုင်ရာချမ်းသာမှု
သက်သက်ဟာ အဓိပ္ပာယ်မရှိဘူး’လို့ စစ်မှန်စွာ ယုံကြည်ပါတယ်။

“လူငယ်တွေအနေနှင့် ရိုးသားမှုကို တန်ဖိုးထားရမှာ ဖြစ်တယ်။ တခြားလူ
တွေဆီက ပညာယူဖို့လည်းလိုအပ်ကြောင်း နားလည်ရမှာဖြစ်ပြီး၊ သူတို့ဘယ်
အခြေပဲရောက်နေရောက်နေ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် စွမ်းအားတွေကို အမြင့်မားဆုံး
ထုတ်ဖော်ပြသရပါလိမ့်မယ်”

ဘေးနှစ်ဘက်မှာ သစ်ပင်တွေ အစီအရိစိုက်ထားတဲ့ ဟန့်ငြင်းလမ်းမကြီး
ပေါ်မှာရှိတဲ့ ဘက်ရဲ့ ငွေကြေးမြုပ်နှံမှု အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ရုံးခန်းတည်ရာ အပြင်
ရောင်တိုက်ငယ်လေး အပေါ်ဆုံးထပ်လှေကားပေါ်က ဆင်းလာရင်းနှင့် ဘက်ရဲ့
စွမ်းရည်သတ္တိတွေ၊ ခွန်အားဗလတွေ ကျွန်တော့်ကိုယ်ထံ တဖြည်းဖြည်းနိမ့်
လာတယ်လို့ ထင်မြင်ခံစားမိရပါကြောင်း။

အင်ဒိုနီးရှား

ဒေါက်တာနို အန်ဝါဟာရ်
DR NONO ANWAR MAKARIM

တည်ထောင်သူနှင့် အဖွဲ့ဝင်
မက်ကရင်းနှင့် တိုင်ရာ အက်စ်

နိုနိုအန်ဝါမက္ကရင်းသည် မက်ကရင်းနှင့်
တိုင်ရာကုမ္ပဏီကို တည်ထောင်သူ နှင့် အင်ဒိုနီးရှား၏
ထိပ်တန်းရှေ့နေတစ်ဦး ဖြစ်၏။

ဒေါက်တာ နိုနို အန်ဝါ မက်ကရင်း

ကျွန်တော်ဟာ နိုနို ဘဝဇာတ်ကြောင်းကိုသိတာ နှစ်ပေါင်း နှစ်ဆယ် နီးပါးရှိခဲ့ပေမယ့် သူနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်တွေ့တော့မှပဲ မသိတာတွေ အများကြီး ကျန်သေးမှန်း နားလည်ရပါတော့တယ်။

သူဟာ နယူးယောက်မှာနေနေရာက ဂျပန်တာကိုပြန်လာခိုက် သူ့ အိမ်ခြံထဲမှာ ညစာစားရင်း တွေ့ကြုံရတာဖြစ်ပါတယ်။

နိုနိုဟာ တစ်ဘက်သားကို ဆွဲအားကောင်းသလို၊ သူလုပ်လိုက်ရင် မဖြစ်တာ ရယ်လို့ မရှိသလောက်ပါပဲ။

သူဟာ လူကောင်သေးပြီး အပေါင်းအသင်းနည်းပေမယ့်၊ တကယ်တမ်း စကားပြောကြည့်ရင် ပွင့်လင်းခင်မင်စရာကောင်းတာ တွေ့ရမှာပါ။

နိုနိုကို ၁၉၃၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်က သားသုံးယောက်၊ သမီးတစ်ယောက်ရှိတဲ့ မိသားစုမှာ အကြီးဆုံးအဖြစ် မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။

နိုနိုက ရှေ့နေဖြစ်လာသလို၊ ချေဒါက အင်ဂျင်နီယာ၊ ဇက်ကီက တပ်မတော်အရာရှိဖြစ်ပြီး၊ ညီမငယ်အာမာကတော့ ဆရာဝန်ပါ။ သူတို့ညီအစ်ကို မောင်နှမတွေဟာ ဘွဲ့အသီးသီးကို ဥရောပ၊ ဒါမှမဟုတ် အမေရိကန်က ရခဲ့ကြတာချည်းပါပဲ။

နိုနိုဟာ ဂျာဗားကျွန်းမြောက်ပိုင်း စိကာလွန်ဂန် (ပါတိတ်အထည်တွေ အတွက် နာမည်ကျော်ကြားတဲ့မြို့) ဇာတိ ဖြစ်ပါတယ်။

“ငယ်ငယ်တုန်းက ကျွန်တော်တို့အိမ်မှာ ပါတိတ်ဒီဇိုင်းတွေဆွဲနေတဲ့ အလုပ် သမားတွေနှင့် မပြတ်ပါဘူး။ ဖရောင်းပူပူနှင့် အဝတ်ဖြူပေါ် ဒီဇိုင်းတွေဆွဲ၊

တတုဆေးတွေရောထားတဲ့ အရည်ထိ စိမ်းနှင့် ပါတိတ်ထည်တွေ ထုတ်လုပ်ရတာ ပါ။ နောက်ပိုင်း ဥပဒေသင်တန်းတွေတက်ခဲ့ရာက အိုင်စီအိုင်ကုမ္ပဏီဟာ ကျွန်တော် အမှုသည်တွေ ဖြစ်လာပါရော။ ဒီနာမည်နှင့် ငါ ရင်းနှီးပြီးသားပါလို့ အောက်မေ့ တာ။ လက်စသတ်တော့ ကလေးဘဝကတည်းက နေ့တိုင်းတွေ့ခဲ့ရတာကိုး။ အရောင်ဆိုးဆေးမှုန့်တွေ၊ အရောင်နမူနာစာအုပ်တွေမှာ လေဘယ်လ်တ်ဆိပ် အနေနှင့် အမြဲပါနေကျပဲကိုး”

နိနိအဖေ အန်ဝါမက်ကရင်းဟာလည်း လက်အောက်ခံလိုဖို့နီဘဝ ကတည်းက တက္ကသိုလ်တက်ခဲ့ရတဲ့ ရှားပါး အင်ဒိုနီးရှားတိုင်းရင်းသားတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ ဂျကာတာက ဥပဒေဘွဲ့ ရခဲ့သူပါ။

အန်ဝါဟာ အာရပ်နယ်ဝင် လူကုထံဆွေကြီးမျိုးကြီး ဆာလ်မာနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သလို၊ ဆာလ်မာရဲ့အဘိုးဟာ ဂျာဗားကျွန်းပိုင်ဘုရင်ကြီးနှင့် ညီအစ်ကို လို ရင်းနှီးခဲ့ပါသတဲ့။

“ငွေနှင့်ပတ်သက်လို့ ကရုဏီကံဖို့၊ တန်ဖိုးထားဖို့ဆိုတာတွေကို အဖေဆီ က သင်ကြားခဲ့ရပါတယ်။ အဖေကတော့ အိမ်တွင်းရေးကျွမ်းပြီး သူ့ဆီက ခေါင်း ဆောင်မှုအရည်အသွေးတွေနှင့် စိတ်ဓာတ်မြင့်မားမှု၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး အတတ်ပညာတွေ တတ်ခဲ့တယ်ဆိုရမှာပဲ” လို့ ဖွင့်ဟခဲ့ပါတယ်။

“အဖေဟာ ဂျပန်ခေတ်လို ခေတ်ဆိုးခေတ်ကြပ်ကြီးထဲမှာတောင် ဖြိုနေ အမျိုးသမီးထုကို ခေါင်းဆောင်ပြီး ပန်းခြံထဲမှာ မီးထွန်းပွဲ လှည့်လည်ခဲ့သေးတယ်။ ဒါကိုထောက်လို့ အဖေဟာ မိခင်ကောင်း၊ ဓနိုးကောင်းတစ်ယောက်သာမကဘဲ ထူးခြားတဲ့အရည်အသွေးရှိတဲ့ အမျိုးသမီးမှန်း ကျွန်တော် ငယ်ငယ်ကတည်းက သိခဲ့ရပါတယ်”

သူ့အဖေဟာ ယောက္ခမကြီးရဲ့ လက်ငုတ်လက်ရင်း ပါတိတ်လုပ်ငန်းကို ဝင်လုပ်နိုင်ပေမယ့် မလုပ်ဘဲနှင့် သီးခြားကုမ္ပဏီတစ်ခုကို စွန့်စွန့်စားစား ထောင် ခဲ့ပါတယ်။

နာမည်က ‘မက်ဆာလီနီ’တဲ့။ မက်ကရင်း၊ ဆဲလ်မာ၊ နိနိဆိုတဲ့ သူတို့သား အမိသားအဖ သုံးယောက်နာမည်ကို ပေါင်းပြီးမှည့်ခဲ့တာပါ။

ပြီးတော့ ချည်ထည်လက်ကိုင်ပုဝါတွေ ထုတ်ခဲ့ပါတယ်။ ခုထိ ဒီလုပ်ငန်း ဟာ အသေးထား၊ မိသားစုလုပ်ငန်းလေးအဖြစ်နှင့် ရှိနေတုန်းပါ။

နိနိဟာ ငယ်ရွယ်စဉ် ကျောင်းသားဘဝက ဒတ်ချီစကား၊ ဘဟာဆာ အင်ဒိုနီးရှားစကား၊ ဂျာဗားကျွန်းသားစကားတွေကို မွတ်နေအောင် တတ်ခဲ့ပါ တယ်။

ပညာရေးက နိနိဘဝမှာ အဓိက ဖြစ်လာပါတယ်။

သူ့ လေးတန်းနှစ်မှာ ပက်ကာလွန်ဂန်ကနေ ဂျကာတာကို တစ်အိမ်လုံး ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကြပါတယ်။

သူ့အဖေကတော့ အလုပ်လုပ်ရင်း ညကျောင်းတက် အားချိန်ရယ်လို့မရှိ တော့ဘူး။ အလုပ်ပြီးအလုပ် အလုပ်နှင့်လက်နှင့် မပြတ်တမ်းပါပဲ။ အချိန်မရွေး သူ့ကိုကြည့်လိုက်ရင် တစ်ခုခုလုပ်နေတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ညသန်းခေါင်တိုင်ခါနီးမှ နိနိဟာ သူ့အဖေနား ကပ်ခွင့်ရပါတော့တယ်။

“အဲဒီတော့မှ အဖေနှင့်ကျွန်တော် အနုပညာ၊ သမိုင်း၊ နိုင်ငံရေး၊ ယဉ်ကျေး မှုတွေအကြောင်း အကြာကြီး ထိုင်ပြောဖြစ်ကြပါတော့တယ်။ တကယ်တော့ အဖေဟာ အနုပညာသမားသာဖြစ်သင့်ပြီး လုပ်ငန်းရှင်ဘဝနှင့် မကိုက်ပါဘူး။ သူဟာ အတွင်းစိတ်သရုပ်ဖော်ဝါဒနှင့် ပန်းချီတွေ ဆွဲမယ်။ ဒတ်ချီ ကဗျာတွေ ရွတ်မယ်။ သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း ရေးတယ်”

“ကျွန်တော် ကလေးဘဝက ရွံ့ရပ် ဆင်တွေမြင်းတွေ လုပ်ပေးသေးတယ်”

နိနိ ငယ်ငယ်က ဂျကာတာက ဒတ်ချီကျောင်းမှာ တက်ခဲ့ရတယ်။ မူလ တန်းအောင်ပြီးနောက်ကျတော့ စာညွှလာတယ်။ ဒါပေမယ့် တန်းမြင့်ကျောင်း ထွက်စာမေးပွဲကျတာကို ဝမ်းသာအားရ ပြန်ပြောခဲ့တဲ့လူစား။

သူ့မိဘတွေနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးက ငယ်သေးလို့ စာထဲစိတ်မပါတာ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ မှတ်ချက်ချခဲ့ကြပါတယ်။

သူ့အဖေက သူ့ စာကြိုးစားရင် လိုင်ဒင်က ဥပဒေပညာသင်ကျောင်းမှာ ထားပေးမယ်လို့ ကတိပေးခဲ့ရာက သူ စာတော်လာရပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဒတ်ချီအစိုးရနှင့် အင်ဒိုနီးရှားတွေ အိရီယန်အနောက်ပိုင်းမှာ ၈ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ပဋိပက္ခက အဲဒီ အစီအစဉ်ကိုတားဆီးခဲ့တာနှင့် နိနိလည်း အင်ဒိုနီးရှား တက္ကသိုလ်က ဥပဒေဘွဲ့ပဲ ယူခဲ့ရတော့တယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ ဒတ်ချီကျောင်းတွေက ကျောင်းသားအများစုဟာ နယ်သာ လန်ကို ပညာဆက်သင်ဖို့ သွားကြတာ ခေတ်စားနေပါတယ်။

“ခေတ်ပညာတတ် အင်ဒိုနီးရှားတွေကိုတွေ့တော့မှ ကျွန်တော့် လွှတ်
မြောက်လိုစိတ်တွေ နိုးကြားလာတော့တာပါပဲ”

ဒီလိုနှင့် ၁၉၅၈ ခုနှစ်ကစပြီး အင်ဒိုနီးရှားတက္ကသိုလ်မှာ ဥပဒေပညာသင်
လိုက်တာ ၁၉၇၃ ခုနှစ်ကျမှပဲ ရှေ့နေဘွဲ့ရပါတော့တယ်။ ၁၁ နှစ်ကြီးများတော့
ကြာသွားရတဲ့အကြောင်းက တိုးတက်တဲ့ကျောင်းသားတွေနှင့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှား
တွေမှာ ဝင်ပါခဲ့လို့ပါတဲ့။

ဒီကြားထဲမှာ နိနိဟာ အင်ဒိုနီးရှားကျောင်းသားများ သတင်းစာသမဂ္ဂရဲ့
ဗဟိုကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

ဆူကာနိုကို ဖြုတ်ချခဲ့ရာမှာ အင်ဒိုနီးရှားစစ်တပ်သာမက တက္ကသိုလ်
ကျောင်းသားတွေ ထောင်သောင်းချီပြီး အင်အားပြခဲ့တာလည်း ပါတယ်လို့ သမိုင်း
ပညာရှင်အများအပြားက ဆိုပါတယ်။

နိနိက ကျောင်းသားတပ်ဦးခေါင်းဆောင်တွေနှင့် လက်တွဲတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့
ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ၁၉၆၇ ခုနှစ်မှာ သူတို့ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေကို
ပါလီမန်အဖွဲ့ဝင်တွေအဖြစ် နေရာပေးခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

မကြာခင်မှာ ပါလီမန်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်နှင့် သူ့ဘဝ သိပ်မအပ်စပ်တာကို
တွေ့လာပြီး၊ သူတည်ထောင်ရတဲ့ ‘တို့နေ့စဉ်’ သတင်းစာကြီးကိုပဲ လုံးပမ်းနေ
ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ သူဟာ အပိတ်ခံရတဲ့ ပီ အက်စ် အိုင် ပါတီခေါင်းဆောင်
တစ်ဦးရဲ့ သမီးဖြစ်တဲ့ အက်တီကာ အဲလ်ဂါဒရီနှင့် လက်ဆက်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်က အယ်ဒီတာချုပ်၊ သူက အမျိုးသမီးသတင်းထောက်ဆိုတော့
ဘယ်ပြေးလွတ်ပါတော့မလဲ”

၁၉၆၉ ခုနှစ်မှာ အက်တီကာက ဩစတေးလျပညာသင်သွားဖို့ တိတ်တိတ်
လေးလျှောက်ခဲ့တာကို နိနိ သိသွားပါတယ်။

“သူ ရှိတော့မှာမဟုတ်ဘူးဆိုမှ သူ့ကို သံယောဇဉ်ကြီးမားမိတဲ့ ဝေဒနာ
တွေက ပွင့်ထွက်လာသလို၊ ယုံကြည်တာချင်းတူတဲ့ လူချင်းကွဲမယ့်အစား လက်တွဲ
သင့်တဲ့အကြောင်းနှင့် မင်းမရှိရင် ကိုယ်မဖြစ်ဘူးဆိုတဲ့အပြောမျိုးပြောပြီး ချစ်ခွင့်
တောင်းခဲ့မိတာပါပဲ။ နောက်တစ်ဆင့်တက်တော့ လက်ထပ်ခွင့်ပေါ့”

ဒီအတွင်းမှာပဲ ဂျာမန်ဖောင်ဒေးရှင်းတစ်ခုက ပြိုင်ပွဲလုပ်တာ နိနိ ပထမဆုံး
ဆွတ်ခူးလိုက်တယ်။ ဆုအနေနှင့် ဂျာမန်ကို အခမဲ့သွားလည်ပြီး ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခု
ကို နှစ်ပတ်ကြာ တက်ရတာပဲ။

သူ့ဂျာနာတာပြန်ရောက်တော့ လူမှုစီးပွားရေး သုတေသန၊ သတင်းနှင့်
ပညာရေးအဖွဲ့ (LP 3ES) မှာ ဘရိတ်ဗတ် ဒါရိုက်တာ (breakfast director)
ဝင်လုပ်ဖို့ ကမ်းလှမ်းလာတယ်။ နိနိက သူ့သတင်းစာမှာ အယ်ဒီတာအလုပ်
မပျက်စေတဲ့အတွက် လက်ခံလိုက်ပါတယ်။

“ကျွန်တော် အယ်လ် ပီ သရိုး အိမ်အက်စ်မှာ ပါဝင်ခဲ့ရတာဟာ ကံထူး
တယ် ဆိုရမှာပဲ။ အမေရိက ကာလီဖိုးနီးယားတက္ကသိုလ်က စီးပွားရေးပါရဂူဘွဲ့
ရခဲ့ကြတဲ့ အင်ဒိုနီးရှားပညာရှင်တွေအဖွဲ့နှင့် ပထမဆုံး တွေ့ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။
သူတို့ဟာ အဲဒီအချိန်က အင်ဒိုနီးရှားစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့်ပတ်သက်လို့
မူဝါဒတွေ လုပ်ငန်းစဉ်တွေ၊ စည်းကမ်းချက်တွေ အစပျိုးချမှတ်ပေးခဲ့သူတွေပါပဲ။
သူတို့နှင့် တွေ့လိုက်မှုက ကျွန်တော့်အနာဂတ်ပညာရေးကို ပုံဖော်ပေးနိုင်ခဲ့ပါ
တယ်”

၁၉၇၃ မှာ နိနိဟာ LP 3ES ကိုရော၊ သူပိုင် ဟာရီယန် ကမ်း သတင်းစာ
ကိုပါ ကျောခိုင်းလိုက်ပါတယ်။ သူက ဟားဗတ်ပင်မဌာန နိုင်ငံတကာရေးရာဌာန
မှာ သူတို့နှင့် တစ်နှစ်လောက် လက်တွဲဆောင်ရွက်ဖို့ ဖိတ်ခေါ်မှုကို လက်ခံရရှိ
ခဲ့ပါတယ်။

သူက အဲဒီဖိတ်ခေါ်ချက်ကို လက်ခံလိုက်ပါတယ်။ သူ့စနိုးနှင့်အတူ အမေ
ရိကကို သွားခွင့်ရပြီး၊ လုပ်ငန်းတာဝန်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း ဟားဘတ်တက္ကသိုလ်မှာ
ဥပဒေဘွဲ့ ယူခွင့်ရမယ်ဆိုတဲ့ သဘောတူညီချက်ကြောင့်ပါ။

၁၉၇၈ ခုနှစ်မှာ နိနိဟာ မက်ဆာချူးဆက်ပြည်နယ်က ကင်းဘရစ်ချ်မြို့မှာ
နေပြီး အလုပ်တာဝန်ထမ်းဆောင်ရင်း၊ ဥပဒေပညာရှင် LL.M ဘွဲ့နှင့် တရား
စီရင်ရေးသိပ္ပံပညာ ဒေါက်တာဘွဲ့ (SJD) တွေကို ဟားဘတ်ဥပဒေသင်
တက္ကသိုလ်က အရယူနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော် အမေရိကမှ ပြန်လာတော့ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်ရဲ့
စကားအရ ကျွန်တော့်ကို အမေရိကကိုပို့လိုက်တာဟာ ထိပ်တန်းစစ်အရာရှိကြီး

လည်ပြန် သတင်းအကြောင်းအရာတစ်ခုလည်းဖြစ်တဲ့ ယောကျ်ားကြီး အိမ်ထဲ
ဖြစ်ကြောင်း သိလိုက်ရပါတော့တယ်။ စင်စစ်တော့ ကျွန်တော့်ကို ယဉ်ယဉ်လေး
နှင့် ပညာသားပါပဲ။ ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခဲ့တာပါပဲ။ ကျွန်တော်ဟာ နိုင်ငံခြားသား
တွေအလယ်မှာ စိန်ခေါ်ခံရတဲ့ဘဝနှင့် အသုံးဝင်လှတဲ့အချိန်တွေကို ပြုန်းဖမ်းမသိ
သွားပြန်ရတာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် အမေရိကကိုရောက်ပြီး ကြောက်လ
အကြာမှာ ကျွန်တော့်သတင်းစာကို ပိတ်ပစ်လိုက်တာက သူ့ယေချင်းစကားမှန်
ကြောင်း သက်သေပြခဲ့တာပါကလား။”

နီနီဟာ ကျွန်တော့်ကိုပြန်ရောက်တဲ့အခါ ‘အက်ဒနန် ဘွယ်နန်း နာဆူရှင်း
မှန်စွာ’ ဆိုတဲ့ ရှေ့နေအဖွဲ့ထဲ ဝင်ခဲ့ပါတယ်။

“ဘွယ်နန်းနှင့် ကျွန်တော်ဟာ ၁၉၆၆ ခုနှစ် ဆူကာနိုဖြတ်ချရေး ကျောင်း
သား လှုပ်ရှားမှုတွေကတည်းက ရင်းနှီးခဲ့တာပါ။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်နှင့်လည်း
ဆွေနှီးနှီးစပ် တော်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ သတ္တိပြောင်မြောက်မှုတွေကိုလည်း လေးစား
ခဲ့ရပါတယ်။”

နှစ်နှစ်အကြာတော့ နီနီနှင့် ဟားဘတ်ဥပဒေကျောင်းတက်ဖက် ဖရန်ခံ
တိုင်ရာ ဆူးပစ်တိုဟာ ‘မက်ကရင်းမံနှင့်တိုင်ရာ အတိုင်ပင်ခံကုမ္ပဏီ’ကို တည်
ထောင်ခဲ့ပါတော့တယ်။

ခုဆိုရင် အင်ဒိုနီးရှား တရားရေးလောကရဲ့ အဓိကရှေ့နေလုပ်ငန်းကြီး
သုံးခုထဲက တစ်ခု ဖြစ်နေပါပြီ။

နီနီကိုယ်တိုင်ဟာ အင်ဒိုနီးရှားမှာ အအောင်မြင်ဆုံး၊ အကျော်ကြားဆုံး
ရှေ့နေဆိုတာ သံသယဝင်စရာ မလိုပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူ့ကို ဩစတေးလျက
မှာမည်ကြီး ပညာတတ်တစ်ယောက်က ‘လက်ယာဝါဒီအသစ်’လို့ ကင်ပွန်းတပ်
လိုက်တာကိုတော့ လျှောင်ရယ်ရယ်ခဲ့ပါတယ်။

“အောင်မြင်ရေးရဲ့ အခြေခံအင်အားတွေအနေနှင့် အရေးကြီးဆုံး လုပ်
သင့်တယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တာတော့ ကစားပွဲကိုသာ စိတ်စူးစိုက်ပြီး၊ ဆုတံဆိပ်
တွေအပေါ်မှာ အာရုံမထားဖို့ပဲ။”

“ဒီအယူအဆကို ကျွန်တော် ဆယ့်သုံးလေးနှစ်အရွယ် စာတွေကိုအဖူး
အဖူး စဖတ်တုန်းက အမှေအတန်စင်က ယူရိုစလပ်စိတ်ပညာရှင် မာတင်ကော့ဂျီ

ရေးတဲ့ ‘ဘဝစာအုပ်’ဆိုတဲ့အထဲက ရခဲ့တာပါ။ စာအုပ်မှာမည်က ဆယ်ကျော်သက်
တွေအတွက် လေးနေလေတော့ အသက်ပါပါနှင့် မဆွဲဆောင်နိုင်ခဲ့ဘူးပေါ့။
စာအုပ်ရဲ့ တစ်ခုတည်းသတင်းပေးချက်ကလည်း အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော့်အတွက်
အဓိပ္ပာယ် ဘာမှမရှိလှဘူး။ ‘တစ်ခုတစ်ခုကို အသည်းအသန်လိုချင်ရင် ရယူနိုင်
တဲ့နေရာကိုရောက်အောင် သင်ကိုယ်တိုင် လုပ်ပါ။ မရခဲ့ရင်လည်း အရေးမကြီး
ဘူးဆိုတာ တွေ့လာပါလိမ့်မယ်’တဲ့။

“ဘဝမှာ အနေကြာလာတော့မှ ကော့ဂျီ ဘာကိုဆိုလိုတယ်ဆိုတာ အကြံ
တကြီး နားလည်ရတော့တာကိုး။ ရယူလိုမှုအတွက် လူတစ်ယောက်ဟာ ပြင်ဆင်
မှုတွေ လုပ်ရတယ်။ ဒီဂရီတစ်ခုကို ရရှိလည်း အစီအစဉ်ချပြီး ကြိုးစားရတယ်။
ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုတွေ မှန်မှန်ကန်ကန်လုပ်ပြီးတာနှင့် အဲဒီအလုပ်ထဲမှာ စူးနစ်
မြှုပ်ဝင်သွားရာက ဆန္ဒလိုအင်ကို အလိုလိုမေ့သွားတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကိုယ်လို
ချင်တာ ရတယ်မရဘူးဆိုတာ ဘာမှ အရေးမပါတော့ဘူးလေ။ ဘာကြောင့်လဲဆို
တော့ ပြင်ဆင်မှုတွေလုပ်နေရတဲ့အထဲမှာပဲ လုံးလုံးလျားလျားပျော်မွေ့နေလို့
ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါနှင့်အမျှ ကျွန်တော်တို့ဟာ မလိုချင်တော့ဘူးဆိုတဲ့ အခြေအနေ
ကို ဆိုက်သွားတတ်ပါသေးတယ်။ အောင်မြင်မှုဆိုတာဟာလည်း ပြင်ဆင်မှုတွေကို
ကျေကျေနပ်နပ်လုပ်ရာက လျှံထွက်လာတဲ့ အစွန်းထွက်ရလဒ် ဖြစ်သွားတယ်။

“ဒီစိတ်ကူးနှင့် တစ်ထပ်တည်းကျတာမျိုးကတော့ စစ်စစ်ပူးလူးမျိုးစုတွေရဲ့
ဒဏ္ဍာရီထဲက အနောက်တိုင်းရိုးရာလေ့မှာရှိခဲ့တာ သွားသတိရတယ်။ စရာမ
ကျောက်တုံးကြီးကို တောင်ထိပ်ပေါ် ခဲခဲယဉ်းယဉ်းတွန်းတင်ပြီး တောင်ထိပ်ပေါ်က
တလိန်လိန်ကျသွားတာကိုကြည့်ဖို့ လိုမ့်ချလိုက်။ နောက်တစ်ကြိမ် ဒီလိုပဲ ကျောက်
တုံးကြီး ပြန်တင်၊ တောင်ပေါ်က တွန်းချနှင့် ထပ်တလဲလဲလုပ်နေတဲ့ တရစပ်
လုပ်နေတဲ့ ဖြစ်စဉ်တစ်ခု။ အဲဒါ ဘဝပဲ။”

နီနီက သူ့အစွမ်းအားနိသင်ဟာ ရှေ့နေအတတ်ပညာအပေါ် အလွန်အမင်း
အားပြုနေတာမဟုတ်ဘဲ၊ အင်ဒိုနီးရှားလူမှုဝန်းကျင်မှာ စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးတက်
ဖြစ်ထွန်းဖို့သာ ပိုအားစိုက်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

“ဒီလိုနှင့် အသင်းအပင်းအုပ်စုတွေနှင့် လူတန်းစားအလွှာအသီးသီးရဲ့ကြား၊
အဲဒီအုပ်စုတွေနှင့် ဗြူရိုကရေစီ အာဏာပိုင်စိုးမူရဲ့ကြားမှာ လူမှုရေးနှင့်နိုင်ငံရေး

အပြန်အလှန်အကျိုးပြုမှုတွေ ဖြစ်ထွန်းစေတာမို့ ကျွန်တော် အားရပီတိဖြစ်ရပါတယ်။ နည်းပေါင်းစုံရှိတဲ့ ကျွန်တော် တတ်ကျွမ်းပြီးသား ပညာတွေအရ ပဋိပက္ခဖြစ်နိုင်တဲ့ပြဿနာတွေကို သိသိသာသာလျော့ပါးအောင် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကိုပဲ တချို့က 'သရုပ်ခွဲခြင်း'လို့ ခေါ်ကြတာပဲ။ ကျွန်တော့်အနေနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြစ်ထွန်းစေချင်တဲ့ခံစားချက်နှင့် ရိုးစင်းတဲ့ အသိဉာဏ်ထဲက ခွန်အားစိုက်ပြီးလုပ်လိုက်တဲ့ သရုပ်ခွဲမှု ဒီနစ်ခုကို အခြေပြု ပေါင်းစပ်လိုက်ရာက အမှုသည်အတွက် တာဝန်ကျေကျေ အလုပ်အကျွေးပြုနိုင်ခဲ့တာပါပဲ။ ကျွန်တို့အပိုင်းတွေကိုတော့ ကျွန်တော့်တွဲဖက်တွေက လုပ်သွားတာပေါ့။"

'ကံကြမ္မာကကော ခင်ဗျားရဲ့ဘဝမှာ အထောက်အကူပြုခဲ့တာမျိုး ရှိပါသလား'လို့ မေးကြည့်ပါတယ်။

"ကံကြမ္မာရဲ့ အရေးကြီးဆုံးအစိတ်အပိုင်းအနေနှင့် လူတစ်ယောက် ရနိုင်တာကတော့ သူ့ကိုယ်သူ စောစောစီးစီး စုံစမ်းထောက်လှမ်းသိရှိခြင်းနှင့် ကိုယ့်စွမ်းအား၊ ကိုယ့်အတိုင်းအတာ ကန့်သတ်မှုကို အကင်းပါးပါး သတိထားပြီး နားလည်သဘောပေါက်နေဖို့ပါပဲ။"

နိနိဟာ သူ့လုပ်ငန်းရဲ့ ထိပ်ဆုံးနေရာကိုရတာနှင့် တခြားစိန်ခေါ်မှုတွေကိုရင်ဆိုင်ဖို့ သူ့လက်ရှိအဖွဲ့အစည်းတွေကို လက်လွှဲခဲ့ပါတယ်။

သူ့တည်ထောင်ခဲ့တဲ့ 'အယ်လ်ပီသရီး အိမ်အက်စ်'ဟာ ခုဆိုရင် တခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ ဦးစီးပိုင်ဆိုင်မှုအောက်မှာ ခရီးဆက်နေပါပြီ။

'မက်ကရင်းအင် တိုင်ရာ အက်စ်'ကိုလည်း ဒီအတိုင်းပဲ လွှဲပေးပါတော့မယ်တဲ့။

သူက အနားယူမယ့်စကားတွေ တွင်တွင်ပြောနေတဲ့တိုင်အောင် ဆူဟာ တိုခေတ်လွန်ကာလမှာ သူ့သွေးရင်းသားရင်း နိုင်ငံသားများအတွက် ဉာဏစွမ်းအားတွေ ပေးဆက်နေဦးမှာတော့ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲပါ။

အော် ချော ကျတ်

OW CHIO KIAT

ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်
ဟိုင် စွန် ဟပ်စ် အုပ်စု

စင်ကာပူနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံးသင်္ဘော ကုမ္ပဏီ တစ်ခုဖြစ်သော ဟိုင်စွန်ဟပ်စ် အုပ်စုသည် သင်္ဘောစင်းလုံးငှားခြင်း၊ သင်္ဘောကိုယ်စား လှယ်လုပ်ခြင်း၊ သင်္ဘောသွားလာမှု စီစဉ်ခြင်း၊ ကမ်းစိုဆိုက်နားခြင်း စသဖြင့် သင်္ဘောလုပ်ငန်းအဝဝနှင့် ကုန်လှောင်ရုံများဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ ကုန်စည်များ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းများကို တာဝန်ယူလုပ်ဆောင် လျက်ရှိ၏။ ကနဦး၌ ပုဂ္ဂလိကပိုင် သင်္ဘောကုမ္ပဏီဖြစ်ခဲ့ရာမှ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှစပြီး အများပိုင်ပြုလုပ်ခဲ့ကာ အကြီးအကျယ်အောင်မြင်ခဲ့ကြသည်။

အော်ချော့ကျတ်

အော်ချော့ကျတ် ဒါမှမဟုတ် 'စီကေ'လို့ အများသိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ဟာ လူပုံသေးပေမယ့် စွမ်းအားအပြည့်နှင့် ဧည့်ခန်းထဲက ထွက်ကြိုလာတဲ့နောက်၊ သူနှင့် ကျွန်တော် သူ့ရုံးခန်းထဲမှာ အင်တာဗျူးလုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

စီကေကို ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၂၈ နေ့က စင်ကာပူမှာ မွေးခဲ့တာပါ။ မွေးချင်းကိုးယောက်အနက်က စတုတ္ထသား ဖြစ်ပါတယ်။ မောင်နှမတွေအထဲက ယောက်ျားလေးနှစ်ယောက်နှင့် မိန်းကလေးတစ်ယောက်ဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အတွင်းမှာ ကွယ်လွန်သွားကြပါတယ်။

စီကေဟာ ပခင်ဖြစ်သူ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့် အချိန်စောစွာဆုံးပါးသွား ရာက မိသားစုတာဝန်ကို မဖြစ်မနေ ပခုံးပြောင်းထမ်းရတာပါပဲ။

သူ့အဖေဟာ တရုတ်ပြည်နှင့်အနီးဆုံး ကူမျိုင်းဆိုတဲ့ ထိုင်ဝမ်ကျွန်းစုထိပ် က ကျွန်းကလေး ဇာတိပါ။

“ကျွန်တော့်အဘိုးက ချမ်းသာတဲ့မြေပိုင်ရှင်ကြီးဖြစ်ပေမယ့် ဘိန်းကြောင့် ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းမဲ့သွားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေက သူ့အဖေ့ရဲ့လုပ်ရပ်ကို ကောင်းကောင်းကြီး သင်ခန်းစာယူခဲ့ပါတယ်။ မိသားစုစီးပွားပျက်သွားတဲ့ဒဏ်ကို သူ့ခမျာ လိုမ့်ခံရသလို ကလေးဘဝမှာတင် ဆင်းရဲပင်ပန်းခဲ့ရပါတယ်။ အဘွား လုပ်ပေးတဲ့ ကွတ်ကီးမှန်တွေကို တစ်ရွာဝင်တစ်ရွာထွက် ခြေလျင်လျှောက်ရောင်း ခဲ့ရပါကယ်။ ဆာလို့ စားစရာမရှိတဲ့အဆုံးကျရင်လည်း ရောင်းမယ်မှန်တွေကို ယူစားခဲ့ရတယ်တဲ့။”

“ဒီအတိုင်းနေသွားလို့ မဖြစ်တော့ဘူးဆိုပြီး ပိုက်ဆံစုတယ်။ သူ့ဦးလေး တစ်ယောက်ရှိတဲ့ စင်ကာပူကို အဝတ်တစ်ထည် ကိုယ်တစ်ခုနှင့် ရောက်လာတယ်။ အဘိုးဆီက စင်ကာပူဒေါ်လာ ၁၄ ကျပ်နှင့် သမ္မာန်တစ်စင်း ဝယ်တယ်။ ကလစ်ဖိုးဒ် ကူးတို့ဆိပ်ကနေ ကမ်းရိုးတစ်လျှောက် ရေမိုင်သုံးလေးမိုင်ကို ခရီးသည်တွေတင် ပြီး အစုန်အဆန်လှော်လို့ စီးပွားရှာခဲ့တာပါပဲ။ သူက ထွားကျိုင်းတယ်၊ အား ကောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့အလုပ်က လက်တွေ့လုပ်ဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ ကျွန် တော်ကြီးလာတော့ သူ့ခရီးစဉ်အတိုင်း မော်တော်ဘုတ်နှင့်လိုက်ကြည့်ပြီး၊ အမယ် လေးတောင် တ၊မိတယ်။ ဒါနှင့်အမျှ အဖေကျေးဇူးနှင့် စိတ်ဓာတ် ခိုင်မာပြတ် သားမှုကို မကြည့်ညိုဘဲ မနေနိုင်တော့ပါဘူး။”

သူ့အဖေဟာ မြီးမြီးခြံခြံနှင့် ငွေစုခဲ့ရာက ငါးနှစ်လောက်ကြာတော့ သူ့ ဇာတိ ကုမ္ပဏီကိုပြန်ပြီး သူ့အမေကို ယူလိုက်တယ်။ နောက် ဆွေမျိုးတွေဆီမှာ အပ်ခဲ့ပြီး သူတစ်ယောက်တည်း စင်ကာပူကို ပြန်လာတယ်။ မကြာခင် သူ့အမေ ကလည်း စင်ကာပူကို လိုက်လာတယ်။

“ကျွန်တော့်အဖေဟာ ခုထိ အသက်ရှင်နေတုန်းပါပဲ။ ၈၅ နှစ်အရွယ်နှင့် မလိုက်အောင် သွားနိုင်လာနိုင်တုန်း၊ သူ့သားသမီးတွေကို သိန်းငှက်မျက်လုံးနှင့် စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းနေတုန်း။”

စင်ကာပူကိုပြန်လာပြီး လပိုင်းလေးအတွင်းမှာ သူ့အဖေဟာ အခု သူ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်နေတဲ့ ဟိုင်စွန်ဟပ်အုပ်စုကို စတင်ခဲ့တာပါ။ ကုမ္ပဏီရဲ့ နာမည်ကို သူ့ဇာတိကို အမွှန်းတင်ရာရောက်အောင် သေသေချာချာ ရွေးခဲ့တာပါပဲ။ ဟိုင်း ဆိုတာက ‘ပင်လယ်’။ စွန်ဆိုတာက ‘တောင်’ ဖြစ်ပြီး၊ ဟပ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ‘ပေါင်းစည်းခြင်း’ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

“အဖေက ပညာမတတ်သလို တရုတ်စကားပဲ ပြောတတ်တော့ အင်္ဂလိပ်၊ ဂျပန်ကုန်သည်တွေနှင့် ပြောတဲ့ဆိုတဲ့အခါ စကားပြန်သုံးရတယ်။”

သူ့အဖေဟာလည်း စီကေလီပဲ ဆုံးဖြတ်ချက် ရဲပြတ်သားသူတစ်ယောက် ပါပဲ။ ဒါကြောင့်လည်း ကူးတို့မော်တော်ငယ်လေးတွေ ထောင်ရာကနေ ထိပ်တန်း မော်တော်ကုမ္ပဏီ ငါးခု စာရင်းဝင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ရာထူးပါ ရခဲ့ပါတော့ တယ်။

ဇာတ်လမ်းက ‘ကြွက်သေတစ်ခု အရင်းပြု’ဆိုတဲ့ ပုံပြင်မျိုးဖြစ်ပြီး ဘဝတစ်ခုလုံးမှာ ပင်ပန်းခက်ခဲတဲ့ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုတွေ တစ်ပြုကြီးပါခဲ့ပါတယ်။

စီကေဟာ သူ့မိသားစုတွေနှင့်အတူ အသက် ၁၂ နှစ်အထိ တရုတ်တန်းက အောက်ထပ်ကျဉ်းကျဉ်းလေးတစ်ခန်းမှာ နံနံစော်စော် ကျဉ်းကျဉ်းကြပ်ကြပ် တိုးငှေ့အိပ်ခဲ့ရပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ အနောက်တိုင်းသားတွေအဖို့ ထူးထူးဆန်းဆန်းတွေ့ရတာက တရုတ်တွေဟာ နေစရာမရှိပေမယ့်၊ ဖြစ်သလိုကြိမ်နေပြီး ပိုက်ဆံလေးရှိလာရင် ကားဝယ်စီးဖို့အတွက် အိတ်သွန်ဖာမှောက် ထုတ်သုံးပစ်လိုက်တာပဲ။

ခုလည်း၊ သူ့အဖေဟာ အော်စတင် ဆွန်မာဆက် ကားလေးစီးပြီး အလုပ် သွားတယ်လေ။

ပြီးတော့ သူ့အဖေက အင်္ဂလိပ်စာကို အထင်မကြီးဘူး။ တရုတ်စာက ပိုအဆင့်မြင့်တယ်လို့ တယူသန်စွဲထားတဲ့လူစား။ ဒီကြားထဲက ကံကောင်းစွာနှင့် စီကေတစ်ယောက်တည်း အင်္ဂလိပ်စာ တတ်ခဲ့ရတာ။

“ကျွန်တော်ကျောင်းတက်တော့ ‘စီ’တန်းမှာ နေရပေမယ့်၊ ပထမစွဲခဲ့တယ်။ အဖေက ဆုအနေနှင့် ငွေတွေ တအောကြီးပေးခဲ့တာမျှ။ နောက်နှစ်အတန်း တက်ပြီး အေတန်းမှာနေရတော့ အဆင့် ၂၀ ရောက်သွားရော။ အဖေမချာ အေတန်း စီတန်း အနိမ့်အမြင့်ခွဲထားတဲ့သဘောကို နားမလည်ခဲ့ရဘူး။”

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှာ အသက် ၅၄ နှစ်နှင့် ဘဝပြောင်းသွားရတဲ့ သူ့အဖေဟာ စီကေပညာရေးကို အတတ်နိုင်ဆုံး အားပေးခဲ့တာတော့ အမှန်ပဲ။

စီကေဟာ ပုလဲတောင်ကုန်းမှာဖွင့်ထားတဲ့ ‘ကယ်လန်နှင့် ဘီတီ’ကျောင်းမှာ အထက်တန်းပညာတွေသင်ပြီး နာမည်ကျော် ရပ်ဖယ်ပညာမိမာန်ကို တက်ခွင့် ရသူနှစ်ယောက်အနက် တစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့လို့ ဂုဏ်ယူလို့မဆုံး ဖြစ်ခဲ့ရသူပါ။

ဒါပေမယ့် သူ့အဖေဆုံးသွားတာနှင့် ပညာရေးတစ်ပိုင်းတစ်စနှင့် ကျောင်း ထွက်ခဲ့ရပါတယ်။ အဖေအမွေခံပြီး အလုပ်ဝင်လုပ်နေရတဲ့ အစ်ကိုအကြီးဆုံးဟာ အင်္ဂလိပ်စကားမတတ်လို့ သူ့အကူအညီလိုလာတာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

တရုတ်ထုံးစံအရ အမွေတွေရဲ့ သုံးပုံတစ်ပုံကို သူ့အမေကရပြီး ကျန်သုံး ပုံနှစ်ပုံကို သားသမီးတွေ ဝေရမှာပါ။

အဲဒီတုန်းက အလုပ်ကိုဦးစီးနေတာက အဖေယောက်ဖ သူ့ဦးလေးဖြစ်ပြီး၊ သူ ဝင်လာတာကို မနှစ်မြို့နိုင်ဘဲ အမျိုးမျိုး ရန်လုပ်ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီကြား

ထဲက အစ်ကိုလုပ်သူကလည်း အလုပ်ကို စိတ်မပါ ဆံသုံးမကျတော့ စီကောပဲ ခေါင်းခံပြီး နင်းလုပ်ရတာပေါ့။

စင်စစ် ကျောင်းတန်းလန်းက အလုပ်ခွင်ဝင်ခဲ့ရတဲ့စီကောအဖို့ အလုပ် အကြောင်း သိပ်နားမလည်ခဲ့ပေမယ့် အဖေလုပ်ငန်း တည်မြဲအောင်ကာကွယ်ရေး နှင့် တိုးတက်ရေးအတွက် နှစ်ဆတိုးပြီး အပင်ပန်းခံခဲ့ရတယ်ဆိုလည်း မမှားပါဘူး။ ဒါကြောင့် နောက်ပိုင်းမှာ သူဟာ အကြံအား ဉာဏ်အားတွေကောင်းပြီး အစွမ်းထက်သထက် ထက်လာတယ်ဆိုပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက သူဟာ နေ့တိုင်း မနက် ခုနစ်နာရီမထိုးခင် အလုပ်ဝင်နေရာက ည ၁၁ နာရီခွဲလောက်မှ လက်စသတ်နိုင်တာဟာ တစ်ပတ်မှာ ခြောက်ရက်လောက် ဖြစ်ပါသတဲ့။

မောမောပန်းပန်းနှင့် အိပ်ရာဝင်တော့လည်း ထွေလာကောလာတွေ စိတ်ကူး ယဉ်မနေနိုင်တဲ့အပြင်၊ သူ့ကို ကူညီရိုင်းပင်း အကြံပေးမယ့်သူရယ်လို့လည်း မရှိတဲ့အတွက် စိတ်အားငယ်ပြီး ငိုတောင်ငိုမိတယ်ဆိုပဲ။

“ကျွန်တော်ဟာ ချောင်ပိတ်မိနေသလို အလကားနေရင်း စိတ်တိုနေရာက အများနှင့် ဆက်ဆံထိတွေ့ ရာမှာလည်း ခက်ထန်မာကြောနေခဲ့ပါတယ်။ အထူး သဖြင့် သူတင်ကိုယ်တင် ထိပ်တိုက်ဖြစ်လာတဲ့အခါမျိုးမှာ ပိုဆိုးတယ်။ ဘာပဲ ပြောပြော ကျွန်တော့်အတွင်းစိတ်ဓာတ်က ပျော့ပျောင်းနှူးညံ့ပါတယ်”

၁၉၆၇ ခုနှစ်မှာ သူဟာ စင်ကာပူကူးတို့မော်တော်များအသင်းရဲ့ အတွင်း ရေးမှူး ဖြစ်လာပါတယ်။ ဒီတာဝန်ကို သူ အနှစ်နှစ်ဆယ် ထမ်းဆောင်ခဲ့ရပါတယ်။ အသင်းဝင်တွေအားလုံးက သူ့ထက်ကြီးပြီး ရှေးဟောင်းဟိုတ်ကျန်ဘာသာစကား ပဲ ပြောကြတော့ အင်္ဂလိပ်လိုပြောတတ်တဲ့ သူက ဆရာကြီးတစ်ဆူ ဖြစ်ခဲ့ရတာပေါ့။

အဲဒီအချိန်က သူ့ကိုကြည့်လိုက်ရင် ပျာပျာပျာပျာနှင့် အလျင်စလိုနိုင် နေတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းမှာ သူက ဟိုင်စွန်ပက် အစု ရယ်ယာတော့ကို အုပ်စိုးနိုင်ပြီး ၁၉၇၁ ခုနှစ်မှာ လုပ်ငန်းကို အများဆိုင်အဖြစ် ပေါင်းဖွဲ့လိုက်ပါတယ်။

သူနှင့် ကျောင်းနေဖက်တွေ အများအားဖြင့်ဟာ တက္ကသိုလ်ပညာတတ် ကြီးတွေအဖြစ်နှင့် ဘွဲ့ ရသူတွေဖြစ်ကုန်တော့ သူလည်း အားကျခဲ့မိပါတယ်။

ကြီးလေးတဲ့ အလုပ်တာဝန်တွေကြားက ကျောင်းဝင်ခွင့်အထူးစားမေးပွဲကို ဝင်ဖြေ ပြီး စင်ကာပူတက္ကသိုလ်မှာ ဥပဒေပညာ သင်ယူခွင့် ရခဲ့ပါသေးတယ်။

ဒါပေမယ့် အလုပ်က အနိုင်ယူသွားတာနှင့် တစ်နှစ်ပဲ တက်လိုက်ရပါ တယ်။ ဒီနောက် ရှေ့နေသင်တန်း ကိုလိုက်တာလည်း ခြောက်လပဲ တက်နိုင် ခဲ့ပြီး နားလိုက်ရပါတယ်။

ဒီလို ဥပဒေအခြေခံလေး ရှိထားမိရာက ကုန်သည်များသမဂ္ဂနှင့် သူတို့ မော်တော်ပိုင်ရှင်တွေ အမှုတစ်ခုဖြစ်ရာမှာ အနိုင်ရအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့တယ်။ သူ့ဘဝတစ်လျှောက်မှာလည်း အုပ်ချုပ်စီမံမှုတွေ၊ အရောင်းအဝယ်တွေ၊ တခြား လုပ်ငန်းဆောင်တာမှန်သမျှတွေကို တရားသဖြင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါ သတဲ့။

ဒီလိုနှင့် သူဟာ ဆိပ်ကမ်းလုပ်ငန်းတွေမှာ အရေးပါအရာအရောက်လာ သလို သင်္ဘောပိုင်ရှင်တွေ၊ ကုန်တင်ကုန်ချအလုပ်သမားတွေ၊ တာလီစာရေးတွေ၊ ကုန်ပို့တာဝန်ခံတွေ စသဖြင့် ပတ်သက်ရာပတ်သက်ကြောင်းတွေအပေါ်မှာ ဩဇာ ညောင်းပြီး စည်းလုံးပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ပြီးတော့ သူဟာ သင်္ဘောပိုင်ရှင်တွေရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ခဲ့ရုံမျှမက၊ စင်းလုံးငှား သင်္ဘောပွဲစားနေရာပါ ရခဲ့ပြီး၊ သင်္ဘောကိုယ်စားလှယ်လုပ်ငန်းထိ ပါလာ ပါတော့တယ်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ သင်္ဘောအဝင်အထွက်တွေ စီစဉ်ထိန်းချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင် ဖြစ်လာတယ်။ ကိုယ်ပိုင်သင်္ဘောကြီးတွေ ထောင်လာနိုင်ပါတယ်။

၁၉၇၇ ခုနှစ်မှာ သူ့ အကြီးအကျယ် စနစ်ထလာတယ် ဆိုရမှာပါ။ ပြိုင်ဖက်သုံးဆယ် လေးဆယ်လောက်ကို ကျော်ဖြတ်ပြီး မစ်ဆူယီကုမ္ပဏီကြီးရဲ့ ကိုယ် စားလှယ်အဖြစ် အရွေးခံ၊ ဒေသင်မြင်မှု ရလိုက်တာပါပဲ။

၁၉၈၀ ခုနှစ်ကျတော့ ဆိပ်ကမ်းလုပ်ငန်းနှင့် ဆက်နွယ်နေတဲ့ ကုန်လှောင် ရုံနှင့် သင်္ဘောခိုနားဆိပ်တွေပါ တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ တစ်ချက်ကလေး အငြိမ်မနေရတော့ဘဲ မနားတမ်း လှုပ်ရှားနေခဲ့ရာက ၁၉၈၇ ခုနှစ်မှာ မိုပျရထားပေါ်ရောက်သွားသလို သည်းထိတ် ရင်ဖို ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဟိုင်စွန်ဟပ်ပီရဲ့ မူလလုပ်ငန်း တစ်ခုတည်းသာဆိုရင်တော့ အခက်တွေ့ရမယ့် အခြေအနေပေါ့”

ဟုတ်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်၌ ကမ္ဘာအနှံ့က သင်္ဘောပိုင်ရှင်တွေနှင့် သင်္ဘောလုပ်ငန်းတွေအားလုံးနီးပါး မျက်ဖြူဆိုက် အကျပ်ရိုက်ခဲ့ရတဲ့အချိန်ပါပဲ။

ဒီတင် သူ့အနေနှင့် စီးပွားဖြစ်မြန်မယ့် တခြားလုပ်ငန်းတွေကိုပါ တွဲလုပ်ဖို့ အကြံရခဲ့ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် လိုတဲ့ ငွေလုံးငွေရင်းကို ဘယ်က ရှာမလဲ။
သူ့ထက် အင်အားကြီးတဲ့ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ချဉ်းကပ်မိလား။
ဒါမှမဟုတ် အများပြည်သူတွေကို ရှယ်ယာခေါ်မလား။

သူ့ကုမ္ပဏီအုပ်စုအနေနှင့် စင်ကာပူဒေါ်လာ ဆယ်သန်းဝန်းကျင် နှစ်စဉ် မြတ်နေခဲ့ပါတယ်။ ဒေါ်လာ သန်းနှစ်ရာအထိ ထပ်တည့်လိုက်တဲ့နောက်မှာ စီကောဟာ ကိုယ်ပိုင်သင်္ဘောကြီးတွေထောင်ရုံမက အမြတ်ထွက်နိုင်မယ့် တခြားလုပ်ငန်းတွေကိုပါ တိုးချဲ့လုပ်ခဲ့ပါတော့တယ်။

“ဟိုတယ် ဖွင့်တဲ့လုပ်ငန်းမျိုးကို ကျွန်တော် တိုက်ရိုက်ကွပ်ကဲမှု မလုပ်ခဲ့ပါဘူး။ နောက် ‘စတင်ဖို့ဒ်ဟိုတယ်အင်ရီဆော့တ်’ ဆိုတဲ့နာမည်နှင့် ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်စီမံရေးကုမ္ပဏီကို ထောင်ပြီးတဲ့နောက်တော့ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းမှာ အထူးသဖြင့် ဩစတေးလျနှင့်အာရှမှာ ဟိုတယ်လုပ်ငန်းတွေ တိုးတက်ဖွင့်လှစ် နိုင်ခဲ့တော့တာပါပဲ။

သူ့မှာ ငွေပုံကြီးပေါ် လက်ပိုက်ထိုင်နေနိုင်တဲ့ဘဝ ရောက်နေပါလျက်နှင့် ဘာကြောင့် အလုပ်တွေ အပြင်းအထန် ဒီလောက်လုပ်နေပါသလဲမေးတော့၊ သူက ရယ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ခုလို ပြောပါတယ်။

“ကျွန်တော့်ဧနီး ကက်သရင်းကို လက်ထပ်ယူခဲ့တဲ့ ၁၉၇၇ နှစ်၊ ကျွန်တော့် အသက် ၃၂ မှာ ကျွန်တော် ကတိပေးခဲ့တာက ၃၅ နှစ်မှာ အလုပ်က နားမယ်လို့။ ဒီလိုနှင့် အသက် ၄၀၊ နောက် ၄၄ နှစ် ဖြစ်သွားရော။ ကုမ္ပဏီကလည်း လူသိရှင်ကြား အောင်မြင်လာတယ်။ ကက်သရင်းလည်း ကျွန်တော် အနားယူမယ့် ဆိုတဲ့စကားကို မယုံတော့ဘူး။”

အောင်မြင်မှုဘဝကို တက်လှမ်းနိုင်ဖို့ လျှို့ဝှက်ချက်အနေနှင့် ရည်ရွယ်ချက်ပေါ်မှာ တစ်စိတ်တစ်အာရုံတည်းထားပြီး စွန့်စားမှုတွေကို အမြော်အမြင်ကြီးစွာနှင့် ရှောင်ကြဉ်ဖို့ပဲ ဖြစ်ပါသတဲ့။

“ကျွန်တော့်ဘဝသမိုင်းကြောင်းဟာ စက်ဘီးစီးတာနှင့် အတူတူပါပဲ။ တောင်ပေါ်အတက်မှာ အားစိုက်ရုန်းကန် ချွေးပြန်အောင်နင်းပြီး၊ အပေါ်ကိုရောက်တော့ ခဏတာအမောဖြေလို၊ တောင်ဆင်းလမ်းကို ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် လှိမ့်ချသွားတော့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် နောက်မှာတောင်က စိန်ခေါ်လာပြန်ရော။ ကျွန်တော်ကတော့ နောက်တစ်တောင်ပေါ်တက်ဖို့ အဆင်သင့်ပါပဲ။”

စီကောမှာ ၁၇ နှစ်အရွယ် သားတစ်ယောက်နှင့် ၁၆ နှစ်အရွယ် သမီးတစ်ယောက်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူက မိသားစုကောင်းစားရေးဝါဒကို သူ့လုပ်ငန်းမှာ လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးမှာ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။

“ဟိုင်စွန်ဟပ်ပဲဟာ ခုဆိုရင် အများဆိုင်ကုမ္ပဏီ ဖြစ်နေပါပြီ။ ဒီတော့ ကျွန်တော့်သားသမီးတွေအတွက် ရှေ့အနာဂတ်မှာ နေရာရှိမယ်ဆိုရင်တောင် ဘုတ်အဖွဲ့နှင့် ရှယ်ယာငင်တွေ့ရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း ဖြစ်စေရပါလိမ့်မယ်။”

စီကောက သူ့အတွေ့အကြုံထဲက ထုတ်နုတ်ပေးတဲ့ အပိုဆုတစ်ခုလည်း ရှိပါသေးရဲ့။ အဲဒါကတော့ လူတစ်ယောက်ရဲ့အနာဂတ်မှာ အထူးအရေးကြီးတဲ့ လူလူချင်း တွေ့ဆုံဆက်ဆံရေးအကြောင်းပါ။

“မကောင်းတဲ့လူ၊ ဒါမှမဟုတ် လူဆိုးလူယုတ်မာတစ်ယောက်နှင့် တွေ့ရင် ခင်ဗျားဘဝကို နှစ်မွန်းအောင် ဆွဲချပစ်မှာဖြစ်တယ်။ အောင်မြင်အထက်တန်းကျတဲ့လူ၊ အလုပ်ကို ကြိုးစားပမ်းစားလုပ်တဲ့လူတွေကတော့ ခင်ဗျားကို အားတက်အောင် အားပေးအားမြှောက်လုပ်ပြီး ကြိုးစားချင်စိတ်တွေ ပေါက်စေပါလိမ့်မယ်။ ဘာကိုမှ လွယ်လွယ်နှင့်ရမယ်လို့ ကျွန်တော် မယုံကြည်ဘူးလေ။ ဒါပေမယ့် ကိုယ်စွမ်းကိုယ်စနှင့် အပြင်းအထန်ကြိုးစားမှုတွေက လိုရာပန်းတိုင်ကို အရောက်ပို့တဲ့ အင်အားတွေအဖြစ် ကျွန်တော် အမြဲကြုံရပါတယ်။”

တရုတ်တွေအကြောင်း နားလည်သူတစ်ဦးက စီကောရဲ့နာမည်ကိုကြည့်ပြီး ကံကောင်းခြင်း၊ ဉာဏ်ပညာထက်မြက်ခြင်း၊ ကျောက်တုံးရဲ့သဘာဝနှင့် မာကြောနိုင်ခဲ့ခြင်းတွေ ပေါင်းစပ်ထားတဲ့အဓိပ္ပာယ်ရှိကြောင်း သူ့ကို ပြောပါသတဲ့။

“အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်က ကျွန်တော့်အဖေဟာ ‘ကျောက်တုံးတွေ ဖိထားတယ်’ ဆိုတဲ့ ဒီလို ရှားပါးနာမည်မျိုးကို တမင်ကြံဖန်ပေးထားတာ ဖြစ်တယ်တဲ့။ ကျောက်တုံး ပုံကြီးရဲ့အောက်မှာ ချမ်းသာစေနိုင်တဲ့ကံကို ဝှက်ထားပြီး၊ ဇွဲလုံ့လ ပီရိယနှင့် အပတ်တကုပ်ကြီးစားလုပ်ဆောင်မှုတွေကသာ ဖော်ယူနိုင်မယ်ဆိုပဲ”

ဒီလို ပိုင်းခြားဝေဖန်မှုမျိုးကို ယုံသည်ဖြစ်စေ၊ မယုံသည်ဖြစ်စေ စီကေရဲ့ ဘဝမှာတော့ အလုပ်ကြီးစားမှုနှင့် လုံ့လပီရိယက အောင်မြင်မှုသရဖူကို ပေးခဲ့ တာတော့ အထင်အရှားပဲ မဟုတ်ပါလား။

ဗိယက်နမ်

ပပ်ဂူး ငေါ့ထပိုင်း
PHMA PHU NGOC TRAI
ဒါရိုက်တာချုပ်
နိုင်ငံတကာ အဖျော်ယမကာ ကုမ္ပဏီ

နိုင်ငံတကာ အဖျော်ယမကာကုမ္ပဏီသည် ဗိ
ယက်နမ်အစိုးရပိုင် ထိပ်တန်း အချို့ရည်လုပ်ငန်းတစ်ရပ်
ဖြစ်၍ ပက်စီကိုလာနှင့် ကက်ဘာရီ ရှုဝက်ဟိစ်တို့ကို
သို့သော် နိုင်ငံစုံမှ နာမည်ကြီးကုမ္ပဏီကြီးများနှင့် ဖက်
စပ်လုပ်ကိုင်နေ၏။

ဖမ်ပူး ငေါ့ထရိုင်း

နိုင်ငံတကာ အဖျော်ယမကာကုမ္ပဏီရဲ့ ဒါရိုက်တာချုပ်ဖြစ်တဲ့ ဖမ်ပူးငေါ့ထရိုင်းဟာ ဗီယက်နမ်လုပ်ငန်းတွေထဲက ကြယ်တစ်ပွင့်လို့ ထောပနာခြင်းခံရသူပါပဲ။

၁၉၉၀ ခုနှစ် ရှေ့ပိုင်း အမေရိကန်ရဲ့ စီးပွားရေးပိတ်ပင်မှု အရှိန်အဟုန် မြင့်တက်လာခင်ကတည်းက အဖျော်ယမကာထုတ်လုပ်မှုမှာ ဝယ်လိုအားကောင်းခဲ့တာကို သူ သတိပြုမိခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ နာမည်ကျော် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်များဖြစ်တဲ့ ရှုံဝက်ပက်စ်၊ ပက်စီနှင့် ခရက်ရှ်လို အဖျော်ယမကာကုမ္ပဏီကြီးများနှင့် ပူးတွဲပြီး သူ့လုပ်ငန်းရဲ့ ထုတ်လုပ်မှုနှုန်းကို တိုးမြှင့်ခဲ့တာပါ။

ဖမ်အနေနှင့် ပြည်တွင်းသောက်သုံးသူများနှင့် သမဝါယမပုံစံ ပူးပေါင်းဆက်သွယ်မှုကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သလို၊ အချို့ရည်ထုတ်လုပ်သူများကို ဈေးကွက်မိအောင်လည်း ဖန်တီးပေးခဲ့ပါတယ်။

ဖမ်ကို ဟိုချီမင်းမြို့တော်က သူ့ရဲ့ အိုင်ဘီစီရုံးခန်းထဲမှာ တွေ့ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ သူ့ရုံးခန်းဟာ တစ်ချိန်က ပြင်သစ်ကောင်စစ်ဝန်တစ်ယောက်ရဲ့ တိုက်ကို ပြင်ဆင်မွမ်းမံထားတဲ့အသွင် အတိုင်းသားပေါ်နေပါတယ်။ သူ့ရုံးခန်းထဲကို ပြတင်းပေါက်အသီးသီးက သဘာဝအလင်းရောင်တွေ ထိုးဝင်ဖြာကျနေအောင် စီမံထားပုံပါပဲ။

နံရံတွေကို အဖြူရောင် လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်သုတ်ထားပြီး၊ ရောင်စုံရေဆေးပန်ချိုကာတွေနှင့် အလှဆင်ထားတာလည်း တွေ့ရပါတယ်။

ဖမ်ဟာ ရုပ်ရည်သန့်ပြန့် ချောမောရုံသာမက နုပျိုတက်ကြွတဲ့ လူငယ် တစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အရွယ်နှင့်မလိုက် စံပြုထိုက်တဲ့ စွမ်းပကား တွေ အပြည့်အလျှံရှိနေသူပါ။

သူ့ဘဝပုံပြင်ဟာ အောင်မြင်မှုကို တစ်ခဲနက်တွန်းပို့ပေးတဲ့ သူ့အရည် အသွေးတွေကို အခိုင်အမာသက်သေပြနေတယ် ဆိုရမယ်။

ဖမ်ကို ၁၉၅၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက် ဆိတ်နှစ်မှာ ဗီယက်နမ် အလယ်ပိုင်းက ရှေးဟောင်းမြို့တစ်မြို့ဖြစ်တဲ့ ဟွိုင်ယန်မှာ မွေးခဲ့ပြီး တစ်နှစ်သား ကတည်းက ဟိုချီမင်းမြို့တော်ကို ရောက်လာပါသတဲ့။

သား သုံးယောက်၊ သမီး ငါးယောက်ရှိတဲ့ မိသားစုအတွက် သူဟာ ဒုတိယမြောက်ပါ။

သူ့အဖေက အစိုးရဝန်ထမ်း၊ အမေက သူနာပြုဆရာမ။

“အဲဒီအချိန်က ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းတွေ မရှိသလို၊ လူတိုင်း အစိုးရအလုပ် လုပ်ကြရတာချည်းပါပဲ”

ဟိုချီမင်းမြို့တော်မှာပဲ သူ ကြီးပြင်းလူလားမြောက်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီအတွင်း မှာပဲ သူ့နိုင်ငံဟာ ကွန်မြူနစ် မြောက်ဗီယက်နမ်နှင့် အမေရိကန်ဩဇာခံ တောင် ဗီယက်နမ်ရယ်လို့ နှစ်ခြမ်းကွဲသွားပါတယ်။

“ကျွန်တော့်မိဘတွေဆီက ပိုတဲ့စာထဲမှာ ‘မင်း တိုင်းပြည်ဂုဏ်ဆောင်တဲ့ လူငယ်တစ်ယောက်ဖြစ်ချင်ရင် စာ ကြိုးစားသင်၊ စာ ကြိုးစားသင်ပြီး ဘွဲ့ရ အောင်လုပ်’ ဆိုတဲ့ အမှာစကားကို အသည်းစွဲမှတ်ထားမိခဲ့ပါတယ်။ ပညာ ဗဟုသုတနှင့် ဘွဲ့မရှိရင် အလုပ်ရမှာမဟုတ်ဘူးလို့လည်း သူတို့က သတိ ပေး ထားသေးရဲ့”

သူ ကျောင်းနေစဉ်မှာ ခေါင်းဆောင်နိုင်တဲ့ အရည်အချင်းကို ပြသနိုင်ခဲ့ တာနှင့်အမျှ အတန်းခေါင်းဆောင် ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။

သူဟာ ပညာထူးချွန်လွန်းသလို အင်္ဂလိပ်စာနှင့် သင်္ချာမှာ ဂုဏ်ပြုဆုတွေ တောင် ရခဲ့သူပါ။

ဒါပေမယ့်ပဲ သူ့ကို ထိပ်တန်းစွမ်းအားတွေ ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့ရာက အောင်မြင်တဲ့လုပ်ငန်းရှင်ဘဝ အရောက်တွန်းပို့ပေးခဲ့တာ ဆိုရမယ်။

ဖမ်ဟာ ဟိုချီမင်းမြို့တော်က လီဗင်ဒူးယက်မူလတန်းကျောင်းကနေ ဗို ထရွန်းတုန်းနှင့် ပီထရပ်စ်ကီ အလယ်တန်းကျောင်းတွေကို ဆက်တက်ခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ နိုင်ငံရေးဝင်မလုပ်ခဲ့ပေမယ့် တက္ကသိုလ်ရောက်တော့ အမျိုးသားရေး စိတ်ဓာတ် နှိုးဆွပေးရာက ဗီယက်နမ်တွေကြားမှာ လွတ်မြောက်ရေးရလို့မူတွေ ကြီးမားလာပါတယ်။

မြောက်ဗီယက်နမ်က တောင်ဗီယက်နမ်ရဲ့လွတ်မြောက်ရေးကို ရယူပေး ခဲ့တာနှင့်ပတ်သက်ပြီး သူ ဘယ်လိုသဘောထားပါသလဲ ဆိုတော့-

“တိတိကျကျပြောရရင် ၁၉၇၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ၃၀ ရက်နေ့ အမေရိကန် လက်ကျန်တပ်တွေ ထွက်သွားတဲ့အဆုံး မြောက်ပိုင်းတပ်ဖွဲ့တွေ ချိတ်ကပ်လာတဲ့ နေ့ဟာ စိတ်လှုပ်ရှားတက်ကြွရဆုံးနေ့ပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့အခေါ်အရ အဲဒီ တော်လှန်ရေးမှာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝနှင့် ကျွန်တော်လည်း တစ်ထပ် တစ်အား ပါခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ တွေ့ဆုံပွဲလေးတစ်ခု ကျင်းပဖို့လည်း ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့မိသားစုတွေအတွက် အဲဒီနေ့ဟာ အထူးမြတ်ဆုံးနှင့် ရင်အခန့်ဆုံး နေ့ပါပဲ။ မြောက်ဗီယက်နမ်မှာနေတဲ့ ဆွေမျိုးတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်မိဘများနှင့် (ကျွန်တော်မွေးကတည်းက) ကွဲကွာခဲ့ကြတာ။ ခုမှ ဟိုချီမင်းမြို့တော်ကို ရောက် လာပြီး ပြန်ပေါင်းထုပ်ကြရတာကိုး”

သူ့ အထက်တန်းအောင်ပြီးနောက် နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှာ လုပ်ရင်းနှင့် ဆိုင်ဂုံတက္ကသိုလ်မှာ ဓာတုဗေဒအထူးပြုဘာသာရပ်နှင့် အမ်အက်စ် သိပ္ပံဘွဲ့ယူဖို့ သင်ခဲ့တယ်။

လေးနှစ်သင်ယူရမယ့် သိပ္ပံဘွဲ့ကို သုံးနှစ်တည်းနှင့် ရခဲ့ပြီးတဲ့နောက် ဟိုချီမင်းတက္ကသိုလ်မှာ စီးပွားရေးအထူးပြု ဘီအေဘွဲ့ကို အချိန်ပိုင်း ကဗျာကယာ တက်ပြီး ယူနိုင်ခဲ့ပြန်တယ်။ နှစ်ဘွဲ့စလုံးပိုက်ပြီး နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေးမှာ ဆက်လုပ်ခဲ့တာပဲ။

၁၉၈၀ ခုနှစ်မှာ ဟိုချီမင်းမြို့တော် အစိုးရအစားအသောက်လုပ်ငန်း ကုမ္ပဏီမှာ လုပ်ခွင့်ရတာနှင့် ၁၉၈၅ ခုနှစ်အထိ ဝင်လုပ်ခဲ့ပြန်သတဲ့။

ဒီကမှ စားသောက်ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီကို ပြောင်းပြီး ၁၉၉၀ ခုနှစ် တိုင်အောင် ငါးနှစ်လုပ်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။

“အဲဒီကုမ္ပဏီကို တကယ်ပိုင်တာက ဆိုင်ဂုံ ကျောက်မျက်ရတနာကော်ပို
ရေးရှင်းနှင့် ဆိုင်ဂုံသမဝါယမအဖွဲ့တွေ ပေါင်းစပ်ထားတဲ့ ‘ထရိုင်ဘက်ကို’ပဲ
ဖြစ်ပါတယ်။ အခု ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံတကာ အဖျော်ယမကာကုမ္ပဏီ (အိုင်ဘီစီ)
ရဲ့ ရှယ်ယာ ၄၀ ရာနှုန်း လက်ဝယ်ရှိပါတယ်။ ကျန်တဲ့ ၆၀ ရာနှုန်းကို အမေ
ရိကန်ပြည်ထောင်စု ပက်စီကုမ္ပဏီနှင့် စင်ကာပူက အမ်စီအိုင်တို့က တစ်ဝက်စီ
ပိုင်ပါတယ်”

‘ဖမ်’အနေနှင့် ဒီလုပ်ငန်းအောင်မြင်မှုအပေါ်မှာ အလွန်ဂုဏ်ယူပါတယ်။
အထူးသဖြင့် ထရိုင်ဘက်ကိုရဲ့ အမည်ဒီဇိုင်း၊ အထိမ်းအမှတ်အရပ်တွေကို သူ
ဆွဲခဲ့တာတွေ၊ အချို့ရည်လောကထဲ ထိုးဖောက်နေရာယူနိုင်ခဲ့တဲ့ သူ့စွမ်းဆောင်ချက်
တွေ အတွက်ပါ။

ထရိုင်ဘက်ကိုတံဆိပ်ဟာ ခုဆိုရင် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတစ်ခွင်မှာ ကလေး
ကအစ သိပြီး၊ ကုတ်ခဲနှင့် ပက်စီ ဝင်မလာခင်အထိ နံပါတ်တစ် ဗိုလ်စွဲထားခဲ့
ပါတယ်။

ဖမ်ဟာ အစိုးရစားသောက်ကုန်စက်ရုံမှာ နောက်ဆုံးနှစ်လုပ်ရင်းက နောက်
ဘွဲ့တစ်ခုဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံခြားဘာသာစကား ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ထပ်ယူဖို့ စိုင်းပြင်းခဲ့ပါသေး
ရဲ့။

၁၉၉၄ ခုနှစ်မှာတော့ ဟိုချီမင်းတက္ကသိုလ်က အမေရိကန်နှင့် အင်္ဂလိပ်
ဘာသာတွေကို အထူးပြုပြီး တတိယဘွဲ့ ထပ်ရခဲ့တာပါပဲ။

သူဟာ အဲဒီဘွဲ့အတွက် အချိန်ပိုင်းတက်ရင်းတစ်ဘက်က ၁၉၉၁ ခုနှစ်မှာ
အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာအဖြစ်နှင့် သူတည်ထောင်ခဲ့တဲ့ အိုင်ဘီစီရဲ့ တိုးတက်ထွန်း
ကားရေးကို အားသွန်ကြိုပမ်းနေခဲ့တာပါ။

အမေရိကန်ပိတ်ပင်မှုတွေ အရှိန်မြင့်လိုက်တဲ့ ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှာ ပက်စီ
မပါတော့ပေမယ့် အဲဒီအချိန်မတိုင်မီကပဲ ကက်ဗူရီ ရှက်ဝပ်ပက်စ် အချို့ရည်
တွေကို ထုတ်နှင့်ထားပြီးပါပြီ။

ဒီလောက် ကြီးလေးများပြားတဲ့အလုပ်တွေဟာ ‘ဖမ်’ရဲ့ စွမ်းရည်နှင့်
မကာမိသေးသလို၊ သူဟာ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်မှာ အချိန်ပိုင်းကထိက ဝင်လုပ်ခဲ့တဲ့
အပြင်၊ အိုင်ဘီစီလုပ်ငန်းအကြောင်း စာတမ်းပြုစုပြီး ဒေါက်တာဘွဲ့တင်ဖို့ ကြံခဲ့
ပါသေးရဲ့။

သူဟာ လူသုံးဆယ်တောင်မပြည့်တဲ့ စက်ရုံငယ်လေးနှင့် လုပ်ငန်းစခဲတာ
ဘာမှမကြာသေးပါဘူး။ ဒီနေ့ဆိုရင် အိုင်ဘီစီမှာ လုပ်သားအင်အား ၁၈၀၀
ရှိနေပါပြီ။ ဒါလည်း ၁၉၉၁ ခုနှစ်မှ ဗုံးကျဲပြီး ဧရာမတွင်းကြီးဖြစ်နေတဲ့ လယ်ကွင်း
ထဲမှာ စက်ရုံတည်ခဲ့တာပါ။

“ကျွန်တော်ဟာ နင်လားငါလား စိန်ခေါ်လုပ်ကိုင်ရတာ သိပ်ပျော်ပါတယ်။
ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ကုမ္ပဏီအနေနှင့် ဗီယက်နမ်ပြည်သူတွေရဲ့ အကျိုးအတွက်
အခွန်တွေ ထူးထူးကဲကဲပေးသွင်းနိုင်တာလည်း ဝမ်းသာဂုဏ်ယူလို့ မဆုံးပါဘူး”

တစ်ပြိုင်တည်းမှာ သူ့ဟာ အိုင်ဘီစီကုမ္ပဏီဝန်ထမ်း ၁၈၀၀ နှင့် သူ့ဥက္ကဋ္ဌ
လုပ်တဲ့ ထရိုင်ဘက်ကိုက ဝန်ထမ်း ၇၀၀ အတွက် အစစအရာရာ တာဝန်ယူထား
ပါသေးတယ်။

၁၉၈၀ ခုနှစ်မှာ ‘ဖမ်’ အိမ်ထောင်ပြုခဲ့ရာက ၁၈ နှစ်နှင့် ၁၃ နှစ်ကလေး
နှစ်ယောက် ရနေပါပြီ။ အလုပ်တွေ မအားမလပ်တဲ့ကြားကပဲ တနင်္ဂနွေ မနက်
တိုင်း တင်းနစ်ရိုက်၊ ဂေါက်သီး ကစားပါတယ်။

အနာဂတ်အတွက် သူ့မျှော်မှန်းချက်ကို ကျွန်တော် မေးကြည့်ပါတယ်။
သူက ဒေါက်တာဘွဲ့ရပြီးတဲ့နောက်မှာ တက္ကသိုလ်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့မှာ ဝင်ပါချင်
ပါလိမ့်မယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်တစ်ယောက်အနေနှင့် အချို့ရည်တွေကို ဒီထက်ပို
ဆန်းသစ်တီထွင်ပြီး ရောင်းအားကောင်းအောင် ထုတ်လုပ်ဖို့ စိတ်ကူးနေကြောင်း
လည်း သိရပါတယ်။

တခြားလူတွေ လိုက်မမီနိုင်အောင် ဘာကြောင့် သူ ခုလိုအောင်မြင်ရတာ
ပါလဲ။

“ကျွန်တော့် ဘဝလမ်းကြောင်းမှာ ကံကောင်းခြင်းဟာ အခြေခံအချက်
တစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်တာကို သံသယပွားစရာ မလိုပေမယ့်၊ အခွင့်အရေးတွေ
လို ရင်လိုသလို ရခဲ့ပြီးတော့၊ မှန်ကန်တဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို မှန်ကန်တဲ့အချိန်မှာ
ချမှတ်ခဲ့မိတာကြောင့်ပဲ ဆိုရမှာပါ။

“ထရိုင်ဘက်ကိုမှာ ကျွန်တော်လုပ်နေတုန်းက အချို့ရည်အသစ်တစ်မျိုးကို ထုတ်လုပ်ဖို့ ဖော်မြူလာတစ်ခုရအောင် ဓာတ်ခွဲခန်းမှာ စမ်းသပ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ မအောင်မြင်မချင်း စမ်းသပ်တာဖြစ်သလို၊ စမ်းသပ်တိုင်းလည်း အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ဆုံးရှုံးခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော်တို့မှာ ငွေအရင်းအနှီးကလည်း မဆိုစလောက်လေး ရှိတော့ အောင်မြင်ဖို့ဟာ အသက်လောက်အရေးကြီးနေသလို၊ တစ်ပတ်လုံးလုံး ကျွန်တော် မအိပ်ခဲ့ပါဘူး။ ဒီနောက် ပုလင်းသစ်၊ အဖုံးသစ်၊ တံဆိပ်သစ်နှင့် တိဗီကနေ ပထမဆုံး ကြော်ငြာနိုင်ခဲ့ပါတော့တယ်။”

“စထုတ်ထုတ်ချင်း အရေးနိမ့်သွားတော့ တအားကို စိတ်ပျက်သွားတာ ပါပဲဗျာ။ ဒီတင် တိုက်ရိုက်နှင့် သွက်သွက်လေးထုတ်လုပ်တဲ့စနစ်နှင့် ကိုယ်စားလှယ်ပေးပြီး ဈေးကွက်ကိုထိုးဖောက်တဲ့စနစ် သုံးရတယ်။ အဲဒီအချိန်က တကယ့်ကို ဦးနှောက်စားရပြီး စိတ်ပန်းလှပန်းဖြစ်ခဲ့ရတာကလား။ ဒီဥပမာကိုထောက်ရင် ကျွန်တော့်အောင်မြင်မှုတွေမှာ ကိစ္စတိုင်း မဖြောင့်ဖြူးဘဲ အထစ်အငေါ့တွေရှိခဲ့တာ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါနှင့်အမျှ ခရီးလမ်းတစ်လျှောက်လုံး ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုတွေ အများကြီး ရှိခဲ့တာပဲလေ”

၁၉၆၆ နှစ်ဦးပိုင်းတွေက ‘ဖမ်’အနေနှင့် သူ့ရဲ့အမေရိကန်အချို့ရည်တွေ ကြော်ငြာရာမှာ ပက်စီဆိုင်းဘုတ်တွေ တစ်နိုင်ငံလုံးရေးချိတ်ဖို့ ကြိုးစားတဲ့အခါ အတော်လေး အခက်အခဲတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

ဟန့်ဗရီးမြို့က နိုင်ငံခြားဘာသာနှင့် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်တွေ၊ ဆိုင်းဘုတ်တွေ ထောင်တာကအစ အနောက်နိုင်ငံတွေဩဇာ အလွမ်းမခံနိုင်ဘူးလို့ အကြီးအကျယ် ထ၊ကန့်ကွက်တာကြောင့်ပါ။

ဒီအတွက် ခြေတစ်လှမ်း နောက်ဆုတ်ပေးခဲ့ရပေမယ့် စီးပွားရေးပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးတွေကို ဖြည်းဖြည်းနှင့် နှေးနှေးလုပ်ဆောင်နေတဲ့ ဗီယက်နမ်ရဲ့ အနာဂတ်ဟာ တောက်ပနေပြီလို့ ‘ဖမ်’ကတော့ ယုံကြည်လျက်ပါပဲ။

ကမ္ဘောဒီးယား

အော့ကနုပူကော့အန်
OKNHA PHU KOKAN
 တည်ထောင်သူနှင့်ဥက္ကဋ္ဌ
 အန်ကိုဘားသားစံကုမ္ပဏီ

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှာ ထူးထူးခြားခြား စီးကရက် ကုန်ကူးသူများအဖြစ် ပူကော့အန်တည်ထောင်တဲ့ အန်ကို ဘားသားစံကုမ္ပဏီ လီမိတက်ဟာ အထင်ရှားဆုံး ပုဂ္ဂလိကပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအုပ်စုသည် သင်္ဘောလုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ စီးကရက်ကုတ်လုပ်ရေးတို့ကို တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်လျက် ရှိသည်။

အော့ကနာ ဖုကော့အန်

ကျွန်တော်ဟာ ကော့ အန်ကို ဘဝတိုက်ပွဲနှင့် သူကြီးပွားချမ်းသာမှုကို လက်တွဲတည်ထောင်ခဲ့တဲ့ သူ့ဇနီးနှင့်အတူ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ရပါတယ်။ သူတို့ ဘဝဇာတ်လမ်းက 'ပင်လယ်မုန်တိုင်းထဲက စင်ရော်မောင်နံ့' လို့တောင် တင်စား လောက်အောင် သည်းထိတ်ရင်ဖို စွန့်စားခန်းတွေနှင့် ပြည့်နက်နေလေရဲ့။

ကော့အန်ကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်ထဲမှာ မွေးခဲ့ပေမယ့်၊ မွေးရက်မွေးနေ့ကိုတော့ အတိအကျ သူ မသိပါဘူးတဲ့။

သူ့မှတ်ပုံတင်ကတ်ပြားနှင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ထဲမှာတော့ မွေးနေ့က ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၇ ရက်ပါ။ ဒါပေမယ့် 'အဲဒါ ခမာနီတွေလက်ထက် ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ စစ်ဝန်ထမ်းဘဝကလွတ်အောင် သူ့မိဘတွေက ကြိဖန်လီဆယ်ထား ရတာလို့ ဆိုပါတယ်။

ဘာပဲပြောပြော သူ့မွေးဇာတိကတော့ ကိုကောင်းပြည်နယ် ပက်စီယူရွာလေး ဆိုတာ အမှန်ပါပဲ။

မွေးချင်း ဆယ့်နှစ်ယောက်ထဲမှာ သူက အကြီးဆုံး။ နှစ်ယောက်က မွေးကင်းစကတည်းက ဆုံးသွားတယ်။ ယောက်ျားလေး ခြောက်ယောက်နှင့် မိန်းကလေး လေးယောက်ပဲ အဖတ်တင်ခဲ့တယ်။

သူ့မိဘတွေဟာ ငရုတ်ကောင်းပင်တွေ စိုက်ပျိုးဝမ်းကျောင်းကြပါတယ်။

သူတို့ကို လူလတ်တန်းစားလို့ ယူဆသတ်မှတ်နိုင်လောက်အောင် သုံးဟက် တာရှိတဲ့ သစ်ခွခြံတစ်ခြံလည်း ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီသစ်ခွခြံမှာ မိဘနှစ်ပါးနှင့် အတူ သူနှင့် ညီအစ်ကိုမောင်နှမတစ်စု ဝိုင်းလုပ်ခဲ့ကြပါသတဲ့။

ကော့အန်ရဲ့ ကလေးဘဝကတော့ ပျော်စရာအတိပါပဲ။

ကျေးရွာမူလတန်းကျောင်းမှာ ထိပ်တန်းငါးယောက်စာရင်း ဝင်ခဲ့သလို ကျောင်းမသွားခင်နှင့် ကျောင်းဆင်းချိန်တွေကျရင် အိမ်က နွားဆယ်ကောင်ကို ကျောင်းရင်း ဖြစ်ထဲမှာ ငါးမျှားရတာကိုပဲ သိပ်ပျော်ခဲ့ရတာကလား။

၁၉၆၆ ခုနှစ်က ၁၉၇၀ ခုနှစ်အထိ သူဟာ ကမ်ပိုမြို့က ဆွေမျိုးတွေနှင့် သွားနေခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီမှာ တရုတ်စာတွေ ဆက်သင်ခဲ့တာပါပဲ။

“ကျွန်တော် ငယ်ငယ်က ငရုတ်ကောင်းတောင်သူ ဖြစ်ချင်စိတ်ပဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ခု ရဲခဲတဲ့အောင်မြင်မှုဘဝမျိုးကို ဘယ်တုန်းကမှ ဟောလင့်မိတာ မဟုတ်ပါဘူး” လို့ ကော့အန်က ဝန်ခံဖွင့်ဟခဲ့ပါတယ်။

၁၀၇၀ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်း သူ့ရွာလေးကို ပြန်ခဲ့ချိန်မှာတော့ ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားတစ်နိုင်ငံလုံး ရုတ်ရုတ်သံသံနှင့် ဧရာမအပြောင်းလဲတွေ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသလို ဖန္ဒမံပင်က ကီလိုမီတာ နှစ်ရာကွာတဲ့ သူတို့ပက်ဆီယူရွာလေးလည်း မလွတ်ခဲ့ပါဘူး။

သူတို့ရွာလေးကို ခမာနီတွေက ထိန်းချုပ်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့အခေါ်အရတော့ ‘လွတ်မြောက်စေခဲ့တယ်’ ပေါ့။

“အဲဒီတုန်းက အစပိုင်းမို့ ခမာနီတွေဟာ ရွာလူထုအပေါ် ကောင်းကောင်း မွန်မွန်ဆက်ဆံခဲ့တာနှင့်အမျှ ကျွန်တော်တို့ဘဝဟာ သိသိသာသာ မပြောင်းလဲသေးဘူးလို့ ပြောရမှာပါပဲ”

အရှေ့တောင်အာရှက တရုတ်လူမျိုးစုတွေကလည်း စီးပွားရေးသာ စူးစိုက်မဲလုပ်ပြီး နိုင်ငံရေးနှင့် ကင်းကင်းရှင်းရှင်းနေခဲ့ကြပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ၁၉၇၂ ခုနှစ်လောက်ကျတော့ ခမာနီတွေ ဓွေဖောက်လာပြီး တရုတ်တွေကို ငွေသုတ်လာတယ်။ လုံနိုးအစိုးရကို အပြုတ်တိုက်ရေးစစ်ပွဲမှာ တရုတ်လူငယ်တွေကိုဆွဲသွင်းပြီး အသုံးချဖို့ ကြိုးစားတယ်။

ကော့အန်အပြောအရ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတာက ခမာနီတွေဟာ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်ပေါက်တရုတ်တွေကို မယုံတော့ လက်နက်ကိုင်တိုက်ခွင့် မပေးဘဲနှင့် ခဲယမ်းမီးကျောက်တွေသယ်ပို့ဖို့နှင့် စစ်တလင်းက ဒဏ်ရာရသူတွေ၊ အလောင်းတွေကို နေရာရွှေ့ဖို့ပဲ အဓမ္မခိုင်းခဲ့တာပါတဲ့။

ခြွင်းချက်အနေနှင့်တော့ အိမ်ထောင်သည်ဆိုရင် ဒီတာဝန်က လွတ်ကင်းခွင့်ရတာပါပဲ။

ဒီလိုနှင့် ကျွန်တော့်မိဘတွေဟာ သင့်တော်ရာ မိန်းကလေးတစ်ယောက်ကို ရွေးချယ်ပြီး ၁၉၇၄ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်နှင့် လက်ထပ်ပေးဖို့ စီစဉ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါတောင် ခမာနီတွေရဲ့ စစ်ဝန်ထမ်းဘဝက ကောင်းကောင်းမလွတ်ခဲ့ရပါဘူး။ လက်နက်တွေနှင့် အလောင်းတွေ သယ်ပေးရတုန်းပါပဲ။ ခမာနီတွေက သူတို့အနိုင်ရဖို့ နီးနေပြီ၊ နိုင်ပြီဆိုရင် ဆင်းရဲချမ်းသာ ကွဲပြားမှုမရှိတော့ဘဲ လူတိုင်း အလုပ်ကို ဖိလှုပ်ရတော့မယ်လို့လည်း ပြောခဲ့ကြပါတယ်။

၁၉၇၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၇ ရက်ကစပြီး ပိုပေါ့အစိုးရတက်လာရာက ခမာနီတွေဟာ တစ်နိုင်ငံလုံးကို ထင်သလို မင်းမူခဲ့ကြပါပြီ။

စစ်ပြီးသွားလို့ အေးငြိမ်တဲ့ခေတ်ရာက နှစ်လလောက်အကြာမှာ သူတို့က အစွယ်တွေ ထုတ်ပြခဲ့ကြတာပါပဲ။ လယ်သမားအဖွဲ့ဆိုပြီး အဖွဲ့တွေဖွဲ့ပြီး၊ မတရားစေခိုင်းသလို၊ ရှိသမျှရွှေတွေငွေတွေကို ခမာနီရုပ်ငွေအဖြစ် သိမ်းယူကြပါတယ်။

ခမာနီတွေက ကော့အန်ကိုလည်း ‘ဘာမှမပူပါနှင့်၊ မင်းကို တောင်သူလယ်သမားအဖွဲ့ဝင်လူကြီး ခန့်မှာပါ’ လို့ ချွေးသိပ်ထားခဲ့ပါတယ်။

ပထမ တစ်နှစ်လောက်တော့ ဟုတ်သလိုလိုရှိသား။

ကော့အန်နှင့် သူမိန်းမဟာ သူတို့ရဲ့သားလေးနှင့်အတူ တစ်စုတဝေးတည်းနေခဲ့ကြရပါသေးရဲ့။

၁၉၇၆ ခုနှစ်ကျတော့ ခမာနီတွေက မိန်းမသတ်သတ်၊ ယောက်ျားသတ်သတ်၊ ကလေးတွေသတ်သတ်ဆိုပြီး အုပ်စုတွေ ခွဲပစ်လိုက်ကြပါရော။

မိသားစုတွေအနေနှင့် တစ်လမှ တစ်ကြိမ် အတူနေခွင့်ပေးပါတယ်။ တစ်ကွက်ထဲမှာ အလုပ်လုပ်နေတဲ့တိုင်အောင် မိသားစုချင်း စကားမပြော

ရပါဘူး။ ဒီနေရာမှာ သူ့ဇနီး ဆစ်စ်ဗွေးက ခုလိုပြည့်စွက်ပြောပါတယ်။

“ယောက်ျားတွေက မကြာခဏ ရပ်ပေးကိုသွားလုပ်ရပြီး၊ ကျွန်မကတော့ ဘွန်ပရီယူးကလယ်တွေမှာ လုပ်အားပေး တာဖို့နှင့် နေရတာ များပါတယ်ရှင်” တဲ့။

၁၉၇၇ ခုနှစ်မှာပဲ စခန်းမှာ အစားအစာတွေ ရှားပါးလာသလို ကော့အန်တို့ အငတ်ဘေးနှင့် ရင်ဆိုင်ရပါတော့တယ်။

“အပြစ်တစ်ခု ကျွန်တော် မှတ်မိသေးတယ်ဗျ။ ကျွန်တော်နှင့် သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်ဟာ အုန်းတောမှာလုပ်ရင်းက အုန်းသီးတစ်ခိုင်မှည့်နေပြီး စားဖို့အသင်

ဖြစ်နေတာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ ညသန်းခေါင်ရောက်တော့ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် အဲဒီအုန်းသီးကို တိတ်တိတ်လေး သွားခိုးကြတာပဲ။ သူငယ်ချင်းက အပင်ပေါ်တက်ပြီး အုန်းသီးတွေ ခူး၊ ခူးလို့ရတဲ့တစ်လုံးလို့ လက်တစ်ဖက်နှင့်ကိုင်၊ နောက်တစ်လုံးကို ပါးစပ်နှင့်ကိုင်ပြီး ဆင်းခဲ့တယ်။ ဒီတင် ပါးစပ်ထဲက အုန်းသီးက ကျွန်တော့်ခေါင်းပေါ်ပြုတ်ကျတော့တာကိုး။ အဲသွားလိုက်တာဗျာ။ သုံးရက်တောင် အလုပ်မလုပ်နိုင်ဘူး။ စခန်းဥပဒေက ဘာအကြောင်းပြန်ပဲဖြစ်ဖြစ် အလုပ်မလုပ်ရင် တမင်းခွဲတမ်းကို တစ်ဝက်ဖြစ်ပဲ။ နဂိုရတာကမှ ဆန်ပြုတ်တစ်ပန်းကန်တည်းဆိုတော့ ကျွန်တော် အူလို့မနေတော့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် အုန်းသီးသူခိုးသူငယ်ချင်းကပဲ အကြံအဖန်လုပ်ပြီး ရှာကျွေးလို့ တော်သေးတယ်”

ဒီထက်ပိုဆိုတာက ကော့အန်တို့ အုန်းသီးခိုးမှု ပေါ်သွားတာပါပဲ။ သူတို့ဥပဒေအရဆိုရင် အကျဉ်းနည်းနှင့်စီရင်ပြီး ပစ်သတ်ခံရရုံ ရှိတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဘုရားမလို့ ရွာသူကြီးက ပြင်းထန်စွာသတိပေးခြင်းသာ လုပ်ခဲ့တယ်။

စင်စစ်တော့ အဲဒီရွာသူကြီးဟာ သူ့အပေရဲ့ အလုပ်သမားဟောင်းဖြစ်ခဲ့သလို၊ သူတို့အိမ်သားတွေအပေါ်မှာ ခင်မင်နေတာမို့ ခမာနီတွေကိုမတိုင်ဘဲ အရဲ စွန့်ပြီး ခိုးမှုကို ဖုံးထားလိုက်လို့ပါ။

“တကယ့်ကို ပရမ်းပတာနိုင်တဲ့ ကာလကြီးပေါ့ဗျာ။ စာမတတ် ပေမတတ်နှင့် မိုက်ရွှံ့ရဲတွေ ရွာသူကြီးတက်ဖြစ်တဲ့အခါဆိုရင်တော့ ဘယ်ချောင်ပါ့မလဲ။ အဲဒီခမာနီတွေက ပညာတတ်ဆိုတာနှင့် သတ်ပစ်ရင်ပစ်၊ မဟုတ်ရင်တော့ အလုပ်ကြမ်းစခန်း ပို့ပစ်လိုက်တာပဲ”

သူ့မိန်းမ ဆစ်ဗ်ဗွေးကိုယ်တိုင်လည်း ကံကောင်းလို့ မသေခဲ့ရတာပါ။

သူတို့သားလေးကို အလုပ်မလုပ်နိုင်တဲ့အဘိုးကြီးအဘွားကြီးတွေရှိရာ ရွာထဲက ကလေးထိန်းစခန်းမှာ နေ့တိုင်းထားခဲ့ရတယ်လေ။

၁၉၇၇ ခုနှစ်ထဲမှာ ခမာနီတွေက ဆစ်ဗွေးကို သားလေးနှင့်ခွဲပြီး တခြားရွာပြောင်းလုပ်ရမယ်လို့ အမိန့်ချခဲ့တယ်။

သူတို့ပြောင်းခိုင်းတဲ့ရွာမှာ ငါးလကြာလုပ်ပြီး သူ့သားလေးနှင့်သွားတွေဖို့ ခွင့်တောင်းတယ်။ မောင်မင်းကြီးသားတွေက ခွင့်မပြုဘူး။ ဒီတင် ဆစ်ဗွေးဟာ သုံးရက်ကြာ သူ့သားလေးကို အသက်စွန့်ပြီး ပြေးတွေ့မိတော့တာပဲ။

အလုပ်စခန်းကိုပြန်ရောက်တဲ့အခါ ဘာမှတော့ ကြီးလေးတဲ့အပြစ် အပေးမခံရပါဘူး။ သူက အလုပ်အကိုင်ကောင်းလို့ဆိုပြီး သက်သာခွင့်ရတာပါ။ ဒါပေမယ့် သုံးရက်စာ ထမင်းမကျွေးဘဲ အစာရေစာ ဖြတ်ပစ်ခဲ့ပါသတဲ့။

၁၉၇၈ ခုနှစ်ကျတော့ ဗီယက်နမ်နယ်စပ်မှာ တိုက်ပွဲတွေဖြစ်တာနှင့် သူတို့နယ်ဘက်မှာ ခမာနီတပ်အင်အားလျော့သွားပြီး၊ သူ့သားလေးနှင့် မကြာမကြာ ပြန်တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

ပိုပေါ့ရဲ့ အန္တရာယ်ခေတ်ဆိုးကြီးထဲမှာ ကော့အန်တို့မိသားစု ဆယ်နှစ်ယောက်လုံး တစ်ယောက်မှ အသက်မသေဘဲ ရှင်ကျန်ခဲ့ရတာဟာ မယုံနိုင်လောက်အောင် အံ့ဩစရာပါပဲ။

ဒီအကြောင်းရင်းကိုလည်း ကော့အန်က ခုလိုရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။

“ပထမတစ်ချက် ကျွန်တော်တို့ ကံကောင်းသွားတာက တောင်ပိုင်းမှာ နေကြရလို့ပါပဲ။ နိုင်ငံမြောက်ဘက်ကို အပိုခံရတဲ့လူမှန်သမျှ သေရတာချည်းပေါ့။ ဒုတိယ အဲဒီတုန်းက အရွယ်ရောက်တဲ့လူဆိုလို့ ကျွန်တော် အကြီးဆုံးပဲရှိတာ။ ကျန်တဲ့နှစ်ယောက်ကလည်း ခပ်ငယ်ငယ်၊ ခြောက်ယောက်ဆိုရင် လူမမည်သာသာလေးတွေပဲရှိတော့ အလုပ်မလုပ်ရဘဲ ကလေးထိန်းစခန်းမှာပဲ သွားနေခဲ့ရတာကိုး။

“အဲ၊ ကျွန်တော့်အောက်က တတိယမြောက် ညီတစ်ယောက်ဆိုရင် ကမ်းပွန်ချန်းကို သွားလုပ်ရတာ။ သေပြီလို့ပဲ ကြားခဲ့ရတယ်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်ကျမှ ဖြုန်းခနဲ မြန်ရောက်လာတော့ သရဲချောက်တယ်လို့တောင် အောက်မေ့ကြသေးတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ယောက်အနေနှင့် အဖြေရှာကြည့်လိုက်တော့ ဘုရားတန်ခိုးနှင့် ‘ကျွန်တော်တို့မိသားစု သေကံမရောက် အသက်မပျောက်ခဲ့ကြရတာပဲ’လို့ ယုံကြည်ပါတယ်”

ကော့အန်ရဲ့ဇနီး ဆစ်ဗ်ဗွေးတို့မိသားစုလည်း ကံထူးတယ်ဆိုရမှာပါ။

သူ့မိဘတွေနှင့် အစ်ကိုတွေမောင်တွေ လေးယောက်စလုံး သေကုန်ပြီလို့ မှတ်ခဲ့ရတဲ့ဘဝ။

နောက်တော့ မမျှော်လင့်ဘဲ သူတို့တစ်တွေဟာ ကမ္ဘာဒီးယားက ထွက်ပြေးပြီး ယိုးဒယား နိုင်ငံရောက်၊ အဲဒီကမှ အမေရိကကို ကူးသွားကြပြီလို့ သိလိုက်ရတာ။

ဒါတောင် ညီမတစ်ယောက်တော့ ဆုံးပါးခဲ့ရသေးသတဲ့။

ခမာနီတွေကိုတိုက်ထုတ်ပြီး ဗီယက်နမ်တပ်တွေဝင်လာတော့ ငွေစက္ကူတွေကို တရားမဝင်ကြေညာခဲ့သလို၊ ငွေအားလုံးကိုလည်း မီးရှို့ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်တယ်။

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေမှာ ကုန်ချင်းဖလှယ်တဲ့စနစ်ကို သုံးရတယ်။ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းတွေမရှိဘဲ အစိုးရအလုပ်တွေသာ ရှိခဲ့တယ်။

ကော့အန်လည်း ဗီယက်နမ်တွေရဲ့ ရေလုပ်ငန်းဌာနမှာ ခြောက်လ ဝင်လုပ်ခဲ့ ရတယ်။ ပြီးမှ ရွာပြန်ခွင့်ရခဲ့တာ။

ဆစ်ဗ်ဗွေးက အာလူးနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေ စိုက်တယ်။

ကော့အန်ကလည်း ငါးဖမ်းပြီး ဗီယက်နမ်အလုပ်သမားတွေဆီက-ဆန် တွေနှင့် လဲတယ်။ ဆစ်ဗ်ဗွေးက ဆန်အရက်ချက်ပြီး ရောင်းတယ်။ နည်းနည်း တော့ အသက်ရှူ ချောင်လာရတာပေါ့။

ဒါပေမယ့် ထမင်းတစ်လှတ်ကို မနည်းရှာစားနေရတုန်းပဲဆိုတော့ အလုပ် ထပ်ရှာဖို့ ကြံမိတယ်။ ခက်တာက ပိုက်ဆံ တစ်ပြားမှ မရှိဘူး။

အဲ၊ သူ့အမေနှင့် အဒေါ်ဆီမှာတော့ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ခြောက်ရာဖိုး လောက်တန်တဲ့ ရွှေထည်တွေ၊ ခမာနီတွေ မတွေ့အောင် အသက်ပေးပြီး ကုပ်ကပ် သို့ဝှက်ထားတာ ရှိတယ်။

အဲဒီအချိန်က ယိုးဒယားနယ်စပ်နှင့် တောင်တရုတ်ပင်လယ်ကို ပိုင်းခြား ထားတဲ့ နယ်စပ်မြို့ဖြစ်တဲ့ ကိုကောင်းမှာ ကုန်ပစ္စည်းတွေသွားဝယ်ပြီး ဖနွမ်းပင်မှာ ပြန်ရောင်းပြီး အမြတ်ကြီး မြတ်နေကြတယ်။

ကော့အန်ကလည်း ရွှေထည်တွေ ထုခွဲရောင်းချပြီး နယ်စပ်ကို စွန့်စွန့် စားစား ထွက်လာခဲ့မိတယ်။

ကံခေချင်တော့ အစိုးရဆီက ခရီးသွားခွင့်လက်မှတ် တောင်းမလာမီတဲ့ ကော့အန်ခမျာ လမ်းမှာ ရဲအဖမ်းခံရပြီး ထောင် ၁၂ ရက် ကျခဲ့ရတော့တယ်။

ထောင်ကလွတ်တဲ့နောက် ကိုကောင်းကို ထပ်သွားခဲ့ပြီး အမေတို့ရဲ့ ငွေ ခြောက်ရာက ထောင့်ရှစ်ရာဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။

ဒီကတစ်ဆင့် အမြတ်ငွေနှင့် ဟွန်ဒါစက်လှေလေးဝယ်ပြီး ထိုင်းကနေ အမေရိကန်စီးပွားရေးပိတ်ထားတဲ့ ဗီယက်နမ်ကို မှောင်ခိုကုန်တွေ သယ်ပို့ခဲ့တော့ တာကလာ။

နှစ်ခေါက်လောက်လွတ်ပြီး မြက်မြက်ကလေးစားလိုက်ရပေမယ့်၊ သုံး ခေါက်မြောက်မှာ အဖမ်းခံလိုက်ရတယ်။

ကံကောင်းလိုပဲ ဆစ်ဗ်ဗွေးက သူနှင့်ပါလာတော့ ဖမ်းသူတွေက သနား ပြီး ပစ္စည်းတွေသာသိမ်း၊ လူနှင့် စက်လှေလေးကို ပြန်လွှတ်လိုက်ရဲ့။

နောက်ပိုင်း ကော့အန်တစ်ယောက်တည်း နယ်စပ်က စနက်ချိကျွန်းမှာ အခြေချပြီး မှောင်ခိုအရောင်းအဝယ်တွေလုပ်ခဲ့ရင်း၊ ပစ္စည်းတွေလိုအပ်နေတဲ့ ဗီယက်နမ်စစ်သားတွေနှင့် (ယိုးဒယား)ကုန်သည်တွေကြားမှာ ပွဲစား ဖြစ်လာ တယ်။

ခြောက်လကြာတော့ ဆစ်ဗ်ဗွေးပါ သူနှင့် သွားနေတယ်။

ဒီကြားထဲမှာ ဘုရားကယ်လို့ အသက်ချမ်းသာရခဲ့တဲ့ နောက်အဖြစ်တစ်ခုက ပိုပြီးတောင် အသက်ရှူမှားစရာ ကောင်းပါသေးရဲ့။

“တစ်နိုင်ငံလုံး မတည်မငြိမ်နှင့် ခေတ်ပျက်ကြီးထဲမှာ စီးပွားရှာရတာ အင်မတန် အန္တရာယ်များပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ မိတ်ဆွေနှစ်ယောက်နှင့် စပ်တူ လုပ်ပြီး ယိုးဒယားမှောင်ခိုတွေဆီက ကုန်တွေကို ကျွန်တော့်စက်လှေလေးနှင့် ဗီယက်နမ်ကို ကူးခဲ့တယ်ဆိုပါတော့။ အစပထမ ယိုးဒယားတွေနှင့်လုပ်ရတာ အဆင်ပြေသား။ ဒုတိယအခေါက်လည်း မဆိုးပါဘူး။ နောက်တစ်ခေါက် ထပ် တွက်ရမယ့်အချိန်မှာ အလိုလိုနေရင်း ကျွန်တော် စိတ်တွေ လေးနေပြီး၊ အင်တင် တင်ဖြစ်နေမိတယ်။ ဒီတုန်းမှာ ကျွန်တော့်ရှယ်ယာမိတ်ဆွေက သူမိန်းမနှင့်ရန်ဖြစ်ပြီး စိတ်ဆိုးလာလို့ ကျွန်တော့်အစား သူလိုက်သွားမယ်၊ ပြန်မှ စာရင်းရှင်းကြတာပေါ့လို့ ပြောခဲ့တာ နှင့် ကျွန်တော်လည်း သဘောတူလိုက်ပါတယ်။

“အဲဒါ သူ့ကို နောက်ဆုံးတွေ့လိုက်ရတာပါပဲ။ လမ်းမှာ ယိုးဒယား မှောင်ခိုတွေက စက်လှေပေါ်ပါတဲ့ လူအားလုံးကိုသတ်ပြီး ပစ္စည်းတွေ ငွေတွေ အပိုင်စီး လိုက်လို့ပေါ့။ ယိုးဒယားမှောင်ခိုတိုင်း ဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။ လူဆိုးသူဆိုး တွေပါလာရာက ခရီးသည်တွေရဲ့ ရွှေငွေပစ္စည်းတွေကိုမြင်တော့ လောဘတက်ပြီး သစ္စာဖောက်ကြတာပါ”

ကော့အန်ကလည်း သူ့မိတ်ဆွေအသတ်ခံရတဲ့သတင်း ကြားကြားချင်း အတော်စိတ်မကောင်းဖြစ်သွားရပါတယ်။ ကျန်ရစ်တဲ့ မိန်းမနှင့်ကလေးတွေကို ရသင့်ရထိုက်တဲ့ဝေစု ခွဲပေးပြီးတော့ တတ်နိုင်သမျှ စောင့်ရှောက်ခဲ့ပါသတဲ့။

လှေရောငွေရော ဆုံးခဲ့တဲ့နောက် ကော့အန်နှင့်စီးပွားဖက်တွေဟာ အစက ပြန်ရင်းရတာပေါ့။ ဒီတစ်ကြိမ်တော့ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ဗီယက်နမ်ထဲကို စီးကရက်တွေသွင်းသလို၊ ဗီယက်နမ်က ငါးတွေပစ္စည်းတွေကိုကောက်ပြီး ယိုးဒယား နိုင်ငံ ပြန်သွင်းတယ်။

၁၉၈၆ ခုနှစ်ရောက်လာသလို သူတို့လင်မယားမှာလည်း ကလေးသုံးယောက် ရလာပြီလေ။ သားနှင့် သမီးအလတ်လေးကို ဘန်ကောက်မှာ ကျောင်းထားပြီး၊ အငယ်ဆုံးသမီးလေးကျတော့ သူတို့နှင့်အတူ ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ခေါ်ထားခဲ့တယ်။

ကံပြန်ထလာရာက စီးပွားတက်လာတယ်။ ကိုယ်ပိုင်စက်လှေထောင်ပြီး တရားဝင်မှတ်ပုံတင်တွေဘာတွေတောင်လုပ်လို့။ ဒါမှလည်း ထိုင်းရဲတွေရဲ့ အန္တရာယ်က သက်သာတာကလား။

တစ်ခါတော့ ဆစ်စ်ဗွေးလိုက်သွားတဲ့ စက်လှေက ရေတိမ်ထဲသွားမိပြီး သောင်တင်ခဲ့တဲ့နောက် ယိုးဒယား လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအရာရှိတွေနှင့် တန်းတိုးတယ်။ ကော့အန်တို့ကို ဗီယက်နမ်ဒုက္ခသည်တွေ ခိုးသွင်းတယ်ဆိုပြီး တက်စစ်တာပါ။ သူတို့ကို မလိုတဲ့ ထိုင်း(ယိုးဒယား)ကုန်သည်တွေ ချောက်ချလိုက်တာပေါ့။

လူဝင်မှုအရာရှိတွေက သူ့ဇနီးဆစ်စ်ဗွေးကို ဖမ်းသွားပြီး ယိုးဒယားကမ္ဘောဒီးယားနယ်စပ်က ကျိုးရန် ဒုက္ခသည်စခန်းကို ပို့ပစ်တယ်။ ကော့အန်က ဒီအဖြစ်ကို တစ်နှစ်လုံးလုံး မသိဘူး။ သူ့မိန်းမကတော့ ပင်လယ်ဓားပြတွေသတ်လို့ သေပြီပဲ အောက်မေ့ခဲ့တာပေါ့။ ဒီလိုနှင့် ရှိသမျှပိုက်ဆံလေးတွေ အကုန်ခံလို့ ဆစ်စ်ဗွေး သတင်းကို လိုက်စုံစမ်းပြီး ရှာဖွေခဲ့တဲ့အဆုံး လေးလအကြာမှာ ဘယ်ရောက်နေမှန်းသိခဲ့ပြီး၊ ပြန်လွတ်အောင် ကြိုးစားခဲ့ရပါသတဲ့။

“အဲဒီတုန်းက ယိုးဒယားမှတ်ပုံတင်နှင့် စက်လှေဟာ ကမ္ဘောဒီးယားကို ရောက်လာပေမယ့် အပြန်လမ်းမှာ သူတို့ကို လုယက်တိုက်ခိုက်မယ်လို့ သံသယဝင်ပြီး လှေသားတွေက စက်ခန်းထဲမှာ လက်နက်တွေ ဝှက်ယူသွားတယ်။ ထင်တဲ့အတိုင်း လမ်းမှာ ညကြီးသန်းခေါင် ပင်လယ်ဓားပြတွေ တက်လာရော။ လှေသားတွေ လက်နက်တောင် မယူလိုက်ရဘဲ ရက်ရက်စက်စက်ပစ်သတ်ခံရတာ ရေထဲ ဒိုင်ဇင် ထိုးချသွားတဲ့ လူတစ်ယောက်သာ လွတ်ခဲ့တယ်။ ကံကောင်းချင်တော့ ကျွန်တော် တို့ရဲ့ ရွှေတွေငွေတွေက စက်လှေတစ်နေရာမှ အံ့ဝှက်လုပ်ပြီး သိမ်းထားခဲ့တာကလား။ သူတို့လိုချင်တာ ဘာမှမရတဲ့အဆုံး ဓားပြတွေက စက်လှေကို ဒီအတိုင်းမျှာလွှတ်လိုက်ပြီး ဆင်းသွားကြတယ်။ အသက်ရှင် ထွက်ပြေးလာတဲ့လူက အကြောင်းကြားလို့ ကျွန်တော်တို့လည်း လူစုလိုက်သွားရာက စက်လှေကို ပြန်ဆွဲယူခဲ့ရတယ်။ တကယ်လို့ ကျွန်တော်မိန်းမသာ အဲဒီစက်လှေနှင့် တစ်ပါ

တည်းပါသွားရင် သူ့အဖြစ်ကို မတွေ့ရဲစရာပဲ။ ဒါလည်း ဘုရားတန်ခိုးကြောင့် သေဋ္ဌားကလွတ်ခဲ့ရတယ် ဆိုနိုင်ပါတယ်။”

ဒီလို သက်စွန့်ဆဲဖျား ခရီးသွားရင်း မှောင်ခိုကုန်ကူးရတဲ့အလုပ်ကို သူ့စက်ဆုပ်လာတယ်။ ရှေ့ဆက် မလုပ်သင့်တော့ဘူးဆိုပြီး ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကို ပြောင်းလုပ်ခဲ့ရာက ခုဆို ငါးဖမ်းရေယာဉ်ကြီး သုံးစင်းတောင် ပိုင်နေပါပြီ။

ပြီးတော့ စီးကရက်လုပ်ငန်းထဲ ဝင်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်ကျတော့ စင်ကာပူယူနိုက်တက် တိုဘက်ကို ကုမ္ပဏီနှင့် လက်တွဲပူးပေါင်းလုပ်နိုင်တဲ့ အဆင့်ရောက်လာပါတယ်။ အဲဒီလုပ်ငန်းက တစ်ဟုန်ထိုးအောင်မြင်လာတာနှင့် သူတို့ မိသားစုတွေလည်း ဖန္ဒမ်းပင်ကို ပြောင်းလာခဲ့တယ်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်ကစပြီး သူ့ကုမ္ပဏီဟာ ဘီအေတီရဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်ခဲ့ရတော့တာပဲ။ ဒီနေ့ဆိုရင် ကော့အန်ဟာ တခြားလုပ်ငန်းတိုးချဲ့ပြီး၊ ကိုနီကာကုမ္ပဏီကြီး၊ အိဗီယန်ကုမ္ပဏီကြီးတွေနှင့်ပါ ပေါင်းစပ်လုပ်နေပါတယ်။

သူနှင့်သူမိန်းမဟာ အတိတ်ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ကြမ်းတမ်းခက်ထန်လှတဲ့ခရီးကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရတာမို့ ရှေ့အနာဂတ်အဖို့ အေးအေးသက်သာနေချင်လာပါတယ်။ လက်ရှိ မရှိမရှား လူလတ်တန်းစားဘဝထက်တောင် ငြိမ်းချမ်းတဲ့ အခြေအနေမျိုးကို တောင့်တမိတယ်လို့ ကော့အန်က ရင်ဖွင့်ခဲ့ပါတယ်။

“၁၉၇၉ ခုနှစ်ထိ ရွှေဆိုတာ ကျွန်တော် မမြင်ဖူးခဲ့ပါဘူး။ ၁၉၈၁ ရောက်တော့ အမေရိကန်ဒေါ်လာ နှစ်ထောင်ဖိုးလောက် ရွှေတွေစုမိရင် ကျေနပ်ပြီလို့ ကျွန်တော်မိန်းမကို ပြောမိပါတယ်။ ဒီလို လောဘမကြီးချင်တဲ့အကြောင်းက ကျွန်တော့်ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဆင်းဆင်းရဲရဲနေခဲ့ရသလို ပစ္စည်းဥစ္စာတွေရဲ့ အန္တရာယ်ကို ကိုယ်တွေ့ကြုံရလို့ပါပဲ။ သင်္ခါရသဘောတွေကို သံဝေဂယူပြီး ဘာကိုမှ မက်မောတွယ်တာချင်စိတ် မရှိတော့ဘဲ၊ အသက်ချမ်းသာနေရင်ပဲ တော်ပြီလို့ ယူဆခဲ့ပါတယ်။”

“ဒါနှင့်အမျှ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေသူတွေကို ကူညီကယ်တင်ဖို့ တာဝန်ရှိတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှာ ဆင်းရဲသားအလုပ်သမားတွေကို လူတန်းစေအောင် ထောက်ပံ့ကူညီဖို့ သိပ်အရေးကြီးပါတယ်။”

“ပိုပေါ့ခေတ်မှာတုန်းက ဆင်းရဲလို့ အငတ်ငတ်အပြတ်ပြတ်နှင့် ခိုးစား ခဲ့ရတာ သတိရတုန်းပါပဲ။ ဒီအဖြစ်က ကျွန်တော်တို့ရဲ့အလုပ်သမားတွေကို စား ဝတ်နေရေး အခြေခံလိုအပ်ချက်တွေ လုံလုံလောက်လောက်ဖြည့်ဆည်းပေးဖို့ပါပဲ။ ကျွန်တော့်ညီတွေညီမတွေနှင့် တူတူမလေးတွေရဲ့ပညာရေးမှာ အစွမ်းကုန်အားပေး ခဲ့မိတယ်။ ဖြစ်နိုင်ရင် တစ်ချိန်မှာ ကျွန်တော်လုပ်ငန်းတွေထဲ ဆွဲခေါ်ရမှာပဲ”

ကျော့အန်က သူ့ဘဝမှာ ကံကောင်းခြင်းက အဓိကကျခဲ့တယ်လို့ ထင် မြင်ယုံကြည်ခဲ့ပါတယ်။

ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုမှာ ကံကောင်းတာ မဟုတ်ဘဲ၊ အန္တရာယ်ဘေးဒုက္ခ တွေက လွတ်မြောက်ခွင့်ပေးခဲ့တဲ့ ကံကောင်းခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုပါသတဲ့။

ကျွန်တော့်အနေနှင့် သူ့ရဲ့ သေရွာပြန်စာတ်လမ်းတွေ ကုန်လောက်ပြီအောက် မေ့ခဲ့ရက နောက်ဆုံးစာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ကို ထပ်ပြောပြလိုက်ပါသေးတယ်။

၁၉၇၉ ခုနှစ်ထဲမှာပေါ့ဗျာ။ ဝိယက်နမ်တွေက ပိုပေါ့လက်ထဲက နိုင်ငံ အာဏာကို ပြန်သိမ်းလိုက်တဲ့အချိန် စပ်ကူးမတ်ကူးကြားကာလဆိုတော့ နို့ညှစ် သောက်ရအောင် ကျွန်တော် နွားတစ်ကောင်ကို ဝင်ခိုးခဲ့မိတယ်။ အဲဒါ ပိုပေါ့ စစ်သားတစ်ယောက်နှင့် ထိပ်တိုက်တိုးတော့ ကျွန်တော့်ကို ချောက်တဲ့လှန့်တဲ့ သဘော ခေါင်းပေါ်ကိုကျော်ပြီး သေနတ်နှင့်ပစ်ရော။

ကျွန်တော်ကလည်း အသေအလဲဆာနေရာက သေမထူးနေမထူးဆိုပြီး နွားကို အရဆွဲပြေးတယ်။ ပိုပေါ့စစ်သားက နောက်ကလိုက်ဖမ်းတယ်။ နွားတစ် ဖက်နှင့် လွတ်အောင်မပြေးနိုင်တဲ့ကျွန်တော့်ကို မိသွားတယ်။ သူက ကျွန်တော့် နားထင်ကို သေနတ်နှင့်တော့ပြီး မောင်းဖြတ်မယ်ပြင်တယ်။ ‘ငါ့ကို သတ်သာပစ် လိုက်။ ငါ့သေမှ အေးမယ်။ မင်းလည်း ကျည်ဆံတစ်ကောင်ဆုံးရဲ့ပဲ’လို့ ညစ်တွန်း တွန်းပြီး ပြောလိုက်မိတယ်။ ပိုပေါ့စစ်သား တွေဝေပြီး လက်တွန့်သွားရာက ရှေ့မှာ ဝိယက်နမ်စစ်သားတွေ ရှိနေသလားတဲ့။ ကျွန်တော်ကလည်း ‘ရှိတယ်’လို့ မော့ကြည့် ဖြေလိုက်တယ်။

“ဒီနောက် စစ်သားက ဘာပြောတယ်မှတ်သလဲ။ ‘မင်း ငါ့ကိုထမင်း ကျွေးရင် မင်းကို ငါ အသက်ချမ်းသာပေးမယ်’တဲ့။ ဒီအပေးအယူကို ကျွန်တော် ကလည်း မငြင်းလိုက်ပါဘူး။ ကံကြီးပေလို့သာပေါ့ဗျာ”

ဖိလစ်ပိုင်

ရော်ဘတ်တို အာ၊ ရိုမူလို
ROBERTO R. ROMULO

ဥက္ကဋ္ဌ
အက်ကွစ်တေဘဲလ် ကဒ်နက်စပ်စ် ကော်ပိုရေးရှင်းစု

ရော်ဘတ်တို အာ၊ ရိုမူလိုသည် အက်ကွစ်တေ ဘဲလ် ကဒ်နက် ဝပ်စ်၏ ဥက္ကဋ္ဌကြီးဖြစ်၏။ ထို့အရင်က ဖိလစ်ပိုင် အဝေးပြော တယ်လီဖုန်းကုမ္ပဏီ၏ ဥက္ကဋ္ဌ နှင့် ဆိုင်ဘီအမ် ဖိလစ်ပိုင်၏ဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူသည် ဘယ်လ်ဂျီယမ်နိုင်ငံဆိုင်ရာ သံအမတ်ကြီးနှင့် နိုင်ငံခြားရေးဌာန အတွင်းဝန်တာဝန်လည်း ထမ်းဆောင် ခဲ့ဖူး၏။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်၌ သမ္မတရာမိုစ်က ဖိလစ်ပိုင်အရပ် ဘက်ဝန်ထမ်းများတွင် အမြင့်ဆုံးဝင်ရောက်ဆောင်ဆု ဖြစ် သော ‘စစ်ခံကတူနာ’ ဘွဲ့ ချီးမြှင့်ခဲ့၏။

ရော်ဘတ်တို အာ၊ ရိုမူလို

ရော်ဘတ်တို (ဘော်ဘီ သို့မဟုတ် ဘော့ဘတ်)ဟာ သူ့နိုင်ငံတော်နှင့် စီးပွား ကုန်သွယ်ရေးမှာ ဂုဏ်ထူးဆောင်ခဲ့သူတစ်ဦးပါ။

ဒီလို နိုင်ငံကိုအကျိုးပြုနိုင်ခဲ့တာဟာ သိပ်ဆန်းတယ်လို့မဆိုသာပါဘူး။ ဘာကြောင့်ဆို သူဟာ စံပြုလောက်တဲ့ မော်ကွန်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဖိလစ်ပိုင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ကာလို့စ် ပီ ရိုမူလိုရဲ့သား ဖြစ်ခဲ့လို့ပါပဲ။ (စီပီအာလို့ အတိုကောက်ခေါ်တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ကာလို့စ်) မှာ သုံးဘဝ ပြောင်းခဲ့သူပါ။ ပထမ ပူလစ်စာဆရာ သတင်းစာဆရာ၊ ဒို့နောက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတစ်ယောက်ဘဝ ရောက်ခဲ့ရတဲ့ စစ်သည်တော်တစ်ဦး။ အဆုံးအနေနှင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး တည်ထောင်ရာမှာ ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့တဲ့ နိုင်ငံကိုယ်စားပြု သံတမန်ကြီး တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ဘော်ဘီကို ကျွန်တော် သူ့ရဲ့ ဖိလစ်ပိုင် အဝေးပြောတယ်လီဖုန်းနှင့် ကော်ပိုရေးရှင်းရုံးခန်းထဲမှာ တစ်ညနေမှာ တွေ့ဆုံခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။

သူမတူအောင် အလုပ်ရှုပ်ပြီး သွက်လက်ဖျတ်လတ်တဲ့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ နိုင်ငံရပ်ခြားခရီးကအပြန် နိုင်ငံတကာက လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ရောင်းရင်းမိတ်ဆွေ များနှင့် ညစာစားပွဲသွားမယ့်ကြားက အလှအယက်ပေးတွေ့ခဲ့ခြင်းပါပဲ။

နောက်တစ်နေ့ဆိုရင်လည်း အင်ဒိုနီးရှားကို သွားပါတော့မယ်။

ဒီစာအုပ်မှာ ပါဝင်ဖော်ပြခြင်းခံရသူ အများစုဘဝဟာ ကိုယ့်ထူးကိုယ်ချွန် ကိုယ့်ဘဝ ကိုယ် တည်ဆောက်ခဲ့သူတွေကြောင့် ဖြစ်ပေမယ့်၊ ဘော်ဘီဇာတ်လမ်း

ကတော့ 'အောင်မြင်တဲ့မိဘတွေရဲ့ သားသမီးတွေ ဘယ်နှစ်ယောက် အောင်မြင် သလဲ'ဆိုတာကို ထူးထူးခြားခြား စိတ်ဝင်စားစဖွယ် ပြဆိုခဲ့ပါတယ်။

ဘော်ဘီရဲ့မိသားစုကို ကြည့်မယ်ဆိုရင်ဖြင့် သား လေးယောက်စလုံး အထွတ်အထိပ်ကိုရောက်အောင် အောင်မြင်ခဲ့ကြတယ် ဆိုရမှာပါပဲ။

စီပီအာ ဂျူနီယာဟာ ထိပ်တန်းရှေ့နေကြီးဖြစ်ခဲ့ပြီး ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ လေယာဉ်ပျက်ပြီး ကွယ်လွန်သွားခဲ့သူပါ။

ဂရေဂရီကတော့ ၁၉၈၇ ခုနှစ်မှာ သေဆုံးသွားတဲ့ စီးပွားရေးပညာရှင်တစ်ဦး ပေါ့။

ဘော်ဘီအစ်ကို ရိုကာဒိုဆိုရင်လည်း ဖိလစ်ပိုင်ရဲ့ အအောင်မြင်ဆုံးရှေ့နေ ကြီးပါပဲ။

ဘော်ဘီကိုယ်တိုင်ကကော အထူးပြောစရာ လိုမယ်မထင်တော့ပါ။

ဘော်ဘီဘဝကို နားလည်ဖို့ သူ့မိဘတွေအကြောင်းကို သိထားမှ ပိုကောင်း ပါလိမ့်မယ်။

သူ့ဘိုးဘေးစဉ်ဆက်ဟာ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ဖြစ်သလို အထက်တန်းလွှာ လူကုန်ထံမျိုးရိုးက ဆင်းသက်လာကြပါတယ်။

ဥပမာ အဖေဘက်က သူ့အဘိုးဆိုရင် တာလက်ပြည်နယ် ဘုရင်ခံဖြစ် သလို၊ အမေဘက်က အဘိုးကလည်း ပဂ်ဆန်နန်မှာ အဓိပတိအုန်းခြံသူဌေးကြီး။

သူ့အမေကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဗားဂျီနီးယားမှာနေတုန်းက မွေးခဲ့လို့ 'ဗားဂျီနီးယား'လို့ သူ့အဖိုးက နာမည်ပေးခဲ့တာလည်း စိတ်ဝင်စား မှတ်သား လောက်စရာပါပဲ။

သူ့အဖေက သူ့အမေကို အဲဒီအချိန်က အထက်တန်းလောကမှာ ခေတ်စား နေတဲ့ စပိန်စကားနှင့် ရည်စားစကား ပြောခဲ့ပါသတဲ့။

ဘော်ဘီအဖေဟာ သတင်းထောက်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ရာက ရည်းစားစာအရေး ကောင်းခဲ့ပါတယ်။ စာရေးကောင်းရာမှာလည်း အမေရိကန်မဟုတ်တဲ့ နိုင်ငံခြားသား တွေထံမှာ ပထမဆုံးပုလစ်စာဆု ရခဲ့တာကိုထောက်ရင် အရှင်းသားသိနိုင်ပါရဲ့။

သူဟာ သတင်းထောက်လုပ်ရင်း တစ်ဘက်ကလည်း ဖိလစ်ပိုင်သမ္မတကြီး မင့်နူရယ်ကာဇွန်ရဲ့ ကိုယ်ရေးအရာရှိ လုပ်ခဲ့ရပါသေးတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်ချိန်ကျတော့ ဖိလစ်ပိုင်ဟာရဲလ်သထင်းစာကြီးရဲ့ အယ်ဒီ တာချုပ်ရာထူး ရနေပါပြီ။

သူ့အဖေရဲ့ သတင်းစာသမားအနေနှင့် ကလောင်ထက်မှု၊ စေ့စပ်ရေး ကျမ်းကျင့်မှုတို့ကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးမက်အာသာကတောင် စစ်မှုထမ်းဖို့ ဖိတ်ခေါ် ခဲ့ရပါတယ်။ ပထမ ဗိုလ်မှူးရာထူးပေးပြီး၊ စစ်အပြီးမှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံခဲ့ရတာပါ။

ပြီးတော့ ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်မှာ မွေးခဲ့ရတဲ့ ဘော်ဘီဟာ လည်း စစ်ကြီးပြီးတဲ့အထိ သူ့အဖေနှင့် တခဏသာ နေခဲ့ရပါတော့တယ်။

သူ့အဖေက ဗိုလ်ချုပ်ကြီးမက်အာသာနှင့် လက်တွဲနေတုန်းမှာ သူနှင့် သူညီတွေဟာ သူ့အမေနှင့်အတူ အသေရရ အရှင်ရရလို့ ဆုံငွေအထုတ်ခံထား ရတဲ့ဘဝနှင့် တောင်တန်းတွေမှာ သွားပုန်းနေခဲ့ရပါတယ်။

သူ့အစ်ကိုနှစ်ယောက်ဟာ လောက်လောက်လားလား အရွယ်ရောက်နေကြ ပြီဖြစ်လို့ ဂျပန်တွေကို ဆန့်ကျင်တော်လှန်တဲ့ ပြောက်ကျားစစ်သည်တွေ ဖြစ်ခဲ့ ကြရပါတယ်။

စစ်ပြီးလို့ မိသားစုတွေပြန်တွေ့ကြတဲ့အခါ ဘော်ဘီခမျာ သူ့အဖေကို သူ မမှတ်မိတော့ပါဘူး။

၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လအတွင်း မနီလာမှာ လွတ်လပ်ရေးကြေညာအပြီး သူ့အဖေဟာ သူ့တို့မိသားစုကို ဖိလစ်ပိုင်အမြဲတမ်းမင်းကြီးအဖြစ် သူ့နေထိုင်ရာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဆီ ခေါ်သွားခဲ့ပါတယ်။

၁၉၄၅ ခုနှစ်က ၁၉၆၁ ခုနှစ်အထိ သူဟာ အမေရိကန်ဆိုင်ရာ ဖိလစ်ပိုင် သံအမတ်ကြီးအနေနှင့်ကော နိုင်ငံခြားရေးဌာန အတွင်းဝန်ကြီးအနေနှင့်ပါ မိသားစု နှင့်တကွ နေထိုင်ခဲ့ကြတာပါ။

ဘော်ဘီက သူဟာ အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ ငယ်ငယ်ကတည်းက သွားနေခဲ့ ရလေမယ့် သူနှင့် သူညီတွေဟာ သူတို့ကိုယ် သူတို့ ဖိလစ်ပိုင်တွေဆိုတာ ဘယ်တော့ ၇ မမေ့ခဲ့ကြပါဘူးတဲ့။

သူ့အဖေဟာ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဘဝနှင့် နိုင်ငံအရေးကိုသာ ဦးထိပ်ပန်ဆင် ထားသူဖြစ်လို့ အိမ်တွင်းရေးနှင့် ငွေကြေးကိစ္စတွေက သူ့အဖေရဲ့ခေါင်းပေါ် ပုံကျခဲ့ရပါတယ်။

ပြီးတော့ သူပတ်ဝန်းကျင်ဟာ ကလေးတွေကို အတင်းအကျပ်စာကျက်ခိုင်း တာမျိုး မရှိခဲ့ပါဘူးတဲ့။

ကျွန်တော့်အဖေက တစ်ခုပဲ အကြံပေးတယ်။ ဥပဒေပညာဟာ ကျော ထောက်နောက်ခံကောင်းပြီး အာမခံချက်လည်း ရှိတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့်လည်း ဂရေဂရီက စီးပွားရေးပညာရှင်ဖြစ်သွားပေမယ့်။ ကျွန်တော်တို့ညီအစ်ကို သုံး ယောက်စလုံး ဥပဒေပညာရှင်တွေ ဖြစ်လာကြရတာပဲ။ စင်စစ်တော့ အဖေကိုယ် တိုင်လည်း ရှေ့နေ ဖြစ်ချင်ခဲ့တာပါ။ ကျန်းမာရေးမကောင်းလို့သာ လက်လျှော့ခဲ့ ရတာ။

ဘော်ဘီက သူ့အဖေနှင့်မတူတဲ့ သီးခြားဘဝတစ်ခုကို ထူထောင်မယ်လို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကံစိမ့်ရာခံရသလို သူ ဘယ်လိုမှမစဉ်းစားခဲ့တဲ့ နိုင်ငံခြားရေးဌာနအတွင်းဝန် ဖြစ်လာခဲ့ရတယ်။

ဘော်ဘီဟာ ဂျော့ချ်တောင်းတက္ကသိုလ်က နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာ ဘွဲ့ယူ ပြီးတော့မှ မန်လာတက္ကသိုလ်မှာ ဥပဒေပညာဆက်သင်ပြီး ၁၉၆၄ ခုနှစ်မှာ ဘွဲ့ရခဲ့တာပါ။

“ကျွန်တော်က ရှေ့နေ လုပ်မစားချင်သလို၊ အမေရိကန်က အလုပ်တစ်ခု ရှာပြီး ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံကို ပြန်အကျိုးပြုဖို့ပဲ ကြံခဲ့ပါတယ်”

သူ့ကို အလုပ်တွေပိုင်းပေးတဲ့ကြားက ဂျော့ချ်တောင်းက ကျောင်းနေဖက် သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်က သူ့အဖေရဲ့မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ဆီညွှန်ပြီး အိုင်ဘီအမ် မှာ အင်တာဗျူးဝင်ရင် ကူညီဖို့သွားပြောခိုင်းတယ်။

ဂျွန်ကလစ်ဖို့ဖော်လ်ဂါရဲ့အကူအညီနှင့် ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာ အိုင်ဘီအမ်ကို ဝင်လုပ်ခဲ့တယ်။ နောက်မှသိရတာက ဂျွန်ဖော်ဂါဟာ အိုင်ဘီအမ်ရဲ့ အမှုဆောင် မဟုတ်တဲ့ အဖွဲ့ဝင်လူကြီးဖြစ်ပြီး ခုလို စီစဉ်ပေးနိုင်ခဲ့တာလို့ပါပဲ။

ဒီလိုနှင့် သူဟာ ၁၉၈၃ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၈ ခုနှစ်အထိ အိုင်ဘီအမ်(ဖိလစ်ပိုင်) ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌနေရာ အပါအဝင် အဲဒီကုမ္ပဏီကြီးမှာ ၂၄ နှစ်တိုင်တိုင် ပျော်ပျော်ပါးပါး လုပ်ခဲ့မိပါလော့တယ်။

သူဟာ အလုပ်တာဝန်အရ အရောင်းကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်နှင့် ဖိလစ်ပိုင် တစ်ခွင် အမေရိကန်တစ်ဝှမ်းသာမက နိုင်ငံအများအပြားကို သွားခဲ့ရပါတယ်။

“၁၉၇၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၂ ခုနှစ်အထိ အိုင်ဘီအမ် ယိုးဒယားရဲ့ မန်နေဂျင်း ဒါရိုက်တာအဖြစ် ဘန်ကောက်မှာ သွားနေခဲ့ရာက မြန်မာနှင့် ဘင်္ဂလား ဒေ့ရှ်လို အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေကိုပါ ပူးတွဲတာဝန်ယူခဲ့ရသေးရဲ့”

ဘော်ဘီ မှတ်မိပါသေးတယ်။ ဘန်ကောက်မှာနေစဉ် ၁၉၈၀ ခုနှစ်လောက် တုန်းက သူ့အဖေဆီကို စာရေးတာ။

စာထဲမှာ သူဟာ အိုင်ဘီအမ် (ဖိလစ်ပိုင်)ရဲ့ဥက္ကဋ္ဌ တစ်နေ့ ဖြစ်လာမယ်လို့ မျှော်မှန်းမိကြောင်းနှင့် အမေရိကန်သံအမတ်ကြီးလည်း ဖြစ်ချင်ကြောင်းတွေ ပါခဲ့ မိတယ်။

သူ့အဖေက လက်ရှိအလုပ်ကိုသာ အာရုံစိုက်ထားဖို့နှင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဘဝ ကို မေ့ပစ်လိုက်ဖို့ စာပြန်ခဲ့တယ်။

ဒီကြားထဲကပဲ ဖိလစ်ပိုင်သမိုင်းက အလိုအလျောက် သူ့ကို တာဝန်ပေးခဲ့ တာ ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာ သမ္မတ ကိုရီအက်နီတက်လာပြီး သူ့ကို အီးအီးစီ ခေါ်တဲ့ ဥရောပဘုံဈေးတာဝန်နှင့် ဘယ်လ်ဂျီယမ်၊ အင်္ဂလန်၊ ဂျာမနီ သံအမတ်ကြီး တစ်ခုခု ခန့်ချင်တယ်။ ကြိုက်ရာရွေးပါလို့ ကြားလူတွေကနေ ကမ်းလှမ်းခဲ့တာပဲ။

ဒီတော့ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံအတွက် ပိုပြီးအရေးပါတဲ့ ဥပရောမသမဂ္ဂဝင် ဘရပ်ဆဲလ်နိုင်ငံမှာ လုပ်ချင်တယ်လို့ အကြောင်းပြန်မိတယ်။ သူ့အဖြေကြောင့် ကြားလူရော သမ္မတကြီးပါ မယုံနိုင်လောက်အောင် အံ့အားသင့်ကုန်ကြရပါသတဲ့။

ဘော်ဘီက အိုင်ဘီအမ်က သူ့စီးပွားဖက်တွေကို ဖွင့်ဟတိုင်ပင်တော့ သူတို့က ကြည်ကြည်ဖြူဖြူခွင့်ပြုရုံမျှက သံအမတ်ခန့်အပ်လွှာ မရမချင်း လစာ ပြည့်နှင့် အနားယူခွင့်ပေးခဲ့ကြတယ်။ အသက် ၅၀ အရွယ်၊ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှာပေါ့။

သူက သမ္မတအက်နီနှင့် ရာမိုစ်တို့ ပုံစံတွေခြားနားတာကိုလည်း အဖြေ လေးတစ်ချက်နှင့် ပြန်ပြောခဲ့ပါသေးတယ်။

အက်နီက သူ့ကို ရွေးချယ်ခွင့်တွေ နည်းနည်းပေးခဲ့ပေမယ့်၊ ရာမိုစ်ကတော့ စစ်သားပီပီ ခပ်ပြတ်ပြတ်နှင့် အမိန့်ပေးခဲ့တာတဲ့။

“၁၉၉၂ ခုနှစ်ထဲမှာ ရာမိုစ်က ကျွန်တော့်အဖေ ၄၅ နှစ်ကြာ တာဝန်ထမ်းခဲ့ တဲ့ နိုင်ငံခြားရေးဌာနအတွင်းဝန်ရာထူး ကျွန်တော့်ကိုခန့်အပ်တဲ့ ညွှန်ကြားလွှာ ထုတ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်က အဲဒီအတွင်းဝန်ရာထူးထက် အမေရိကန်သံအမတ်

ကြီးဆိုရင် ပိုဝမ်းသာမှာပဲလို့ စာပြန်ခဲ့တယ်။ သမ္မတရာစိုစ်ရဲ့ ပြန်ကြားချက် ကလည်း မြန်သလား မပြောနှင့်။ တိုရှင်းလိုရင်းနှင့် 'ခင်ဗျားကို ကျုပ် ရွေးခိုင်း နေတာ မဟုတ်ဘူး။ နိုင်ငံခြားအတွင်းဝန်ရာထူး ခန့်နေတာ။ ယူမလား မယူ ဘူးလား၊ ဒါပဲ။ ယူပြီးမှ အမေရိကန်သံအမတ်ကြီး ဘယ်သူ ဖြစ်သင့်သလဲဆိုတာ ကျုပ်တို့နှစ်ယောက် တိုင်ပင်မယ်'တဲ့”

ဘော်ဘီလည်း အတွင်းဝန်ရာထူး လက်ခံလိုက်ရပါတယ်။

တာဝန်ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ရင်းကပဲ ဖိလစ်ပိုင်အိမ်ဖော်မလေးက သူ့ အိမ်ရှင်ကိုသတ်မှုနှင့် ကြီးဒဏ်ပေးခဲ့တာကြောင့် စင်ကာပူနှင့် ဖိလစ်ပိုင် ထိပ်တိုက် တွေ့ခဲ့ရတဲ့ နိုင်ငံရေးအငြင်းပွားမှုကို အခိုင်အမာရပ်ပြီး ဝင်ရှင်းပေးရတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနောက် ဘော်ဘီဟာ အာရှပစိဖိတ် စီးပွားရေးအဖွဲ့ကြီးမှာ အင်စိုက်အား စိုက်ပါဝင်ခဲ့မိပြီး၊ ၁၉၉၆ ခုနှစ် ဖိလစ်ပိုင်က အိမ်ရှင်နိုင်ငံအဖြစ် ကျင်းပခဲ့ရတဲ့ အပက်အစည်းအဝေးကြီးကို ထူးထူးကဲကဲအောင်မြင်အောင် တာဝန်ယူ အကျိုး ဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။

“နှစ်ပေါင်းများစွာသော အတွေ့အကြုံတွေအရ အတိအကျပြောရရင် ဖိလစ်ပိုင်အိမ်ဖော်မလေးအမှုက ကျွန်တော့်ကို သင်ကြားပေးလိုက်တာကတော့ ဘဝမှာ ရေစုန်မျှောလိုက်ရတဲ့အခါနှင့် တောင်တက်ရတဲ့အချိန်တွေ တစ်လှည့်စီ ကြုံရတာနှင့် အမျှ။ သာယာချောမွေ့မှုတွေရှိသလို ကြမ်းတမ်းခက်ခဲမှုတွေလည်း ရှိတာကို လက်ခံရမယ် ဆိုတာပါပဲ။ ပြီးတော့ အောင်မြင်ရေးအတွက် အမှန်အကန်လိုအပ် ချက်အနေက ပြတ်သားတဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်တွေနှင့် ပီပီပြင်ပြင်လုပ်ဆောင်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား မင်းသားဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားရတာမျိုးတော့ မဟုတ် ဘူး”

သူ့ရဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေ ပြည့်ဝခဲ့သလို ၇နှစ်ဝင်ဖခင်ကြီး မျက်ကွယ်ပြုသွား ပြီဆိုတဲ့နောက်မှာ ဘော်ဘီဟာ အနှစ်နှစ်အလလက သူ မျှော်မှန်းတမ်းတခဲ့တဲ့ ပြည်သူ့ကို အလုပ်အကျွေးပြုရေးကိစ္စတွေကို ရှေ့ရှေ့ရှု လုပ်ဆောင်ခွင့်ရခဲ့ပါ တယ်။

သူဟာ အေပက်အဖွဲ့ကြီးမှာ ဖိလစ်ပိုင်ရဲ့ပါဝင်မှုနှင့် လာမယ့်ပစိဖိတ် ရာစုနှစ်ကို ကြိုမြင်ပြီးပြင်ဆင်မှုတွေထဲမှာ သူ့စွမ်းအားတွေကို မြှုပ်နှံထားခဲ့ပါ တယ်။

“ကျွန်တော့်ရဲ့ နောက်ပြင် ဝေးတွေအရ နှစ်ဆယ်တစ်ရာစု ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရဲ့ ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားမှုမှာ တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍက ပါဝင်လိုပါတယ်။ တစ်ချိန် ပစိဖိတ် ရာစုနှစ်ဆိုတာ မလွဲမသွေရောက်လာမယ်လို့ ယုံကြည်တာနှင့်အမျှ ဖိလစ်ပိုင်ဟာ စီးပွားရေးအားဖြင့် အရှိန်အဟုန်နှင့် ရှေ့သို့ဆက်လက်ချီတက်ပြီး ခိုင်မာတဲ့အခြေ အနေကို ရလာလိမ့်မယ်လို့ နားလည်ထားပါတယ်”

သူက ရဲရဲဝဲဝဲ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့တာပါ။

၁၉၆၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လမှာ ဘော်ဘီ အိမ်ထောင်ပြုခဲ့ပါတယ်။ သူ့ဇနီး အော်လီဗီးယားဟာလည်း နိုင်ငံရေးအရ တက်ကြွသူပီပီ၊ ဘော်ဘီစကားနှင့်ဆိုရင် 'အရှေ့တိုင်းသွေး ပါသူပီပီ' ကိုရိုအုံကိနီအတွက် လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်ပေးနေ ပါတယ်။

“အော်လီဗီးယားဟာ နိုင်ငံတောင်ပိုင်း နီဂရိုစံပြည်နယ်ကလာတဲ့ ဆင်းရဲတဲ့ အမျိုးသမီးလေးပါ။ ကျွန်တော်တို့ချင်း ဖိလစ်ပိုင်မှာ ဟိုအရင်ကတည်းကတွေ့ပြီး နယူးဂျာစီက ဒုမောင်မြို့မှာ လက်ထပ်ခဲ့ကြတာပါ”

အော်လီဗီးယားဟာလည်း ချွန်ထက်တဲ့အမျိုးသမီးပါပဲ။ သူတို့ လက်ထပ်ပြီး ဘော်ဘီနှင့်အတူနေခဲ့ရာက အနန်ပန်ပညာရာချွန် သံအမတ်ကြီးဖြစ်ချိန်က ကုလသမဂ္ဂ ယိုးဒယားကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ရဲ့ အတွင်းရေးမှူးနေရာ ရယူနိုင်ခဲ့ ပါတယ်။

နောက်ပိုင်း အာနန်က ထင်ရှားအောင်မြင်ဆုံး ယိုးဒယားဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာပါတယ်။ သူဟာ အိုင်ဘီအမ်တာဝန်ခံအဖြစ်နှင့် ဘန်ကောက်မှာ ဘော်ဘီ နေခဲ့စဉ်က မိသားစုချင်း ရင်းနှီးခင်မင်ခဲ့ကြတာပါ။

“ကျွန်တော်တို့မှာ 'ကလေးသုံးယောက် ရှိပါတယ်။ သားဖြစ်တဲ့ ဂျိစ် အန်တိုနီက မနီလာဘဏ္ဍာရေးရုံးမှာ လုပ်နေတယ်။ အမေရိကန်၊ ဟောင်ကောင် ဗီယက်နမ်တွေကို ခရီးလှည့်နေရပါတယ်။ သမီးကြီး လိုင်ယာနာအဲလင်နာက အမေရိကန် ဘာနဒ်ကောလိပ်က ဘွဲ့ရပြီး၊ အခု မနီလာက စာအုပ်တိုက်တစ်တိုက်

မှာ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ ဖြစ်နေပါပြီ။ သမီးအငယ်ဆုံး မာတီနာကတော့ ဘာသာစကားလေးမျိုး တတ်ကျွမ်းပြီး၊ နယူးယောက်မြို့တော်က စထရက်စ်ဗတ်ဒ် အနုပညာကျောင်းမှာ တက်နေခဲ့ပါ”

ဝါရင့် နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးပညာရှင်ကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ ဘော်ဘီရိုမို လိုက် ‘ဆုံးဖြတ်ချက်ခိုင်မာမှုနှင့် မပြတ်မလပ် ကြိုးစားအားထုတ်မှုတွေဖြင့် အောင်မြင်မှုကို အရယူနိုင်တယ်’ လို့ ယုံကြည်သူဖြစ်ပါတယ်။

“ဖိလစ်ပိုင်ဟာ ခုဆိုရင် အဆုံးစွန်သောအားဖြင့် အစွမ်းကုန်ကြိုးစားနေပါ တယ်။ ဆက်ပြီး ကြိုးစားနေဦးမယ်လို့လည်း မျှော်လင့်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင်လည်း ကိုယ်ပိုင်ရည်မှန်းချက်တွေနှင့် ပန်းတိုင်တွေ ရှိပါတယ်။ ပစ်မှတ် တွေဟာ သိပ်မခက်လှသလို၊ တစ်ဆင့်ထက် တစ်ဆင့် ပိုမြင့်မားအောင် မှန်းရ မှာပါပဲ”

ညစားစားပွဲပါတီကို အချိန်မီတက်သုတ်ရိုက်မပြေးခင် သူက အထက်ပါ စကားများနှင့် နိဂုံးချုပ်ပေးသွားလေရဲ့။

၅၃၇

“ကျွန်တော့်စွမ်းအားတွေက အကြံဉာဏ်ထုတ်ပြီး မဟာဗျူဟာချမှတ်တဲ့ နေရာမှာ အသုံးတည့်ပြီး၊ ကျွန်တော့်ဇနီးကတော့ အသေးစိတ် အကောင်အထည် ဖော်ပြီးထုတ်လုပ်ရာမှာ ထက်မြက်တယ်လို့ ပြောရမယ်ထင်ပါရဲ့။”

သန်း တို့လင်မယားမှာ သမီး သုံးယောက်၊ သား တစ်ယောက် ရှိပါတယ်။ အကြီးဆုံးက သမီးဖြစ်ပြီး၊ ၂၁ နှစ် ပြည့်ပါပြီ။ ဒုတိယသမီးက ၁၄ နှစ်၊ အငယ်ဆုံးသားက ၁၁ နှစ်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။

သူဟာ အောင်မြင်တဲ့၊ အာရှစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် အများစုတွေလိုပဲ တင်းနစ်ရိုက်တာ ဝါသနာကြီးသလို၊ ဘီတီစက်ရုံမှာ တင်းနစ်ကွင်းဆောက်ထား တာကိုလည်း ဂုဏ်ယူလို့မဆုံးပါဘူး။

သန်းအနေနှင့် ချမ်းချမ်းသာသာ အဆင့်မြင့်မြင့် နေနိုင်နေပါပြီ။

သူကိုယ်တိုင် လင်ကွန်းကွန်တီနင်တယ်လ် အနက်ရောင်ကားကြီးနှင့် ငြိမ်နေသလို၊ သူ့ဇနီးအတွက်လည်း အသစ်တစ်စီး ဝယ်ပေးထားပါသတဲ့။

ဟိုချီမင်းမြို့တော် တရုတ်တန်းဖြစ်တဲ့ ချိုလွန်မှာလည်း သုံးထပ်တိုက် ကြီး ဟီးနေအောင်ဆောက်ထားပြီး၊ ဇိမ်ကျကျနေထိုင်လျက်ရှိပါကြောင်း။

ဘရူနိုင်း

ဟာဂျီ ဆက်ဘလီ ဘင် ဟဂျီ အာဆတ်

HAJI SABLİ BIN HJ ARSAD

တည်ထောင်သူဥက္ကဋ္ဌ

သည် ဆက်ဘလီ အုပ်စု

ဆက်ဘလီအုပ်စု၌ လုပ်ငန်းခွဲအမျိုးမျိုးရှိရာတွင် အာမခံလုပ်ငန်း၊ စားသောက်ကုန်၊ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွား၊ အထည်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်းများ ပါဝင်၍ ၁၉၈၃ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့သည်။

ဟာဂျီ ဆက်ဘလီ ဘင် ဟာဂျီ အာဆတ်

ကျွန်တော် ဆက်ဘလီကို "ဘန်ဒါဆရီဘဂဝမ်မြို့တော် သူရုံးခန်းထဲမှာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။"

တွေ့ခါစမှာ သူ့ပုံစံက မာနကြီးတစ်ခွဲသားနှင့် မာကျောခက်ထန်မယ်လို့ ထင်ရပေမယ့်၊ မြင်မြင်ချင်း ပြုံးပြလိုက်တဲ့သူ့အပြုံးကို မြင်လိုက်ရင် ခင်ဗျားအထင် မှားသွားကြောင်း ဝန်ခံရပါလိမ့်မယ်။

သူဟာ အလိုလိုနေရင်းကကို ရှက်ရွံ့အားနာတတ်နေတဲ့ လူစားမျိုးပဲ ထင်ပါရဲ့။

သူ့ကို ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၃ ရက်မှာ ဆယ့်တစ်ယောက်သော မွေးချင်းတွေထဲမှာ နံပါတ်ခြောက်အဖြစ် မွေးခဲ့ပါသတဲ့။

သူ့အဖေက အမဲသားရောင်းပြီး၊ သူ့အမေမှာတော့ လယ်ကွက်ခပ်ကျဉ်း ကျဉ်းလေး တစ်ကွက်ရှိတယ်လို့ ပြောပါတယ်။

"ကျောင်းပိတ်ရက်တွေမှာ ဈေးထဲမှာ အဖေ့ကိုကူတဲ့အခါ ကျ၊ ဒါမှမဟုတ် အဖေရဲ့ စပါးစိုက် ကောက်ရိတ်အလုပ်တွေ ဝင်လုပ်တဲ့အခါလုပ်နှင့် ကြီးပြင်းခဲ့ ရတာပါ။"

သူဟာ ရုပ်ကွက် မလေးကျောင်းမှာ မူလတန်းတက်ခဲ့ပါတယ်။ မူလတန်း ကို အမှတ်ကောင်းကောင်းနှင့်အောင်ရင် မြို့တော်က စူလ်တန်ကောလိပ်ကို တက် ရောက်ပညာသင်ရတဲ့ အခွင့်အရေးရပါတယ်။

အိမ်နှင့် ကျောင်း ငါးမိုင်ထက်ပိုဝေးတဲ့သူတွေကိုလည်း ကျောင်းအိပ်ကျောင်း စား နေခွင့်ပေးပါတယ်။

“ဒီလိုနှင့် ကျွန်တော်ဟာ စုလ်တန်ကောလိပ်မှာ ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား ဖြစ်ခဲ့ရပြီး၊ အသက် ဆယ်နှစ်ကစလို့ အင်္ဂလိပ်စာ ‘အို’အဆင့်ထိ နေခဲ့ရပါတယ်။

“ဒီအထဲကမှ ပညာထူးချွန်တဲ့ကျောင်းသားတွေအဖို့ လုပ်ငန်းကိုသွားပြီး ‘အေ’အဆင့်မြင့်တန်းတွေ တက်ရပါတယ်။ အောင်ရင် တက္ကသိုလ်ဆက် ထားပေးပါတယ်။ အားလုံးအစိုးရက စရိတ်ခံ တာဝန်ယူတာပါ”

ဆက်ဘလီဟာ စာတော်ပေမယ့် ဘွဲ့ရတဲ့အထိ ပညာမသင်နိုင် ခဲ့ရှာပါဘူး။ သူ ၁၄ နှစ် ၁၅ နှစ်အရွယ်မှာ အဖေဖြစ်သူ ကွယ်လွန်သွားတာမို့ပါပဲ။ သူလည်း ကျောင်းထွက်ပြီး အလုပ်ခွင် ဝင်ခဲ့ရပါတော့တယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ စစ်တပ်နှင့် ရဲ့ တစ်ခုခုဝင်လုပ်ချင်ပေမယ့်၊ အမေက သဘောမကျခဲ့ပါဘူး။ ဒီလိုနှင့် အစိုးရစာရင်းစစ်တွေဆီမှာ စာရေး စ၊ လုပ်ခဲ့ရာက စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုတိုးတက်ရေးဘုတ်အဖွဲ့ကို ပြောင်းလုပ်ခဲ့ပါတယ်။

“အဲသလို အလုပ်ပြောင်းလိုက်တာဟာ ကျွန်တော့်ဘဝကို တစ်ဆစ်ချိုး ပြောင်းပစ်လိုက်တာနှင့် အတူတူပါပဲ။ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့ ဝင်လုပ်နေတဲ့အချိန် တွေမှာ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းတွေအကြောင်း နားလည်ခဲ့ရချိန်မှာပဲ နိုင်ငံအစိုးရ ကလည်း ဘဏ္ဍိုင်ပြည်သူတွေအနေနှင့် အလုပ်ရဖို့ သူတို့ကိုချည်း အားကိုးမနေနှင့်။ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းတွေ ထူထောင်ကြပါဆိုတဲ့ တိုက်တွန်းအားပေးမှုတွေ ထွက် ပေါ်လာပါတယ်”

သူ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့ထဲ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်အတွင်း ပညာရေး မြှင့်တင်မှုနှင့် လုပ်ငန်းငယ်လေးတွေကို ငွေကြေးအရ ပံ့ပိုးမှုပေးတဲ့ အစီအစဉ်တွဲ ကို တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

“ဘုတ်အဖွဲ့မှာဝင်လုပ်လို့ လုပ်သက်ကလေး နည်းနည်းရလာတော့ ဘွဲ့ တစ်ခုခုမရှိရင် အစိုးရအလုပ်မှာ ရေရှည်တိုးတက်ဖို့ လမ်းမမြင်ဘူးဆိုတာ သဘော ပေါက်လာပါတယ်။ အစိုးရက ကျွန်တော့်ကို အခွင့်ထူးပေးပြီး၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဒီပလိုမာဘွဲ့ ယူဖို့ လန်ဒန်ကို လွှတ်ပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် လစာမဲ့ခွင့်နှင့် သွားလုပ်ရမှာဆိုတော့ လက်ထဲမှာ ခြူးတစ်ပြားမကပ်တဲ့ ကျွန်တော့်လိုလူအဖို့ ‘ပေးကားပေး၏ မရ’ ဆိုသလို ဖြစ်ခဲ့ရတော့တာပေါ့”

၃၅ နှစ်ကျတော့ ဆက်ဘလီဟာ အစိုးရအလုပ်ကထွက်ပြီး ကိုယ်ပိုင် စီးပွားရေးလောကထဲ ဝင်ခဲ့ပါတော့တယ်။

“ဘဏ္ဍိုင်အများစုအတွက် ဒါဟာ အကြီးအကျယ်စွန့်စားခန်းဖြစ်သလို မိုက်မဲတဲ့ အလုပ်တစ်ခုပါပဲ။ ဘဏ္ဍိုင်အတော်များများဟာ လတ်တလော ဘဝ လုံခြုံမှုရဖို့သာတွက်ပြီး အစိုးရဝန်ထမ်းဘဝမှာသာ ခိုကပ်နေလေ့ ရှိကြပါတယ်”

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဆက်ဘလီဟာတော့ ဘွဲ့နောက်ပြီးမပါရင် တက်လမ်းမရှိတဲ့ အစိုးရအလုပ်ကို ဆက်လုပ်ဖို့မလွယ်ကြောင်း၊ ဘဏ္ဍိုင်တိုင်းရင်းသားတွေ ကိုယ်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ရင် အထူးအားပေးနေတဲ့ ပေါ်လစီကို မျက်ဝါးထင်ထင် သိမြင်ခဲ့ တာနှင့်အမျှ သူ ကြိုးစားရင် ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ယုံကြည်ခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ အာမခံချက်ရှိတဲ့ အစိုးရဝန်ထမ်းဘဝသာမက အနှစ် သုံးဆယ်ပြည့်ရင်ရမယ့် ပင်စင်လစာကိုလည်း မမက်မမောစွန့်လွှတ်ခဲ့ရတဲ့အပြင်၊ အစိုးရက ခံစားခွင့်ပေးထားတဲ့ နေအိမ်နှင့် ကားဖိုးတွေလည်း ပြန်သွင်းရဦးမှာပဲ” သူ့အနေနှင့် ဘဝနှင့်ရင်းပြီး စွန့်စားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ မစွန့်ဘဲနှင့် စားရမှာ မဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ အဆိုကလည်း ရှိနေသေးတယ်။

ဖြစ်ချင်တာဖြစ်၊ အခါအခွင့်သင့်တုန်း လုပ်သင့်တာတော့ အမှန်ပဲ။ ဒီကြားထဲက ၁၉၈၄ ခုနှစ်မှာ တစ်ကမ္ဘာလုံး စီးပွားရေးတိုးတက်မှု ရပ်တန့် နေမှုနှင့် ကြုံလာရသေးတယ်။

ဒီအခါ လုပ်ငန်းသစ်စဖို့ မသင့်ဆုံးအချိန်ပဲလို့ ထင်ရပါတယ်။ ဒါကိုပဲ ဆက်ဘလီဟာတော့ သူ့လုပ်ငန်းအစပျိုးဖို့ အကောင်းဆုံးအချိန် အဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်ပါတယ်။

“ပထမခြေလှမ်းအနေနှင့် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာနမှာ လုပ်ပိုင်ခွင့်လိုင်စင် လျှောက်ခဲ့ရာက ကန်ထရိုက်အလုပ်တချို့ ရခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ အစိုးရကန်ထရိုက် အလုပ် ရလိုက်တာဟာ ကျွန်တော့်အတွက် တန်ဖိုးဖြတ်လို့မရပါဘူး။ မိတ်ဆွေတွေ အများကြီးတိုးလာသလို၊ အစိုးရရဲ့မူဝါဒလမ်းစဉ်ကို အနီးကပ် သိမြင်ထိတွေ့ ခွင့်ရ ခဲ့လို့ပါပဲ။

“ကန်ထရိုက်လုပ်ငန်းတွေကတစ်ဆင့် စားသောက်ကုန်ထုတ်လုပ်မှုတွေ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဝန်ဆောင်လုပ်ငန်းတွေ၊ စစ်တပ်ယူနီဖောင်း လျှော်ဖွပ် မီးပူ တိုက်ပေးရတဲ့ ပင်မင်းအလုပ်တွေအထိ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဇနီး အေရှား လည်းပဲ အစိုးရအလုပ်ကထွက်ပြီး အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း ထောင်ခဲ့ရာက ခုဆိုရင် စစ်တပ်နှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့အတွက် ယူနီဖောင်းတွေ ဒီဇိုင်းခံတင်သွင်းရတဲ့အဆင့် တောင် ရောက်ပြီး ကြီးပွားနေပါပြီ။ ဘာပဲပြောပြော အစပိုင်းမှာတော့ လက်နှိပ် စက်ရိုက်

တာကအစ အောက်ခြေသိမ်းအလုပ်တွေ ကျွန်တော် လုပ်ခဲ့ရတာပါ။ ဆယ်နှစ်ကျော် ကြာသွားပြီဆိုတဲ့ ခုအချိန်မှာတော့ အလုပ်သမား နှစ်ရာကျော် လက်ကိုင်ပြုပြီး လုပ်ရတဲ့အဆင့် ရောက်နေပါပြီ”

ဘရူနိုင်းဟာ နိုင်ငံငယ်သလို၊ စီးပွားရေးလုပ်ကွက်ကလည်း ကျဉ်းတာမို့ အောင်မြင်ဖို့ဆိုရင် လုပ်ငန်းတွေ အမျိုးမျိုးထောင်ရမှာဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ စက်မှုလုပ်ငန်းတွေ ဦးစားပေးရမယ်လို့လည်း ဆက်ဘလီက ယုံကြည်ပါတယ်။

ခုဆိုရင် သူ့လုပ်ငန်းစုမှာ လက်အောက်ခံလုပ်ငန်းခွဲ ဆယ့်တစ်ခု ရှိနေပြီ။ ရှေ့အနာဂတ်အဖို့ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းမှ ပိုအကျိုးရှိမယ်ဆိုတာနှင့် ပြည်တွင်းပြည်ပ စီးပွားရေးသမားကြီးတွေရဲ့အထောက်အကူနှင့် လက်တွဲလုပ်ဆောင်သွားရလိမ့် မယ်ဆိုတဲ့အယူအဆကို သူ လက်ကိုင်ပြုထားပါတယ်။

လောလောဆယ်တော့ မိသားစုလုပ်ငန်းအသွင်ကို အများဆုံးဆောင်ထား သလို၊ ပတ်သ်မှာ ပညာသင်နေတဲ့ သားနှစ်ယောက် (အက်စရူးလ် ၂၅ နှစ်နှင့် အာသင် ၂၀ နှစ်)ကလည်း အားကိုးလောက်သူတွေ ဖြစ်လာမယ်လို့ သူ မျှော်လင့် နေပါတယ်။

ဆက်ဘလီအဖို့ လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေးမှာ အထွေအထူး လျှို့ဝှက်ပညာ တွေ မရှိပါဘူးဆိုပဲ။

“အလုပ်ကို အပြင်းအထန်ကြိုးစားလုပ်တဲ့ ရလဒ်ပါပဲ။ ကိုယ် ဘယ်ကို ရှေ့ရှုပြီး ဘာလုပ်နေတယ်ဆိုတာ အမြဲတမ်းဆန်းစစ်ဖို့ဆိုတာလည်း ပြောစရာ လိုမယ် မထင်ပါဘူး။ ကံကောင်းခြင်းဆိုတာ ရှိတာမှန်ပေမယ့်၊ အလုပ်မကြိုးစား ဘဲနှင့်တော့ အဲဒီဆုကို ရမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အမြင်ကတော့ အလုပ်ကို ‘ကြိုးစားပမ်းစားလုပ်လေ ကံကောင်းလေ’လို့ပါပဲ”

ဘရူနိုင်းဈေးကွက်ဟာ ကျဉ်းကျဉ်းလေးဖြစ်နေလို့ ဆက်ဘလီဟာ အာဆီယံနိုင်ငံတွေမှာ ဖြန့်ကျက်ဈေးကွက်ရှာဖို့ စိတ်ကူးနေပါတယ်။ သူက မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းတွေကို အသက် ၄၀ ဆယ်ကျွဲရင် အလုပ်နားမယ်လို့ ဟိုးနှစ် ဟိုးနှစ်တွေတုန်းက ပြောဖူးပါသတဲ့။ ကျွန်တော်က ဒါဆို ၁၉၉၈ ခုနှစ်ထဲမှာ ဖြစ်မယ်ထင်တယ်လို့ ပြောတော့ သူကပြုံးဖြိုးဖြိုးနှင့်။

လာအို

စန်တီ အင်သာဟောင်း
SANTI INTHAVONG
ဟိုတယ်ပိုင်ရှင်
ဗီလာစန်တီဟိုတယ်

ဟိုတယ်ဗီလာစန်တီသည် လာအိုနိုင်ငံရှိ ဟိုတယ်များထဲတွင် အလှဆုံးဖြစ်၍၊ ဗီယန်ရှင်းမှ ကီလို မီတာ လေးရာအကွာရှိ ယခင်မြို့တော်ဟောင်း လောင် ပရာဘန်၌ တည်ရှိ၏။ ထိုဟိုတယ်မှာ စန်တီ အင်သာ ဟောင်း၏စနိုးဖြစ်သူ လောင်ပရာဘန်ဘုရင် မိသားစုဝင် ‘ဆာပင်နလီ’ မင်းသမီး၏ အိမ်တော်ဟောင်းပင် ဖြစ် သည်။

စန်တီ အင်သာဗောင်း

အင်သာဗောင်းတို့ဟာ ဗီယန်ရှင်းက သက်တမ်းအရင့်ဆုံးမိသားစုတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗီယန်ရှင်းမြို့တော်ကို ၁၆ ရာစု အလယ်ပိုင်းလောက်က ဘုရင် 'ဆက်သာသီရက်'က လောင်ပရာဘန်မှ ပြောင်းရွှေ့တည်ထောင်ခဲ့တာပါ။

စန်တီရဲ့အဘွား ၁၀၄ နှစ်မှာ ကွယ်လွန်သွားသူရဲ့အပြောအရ သူတို့ အင်သာဗောင်းမိသားစုတွေ တင့်တင့်တယ်တယ် ကြွယ်ကြွယ်ဝဝနေနိုင်ခဲ့တာ ဟာ သူခင်ပွန်း(စန်တီအဘိုး) ဆွန်ဘောင် အင်သာဗောင်းရဲ့ ကျေးဇူးလို့ ဆိုပါ တယ်။

သူဟာ ခြောက်တန်းစာသာ သင်ခဲ့ရတဲ့ လယ်သမားလူရိုးကြီးအနေနှင့် ဘဝကို စခဲ့ပြီး၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး လာအိုနိုင်ငံရဲ့ လူချမ်းသာစာရင်းဝင် ဖြစ်ခဲ့တာပါပဲ။

“ကျွန်တော်အဘိုးဟာ ဗီယန်ရှင်းမြို့နီစီပယ်အစိုးရ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာန ရဲ့ ကန်ထရိုက်လုပ်ငန်းမှာ လက်ထောက်ပုံဆွဲအဖြစ် နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာ ဝင် လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ လုပ်ငန်းအရ ဗီယက်နမ်ပြင်သစ် ဗိသုကာတွေနှင့် တွဲလုပ်ခဲ့ ရာက ဒီဇိုင်းနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးပညာတွေ တတ်မြောက်ခဲ့ရပြီး၊ ပြင်သစ်နှင့် ဗီယက်နမ်စကားတွေလည်း ကျွမ်းကျင်ခဲ့တယ်”

သူဟာ စစ်ပြီးခေတ်မှာ လာအိုတိုင်းရင်းသားတစ်ဦးပိုင် ဆောက်လုပ် ရေးကုမ္ပဏီကို ပထမဆုံးတည်ထောင်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က တခြားဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီ တစ်ခါဇင်ကျော်ကျော်ဟာ နိုင်ငံခြားသားပိုင်တွေ ချည်းပါပဲ။ သူ့ရဲ့ မနားတမ်းကြိုးစားမှုနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုတွေကနေ သစ်လုပ်ငန်း တွေ၊ ဟိုတယ်၊ နိုက်ကလပ်၊ စားသောက်ဆိုင်တွေပိုင်တဲ့အထိ ကြီးပွားခဲ့ပါတယ်။

“အဘိုးက မနက်အာရုံတက်ကနေ ညမှောင်စပျိုးထဲအထိ တကုပ်ကုပ် အလုပ်လုပ်ခဲ့သူဖြစ်ပြီး၊ ၁၉၉၂ ခုနှစ် အသက် ၈၃ မှာ သေဆုံးခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော် မှတ်မိသလောက် သူ့လူတွေဟာ တစ်ခါတလေ မနက်လေးနာရီခွဲလောက်ကတည်း ကတွေ့ပြီး အလုပ် စနေတတ်ကြပါတယ်”

စန်တီအဘိုးရဲ့ အောင်မြင်ချမ်းသာမှုတွေက ပြင်သစ်ပြည် အိတ်ဇန်နယ်မှာ အိမ်တစ်လုံးတောင် ဝယ်နိုင်ခဲ့ပြီး၊ သားတွေသမီးတွေကိုလည်း ပြင်သစ်မှာ ပညာ သွားသင်နိုင်စေခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော့်အဘိုးဟာ တရားဝင်ဇနီး နှစ်ယောက်နှင့် တရားမဝင်တစ် ယောက်၊ ဇနီး သုံးယောက် ရှိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေဟာ ပထမဇနီးရဲ့ တစ်ဦးတည်းသော သားပါပဲ။ အဘွားသေတော့ အဖေက ဆယ်နှစ်သားပဲ ရှိပါ သေးတယ်။

အဘိုးက ဒုတိယအိမ်ထောင်ပြုခဲ့ရာက သားသမီး ဆယ့်သုံးယောက် ရပါတယ်။ တတိယဇနီးနှင့် ခြောက်ယောက်၊ အားလုံး ခုထိ သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေကြတုန်းပါပဲ။

“ကျွန်တော့်ကို ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ လော်စိန်းမြို့မှာ ၁၉၆၀ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်မှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။ သား သုံးယောက်၊ သမီး တစ်ယောက်က ဒုတိယ မြောက်ပါ။ ကျွန်တော့်ကိုမွေးချိန်မှာ အဖေက လော်စိန်းမြို့က အီကိုးလ် ဘက်စုံ အတတ်သင်တက္ကသိုလ်မှာ နောက်ဆုံးနှစ် တက်နေဆဲဖြစ်ပြီး၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်မှာ ဘွဲ့ရခဲ့ပါတယ်။ ဆွစ်ဇာလန်က ဘွဲ့ရခဲ့တဲ့ ပထမဆုံး လာအိုစ်လူမျိုးပဲ ဆိုပါတော့။

အဘိုးအိမ်ရှိတဲ့ အိတ်ဇန်ပရိုဗင်စ်မှာ ခေတ္တနေခဲ့ရာက ပြည်သူ့လုပ်ငန်း ဝန်ကြီးဌာနမှာ မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာအလုပ်ဝင်တဲ့ ၁၉၆၁ နှစ်အကုန်ပိုင်းမှာ လာအို ကို ပြန်ခေါ်လာပါတယ်။

“ကျွန်တော် ခြောက်နှစ်သားမှာ အိတ်ဇန်ပရိုဗင်စ်ကိုပြန်ပို့ပြီး ဦးလေးတွေ အဒေါ်တွေနှင့် အဘူနေရင်းက မူလတန်းကျောင်း တက်ရတယ်။ နောက် ငါးနှစ် ကြာတော့ အဖေက မဲခေါင်ကော်မတီမှာ အလုပ်ရလို့ ဘန်ကောက်ကို ပြောင်းခဲ့တာ နှင့် ကျွန်တော်လည်း ၁၉၇၅ ခုနှစ်ထိ ဘန်ကောက်မှာ လိုက်နေရပါတယ်။ မဲခေါင်ကော်မတီဆိုတာက မဲခေါင်မြစ်ရေ လေးနိုင်ငံ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး တာဝန်ယူ ကြီးကြပ်တဲ့အဖွဲ့ပေါ့။ ကျွန်တော်ဟာ ၁၉၇၅ ခုနှစ်ရောက်တော့ ပြင်သစ်က အလိုင်းယဉ်စံဖရန်စစ္စမှာ အထက်တန်းကျောင်း ဆက်တက်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။

“၁၉၇၅ ခုနှစ် ဇွန်လထဲမှာ မင်းသားကြီး သုဝဏ္ဏဖူးမားက အဖေ့ကို မေတ္တာရပ်ခံချက်အရ ကျွန်တော်တို့မိသားစုအားလုံး လောနိုင်ငံကိုပြန်လာခဲ့ကြ ပါတယ်။ မင်းသားကြီးဟာ တတိယမြောက် လောအမျိုးသားညွန့်ပေါင်းအစိုးရကို ဦးဆောင်နေရာက အဖေ့ကို ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာနမှာ ဒုဝန်ကြီး ခန့်အပ်ခဲ့တာပါ။ ဖန္ဒမပင်မြို့ ကျသွားပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း လက်ယာယိမ်းတဲ့ ဝန်ကြီးအတော်များများဟာ ဣန္ဒြာဒီးယားနှင့် ဝိယက်နမ်ဆိုင်ရာမြို့ကို ထွက်သွားကြလို့ပါပဲ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အဖေကတော့ နိုင်ငံတာဝန်ကိုထမ်းဆောင်ဖို့ ပြည်တော်ပြန်ခဲ့တယ် ဆိုရမှာပဲ။

“ကျွန်တော်တို့ဟာ မင်းပြောင်းမင်းလွဲကာလ လာအိုနိုင်ငံအနေနှင့်တော့ သွေးထွက်သံယိုတွေ ရှိမှာမဟုတ်ဘူးဆိုပြီး ပြန်ခဲ့ကြတာပါ။ အကြမ်းဖက်မှု သို့မဟုတ် သွေးမြေကျမှုတွေမရှိခဲ့ပေမယ့် လာအိုနှင့်စိမ်းနေတဲ့ ကျွန်တော်တို့ အဖို့ ပြဿနာအခက်အခဲတွေတော့ တွေ့ခဲ့ရတာပေါ့။

ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် လာအိုတစ်ယောက်ဖြစ်အောင် လာအိုစိတ်မွေးပြီး လာအို စာ၊ စကားတွေ သင်ခဲ့ရပါတယ်။ စစ်ချင်းတော့ နည်းနည်းပါးပါးပဲ တတ်ခဲ့ပါ တယ်။ တစ်နေ့ကို ခြောက်နာရီလောက် ကြိုးစားလေ့လာတော့မှ ပိုအဆင်ပြေ လာပါတယ်။ ဒီကြားထဲမှာ လာအိုယဉ်ကျေးမှုနှင့် အသားကျအောင် ကြိုးစားရ တာလည်း ပါတာပေါ့။

ဒီလိုနှင့် ၁၉၇၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလမှာ မတ်စ်ဝါဒီအစိုးရသစ် တက်လာ ခဲ့ရာက စန်တီအဖို့ ပြင်သစ်ကို ပြန်သွားဖို့ အကြောင်းပြချက်ကောင်း ပေါ်လာပေ မယ့် သူ့အဖေက လာအိုမှာပဲနေဖို့ ဖျောင်းဖျဲခဲ့လေရဲ့။

“အဖေက ပြောပါတယ်။ ကမ္ဘာ့နေရာတိုင်းမှာ သစ်ပင်တွေ၊ အိမ်တွေ၊ လူတွေ ရှိကြတာချင်းအတူတူ ကိုယ့်ဘိုးဘွားမိဘတွေ စာတိမြေဖြစ်ပြီး ကိုယ်နှင့် အသွင်တူတဲ့လူတွေနေထိုင်တဲ့ နိုင်ငံကို ဘာလို့ မနေချင်ရတာလဲတဲ့”

စန်တီဟာ ၁၉၇၈ ခုနှစ်မှာ အထက်တန်းအောင်ခဲ့ပြီးတော့ သူငယ်ငယ်က နေခဲ့တဲ့ ဆွစ်ဇာလန်က လော်စိန်းမှာ နာမည်ကျော် ဟိုတယ်သင်တန်းကျောင်းတွေ သွားတက်လိုခဲ့ပါတယ်။

“ဒါပေမယ့် အဖေရဲ့ ဒုဝန်ကြီးလစာဟာ မိသားစုစားဖို့တောင် မလောက် လို့ နိုင်ငံခြားပညာသင်သွားမယ့် ကျွန်တော့်ကို ထောက်ပံ့နိုင်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒုတိယအချက်အနေနှင့် ဝန်ကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်လျက်နှင့် သားကို အရင်းရှင်နိုင်ငံ

မှာ ပညာသွားသင်ခိုင်းရကောင်းလားဆိုပြီး အပြစ်မြင်လာစရာရှိတာကြောင့် ဆန္ဒအတိုင်း သွားခွင့်မရခဲ့ပါဘူး။”

ဒါကြောင့်လည်း ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ စန်တီဟာ လာအိုအမျိုးသားရေးဒီယိုမှာ အလုပ်ဝင်ခဲ့ရပြီး၊ စာနယ်စင်ဆောင်းပါးရှင် ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ ဘာသာပြန်လုပ်ငန်း စတင်ပြီး၊ တင်းနစ်ပါသင်ကြားပေးခဲ့ရာက ၁၉၈၂ ခုနှစ်အကုန်မှာတော့ နိုင်ငံခြားသွားဖို့စရိတ် စုမိပါတော့တယ်။

“လေးနှစ်အတွင်း ဗီယန်ရှင်းက ဒွန်ကော့တက္ကသိုလ်တက်ပြီး အင်္ဂလိပ်စာသင်ဖို့လည်း လာအိုအသံလွှင့်ဌာနကို ခွင့်ပြုချက်လျှောက်ခဲ့ပါသေးတယ်။ သက်ဆိုင်ရာတွေက ‘စာမေးပွဲမှာ ထိပ်တန်းတစ်ရာ စာရင်းမဝင်ရင် ခွင့်ပြုချက် မပေးနိုင်ဘူးလို့ အကြောင်းပြန်ခဲ့ပါတယ်။”

“ကျွန်တော် စာမေးပွဲမှာ နံပါတ်နှစ် ချိတ်ခဲ့ပေမယ့် အသံလွှင့်ဌာနမှာပဲ ဆက်လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ ထိပ်တန်းကျောင်းသားအများစုဟာ အင်္ဂလိပ်စာပြဆရာတွေ ဖြစ်ခဲ့ပေမယ့်၊ ကျွန်တော်ဝါသနာပါတဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ခဲ့ပါဘူး။ ပြီးတော့ အစိုးရဝန်ထမ်းထဲပါတဲ့ အမျိုးတစ်ယောက်က သူတို့ လူမှုဝန်ထမ်းဝန်ကြီးဌာနမှာ လူလိုတဲ့အကြောင်း ပြောလာတာနှင့် ကျွန်တော် ဝင်လုပ်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က အမှတ်ထင်ထင် ကြံခဲ့တဲ့အဖြစ်တစ်ရပ်ကတော့ ဗီယန်ရှင်း ကျောင်းတစ်ကျောင်းမိုးဖို့ ယူနီဆက် (ကုလသမဂ္ဂကလေးများ ရံပုံငွေအဖွဲ့)ရဲ့ အကူအညီနှင့် ငွေကြေးအထောက်အပံ့ရဖို့ ကျွန်တော် အားထုတ်ကြိုးပမ်းခဲ့ရတာပါပဲ။

“တစ်ချိန်တည်းမှာ အသက်သုံးဆယ်နားနီးလာတဲ့ ကျွန်တော်ဟာ လက်ထပ်ပြီး သားတွေသမီးတွေနှင့် ပျော်ပျော်နေချင်စိတ် ပေါက်လာပါတယ်။ ဒီလိုနှင့် ၁၉၈၇ ခုနှစ်လောက်မှာ လက်ထပ်မယ်ဆိုရင် အစိုးရအလုပ်ထက် ပိုပြီးငွေရွှင်မယ့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းကို ပြောင်းလုပ်မှပဲလို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့မိတော့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံအားလုံးမှာ စီးပွားရေးပုံစံတွေ ပြောင်းလဲခဲ့သလို လာအိုအစိုးရကလည်း ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကျင့်သုံးဖို့ တက်တက်ကြွကြွ စိတ်ဝင်စားလာတာကို အခွင့်ကောင်းယူဖို့ ကြံလိုက်တာဆိုပါတော့။

“အစိုးရအလုပ်ကထွက်မယ့် ကျွန်တော်အကြံဟာ ၁၉၈၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်မှာ ယိုးဒယားတွေက လာအိုကို ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်လာတဲ့ ကိစ္စကြောင့် ထိခိုက်နှောင့်နှေးသွားရပြန်ပါတယ်။ ဒီပဋိပက္ခက လာအိုနှင့် ယိုးဒယား နယ်စပ်မှာ သစ်ခုတ်လှဲမှုတွေနှင့်ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားရာက စဖြစ်ခဲ့ရတာပါ။ ကျွန်တော်

လည်း ‘တော်လှန်သော လူငယ်များပါတီ’ထဲ ဝင်ပြီး ယိုးဒယားတွေကို တိုက်ဖို့ နယ်စပ်ကို စေတနာ့ဝန်ထမ်း လိုက်သွားခဲ့ပါတယ်။

“စာရင်းပေးတဲ့ လူငယ် တစ်ထောင်ငါးရာထဲက ကျွန်တော်အပါအဝင် ငါးဆယ်သာ လက်ခံခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်လကြာ တိုက်ပွဲအတွင်းမှာ ကျွန်တော့်ရဲ့ အရင်းနှီးဆုံးသူငယ်ချင်း ငါးယောက် ကျသွားရပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ လာအိုဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့ သူရဘွဲ့တံဆိပ် ရခဲ့ပါတယ်။”

“ဒီနောက် ဝင်ငွေမရှိတော့တဲ့ ကျွန်တော်လည်း ကျွန်တော့်ဦးလေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီတစ်ခုမှာ ဝင်လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ သူနှင့်နွယ်လို့ ဩစတေးလျ တစ်ယောက်နှင့် ဆက်မိရာက၊ ‘ဆွမ်းဘီယာကို လာအိုနိုင်ငံအတွက် အေးဂျင့်လုပ်ပေးမလား’ဆိုပြီး မေးလာပါရော။ ကျွန်တော်လည်း လက်ခံလိုက်ပါတယ်။ ဒီလိုနှင့် လာအိုနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းကို ခရီးထွက်ခဲ့ရာက ကိုယ့်နိုင်ငံအကြောင်း ပို သိခဲ့ရတာပါပဲ။ ပြီးတော့ လောင်ဘရာဘန်ကိုရောက်တော့ အကြီးအကျယ် ကြိုက်သွားခဲ့ရတယ် ဆိုပါတော့။

“ဆွမ်းဘီယာက သိပ် အလုပ်မဖြစ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်နှင့် တွဲလုပ်သူတွေက အကြံကြီးပေမယ့် လိုသလောက် ထုတ်လုပ်မပေးနိုင်တာကြောင့်ပါပဲ။”

နောက်ဆုံးတော့ စန်တီလည်း ဆွမ်းဘီယာနှင့် အဆက်ဖြတ်လိုက်ပါတော့တယ်။ တခြားငွေရှင်တွေကို သူပိုင်လုပ်ငန်းထောင်ရင် ရှယ်ယာထည့်ဖို့ ဆွေးနွေးခဲ့မိပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ ငယ်ပေမယ်လို့ စွန့်စားကြည့်တာပါ။ ဘာပဲပြောပြော ကျွန်တော့်မှာ အဆက်အသွယ်ကောင်းတွေရှိတော့ ဘယ်နေရာမှာမဆို အလုပ်ဖြစ်နိုင်တာပေါ့။

“ဗီယန်ရှင်းမြို့တော်မှာ ဗဟိုပန်းခြံလို့ထင်ရှားပြီး၊ ‘နန်ပု’လို့ခေါ်တဲ့ ပန်းခြံရှိပါတယ်။ ရေပန်းတွေဘာတွေနှင့် အတော်လေးလည်း လှပါတယ်။ အဲဒီတစ်ဝိုက်က လာအိုမှာ အမြင့်ဆုံးဆိုတဲ့တိုက်တွေအပါအဝင် အဆောက်အဦ အတော်များများဟာ တစ်ချိန်က ကျွန်တော်တို့မိသားစု ပိုင်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

“ကျွန်တော့်အနေနှင့် မြို့တော်ကောင်စီကရေပန်းကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ဖို့ ဆယ်နှစ်စာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ ဒါနှင့် ရေပန်းကို ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရင်းက အဲဒီနားမှာ အစားအသောက်နှင့် ယမကာဆိုင်လေးဖွင့်ခွင့်လည်း တောင်း

ခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်နှင့် စပ်တူ ဆိုင်ဖွင့်ခဲ့ရာက နောက်တော့ ရှယ်ယာတွေကို သူပြန်ရောင်းပြီး လောင်ပရာဘန်ကို ထွက်ခဲ့တာပါပဲ။

လောင်ပရာဘန်ကို စန်တီရောက်သွားရာက ဆာဗီနီလီနှင့်တွေ့ပြီး လက်ထပ်ခဲ့ပါတော့တယ်။ သူ့ချစ်စနီးဟာ လာအိုဘုရင် စိစာဗန်ဗက်သနာရဲ့ မြစ်တော်တဲ့ အိမ်ရှေ့မင်းသား ဗွန်စဗောင်းရဲ့သမီးတော် ဖြစ်ပါတယ်။

ဆာဗင်နီလီဟာ ညီအစ်ကိုမောင်နှမ ခုနစ်ယောက်ရှိပြီး၊ သူက စတုတ္ထမြောက်ပါ။

ခုဆိုရင် စန်တီနှင့် ဆာဗင်နီလီတို့မှာလည်း သား တစ်ယောက်၊ သမီး တစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့ပြီး သား ဆန်သာနာက ရှစ်နှစ်၊ သမီး ဆာကူနာက ကိုးနှစ် ရှိနေပါပြီ။

“ကျွန်တော် လောင်ပရာဘန်မှာ ဟိုတယ်ဆောက်ဖို့နေရာရှာတော့ ဆာဗင်နီလီရဲ့အဖေ ကျွန်တော့်ယောက္ခမကြီးက သူတို့ရဲ့အိမ်တော်ဟောင်းကို သွားကြည့်ခိုင်းပါတယ်။ ကျွန်တော် သွားကြည့်လိုက်တော့ အိမ်ကြီးက အတော်လေးရှေ့နေပြီး ငွေအတော်လေး အကုန်ခံပြင်မှ ရမယ့်အခြေအနေ ရောက်နေပါတယ်။ ပြီးတော့ အစိုးရက သိမ်းထားတာလည်းကြာလှပြီ။ ဒီလိုနှင့် အစိုးရဆီက အိမ်ကြီးကို ပြန်တောင်းယူဖို့ ကြိုးစားရပါတယ်။ တစ်လအတွင်းမှာ လိုအပ်တဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေရိုက်ပေးတဲ့ လက်နှိပ်စက်စာရေးမလေးကို တီရှပ်တစ်ထည်နှင့် လက်မှတ်ထိုးတဲ့ အရာရှိကြီးကို ချောကလက်တစ်ဖူး ပေးရတာကလွဲလို့ အထွေအထူးမကုန်ဘဲ ပြန်ရခဲ့တော့တာပါပဲ။”

စန်တီဟာ အိမ်တော်ကို ဗီလာစင်တီအမည်နှင့် အလှဆုံးဟိုတယ်ကြီးဖြစ်အောင် ဖန်တီးခဲ့ပါတယ်။ နဂိုရှိရင်းစွဲမြေပေါ်မှာ တိုးချဲ့အဆောက်အဦတွေနှင့် ရှုမငြီးစဖွယ် နိုင်ငံကျော်အောင် ပြုပြင်ဆောက်လုပ်ခဲ့ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

စန်တီအနာဂတ်အတွက် ကြံထားတာနှင့်ပတ်သက်လို့-

“ကျွန်တော်တော့ ဟိုတယ်လုပ်ငန်းပဲ ဆက်လုပ်ပြီး တစ်ဆက်တည်းဖြစ်တဲ့ ခရီးသွားလုပ်ငန်းကိုပါ ချဲ့ထွင်မလားလို့ စိတ်ကူးထားပါတယ်” တဲ့။

“လုပ်သင့်တဲ့အချိန်၊ လုပ်သင့်တဲ့နေရာမှာ လုပ်သင့်တာလုပ်ရာက ယုံကြည်မှုကို ခံစားရပြီး ဘဝနှင့်ပတ်သက်လို့ အကောင်းမြင်တဲ့လူ ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။”

စန်တီရဲ့ ဥရောပက တတ်မြောက်လာတဲ့ပညာတွေ၊ အနောက်နိုင်ငံက ကမ္ဘာလှည့်တွေရဲ့အကြိုက် သိနားလည်မှုတွေကို မိသားစုရဲ့ စွမ်းစွမ်းတမံ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု၊ လာအိုနိုင်ငံရဲ့ နောက်ခံသမိုင်းတွေနှင့် ပေါင်းစပ်လိုက်တော့ သူ့အနေနှင့် ဟိုတယ်ခရီးသွားလုပ်ငန်းမှာ အောင်မြင်မှုအထွတ်အထိပ် ရောက်ခဲ့ရပါပြီ။

သူဟာ ရှေ့လာမယ့် ဆယ်စုနှစ်တွေမှာ နိုင်ငံကို ပိုမိုဂုဏ်ထူးဆောင်ပြီး အကျိုးပြုနိုင်လိမ့်မယ်လို့လည်း ကျွန်တော့်အနေနှင့် ယုံကြည်လျက်ပါပဲ။

လာအို

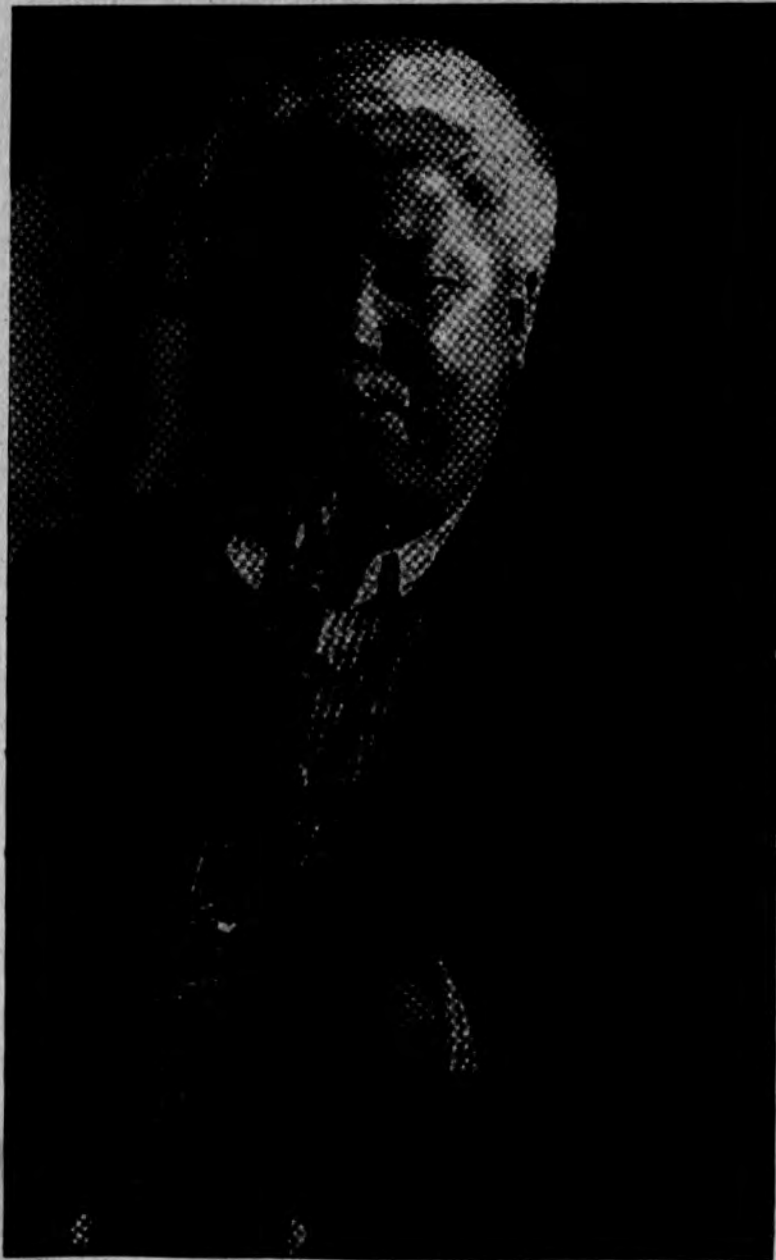

ဆင်းခမ်း ပိန်ဗ်

SENGKHAM PHINITH

တည်ထောင်သူနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာ
အက်စ်ဂေ အတိုင်ပင်ခံ

အက်စ်ဂေ အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့သည် လာအို ပြည်သူ့ဒီမိုကရက် တစ်သမ္မတနိုင်ငံ၏ လွတ်လပ်သော မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာ အကြံပေး အထောက်အကူပြု လုပ်ငန်းတွင် ရှေ့တန်းကပါဝင်သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ပြည်ပငွေကြေး မြှုပ်နှံသူများနှင့် ပြည်တွင်းမှ အစုရှယ်ယာဝင်များအား ပေါင်းစပ်လက်တွဲကာ လာအိုနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရှိ အရေးပါသောအဆောက်အဦများကို တာဝန်ယူ တည်ဆောက်ခဲ့၏။ ၎င်းသည် နေအိမ်တိုက်တာများ၊ အဆောက်အဦကြီးများနှင့် မြို့ပြလုပ်ငန်းများတွင် အထူးကျွမ်းကျင်၏။

ဆင်းခမ်း ပီနစ်သ်

ဆင်းခမ်း ပီနစ်သ်ဟာ အစိုးရအတွက် မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ အမှုထမ်းခဲ့ရာက ဆောက်လုပ်ရေးဌာန ဒုဝန်ကြီးခန့်အပ်ခြင်း ခံခဲ့ရပြီး၊ နောက် ၁၉၉၁ ခုနှစ်မှာ မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်း အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ကို သူပိုင် တည်ထောင်ခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ အက်စ်ကေအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ရဲ့ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာအနေနှင့် လာအိုနိုင်ငံရဲ့ အဓိကဆောက်လုပ်ရေးစီမံကိန်းတွေကို ကြီးကြပ်အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဆင်းခမ်းကို ၁၉၄၀ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့မှာ ဗီယန်ရှင်းမြို့တော်ရဲ့ အရှေ့ဘက် ကီလိုမီတာခြောက်ဆယ်အကွာက ဘန်ကျွန်ဆိုတဲ့ရွာလေးမှာ မွေးခဲ့ တာပါ။

အဲဒီရွာမှာ သူ့အဖေက ဆားချက်ပြီး ဆားကုန်ကူးပါသတဲ့။

ကိုယ် ရှစ်နှစ်သားအထိ ကျောင်းမနေခဲ့ရဘူးကွ။ အထက်တန်းတက်ရ မယ်ဆိုတော့ ၁၄ နှစ်သား ရှိနေပြီ။ ကိုယ်တို့ရွာနီးဝန်းကျင်မှာ အထက်တန်း ကျောင်းမရှိတာနှင့် ဗီယန်ရှင်းကို လာခဲ့ရတယ်။ အဲဒီအချိန်က စာတော်တဲ့ကျောင်း သားတွေကို ဗီယန်ရှင်းမှာတက်ဖို့ ပညာသင်ဆု ပေးတယ်။ ကိုယ်ဟာ အဲဒီထဲက တစ်ယောက်ပါ။ ကိုယ် ရွာကထွက်လာတဲ့နေ့ကို ကောင်းကောင်းမှတ်မိသေးပါရဲ့။ ကိုယ်တို့ရွာဘက်မှာ ကားလမ်းမပေါက်တာကြောင့် ဗီယန်ရှင်းအရောက် စက်ဘီးစီး ခဲ့ရတာလေ။ အဲဒီကစ ခြောက်နှစ်လုံးလုံး မြို့ပြင်က လူငယ်ရိပ်သာမှာ တခြား ကျောင်းသားတွေနှင့် အတူနေပြီး ကျောင်းတက်ခဲ့ရတာပဲ။

“အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝတည်းက ဂီတကို ကိုယ်မြတ်နိုးခဲ့သလို ဆက်နိုဖုန်းအမှုတ် စသင်ခဲ့တယ်။ မင်းကိုပေးတဲ့ ဓာတ်ပုံထဲမှာ မြင်တဲ့အတိုင်းပဲ။ ကနေ့ထက်ထိလည်း ဆက်နိုဖုန်း လက်ကမချပါဘူး။ အဲဒါဟာ ကိုယ် အပန်းဖြေနည်းပါပဲ။”

“အထက်တန်းကျောင်းပြီးသွားတော့ အင်ဂျင်နီယာပညာသင်ဖို့ ကြံတယ်။ စာမေးပွဲမှာ ဂုဏ်ထူးနှင့်အောင်သလို၊ ကံကောင်းချင်တော့ ပြင်သစ်ပညာတော် သင်ဆု ရလိုက်တယ်။ ခုနစ်နှစ်ကြာအောင် ပဲရစ်မှာ သွားသင်ခဲ့ရတယ်လေ။”

ဆင်းခမ်းဟာ အိမ်နှင့် စက်ရုံစတဲ့ ပြည်သူ့အကျိုးပြုလုပ်ငန်းတွေကို အထူး ပြုသင်ကြားပေးတဲ့ မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာပညာကို သင်ယူခဲ့ရာက ၁၉၆၆ ခုနှစ်မှာ ဘွဲ့ရခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်တစ်နှစ် ဆက်နေပြီး ကွန်ကရစ်လောင်းတဲ့ ပညာကို ဆက်သင်ခဲ့ပါသေးတယ်။

၁၉၆၇ ခုနှစ်ထဲမှာ လာအိုကိုပြန်ခဲ့တဲ့နောက် အစိုးရအိမ်ရာဆောက်လုပ် ရေးဝန်ကြီးဌာနအတွက် ကန်ထရိုက်ယူထားတဲ့ ပြင်သစ်ကုမ္ပဏီတစ်ခုနှင့် တွဲဖက် လုပ်ခဲ့ပါသတဲ့။

“ကိုယ်တို့ခေတ်က နိုင်ငံခြားပြန် လာအိုမြို့ပြအင်ဂျင်နီယာရယ်လို့ အတော် နည်းတာကလား။ ဟိုအရင်ကတော့ ဘုရင့်သားတော်တွေဖြစ်တဲ့ မင်းသားနီနှင့် မင်းသားဖြူ နှစ်ဦးစလုံးက ပြင်သစ်က မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာဘွဲ့တွေ ရခဲ့တာတော့ ရှိပါရဲ့။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးမှာ ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက် လမ်းခွဲခဲ့ကြတယ်။ မင်းသားဖြူက ဘုရင့်စနစ်ကျင့်သုံးတာကို ထောက်ခံပြီး၊ မင်းသားနီက ဆိုရှယ် လစ်တွေဘက်တော်သား ဖြစ်သွားတယ်လေ”

ဆင်းခမ်းဟာ ပြင်သစ်ကပြန်လာလို့ မကြာခင် ဒေါက်တာဆိုဖန်ဆာဆိုရစ် နှင့် လက်ထပ်ခဲ့တယ်။ လာအိုနိုင်ငံမှာ ၁၉၅၀ ခုနှစ်မှ ၁၉၅၉ ခုနှစ်အထိ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဒုဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ကက်တေးဆာဆိုနစ်ရဲ့ သမီးပေါ့။ ပြီးတော့ လာအိုနိုင်ငံရဲ့ ထိပ်တန်းဆေးဝါးဗေဒ ပညာရှင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ ဆင်းခမ်းဟာ လာအို ရေရရှိရေးအာဏာပိုင်အဖွဲ့ရဲ့ ဒါရိုက်တာချုပ် ဝင်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။

“အဲဒီအဖွဲ့မှာ မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာထက် ပိုမြင့်ပြီး၊ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးထက် သာတဲ့နေရာကို ရခဲ့တာပဲ။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် အစိုးရအပြောင်းအလဲဖြစ်တဲ့အထိ အဲဒီရာထူးမှာ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ နိုင်ငံရေးအခြေအနေက အရာထမ်းအားလုံးကို တာဝန်က ရပ်ဆိုင်းပစ်လိုက်တာနှင့် အစိုးရသစ်က အလုပ်သစ် ပြန်ခန့်မခန့် စောင့်စားနေခဲ့ ရသေးတယ်။”

မကြာပါဘူး။ ချက်ချင်းလိုလို ကိုယ့်ကို ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဝန်ကြီးဌာနသစ် မှာ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်တယ်။ ရာထူးပေးပြီး ပထမဆုံး သူတို့ ခိုင်းခဲ့တာကတော့ မတ်ကွံနှင့် လီနင်ဝါဒ သဘောတရားရေးရာသင်တန်း ခြောက် လ တက်ရတာပဲ။ နောက်တစ်ခါ သားတွေမယားတွေထားခဲ့ပြီး ရွာငယ်လေးတစ် ရွာမှာ နယ်သူနယ်သားတွေကို ဆင့်ပွားသင်တန်း သွားပေးရပြန်ရော။

“သင်တန်းပေးပြီး ပြန်ရောက်တော့ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်က အထောက်အပံ့ နှင့် အစိုးရရဲ့ ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းအတွက် ဧရာမဆည်ကြီး ဆောက်ရာမှာ ဝင် လုပ်အားပေးရပြန်တယ်။”

ဆိုရှယ်လစ်အစိုးရလက်ထက်မှာ လာအိုအင်ဂျင်နီယာတွေ အတော်များများ ကို နိုင်ငံခြားကိုလစ်ပြေးကြရာမှာ ဆင်းခမ်းဟာ ကျန်ရစ်သူဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ဆည်ဆောက်ရာမှာ သုံးနှစ်ကြာခဲ့ပြီး သူ့မိသားစုနှင့် တစ်လမှာ တစ်ပတ် သာ ပြန်တွေ့ခွင့်ရပါတယ်။

၁၉၇၈ ခုနှစ်အကုန်မှာ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဝန်ကြီးဌာနကို ပြန်လျှောက်ခဲ့လို့ အိမ်ရာဆောက်လုပ်ရေးဌာနမှာ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဖြစ်ခဲ့ရပြီး၊ ဆိုရှယ် လစ်နိုင်ငံတွေရဲ့ ငွေကြေးအကူအညီနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးစီမံချက်တွေကို ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲခဲ့ရတယ်။

“အဲဒီအချိန်က လာအိုမှာ အတွေ့အကြုံရှိတဲ့ အင်ဂျင်နီယာတွေ၊ ဗိသုကာ တွေ အင်မတန်နည်းနေသေးတာတွေ့တာနှင့် လူငယ်တွေကို လေ့ကျင့်သင်ကြား ပေးတဲ့ အစိုးရအင်ဂျင်နီယာကျောင်းကို ကိုယ် ထောင်ပေးခဲ့တယ်။ ဒါဟာ ကိုယ့် ဘဝမှာ ဂုဏ်အယူဆုံး လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခုပါပဲ”

“ကျောင်းနာမည်ကို အိကိုလ်ဗိသုကာပညာသင်ကျောင်းလို့ မှည့်ခေါ်ခဲ့ တယ်။ အဲဒီ တက္ကသိုလ်ဟာ ဒီနေ့ထိ တည်ရှိခဲ့ပြီး၊ ဗိသုကာနှင့် အင်ဂျင်နီယာ ပေါင်း တစ်ထောင်ကျော် မွေးထုတ်ခဲ့ပြီးပြီ”

၄၂

၁၉၇၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၀ ခုနှစ်ကြားမှာတော့ ဆင်းခမ်းဟာ ဝီယက်နမ်နိုင်ငံ ဗင်းမြို့မှ ဝီယန်ရှင်းကို ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းချုပ်အတွက် တိုင်းတာရေးလုပ်ပို့ လပေါင်းများစွာ ခရီးထွက်ခဲ့ရပါတယ်။

“ဆန့်ကျင်ရေးသူပုန်တွေ ရှိနေတုန်းမို့ နယ်မြေလုံခြုံရေးအတွက် စိတ်မချ ရတော့ ကိုယ်တို့ကို စစ်သားတွေက လိုက်စောင့်ရှောက်ရတယ်”

ဆင်းခမ်းအဖို့ မိသားစုနှင့် အကြာကြီးခွဲနေရပြန်တာပဲပေါ့။

၁၉၈၀ ခုနှစ်မှာ လာအို ဆိုဗီယက် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းကော်မတီမှာ အတွင်းရေးမှူး ခန့်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီအတွက် သူဟာ ဆိုဗီယက်ယူနီယံနှင့် တခြား ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံတွေကို ခရီးထွက်ခဲ့ရပါတယ်။

တစ်ချိန်တည်းမှာ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း၊ ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်း ထုတ် လုပ်တဲ့စက်ရုံတွေနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးကိရိယာတွေ သယ်ယူပို့ဆောင်မှုဝန်ဆောင် တဲ့ အစိုးရပိုင်ကုမ္ပဏီ ၁၂ ခုရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌလည်း လုပ်ခဲ့ရသေးတယ်။

၁၉၈၂ ခုနှစ်မှာတော့ ဆောက်လုပ်ရေးဌာန ဒုဝန်ကြီး ဖြစ်လာပြန်တယ်။ ဝန်ကြီးနေရာတွေကတော့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေကိုသာ ပေးခဲ့တယ်။

၁၉၈၄ ခုနှစ်အထိတော့ အစစအရာရာ အဆင်ပြေခဲ့ပါရဲ့။

အဲဒီနှစ်ထဲက တစ်ရက်မှာ လာအိုမြောက်ပိုင်းက ဝေးသီခေါင်ပြီး တောင် ထူထပ်လို့ သွားရလာရခက်တဲ့ တောင်ပေါ်မြို့တော် ဆမ်ညွားကို စီမံကိန်းတစ်ခု နှင့် ဧရာဝတီသွားပါတယ်။ ဟယ်လီကော်ပတာ စီးသွားရတာပါ။ ဒါပေမယ့် ဟယ်လီကော်ပတာပေါ်က ဆင်းလိုက်တာနှင့် ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိတွေ စောင့် နေပြီး သူ့ကို နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်တဲ့ရာဇဝတ်မှုနှင့် အရေးယူလိုက်ကြောင်း၊ ဒုဝန်ကြီးရာထူးကလည်း ဖြုတ်လိုက်တာမို့ ဆမ်ညွားမှာ အထိန်းသိမ်းခံဘဝနှင့် နေမယ့်အကြောင်း ပြောပါတယ်။

ဒီအဖြစ်အပျက်က ကြာလှပြီဆိုပေမယ့် ဆင်းခမ်းက စိတ်ထိခိုက်စွာနှင့် ကျွန်တော့်ကို ပြောပြခဲ့ပုံက-

“ခေဆိုပြီးနေလိုက်ရတာ လေးနှစ်နှင့် ဆယ်ခုနှစ်ရက် ကြာပါတယ်။ ဒီကြားထဲမှာ ကိုယ့်မိသားစုနှင့် လုံးဝမတွေ့ခဲ့ရဘူး။ အိမ်တစ်လုံးပေးပြီး ကျွေးထား ပေမယ့် ဒေသခံတွေနှင့်တောင် စကားပြောခွင့် မရခဲ့ဘူး။ ကိုယ်ကလည်း သူတို့

ဒုက္ခရောက်မှာမို့လို့ တစ်ခွန်းမှ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်ဟာ ကောက်ညှင်းကျည်တောက် လုပ်ပို့ ဝါးကျည်တောက်တွေလုပ်ရင်းနှင့်သာ အချိန်ပြုန်းခဲ့ရတယ်။

“အဆိုးထဲက အကောင်းလိုပြောရမှာက အစားလျှော့စားတာနှင့် လေ့ကျင့် ခန်းမှန်မှန်လုပ်တာဟာ ကျန်းမာရေးပိုကောင်းတယ်ဆိုတာ နားလည်လာရတာပဲ။ ပြီးတော့ စိတ်ရှည် သည်းခံတတ်လာတယ်။ ဘာပဲပြောပြော ကိုယ့်ဘဝအတွက် ဖြေမဆည်နိုင်ဆုံး ပူဆွေးမှုကတော့ ကိုယ့်အမေနှင့်အဖေကို မတွေ့လိုက်ရတော့ တာပါ”

“ကိုယ် ပြန်လွှတ်တဲ့အချိန်မှာ အဖေသေတာ တစ်နှစ်တိတိ ရှိသွားပြီတဲ့။ အမေကလည်း ကိုယ်မလွတ်ခင် လေးလအလိုက ဆုံးသွားတယ် ကြားရတယ်။ ကိုယ့်ရဲ့တစ်ဦးတည်းသောညီမလေးဟာလည်း နမိုးနီးယားနှင့် ငယ်ငယ်တည်းက ကွယ်လွန်ခဲ့တာဆိုတော့ မိသားစုမှာ ကိုယ်တစ်ယောက်တည်း တစ်ကောင်ကြွက် ဘဝနှင့် ကျန်ခဲ့ရတာပေါ့။ ဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ယောက်အနေနှင့် ကိုယ့်မိဘမျက်နှာ ကို နောက်ဆုံးကြည့်ပြီး မသင်္ဂြိုဟ်လိုက်ရတာလောက် ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတာ မရှိတော့ပါဘူး။

၁၉၈၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့မှာ မမျှော်လင့်ဘဲ ဖြုန်းစားကြီး ဆမ်းညွားက ထွက်ခွင့်ရလိုက်ချိန်မှာ ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိတွေ ဘွားခနဲပေါ် လာပြီး သူတို့ မှားယွင်းပြီး အမှုဖွင့်ခဲ့တဲ့အကြောင်းနှင့် ခုတော့ အမှုကို ရုတ်သိမ်း လိုက်တဲ့အကြောင်းတွေ လာပြောပြီး တောင်းပန်ပါတယ်။

ကိုယ့်ကို ဟယ်လီကော်ပတာနှင့် ဝီယန်ရှင်းကို ပြန်ခေါ်လာရာက ဟရား ဝန်ကြီးဆီ တန်းပို့ခဲ့ပါတယ်။ ဝန်ကြီးက ကိုယ့်ကို လူမှားပြီး အမှုတိုင်ခဲ့သူတွေ ကို ပြန်အရေးယူနိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ဒါကို ကိုယ် စက္ကန့်ပိုင်းတောင် မခြားဘဲ ဆုံးဖြတ်လိုက်တယ်။ ‘ပြီးတုန်းပါစေတော့၊ ဘယ်သူမှ အာဇာတမထား ပါဘူး’လို့ ဒီလိုဆုံးဖြတ်လိုက်တာဟာ ကိုယ့်ဘဝတစ်လျှောက်လုံး သိက္ခာတက် သွားပြီး အနာဂတ်ခရီးလမ်းကို မြှောင်ဖြူးသွားစေခဲ့တယ်။

“အကျယ်ချုပ်ကလွတ်လို့ အိမ်ပြန်ရောက်ရောက်ချင်း ကိုယ်ဟာ မိဘ နှစ်ပါးအတွက် ကုသိုလ်ပြုရာရောက်အောင် ဘုန်းကြီး နှစ်လဝတ်လိုက်တယ်။ ဒီနောက် ပြင်သစ်ကို တစ်လကြာ စိတ်ပြေလက်ပျောက် သွားလည်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန် ၁၉၈၈ ခုနှစ်ထဲမှာပဲ လာအိုနိုင်ငံဟာ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို

ဦးတည်သွားနေပြီ။ ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက ထွက်ခွင့်ရပြီး ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းတွေ ဆက်လုပ်မိတော့တာပါပဲ။

“အသစ်တည်ထောင်တဲ့ ဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီတွေက သူတို့နှင့်ပေါင်းလုပ်ဖို့ ကမ်းလှမ်းခဲ့ကြပေမယ့်၊ ကိုယ်က ကိုယ်ပိုင်လုပ်ဖို့ပဲ အားသန်ခဲ့တယ်။ ကိုယ့်ဇနီးကလည်း အစိုးရအလုပ်ကထွက်ခဲ့ပြီး၊ လင်မယားနှစ်ယောက်သား ဗင်ဆနာ ဧည့်ရိပ်သာကို စဖွင့်ခဲ့ကြတယ်။ စစချင်း အခန်း ကိုးခန်းသာရှိခဲ့ပေမယ့်၊ ခုဆိုရင် အခန်း လေးဆယ်အထိ တိုးချဲ့နိုင်ခဲ့ပါပြီ။ တစ်ချိန်တည်းမှာ လာအိုနိုင်ငံမှာ ပထမဦးဆုံး ပုဂ္ဂလိကအင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အတိုင်ပင်ခံကုမ္ပဏီအဖြစ် အကဲခတ်မှုကို တည်ထောင်ခဲ့ပါတယ်။”

“လုပ်ငန်းသဘောအရ ပုဂ္ဂလိကပိုင်းမှာ မနားမနေလုပ်ရမယ်။ ကိုယ်ကြီးစားမှ ကိုယ် အောင်မြင်မယ်။ အချိန်ကောင်းကို ရွေးတတ်ဖို့ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ တွေ သိထားပြီးသားပါပဲ။ ကိုယ့်အဖို့လည်း ဈေးကွက်စီးပွားရေးကျင့်သုံးချိန်ကို အမိဖမ်းပြီး တတ်ကျွမ်းနားလည်ထားတဲ့ ပညာတွေနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးအတွေ့အကြုံကို အရင်းတည်ပြီး ဒီကုမ္ပဏီ ထောင်ခဲ့တာပဲဆိုပါတော့”

ဆင်းခမ်းရဲ့ဘဝမှာ ပြင်းပြတဲ့ နောက်ဝါသနာတစ်မျိုးကတော့ ဆက်ဇီဖုန်း မှုတ်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဗင်ဆနာဧည့်ရိပ်သာက ညကလပ်ကို လာကြည့်တဲ့ဧည့်သည်တွေကို တီးဝိုင်းနှင့်တွဲပြီး သူ့ဆက်ဇီဖုန်းကို လက်စွမ်းပြမှုတ်ပြလေ့ ရှိပါတယ်။

သူ့အကဲခတ်မှုကုမ္ပဏီဟော့ အင်အားတောင့်သထက်တောင့်လာသလို ခုဆိုရင် အင်ဂျင်နီယာ သုံးဆယ်လောက်ရှိနေပြီ။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် အကူအညီနှင့် ရေရရှိရေးစီမံကိန်းတွေမှာ တက်ညီလက်ညီ အကောင်အထည် ဖော်နေပါတယ်။

ဆင်းခမ်းရဲ့အနာဂတ်စိတ်ကူးယဉ် မျှော်လင့်ချက်ကတော့ နိုင်ငံအနှံ့အပြားမှာ စတိုးဆိုင်နှင့်တွဲလျက် ဟိုတယ်လေးတွေ ဖွင့်လှစ်ဖို့ပဲ ဖြစ်ပါသတဲ့။ လောလောဆယ်တော့ နိုင်ငံမြောက်ဘက် ပက်ပစိက မိုင်ခြောက်ဆယ်အကွာမှာရှိတဲ့ ဘိုလို ဗင်ကုန် မြင့်ဒေသကို မျက်စိကျနေမိတယ်ဆိုပဲ။

“အဲဒီက ရာသီဥတုက နှစ်လုံးပေါက်အေးနေသလို ကော်ဖီပင်၊ လက်ဖက်ပင်တွေနှင့် ပန်းချီဆန်လှတဲ့ ကုန်းပြင်မြင့်မြစ်တောက်ကျို” လို့ သူက ရှင်းချက်ထုတ်ခဲ့ပါတယ်။

ဆင်းခမ်းဟာ လာအိုနိုင်ငံရဲ့ ပုဂ္ဂလိကပိုင်းနှင့် ပြည်သူ့အများကို ဂုဏ်မြောက်စွာ ကျေးဇူးပြုနိုင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ရှေ့ဆက်ပြီးတော့လည်း အကျိုးဆောင်နိုင်ပါစေလို့ ဆန္ဒပြုမိပါတယ်။

သူနှင့်တွေ့ဆုံမှုက အတုယူစရာ နမူနာရခဲ့တာကတော့ ရန်ငြိုးမဖွဲ့ဘဲ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ခွင့်လွှတ် သင်ပုန်းချေခဲ့ပုံပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သူ့ရဲ့ ဗုဒ္ဓတရားတော်တွေက သူ့ကို အကုသိုလ်အဆိုးတရားတွေကို ကျွန်လွှားနိုင်အောင် စိတ်ဓာတ်မြင့်မားစေခဲ့တယ်ဆိုရင် မမှားပါဘူး။

သူ့ဘဝဓာတ်လမ်းကို ကျွန်တော့်တစ်သက် မေ့နိုင်တော့မှာ မဟုတ်ပါ။

မိလစ်ပိုင်

ဆူဆန်နား မက်ဒရီဂါလ်
SUSANA MADRIGAL

ဒါရိုက်တာ
မက်ဒရီဂါလ်အုပ်စု

မက်ဒရီဂါလ် ကုမ္ပဏီများအုပ်စုသည် မိလစ်ပိုင် တွင် သတ္တုနှင့် ဝါရင့်ဆုံး စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်များဖြစ်၍ သင်္ဘောနှင့်ရေကြောင်းသွားလာရေး၊ အိမ်ခြံမြေ အစုစည်း အဝယ်၊ ဘီလပ်မြေလုပ်ငန်း၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းများကို တွင်ကျယ်စွာ လုပ်ကိုင်လျက်ရှိ၏။

ဆုဆန်နား မက်ဒရီဂေါလ်

ဆုဆန်နား မက်ဒရီဂေါလ်ဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက နိုင်ငံအတွက် အသက်ပေးခဲ့လို့ အာဇာနည်သူရဲကောင်းဖြစ်ခဲ့သူ (အမေဘက်ကတော်တဲ့) တရားသူကြီးချုပ်ရဲ့ မြေးမလေး ဖြစ်ပါတယ်။

အဖေဘက်ကအဘိုးဆိုရင်လည်း ဖိလစ်ပိုင်ရဲ့ အအောင်မြင်ဆုံး စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်ကြီးတစ်ဦးပါ။

ဆုဆန်နားကို မက်ကာတီမြို့က ဖိုဘ်စ် ဥယျာဉ်ထဲမှာရှိတဲ့ သူ့အိမ်ဂေဟာမှာ ကျွန်တော် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ရပါတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ သူ့ခင်ပွန်း မင်ဒီ အက်ဂျူကြီးနှင့်အတူ အိမ်သစ်ဆောက်နေပါတယ်။ မှန်တွေ၊ မျက်နှာကျက်အမြင့်ကြီးတွေ၊ ပျဉ်ကြမ်းခင်း၊ ဖြူဖွေးတဲ့ နံရံတွေရှိပြီး ရိုးရိုးလေးနှင့် ဇိမ်ကျတဲ့ ပရိဘောဂတွေခင်းထားတဲ့ သူတို့အိမ်လေးက နေချင့်စဖွယ် ကောင်းမှကောင်း၊ လှမှလှပါပဲ။

ဆုဆန်နားကလည်း ရင်းနှီးဖော်ရွေမှုအပြည့်နှင့် ပွင့်လင်းပျော်ရွှင်စွာ ဧည့်ခံခဲ့တာပါ။

သူက သူတို့မိသားစုဟာ အဖေဘက်က ဘိုးဘွားများရဲ့ ဩဇာလောင်းရိပ်အောက် မိခဲ့ကြောင်း ပွင့်ဟခဲ့ပြီး၊

“ကျွန်မရဲ့ဘဝတန်ဖိုး မြင့်မားမှုနှင့် အောင်မြင်ခြင်းမှန်သမျှဟာ ကျွန်မအစွမ်းနှင့်ကျွန်မ အရယူခဲ့ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ မိသားစုလုပ်ငန်းကို ကျွမ်းကျင်သူတွေရဲ့အကူအညီနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ခဲ့ရတယ်ဆိုလည်း မှန်ပါတယ်။”

ဆုဆန်နာကို ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၅ ရက်နေ့မှာ ဖခင် တို့နိ မှက်ဒရီဂေါလ်နှင့် မိခင် အမင်ဒါ အဘက်ဆန်တော့စ်တို့က မွေးဖွားသန့်စင်ခဲ့ တာပါ။

သမီးသုံးယောက်အနက် သူက အကြီးဆုံး။

သူတို့ညီအစ်မတွေဟာ ဘုရားသခင်ရယ်၊ သူတို့တိုင်းပြည်နှင့် မိသားစု အသိုင်းအဝန်းရယ်အတွက် တာဝန်ရှိတယ်လို့ ရှင်းရှင်းပြတ်ပြတ် နားလည်ထား ခဲ့ကြပါသတဲ့။

သူ့အဘိုး ဂျွန်အဘက်ဆန်တော့စ်ဟာ တရားလွတ်တော်က တရားသူကြီး ချုပ်ဖြစ်သလို ဘဏ္ဍာရေး၊ ကုန်သွယ်ရေး၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးမှာ အတွင်းဝန် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်မှာ ဂျပန်တွေ ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို ဝင်ကြိုတိုက်ခိုက်ပြီး တစ်ပြိုင်တည်း ဖိလစ်ပိုင်ကိုပါ ထိပါးကျူးကျော်ခဲ့ပါတယ်။

ဂျပန်တွေရဲ့ ဖိနှိပ်မှုက ဖိလစ်ပိုင်ပေါ်မှာ မခံသာအောင်ပြင်းထန်ကြီးထွား လာတဲ့အဆုံး ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလကျတော့ သမ္မတ မင်နူးရယ်ကွီဇွန်နှင့် အဖွဲ့ဝင်တွေဟာ တောင်ဘက်ကျွန်းတွေရှိရာ တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေးခဲ့ပြီး၊ ဩ စတေးလျနှင့် အမေရိကန်ကို သွားရောက်ခိုလှုံခဲ့ကြပါတယ်။

အဘိုးဟာ အစိုးရအဖွဲ့နှင့်အတူ တစ်ပါတည်း လိုက်ပါခွင့်ရပေမယ့် ဂျပန် တွေ လက်လှမ်းမမီတဲ့နေရာမှာနေပြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေ တာဝန်ယူ ဆက်လုပ်ပါရစေလို့ သမ္မတကြီးကို ပန်ကြားခဲ့ပါတယ်။ သမ္မတကြီးကလည်း သူ့ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အပြည့်အပ်နှင်းပြီး အဘိုးကို နေရစ်ခဲ့ဖို့ ခွင့်ပြုလိုက်ပါတယ်။

အဘိုးရဲ့သား ဖိလစ်ပိုင်တပ်မတော်ရဲ့ ဗိုလ်ကလေးဖြစ်တဲ့ (ဆုဆန်နာ ဦးလေးတော်) ဂျွန်ကလည်း သမ္မတကြီးရဲ့သက်တော်စောင့် လုပ်ရင်း၊ သူ့အဖေ နှင့်အတူ ကျန်ခဲ့ပါတယ်။

အဘိုးနှင့် ဦးလေးတို့လည်း နီဂရော့စ်၊ ဘာကိုလော့၊ စီဖူးကျွန်းတွေ တစ်ဝိုက် လှည့်လည်ခိုအောင်းနေခဲ့ရာက ဂျပန်တွေ လက်ရဖမ်းမိသွားပါတော့ တယ်။

သူ့အဖို့ကို တရားသူကြီးချုပ်မှန်း သိသွားတာ၊ ဂျပန်တွေက ကိစ္စတုံးကွပ် မျက်ပစ်လိုက်ကြောင်း သူ့ဦးလေးကိုယ်တိုင်ရေးခဲ့တဲ့ 'ကျွန်တော့်အဖေရဲ့ မရဏ ခရီး' ဆိုတဲ့ စာအုပ်ထဲမှာ ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါတယ်။

ဆုဆန်နာရဲ့အမေဘက်က ဘိုးအကြီးတွေကတော့ စပိန်နိုင်ငံ ဘာစီ လို့နာမြို့ကနေ ဖိလစ်ပိုင်ကို ရောက်လာကြပြီး တောင်ယာလုပ်ကိုင် စားသောက် ခဲ့ကြပါသတဲ့။

သူ့အဖိုး ဗင်းဆင့်မက်ဒရီဂေါလ် မွေးချိန်အထိ သူတို့ဟာ အလွန်ဆင်းရဲ ပင်ပန်းနေကြဆဲပါ။

သူ့အဘိုးဟာ ကျောင်းပညာထူးချွန်ခဲ့ပြီး၊ မနီလာက ကက်သလစ်ဘုန်း တော်ကြီးတွေရဲ့ လက်စွဲတော် ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။

ဥပဒေပညာ သင်ရင်းတန်းလန်းက မီးသွေးကုန်ကူးတဲ့လုပ်ငန်းထဲ ဝင်လုပ် ခဲ့ပါတယ်။

နောက် ကိုယ်ပိုင်အလုပ်ထောင်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ပြီး နေရှင်နယ်စီတီးဘန်က ငွေချေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုနှင့် ကြီးပွားချမ်းသာရေးလမ်းကို စတင်ဖောက်ခဲ့တာပါပဲ။

အဘိုးဗင်းဆင့်ဟာ ဖိလစ်ပိုင်အစစ်ဖြစ်တဲ့ အုပ်ချုပ်သမလေး ဆုဆန်နာ ပက်တီနီနှင့် ရည်ငံပြီး လက်ထပ်ယူခဲ့ပါတော့တယ်။

အဘိုးက ရေကြောင်းခရီးနှင့် မီးသွေးကုန်ကူးနေရာက အုန်းသီး၊ သကြား။ ဘီလပ်မြေနှင့် တခြားလုပ်ငန်းတွေ တိုးချဲ့ခဲ့သလို၊ အဘွားကလည်း ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ဆိုင်လေးကနေ ရတနာဆိုင်နှင့် အိမ်ခြံမြေရောင်းဝယ်တဲ့အထိ စီးပွား ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။

၁၉၃၀ ခုနှစ် စီးပွားပျက်ကပ်ကြီးနှင့်အတူ အဘိုး ဖြူကာပြာကာကျသွားပေ မယ့်၊ အဘွားပိုင်ခြံမြေတွေကို အကြွေးဆပ်ဖို့ ထုတ်မရောင်းခဲ့ပါဘူး။

အဘွားစိတ်ထိခိုက်ပြီး ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မတိုင်ခင်လေးမှာ ရုတ်တရက် ကွယ်လွန်သွားပါရော။

သမ္မတကွီဇွန်ဟာ ဗင်းဆင့်နှင့် မိတ်ဆွေဖြစ်ခဲ့ရာက လွတ်တော်အမတ် ဝင် အရွေးခိုင်းခဲ့တယ်။

အဘိုးဗင်းဆင့်ဟာ နိုင်ငံရေးထက် စီးပွားရေးကို ပိုအားသန်တော့ အမတ် ဖြစ်ခဲ့ပေမယ့်၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ ဆက်လုပ်ခဲ့တယ်။ ဒီအထဲမှာ 'ပြည်သူ့ ပုံနှိပ်တိုက်' တည်ထောင်မှုလည်းပါခဲ့ပြီး၊ ဖိလစ်ပိုင်ဟာရဲ့လဲ၊ ဒီဘိတ်၊ မန်းဒေး မေးလ်စတဲ့ သတင်းစာကြီးတွေကို နေ့စဉ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။

စစ်ဖြစ်စမှာ အဘိုးတို့ဟာ မီးသွေးကုန်ကူးတဲ့လုပ်ငန်းအပြင် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘော ဒါဇင်ချီပြီး ရေကြောင်းသွားလာရေး၊ မနီလာနှင့် စီဗူးက ဆီစက်တွေ၊ ဆူရိုဂေါက သစ်ထုတ်လုပ်ငန်း၊ ရွှေတွင်းတူးတဲ့လုပ်ငန်း၊ ဘီလပ်မြေစက်ရုံ၊ ချည်စက်တွေ တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်ခဲ့တယ်။

အဘွားရဲ့လက်ငုတ်ဖြစ်တဲ့ မြေဟက်တာ တစ်သောင်းကျော်ကိုလည်း ဆက်လက်ပိုင်ဆိုင်တုန်း။ အုန်းပင်တွေ၊ ကြံတွေ၊ သရက်ခြံတွေ၊ ဝါးတောတွေ စိုက်ပျိုးခဲ့သေးတယ်။ ဖိလစ်ပိုင်မိသားစုတွေကို ထောင်နှင့်ချီပြီး ထမင်းကျွေးခဲ့တာပေါ့။

ပြီးတော့ ဆူဆန်မှာအဖေ တိုနီအပါအဝင် သူ့သားတွေ သမီးတွေကိုလည်း လုပ်ငန်းအသီးသီးမှာ စီမံခန့်ခွဲရေးတာဝန်တွေ ချပေးခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်မအဖေက သင်္ဘောလှိုင်းတွေ ကိုင်ရသလို၊ အခု အဲဒီလုပ်ငန်းကို ကျွန်မနှင့် ညီမလေးတွေ ဦးစီးပြီး လုပ်နေကြပါတယ်”

ဆူဆန်နာက ပြောခဲ့တာပါ။

“ကျွန်မဟာ ကျောင်းသူဘဝမှာတော့ သူလိုငါလိုပါပဲ။ သူ့ဌေးသမီးဆို ပေမယ့် တခြားလူတွေနှင့် ထူးခြားကွဲပြားတယ် မထင်မိပါဘူး။ တစ်ခုတော့ရှိတယ်။ နှစ်တိုင်း ဧပြီလက ဂျန်လအထိ ဆန်ဖရန်စစ္စကိုကို သွားနေကြတာပဲ။ သင်္ဘောတစ်စီးမှာ အခန်းတွေငှားပြီး သားသမီး ခုနစ်ယောက်၊ မြေးတစ်စုကို အဖေခေါ်သွားတာပါ။ မိသားစု ခုနစ်စုနှင့်အတူ အစေအပါးတွေ၊ ပစ္စည်းတွေ တစ်ပြိုင်ပြီး ပါလာတော့ ပျော်စရာအံ့ဖွယ်ခရီးပဲ ဆိုရမယ်ထင်ပါရဲ့”

ဆူဆန်နာဟာ ဆယ်နှစ်နှစ်သမီးအရွယ်ထိ၊ မနီလာက အဆမ်ရှင်ငါးကာလိပ်မှာ ပညာသင်ခဲ့ရတာပါ။

ဒီနောက် သူ့ညီမတွေနှင့်အတူ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ ဒီဗွန်မြို့က အဆမ်ရှင်ကွန်ဇာမှာ ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား သွားနေကြရပါတယ်။

“ကျွန်မက အဲဒီကျောင်း ပနေချင်ပေမယ့် ညီမတွေကပျော်နေတော့ သူတို့အလို လိုက်ရတာပေါ့။ နောက်နှစ်နှစ်အကြာမှာ အမေရိက ကာလီဖိုးနီးယား ပြည်နယ် စတင်ဖို့ဒ်မြို့က ဆက်ကရက်ဟတ်ဗွဲကွန်ဗင့်ကို ပြောင်းတက်ခဲ့ကြတယ်”
၁၉၇၅ ခုနှစ်မှာ ဆူဆန်နာ အထက်တန်းစားပွဲအောင်ခဲ့တယ်။

စင်တာ ကလာရာတက္ကသိုလ် ဆက်တက်ပြီး ဘောဂဗေဒအဓိက စီးပွားရေးပညာတွေ သင်ခဲ့ရာက ဘွဲ့ရခဲ့ပြန်ပါတယ်။

“ကျွန်မဟာ ကျောင်းသူဘဝမှာ စာကြိုးစားရုံကလွဲလို့ အားကစားကို စိတ်မဝင်စားခဲ့ပါဘူး။ တော်လည်း မတော်ဘူး။ စီးကရက်တို့၊ မူးယစ်ဆေးတို့၊ အရက်တို့ဆိုတာတော့ ဝေလာဝေး”

ဆူဆန်နာ မနီလာကိုပြန်ရောက်တော့ စိတ်ဘက်မှာ ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၂ ခုနှစ်အထိ အမှုဆောင်အရာရှိလောင်းအနေနှင့် အလုပ်သင် ဝင်လုပ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ သူ့အဖေပိုင် မိသားစုလုပ်ငန်းထဲ ဝင်ခဲ့တာပါပဲ။

၁၉၈၈ ခုနှစ်ကျတော့ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်က စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်တဲ့ ‘လုပ်ငန်းရှင်များ၊ ဥက္ကဋ္ဌများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးသင်တန်း’ကို သွားတက်ခဲ့ပါတယ်။

ခင်ပွန်းသည် မင်ဒီဂျိုးစီအာမင်ဒို အက်ဂျူကြီးနှင့် လက်ဆက်ခဲ့ရာက ကိုယ်ဝန်ရတာနှင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာ ဘွဲ့ယူဖို့ဟာ မယူဖြစ်လိုက်ပါဘူး။

သူနှင့် ကျွန်မ ရခဲ့တာဟာ ဝါသနာတူချင်း တစ်ခရီးတည်းသွားရင်းတွေ ခဲ့ကြတဲ့သဘောပါပဲ။ သူကလည်း ချီကာဂိုတက္ကသိုလ်က စီးပွားရေးဝိဇ္ဇာဘွဲ့နှင့် လုပ်ငန်းအုပ်ချုပ်ရေးပညာ ‘မဟာ’ဘွဲ့ ရခဲ့တဲ့လူလေ။ ခု သူက ဖိလစ်ပိုင်က အရှေ့ အာရှကော်ပိုရေးရှင်း ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်နေပြီ။ ဟောင်ကောင် အရှေ့အာရှဘဏ်က ဒေ၊ ဗစ်လီနှင့် စပ်တူလုပ်နေတာပါ။

“မင်ဒီက ကျွန်မထက် ၁၁ နှစ် ကြီးပါတယ်။ သူက ကျွန်မထက် ပညာတွေ အများကြီးတတ်ပြီး ဉာဏ်စွမ်းပိုထက်သလို၊ ကျွန်မကတော့ လက်တွေ့ ပိုသန်တယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်တယ်လေ”

သူ့မှာ ငယ်နာမည်တွေဘာတွေများ ရှိသေးလားလို့ စပ်စပ်စုစုနှင့် ကျွန်တော်မေးတော့ ဆူဆန်နာက ပြုံးပြီးပြောပြပါတယ်။ ‘ချူးချူး’တဲ့။

ဆူဆန်နာဟာလည်း ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးနှစ်ခုရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဖြစ်နေလေရဲ့။

အေပီမက်ဒရိုဂေါလ် သင်္ဘောကော်ပိုရေးရှင်းနှင့် နေရှင်နယ်ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ကော်ပိုရေးရှင်းတို့ပါပဲ။

ပြီးတော့ မက်ဒရီဂေါလ်ဝမ်ဟိုင်း 'လိုင်'မှာ အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်နှင့် အရှေ့အာရှ ငွေရင်းနှီးမှုကော်ပိုရေးရှင်း ဒုဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်ပါ တာဝန်ရှိသလို၊ တခြား မက်ဒရီဂေါလ်ကုမ္ပဏီ လေးခုဖြစ်တဲ့ အယ်လာဘာနစ်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ ဆိုင်လင်း မိုင်းလုပ်ငန်း၊ ရစ်ဇယ်လ်ဘီလပ်မြေလုပ်ငန်း၊ ဆောလစ်ဘာဏ်တွေမှာလည်း ဒါရိုက်တာနေရာတွေ ရထားပါတယ်။

“ကျွန်မတို့လို ပမာဏကြီးမားတဲ့လုပ်ငန်းမျိုးမှာ ကျွန်မ-စွမ်းဆောင်နိုင် တာက မူဝါဒနှင့် စီမံရေးရာအဆင့်လောက်သာဖြစ်ပါတယ်။ လုပ်ငန်းလည် ပတ်ဖို့က ကျွမ်းကျင်တဲ့ပညာရှင်တွေကို အချိန်ပြည့်လွှဲထားတာ ပိုကောင်းတယ် ထင်ပါတယ်”

ဆူဆန်နာဟာ ဒီလို မဟာဗျူဟာမြောက်ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ကမ္ဘာပေါ်မှာ အမြတ်အကောင်းဆုံး ဘီလပ်မြေကုမ္ပဏီဖြစ်တဲ့ 'စီမက်ကွ'ကို ရစ်ဇယ်လ် ဘီကပ် မြေ ကုမ္ပဏီမှာ သုံးဆယ်ရာခိုင်နှုန်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံဖို့ ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါတယ်။

ဆောလစ်ဘာဏ်ရဲ့ ဂျယ်ယာ လေးဆယ်ရာနှုန်းကိုလည်း နီတစကော့ရှားကို ရောင်းချခဲ့ပါတယ်။

အမှန်ပြောရရင် ဆောလစ်ဘာဏ်တစ်ခုသာ မက်ဒရီဂေါလ်အုပ်စုမှာ အများ ဆိုင်စတော့စာရင်းဝင်ပြီး၊ ကျန်တဲ့လုပ်ငန်းအားလုံးကတော့ တစ်ဦးတည်းပိုင်တွေ အဖြစ် ရှိနေဆဲပါ။

လက်ရှိအနေအထားအရောက် အောင်မြင်မှုတွေရခဲ့တာဟာ မိသားစုထဲမှာ ရွှေစည်းမျဉ်းတွေ ချမှတ်လုပ်ဆောင်ခဲ့လို့သာဖြစ်ကြောင်းလည်း သူက ဖွင့်ဟအသိ ပေးပါတယ်။

“ကျွန်မတို့ဟာ အချင်းချင်း ငြင်းကြဲခုံကြ တိုက်ခိုက်ကြနှင့် စိတ်တိုင်း ကျ ပြောနိုင်ကြပေမယ့်၊ အများနှင့်ရင်ဆိုင်တဲ့အခါမှာတော့ ညီညွတ်စည်းလုံးကြရပါ တယ်။ ကျွန်မတို့မှာ သဘောထားကွဲလွဲမှုတွေ ရှိခဲ့ရင်လည်း ဘုတ်အဖွဲ့အစည်း အဝေးခန်းထဲမှာပဲ ထားခဲ့ပြီး အပြင်ကို ထုတ်မသွားကြပါဘူး။”

ဆူဆန်နာရဲ့ ဘဝအမြင်ကတော့ အဖိုးတန်လှပါတယ်။

“ကျွန်မ မွန်မြတ်တဲ့ဘဝကိုရတာဟာ လူဖြစ်ကျိုးနပ်တယ် ဆိုရမှာပဲ။ ကက်သလစ်ဘာသာဝင်တစ်ယောက်အနေနှင့် ဘုရားသခင်ကို ထူးထူးကဲကဲ

ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒုတိယသမီးလေး ကိုယ်ဝန်ရှိပြီး နှစ်လလောက်အကြာမှာ ရောဂါ တစ်ခုရတာနှင့် မိတ်ဆွေ အများအပြားက ကိုယ်ဝန်ဖျက်ချဖို့ တိုက်တွန်းကြတယ်။ ကျွန်မက လက်မခံဘူး။ ဘုရားသခင်ဆီမှာသာ သမီးလေး ကျန်းကျန်းမာမာနှင့် ရှော့ရှော့ရှုမွေးနိုင်ပါစေဖို့ အထပ်ထပ်အခါခါ ဆုတောင်းခဲ့တယ်။ သူ မတတ် နိုင်ရင်တောင်မှ ခံနိုင်ရည်ရှိဖို့ ခွန်အားတွေပေးသနားပါလို့။ ကျွန်မ ဆုတောင်း ပြည့်တယ်။ သမီးလေးကို ဘေးမသိရန်မခတ် မွေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မအချင်းကို ထိခိုက်ခဲ့တာတော့ အမှန်ပဲတဲ့”

နောက်တစ်ချက်အနေနှင့် ဆူဆန်နာဟာ ဆင်းရဲတဲ့ကလေးတွေရဲ့ ပညာ ရေးကို ထောက်ပံ့ကူညီတဲ့ မက်ဒရီဂေါလ်ဖောင်ဒေးရှင်းမှာ အင်တိုက်အားတိုက် ပါဝင်ခဲ့တာပါပဲ။ သူမတော်သူ ဖာသာတာဘိုရာရဲ့ လူမှုရေးနှင့် သာသနာပြု လုပ်ငန်းတွေမှာလည်း ငွေဒါန၊ လုပ်အားဒါန ပြုလေ့ရှိပါတယ်။

ဆူဆန်နာဟာ ကံနှင့်ပတ်သက်လို့ သူ့အဘိုး၊ သူ့အဖေတွေရဲ့စကားကို မှတ်သားနာယူပါတယ်။ ‘တခြားလူတွေထက် ကံကောင်းတယ်ဆိုတာ ကိုယ့်အား ကိုယ်ကိုးခဲ့လို့ပဲ’ ဖြစ်ပါသတဲ့။ ကိုယ့်ကြံမ္မာ ကိုယ်ဖန်တီးရတဲ့ သဘောပဲပေါ့။

ဆူဆန်နာအနေနှင့် သူ့သမီးလေးတွေကိုလည်း သူ့လိုပဲ မိသားစုသိက္ခာ နှင့် တန်ဖိုးကိုမြှင့်တင်ပြီး အစဉ်အလာမပျက် အမွေဆက်ခံ ထိန်းသိမ်းသွားတဲ့ သမီးလိမ္မာလေးတွေဖြစ်ဖို့ မျှော်လင့်နေပါသတဲ့။

ဆူဆန်နာရဲ့ ရည်မှန်းမျှော်လင့်ချက်ကို ကျွန်တော်တော့ လုံးဝ သံသယ မရှိတော့ပါ။

အင်ဒိုနီးရှား

ဆူယန်တို ဂွန်ဒိုကုဆိုမို
SUYANTO GONDOKUSOMO

ဥက္ကဋ္ဌ

ဒါမာလား ကုမ္ပဏီစု

ဒါမာလားအုပ်စုကို ဆူယန်တို၏ ဖခင် ဆူဟာ
ဂို ဂွန်ဒိုကုဆိုမိုက တည်ထောင်ခဲ့သည်။ အင်ဒိုနီးရှား
တွင် နာမည်အကျော်ကြားဆုံး စုပေါင်းလုပ်ငန်းစုတစ်ခု
ဖြစ်၏။ လယ်ယာထွက်ကုန်များကို ရောင်းဝယ်ဖောက်
ကားသော သာမန်လုပ်ငန်းလေးမှအစပျိုးကာ၊ ယခု
ဆိုလျှင် လုပ်ငန်းစုလုပ်ကိုင်သော အုပ်စုကြီး ဖြစ်နေ
ပေပြီ။ ကောက်ပဲသီးနှံ ကုန်များသာမက အိမ်ခြံမြေ
များ၊ လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများ၊ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုများ၊
ကုန်ထုတ်ဖိုးသိုလှောင်ခြင်းများ၊ အကြီးစားစက်ကိရိ
ယာများ အဆောက်အဦ တည်ဆောက်ရေး ပစ္စည်းများ
ကိုပါ ကူးသန်းရောင်းဝယ်လျက် ရှိ၏။

ဆုယန်တို ဝွန်နို ကုဆိပို

ကျွန်တော် ဆုယန်တိုကို သွားတွေ့တဲ့အခါ သူဟာ ဂျကာတာမြို့တော်ရဲ့ အချက်အချာအကျဆုံး စီးပွားကုန်သွယ်ရာလမ်းတစ်လမ်းဖြစ်တဲ့ ဂျလန်ဂျင်ဒါ ရယ်လ်ဆူဒါမန်လမ်းပေါ်က ဝစ်စမာ ဒါမားလား ဆက်ခံတီကုမ္ပဏီရုံးချုပ် ရုံးခန်းထဲမှာ ရှိနေပါတယ်။

အဆောက်အဦက နာမည်ကျော် အမေရိကန်မီသုကာတစ်ယောက်ရဲ့ လက်ရာဖြစ်သလို၊ ရှုမငြီးစရာလှပဆန်းကြယ်နေပြီး သက်တမ်း ၁၅ နှစ် ကြာနေတဲ့တိုင်အောင် ဂျကာတာရဲ့အသရေကို ဆောင်နေတုန်းပါ။

ဆုယန်တိုကို ၁၉၅၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်က မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။ သားသုံးယောက်မှာ အကြီးဆုံးဖြစ်တယ်။

သူက ဒါမာလားအုပ်စုရဲ့ အောင်မြင်ကျော်စောခြင်းနှင့်ယှဉ်တဲ့ ထွန်းကားတိုးတက်မှုတွေဟာ ၁၉၅၄ ခုနှစ် သူ့အဖေ သွင်းကုန်ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းလေး စတည်ရာက ကြီးပွားလာတာလို့ ဆိုပါတယ်။

“ကျွန်တော့်လက်ထက် အကျိုးစီးပွားတွေဖြစ်ထွန်းအောင် လုပ်နိုင်တာလည်း ကုမ္ပဏီရဲ့ဆင့်ပွားတိုးတက်မှုတွေကနေ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းလောကထဲ ဝင်နိုင်ခဲ့လို့ပါ”

သူ့အဖေက တရုတ်ပြည် ဖူကျန်နယ်မှာ ၁၉၂၄ ခုနှစ်မှာ မွေးခဲ့ပြီး မင်္ဂလာဆောင်ပြီး ၅၃ ရက်အကြာမှာတော့ မတည်ငြိမ်တဲ့တရုတ်ပြည်ကနေ အင်ဒိုနီးရှားကို နိးဝင်လာတယ်။ နှစ်အတော်ကြာက ရောက်နှင့်နေသူ သူ့အစ်ကို ဆုဆန်တိုရှိရာကို စီးပွားအရာ ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။

သူ့အဖေ ဆရာဘာသာလာဖို့ စရိတ်ကို အစ်မကြီးက ရွှေလက်စွပ် ရောင်းပေးခဲ့တာပါတဲ့။ ဒီငွေကို ပြန်ဆပ်ဖို့ သူ့အဖေအနေနှင့် ငါးနှစ်တိုင်တိုင် အလုပ်လုပ်ပြီး ငွေစုခဲ့ရတာဆိုပဲ။

သူ့အဖေဟာ သုံးနှစ်သားနှင့် မိဘမဲ့ဖြစ်ခဲ့ရပြီး၊ မွေးချင်းငါးယောက်မှာ အငယ်ဆုံးဖြစ်ပေမယ့် ဆင်းရဲပင်ပန်းမှုဒဏ်ကို ခံနိုင်ရည်ရှိခဲ့သူပါ။

ကွမ်မူနစ်က ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲဆိုမှာ ကပ်နေခဲ့ရာက စားစရိတ် နေစရိတ်ပေးဖို့ သစ်ခုတ်သမားလေး လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း မူလတန်းစာလေးနှစ်ပဲ တက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

အင်ဒိုနီးရှားရောက်တော့ ပထမလေးနှစ်မှာ ဂျားဗားကျွန်း မလန်အနီးက ပိုနိုရက်ဂျိုးမှာ လယ်သမားတစ်ယောက်အတွက် အလုပ်လုပ်ပေးခဲ့ရပါတယ်။ စစချင်း လုပ်ခမရဘဲ ထမင်းကျွေးသက်သက်ပဲပေါ့။ နေစရာလေးနှင့် ဝတ်ပြီးသား အကျတွေတော့ ရပါသတဲ့။

ဒီလို အခမဲ့စားရင်းငှားဘဝနှင့် သီးနှံတွေရောင်းဝယ်ရာမှာ ကူညီရင်းက အကွက်တွေ မြင်လာပါတယ်။ ဒီနောက် တုန်ဟန်းထရောဒင်ကုမ္ပဏီရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ရုံးမှာ အရောင်းဈေးသည် ဝင်လုပ်ခဲ့မိတော့၊ ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်လုပ်ငန်းတွေ ပိုနားလည်လာတယ်ဆိုပါတော့။

အဲဒီအလုပ်က လုပ်ခကောင်းကောင်းရတော့ ပိုက်ဆံရပြီး သူ့အစ်မကို အကြွေးဆပ်ရုံသာမက သူ့ဇနီးကိုပါ တရုတ်ပြည်က ခေါ်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါတော့တယ်။

“အဖေအင်ဒိုနီးရှားရောက်ပြီး နောက်တစ်နှစ်မှာပဲ ကျွန်တော့်ကို မွေးခဲ့တယ်။ အဖေလည်း နောက် နှစ်နှစ် အကြာမှာ သွင်းကုန်ထုတ်ကုန် အစုစပ်လုပ်ငန်းလေးထောင်မိတော့တာပဲ”

စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးတွေ ကမောက်ကမပြောင်းဆန်ခဲ့ရတဲ့ စစ်ပြီးခေတ်နှင့် သမ္မတဆူကာနိုရဲ့ နှိပ်ကွပ်မှုဥပဒေတွေကြားထဲမှာပဲ ဆူယန်တိုရဲ့အဖေဟာ ကြီးပွားချမ်းသာလာပြီး အုန်းသီး၊ ငရုတ်သီးခြောက်၊ အာလူးအပါအဝင် ဖိုက်ဖျိုးရေးကုန်တွေ နိုင်ငံခြားပို့တဲ့လုပ်ငန်းကို အကြီးအကျယ်တိုးချဲ့နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် တိရစ္ဆာန်အစာ ဝယ်ရောင်းလုပ်ငန်းကို ဆက်ထောင်လိုက်တာ ဒုဆိုရင် ဒါမားလားအုပ်စုရဲ့ အဓိကလုပ်ငန်းကြီး ဖြစ်နေပါပြီ။

၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာ သူဟာ ဥရောပသွင်းကုန်လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် စတင်ဆက်သွယ်ခဲ့သလို၊ ပို့ကုန်တွေကလည်း တန်ချိန် သိန်းချီပြီး တိုးမြှင့်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ သွင်းကုန်ကဏ္ဍမှာ သူက ဟူတိုမိုဝစ်ဂျားဂျားနှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့တာပါ။

“အဲဒီနှစ်တွေမှာ မလေးရှားနှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်တာက တစ်မျိုး၊ အင်ဒိုနီးရှားကွန်မြူပါတီ ပြိုကွဲခဲ့တာကတစ်ကြောင်း အန္တရာယ်တွေ ပိုင်းနေတာပါပဲ။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဆူဟာတို သမ္မတတက်မလာခင်အထိ ဆူရာဘာသာမှာ အဆက်မပြတ်တဲ့ လမ်းပေါ်ကအဓိကရုဏ်းတွေကြောင့် အဖေခမျာ မိသားစုလုံခြုံရေးအတွက် တစ်စက်မျှ စိတ်မအေးခဲ့ပါဘူး။ နောက်ဆုံး ဆူရာဘာသာကလုပ်ငန်းတွေကို ဦးလေးဆူဆန်တိုနှင့် တခြားအစုဝင်တွေလက်ထဲ လွှဲခဲ့ပြီး ကျွန်တော်တို့ မိသားစုလိုက် ဂျကာတာကို တက်ခဲ့ကြပါတော့တယ်။

“ပြီးတော့ အဖေက အင်ဒိုနီးရှားရောက် တရုတ်လူမျိုးအများစုကိုလည်း ကိုယ့်မို့မို့ရာနိုင်ငံကို သစ္စာခံတဲ့အထိမ်းအမှတ်အနေနှင့် ဆူဟာကို ဝန်ဒိုကူဆုမိုလိုနာမည်ပြောင်းလိုက်ပြီး နိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူလိုက်ပါတယ်။

“၁၉၆၇ ခုနှစ်မှာ အဖေဟာ သူ့ရဲ့စီးပွားဖက်တွေနှင့် ပီတီ ဒါမားလားကုမ္ပဏီကို စတင်ခဲ့ပါတယ်။ ‘ဒါမာ’ဆိုတာ အင်ဒိုနီးရှားဘာသာဖြစ်ပြီး ‘တာဝန်ဝတ္တရား’လို့ အဓိပ္ပာယ်ထွက်ပါတယ်။ ကုမ္ပဏီတိုင်းလိုလို မှည့်နေကျ နာမည်ဖြစ်တော့ အများနှင့်မတူ တစ်မူခြားအောင် နောက်က ‘လား’တစ်လုံးထပ်ထည့်ခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်”

အဲဒီအခြေအနေမှာ ဆူယန်တိုဟာ အမေနှင့်သာ လက်ပွန်းတတီး နေခဲ့ရပါတယ်။ သူ့အဖေကတော့ ခရီးအနံ့သွားနေရတာ၊ တစ်ပတ်လုံးလုံး အလုပ်များနေတာနှင့် အင်မတန် တွေ့ရခဲ့ပါတယ်။

သူတို့ ဂျကာတာကိုပြောင်းခဲ့တဲ့နောက် မြို့လယ်က ပါရီပူးနားဟိုတယ်မှာ အခန်း ငှားနေခဲ့ကြပါသေးတယ်။ ပြီးတော့ နိုင်ငံက မတည်မငြိမ်လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်နေတာကို အကြောင်းပြုပြီး သူ့ကို (ဆယ်နှစ်ပဲရှိသေးပေးမယ့်) စင်ကာပူမှာ ကျောင်းသွားထားဖို့ သူ့အဖေနှင့်အမေက ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ အစ်ကိုဝမ်းကွဲတွေနှင့် သွားနေရပါတယ်။ အခိုင်းအစေတွေလည်း ရှိပါတယ်။ အစပထမ အိမ်တစ်လုံးငှားထားရာက နောက်ပိုင်းမှာ အဖေက အိမ်ဝယ်ပေးပါတယ်။ အမေက နှစ်လမှာတစ်ခါ လာလည်ပေမယ့် အဖေနှင့်တော့ တစ်နှစ်မှာ လေးကြိမ် တွေ့ရပါတယ်။ တရုတ်နှစ်သစ်ကူး၊ အဖိုးနှင့်အဖွား

မွေးနေ့ နှစ်အကုန် မိသားစုအားလပ်ရက်တွေကျမှပါ။ ဒီလိုနေခဲ့ရတာဟာ ကျွန်တော့်ဘဝ အတွက် လွတ်လပ်မှုနှင့် ရဲရင့်မှုတွေ တိုးလာတယ် ဆိုရမှာပါပဲ”

ဆူယန်တို့ဟာ စင်ကာပူမှာ တရုတ်ကျောင်းတက်ပြီး တရုတ်စာ သင်ခဲ့ရတာပါ။

အမေက ကျောင်းပြီးရင် အဖေအလုပ်ကို ကူလုပ်ရမယ်လို့ အမြဲပြောပါတယ်။ အမေပြောတာကတော့ ဘဝဆိုတာ စွန့်စားခန်းပဲ။ ဘာမှ ကြောက်စရာ မရှိဘူးတဲ့။ ကျွန်တော့်အနေနှင့်တော့ အင်ဒိုနီးရှားစကားတစ်မျိုးသာ တတ်ပြီး လမ်းပေါ်မှာ အင်္ဂလိပ်လိုပြော၊ ကျောင်းမှာ တရုတ်လိုပြောတဲ့လူတွေကြားမှာ အကြောင်းကြောင် ဖြစ်ခဲ့ရသေးတာပေါ့။ ကျောင်းကလည်း စည်းကမ်းကြီးသလား မမေးနှင့်။ အဲဒါကိုက ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ထိန်းကျောင်းနိုင်တဲ့အကျိုးတွေ ပေးခဲ့တယ်ဆိုရင် မမှားပါဘူး။ ကျွန်တော့်ကိုယ်နှိုက်ကလည်း စည်းကမ်းချိုးဖောက်ဖို့ စိတ်ထောင်မကျူးမိရိုး အမှန်ပါ”

၁၉၇၆ ခုနှစ်မှာတော့ စင်ကာပူ ဝှာကျိုး ဂျူနီယာကောလိပ်ကို ဆူယန်တို့ ဘွဲ့ရခဲ့ပါတော့တယ်။ ချက်ချင်းဆိုသလိုပဲ ကာလီဖိုးနီးယားတောင်ပိုင်းတက္ကသိုလ်ကို ဆက်တက်ခဲ့ရပြီး ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ သိပ္ပံဘွဲ့နှင့် လုပ်ငန်းခွင်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးဘွဲ့တွေ ရယူနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

“စင်စစ်တော့ ဘွဲ့တစ်ခုရဖို့ လေးနှစ်သင်ရတာဖြစ်ပေမယ့် ကျွန်တော်က နှစ်နှစ်ခွဲတည်းနှင့် အပြတ်တက်ခဲ့တာပါ။ အဖေနှင့် ဖုန်းဆက်တိုင်း ‘ကျောင်းမြန်မြန် ပြီးအောင် လုပ်။ ငါ့ကိုကူဖို့ မင်းကိုလိုတယ်’ လို့ အမြဲပြောနေကျပဲ။ ဒါကြောင့်လည်း သင်ရိုးတွေပြတ်အောင် နွေရာသီကျောင်းပါ ဆက်တက်ခဲ့ရပါတယ်။ ပုံမှန်သင်ရိုးက ရှစ်ပိုင်းလောက်ရှိတာကို အပိုင်းနှစ်ဆယ် တက်သင်ခဲ့တယ်ပဲ ပြောပါတော့။ အပန်းဖြေဖို့ အချိန်မရတဲ့ကြားကဘဲ နေ့တိုင်း ရေကူးပြီး၊ ဂေါက်သီးရိုက် သင်ခဲ့ပါသေးတယ်”

ဆူယန်တို့ဟာ ဘွဲ့ရပြီး တစ်ပတ်အကြာမှာ စင်ကာပူက ကျောင်းနေဖက် သူငယ်ချင်းချစ်သူ ဂျက်ကလင်းနှင့် လက်ထပ်ယူလိုက်ပါတယ်။

ဂျက်ကလင်းကလည်း တက္ကသိုလ်တစ်ခုတည်း လာတက်ပြီး ၈၁ နှစ်ကို ဘွဲ့ရခဲ့တာကိုး။

“ကျွန်တော်တို့ အင်ဒိုနီးရှားမှာသာ လက်ထပ်မယ်ဆိုရင် ရှုပ်ထွေးပွေလီသလောက် တာဝန်ကြီးတဲ့အခမ်းအနားတွေ လုပ်ရမှာကိုတွက်ပြီး၊ အမေရိကန်မှာပဲ နှစ်ဖက်မိဘနှင့် ကျောင်းတက်ဖော်တွေလောက်ခေါ်ပြီး အကျဉ်းရုံးလိုက်တာပါ။ နောက် ဟန်းနီးဗွန်း နှစ်ပတ်ထွက်ခဲ့ပြီး မိသားစုလုပ်ငန်းထဲ ခြေစုံပစ်ဝင်ခဲ့ရတော့တာပါပဲ”

ဆူယန်တို့ကို တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူးခန့်ပြီး သူ့အဖေနှင့်အတူ အစည်းအဝေးတွေ တက်စေခဲ့ပါတယ်။ အရောင်းတာဝန်ခံရာထူးလည်း ပေးပါတယ်။ သူ စေ့ချင်း ရလုပ်တာက ဒါမာလားရဲ့ သစ်ထုတ်လုပ်ရေးစခန်းရှိရာ အိရိယန်ဂျားယား အလွန်က ကျွန်းတစ်ကျွန်းမှာပါ။ အိရိယန်ဂျားယားက မနက်လေးနာရီ ထသွားရင် ညမိုးချုပ်မှရောက်တဲ့ ဝေးသီခေါင်ဖျားဒေသပါပဲ။

“လုပ်ရင်းကိုင်ရင်းက ကျွန်တော်ဟာ ငွေကြေးလုပ်ငန်းမှာ စိတ်ဝင်စားတာကို သိလာတယ်။ တစ်နှစ်ခွဲလောက်ရှိတာနှင့် ဟောင်ကောင်မှာ ငွေရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကုမ္ပဏီတစ်ခု စဖွင့်လိုက်မိပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က အင်ဒိုနီးရှားမှာ ထောင်ဖို့ မလွယ်တဲ့ လုပ်ငန်းပေါ့”

၁၉၈၂ ခုနှစ်ကျတော့ ဂျာကာတာကို ပြန်လာပြီး ဘန်ကောက်ဘဏ်နှင့် ဖက်စပ်ကုမ္ပဏီ တည်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။ အောင်မြင်မှုရခဲ့တာနှင့်အမျှ နောက်နှစ်နှစ်အကြာမှာ အထွေထွေအာမခံလုပ်ငန်းနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းနှစ်ရပ်မှာ သူတို့အုပ်စုအနေနှင့် ပြောင်းဝင်ခဲ့ပြီး၊ တစ်နှစ်ကြာတော့ အသက်အာမခံလုပ်ငန်းပါ လုပ်ခဲ့ပါတော့တယ်။

၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာ ဘခြားအောင်မြင်တဲ့မိသားစုလုပ်ငန်းတွေက မိတ်ဆွေတွေနှင့်တွဲပြီး ခရီးသွားအေဂျင်စီ ထောင်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။

“စ.ခါ.စ နှစ်တွေမှာ လုပ်ငန်း စုန်းစုန်းမြှုပ်မတတ် ကြိုခဲ့ရပါသေးတယ်။ သူ့ထက်ငါ အပြိုင်အဆိုင်လုပ်ရတဲ့လုပ်ငန်းဖြစ်သလို ငွေအရင်းအနှီးကလည်း အဆမတန် စိုက်ရတာကိုး။ အဖေကလည်း အဲဒါကို အလေးအနက်ထားလောက်ကဲ့ လုပ်ငန်းလို့မထင်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်ကလည်း စနေ တနင်္ဂနွေ ပိတ်ရက်လောက်ပဲ လှုပ်ရှားပါမယ်လို့ ပြောခဲ့မိတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အဆုံးတစ်နေ့မှာ ဂျာကာတာ စတော့ဈေးကွက်မှာ စာရင်းဝင်ခဲ့တဲ့အထိ အင်ဒိုနီးရှားမှာ အကြီးဆုံးခရီးသွားအေဂျင်စီကြီး ဖြစ်ခဲ့ရတော့တာပါပဲ”

သူ့ရဲ့ အောင်မြင်မှုနှင့် ပတ်သက်လို့ သုံးသပ်ချက်တွေကတော့
“အရေးကြီးဆုံးက တိကျတဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အချိန်ကိုက်လုပ်ဆောင်တာ
ပဲ ဖြစ်မယ်ထင်ပါတယ်။ အလုပ်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်လုပ်ချင်စိတ် ရှိဖို့လည်း
အထူးအရေးကြီးပါတယ်။ အဓိကအကျဆုံးကတော့ အချိန်ပါပဲ”

ဆူယန်တို့နှင့် ဂျက်ကလင်းတို့မှာ သား တစ်ယောက်၊ သမီး သုံးယောက်
မွေးခဲ့ပြီး၊ ၇ နှစ်မှ ၁၇ နှစ်အတွင်း ရှိကြပါတယ်။ ကလေးအားလုံးကို စင်ကာပူ
ပို့ထားပါတယ်။ ဒီလုပ်ရပ်ကလည်း သူ့အဖေလမ်းစဉ်အတိုင်း နောက်က
လိုက်တယ်လို့ ဆိုရမှာပါတဲ့။

ပြီးတော့...

“အလုပ်ကို ရိုသေတတ်တာ ကျွန်တော်နှင့် ညီအစ်ကိုတွေမှာ အရိုးစွဲနေပြီ။
ဒါဟာလည်း ရွပ်ရွပ်ချွံချွံစွန့်စားကြီးစားခဲ့တဲ့ အဖေရဲ့စံနမူနာတွေ တစ်စိတ်
တစ်ပိုင်းပါခဲ့လို့ပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ခုတော့ အနည်းဆုံးအနေနှင့် ဒုတိယ
စနေပတ်တိုင်း အလုပ်ကနားဖို့ ကြိုးစားနေပါတယ်။ အဲ ကျွန်တော့်အဖေနှင့်မတူ
တာကတော့ ကလေးမွေးနေ့တွေ တစ်ခါမှ မလွတ်ဘူးတာပါပဲ”

သူက ပြုံးပြုံးလေးပြောရင်း နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါတော့တယ်။

ကမ္ဘာဒီးယား

အော့ကနာ ဝိုင် ကောင် ထရပ်စ်

OKNHA SY KONG TRIV

တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ

ကော၊ တီ၊ ပစ်ဖိတ်အုပ်စု၊ လီပီတက်

စီးကရက်ဖြန့်ဖြူးရေးမှ အစပျိုးခဲ့ပြီး လျှပ်စစ်
စွမ်းအင်သုံးပစ္စည်း သွင်းကုန်များ လက်ကားဒိုင် ဖွင့်ခဲ့
သည်အထိ အောင်မြင်ထွန်းတောက်လာသော ကော၊
တီ၊ ပစ်ဖိတ်အုပ်စုသည် ကမ္ဘာဒီးယားမှ အကြီးဆုံး
ကုမ္ပဏီကြီးများတွင် တစ်ခု ပါဝင်၏။ ထိုကော်ပိုရေးရှင်း
သည် စီးကရက်စက်ရုံနှင့် ဖြန့်ဖြူးရေးလုပ်ငန်းကို
ဘီအေတီနှင့် လည်းကောင်း၊ သတ္တုအမိုးလုပ်ငန်းကို
စူမီတိုမိုနှင့် လည်းကောင်း၊ တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်
ရေးကို အင်န်တီတီနှင့် လည်းကောင်း၊ ဓာနှင့် ကတ်ပြား
စက်ရုံကို မလေးရှားငွေရှင်များနှင့် လည်းကောင်း၊ မာစီ
ဒီးစ်၊ ကိုမတ်ဆု၊ မစ်ဆူဘီရှီ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများကို
လည်းကောင်း ရောင်းဝယ်ဖြန့်ဖြူးလျက် ရှိ၏။

အော့ကမှာ ဝိုင် ကောင် ထရစ်စ်

ကောင်ထရစ်စ်ဟာ မျက်နှာချိုချိုနှင့် ပိန်ပိန်သေးသေးလေးလေး ငြိမ်ငြိမ်တယ်။ သူနှင့် အင်တာဗျူးရာမှာ ကြားက စကားပြန်နှင့် ပြောရတာဖြစ်ပေမယ့် အင်္ဂလိပ်လို ရယ်စရာ မောစရာ ပြက်လုံးထုတ်တဲ့အခါမှာတော့ သွားအဖွေးသား ပြုံးနေတတ်ပါတယ်။

သူဟာ ခမာ၊ ဗီယက်နမ်၊ ယိုးဒယား အပါအဝင် တီယိုချောင်း၊ ဟိုင်နန်၊ မန်ဒရင်း တရုတ်စကားသုံးမျိုးကို မွတ်နေအောင် တတ်သူပါ။

သူ့ကို ဖန္ဒမ်းပင်က သူ့ရုံးခန်းထဲမှာ တွေ့ခဲ့ရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ကောင် ထရစ်စ်က ကမ်ပေါ့ခရိုင်မှာရှိတဲ့ ဆရက်အမ်ဘဲလ် (ဆားကွင်း) လို့ ခေါ်တဲ့ မြို့ငယ်လေးမှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။

သူက ၁၉၄၇ ခုနှစ်မှာ သူ့ကို မွေးတယ်ဆိုပေမယ့် မွေးနေ့မွေးရက်ကို အတိအကျ မသိပါဘူးတဲ့။ ဒီတော့လည်း သူ့မိသားစုက သူ့မွေးနေ့ကျင်းပနိုင်အောင် တော်ရာ ရက်တစ်ရက်ကို သတ်မှတ်ခဲ့ရပါသတဲ့။ သူ့အဖေ စိုင်စင်ဟိုးဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းမှာ တရုတ်ပြည် ဟိုင်နန်ကျွန်းကထွက်ပြေးလာပြီး၊ ကမ္ဘောဒီးယားကို ၁၉၄၄ ခုနှစ် ဂျပန်ခေတ်မှာ ရောက်ခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။

စစ်ချင်း ကောင်ထရစ်စ်ရဲ့ အဖေဟာ တရုတ်ကျောင်းဆရာ လုပ်ခဲ့ပေမယ့် ကိုယ်ပိုင်အလုပ်တွေ လမ်းပွင့်နေတာ လေ့လာမိရာက ကုန်သည်ဘဝကို ကူးခဲ့ပါတယ်။ သူ့အမေကတော့ ဟိုင်နန်ကျွန်းသား တရုတ်မျိုး နွယ်များက ကမ္ဘောဒီးယားမှာ မွေးဖွားကြီးပြင်းခဲ့သူပါပဲ။

သူ့မိဘတွေမှာ သား ခြောက်ယောက်၊ သမီး သုံးယောက်ရှိပြီး၊ ကောင် ထရစ်စ်က ဒုတိယသား။

ကောင်ထရစ်စ်အနေနှင့် ကလေးဘဝကတည်းက စီးပွားရေးသမားလုပ်ဖို့ ကြံခဲ့သလို၊ ကျောင်းအားရက်တွေမှာ သူ့အဖေ ခရီးထွက်ရာနောက် အဖော်လိုက် ရင်းက ငါးတွေ အသားတွေ၊ ငရုတ်ကောင်းတွေ၊ တခြားရောင်းစရာကုန်တွေ ဘယ်လို တောက်တယ်ဆိုတာ အသေအချာ လေ့လာခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ ပညာလိုလားသူလည်း ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ ကျောင်းမှာ စာတော်ခဲ့ပါတယ်။ ခြောက်နှစ်တက်ရမယ့်အတန်းတွေကို လေးနှစ်တည်းနှင့် အောင်ခဲ့ပါတယ်။ မူလ တန်းမှာ ဆရက် အမ်ဘဲလ်အစိုးရကျောင်းက ခမာစာတွေ သင်ခဲ့ရတာပါ။ အလယ်တန်းအောင်ပြီးတဲ့နောက် တရုတ်အလွတ်ပညာသင်ကျောင်း ဆက်တက် ခဲ့ရပြီး ၁၉၆၈ ခုနှစ်မှာ စာမေးပွဲအောင်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။ တရုတ်စာဆက်သင်ဖို့ ဖန္ဒမ်းပင်ကို သွားခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်တွင်းစစ်ကြီးဖြစ်တာနှင့် အခု 'သီဟာနုဗီလီ' လို့တွင်နေတဲ့ ကမ်ပွန်ဆန်းကို ပြန်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၃ ခုနှစ်မှာ အိမ်ထောင်ပြုပြီး ပထမဆုံးသမီးလေးကို မွေးခဲ့ပါတယ်။ ခုတော့ သား နှစ်ယောက် နှင့် သမီးနှစ်ယောက် ရနေပါပြီ။

'ရွာနာလေ စီးပွားရှာကောင်းလေ' ဆိုသလို ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ကြံခဲ့ရပါ တယ်။ ကောင်ထရစ်စ်လည်း နိုင်ငံမငြိမ်သက်တာကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး လုပ်ငန်း တွေ ထူထောင်နိုင်ခဲ့တယ် ဆိုရမှာပဲ။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ကမ္ဘောဒီးယားကို စီးပွားရေးပိတ်ဆို့လိုက် တဲ့ အကျိုးဆက်အဖြစ်၊ နယ်စပ်ကကုန်မျိုးစုံဟာ သီဟာနုဗီလီကတစ်ဆင့် ကမ္ဘော ဒီးယားပြည်ထဲ သွင်းလာကြရပါတော့တယ်။

အစပိုင်းမှာတော့ တထိတ်ထိတ်တလန့်လန့်နှင့် ကုန်ကူးခဲ့ရတာပေါ့။

ဒါပေမယ့် သူက ခပ်ကြွားကြွားလေးပဲ

“ကျွန်တော်ဟာ အလုပ်သမားအဖြစ် တစ်ရက်မှ မလုပ်ခဲ့ဖူးပါဘူး” တဲ့။

၁၉၇၄ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းကျတော့ ကမ္ဘောဒီးယားအခြေအနေက အဆိုးဆုံး ကာလဆိုက်ခဲ့တာနှင့် သူ့မွေးရပ်မြေ ဆရက်အမ်ဘဲလ်ကို မိသားစုလိုက်ပြန်ခဲ့ ကြပါတယ်။

၁၉၇၅ ခုနှစ် ဧပြီလအတွင်း ခမာနီတွေက အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ ရယူခဲ့ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူအားလုံး ကြိမ်မီးအုံးသလို ငရဲကျခဲ့တာ လေးနှစ်တိုင်တိုင်ပါပဲ။

သုံးနှစ်အတွင်းမှာပဲ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသား သန်းပေါင်းများစွာဟာ အငတ် နားဒဏ်၊ ကျွဲလို့ရွားလို့လုပ်ရတဲ့ ဒဏ်၊ သတ်ဖြတ်မှုခံရတာတွေကြောင့် သေဆုံး ခဲ့ကြရပါတယ်။

ဒီကပ်ဆိုးကြီးထဲမှာ ကောင်ထရစ်စ်ရဲ့ ညီအစ်ကိုသုံးယောက် အစာငတ်ပြီး ပါသွားရှာတယ်။ သူကတော့ ဘုရားမလို့ အသက်ရှင်ကျန်ခဲ့ရတယ်လို့ ကောင် ထရစ်စ်က ယူဆပါသတဲ့။

ဒါတောင် ကမ်ပေါ့ခရိုင်က ဝိရိန်းလို့ခေါ်တဲ့ရွာကိုအတင်းအဓမ္မ ဆွဲခေါ် သွားတာခံရပြီး၊ ကံကောင်းစွာနှင့် ဆရက်အမ်ဘဲလ်ကို ပြန်ရောက်ခဲ့ရတာပါ။

“အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော်တို့ဟာ လယ်ယာတွေနှင့် တခြားစီမံကိန်းဝင် လုပ်ငန်းတွေမှာ မနက်သုံးနာရီက ညသန်းခေါင်ကျော်အထိ အလုပ်လုပ်ဖူးခဲ့ ရတာပါ။ အချိန်ပြည့် ဆာလောင်ငတ်မွတ်နေခဲ့ရတွေ မြက်တွေနှင့် သစ်ခေါက် တွေတောင် စားခဲ့ရပါသေးတယ်။ ခမာနီတွေလက်ထက်မှာ ရှိသမျှပစ္စည်းအားလုံး အသိမ်းခံရတယ်။ ကိုယ်ပိုင်ဆိုလို့ ခါးပေါ်က အဝတ်တစ်စုံ၊ ဒန်ပန်းကန်ပြား၊ ဇွန်းလောက်သာ ကျန်ပါတော့တယ်။ တစ်နေ့ ဆရက် အမ်ဘဲလ်ကို ပြန်အလာ ဆာလွန်းမက ဆာတာနှင့် ခမာနီတွေသိမ်းလိုက်တဲ့ ကျွန်တော့်ခြံက ကြက်တစ် ကောင်ကိုဖမ်းပြီး သတ်စားမိပါတယ်။ ခမာနီတွေသိသွားတော့ ကျွန်တော့်ကြက် ဆိုပေမယ့် နိုင်ငံပိုင်ဖြစ်နေတာမို့ ခိုးမှုနှင့် ထောင် ခုနစ်ရက် ကျခဲ့ရပါသကောဗျာ။

“ခမာနီအစောင့်တွေက စခန်းမှာရှိတဲ့ ရွာသားတွေကို ညနေငါးနာရီ လောက်ဆို အသားလွတ် ရိုက်နှက်နှိပ်စက်နေကျပါ။ ညမိုးကြီးချုပ်လောက်မှ အရိုက်ရပ်တာဆိုကလား။ ကျွန်တော့်ကလည်း တောင်ယာအလုပ်က ခုနစ်နာရီ လောက်မှ ပြန်ရောက်တာဆိုတော့ ညစဉ် အရိုက်လွတ်ခဲ့တာပဲ။ ကောင်းတယ် ဆိုရမှာပေါ့။ ကျွန်တော်က အလုပ်လည်းကောင်းတော့ လယ်သမားကောင်စီ ခေါင်းဆောင်ရဲ့ ထောက်ခံချက်နှင့် နောက်ပိုင်းမှာလည်း အနှိပ်စက်လွတ်ခဲ့ရတာ ပါပဲ။ တကယ့်ကို ဘုရားမတာပါပဲဗျာ”

ကောင်ထရစ်စ်ခမျာ သေကံမရောက်လို့ ရွာပြန်ရောက်ခဲ့ရတာ။ ပိုပေါ့ လက်ထက်မှတိုင်မိက သူတို့မိသားစုတွေက မရှိနှိမ်ပါးတဲ့ ရွာသူရွာသားတွေကို ကူညီစောင့်ရှောက်ခဲ့တဲ့စေတနာက ရောင်ပြန်ဟပ်ပါတော့တယ်။ ရွာသူရွာသား အားလုံးက သူတို့ကို မေတ္တာထားပြီး စားစရာတွေ တိတ်တဆိတ်ကျွေးခဲ့ပါသတဲ့။ ဒီကြားထဲမှာပဲ သူလည်း စက်ချုပ်သမား ဖြစ်ခဲ့ရပြန်ပါရော။

“မြို့ပြောရရင်တော့ ခမာနီတွေလက်အောက်မှာ နေရတဲ့အဖြစ်ဟာ ကျွန်တော့်ကို သီးခဲစိတ်ရှည်အောင် သင်ပေးလိုက်တာပါပဲ”

၁၉၇၉ ခုနှစ် ဗီယက်နမ်တပ်တွေက ခမာနီတွေကို တိုက်ထုတ်ခဲ့ချိန် ကောင်ထရစ်ဗ်ပိုင်တဲ့ ပစ္စည်းဆိုလို့ အင်္ကျီအစုတ် နှစ်ထည်၊ ဘောင်းဘီတစ်ထည်ပဲ ကျန်ပါတယ်။

“ကျွန်တော်မိန်းမနှင့် ကျွန်တော် ပျဉ်ထောင်အိမ်သေးသေးလေးဆောက်ပြီး သွပ်တစ်ချပ်တည်းနှင့် မိုးနေခဲ့ရတာပါ”

သူ့ဇနီးက ‘ဘင်စလ်’လို့ခေါ်တဲ့ ဗီယက်နမ်ကိတ်မုန့်တွေ ရောင်းစားခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီမုန့်က မက်စီကန်မုန့်ထက် ပိုပြီး လူကြိုက်များပါသတဲ့။

ကောင်ထရစ်ဗ်ဟာ ကုန်သည်ပေါက်စလေးအဖြစ်နှင့် ဘဝကို ပြန်စခဲ့ပါပြီ။ ပိုက်ဆံအနည်းအကျဉ်းစုမိတာနှင့် စက်ဘီးတစ်စင်းဝယ်ပြီး ၁၄၈ ကီလိုမီတာဝေးတဲ့ ဖန္ဒမ်းပင်ကို ကြက်သွန်ဖြူတွေ၊ သကြားတွေ ရွာနီးချုပ်စပ်က လိုက်ဝယ်ပြီး သွားရောင်းခဲ့ပါတယ်။

ရတဲ့ပိုက်ဆံနှင့် အပ်တွေ၊ အပ်ချည်တွေ၊ အဝတ်အလည်တွေ ရွာမှာ ရောင်းဖို့ ပြန်ဝယ်လာတာပါ။

လအတော်ကြာတော့ အခြေအနေဟန်ပြီး အတော်လေး ဘွဲ့ထိုင်ကျခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၈၂ ခုနှစ်မှာ ထိုင်းကုန်သည်တစ်စုက ကမ္ဘောဒီးယားကိုဖြတ်ပြီး ဗီယက်နမ်ကို အဝတ်အစား၊ စီးကရက်၊ မိုနိုဆိုဒီယမ် ဂလူးတိမိတ်နှင့် တခြားကုန်တွေ သယ်ဆောင်ပါတယ်။

ကောင်ထရစ်ဗ် ၁၉၈၅ ခုနှစ်က ၁၉၈၉ ခုနှစ်ကြားထဲ ပွပေါက်တိုးခဲ့ရာမှာ အမေရိကန်က ဗီယက်နမ်ကိုပစ်မှတ်ထားပြီး ကုန်သွယ်ရေးပိတ်ဆို့ခဲ့လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရက သူ့ကို ‘ကိုးကောင်’ခရိုင်မှာ ကုန်ပစ္စည်းတွေ ရောင်းဝယ်ခွင့်လိုင်စင် ထုတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ကောင်ထရစ်ဗ်ဟာ ကိုးရွန်းလို့ခေါ်တဲ့ ကမ်းလွန်ပင်လယ်ထဲက ကျွန်းငယ်လေးကိုအခြေစိုက်ပြီး စင်ကာပူနိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံက ကုန်တွေဝယ်လို့ ဗီယက်နမ်၊

လာအိုစံ၊ တရုတ်ပြည်ကို တင်ပို့ရောင်းချရာက အကြီးအကျယ် စီးပွားဖြစ်ခဲ့တော့တာပါပဲ။

သူဟာ မော်တော်ဆိုင်ကယ်တွေ၊ လျှပ်စစ်ပစ္စည်းတွေ၊ တစ်ပတ်ရစ်အဝတ်အစားတွေ အပါအဝင် ဂျပန်အိမ်သုံးကုန် အမြောက်အမြားကို (ကမ္ဘောဒီးယားသုံးငွေမလိုချင်တဲ့) ကုန်သည်တွေဆီ ရွှေ့ချောင်းတွေပေးပြီး ဝယ်ခဲ့တာပါ။

အဲဒီကာလမှာပဲ သူက ဖိုင်း စီးကရက်၊ ငါးသုံးလုံးစီးကရက်တွေကို တင်သွင်းခဲ့ပြန်ပါတယ်။

၁၉၉၀ ခုနှစ်ပြည့်နှစ်ကျတော့ သူ့လုပ်ငန်းတိုးချဲ့ဖို့၊ စက်ရုံဆောက်ပြီး ဖြန့်ချိရေးကိစ္စတွေလုပ်ဖို့ ဖန္ဒမ်းပင်ကို ပြောင်းလာခဲ့ပါတယ်။

“အရောင်းအဝယ် လုပ်ရင်းကိုင်ရင်းနှင့်ပဲ ကုန်ကူးရုံသက်သက်ဟာ ရေတိုလုပ်ငန်းသက်သက်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ လူတစ်ယောက်ဟာ တကယ်တမ်း ချမ်းသာချင်ရင် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရမှာ ဖြစ်ကြောင်းကို သဘောပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီအထဲမှာ မြေတွေဝယ်တာလည်း အဓိကပါပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ လိုနိုင်ငံတွေမှာ မြေပိုင်ရှိဖို့ဟာ အင်မတန်အရေးကြီးတဲ့ အချက်ပါပဲ။

၁၉၉၁ ခုနှစ်ထဲမှာ အစိုးရရဲ့ ကူညီထောက်ပံ့မှုနှင့် ကောင်ထရစ်ဗ်ရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကတော့ စီးကရက်စက်ရုံဆောက်ဖို့ပဲ ဖြစ်ပါသည်။

“စင်စစ် ကျွန်တော်အနေနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံရှိတာ မဟုတ်တော့ ကနဦးမှာ သိပ်မလွယ်ခဲ့ပါဘူး။ လုပ်ငန်းအားလုံး အဆင်ပြေလည်ပတ်နိုင်အောင် နှစ်နှစ်လောက် အသည်းအသန် ကြိုးစားခဲ့ရတာပါ။”

ကောင်ထရစ်ဗ်ရဲ့အမြင်အရ ကမ္ဘောဒီးယားစီးပွားရေးမှာ ခေတ်မီနည်းပညာတွေ၊ စီမံအုပ်ချုပ်မှုတွေ၊ ငွေရင်းငွေနှီးတွေ သိသိသာသာတိုးမြှင့်နိုင်ဖို့ လိုအပ်ပြီး၊ ဒါမှလည်း နိုင်ငံတကာနှင့် စီးပွားရေးအရ ယှဉ်ပြိုင်မှုတွေ လုပ်ဆောင်နိုင်မယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ကမ္ဘောဒီးယားလူငယ်တွေအနေနှင့်လည်း ကိုယ့်နိုင်ငံရဲ့စီးပွားရေး ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းဖို့ တာဝန်ရှိတဲ့အကြောင်း ပြောပါတယ်။

“တစ်ခါတစ်ရံ ငယ်ရွယ်သူတွေကို စီးပွားရေးဖြတ်လမ်းလိုက်စေပြီး ငွေဖြစ်မြန်တဲ့အလုပ်တွေက သွေးဆောင်ဖိတ်ခေါ်နေကျပါပဲ။ ဒါပေမယ့် လုပ်ငန်း

ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မြဲဖို့အရေးမှာ သိက္ခာသမာဓိရှိဖို့က ပိုပြီးအရေးကြီးတဲ့ အချက် ဖြစ်ပါတယ်။

“အလားတူပဲ ပညာရေးဟာ အလွန်အလွန်အရေးကြီးသလို၊ မျက်မှောက် ခေတ်ကမ္ဘာဒီးယားမှာ အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ အခွင့်အရေးတွေရစေတယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါတယ်။ တကယ်လို့သာ ကမ္ဘာဒီးယားလူမျိုးတွေအနေ နှင့် သူတို့ကလေးတွေကို နိုင်ငံခြားပို့ပြီး ပညာသင်ပေးနိုင်မယ်ဆိုရင် ကလေး တွေဟာ မျက်စိပွင့်လာရုံမက၊ နိုင်ငံတကာအဆင့်မီ လုပ်ငန်းရှင်တွေ ဖြစ်လာမှာ သေချာပါတယ်”

တစ်ကမ္ဘာလုံး တိုးလျှိုးပေါက်ဆက်ဆံမှုက ဆင်းရဲချမ်းသာ မခွဲခြားဘဲ၊ တန်းတူညီမျှဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်လို့လည်း ပြောပါတယ်။

ကောင်ထရစ်ဗ်ရဲ့ဖြစ်ရပ်မှာ ဘဝကို နှစ်ဘက်မြင်သဘောထား ရှိ၊ မရှိ ကျွန်တော် အတပ်မပြောနိုင်ခဲ့ပါ။

ခုဆို သူဟာ တစ်နှစ်မှာ တစ်ပတ် အားလပ်ရက်ယူပြီး စားပွဲတင် တင်းနှစ်ကစားခြင်း၊ အပျော်တမ်းလေ့စီးခြင်း၊ ပန်းဥယျာဉ်စိုက်ခြင်းတွေနှင့် အပန်း ဖြေပါတယ်လို့ ဆိုလေရဲ့။

သူ့နိုင်ငံမှာ ဂေါက်သီးကစားတာ တစ်နေ့တခြားခေတ်စားလာတာနှင့် အမျှ ဂေါက်ရိုက်ဖို့လည်း စိတ်သန်နေပါသတဲ့။

မလေးရှား

ဒါတို တန် ချင်း နမ်
DATO TAN CHIN NAM

တည်ထောင်သူနှင့် ရာသက်ပန်ဂုဏ်ထူးဆောင်ဥက္ကဋ္ဌ
တန်အင်တန် ဘားဟက်ဒ်

ဒါတို တန် ချင်း နမ်သည် မလေးရှား နိုင်ငံ မှာတော့ လျှမ်းလျှမ်း တောက်အောင်မြင်သူ ထိပ်ထိပ်ကြံ သူငွေကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ပြီး၊ ပြည်တွင်း စီးပွားရေးလုပ် ငန်းတွေသာမက စင်ကာပူနှင့် ဩစတေးလျမှာပါ လုပ် ငန်းကြီးတွေ တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်နေပါ၏။ သူက ပြိုင်မြင်း တွေ ဓမ္မးတာလည်း ဝါသနာပါသည်။ သူ့မြင်းတွေက ဩစတေးလျ၏ နာမည်ကျော် မဲလ်ဘုန်းဖလားကို သုံး ကြိမ်ထိတိ ရခဲ့သည်။

ဒါတို တန် ချင်း နမ်

တန်ချင်းနမ်နှင့် အင်တာဗျူးရတာ သိပ်မလွယ်လှပါဘူး။

ဒီစာအုပ်ထဲမှာ ဖော်ပြခဲ့သမျှလူတွေထဲ မလွယ်ဆုံးလို့တောင် ဆိုနိုင်ပါရဲ့။

ပထမ သူ့ကုမ္ပဏီကပိုင်တဲ့ ဆစ်ဒနီက အတော်လေးလှပတဲ့ ဝိတိုရိယဘုရင် မတိုက် ရုံးခန်းမှာ တိုက်ရိုက်တွေ့ခဲ့ရတာဖြစ်တယ်။ ဒုတိယ သူ့ရဲ့ တရားဝင် ကိုယ်ရေးရာဇဝင်ပြောပြသူ လယ်ရီပါနှင့် ကွာလာလမ်ပူမှာ ထပ်တွေ့ခဲ့တာပါ။ နှစ်ခါပြန် တွေ့မေးခဲ့ရတယ် ဆိုပါတော့။

ချင်းနမ်အဖို့ သူ့အကြောင်းကလွဲလို့ တခြား ဘာအကြောင်းကိစ္စကိုမဆို မြန်ရေယုက်ရေ ပြောပြနိုင်ခဲ့တာပါ။

မလေးရှားနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေး ရတက်မအေးစရာကြိုနေတာကို ဘယ်လို ခြေရှင်းမလဲ မေးမလား။ သူက သူ့အမြင်တွေကို နှုတ်လျှာသွက်သွက်နှင့် ရင်ဖွင့် သွားပါလိမ့်မယ်။

သူ့ပြိုင်မြင်းတွေ ဘယ်လောက်ကောင်းသလဲ မေးဦးမလား။ သူက အားရ ပါးရ ပြောပါသေးရဲ့။

အဲ၊ သူ့အကြောင်း သူ့ကလေးဘဝတွေနှင့် လက်ရှိအခြေအနေကို ဘယ် လိုရောက်လာသလဲလို့ မေးတဲ့အခါမှာတော့ သူ့ခမျာ တွေ့ပိုင်သွားရာက အံကျိတ် မာန်တင်းပြီးပြောခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ချင်းနမ်ကို ၁၉၂၆ ခုနှစ် မတ်လ ၁၈ ရက်မှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။

ယောက်ျားလေး သုံးယောက်၊ မိန်းကလေး ခုနှစ်ယောက်ထဲက နံပါတ် ခြောက် ပါတဲ့။

သူ့ဘဝတောက်လျှောက် 'တန်ချင်းနမ်' လို့ ခေါ်တွင်ခဲ့ပေမယ့်၊ သူ့မွေးခါ
စက မိဘတွေပေးခဲ့တဲ့ နာမည်က 'တန်အကော်' ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့မွေးစာရင်း
မှာလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ ပါခဲ့တာပေါ့။

တရုတ်စကားတတ်သူတွေအနေနှင့် 'တန်' ဆိုတာ 'ခွေးသားလေး' လို့
အဓိပ္ပာယ်ရတာ သိကြပါလိမ့်မယ်။

သူ့မိဘတွေက သူ့ကို အင်မတန် 'စီး' ပြီး ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တဲ့နာမည်
မျိုးပေးလိုက်ရင် ခိုက်မှာကြောက်လို့ ခုလို နံနိမ်ပြီး ပေးခဲ့ကြတာလို့ ဆိုပါတယ်။

သူ့အမေရော အဖေပါ တရုတ်ပြည်မှာမွေးခဲ့ကြသလို အမေက ဟတ်က
လူမျိုး၊ အဖေက ဖူကျန်နယ်သား။

အမေဘက်က ဘိုးဘွားတွေက မန်ချူးမင်းဆက်ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ခဲ့
ကြတဲ့ တော်လှန်ရေးသမားတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြပြီး၊ သူတို့သမီး ချင်းနမ်ရဲ့အမေကို
လှုပ်ရှားမှုအတွက် ရန်ပုံငွေစုဆောင်းရအောင် မလေးရှားကို စေလွှတ်ခဲ့တာပါ။

သူ့အထင် သူ့အမေတို့ဟာ ဒီနေ့ခေတ် နာမည်ကျော်စာရေးဆရာမ
ဟန်စုယင်နှင့် တစ်မျိုးတစ်နွယ်လည်းဖြစ်တယ်လို့ ချင်းနမ်က ပြောပါတယ်။

ချင်းနမ်ကို မွေးချိန်မှာ သူ့အဖေဟာ ရာဘာကုန်သည် လူချမ်းသာကြီး
ဖြစ်နေပါပြီ။ ဒါတောင် ဗြိတိသျှတွေက ဂုတ်သွေးစုပ်လို့ သူတို့ဒေသခံကုန်သည်
တွေအဖို့ အရိုးအရင်းလောက်ကိုက်ရတာဆိုတဲ့ တိုးတက်တဲ့အမြင်နှင့် အသိ
ဉာဏ် ရှိခဲ့ပါတယ်။

ချင်းနမ် လူ့လောကရောက်ပြီး မကြာခင်မှာပဲ ၁၉၂၉ ခုနှစ် ကမ္ဘာစီးပွားရေး
ကပ်ပျက်ကြီးဆိုက်ခဲ့ရာက သူ့အဖေရဲ့ ရာဘာကုန်ကူးတဲ့လုပ်ငန်းလည်းပျက်
သုဉ်းခဲ့ရတော့တော့ကလား။

သူ့အဖေလည်း စိတ်အထိခိုက်ကြီး ထိခိုက်ခဲ့ရာက ဘိန်းစားကြီးဘဝနှင့်
နစ်မွန်းသွားတော့၊ သူ့အမေတစ်ဦးတည်း ဦးဆောင်ရုန်းကန်ပြီး ရှာကျွေးခဲ့ရတယ်။
စားဝတ်နေရေးစရိတ်ရဖို့ ထမင်းဆိုင်မှာ အလုပ်ကြမ်းဝင်လုပ်ခဲ့ရတယ်။

ချင်းနမ်ငယ်ငယ်က အတော်လေး ချို့တဲ့ခဲ့ရတာပါ။ သူ့မှတ်မိသလောက်
တစ်အိမ်လုံးမှ သွားပွတ်တံ တစ်ချောင်းတည်း ရှိခဲ့ပါသတဲ့။

ဆေးကုဖို့တောင် ပိုက်ဆံအပိုအလှူ မရှိရှာကြပါဘူး။ သူတို့ညီအစ်ကို
မောင်နှမတွေ သံထ၊တော့ သံဆေး ဝယ်မတိုက်နိုင်လို့ ညဘက် သူ့အမေက
သူတို့အိပ်ခန်းထဲဝင် ဓာတ်မီးထိုးပြီး သံတွေကို လက်နှင့်ပဲ ဆွဲထုတ်ခဲ့ရတာကို
ချင်းနမ် ယနေ့တိုင် မမေ့နိုင်အောင်ပါပဲ။

ဆင်းရဲကျပ်တည်းလွန်းတဲ့အဆုံး ဝမ်းစာရေးအတွက် သူ့ညီမလေး တစ်
ယောက်ကို ငွေနှင့် ရောင်းစားခဲ့ရတဲ့အထိ ဘဝဆိုးခဲ့ကြရတယ်လေ။

ဒီအကြောင်းတွေကို ချင်းနမ်ကိုယ်တိုင်က ထုတ်ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး။
သူ့ကိုယ့်ရေးတာဝန်ခံ လယ်ရိပါးဆီက ကြားခဲ့ရတာပါ။

ဒါကြောင့်လည်း ချင်းနမ်ဟာ ငယ်စဉ်က အတိတ်ဘဝကို ပြန်မတွေးချင်
လောက်အောင် ပြောရခက်နေရတာကိုးလို့ နားလည်စာနာ လိုက်ရပါတော့တယ်။
ဪ၊ ကြမ္မာဆိုးခဲ့တဲ့ ချင်းနမ်ရယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သူ့အမေကတော့ အာဂအမျိုးသမီး။ သတ္တိခဲရဲရဲတောက်
အိမ်ရှင်မပီပီ ကလေးတွေ လူတစ်လုံးသူတစ်လုံးဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက်ကျွေးမွေး
အစွမ်းကုန် အနစ်နာခံကြီးပမ်းခဲ့လေရဲ့။

အထူးသဖြင့် တရုတ်ထုံးစံအတိုင်း သားယောက်ျားလေးတွေရဲ့ ပညာရေးကို
ဦးစားပေးခဲ့ရပါသတဲ့။

၁၉၃၈ ခုနှစ်မှာ ချင်းနမ်ကို ဂုဏ်သတင်းကျော်စောလှတဲ့ ဗီတိုရီးယား
အတတ်သင်သိပ္ပံကို အရောက်ပို့ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ သူ့အစ်ကိုတွေက ကျောင်းထွက်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်သလို၊ ညီဖြစ်သူ
ကလည်း လူမမည်လေးပဲ ရှိပါသေးတယ်။

ဒါပေမယ့် နှစ်နှစ်ပဲ နေလိုက်ရပါတယ်။ သူ့အမေမေမှာ ကျောင်းစရိတ်
ဆက်မပေးနိုင်တော့လို့ ချင်းနမ် ကျောင်းကထွက်ပြီး ကြက်တွေလိုက်ရောင်း
ရပါတော့တယ်။

ဒါနှင့် ဒုတိကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်လေရော။ ဂျပန်တွေက မလေးရှားကို
ဝင်သိမ်းတယ်။ သူတို့မိသားစုက ဂျပန်တွေနှင့် အစေးမကပ်ခဲ့ကြဘူးလေ။

မှတ်မှတ်ရရ တစ်နေ့ ဂျပန်စစ်သားတွေ သူတို့အိမ် ရောက်လာတယ်။
အိမ်မှာခိုနေတဲ့ ကျောင်းသားတွေ ရှိ မရှိ လာစစ်တာပါ။

သူ့အမေက ကျောင်းသားတွေ ဘယ်မှာရှိမှန်း မသိတဲ့အကြောင်း အနူးအညွတ်ရှင်းပြနေတဲ့ကြားကပဲ စစ်သားတွေက သူ့အမေကို ရိုက်လားနှက်လားလုပ်ခဲ့ကြတာကလား။ ချင်းနမ် မျက်စိအောက်တင် ရက်ရက်စက်စက် ရိုက်တာပဲလေ။

“ကျွန်တော်အဖို့ အံ့ကျိတ်ထားရရုံကလွဲလို့ ဘာမှ မတတ်နိုင်ခဲ့ဘူးပေါ့။ ဒါပေမယ့် တစ်နေ့တော့ ငါ့အလှည့်ကြဦးမှာပဲလို့ စိတ်ထဲက ကြိမ်းထားလိုက်မိတယ်”

ဒီလိုနှင့်ပဲ သူ့အမေက ကွာလာလမ်ပူကနေ တောမှာရှိတဲ့ ဆွေမျိုးတွေဆီ သွားနေဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရတယ်။

ချင်းနမ်တို့မိသားစု တစ်အိမ်လုံး ‘ပို့ကလန်’မြို့ပြင် မိုင်နှစ်ဆယ် လောက်ဝေးတဲ့ တောစပ်တစ်နေရာမှာ တဲလေးထိုးပြီး နေခဲ့ကြပြီး ပလောပိန်၊ ကန်စွန်းဥတို့ကို အာဟာရ လုပ်ခဲ့ကြရတယ်။ ဆန်ကလေး နည်းနည်းပါးပြီး နှင့် ကြက်ကလေး တစ်ကောင်နှစ်ကောင်မွေးပြီး ချက်စားတဲ့အခါလည်း စားပေါ့။

“တစ်ညက အဖြစ်ကလေးကို သတိရသေးတယ်ဗျ။ ကျွန်တော်က တဲထဲမှာနေနေရင်း တောသံတွေကိုနားစွင့်ပြီး ရေနံဆီမီးခွက်က တဲနံရံပေါ် ထိုးကျလာတဲ့အရိပ်တွေကို ကြည့်နေတုန်း အမေက ဖြုန်းခနဲ ပြောလိုက်တယ်။ ဘယ်နေရာမှာပဲနေနေ၊ ဘာပဲလုပ်လုပ် စိတ်ထားတတ်ဖို့ လိုတယ် သား။ ဒီတော့ အခု ဒုက္ခဆိုးတွေ ကြုံနေရတာကိုလည်း ပျော်ပျော်နေပစ်လိုက်ပါတဲ့”

အဲဒီအချိန်က ချင်းနမ်မှာ စွပ်ကျယ်၊ ဘောင်းဘီတိုလေးတွေနှင့် ခြေညှပ်ဖိနပ်သာ ရှိတာ။

“ကျွန်တော်တို့ တောထဲ သွားရောင်နေတဲ့ကြားက ဂျပန်စစ်တပ်နှင့် ငြိခဲ့ရသေးတယ်ဗျ။ တစ်နေ့ ကျွန်တော် လမ်းလျှောက်လာတုန်း ဂျပန်အစောင့်တစ်ယောက်ရှေ့က ဖြတ်ခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ခေါင်းငုံ့ဖြတ်ခဲ့တာပါ။ အဲဒါသူက မရှိမသေ ငဲ့ရမလားဆိုပြီး ကျွန်တော့်ကိုခေါ်ပြီး မျက်နှာကို ရိုက်ထားတာပဲ။ နာလည်းနာ ကြောက်လည်းကြောက်နှင့် ဘောင်းဘီထဲတောင် သေးတွေ ထွက်ကျမတတ်ပဲ”

စစ်ကြီးပြီးတော့ ချင်းနမ်အဖို့ ကျောင်းပဲ ဆက်တက်ရမလား၊ အလုပ်ပဲ ဝင်လုပ်ရမလား ရွေးခဲ့ရတော့တယ်။ သူတို့မိသားစုမှာ ဝင်ငွေ တစ်ပြားမှမရှိတော့လည်း အလုပ်လုပ်ဖို့သာ မဲတင်လိုက်ရတာပေါ့။

မြိတ်သူ့စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလဖို့ လေတပ်ထဲမှာ အလုပ်တစ်ခုရဖို့ ကြိုးစားခဲ့ရာက မော်တော်ယာဉ်တပ်က အရာရှိက သနားတာနှင့် ဒရိုင်ဘာမှာမည်ခံစာရေးလေးအဖြစ် ခန့်ခဲ့တယ်။ တစ်လ ဒေါ်လာ ၈၀ ရတယ်။ ဒီနောက်စာရေးအဆင့် ၃၊ နောက်တော့ ၂ ဆိုပြီး ရာထူးတက်ခဲ့တာပါပဲ။

ဒီနောက် အမေက ပထမတန်းစာရေးဖြစ်လို့ တစ်လ ဒေါ်လာ ၁၈၀ရပေမယ့် အနာဂတ်မှာ တက်လမ်းမရှိဘူးလို့ သတိပေးပြီး၊ စားသောက်ကုန်ကုမ္ပဏီတစ်ခုမှာ ဝင်လုပ်ဖို့ အကြံပြုခဲ့တယ်။

“အဲဒီကုမ္ပဏီမှာ ဝင်လုပ်လုပ်ချင်းမှာပဲ အလုပ်သမားတွေက ကြက်ဥတို့ခေါက်ဆွဲတို့ ပြန်ခိုးနေကြတယ်။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း သူတို့လိုမခိုးရင် သူတို့လူမဟုတ်ဘူးလို့ ဆွယ်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ် ကျွန်တော် ပြန်ပြောမိတာက ကျောင်းမှာသင်ခဲ့ရတာက ဘဝမြင့်တင်ရေးမှာ ရိုးသားခြင်းဟာ အဓိကအကောင်းဆုံးလို့ မဟုတ်လား။ မင်းစဉ်းစား ချင်းနမ်လို့။ ဒါနှင့်ပဲ သူတို့ကို မရိုးမသားနှင့် အလစ်သုတ်စားတာ မကောင်းတဲ့အကြောင်း ပြန်ပြောမိတယ်။ ဒီတင် ကျွန်တော့်လို အလုပ်ဝင်စ၊ စာရေးပေါက်စလေးကများ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်ဆိုပြီး ဝိုင်းဟားကြတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ဒေါ်ပုပ္ဖနှင့် သူ့ဌေးလူယုံတော်ကို သွားတိုင်ခဲ့ရာက အဲဒီလူတွေ ကျွန်တော့်ကို ဝိုင်းကြည့်ထားတော့တာပါပဲ”

“ကျွန်တော်ကတော့ စိတ်မပျက်ဘဲ ကိုယ့်လမ်းကိုယ်လျှောက်ခဲ့ရာက သုံးလအတွင်း ရာထူးတိုးခဲ့ရတယ်။ အသက် ၁၉ နှစ်တည်းနှင့် အလုပ်သမားအတော်များများကို အကြီးအကဲလုပ်ပြီး အုပ်ချုပ်ခဲ့ရတာပဲပေါ့။”

ချင်းနမ်ဟာ ဆန်ဂျီပက်တန်က သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကားကုမ္ပဏီတစ်ခု ဝင်လုပ်တော့လည်း တာဝန်ခံကြီးကြပ်ရေးမှူး ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာက ဒရိုင်ဘာတွေက အခွင့်အရေးတွေ ရသမျှယူပြီး ကလိမ်ကကျစ်တွေလုပ်ငန်းနှင့် တိုးပြန်ရော။ သူက ဆက်မလုပ်ဖို့ တားတယ်။

သူတို့က ‘သတ္တိမရှိတဲ့ အခြောက်။ တို့နှင့်မပေါင်းရင် အလို့ချောက်ကြတယ်။ ကျွန်တော်က ပယ်ချတာနှင့် သံလက်တွေနှင့် ဝိုင်းရိုက်တဲ့အထိ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သတ်မပစ်တာ

“ဒီကြားထဲမှာ ကွန်မြူနစ်တွေက မလေးကျွန်းခံကြလာကြတယ်။ ချင်းနမ်ကုမ္ပဏီက ကားဒရိုင်-

တောင်ဘက်ပိုင်းမှာရှိတဲ့ ဗြိတိသျှစစ်တပ်တွေကို ရိုက္ခာသွားပို့ဖို့ အစီအစဉ်ရှိခဲ့ တာကို သူတို့က သွားမပို့နှင့်၊ ပို့ရင် သတ်ပစ်မယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က 'သူတို့မှာ သားတွေမယားတွေမရှိတဲ့အတိုင်း ပြောခဲ့တာပဲ' တစ်ဘက်ကလည်း 'ကန်ထရိုက်ယူထားတာ ပျက်သွားမယ်'ဆိုပြီး ဒရိုင်ဘာကို 'အကာအကွယ်ပေးမယ်၊ သွားပို့'လို့ ဇွတ်တိုးခဲ့ဖူးတယ်"

၁၉၅၀ ခုနှစ်မှာတော့ ချင်းနမ်ဟာ ဆယ်ဆင့်တန်တံဆိပ်ခေါင်းတွေကို အရင်းတည်ရုံနှင့် သူဌေးဖြစ်ကိန်း ဆိုက်ခဲ့ရပါတော့တယ်။

သူနှင့် စပ်တူမိတ်ဆွေတစ်ယောက်ဟာ မလေးစစ်တပ်မှာ အမှတ် ၆ တပ်ရင်းအတွက် ရိုက္ခာထောက်ပို့တဲ့တင်ဒါကို သတိပြုမိကြတယ်။ သူ့မိတ်ဆွေက 'ဈေးနှုန်းမသိ ဘာမသိနှင့် လုပ်မနေပါနှင့်ကွာ'လို့ ပြောသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် သူက 'တို့ ဘာအရုံး ရှိလို့လဲ။ အလွန်ဆုံးမှ ဆယ်ဆင့်တန်တံဆိပ်ခေါင်း တစ်လုံးပဲ ကွာ'လို့ တုံ့ပြန်မိတယ်။ ဒါနှင့် တံဆိပ်ခေါင်းတောင် မဆုံးရအောင် ဈေးနှုန်းတွေ နည်းနည်းတင်ပြီး စာတိုက်က လျှောက်လိုက်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ လုံးဝမမျှော် လင့်ဘဲနှင့် လျှောက်တဲ့သူမရှိတဲ့တင်ဒါကို ရလိုက်ပါလေရော။ ပထမဆုံး အချို့ကြီး မိလိုက်တာပေါ့ဗျာ"

နောက်တစ်ချို့ ပွဲခုံကတော့ အဲဒီအချိန်ထိ ဗြိတိသျှကုမ္ပဏီတွေကို ပေးသွင်း နေရဆဲဖြစ်တဲ့ မလေးရှားအလယ်ပိုင်းတစ်ခုလုံးရဲ့ ဆန်ကိုယ်စားလှယ် ရလိုက် တာပါပဲ။

ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းက 'မင်းရလည်း တစ်ဆင့်ခံ လက်ခွဲလောက်ပဲရမှာ ပါ'လို့ အားပေးတယ်။ ဒေသခံကုန်သည်တွေကလည်း ကျွန်တော့်ကို ဝိုင်းလှောင် ကြတယ်။ ဒီတစ်ခါလည်း ကျွန်တော့်ကိုယ် ကျွန်တော် ပြန်ပြောမိတာပဲ။ 'ဆယ် ဆင့်တန်တံဆိပ်ခေါင်းတစ်လုံးအပြင် ဘာများ ရုံးစရာရှိမှာမို့လဲ'ပေါ့လေ။

"ကံကြမ္မာက ကျွန်တော့်ကို မျက်နှာသာပေးခဲ့တယ် ဆိုရမယ်။ လေလံပွဲ အတွက် ချာတာဘဏ်က ဒေါ်လာ တစ်သောင်း ထုတ်ချေးခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် တို့ အနိုင်ရလိုက်တယ်။ ကုမ္ပဏီမှာမည်ကို စရာမ ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး ကုမ္ပဏီ ကြီးအတိုင်း 'ဝါရုန်း'လို့ မှည့်လိုက်တယ်။ တကယ့်တကယ် ကျွန်တော်တို့ ရုံးခန်းလေးဟာ ကုဗပေ လေးရာပတ်လည်တောင် မပြည့်ချင်ဘူး။

"ဒီဖြစ်စဉ်တွေအားလုံးကို သရုပ်ခွဲပြီး ကောက်ချက်ချလိုက်ရင် လူတစ် ယောက်အနေနှင့် မလုပ်နိုင်တာ ဘာမှမရှိဘူး။ မလုပ်နိုင်ပါဘူးလို့ ဘယ်တော့မှ သဘောမထားဖို့ ပြနေတယ်။ တွေ့သမျှပြဿနာနှင့် အခွင့်အလမ်းတွေကို 'ငါ လုပ်နိုင်တယ်'ဆိုတဲ့ စိတ်နှင့် ရင်ဆိုင်ရမှာပဲ။ နောက်ဆုံးအနေနှင့် ပြောချင်တာက တော့ 'ဆယ်ဆင့်တန် တံဆိပ်ခေါင်းတစ်လုံးကလွဲကို ဘာများ ဆုံးရှုံးစရာရှိဦးမှာ လဲ'လို့ ပါပဲ"

လူအတော်များများက ချင်းနမ်လက်နှင့် ထိလိုက်ရင် ရွှေပဲလို့ ယုံကြည်ကြ ပေမယ့် သူ့လုပ်ငန်းတိုင်းဟာ မအောင်မြင်ပါဘူးတဲ့။

၁၉၄၀ ခုနှစ်လောက်က အဝတ်လျှော်စက်ထုတ်တဲ့ လုပ်ငန်းမှာ တစ်ခါ၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၉ ခုနှစ်ကြားမှာ ချေးငွေတွေ သန်းချီဆုံးတာက တစ်ခါဆိုသလို ကြုံဖူးပါသတဲ့။

ဒီစာအုပ်ထဲပါတဲ့ လူတိုင်းလိုလိုက အောင်မြင်ရေးမှာ ကိုယ့်ဝါသနာ ပါတာကိုလုပ်ဖို့ ပြောနေကျပါပဲ။

ချင်းနမ်ကတော့ သူတို့နှင့် ပြင်ပြင်ကြီးခြားနားတဲ့အမြင် လက်ကိုင်ထား ပါတယ်။

သူယုံကြည်တာက

"ခင်ဗျားလုပ်ချင်တာထက် လုပ်သင့်တာကိုလုပ်တာ ပိုကောင်းပါတယ်။ မလုပ်မနေ လုပ်ရတာမျိုးကတော့ စွန့်စားရတာချည်းပါပဲ"

ချင်းနမ်ဟာ စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်းနှင့် စပွဲခွဲရပေမယ့် အိမ်ခြေပိုင်ဆိုင် မှုလုပ်ငန်းတွေနှင့် တစ်ဟုန်ထိုးချမ်းသာခဲ့ရတယ်လို့ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား လှသိ များခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၆ ခုနှစ်ကျတော့ နိုင်ငံမှာ အကြီးဆုံးလုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးဘဝ ရောက် ခဲ့ရပါပြီ။

အစ်ဖူး ဥယျာဉ်အိမ်ရာစီမံကိန်းနောက်ပိုင်းမှာ သတင်းစာတွေက သူ့ကို 'မစ္စတာ ကွန်ဒို'၊ 'မစ္စတာတန်ဖိုးနည်း'စသဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြပါတယ်။

ချင်းနမ်ဟာ တိုက်ဆောက်သူ၊ တိုက်ပိုင်ရှင်၊ မြေပိုင်ရှင်၊ မွမ်းမံပြုပြင်ရေး သမားအဖြစ်နှင့် မလေးရှားနှင့် စင်ကာပူက ခုံညားထင်ရှားတဲ့ အဆောက်အဦး များစွာကို ဆောက်လုပ်ပေးခဲ့သူပါ။

အဲဒီအထဲမှာ စင်ကာပူရန်ဂရီလာဟိုတယ်၊ ဂလင်နီဂဲယ်လ်ဆေးရုံကြီး၊ ပိနန်က ဂလင်နီဂဲယ် ဆေးကုသရေးဗဟိုဌာန၊ ကွာလာလမ်ပူက မိနာရာ တင်အင် တင် ကုမ္ပဏီရုံးတို့ ပါဝင်ပါတယ်။

စင်ကာပူက ပတ်ခ်ဝေး၊ လန်ဒန်က ဂျီလက်စ်ဟိုတယ်၊ ကွာလာလမ်ပူက မိကာဆာဟိုတယ်၊ အစ်ဖူးပန်းဥယျာဉ်၊ ဆစ်ဒနီက ကမ္ဘာ့ပန်းခြံ၊ မဲလ်ဘုန်းက ကိုမိုစင်တာ၊ ဆစ်ဒနီက မြို့တော်ရုပ်ရှင်ရုံကြီး တို့ဟာလည်း ချင်းနမ်ရဲ့လက်ရာပါပဲ။

ချင်းနမ်နှင့် သူ့ဇနီးဒါတင်ဝေါလင်းတို့မှာ သား သုံးယောက်၊ သမီး နှစ်ယောက်ရှိပြီး၊ အများစုက လုပ်ငန်းမှာ ဝင်လုပ်နေကြပါပြီ။

“ကျွန်တော့်ကလေးတွေ လူ့လောကထဲ ခြေချလိုက်တာနှင့် ကျွန်တော်က သူတို့ကို အကြံသုံးချက် ပေးခဲ့ပါတယ်။

- * ဘယ်မျိုးနွယ်၊ ဘယ်အဆင့်အတန်းပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ မင်းတို့ ကြိုက်ရာလူနှင့် ယူနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် မင်းတို့ဘဝအဖော်မွန်အချင်းချင်း တစ်ယောက် စကား တစ်ယောက် နားလည်မှုရှိရမယ်။
- * ဆင်းရဲသားတွေကို မနှိပ်စက်ပါနှင့်၊ ဒုက္ခမပေးပါနှင့်။ မင်းတို့ဟာ ဟစ်ပီ ဖြစ်ရင်တောင် ယုတ်ကန်းတာတွေ မလုပ်သင့်ဘူး။ လူတစ်ဖက်သား စိတ်ထိ ခိုက်မယ့်စကားတွေလည်း မပြောမိပါစေနှင့်။
- * ဘယ်သူ့ကိုမှ အထင်မသေးနှင့်။ ဘယ်အရာကိုမှ အပြစ်မရှာနှင့်။ ဂုဏ် သိက္ခာကင်းမဲ့တဲ့လူရယ်လို့ မရှိဘူး။ နေရာမရှိတဲ့ အရာဝတ္ထုလို့လည်း မရှိဘူး။

ချင်းနမ်က သူ့မိသားစုတွေကို ကုမ္ပဏီရဲ့စီမံရေးရာတွေကို ကိုင်တွယ် ခိုင်းတာ သိပ်သဘောမတွေ့လှပါဘူး။

ချင်းနမ်ဟာ အိမ်ရာအဆောက်အဦးနယ်ပယ်ကို သွက်လက်တက်ကြွစွာ ချဲ့ထွင်နေတဲ့ကြားကပဲ မဆီမဆိုင် သူ့ဝါသနာပါတဲ့အလုပ်နှစ်ခုကို ထွန်းကား အောင် လုပ်ခဲ့ပါသေးရဲ့။

စစ်တုရင်ကစားခြင်း၊ မြင်းပြိုင်ပွဲ ဝင်ခြင်းတို့ပါပဲ။

နှစ်ခုစလုံးမှ အောင်ပွဲ ခံနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်းချန်ပီယံမဟုတ်တဲ့တိုင်အောင် စစ်တုရင်ဗိုလ်လို့ တော့ ခေါ်လောက်သူပါ။ စစ်တုရင်ကို ဉာဏ်ရွှင်စေတဲ့ကစားပွဲလို့ သူက သမုတ်

ပါတယ်။ သူဟာ ၁၉၇၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၆ ခုနှစ်ထိ မလေးရှားစစ်တုရင်အဖွဲ့ကြီးရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ မလေးရှားမှာကျင်းပတဲ့ ပြိုင်ပွဲတွေအတွက် အကြီးအကျယ် လှူဒါန်းခဲ့တာလည်း အရေးပါပါ မှတ်တမ်းတင်လောက်ပါတယ်။

ချင်းနမ်က မလေးရှားမှာ စစ်တုရင်ကစားသူတွေ တိုးလာရေးထက်၊ စစ်တုရင်အဆင့်အတန်းမြင့်ဖို့ အားပေးပါတယ်။

၁၉၇၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၉ ခုနှစ်ကြား မလေးရှားမှာ ကွန်မြူနစ်စိတ်ဓာတ်တွေ ဝင်နေတုန်းကလည်း၊ တရုတ်ပြည်ကို စစ်တုရင်အသင်း နှစ်သင်းတောင် သူ လွှတ်ခဲ့ပါသေးတယ်။

မြင်းပွဲတွေမှာတော့ သူဟာ ထူးထူးကဲကဲ အောင်မြင်မှု ရပါတယ်။ စာရင်း ဇယားတွေအရ သူမွေးတဲ့မြင်းတွေထဲက ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းဟာ အနိုင်ရတာ တွေ့ရ ပါတယ်။

သူ ပထမဆုံးအောင်ပွဲကတော့က ‘သင့်ခံဘင်္ဂါ’ ဆိုတဲ့ မြင်းကြီးကို ဂျယ်ယာ ပိုင်စဉ်က ဖြစ်ပြီး၊ ၁၉၇၄ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၇၅ ခုနှစ် နှစ်နှစ်ဆက်တိုက် နာမည်ကျော် မဲလ်ဘုန်း ဆုပေးလားကြီးကို အပိုင်ပိုင်နိုင်ခဲ့တာပါ။

၁၉၉၇ ခုနှစ် မဲလ်ဘုန်းဖလားပွဲမှာ သူပိုင် ‘စိန်တီလီ’မြင်းက ဗိုလ်စွဲခဲ့တာကို သူဂုဏ်ယူလို့ မဆုံးတော့ပါဘူး။

ချင်းနမ်ဟာ လောင်းကစားကိုလည်း အနည်းအကျဉ်း နှစ်သက်ပါတယ်။ လှာစံပေးဂက်စ်ကစားပွဲတွေမှာ ဘက်ကာရက် သွားထိုးဖူးခဲ့တယ်ဆိုပါတယ်။

“ပထမတော့ ဝက်ဝက်ကွဲရုံတာပေါ့ဗျာ။ ဒါပေမယ့် လောင်းကစားဆိုတာ မရှုံးရင် နိုင်၊ မနိုင်ရင် ရုံးမှာပဲဆိုပြီး စိတ်ဖြေရတယ်။ ဒီလိုနှင့် နောက်ဆုံးကျတော့ အကြီးအကျယ် အောထည့်လိုက်တာ ဆုံးသမျှတွေ ပြန်ရတဲ့အပြင် အမြတ်တောင် ထွက်ခဲ့ပါသေးတယ်”

ဘက်ကာရက်ကစားတယ်ဆိုတာ ကံတိုက်သက်သက်ဖြစ်သလို၊ အမြဲ ကံထနေတဲ့ ချင်းနမ်အဖို့ လာဘ်တိုက်ခဲ့တာပဲ ဆိုကြတာပဲ။

ချင်းနမ်ရဲ့ ကိုယ်ရေးပြောခွင့်ရ လယ်ရိပါးပြောတာကတော့ မလေးရှား အတော်များများက သူ့ကို ကံကောင်းတာထက် ‘ရွှေလက်ထိမင်းသား’ ဒါမှမဟုတ် ‘ငွေကို ညှို့ယူနိုင်သူ’လို့ ခေါ်ကြပါသတဲ့။

ကျွန်တော်က သူ့လုပ်ငန်းကြီးတွေလုပ်ရာမှာ အများဆိုင်ကုမ္ပဏီတွေက ဘဏ်အကြွေးမယူဘူးလို့ ဂုဏ်သတင်းကြီးတယ်လို့ ကြားရကြောင်းပြောတော့ သူက ရယ်ပါတယ်။

“ဟောဗျာ၊ ဧရာမအမြတ်ကြီးမြတ်ဖို့ အရင်းကြီးကြီးဆိုတာ ဘဏ်တွေမှာ ပဲရှိတဲ့ဥစ္စာ။ ဒီမယ် ငွေက ဧကရာဇ်သခင်၊ ဘဏ်ဆိုတာက ဘုရင်၊ ဘဏ်က အလုံးအရင်းလိုက် ငွေထုတ်ချေးမယ်လို့ အခေါ်ခဲလိုက်ရတဲ့သူကတော့ မင်းသား ပဲဗျ”

ပြီးတော့ သူ့လုပ်ငန်းတွေမှာ လေလွင့်ပြုန်းတီးမှုတွေများတာလည်း နာမည်ကြီးတယ်သိရကြောင်း ပြောပြတဲ့အခါ သူက ဝန်ခံပါတယ်။

အနည်းနှင့်အများ ဒီလေလွင့်မှုတွေကြောင့် သူ ဒေါပွရပြီး စိတ်ဓာတ်တောင် ကျရကြောင်း၊ သူ တစ်ချိန်က ဘာဆိုဘာမျှမရှိတဲ့လူသားဘဝနှင့် ပြာကျခဲ့ရတဲ့ အဖြစ်ကို ပြန်သတိရမိကြောင်းလည်း ပြောပါတယ်။

တွေ့ဆုံပွဲ အဆုံးသတ်တဲ့အနေနှင့် အရှေ့တောင်အာရှက လုပ်ငန်းရှင် မောင်မယ်တွေအတွက် အရင်းအနှီးဖြစ်စေမယ့်၊ ဒါမှမဟုတ် တန်ဖိုးရှိတဲ့ မဟာဗျူဟာမြောက် အဖိုးတန်အကြံဉာဏ်တွေပေးဖို့ ရှိ၊ မရှိ မေးကြည့်မိပါတယ်။

“ကျွန်တော် အခုပြောခဲ့တဲ့အထဲမှာ တစ်ပုံကြီး ပါသွားပြီပဲလေ။ အဲ အလုပ်နှင့်ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်ရင်ထဲမှာ စွဲနေတဲ့ စကားပုံတစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ ‘တခြားလူတွေ ပြေးနေတဲ့အခါ ကျုပ်လျှောက်ပြီး၊ သူတို့လျှောက်တဲ့အခါ ကျုပ် ပြေးတယ်။ အမြောက်သံကြားရင် ကျုပ် ဝယ်တယ်။ ဂီတသံကြားရင်း ကျုပ် ရောင်းတယ်’ ဆိုတာပါပဲ။

ကျွန်တော်သူ့ကို အင်တာဗျူးတဲ့အချိန်ဟာ အရှေ့တောင် အာရှနိုင်ငံတွေ အာရှစီးပွားရေးကပ်ဆိုက်နေတဲ့ အလယ်ကာလ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီတော့ ကျွန်တော်က ‘အခု အမြောက်သံကြားသလား၊ ဂီတသံကြား သလား’ မေ ပါတယ်။

အဲဒီမေ ခွန် ကို ဖြေတဲ့အနေနှင့် သူက ပြုံးရုံသာ ပြုံးနေလေရဲ့။

ကမ္ဘာ့ဒီးယား

တန် ဖောလီ

JAN PHALLY

တည်ထောင်သူနှင့်ဥက္ကဋ္ဌ

ဒူးဆစ်ဟိုတယ်အုပ်စု

ဒူးဆစ်အုပ်စုသည် ဖန္ဒမ်းပင် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်း ပိုင်းဖြစ်သော ဟိုတယ်ဈေးကွက်ထဲသို့ အစောဆုံး ဝင် ရောက်ခဲ့သော ကုမ္ပဏီတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ခရီးသွားလာ ရေး၊ လက်ဝတ်ရတနာများ ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်း ကိုလည်း လုပ်ဆောင်ခဲ့၏။

တန်ဖောလီ

ကျွန်တော်ဟာ တန်ဖောလီကို မနှမ်းပင်မြို့လယ်က ခူးဆစ်ဟိုတယ်မှာ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့တာပါ။

မိန်းမချောကြီးဖြစ်သလို အေးချမ်းတည်ငြိမ်မှုလည်း ရှိလှပါတယ်။

၁၉၈၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်နေ့က ဖန္ဒမ်းပင်မြောက်ဘက် ၄၈ ကီလိုမီတာအကွာ 'ကမ်းပွန်စပယူး'မှာမွေးခဲ့တဲ့ တန်ဖောလီဟာ မိန်းကလေးလေးယောက်နှင့် ယောက်ျားလေး သုံးယောက်ထဲက ဆဋ္ဌမမြောက် ဖြစ်ပါတယ်။

သူ့ကို မွေးချိန်မှာ သူ့အဖေက ကမ်းပွန်စပယူးခရိုင်ရဲ့ တာဝန်ခံဖြစ်နေပြီး သူ့အမေကတော့ အိမ်ရှင်မသက်သက်ပါပဲ။

တန်ဖောလီအနေနှင့် သူ့မိသားစုရဲ့အတိတ်ကို များများစားစားမသိခဲ့ပေ 'မယ့်' သူ့ကတော့ စီးပွားရေးသမားဖြစ်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

သူ သုံးနှစ်လမီးအရွယ်ရောက်တော့ သူ့အဖေဟာ လာအိုနှင့် ဗီယက်နမ် နယ်စပ်က စထန်းထရင်းပြည်နယ်ရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရာထူး ရခဲ့ပါတယ်။

သူ့အဖေဟာ ၁၉၅၃ ခုနှစ်အထိ အဲဒီပြည်နယ်မှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ပြီးလို့ ဖန္ဒမ်းပင်ကို ပြန်ပြောင်းလာတဲ့အခါ ဗဟိုအကျဉ်းထောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ လအနည်းငယ်အကြာ အသက် ၅၅ နှစ်မှာ အငြိမ်းစားယူခဲ့ပါသတဲ့။

သူတို့မိသားစုက သူ့အဖေ ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဖြစ်တဲ့နယ်ကို လိုက်မနေဘဲ၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ် ဖန္ဒမ်းပင်ကိုပြောင်းမှ သူ့အဖေနှင့် တပေါင်းတည်းပြန်နေကြတယ်။

ဖောလီဟာ မူလတန်း၊ အလယ်တန်းတွေကို ကမ်းပွန်စပယူးမှာပဲ တက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီအတွင်း ပြင်သစ်စာတွေ သင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ၁၉၆၉

ခုနှစ်ကျတော့ ဒီဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် / ကမ္ဘာဒီးယား ခရီးသွား အေဂျင်စီမှာ ဝင်လုပ်နိုင်ခဲ့တာပေါ့။

သို့ပေမယ့် ဖောလီရဲ့ ပညာရေးဟာ ၁၉၅၈ ခုနှစ် သူ့အဖေဆုံးပါးခဲ့ချိန် ဆယ်နှစ်သမီးလောက်ကတည်းက အခက်အခဲ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

ကံပေပုံက နောက် နှစ်နှစ်အကြာမှာ သူ့မိခင် မျက်စိကွယ်ခဲ့ရတာပါပဲ။

သူ့အဖေကျန်ခဲ့တဲ့ ပစ္စည်းတွေက သူ့ ပညာကောင်းကောင်းတတ်အောင် သင်ပေးဖို့ လုံလောက်ပါရဲ့။ အစ်ကိုတွေ အစ်မတွေကလည်း တတ်အားသလောက် ထောက်ကြပေးရဲ့။ ဒါပေမယ့် ဖောလီက မူလတန်းကျောင်းသူဘဝကတည်းက သူများနားခေါင်းနှင့် အသက်မရှုချင်တဲ့မိန်းမစား။ အဲဒီတုန်းက သူ့ဘာသာသူ ကိတ်မုန့်လုပ်ပြီး တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း ဈေးမှာ လည်ရောင်းဖူးတယ်။

ကျွန်မ ကြီးလာတော့လည်း ကိတ်မုန့်ရောင်းတယ်။ မင်္ဂလာဆောင်သုံး ခေါင်းဆုံးတွေကို ဇာထိုးပန်းထိုးအလုပ်တွေမှာ အောင်မြင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်မအသက် ၁၅ နှစ်အရွယ် ရိယယ်ငွေ ငါးထောင်တောင် စုမိခဲ့ပါတယ်။ တစ်ချိန်က ဒီငွေပမာဏဟာ နည်းတာမဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်မဦးလေးတော်ကို တောင် မင်္ဂလာဆောင်စရိတ် ထုတ်ချေးနိုင်ခဲ့သေးတယ်။

“မွေးချင်း ၇ ယောက်ထဲက အစ်မကြီးနှင့် ကျွန်မသာ စီးပွားရေးလောကထဲ နှံလုံးပစ် ဝင်ခဲ့ပြီး၊ ကျန်တာတွေက လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာပညာ ဒေါက်တာဘွဲ့ရ သူရဲ့ သစ်တောပညာမှာ ဒေါက်တာဖြစ်သူဖြစ်၊ နှစ်ယောက်က ဆရာဝန်၊ တစ်ယောက်က သွားဆရာဝန်ဆိုသလို ထူးချွန်တဲ့ပညာတတ်တွေချည်း ဖြစ်ခဲ့ ပါတယ်”

သူ့အဖေရှိစဉ်ကတည်းက သားတစ်ယောက်၊ သမီးတစ်ယောက်ကို ပြင်သစ်ပို့ပြီး အင်ဂျင်နီယာဘွဲ့၊ ဆရာဝန်ဘွဲ့ရတဲ့အထိ သင်ပေးခဲ့တာပါတဲ့။ နောက် သားတစ်ယောက်ကလည်း ပြင်သစ်ပညာသင်ဆု ရလောက်အောင် စာတော်ခဲ့သူပါ။

“ကျွန်မ အဖေဟာ သားရယ် သမီးရယ် မခွဲခြားဘဲ တန်းတူထားပြီး မြောက်စားခဲ့တာကို သူတို့ရဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းတွေ ကြည့်ရုံနှင့် သိသာပါတယ်။ မိန်းကလေးဆိုပြီး အိမ်ထောင်ရှင်မအလုပ်နှင့် ဘဝ မဆုံးစေ ခဲ့ပါဘူး။”

ခရီးသွားအေဂျင်စီမှာ တစ်နှစ်လုပ်ပြီး ဖောလီဟာ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ခမာအက် ကာ လေကြောင်းခရီးစဉ်မှာ ငါးနှစ် ဝင်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် ပိုပေါ့အစိုးရ

အာဏာ ရလာတဲ့ ဧပြီလ ၁၇ ရက်မှာတော့ မြန်မားကြီး အလုပ်တွေရပ်ဆိုင်း သွားရတော့ တယ်။

“ရှင်လည်း ကြားမှာပါ။ ခမာနီတွေဟာ ကျွန်မတို့အားလုံးကို ဖခွမ်းပင် က ခေါ်ထုတ်ပြီး နယ်တွေမှာ အလုပ်ကြမ်းတွေလုပ်ခိုင်းခဲ့တာ။ ကျွန်မတို့ဟာ ကျွဲတွေ နွားတွေလို လမ်းမပေါ် မောင်းထုတ်ခံခဲ့ရရက ဖြိုပြင်ကို ခြေလှောင်လျှောက် ခဲ့ကြရပါတယ်။ ကျွန်မအဖေဆိုရင် အသက်ကလည်း ကြီး၊ မျက်စိမမြင် ဒုက္ခိတ ကြီး လည်းဖြစ်တော့ ကျန်တဲ့လူတွေက တွဲခေါ်ခဲ့ရတာပေါ့။ စုရပ် တစ်နေရာ ရောက်တော့ ခမာနီစစ်သားတွေက အတင်းအဓမ္မ လှည့်ပစ်တယ်လေ။ ဒီလိုနှင့် အဖေနှင့် ညီမလေးမျက်နှာကို နောက်ဆုံး မြင်လိုက်ရတာပါပဲ။ နောက်မှ ကြားရတာက သူတို့နှစ်ယောက်စလုံး ကမ်းပေါင်သမ်းမှာ သေသွားကြသတဲ့။

“ခမာနီတွေ အုပ်စိုးတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်မ အိမ်ထောင်ကျပြီးဖြစ်လို့ သားတစ်ယောက် သမီးနှစ်ယောက် ရနေပါပြီ။ ၁၉၇၂ ခုနှစ် မွေးခဲ့တဲ့ အကြီးမလေးဟာ ပိုပေါ့လက်ထက်မှာ ဒဏ်ပိပြီး ၁၉၇၆ ခုနှစ်မှာ သေသွားရပါတယ်။ ဘာပဲ ပြောပြော ကျွန်မတို့ဟာ အမေရယ်၊ ညီမရယ်၊ သမီးလေးရယ်သာ ဆုံးရှုံးခဲ့ရလို့ မိသားစုတစ်မြို့လုံးပြုတ်ခဲ့ရတဲ့ တခြားလူတွေထက်စာရင် အများကြီးကံကောင်း တယ် ဆိုရမယ်။ အဲ အဖွားတစ်ယောက်လည်း အစာငတ်သေသွားတာရှိတယ်။ တူမလေး၊ တစ်ယောက်ကတော့ မျက်စိမုန့်လို့ မျက်မှန်တပ်ထားတာနှင့် အသတ်ခံ လိုက်ရရှာရဲ့။

“ခမာနီတွေဟာ သမိုင်းဦးဘုံမြေခေတ် ကျောက်ခေတ်အရောက် ခေတ် နောက်ပြန်ပြေးဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြတာလည်း ရှင် နားလည်မှာပါ။ သူတို့က ပညာတတ်ဆိုရင် သတ်တာပဲလေ။ ဒီလိုနှင့် မျက်မှန်တပ်ထားတဲ့ ကျွန်မတူမလေး ဟာ အသတ်ခံရဖို့ လုံလောက်သွားတာပါပဲ။ ခမာနီတွေဟာ ကျွန်မနှင့် သစ်တော ပညာ ဒေါက်တာဘွဲ့ရမယ့် ညီမလေးကို စမ်းဖို့ကြံခဲ့ကြသေးတယ်။ သူတို့က ပြင်သစ်လိုရေးထားတဲ့ စာရွက်ပိုင်းတစ်ခု ပေးခဲ့တာပါ။ ညီမလေးကလည်း ဖြတ်ထိုး ဉာဏ်သုံးပြီး အဲဒီစာရွက်ကို ဘယ်ကစ ဖတ်ရမှန်းမသိတဲ့ပုံစံမျိုးနှင့် ဟိုလှည့်လှည့် လုပ်ပြီး စာမတတ်ချင်ယောင်ဆောင်ခဲ့လို့ သက်သာခွင့်ရခဲ့တာပါ။”

ဖောလီနှင့် သူ့ခင်ပွန်းဟာ ကံကောင်းထောက်မစွာနှင့် စခန်းတစ်ခုတည်း ကျခဲ့တာနှင့် ပိုပေါ့ခေတ်ဆုံးတဲ့အထိ အတုနေခွင့်ရအောင် ကြိဖန်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ နေ့ဘက်မှာ ကလေးတွေကို ကလေးထိန်းစခန်းပို့၊ ညကျတော့ ပြန်ခေါ်ဆိုသလို လည်း နေခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။

၄၈

“ဒါလည်း နည်းနည်းကုသိုလ်ကောင်းလိုပါ။ ဘယ်သူမှ မလုပ်ချင်တဲ့ အလုပ်ကို ကျွန်မကလုပ်တာနှင့် ခမာနီတွေက အခွင့်ထူးခံစားစေခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်”

“ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးအများစုဟာ ရေမကူးတတ်သလို မျှောလည်း သိပ်ကြောက်ကြပါတယ်။ ကျွန်မက ရေကူးကျွမ်းတယ်။ မျှောကြောက်ပေမယ့် အိုင်တွေ ချောင်းတွေထဲက ဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေနှင့် သားငါး ရှာပေးခဲ့ပါတယ်။ မျှောတွေ ဝိုင်းတွယ်နေတဲ့ကြားက အမှုမထားဘဲ စားစရာရှာပေးနိုင်တာကြောင့်လည်း ခမာနီခေါင်းဆောင်ကိုယ်တိုင်က အရေးပေးခံရတာပါ။ ပြီးတော့ စက်ချုပ်လည်း ကျွမ်းကျင်ထားတော့ ခမာနီခေါင်းဆောင်အဝတ်အစားတွေ ချုပ်ပေးနိုင်ခဲ့တယ်လေ။ ဒီ စက်ချုပ်ပေးတာကပဲ သူတို့ကို ကျွန်မဟာ ပညာမဲ့တစ်ယောက်လို့ အယုံသွင်းနိုင်ခဲ့တာပေါ့။”

ဖောလီနှင့် သူ့ခင်ပွန်းအပါအဝင် ကလေးတွေကပါ စာမတတ်ချင်ယောင်ဆောင်ခဲ့ကြသလို၊ ပညာတတ်သရုပ်ကို မပြမိအောင် သတိမပြတ်ထိန်းပြီး အူတူအူတူအတတ်ပုံစံတွေပဲ ဖမ်းထားခဲ့ကြရပါတယ်။

“တစ်ခါတလေ ခမာနီတွေဟာ ရွာသူရွာသားတွေကို အငိုက်ဖမ်းတဲ့အနေနှင့် ကလေးတွေကို ဘာဟင်းနှင့်စားသလဲဆိုတာ မေးတတ်ကြပါတယ်။ သိတဲ့အတိုင်း ကလေးဆိုတာက အမှန်ပဲ ပြောလေ့ရှိကြတာမဟုတ်လား။ တကယ်လို့ သူတို့က ခမာနီတွေ တရားဝင်ထုတ်ပေးတာမဟုတ်ဘဲ ငါးတို့ ကြက်သားတို့များ စားမိတယ်ဖြစ်လိုက်တာနှင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အပြစ်ပေး၊ ဒါမှမဟုတ် တစ်အိမ်လုံး သတ်ပစ်လိုက်တာပါပဲ။ အဲသလောက် ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ကာလဆိုကြီးပါရှင်”

၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာတော့ ခမာနီတွေက ဖောလီတို့မိသားစုကို ပါဆက်နယ်ကနေ သူတို့အမာခံခြေကုပ်ဆဲဖြစ်တဲ့ ဘက်တမ်ဘန်းကို ပြောင်းခိုင်းခဲ့ပါတယ်။

“၁၉၇၉ ခုနှစ်ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားက ခမာနီတွေပြေးရတဲ့ နောက်ဆုံးနှစ်ဖြစ်တယ်။ ကျွန်မကလည်း ဒုတိယသမီးကလေး ဆိုခါအိုင်ရင်းကို ဘယ်ဆရာဝန်ဘယ်ဝမ်းဆွဲ ဘယ်သူနာပြုမှ မပါဘဲ ရှောရှောရှူရှူမျက်နှာမြင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ လင်မယားအဖို့ အိုင်ရင်းဟာ ခမာနီခေတ်မှာဆုံးသွားတဲ့ သမီးလေးကိုယ်စား အစားပြန်ရတာပဲလို့ ယူဆခဲ့ကြတယ်။ ခုဆိုရင် သူဟာ ဂျပန်မှာ ပညာတော်သင်ဆုနှင့် ကျောင်းသွားတက်နေပါပြီ”

ဘက်တမ်ဘန်းဟာ ခမာနီတွေ အခိုင်အမာတပ်စွဲထားတဲ့နေရာ ဖြစ်တဲ့အပြင် အဖိုးတန်ကျောက်မျက်ရတနာတွေထွက်တဲ့ အချက်အချာဒေသလည်း ဖြစ်နေပါတယ်။ ခမာနီတွေ ကျဆုံးခန်းဆိုက်တဲ့နောက်၊ သုံးနှစ်လောက် ငြိအောင် ဘက်တမ်ဘန်းမှာ အကြောင်းကြုံလာရပါတော့တယ်။

၁၉၈၂ ခုနှစ်မှာ သူက ဖန္ဒမ်းပင်မြို့ပေါ်တက်ခဲ့ပြီး လက်ဝတ်ရတနာလုပ်ငန်းကို ဆက်လုပ်တယ်။ အိမ်ခြံမြေအရောင်းအဝယ် ကိုယ်စားလှယ်၊ တိုက်ကန်ထရိုက်တာ အလုပ်တွေပါ တွဲလုပ်ခဲ့ပါတယ်”

၁၉၈၉ ခုနှစ်ကျတော့ လုပ်ငန်းအသီးသီးကရတဲ့ အကျိုးအမြတ်တွေနှင့် သူတို့ဇနီးမောင်နှံ ဟိုတယ်တစ်လုံး ငှားခဲ့ပြန်ပါတယ်။ နောက် နှစ်နှစ်အကြာမှာ ဒူးဆစ်ဟိုတယ်ကိုဝယ်ပြီး ပြုပြင်မွမ်းမံလို့ အသစ်ဖွင့်ခဲ့တော့တာပါပဲ။

ကျွန်တော်က သူ့ခင်ပွန်း ဆင်ဆော့ခါအကြောင်းမေးလို့ ဖောလီက

“၁၉၈၂ ခုနှစ် ကျွန်မတို့ ဖန္ဒမ်းပင်ကိုပြောင်းလာတဲ့အခါ ကျွန်မယောက်ျားက မြူနီစီပယ်အစိုးရလက်အောက်ခံဖြစ်တဲ့ ဖန္ဒမ်းပင် ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားအာဏာပိုင်အဖွဲ့မှာ အလုပ်ရခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်အထိ အစိုးရနှင့် တွဲလုပ်ခဲ့ပြီးနောက်ပိုင်း ကျွန်မတို့မိသားစုပိုင် ဟိုတယ်နှင့် လက်ဝတ်ရတနာလုပ်ငန်းထဲ ရောက်လာတာပါပဲ”

သူ့ခင်ပွန်းဟာလည်း ဟိုတယ်များအသင်းရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဖန္ဒမ်းပင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များအဖွဲ့မှာ ညွှန်ကြားရေးမှူးတစ်ဦး ဖြစ်နေပြီလို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ထဲမှာပါတဲ့ တခြားပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တွေလိုပဲ ဖောလီတို့ဇနီးမောင်နှံဟာ ရှေ့သွားနောက်လိုက်ညီညီ၊ တက်ကြွထက်မြက်တဲ့အစွမ်းနှင့် ဘဝအောင်မြင်မှုတွေ အရယူခဲ့ပြီး၊ သူတို့နိုင်ငံကိုလည်း တစ်ဘက်က ထူးထူးခြားခြား အကျိုးပြုခဲ့သူတွေပါ။

ကမ္ဘောဒီးယားဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ဆက်စလုံးက ဖောလီကို အစိုးရရဲ့ ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးဌာနမှာ ရာထူးခန့်ထားခဲ့ကြတယ်။ အမျိုးသမီးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းမှာလည်း ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ကြက်ခြေနီအဖွဲ့ကြီးလို လူမှုရေးလုပ်ငန်းတွေနှင့် ကြိုရာကျရာ လူမှုရေးတာဝန်တွေကိုလည်း ဦးလည်မသုန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိဆဲပါ။

တစ်ပတ်မှာ ဘယ်နှစ်ရက် ကိုယ်ပိုင်အချိန်ယူပြီး နားသလဲလို့ မေးတဲ့အခါ ဖောလီရဲ့အဖြေကတော့ အံ့ဩစရာမရှိပါဘူး။

“တစ်ရက်မှ မနားဘူးပဲ ဆိုပါတော့ရှင်။ ကျွန်မစိတ်ထင် တစ်ပတ်လုံးလုံးကို နားခွင့်မရအောင် လှုပ်ရှားနေရတာကလား”တဲ့။

ဟေလီဟာ အနာဂတ်နိုင်ငံတော်အတွက် ရည်မှန်းပြီး သူ့ဇာတိရွာလေးမှာ ‘ဆော့ခါဟေလီ အထက်တန်းကျောင်း’ အမည်နှင့် ကျောင်းတစ်ကျောင်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ပါတယ်။

သူ့အနေနှင့် ပိုပေါ့လက်ထက်က စက်ချုပ်တတ်ခဲ့လို့ အသက်ချမ်းသာရာ ရခဲ့တဲ့အဖြစ်ကို မမေ့တဲ့အထိမ်းအမှတ်နှင့် ဖန္ဒမ်းပင် အမျိုးသမီးကြီးငယ်တွေကို စက်ချုပ်သင်တန်းလည်း ဖွင့်ပေးခဲ့ပါသေးရဲ့။

လူငယ်တွေအတွက် အကြံပေးဖို့ ကျွန်တော်က တောင်းဆိုမိပါတယ်။ မိခင်ကောင်းတစ်ယောက်အနေနှင့် သူက ဝင်ကြားကြားလေးပဲ ခုလို ဖြေကြားအကြံပြုပါတယ်။

“သူတို့ဟာ အလွန်အလုပ်လုပ်ပြီး အပြင်းအထန်စာကြိုးစားတဲ့ ကျွန်မတို့ သမီးလေးလမ်းစဉ်ကို လိုက်သင့်တယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ သမီးဟာ ခုဆိုရင် ယိုးဒယား၊ ဂျပန်၊ ပြင်သစ်၊ အင်္ဂလိပ် ခမာဘာသာတွေမှာ မွတ်နေအောင် တတ်ကျွမ်းနေပါပြီ။ ဒါတင်မက အများအကျိုးဆောင်တဲ့ စိတ်ဓာတ်နှင့် နိုင်ငံအကျိုးပြုလုပ်ငန်းတွေပါ လုပ်ဆောင်နေတာလည်း အတုယူသင့်ပါတယ်။ ဥပမာ အားဖြင့် သမီးဟာ ယေးလ်တက္ကသိုလ်က ခမာနီတွေရဲ့ လူမျိုးတုံးအင် သက်မြတ်ခဲ့တဲ့ လုပ်ရပ်တွေကို စုံစမ်းဖော်ထုတ်တဲ့ စီမံကိန်းတစ်ခုမှာ အချိန်ပိုင်းဝင်လုပ်နေတာပါပဲ”

“ဒီလုပ်ငန်းဟာ သမိုင်းရှုထောင့်ကြည့်ရင် အင်မတန် အရေးပါလှတဲ့ အပြင် ကျွန်မတို့ကမ္ဘာဒီးယားပြည်သူတွေအနေနှင့် ခမာနီတွေရဲ့လုပ်ရပ်ကို တစ်သက်လုံး ဘယ်တော့မှမမေ့ဖို့လည်း နှိုးဆော်ရာရောက်ပါတယ်။

“အဲဒီမှတ်တမ်းမှတ်ရာတွေကို ကြည့်ရုံနှင့် ခေတ်ဆိုးကြီးကိုမမိလိုက်တဲ့ နောင်လာနောက်သားလူငယ်များဖို့ ဒီမဟာအမှားမျိုးတွေ မလုပ်မိအောင် တပ်လှန့်သတိပေးနိုင်တဲ့ အကျိုးတရားကို ရရှိမှာဖြစ်ပါတယ်”

စင်ကာပူ

ထေးချွန်း ဟီ

THY CHOON HYE

တည်ထောင်သူဥက္ကဋ္ဌ

စင်ကာပူ ယူနိုက်တက်

စီးကရက်ဆေး လီမိတက်ကုမ္ပဏီ ကော်ပိုရေးရှင်း

စင်ကာပူယူနိုက်တက် စီးကရက်လုပ်ငန်း ကော်ပိုရေးရှင်းသည် စင်ကာပူနိုင်ငံ၌ အကြီးဆုံးသော အပန်းဖြေလုပ်ငန်း၊ ပြည်ပပို့ကုန် လုပ်ငန်း၊ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီများတွင် တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်၏။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်အတွင်း တည်ထောင်ခဲ့ရာမှ အရှေ့တောင်အာရှတစ်လွှား၌ ဖြန့်ကျက်လှုပ်ရှားလျက် ရှိသည်။

တေ ချွန်းဟီ

ချွန်းဟီကို ပက်ဆာပန်ဂျင်းမြို့နယ် ပန်းခြံစုပေါင်းကုန်တိုက်က သူ့ရဲ့ အက်စ်ယူတီအယ်လ် ယာယီရုံးခန်းမှာ ကျွန်တော် တွေ့ဆုံခဲ့ရတာပါ။

သူ့မူလရုံးခန်းဟာ မီးလောင်သွားလို့ ရုံးအဆောက်အဦ ပြန်ဆောက်နေရ ဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ထဲမှာပါတဲ့၊ တွေ့ခဲ့ရတဲ့လူတိုင်းလိုလို ဘဝအခက်အခဲတွေ၊ ဘေးဆိုးရန်ဆိုးတွေကို ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားခဲ့ရပြီး အေးငြိမ်းသာယာတဲ့အခြေအနေ ကို ရောက်ခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တေ ချွန်းဟီကတော့ ယနေ့ ထက်ထိ တိုက်ပွဲဝင်နေရင်းက လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေးကြိုးပမ်းရတာက တစ်ဖက်၊ ကျန်းမာရေးကို ဂရုစိုက်နေရတာက တစ်မျိုးနှင့်လောကခံရဲ့သားကောင်ဘဝမှာ ရုန်းကန်နေရဆဲပါ။

လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်အနည်းက သူ့ကျောက်ကပ် အလုပ်မလုပ်တော့တာနှင့် ညတိုင်း ရုတ်နာရီကြာ အညစ်အကြေး စစ်သန့်ပေးတဲ့ အကူစက်နှင့် နှစ်ပါးသွားနေရတယ်လို့ သူ့ကိုယ်တိုင်က ဖွင့်ပြောခဲ့ပါတယ်။

ဒီကြားထဲကပဲ သူဟာ သူ့လုပ်ငန်းတွေရှိရာ အရှေ့တောင်အာရှတစ်ခွင် ခရီးလှည့်နေခဲ့ပြီး၊ သူ့သွားလေရာမှာ ပြုစုဖို့ သူ့မှာပြုဆရာမတစ်ယောက်ပါ ငှား ထားရပါသတဲ့။

မြန်မာနိုင်ငံလိုတိုင်းပြည်ကို သွားတဲ့အခါ စက်ပါ တစ်ပါတည်းယူသွား ရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

တကယ်ပါပဲ။ ကျွန်တော်နှင့် စကားပြောနေရင်း တန်းလန်က သူ့ဗိုက်က ဆီးအိတ်ကို သူ့မှာပြုဆရာမ လဲပေးနေတာနှင့် ကြုံခဲ့ရတာပါ။

ချွန်းဟိကို ၁၉၃၀ ခုနှစ် မတ်လ ၁၄မှာ စင်ကာပူမှာပဲ မွေးခဲ့ပါတယ်။ မွေးချင်းလေးယောက်ထဲမှာ အကြီးဆုံးဖြစ်ပြီး၊ သူ့အောက်က ညီတွေ၊ ညီမတွေနှင့် ငါးနှစ်၊ ဆယ်နှစ်၊ ဆယ်သုံးနှစ်အထိ ခြားခဲ့ပါသတဲ့။

သူ့ဘိုးဘွားများက တရုတ်ပြည် ဆွာတိုးမြို့က ပြောင်းရွှေ့လာကြပြီး သူ့အဖေဟာ စင်ကာပူ ရုံလ်ကုမ္ပဏီ ဝယ်ယူရေးဌာနမှာ အလုပ်ဝင်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

သူ ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်ရောက်တဲ့အထိ သာမန်အလုပ်သမား လူတန်းစားအနေအထားမှာပဲ နေခဲ့ရတယ်ဆိုပါတော့။

သူဟာ ရုပ်ကွက်မူလတန်းကျောင်းဖြစ်တဲ့ စီဆီလ်လမ်းက ဂန်အင်စင်းမှာ နေခဲ့ရပြီး၊ အလယ်တန်းကိုတော့ 'အောက်ထရမ်' ကျောင်းမှာ တက်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီနောက် နာမည်ကြီး ရက်ဖဲစ်ပညာသင်တက္ကသိုလ်မှာ တက်ခါစမှာပဲ သူ့ဘဝ တစ်ဆစ်ချိုးအလှည့်အပြောင်းနှင့် ကြုံလိုက်ရတော့တယ်။

အဲဒါကတော့ သူ့အဖေက စင်ကာပူအပျော်တမ်းတပ်ထဲဝင်ခဲ့ပြီး မကြာမီ ဂျပန်တွေက စင်ကာပူကို ဝင်တိုက်ခဲ့လို့ပါပဲ။ သူ့အဖေကို ဂျပန်တွေမိသွားပြီး၊ သုံးပန်းအဖြစ် ဖမ်းဆီး ထောင်ချထားလိုက်ပါတယ်။

“အဲဒီကတည်းက ကျွန်တော့်အဖေကို ကျွန်တော် ပြန်မတွေ့ရတော့ပါဘူးလေ”

ချွန်းဟိက နာကျင်စွာ ပြောခဲ့ခြင်းပါ။

“ကျွန်တော်လည်း ရက်ဖဲစ်တက္ကသိုလ်မှာ တစ်နှစ်ပဲ တက်လိုက်ရတယ်။ မိသားစု စားဝတ်နေရေး မပြေလည်တော့တဲ့အဆုံး သားအကြီးဆုံးအနေနှင့် ကျောင်းထွက် အလုပ်လုပ်ခဲ့ရပါတော့တယ်။ အိမ်အတွက် ငွေရှာခဲ့ရတာပဲပေါ့။ ဒီတင်အဖေနှင့် ဆွေနှီးမျိုးစပ်တော်တဲ့ တေ ဝါ ပိုးက စင်ကာပူဝင်လာတဲ့သင်္ဘောတွေကို စားကုန်သောက်ကုန်တွေ သွားသွင်းတာနှင့် ဆက်သွယ်မိပါတယ်။ စေ့ချင်း ဂျပန်သင်္ဘောတွေကို ဆင်း၊ သူတို့ ဘာတွေလိုသလဲ စုံစမ်း၊ ပြီးတော့ ရှာဝယ်ဖို့ပေါ့။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော်ဟာ ဆယ်သုံးလေးနှစ်သာ ရှိသေးပေမယ့် စစ်ပြီးတဲ့အထိ ရိုးရိုးသားသားနှင့် ရှာစားနိုင်ခဲ့တယ် ဆိုရမှာပဲ”

စစ်ပြီးတော့ သင်္ဘောဈေးသည်အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်တွေနှင့် ပေါင်းမိပြီး ၁၉၅၀ ခုနှစ်အထိ လေးနှစ်ထပ်လုပ်ခဲ့တဲ့နောက် သူ့အဖေအမျိုး တော်ဝါပိုးနှင့် ဟိုဝါဟင်းတို့ ပေါင်းပြီး ဝါဟောင်းကုမ္ပဏီ ထောင်လိုက်ပါတယ်။ ဒီကုမ္ပဏီဟာ ခုတော့

တေ မိသားစုက လုံးဝပိုင်ဆိုင်ပြီး၊ လုပ်ငန်းတွေ ဆက်လုပ်နေတုန်း ဖြစ်ပါတယ်။ နောက် နှစ်အတော်လေးကြာတော့ တေဝါပိုးဟာ တေချွန်းဟိရဲ့အဖေနှင့် ယူလိုက်ပါတော့တယ်။

အဲဒီနှစ်ပိုင်းတွေက လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံတွေကို တေချွန်းဟိ ပြန်ပြောပြတာကတော့

ကျွန်တော့်အတွက် ကုမ္ပဏီမှာမည်ဘာသာဆိုတာတွေက အဓိက မဟုတ်ဘဲ ငွေရဖို့သာ အာရုံစိုက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အမေရိကန် အမှတ် ခုနှစ် ရေတပ်နှင့် အိန္ဒိယရေတပ်သင်္ဘောတွေကို ရိက္ခာထောက်ပံ့ပြီး တော်တော်လေး အလုပ်ဖြစ်ခဲ့ရတာပေါ့။

“၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာတော့ လုပ်ငန်းသစ်တိုးချဲ့ဖို့ အခွင့်အလမ်း ပေါ်လာပါတယ်။ အင်ဒိုနီးရှားသမ္မတဆူကာနိုဟာ မလေးရှားနှင့် စင်ကာပူနိုင်ငံတွေကို ဆန့်ကျင် ရန်လုပ်မှုတွေ တိုးလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီပဋိပက္ခဟာ စီးပွားရှာဖို့ အကွက်ကောင်းဖြစ်သလို၊ စီးကရက်နှင့် လျှပ်စစ်ပစ္စည်းတွေကို အဓိကအဖြစ် ကျွန်တော် မြင်ခဲ့ပါတယ်။ သင်္ဘောကုမ္ပဏီတွေနှင့် ရင်းနှီးပြီး၊ မိတ်ဆွေတွေပေါများနေတဲ့ ကျွန်တော်က ဟော်လန်ထုတ် 'ဗင် နယ်လီ ဂျက်ဂ်' တံဆိပ်စီးကရက်တွေနှင့် လျှပ်စစ်ပစ္စည်းတွေကို အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံထဲ တင်သွင်းပြီး၊ အဲဒီက ထုတ်ကုန်တွေနှင့် ပလယ်ခဲ့ပါတယ်”

ဒီနောက် ချွန်းဟိက အကြီးဆုံး စီးကရက်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ချိသူများဖြစ်တဲ့ ဗြိတိသျှအမေရိကန် စီးကရက်ဆေးကုမ္ပဏီ (ဘီအေတီ)ရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့် စင်ကာပူအင်ဒိုနီးရှား စီးကရက်ဆေးကုမ္ပဏီကို သူ တည်ထောင်ပုံတွေ ပြောပြခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ တခြားကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်တဲ့ ယူနိုက်တက်စီးကရက်ဆေးကုမ္ပဏီက နောင်ယုက်တဲ့ရန် အေးသွားအောင် အတူပေါင်းပြီး အင်ဒိုနီးရှားကျွန်းတွေကို ခွဲပြီးတင်ပို့ဖို့ စည်းရုံးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ပြီးတော့ ခေတ်အခြေအနေ၊ ဒေသအခြေအနေတွေကိုလိုက်ပြီး ဖြန့်ချိရေးပုံစံတွေ ပြောင်းလဲခဲ့ပါတယ်။

နောက်ဆုံး ပြိုင်ဖက်ကုမ္ပဏီတွေက ရှယ်ယာတွေဝယ်ယူပြီး ၁၉၆၈ ခုနှစ်မှာတော့ အက်စ်ယူတီအယ်လ် (စင်ကာပူ ယူနိုက်တက် စီးကရက်ဆေးလီမိတက်) ကို တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပါတော့တယ်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်ကျတော့ ချွန်းဟိမှာ ဝါဟောင်း သင်္ဘောရိက္ခာတင်သွင်းမှု လုပ်ငန်းနှင့် အက်စ်ယူတီအယ်လ် စီးကရက်ဆေးလုပ်ငန်းရယ်လို့ လုပ်ငန်းကြီး နှစ်ခု လက်ကိုင်ရခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် အမေရိကန်ရေတပ်ကို ဈေးတွေကဝယ်ပြီး တင်သွင်းမယ့်အစား၊ သားသတ်ရုံတွေက တိုက်ရိုက်ဝယ်သွင်းတဲ့စနစ်ကို ပြောင်းလိုက်နိုင်ပြီး၊ အမြတ် အစွန်းတွေ ပိုထွက်လာပါတယ်။

ချွန်းဟိက ဆန်ကျင်ဘက်တွေထက် အနည်းဆုံး ခြေ နှစ်လှမ်းသုံးလှမ်း ကြောနိုင်မှ တကယ်တမ်း အောင်မြင်မှုရမှာဖြစ်တယ်လို့လည်း သူယုံကြည်မှုကို ဖွင့်ဟခဲ့လေရဲ့။

“သူများနောက်က မျှောလိုက်နေလို့ကတော့ စီးပွားရေးနယ်ပယ်မှာ နောက်ကျခဲ့ပြီး အရိုးအရင်းပဲ ကိုက်ရမှာသေချာတယ်” လို့လည်း ပညာပေးလိုက် ပါတယ်။

ချွန်းဟိက သူ့ပထွေးဖြစ်သူရဲ့ သမရိုးကျပုံစံတွေကို တော်လှန်ပြီး၊ တက်ကြွဆန်းသစ်တဲ့နည်းနာတွေနှင့် သူတို့ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းတွေ တိုးတက်အောင် မြင်အောင် ကြိုးစားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်က သူ့ အယူသီးတတ်သလား မေးမိတဲ့အခါ၊ သူက “ဟုတ်ကဲ့။ အကြောင်းအားလျော်စွာ သီးတတ်ပါတယ်ဗျာ ” တဲ့။

“ဒါပေမယ့် ဟောကိန်းအတော်များများက မှန်တယ်လို့ အတိအကျ မပြောနိုင်ပါဘူး” လို့လည်း ရယ်ရယ်မောမောပြောပါတယ်။

သူငယ်ငယ်က ရှေ့ဖြစ်ဟောတဲ့ အကြားအမြင်သမားတစ်ဦးနှင့် တွေ့ခဲ့ ပြီး သူ့ကို စစ်ဗိုလ်ချုပ်၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးဝင်လုပ်ပြီး ဝန်ကြီး ဖြစ်လိမ့် မယ်လို့ ဟောကိန်းထုတ်ခဲ့သတဲ့။

“သူဟာ တက်တက်စင်စင်လွဲခဲ့တယ်လို့ ဆိုရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ဘက်ကကြည့်ပြန်ရင် သူ့စကားက မှန်နေသလိုပဲလေ။ ကျွန်တော်ဟာ စစ်တပ်နှင့် အစိုးရပိုင်းက အကြီးအကဲပုဂ္ဂိုလ်တွေနှင့် အများဆုံးလက်တွဲပြီး လုပ်နေရတာ မဟုတ်လား။ နောက်ပြီး ကျွန်တော်က မုန်းရွှေပညာကိုလည်း နှစ်နှစ်ကာကာယုံကြည်သူဖြစ်တော့ အချိန်ရှိသရွေ့ ဗေဒင်ဆရာတွေနှင့် တိုင်ပင် နေတာပါပဲ”

သူ့အိမ်ထောင်ရေးက ပိုစိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတယ်လို့ ကြားမိကြောင်း ကျွန်တော်က စကားစ၊လိုက်တော့ သူက ရယ်ပြန်ပါတယ်။

“တကယ်တော့ တစ်ယောက်တည်းလာပြီး တစ်ယောက်တည်းပြန်ရမယ့် ဘဝပါဗျာ” တဲ့။

ပြီးတော့မှ သူ့မှာ အိမ်ထောင် နှစ်ဆက်နှင့် သား ခုနှစ်ယောက်၊ သမီး လေးယောက် ရှိခဲ့ကြောင်း။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်မှာယူခဲ့တဲ့ ပထမအိမ်ထောင်က သား သမီး ခုနှစ်ယောက် မွေးခဲ့ပြီး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာရခဲ့တဲ့ ဒုတိယဇနီးနှင့် ကလေး လေးယောက် ထပ်ရကြောင်းတွေ ပြောပြခဲ့ပါတယ်။

“ဘဝဆိုတာ ရိုးရိုးဖြောင့်ဖြောင့် တစ်သမတ်တည်းသွားရဖို့ ခဲယဉ်းပါ တယ်လေ” လို့လည်း နှုတ်ခွန်းချွေလိုက်ပါသေးရဲ့။

သူ့သားသမီးတွေဟာ သူ့လုပ်ငန်းထဲ ဝင်ပါခဲ့ရာက ခုဆိုရင် ပြန်ဖွဲ့စည်း လိုက်တဲ့သူ့ကုမ္ပဏီမှာ ပိုင်ဆိုင်မှု ၄၉ ရာခိုင်နှုန်းလောက် ရနေပြီလို့လည်း ဖွင့်ဟပါတယ်။

သူ့အနေနှင့် လုပ်ငန်းတွေကို အစဉ်အလာမပျက် ထိန်းအုပ်နေပေမယ့် သူ မရှိတဲ့နောက် ကလေးတွေလက်ထဲလွှဲပေးဖို့ လေ့ကျင့်ပေးနေတဲ့သဘောပဲရှိ ကြောင်း ပြောပါတယ်။

သူ့ တယူသန် ခွဲလန်းမှုနှင့်အညီ ယုံကြည်ထားတာတစ်ခုကလည်း၊ ‘ဘုရား သခင်ဟာ ဘယ်သူ့ကိုမှ အကောင်းတွေချည်း မပေးဘဲ၊ အဆိုးနှင့် အကောင်း ဒွန်တွဲပေးတယ်’ ဆိုတာပါပဲ။

သူဟာ ကြံတိုင်းအောင် ဆောင်တိုင်းမြောက်တဲ့ လုပ်ငန်းရှင်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ရလင့် ကစား ၁၉၈၀ ခုနှစ်လောက်မှာ ကျောက်ကပ်ရောဂါ ရခဲ့ရပါသတဲ့။ စိတ်ညစ်စရာ ကောင်းအောင် တစ်ည ရှစ်နာရီ စက်နှင့်တွဲနေရပြီး၊ တစ်နေ့ နှစ်ကြိမ် ဆီးအိတ် လဲပေးရတဲ့ဒုက္ခကြီးကို ခံနေရပါတယ်။

ဒီ စကားကို ပြောရင်းတန်းလန်းမှာပဲ မြန်မာသူနာပြုဆရာမ ရောက်လာ ကာ သူ့အင်္ကျီကြယ်သီး ဖြတ်ပြီး ခါးကအိတ်ကို လဲပေးသွားပါတယ်။

သူဟာ ဘယ်လိုပဲ ဘဝ အဆင်မပြေမပြေ ဘာကိုမျှ ယိုးမယ်ဖွဲ့အပြစ် တင်မနေဘဲ လုပ်ငန်းထဲမှာပဲ နှစ်ထားခဲ့ပါတယ်။

ဒါကြောင့်လည်း သူ့ကော်ပိုရေးရှင်းဟာ ဗြိတိသျှအမေရိကန် စီးကရက်ဆေးကုမ္ပဏီ (ဘီအေတီ)နှင့် တစ်သားတည်းကျနေပြီး၊ အာရှ ၁၉ နိုင်ငံ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လုပ်ကိုင်နေရတယ်။ စီးကရက်စက်ရုံတွေပါ အကျိုးတူဖက်စပ်ထောင်နိုင်ခဲ့ပါပြီ။

ဒီအပြင် ယူနိုလီဗား၊ ဒန်နွန်း၊ ကရက်မိတ်၊ ဘဒီဂိုက်ဇာ၊ အက်ဗီယန်၊ အာဂျီနိုမိုတို၊ ဘရန်စစ်စ်ကုမ္ပဏီတွေနှင့် ပူးပေါင်းပြီး သူတို့ရဲ့ထုတ်ကုန်တွေ ဖြန့်ချိရေးလုပ်ငန်းကိုပါ တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ပြီးတော့လည်း အပန်းဖြေလုပ်ငန်းအဖြစ်နှင့် ဟိုချီမင်းမြို့တော်မှာ ဘိုးလင်းကစားရုံ၊ ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ဟိုတယ်တွေ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါတယ်။ စင်ကာပူမှာတော့ ငွေကြေးကုမ္ပဏီတစ်ခု တည်ထောင်ခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးဆိုရမယ့် အမှတ်ခုနစ် အမေရိကန်ရေတပ်အုပ်စုကြီး ရိက္ခာထောက်ရတာ၊ ကမ္ဘာသိ ကျော်ကြားကြီးကျယ်တဲ့ အက်ဆို့နှင့် ကားလ်တက္ခ ကုမ္ပဏီတွေပိုင် ရေနံတင်သင်္ဘောကြီးတွေကို ရိက္ခာပို့ခွင့်ရတာတွေကြောင့် လူဖြစ်ကျိုးနပ်တယ်လို့ ပီတိ ဖြစ်နေပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့တွေ ဆုံပွဲရဲ့ နိဂုံးပိုင်းမှာ အင်ဒိုချိုင်းနားနိုင်ငံတွေဘက် ဦးလှည့်သွားပြီး အတော်ကြာအောင် ဆွေးနွေးဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။

နောက်တစ်နေ့ ကမ္ဘောဒီးယားကို ခရီးဆက်မယ့် ကျွန်တော့်ကို သူနှင့် ဘီအေတီလုပ်ငန်း အစုစပ်ဖြစ်တဲ့ ကောင်းထရစ်စ်ကို (သူ့သမီးလီဇာရဲ့ မိဘိုင်ဖုန်းတစ်ဆင့်) ဆက်သွယ်အကြောင်းကြားပေးရုံမက၊ ကောင်းထရစ်စ်ကို ပြဖို့ ဓာတ်ပုံကိုလည်း အယ်လ်ဘမ်ထဲက ထုတ်ပေးလိုက်ပါသေးတယ်။

လာအိုနိုင်ငံ

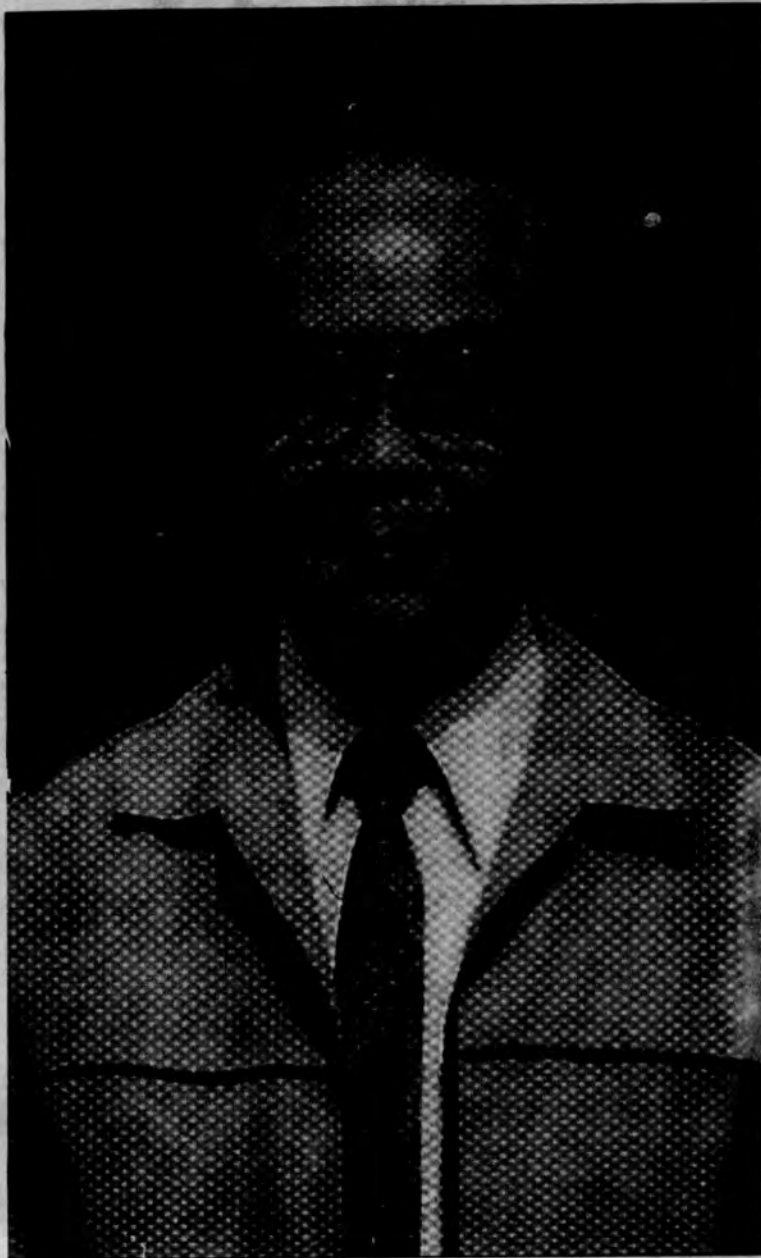

ပိုလ်ချုပ်ကြီး သမ်း ဆာယာသစ်ပစ်နား

GENERAL THAM
SAYASITSENA

တည်ထောင်သူနှင့်ဥက္ကဋ္ဌ
လာအို သတ္တနှင့် ကုန်သွယ်ရေးကုမ္ပဏီ လီမိတက်

လာအိုသတ္တနှင့် ကုန်သွယ်ရေးကုမ္ပဏီသည် သတ္တတွင်း လုပ်ငန်းများတွင် အထူးကျွမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂလိကအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ ဖြစ်၏။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၌ တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ခဲ၊ ကြေးနီ၊ ကြေးဝါနှင့် သံ စသည်ဖြင့် သယံဇာတများကြွယ်ဝသော မိမိနိုင်ငံသို့ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ အများအပြားအား ဆွဲဆောင် စည်းရုံးပေးနိုင်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး သမ်း ဆာယာဆစ်စီနား

နိုင်ငံသူရဲကောင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်၊ ရှေ့နေ၊ သတင်းစာသမား၊ လက်နက်ကိုင်တပ်မတော် အကြီးအကဲဟောင်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဆာယာဆစ်စီနားဟာ ထူးခြားတဲ့ပီသေသနှင့် ဂုဏ်သတင်းကျော်ကြားခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။

လာအို သတ္တုနှင့်ကုန်သွယ်ရေး တည်ထောင်သူဥက္ကဋ္ဌကြီးဟာ ၁၉၄၅ ခုနှစ်တုန်းက ပြင်သစ်တွေကိုအနိုင်တိုက်ရာမှာ သူ့ပြည်သူတွေကို ဦးဆောင်ခဲ့တယ်။ အခြေခံဥပဒေဆွဲရေးနှင့် နိုင်ငံတော်အလံဖန်တီးတဲ့ ကော်မတီကို ကြီးမှူးခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပါပဲ။

ထို့အတူ လာအို စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဥပဒေပြုအဖွဲ့ဝင်နှင့် ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓဘာသာ လူငယ်များအသင်းကြီးရဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

သမ်းကို ၁၉၁၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလမှာ ဗီယန်ရှင်းမှာ မွေးခဲ့တာပါ။ သူ့ မိဘနှစ်ပါးဟာ ၁၉၁၂ ခုနှစ်က ဗီယန်ရှင်းမှာ အခြေချပြီး လယ်သမားနှင့် ကုန်သည်တွေအဖြစ် အထက်မွေးဝမ်းကျောင်းခဲ့ကြပါတယ်။

သမ်းရဲ့အဖေဟာ စိုက်ပျိုးမြေ လေးနေရာလောက်ကို ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ပြီး၊ စပါးနှင့် ပြောင်းတွေကို စိုက်ပျိုးရောင်းချခဲ့ပါတယ်။

သူတို့ဟာ သာမန်လယ်သမားမိသားစုတွေပါလို သမ်းက အရိုးခံနိမ့်ချ ပြောခဲ့ပေမယ့်၊ နွန်းခိုင်နှင့် ဗီယန်ရှင်းမှာ အိမ် ၁၉လုံး ရှိခဲ့တာကိုထောက်ရင် သူတို့အဆင့်ဟာ ထိပ်ဆုံးတန်းမှာရှိတယ်ဆိုတာ သိသာပါတယ်။

သမ်းမှာ အစ်ကို နှစ်ယောက်၊ အစ်မ နှစ်ယောက်ရှိပြီး သူက အငယ်ဆုံး။
ဗိယန်ရှင်းက အလယ်တန်းကျောင်းအောင်တော့ ၁၉၄၀ ခုနှစ်ဦးမှာ ဘန်
ကောက်သွားပြီး စာနယ်ဇင်းနှင့် ဥပဒေပညာ သင်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၄၄ ခုနှစ်မှာ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ ရခဲ့ရာက ထိုင်းနှင့် လာအိုကို ဗိုလ်ကျမှီးနေ
တဲ့ဂျပန်ကို တော်လှန်ဖို့ လာအိုလွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ထဲ ဝင်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးလှည့်ဆဲမှာ သမ်းဟာ လွတ်မြောက်
ရေးအဖွဲ့ရဲ့ ဝါဒဖြန့်ချိရေးဗျူရီမှာ လှုပ်ရှားခဲ့ကာ၊ စစ်ပြီးဖို့နှင့် ပြင်သစ် လက်
အောက်က လွတ်လပ်ရေးကြေညာဖို့ လုံးပမ်းခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော့်ဘဝရဲ့ မှတ်တိုင်တစ်ခုအဖြစ် ၁၉၄၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ
၁၂ ရက် မှာ လာအိုလွတ်လပ်ရေးနှင့် ပြန်လည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေး လှုပ်ရှား
မှုကြီးမှာ ခေါင်းဆောင်ခဲ့ရပြီး ပြင်သစ်တွေဆီက လွတ်လပ်ရေး အရတောင်းဆို
ကြေညာနိုင်ခဲ့တာပါပဲ။ လာအိုဟာ ပြင်သစ်ကိုလိုနီနိုင်ငံအနေနှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ
ကျွန်ခံခဲ့ရတာနှင့်အမျှ လာအိုဘုရင်ဟောင်းလက်ထက်က သုံးခဲ့တဲ့ အဖြူခဲမှာ
ခေါင်းသုံးလုံးဆင်ပုံ အလင်ကလွဲလို့ ကိုယ်ပိုင်အလံ မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒီလိုနှင့် ကိုယ်ပိုင်
အလံထွင်ဖို့ လိုတယ်ဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး လွတ်လပ်ရေးကြေညာတဲ့ အောက်တို
ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့အမိ အလံဒီဇိုင်းကို ကျွန်တော် ရေးဆွဲခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော့်
ညီမတွေက အကြံပေးတာမှာ ပထမဆုံးအလံကို ညချင်းချုပ်လုပ်ပေးခဲ့ကြပါတယ်။
နောက်တစ်နေ့ကျတော့ ပြည်သူတွေအတွက် လာအိုနိုင်ငံတော်သစ် လွတ်လပ်စွာ
တည်ထောင်မှုနှင့် အစိုးရသစ်ရဲ့သင်္ကေတအဖြစ် လွှင့်ထုနိုင်ခဲ့တော့တာပါပဲ”

ဒီအချက်ကြောင့်ပဲ ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှာ ကွန်မြူနစ်အစိုးရ တက်လာတော့လည်း
သမ်းရဲ့ အယူအဆ အတွေးအခေါ်တွေထင်ဟပ်နေတဲ့။ သမ်းကိုယ်တိုင်ရေးထုတ်ခဲ့
တဲ့ ဒီဇိုင်းနှင့်အလံတော်ကို မပြောင်းခဲ့ပါဘူး။

သူ့ဒီဇိုင်းမှာ အရင်းရှင်ဝါဒပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ကွန်မြူနစ်ဝါဒပဲ ဖြစ်ဖြစ် လာအို
ပြည်သူတွေရဲ့လိုလားချက်တွေ ပါပြီးသားကိုး။

လွတ်လပ်ရေး ကြေညာပြီးတာနှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဖွဲ့စည်းလိုက်တဲ့ အစိုးရ
သစ်က သမ်းကို နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ခန့်အပ်လိုက်ပါတယ်။ သူတို့က နိုင်ငံ
အတွက် အခြေခံဥပဒေမူကြမ်း ရေးဆွဲဖို့ပြင်ရာမှာ သမ်းဟာ ကော်မတီရဲ့ဥက္ကဋ္ဌ
ဖြစ်လာပါတယ်။

အဲဒီအချိန်က သူ့အသက် ၂၈ နှစ်ပဲ ရှိသေးပေမယ့်၊ နိုင်ငံအလံ ဒီဇိုင်း
ထုတ်ခဲ့ရုံမက ပထမဆုံးနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဖြစ်ရတဲ့အပြင်၊ ပထမဆုံး အခြေခံ
ဥပဒေကိုလည်း ရေးဆွဲခွင့် ရခဲ့တာပါ။

အစိုးရသစ်သက်တမ်းဟာ လ အနည်းငယ်သာ ခံခဲ့ပါတယ်။ ပြင်သစ်တွေ
တစ်ကျော့ပြန်လာပြီး အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို ပြန်သိမ်းခဲ့လို့ပါပဲ။

၁၉၄၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်ကျမှ ပြင်သစ်တွေလက်က တကယ့်လွတ်
လပ်ရေးအစစ်ကို ရခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီကြားကာလမှာ သမ်းကလည်း လာအို လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့နှင့်
ပြန်ပေါင်းပြီး ပြင်သစ်တွေကို ပြောက်ကျားစစ် ဆင်နွဲခဲ့ပါတယ်။

တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုမှာ သမ်းမှာမည် အတော်ထွက်ခဲ့တာမို့ သူ့မိသား
စုတွေခမ္မာလည်း ပြင်သစ်တွေ အဖမ်းခံရမယ့်ဘေးက နီးလှပါတယ်။ သူက
မိသားစုအကျိုးစွန့်ပြီး ဘဝပါစတေးလို့ ပြောက်ကျားတပ်တွေနှင့် တစ်နိုင်ငံလုံး
လျှောက်လှည့်နေချိန်မှာ သူ့အိမ်သားတွေဟာလည်း တောထဲ သွားပုန်းနေရပါသတဲ့။

လာအိုလွတ်မြောက်ရေး ရရချင်းပဲ သမ်းဟာ လာအိုတပ်မတော်ထဲဝင်ဖို့
ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ဒုဗိုလ်အဖြစ်နှင့် တာဝန်ထမ်းခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်ကျတော့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရာထူး တက်ခဲ့ပြီး၊ ၁၉၇၄ ခုနှစ်အကုန်
အသက် ၅၈ နှစ်နှင့် အငြိမ်းစားယူခဲ့ပါတော့တယ်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် ကွန်မြူနစ်တွေ
မသိမ်းခင် တစ်နှစ်အစောမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သူ တပ်မတော်မှာအမှုထမ်းတုန်း ဘယ်လုပ်ရပ်အတွက် ဂုဏ်အယူဆုံးပါ
လဲလို့ မေးတော့

“ကျွန်တော် ဂုဏ်အယူဆုံးကတော့ ခင်ဗျားကြည့်ခဲ့ရတဲ့ အောင်မြင်မှု
အထိမ်းအမှတ်မုခ်ဦး စိုက်ပေးနိုင်ခဲ့တဲ့ အတွက်ပါပဲ။ အဲဒီကျောက်တိုင်ဟာ
ပြင်သစ်က ဖရန့်စ် အတ်ခ် ဒီ ထရိုင်ဖန်ပ်ကို နမူနာယူထားတဲ့ ပုံစံငယ်အဖြစ်
တွေ့လိမ့်မယ်။ ဒီ မုခ်ဦးဟာ ကျွန်တော်တို့ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲများကို
အမှတ်တရဂုဏ်ပြုတဲ့အနေနှင့် စိုက်ထူခဲ့တာပါ။ ဒီ အောင်မြင်မှုမုခ်ဦးကို ဒီဇိုင်း
ထုတ်တာနှင့် ဆောက်ရာမှာ ကျွန်တော်ပဲ ဦးစီးခဲ့တာပဲ။ နိုင်ငံတော်အလံလိုပဲ
လာအိုပြည်သူတွေရဲ့အကျိုးကို နှစ်ရှည်လများ ဖော်ဆောင်နေမယ့်အတွက်လည်း
ကျွန်တော် အားရပီတိ ဖြစ်လို့မဲဆုံးပါဘူး။”

သမ်းအနေနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဘဝက အနားယူခဲ့ပြီးတဲ့အချိန်မှာ အသက် ၅၈ နှစ်ရှိနေခဲ့သလို၊ အောင်မြင်မှုတွေလည်း ရသင့်သလောက် ရခဲ့တာနှင့်အမျှ တခြားလူတွေအဖို့ ဘဝကျေနပ်မှု ရလောက်ပြီဆိုရမယ့် အခြေအနေပါပဲ။

ဒါပေမယ့် သူက

“ကျွန်တော်ဟာ တပ်မတော်က အငြိမ်းစားယူဖို့ ပြင်ဆင်ပြီဆိုကတည်းက သစ်စက်တစ်စက်နှင့် ဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီတစ်ခုကို ထောင်ထားခဲ့ပြီးသားပါ။ ဒါကြောင့်လည်း အငြိမ်းစားမနေဘဲ ပြီးပြည့်စုံမှုရအောင် ဆက်ကြိုးစားခဲ့တယ် ဆိုပါတော့”

၁၉၇၉ ခု ကွန်မြူနစ် အစိုးရတက်လာတော့ သစ်စက်နှင့် ဆောက်လုပ် ရေးကုမ္ပဏီဟာ နိုင်ငံပိုင် ဖြစ်သွားပါတယ်။

၁၉၈၈ ခုနှစ် လာအိုနိုင်ငံအနေနှင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ကျင့်သုံးလာ တဲ့အခါ သမ်းဟာ အငြိမ်းစားဝန်ထမ်းတွေစုပေါင်းပြီး သတ္တုရိုင်းတွေ ရောင်း တဲ့ကုမ္ပဏီကို တည်ခဲ့တယ်။ ဒီ နောက်ပိုင်းမှာတော့ အတွေ့အကြုံရင့်ကျက်လာပြီး သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းထဲ ပါခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟောင်း သမ်းဟာ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အတွေ့အကြုံတွေကို အသုံးပြုပြီး၊ နိုင်ငံခြားက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူအမြောက်အမြားကို သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း တွေမှာပါလာအောင် ခေါ်ယူနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုနှင့် ကြေးဝါထုတ်လုပ်မှုမှာ မြောက်ကိုရီးယားက ကုမ္ပဏီများ၊ ခဲမဖြူ နှင့် ခဲထုတ်လုပ်ရေးအတွက် ယိုးဒယားနိုင်ငံက ပဒန်ကုမ္ပဏီ၊ ရေအားလျှပ်စစ်နှင့် ဘီလပ်မြေ ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေကျတော့ အမေရိကန်က ဂိုးလ်ဒင်ဂရု နှင့် ဆွီဒင်က စကင်နီယာကုမ္ပဏီကြီးတွေနှင့် လက်တွဲလုပ်ခဲ့ရတော့တာပါပဲ။

စီးပွားရေးနယ်စပ်ထဲ ခြေချမိပြီဆိုကတည်းက သမ်းဟာ သူ့ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်းတွေအပေါ်မှာသာ အစွမ်းကုန် ပုံအောအားစိုက်ထားတာ မဟုတ်ဘဲ၊ လာအို စီးပွားရေးနှင့် စက်ရုံလုပ်ငန်းအဖွဲ့ကြီး တည်ထောင်ရာမှာပါ ကော်မတီဝင် အဖြစ်နှင့် အင်တိုက်အားတိုက် ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။

သမ်းဟာ ယောက်ျား သုံးယောက်၊ မိန်းကလေး သုံးယောက် ကလေး မြောက်ယောက် ဖခင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ မြေး မြောက်ယောက်ရဲ့ အဖိုးလည်း ဖြစ်နေပါပြီ။

သားတစ်ယောက်က ပြင်သစ်မှာ ဆရာဝန်၊ နောက်တစ်ယောက်က ဩစတေးလျမှာ ကွန်ပျူတာပညာရှင်၊ တတိယသားက ဗီယန်ရှင်းမှာ ဆရာဝန်ပါ။ ၁၉၉၈ ခုနှစ်မှာ သမ်းဟာ အသက် ၈၃ နှစ်ပြည့်ခဲ့ပြီး၊ သူ့ရဲ့ အောင်မြင်မှုဘဝ လမ်းကြောင်းတစ်လျှောက်ကို ပြန်ကြည့်လိုက်ရင် အောင်မြင်မှုရဲ့ လျှို့ဝှက်ချက် တွေအနေနှင့် ဘာတွေတွေ့ရပါသလဲလို့ ကျွန်တော်က မေးပါတယ်။

“ကျွန်တော့်အနေနှင့်တော့ လူတစ်ယောက်ဟာ သူ့ကိုယ်သူ ရိုးသားဖို့ လိုတယ်။ မကြာမကြာဆိုသလို ကိုယ်ကျိုးစွန့် အနစ်နာခံရမယ်။ ဒါမှ တခြား လူတွေက ကြည်ညိုပြီး လေးစားလာမှာပေါ့။ ဒီလိုလုပ်နိုင်အောင်တော့ ခဲခဲယဉ်း ယဉ်းကြီးစားရမှာ သေချာသလောက်ပါပဲ။ ဒါနှင့်အမျှ ဗုဒ္ဓရဲ့တရားတော်တွေ ဟာ လူတိုင်းဘဝမှာကြုံတွေ့ရမယ့် အမှားတွေ၊ ဆုံးရှုံးပျက်စီးမှုတွေကို ဖြေသိမ့် ပေးနိုင်စွမ်းရှိတယ်လို့လည်း ယုံကြည်ပါတယ်”

“ကံအကြောင်းတရားကလည်း ဘဝအောင်မြင်ရေး တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝမှာတော့ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်သက်လို့ သိပ် ကံကောင်းတာပဲလို့ ယူဆပါတယ်”

ကျွန်တော်ဟာ ဒီအင်တာဗျူးမှာ အနားမှာလာထိုင်နေတဲ့ သမ်းရဲ့သမီး ဖြစ်သူကိုလည်း သိလိုတာလေးတွေ မေးမြန်းခွင့် ရခဲ့ပါတယ်။ သမ်းသမီးလေးက သူ့အဖေဟာ သွက်လက်ဖျတ်လတ်တဲ့ အားကစားသမားတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့သလို ၁၉၅၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၅ ခုနှစ်အထိ မဲခေါင်နှစ်ပတ်လည် လှေပြိုင်ပွဲကြီးကို ဆင်နွှဲယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ဖူးပါတယ်သတဲ့။

သမ်းကိုယ်တိုင်ပြောတာကလည်း ပထမငါးနှစ်မှာ ပြိုင်ပွဲတွေကို သူ့ကိုယ် တိုင် ဝင်ပါခဲ့ပြီး၊ ၁၆ နှစ်တာ စာရင်းချုပ်လိုက်ရင် သူတို့အသင်းက ဆုပေါင်း ၂၈ ဆု ရခဲ့ပါတယ်တဲ့။

ဒီလှေပြိုင်ပွဲဟာ လောင်ပရာဘန်ဘုရင်မင်းမြတ်ကိုယ်တိုင် နှစ်စဉ် တက် ရောက်ရှုစားပြီး ဆုချီးမြှင့်တာမို့ အင်မတန် စည်ကားကြီးကျယ်တယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။

သမ်းဟာ လူပုံက တုတ်တုတ်ခိုင်ခိုင်နှင့် မာကြောခက်ထန်ပုံရပေမယ့် ဂန္ထဝင်ဂီတတွေကို အလွန်တရာနှစ်သက်ပြီး စိတ်သဘောထား နူးညံ့ပျော့ပျောင်း သူဖြစ်တယ်လို့ သူ့သမီးက အသိပေးပါတယ်။

သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံးမှာ ပီတိအဖြစ်ဆုံးနှင့် ဂုဏ်အယူဆုံးကတော့ ကျွန်မြူနစ်အစိုးရတောင် မပစ်ပယ်နိုင်ခဲ့တဲ့ လာအိုစစ်လွတ်လပ်ရေးအလံတော်ကို ဒီဇိုင်းဆွဲခဲ့တာပဲလို့ သမ်းက ဖွင့်ဟပါတယ်။

“ပြီးတော့ ကျွန်တော်ဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ယုံကြည်သတ်ဝင်သူပီပီ ၁၉၇၂ ခုနှစ်က ကိုလံဘိုမှာကျင်းပတဲ့ ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓဘာသာများ ညီလာခံမှာ လာအိုလူငယ် များ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်နှင့် လာအိုဘုရင်မင်းမြတ်နှင့်အတူ တက် ရောက်ခွင့်ရပြီး ကျွန်တော်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ နိုင်ငံတော်အလံအောက် ရပ်ခဲ့ရတဲ့အဖြစ်ဟာ တစ်သက်လုံးမေ့မရအောင် ကြည့်နူးပီတိတွေ ခံစားရပါတယ်။ အဲဒီညီလာခံမှာ ပဲ ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓဘာသာ လူငယ်များအသင်းကြီးရဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ကျွန်တော် ရွေးချယ်တင်မြောက်ခြင်း ခံခဲ့ရတာပါ”

ကျွန်တော်ဟာ ဝီယန်ရှင်းမြို့တော်ရဲ့ စီးပွားရေးအချက်အချာကျရာ လမ်းတစ်ခုမှာ ရိုးရိုးကုပ်ကုပ်လေးဆောက်ထားတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟောင်း သမ်းရဲ့ အိမ်ကအပြန် ဖုန်တထောင်းထောင်းထနေတဲ့ကြားမှာ ဖြတ်လာရင်း သူ တိုင်း ပြည်အကျိုး သယ်ပိုးဂုဏ်ဆောင်ခဲ့ပုံတွေဟာ ကျွန်တော်အတွေးနယ်ကို လွှမ်းမိုး နေခဲ့ရပါတယ်။

သူဟာ အသက် ၈၃ နှစ်အရွယ် သူလိုကိုယ်လို အဖိုးအိုကြီးအဖြစ် ကုလားထိုင်မှာကျန်ခဲ့သလို၊ လာအိုနိုင်ငံတစ်လွှားမှာလည်း သူ့နာမည်ဟာ နိဒါန်းတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့မှာပါ။

သမ်းအနေနှင့် လာအိုနိုင်ငံကို ကမ္ဘာသိအောင် စွမ်းဆောင်ခဲ့မှုတွေကို ကျွန်တော်ရဲ့ ဒီတာဒ်တွေဆုံခန်းလေးက အရိပ်အမြွက်မျှ ဖော်ထုတ်အသိပေးနိုင် ပါစေလို့ပဲ မျှော်လင့်ရပါတယ်။

ခု စာအုပ်မထုတ်ခင်လေးတင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးသမ်းရဲ့ဆွေမျိုးများက လာအိုနိုင်ငံအတွက် သူ့ရဲ့အကျိုးပြုစွမ်းဆောင်မှုသတင်းတွေ ထပ်ပို့ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒါတွေကတော့ လာအိုဘာသာစကားနှင့် ပထမဆုံးလက်နှိပ်စက်ကို တီထွင်ခဲ့တဲ့အကြောင်း၊ စပါးစိုက်တဲ့စက်ကို ခေတ်မီတိုးတက်အောင် လုပ် ဆောင်နိုင်ခဲ့တဲ့အကြောင်း။

ပြီးတော့ သူခိုးခိုးသွားတဲ့ ရွှေအတိပြီးတဲ့ နာမည်ကျော် ပရာချောင် ခမ်တန် ဗုဒ္ဓဆင်းတုတော်ကြီးနှင့် နိုင်ငံပိုင် ရတနာသေတ္တာ ကိုးလုံးကို ပြန်ရအောင် ယူပေးနိုင်ခဲ့ပြီဆိုတဲ့ အကြောင်းတွေပါပဲခင်ဗျား။

နိုင်ငံတော်ရဲ့အကျိုးကို ပြောင်ပြောင်မြောက်မြောက် ထူးထူးကဲကဲ အံ့ မခန်းစွမ်းဆောင်းပေးခဲ့တဲ့ သူလိုပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီးဟာ အခု တမ်း တစ်ညိုတစ်ထွာ ထက် အဆပေါင်းတစ်ရာတစ်ထောင်သာတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းတစ်စောင်နှင့်သာ ထိုက်တန်ပါတော့တယ်လို့ပဲ ဆိုရတော့မယ်မဟုတ်ပါလား။

ဝိယက်နမ်

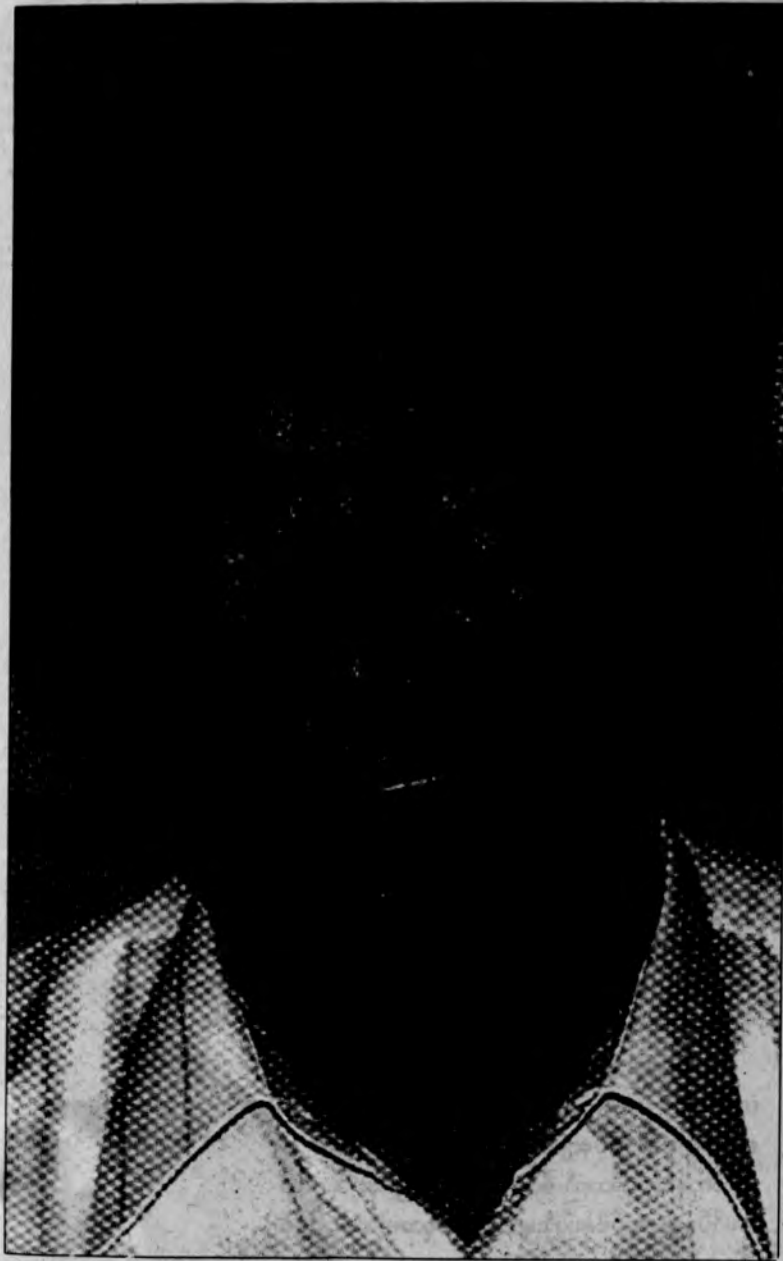
ထရန် ဇွန် ကင်

TRAN XUAN CAN

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

ဒပ် ရှောင် သွင်းကုန်ထုတ်ကုန် အဝတ်အထည်ကုမ္ပဏီ

၁၉၉၃ ခုနှစ်က ဟနိုင်းမြို့တော်၌ ကျင်းပသော ကမ္ဘာ့စက်ရုံ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများပြပွဲကြီးတွင် ရွှေတံဆိပ် နှစ်ခုရခဲ့သော ဒပ်ရှောင် အဝတ်အထည် သွင်းကုန် ထုတ်ကုန်ကုမ္ပဏီသည် ဝိယက်နမ်ရှိ အကြီးဆုံး အထည် အလိပ်ချုပ် လုပ်ငန်းကြီးများ၌ တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ် ဖူး၏။

ထရန် ဇူယန် ကင်

ထရန်ဇူယန်ကင် ၅၆ နှစ်ဟာ ဗီယက်နမ်ရဲ့ ကုမ္ပဏီအကြီးအကဲများအနက် မှာ ထိပ်တန်းက ရှေ့ဆောင်နေသူပါ။

သူ့ကို ဟန့်ရှင်းရဲ့ အကြီးဆုံးစက်မှုရုပ်ကွက်တစ်ခုက သူ့ကုမ္ပဏီရုံးချုပ် မှာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟာ ပုံစံကျ ဗီယက်နမ်အစည်းအဝေးခန်းမ လေးထောင့် ကျကျ ထိုင်ခဲ့ကြရပါတယ်။

ကုမ္ပဏီရဲ့ ရာထူးအကြီးဆုံးပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဧည့်သည်တွေက စားပွဲထိပ်မှာ နံရံနှင့်ကပ်ထိုင်ပြီး၊ တစ်ဘက်မှာတော့ ကုမ္ပဏီက တာဝန်ရှိအရာထမ်းတွေကို မျက်နှာချင်းဆိုင် နေရာချထားပါတယ်။

ဒီပုံစံဟာ တရုတ်ပြည်ကဆင်းသက်လာတယ်လို့ ထင်မိပေမယ့်၊ တခြား အင်ဒိုချိုင်းနားနိုင်ငံတွေ အတော်များများမှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ မြင်ခဲ့ရလေရဲ့။

ဇူယန်ကင်ကို ၁၉၂၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်က သိုင်းဘင်ပြည်နယ်က ဗုသူးခရိုင်မှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။ ဟန့်ရှင်းကဆိုရင် ကီလိုမီတာ တစ်ရာလောက်ဝေးတဲ့ နေရာပေါ့။

သူဟာ ညီအစ်ကို မောင်နှမ သုံးယောက်ထဲမှာ အကြီးဆုံးဖြစ်ပါတယ်။

သူ့ဇာတိဒေသဟာ ဗီယက်နမ်မြောက်ပိုင်းက လူဦးရေအထူထပ်ဆုံးနှင့် အဓိက လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနယ်မြေပါပဲ။

ဇူယန် ကင်ရဲ့အဖေက အထည်အလိပ်စက်ရုံက သာမန်အလုပ်သမားမို့ သူတို့မိသားစုဟာ ဝမ်းရေးအစ ပူလုံပြည့်စုံခြင်း မရှိခဲ့ကြပါဘူး။

ဒီလို တရားလွန်ဆင်းရဲချို့တဲ့မှုကြောင့်ပဲ ဇူယန်ကင်ဟာ ချမ်းသာ အောင်
မြင်ရေးအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက် အပြတ်ချခဲ့မိတယ်ဆိုရမယ်။

သူက -

“ကျွန်တော် မူလတန်းကျောင်းသားဘဝမှာ နေ့တစ်ဝက်ကျောင်းတက်ပြီး
ကျန်တဲ့နေ့တစ်ဝက်ကို အမေနှင့်အတူ ဝါးစားပွဲတွေ၊ ဝါးကုလားထိုင်တွေ ဝိုင်း
လုပ်ခဲ့ရတာ မှတ်မိပါသေးတယ်”တဲ့။

ပြင်သစ်ကိုလိုနီလက်အောက်မှာ ဇူယန်ကင်အနေနှင့် သူ့မိသားစု အသက်
ရှင်ရေးအတွက် အရောင်းအဝယ်အလုပ်ကလေးတွေ လက်လှမ်းမီသမျှ လုပ်ခဲ့
ပါတယ်။

သူ့ခမျာ ငယ်ငယ်စေးနှင့် အချိန်တွေအများကြီး အလုပ်လုပ်ရပြီး
ဝမ်းစာရှာခဲ့ရတယ် ဆိုပါတယ်။

“မှတ်မှတ်ရရ သုံးနှစ်သားလောက်ကတည်းက နေ့တိုင်း မဆာလောင်
ရဘဲနေလို့ မရှိသလောက် ကြုံခဲ့ရတာပါ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးခါနီးမှာ
ဌာတစ်ဝက် အစာငတ်သေသွားရသလို ကျွန်တော်တို့ဆွေမျိုးတွေ အားလုံးနီးနီး
ပါသွားကြတာပဲ။ ဒီအဖြစ်ဆိုးကြီးဟာ ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲ စွဲနေရာက လူမှန်ရင်
အသက်ရှင်ရပ်တည်ဖို့ အလုပ်ကို မနားမနေလုပ်ရမယ်လို့ အမြဲယုံကြည်ထား
ပါတယ်”

ဇူယန်ကင်ဟာ မူလတန်းကို သူ့ရွာထဲမှာပဲ တက်ခဲ့ရပေမယ့်၊ အလယ်တန်း
ကျောင်းတက်တော့ ဆယ်ကီလိုမီတာ ဝေးတဲ့ သိုင်းဘင်မြို့ကို သွားတက်ရပါတယ်။

“နေ့တိုင်း မနက်ငါးနာရီ ကျွန်တော် အိပ်ရာကထပြေး အကြာကြီး
လမ်းလျှောက်သွားရတာပါ။ အမေ့ရဲ့ ပရိဘောဂလုပ်ငန်းကို ကူညီရအောင် အိမ်ကို
နေ့လယ် နှစ်နာရီအရောက် ပြန်ခဲ့ရတာဆိုတော့ ကျောင်းမှာ စာသင်ဖို့လည်း
အချိန် သိပ်မရပါဘူး”

ဒီကြားထဲကပဲ သူဟာ ၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ အထက်တန်းကျောင်းအောင်ခဲ့ပြီး၊
စက်ဘင်ဘာလလောက်ကျတော့ ဟန့်ဗွင်းက နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေးဌာနကို
သင်တန်းလာတက်ရပါတယ်။ အစိုးရက စားစရိတ်နှင့် အဝတ်အစားဖိုး လစဉ်
၂၂ ဒေါ် ထောက်ပံ့ကြေးပေးပါတယ်။

“ဒီငွေက တစ်လစာစားဖို့ ဆန် ၅၅ ကီလိုဂရမ် ဝယ်နိုင်အောင် လုံလောက်
ခဲ့ပါတယ်”

သင်တန်းပြီးချိန်မှာ လက်ရှိ သူ့ အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာဖြစ်နေတဲ့ ဒပ်
ကျောင်း အဝတ်အထည်သွင်း(ထုတ်ကုန်ကုမ္ပဏီမှာ ဝင်လုပ်ခဲ့တော့တာပါပဲ။

နိုင်ငံခြားက သူ့ဆရာကုန်သည်တွေကျေးဇူးကြောင့် သူဟာ စစ်ထဲ
မဝင်ခဲ့ရပါဘူး။

ဒါပေမယ့် စစ်ရဲ့ဂယက်ကတော့ အရိုက်ခဲခဲ့ရသလို၊ သူ့ကုမ္ပဏီဟာ
အမေရိကန် ဘီ ၅၂ ဗုံးကြဲလေယာဉ်ကြီးတွေလက်ချက်က လွတ်အောင်
ဟန့်ဗွင်းမြောက်ဘက် ကီလိုမီတာ ၈၀ လောက်ဝေးတဲ့ ဗင်းဖမ်ကို ပြောင်းဖွင့်
ခဲ့ရပါတယ်။

အဲဒီမှာပဲ သူ့အိမ်ထောင်ဖက်နှင့် လက်ဆက်ခဲ့ရတာပါပဲ။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်မှ
မိန်းမရပြီး ၁၉၇၂ ခုနှစ်မှာ ဟန့်ဗွင်းကိုပြန်ခဲ့ရာက အသေးစားစက်မှုလက်မှုဝန်ကြီး
ဌာန လက်အောက်ခံ ဗီယက်နမ်အဝတ်အထည်နှင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းမှာ ဝင်
လုပ်ခဲ့မိပါတော့တယ်။

၁၉၈၉ ခုနှစ်ကျတော့ ဒပ်ကျောင်းကုမ္ပဏီကို ပြန်ပြောင်းခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၉၅
ခုနှစ်ကစပြီး အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာ ဖြစ်ခဲ့ရတော့တာပါပဲ။

“ကံကြမ္မာအပြောင်းအလဲကောင်းလေးနှင့် ကြုံချင်တော့ ကျွန်တော်
ဒပ်ကျောင်းကို ပြန်ဝင်ချိန်မှာပဲ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံဟာ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို
စမ်းသပ်တာနှင့် တိုက်ဆိုင်သွားတယ်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ် ကုမ္ပဏီမှာလုပ်တုန်းက
အလုပ်သမား ငါးဆယ်ပဲရှိပြီး၊ အလုပ်ကလည်း အင်မတန် ပါးပါတယ်”

ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုအကျော်မှာပဲ ဒပ်ကျောင်းဟာ လုပ်သားအင်အား ခုနစ်
ထောင်ငါးရာကျော်နှင့် ဗီယက်နမ်ရဲ့ ဒုတိယအကြီးဆုံး အထည်ချုပ်စက်ရုံကြီး
ဖြစ်ခဲ့ရပါပြီ။

ကုမ္ပဏီအနေနှင့် ရုရှားက ကန်ထရိုက်လုပ်ငန်းတွေ အကြီးအကျယ်ရခဲ့တာ
ကလည်း ထွန်းကားတိုးတက်မှုရဲ့ အကြောင်းတစ်ရပ်ပါပဲ။

နှစ်စဉ် ဒေါ်လာ ခုနစ်သန်းလောက် အမြတ်ထွက်ခဲ့ပြီး၊ အလုပ်သမား
တစ်ယောက်ဟာ လစဉ် ဒေါ်လာ တစ်ရာကျော် ဝင်ငွေရခဲ့ပါတယ်။ ဇူယန်
ကင် လုပ်ခါစက လခဟာ ပျမ်းမျှ လေးဒေါ်လာပဲ ရှိခဲ့တာပါ။

ဇူယန် ကင်အောင်မြင်ခဲ့ရတဲ့ အကြောင်း လေးချက် ရှိပါတယ်။ ပထမ သူဟာ အမြဲတမ်း ဗဟုသုတငတ်နေသူလို အသစ်အဆန်းကို နေ့တိုင်းမပြတ် ရှာဖွေလေ့လာနေခဲ့ပါတယ်။

ဒုတိယကတော့ သူက ခေတ်မီစက်ကိရိယာတွေသုံးပြီး၊ အထည်တွေ အဆင့်မြင့်မြင့်ထုတ်လုပ်ဖို့ ဦးစားပေးခဲ့တာနှင့်တစ်ချိန်တည်း ဈေးနှုန်းကို သက်သာနိုင်သမျှသက်သာအောင် လျှော့ပေးခဲ့လို့ပါပဲ။ နောက်ဆုံးအနေနှင့် အလုပ်သမားတွေကို တတ်သိပညာတွေ ဖြန့်ဖြူးနိုင်အောင်၊ အရည်အသွေး တိုးတက်အောင် အချိန်ယူပြီး သင်တန်းတွေပေးခဲ့တာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

အလုပ်သမားအားလုံးကို သင့်တော်တဲ့နေရာပေးဖို့ အရည်အချင်းစစ်စစ်ပေးပွဲ တစ်နှစ်ကို နှစ်ကြိမ် ကျင်းပပေးနိုင်ခဲ့တဲ့အတွက်ကလည်း သူ ဂုဏ်ယူမဆုံးပါဘူး။

“ကျွန်တော်ဟာ ကျွန်တော့်ပတ်ဝန်းကျင်ကို တတ်အားသမျှ အကျိုးပြု မြှင့်တင်ပေးသူဆိုလည်း ပိုမယ်လို့ မထင်ပါဘူး။ ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က အဆမတန် ချို့တဲ့ဆင်းရဲခဲ့တာကို ဆင်ခြင်ပြီး ကျွန်တော့်အလုပ်သမားတွေကို တခြား အထည်ချုပ်စက်ရုံတွေထက်သာအောင် လုပ်ခတွေ ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီအတွက် အလုပ်သမားတွေဆီက မေတ္တာတုံ့ပြန်မှုတွေ ရသလို၊ ဘယ်သူမှမယှဉ်နိုင်အောင် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုတွေ တိုးတက်ခဲ့တာပါပဲ။ ပြီးတော့ လူတွေကို တွန်းအားထပ်ပေးတဲ့အနေနှင့် လုပ်ခလစာ ကောင်းကောင်းပေးသလို၊ အထည်တွေ များများထုတ်နိုင်လေ ပိုက်ဆံများများရလေ ဆိုတဲ့စနစ်ကို သုံးခဲ့ပါတယ်”

ဗီယက်နမ်လူငယ် လုပ်ငန်းရှင်တွေအနေနှင့် စီးပွားရေးအောင်မြင်ဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ အများကြီးပွင့်နေတယ်လို့ သူက ဆိုပါတယ်။

“ကျွန်တော် ယုံကြည်တာကတော့ အောင်မြင်မှုဆိုတာ ကံကောင်းလောက်မမှုက အနည်းအကျဉ်းသာ ပါပြီး၊ ကြီးစားပမ်းစားလုပ်ကိုင်မှုက ပိုအဓိကကျတယ်လို့ ပါပဲ။ ဒီယုံကြည်ချက်အရပဲ လူငယ်တွေကိုပေးချင်တဲ့ ကျွန်တော့်အကြံကိုယ်သန်ရာ ကိုယ်လုပ်ပါ။ အဲဒီအလုပ်ကို အပြင်းအထန်ကြိုးစားလုပ်ပါ။ ပြီးတော့ ကိုယ်ရွေးချယ်တဲ့ လုပ်ငန်းနယ်ပယ်က အသိပညာတွေ အတတ်ပညာတွေကို ဆည်းပူး နိုင်သလောက် ဆည်းပူးလေ့ကျင့်ဖို့ ကြိုးစားပါလို့”

ဇူယန် ကင်က ဘာလုံးပွဲကြိုက်ပြီး၊ ညဘက် စာဖတ်တာလည်း ဝါသနာပါပါတယ်။

သူတို့ဇနီးမောင်နှံမှာ သား သုံးယောက်ရှိခဲ့ပြီး၊ ၂၉ နှစ်သား အဖြာညီအစ်ကိုက ဂျာမနီမှာ ပညာသွားသင်နေပြီး၊ သားအငယ် ၂၆ နှစ်က ဟစ်ဗိုင်းက အကောက်ခွန်အဖွဲ့မှာ အမှုထမ်းလျက်ပါ။

ဇူယန်နှင့် သူ့စက်ရုံဝင်းထဲ စကားတပြောပြောလျှောက်ရင်းက အလုပ်သမားတွေနှင့် သူ အပြန်အလှန်ဆက်ဆံပုံကိုကြည့်ပြီး ‘ဒီလူဟာ တကယ်ပဲ သူ့လုပ်ငန်းခွင်ကို ချစ်ခင်သူ’ဆိုတာ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

သူ့ဆီက ပြန်မယ့်အချိန်မှာတော့ သူ့အဖေဟာ အညတရစက်ချုပ်သမားလေး ဖြစ်ခဲ့တာကို သတိရခဲ့သလို၊ သူ ‘အခုလို ဖအေခြေရာ စက်ချုပ်နှင့်ပြီး ထိပ်ဆုံးကိုရောက်ခဲ့တာဟာ တိုက်ဆိုင်မှုပုံဆိုရမလား’လို့ မေးမိပါတယ်။

သူက ကျွန်တော့်ကို စိုက်ကြည့်ရုံကြည့်ပြီး ပြီးနေပါတော့တယ်။

လာအို

ပရက္ခန္ဓာ ဘောဒီစိန်း
VAYAKONE BODHISANE

မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ
ဒိုင်သမ်း လာအိုခရီးသွားလုပ်ငန်း ကုမ္ပဏီလီမိတက်

ဒိုင်သမ်း ခရီးသွားလုပ်ငန်းသည် လာအိုနိုင်ငံ၌ အကြီးဆုံးနှင့် အအောင်မြင်ဆုံး အလည်အပတ်ခရီး သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး အကူအညီပေးသူများ ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်မှာ လာအိုအစိုးရ၊ ဒိုင်သမ်းနှင့် ပရက္ခန္ဓာ ဘောဒီစိန်းတို့ ဖက်စပ်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရှိ ၅ ကြည့်စဖွယ် အလှအပနေရာဌာနများသို့ တစ်ဦးချင်းမှသည် အဖွဲ့လိုက်အထိ ပို့ဆောင်ပေးနေ၏။

ဗရက္ခိယာ ဘောဒိစိန်း

ဗရက္ခိယာ လာအိုနိုင်ငံရဲ့ သတင်းအမျှော်လင့်ချက် ခရီးသွားလုပ်ငန်း စီစဉ်သူပီပီ ခင်မင်ဖော်ရွေတဲ့မျက်နှာထားနှင့် မိန်းမမျော့တစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။

သူ့မွေးနေ့က ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်။

မွေးရာဇာတိက လာအိုနိုင်ငံတောင်ဘက် ဆဗမ်နခတ်ပြည်နယ်က မြို့ငယ် လေးတစ်မြို့ပါ။

“ကျွန်မဟာ ငယ်ငယ်ကတည်းက ဟိုဟာသိချင် ဒီဟာသိချင်နှင့် စပ်စု တတ်လွန်းလို့ ကလေးသိပ်မဆန်ဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ။ ပြီးတော့လည်း အတန်းထဲမှာ ပထမ အမြဲရချင်ခဲ့တယ်လေ။ ကံမကောင်းစွာနှင့် ကျွန်မနေတဲ့မြို့ငယ်လေးမှာ စာသင်ကျောင်း ကောင်းကောင်းမရှိတော့ ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ အဖေက ဗီယန်ရှင်းကို ပို့ပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ လက်ထောက်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဖြစ်လာမယ့် ကျွန်မ ဦးလေး ဘောင်းလစ် ခင်နာဗောင်း’အိမ်မှာ အတူသွားနေခဲ့ရတာပါပဲ။ အဲဒီ အချိန်က ကျောင်းသားတွေ အထက်တန်းပညာသင်ဖို့အတွက် ဗီယန်ရှင်းတစ်နေ ရာတည်းပဲ ရှိတာ”

ဗရက္ခိယာ ဗီယန်ရှင်းက ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရပြီးတဲ့နောက် ၁၉၆၆ ခုနှစ်မှာ ပဲရစ်ကို သွားပြီး၊ စာပေနှင့် လူမှုရေးသိပ္ပံ အထူးပြုဘာသာရပ်နှင့် ဘီအေဘွဲ့ယူဖို့ ပညာဆက် သင်ခဲ့ပါတယ်။

“အဲဒီပဲရစ်မှာပဲ ကျွန်မရဲ့ခင်ပွန်းလောင်း သွန်ဆေး ဘောဒိစိန်းနှင့် ဆုံခဲ့ရ တာပါ။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ ကျွန်မတို့ လက်ထပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီနောက် ကျွန်မ

ခင်ပွန်းက ပဲရစ်ရောက် လာအိုကျောင်းသားများသမဂ္ဂမှာ အထွေထွေ အတွင်း
ရေးမှူး ဖြစ်လာတယ်။ ဒီကျောင်းသားတွေက ဘုရင်စနစ်မှ လာအိုနိုင်ငံ လွတ်
မြောက်ရေး တိုက်ပွဲဝင်လှုပ်ရှားနေတဲ့ ဦးဆောင်အဖွဲ့ပါပဲ။ တစ်ချိန်က ဆန်ကျင်
ဘက် အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ ရှိခဲ့တာတော့ ရှင်သိမှာပါ။ တစ်ဖွဲ့က ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်သူများနှင့်
နီးစပ်ပြီး၊ ဘုရင်စနစ်ကို လိုလားသူတွေဖြစ်တယ်။ နောက်တစ်ဖွဲ့ကတော့ လာအို
နိုင်ငံ လွတ်မြောက်ရေးကြိုးပမ်းမှုအဖွဲ့၊ ကျွန်မတို့ ကျောင်းသားတွေပဲပေါ့။ လာအို
ပြည်သူတွေဟာ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်တွေ အထူးတက်ကြွနေရာက နယ်ချဲ့
လက်အောက်က လွတ်လပ်ရေး အရလိုချင်နေကြတဲ့အချိန်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။
၁၉၇၅ ခုနှစ် နှစ်ဦးပိုင်းမှာ ဘုရင်အုပ်စုတွေကို တော်လှန်ရာမှာပါဝင်ဖို့ လာအိုက
ကျွန်မခင်ပွန်းကို စကားကမ်းလှမ်းလာပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်မတို့မှာ
လေးနှစ်နှင့် သုံးနှစ်အရွယ် သားလေး နှစ်ယောက် နေပါပြီ။”

သူ့ခင်ပွန်းသွားပြီးနောက် ဗရကွန်နှင့် ကလေးသုံးယောက်၊ ညီမတစ်
ယောက်ဟာ လာအိုကို ကြိမ်နီပြီးပြန်ခဲ့ရတာပါ။ ခါတိုင်းလို ဘန်ကောက်က
တစ်ဆင့် တိုက်ရိုက် လေယာဉ်စီးရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ပဲရစ်က မော်စကိုကို
ကျာမနီဖြတ်ပြီး ရထားစီး၊ တစ်ရက်နှစ်ရက်နား၊ ဒီကြားထဲ ပြင်သစ်နှင့် အင်္ဂလိပ်လို
သာတတ်လို့ အခက်တွေ့ရ၊ အဲဒီကမှ ဆိုက်ဘားရီးယားရထားနှင့် ပီကင်း
(ဘီဂျင်း)ကို ရှစ်ရက် ခရီးသွားခဲ့ရပါတယ်။

ပီကင်းမှာ တစ်ပတ်လောက်နေပြီး တစ်ဖန် ဗီယက်နမ်မြောက်ပိုင်း ဟရှိုင်း
ကို ရထားစီး၊ နောက်တစ်ဆင့် တောလမ်းတောင်လမ်းခရီးကြမ်းကို ဘတ်စ်ကား
နှင့် ဖြတ်ပြီး လာအိုမြောက်ပိုင်းက လွတ်မြောက်နယ်မြေကို အရောက်ကူးခဲ့ရ
ပြန်ပါတယ်။

“ကျွန်မတို့ဟာ လာအိုမြောက်ပိုင်းမှာရှိပြီး အဆင်းရဲဆုံးဒေသတစ်ခုဖြစ်
တဲ့ ဆမ်ညူးမှာ အခြေချခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်မတို့ရောက်သွားပြီး ဘာကြာမလဲ။
ကျွန်မခင်ပွန်းဟာ အစိုးရကိုဖြုတ်ချပြီး ဗီယန်ရှင်းမြို့ကိုသိမ်းဖို့ တောင်ပိုင်းကို
ထွက်သွားရပါတယ်။ ကျွန်မတို့ လာအိုကိုပြန်ရောက်ခါစက အတော်လေး
ကသိကအောက် နိုင်ပါတယ်။ စိမ်းနေတဲ့ ကိုယ့်နိုင်ငံကိုယ့်လူမျိုးတွေနှင့် လက်ပွန်း
တတီးပြန်ရင်းနှီးအောင် မနည်းကြိုးစားရတာပါ။ ဒါပေမယ့် တိုင်းပြည်လွတ်လပ်

ရေးအတွက် သက်စွန့်ဆံ့များ တိုက်နေသူတွေနှင့်စာရင် တော်သေးရဲ့လို့ ဖြေသိမ့်
ရပါတယ်။

“ကျွန်မက ပဲရစ်မြို့သူစတိုင်နှင့် ခပ်သုတ်သုတ်လေးလမ်းလျှောက်တာကို
လာအိုသူတွေလို ခပ်ဖြည်းဖြည်းသာသာလေး မလျှောက်ရကောင်းလားလို့ လာအို
အမျိုးသမီးအသင်းက အပြစ်တင် ဝေဖန်ကြတယ်။ ကျွန်မကလည်း ‘ရောက်
ခါစဖို့ အချိုးကျအောင် သင်နေရတုန်းပါ’လို့ ပြန်ရှင်းပြလိုက်ရတယ်။

“ကျွန်မသားတွေက သိပ်ငယ်နေပြီး၊ ပဲရစ်မှာနေခဲ့တဲ့ဘဝကိုပဲ သိတယ်။
တစ်နေ့ သူတို့က ဒီဆမ်ညူးမှာ ဘာလို့လာနေရတာလဲတောင် ဖွင့်မေးသေးရဲ့။
သူတို့အဖို့ ပေါင်မုန့် မစားရ၊ နို့နှင့် ထောပတ်တွေလည်း မရှိတော့ အတော်လေး
အခက်ကြုံရပါတယ်။ ဒါနှင့် အမေတို့ အားလပ်ရက် ခရီးထွက်လာကြတာပါလို့ပဲ
ပျောင်းပျော့ချော့မော့ ထားလိုက်ရတာပေါ့။”

၁၉၇၆ ခုနှစ်ကျတော့ ဗရကွန်ဟာ သူ့ခင်ပွန်းသည်ရှိရာ ဗီယန်ရှင်းကို
လိုက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်နှစ်ကျော်ကျော်လောက် ခွဲနေရတဲ့ကလေးတွေဟာ
သူတို့အဖေကို မမှတ်မိတော့ဘူး။ ဒါနှင့် သွန်ဆေးဟာ သားတို့အဖေပါလို့
မနည်းနားချယူရတယ်။

ဒီနောက် ဗရကွန်ရော သွန်ဆေးပါ ဗီယန်ရှင်းပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာန
သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးလက်အောက်မှာ အလုပ်ဝင်လုပ်
ခဲ့ကြပါတယ်။

၁၉၈၃ ခုနှစ်မှာ လာအိုနိုင်ငံအနေနှင့် သံခင်းတမန်ခင်းတွေ ပြန်တည်
ထောင်ခဲ့ရာက၊ သွန်ဆေးဟာ ပြင်သစ်နိုင်ငံ လာအိုသံအမတ်ကြီးအဖြစ် ပထမဆုံး
ရွေးချယ်ခံခဲ့ရတော့တာပါပဲ။

ဗရကွန်အနေနှင့်လည်း နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ဦးစီးအဖွဲ့
မှာ ဦးစီးခေါင်းဆောင်ရာထူး ရခဲ့တာမို့ သူ့ခင်ပွန်းနောက်ကို ဖြုန်းခနဲ မလိုက်
နိုင်ခဲ့ပါဘူး။

“ကျွန်မ ရာထူးတက်ခဲ့ရတဲ့ရလဒ်အဖြစ် လာအိုကို ကူညီထောက်ပံ့မှု
ပေးနေတဲ့ အရှေ့ပျားနိုင်ငံတွေကို အကြိမ်ကြိမ် ခရီးထွက်ခဲ့ရပါတယ်။”

ဗရက္ခဟာ နောက်နှစ်နှစ်လောက်ကြာပြီးမှ သူ့နေရာကို လူစားရတာနှင့် ပြင်သစ်ကိုပြောင်းခဲ့ပြီး၊ သံရုံးအမှုထမ်း ဖြစ်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ တတိယမြောက်သားလေးကို ထပ်ရခဲ့တာပါပဲ။ အကြီးနှစ်ယောက်ကတော့ သူ့ အဒေါ်နှင့် ဝိယန်ရှင်းမှာ ကျန်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်ဟာ လာအိုကွန်မြူနစ်အစိုးရက ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို စတင်ကျင့်သုံးတဲ့နှစ် ဖြစ်ပါတယ်။ ဗရက္ခဟာတို့ဇနီးမောင်နှံလည်း အခွင့်ကောင်းပဲ လို့ နားလည်ခဲ့သလို သွန်ဆေးရဲ့ သံအမတ်ကြီးသက်တမ်းမကုန်ခင် အဲဒီနှစ်ထဲ မှာပဲ ဝိယန်ရှင်းကို ဗရက္ခဟာ ပြန်လာခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်မဟာ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားလုပ်ငန်းကို လုပ်မယ်လို့ကြံထားတာ ကြာပါပြီ။ ဝိယန်ရှင်းကို ကမန်းကတန်းပြန်လာပြီး ရောက်ရောက်ချင်းပဲ အစိုးရ အလုပ်က ထွက်လိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ပြင်သစ်နှင့် ဖက်စပ်လုပ်ထားတဲ့ လာအိုခရီးသွားလုပ်ငန်း (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့) မှာ အလုပ်ဝင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းကမှ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားလုပ်ငန်းကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ထား တဲ့ ‘လာအို ခရီးသွားလုပ်ငန်း’ကို ပြောင်းခဲ့တာပါ။

“အလုပ်ပြောင်းလို့ မကြာခင်မှာပဲ ကျွန်မဟာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ရဲ့ ဒုတိယ တာဝန်ခံအရာရှိ ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီကြားထဲမှာ ဒိုင်သမ်းလို့ နိုင်ငံတကာ ခရီးသွား လုပ်ငန်းအဖွဲ့တွေနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခဲ့ရပြီး၊ စီးပွားရေးသမားတွေနှင့် ဧည့်သည် တွေကို ဧည့်ဝတ်ပြုပုံအပါအဝင် သူတို့ရဲ့ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်တွေကို ထဲထဲဝင်ဝင် နားလည်ခဲ့ရပါတော့တယ်။

“၁၉၇၁ ခုနှစ်မှာ လာအိုအမျိုးသားခရီးသွားလုပ်ငန်းကို ဖျက်သိမ်းလိုက် ရာက ကျွန်မလည်း အစိုးရအလုပ်ကထွက်ပြီး လာအို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးရယ်၊ ဒိုင်သမ်း ခရီးသွားလုပ်ငန်းရယ်၊ ကျွန်မရယ် သုံးဦးပေါင်း ဖက်စပ်ကုမ္ပဏီကို ထောင်လိုက်တော့တာပဲ။ အဲဒီကတည်းက တစ်နေ့ ဆယ်လေးနာရီက ဆယ် မြောက်နာရီ၊ တစ်ပတ်မှာ ခုနစ်ရက်လုံးလုံး မနားမနေ လှုပ်ရှားခဲ့ပါတော့တယ်။ ကျွန်မက ဒီလုပ်ငန်းကို မြတ်နိုးတာကတစ်ကြောင်း၊ ကျွန်မခင်ပွန်းကလည်း သံအမတ်တာဝန်နှင့် နိုင်ငံခြားတွေမှာပဲ လှည့်လည်တာဝန်ထမ်းနေရတာ တစ် ကြောင်းမို့ ကျွန်မစိတ်တိုင်းကျ လုပ်ခွင့်ရခဲ့တယ် ဆိုရမှာပါ။ ကျွန်မ ခင်ပွန်းဟာ ပြင်သစ် သံအမတ်ကြီးဘဝကနေ ဆွီဒင်နှင့် ဂျပန်ကို ပြောင်းခဲ့ရသလို၊ လက်ရှိ လည်း ဂျပန်နိုင်ငံဆိုင်ရာ လာအိုသံအမတ်ကြီး ဖြစ်နေဆဲပါပဲ။ ကျွန်မတို့ရဲ့

သားအလတ် ဝိလ်ဆေးက ဂျပန်မှာ သူ့အဖေနှင့် လိုက်နေနေပြီး၊ အငယ်ဆုံးသား အန်နောဆေးက ပြင်သစ်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် တက်နေပါတယ်။

“ခုတော့ ကျွန်မခင်ပွန်းဟာ လာအိုကိုပြန်လာပြီး မိသားစုလုပ်ငန်းကို ဝင်လုပ်ဖို့ စီစဉ်နေပါပြီ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်မတို့ဟာ ခင်ပွန်းဖြစ်သူ သံအမတ် လုပ်ခဲ့တဲ့တိုင်းပြည်တွေကို သားတစ်ယောက်စီ ပို့လူထားခဲ့သလိုတော့ ဖြစ်နေ ချေရဲ့”

ဗရက္ခဟာ ခရီးသွားလုပ်ငန်းက ခွဲထုတ်တာမဟုတ်ဘဲနှင့် ဟိုတယ်လုပ် ငန်းကို တိုးချဲ့ဖို့ ကြံရွယ်နေပါသတဲ့။

“ကျွန်မရဲ့အောင်မြင်မှုတွေဟာ အချိန်အခါရယ်၊ ကံရယ်၊ အလုပ်ကြီးစား တာတွေရယ် ပေါင်းဆုံခဲ့တာကြောင့်ပဲလို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ အဲ၊ လာအိုမှာ လုပ်ငန်းအောင်မြင်မှုရဖို့အတွက် လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းတွေထဲမှာ စေတနာပါပါနှင့် အကျိုးပြုဆောင်ရွက်ပေးဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ ကျွန်မနှင့် အပေါင်းအသင်းတွေ ဆိုရင် လောင်ပရာဘန် မြို့တော်ဟောင်းနှင့် ကျွန်မရဲ့ဇာတိဖြစ်တဲ့ ဆဗမ်နခတ်မှာ မိဘမဲ့ကလေးကျောင်းတွေ ဖွင့်ပေးခဲ့ပြီးပါပြီ။ အခုလည်း နိုင်ငံခြောက်ပိုင်းက ကျောင်းမရှိတဲ့ရွာတွေမှာလည်း မရှိဆင်းရဲတဲ့ကလေးတွေအတွက် ကျောင်းတွေ ဆောက်ပေးဖို့ ကြံနေကြပါတယ်”

“ကျွန်မတို့လင်မယားဟာ အချိန်ပြည့်နီးပါး လူချင်း တကွတပြားဖြစ်နေ ခဲ့ရပေမယ့် သားတွေ ပညာရေးမလစ်ဟင်းရအောင်တော့ ကြိုးစားစီမံနိုင်ခဲ့ကြ ပါတယ်။ ကျွန်မဘဝမှာ အပျော်ရွှင်ဆုံးအချိန်ဟာ သွန်ဆေးနှင့် ထိမ်းမြားခဲ့ရတာ ပဲ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုချင်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့အိမ်ထောင်ရေးဟာ မယိုင်မလဲ ခိုင်မြဲ မှု ဆက်ရှိနေမှာပါ။ သွန်ဆေးဟာ ကျွန်မအတွက် ခင်ပွန်းကောင်းတစ်ယောက် သာဖြစ်ရုံမက၊ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် အရင်းနှီးဆုံးမိတ်ဆွေတစ်ယောက်ဆိုလည်း မမှားပါဘူး”

“အနာဂတ်အတွက် ကျွန်မရဲ့ မျှော်မှန်းချက်ကတော့ ကျွန်မပါဝင်လုပ် ကိုင်နေတဲ့ လာအိုခရီးသွားလုပ်ငန်းကို အကောင်းတကု အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် လုပ်ဖို့ပါပဲ။ အကြီးဆုံးဖြစ်ဖို့သာ အဲဒီစိတ်ကူ အိပ်မက်ရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ မဟုတ်ပါဘူး။ အဓိကက ကျွန်မတို့နိုင်ငံရဲ့ အနာဂတ်ကောင်းဖို့နှင့် စီးပွားရေး အရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်လုပ်ဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်”

လာအိုနိုင်ငံ

ပီရချစ် ဖိလဖန်ဒက်သ်

VIRACHIT PHILAPHANDETH

တည်ထောင်သူ ဥက္ကဋ္ဌ

လာအို တိုယိုတာရောင်းဝယ်ရေးနှင့်ပြုပြင်ရေးကုမ္ပဏီ

လာအို တိုယိုတာရောင်းဝယ် ပြုပြင်ရေးသည် လာအိုနိုင်ငံရှိ မော်တော်ကား ဖြန့်ချိသူများအနက်တွင် အကြီးဆုံးဖြစ်၏။ ကုမ္ပဏီကို ဖိလဖန်ဒက်သ်မိသားစု ပိုင် ဖက်တနာ ထရေးဒင်းအုပ်စုနှင့် တိုယိုတာတို့ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ဖက်စပ်တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ကုမ္ပဏီအနေဖြင့် ကား ငယ်များနှင့် ထရပ်ကားကြီးများ ရောင်းဝယ် ရေးနှင့် ပြင်ဆင်ရေးတွင် အထူးကျွမ်းကျင်ပြီး၊ နိုင်ငံ တစ်ဝှမ်းလုံးသို့ ကားအပိုပစ္စည်းများလည်း လိုအပ်ချက် ပြည့်မီအောင် ပြည့်ဆည်းဖြန့်ဖြူးနေ၏။

ဖီရချစ် ဖိလဖန်ဒက်သ်

ဖိလဖန်ဒက်သ်မိသားစုဟာ လာအိုမှာတော့ ကောင်းသတင်းအကျော်ဆုံး လုပ်ငန်းရှင်များထဲမှာ တစ်ဦး ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။

ဖီရချစ်ရဲ့ဖခင်ဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးခါစမှာ လာအိုနိုင်ငံ ဗီယန်ရှင်းမှ ယိုးဒယားနိုင်ငံ နွန်းခိုင်ကို ပြောင်းသွားရာက လာအိုလွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့နှင့် ဆက်သွယ်ပြီး ပြင်သစ်ကို တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။

နွန်းခိုင်မှာနေစဉ် ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှာ ဖီရချစ်ကို မွေးဖွားခဲ့တာပါ။ သူဟာ တတိယသားဖြစ်သလို သူ့နောက်မှာ ကိုးယောက် ထပ်မွေးခဲ့ပါသေးတယ်။ အားလုံး ပေါင်း ဆယ်နှစ်ယောက်ပေါ့လေ။

“ကျွန်တော့်အဖေဟာ လာအိုလွတ်လပ်ရေးရတဲ့ ၁၉၄၉ ခုနှစ်မှာ ဗီယန်ရှင်း ကို ပြန်လာခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီငယ်လေးနှင့် သစ်ခွဲစက် လုပ်ငန်း စ၊ထောင်ခဲ့တာပါ။ သစ်စက်လုပ်ငန်းက တိုးတက်အောင်မြင်ခဲ့သလို ၁၉၅၀ နှောင်းနှစ်များမှာ ဧရာမ သစ်တောနှင့် သစ်တောထွက်ကုန်ကူးတဲ့ ရောင်း ဝယ်ရေးကုမ္ပဏီကြီး ဖြစ်လာပါတယ်။

“ကျွန်တော့်အဖေအဖို့ ပညာရေးဟာ အရေးကြီးဆုံးလို ယူဆခဲ့တာနှင့် အမျှ သားတွေအားလုံးကို ဘန်ကောက်နှင့် တခြား နိုင်ငံအနှံ့အပြားကိုပို့ပြီး ဦးစားပေး သင်ကြားစေခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုနှင့် ကျွန်တော်လည်း ငါးနှစ်အရွယ်မှာတင် ဘန်ကောက် ခရစ်ယာန်ကောလိပ်ကျောင်းမှာ ဘော်ဒါ သွားနေခဲ့ရတာပါ။ အဲဒီ ကျောင်းကပဲ ဆယ်ရှစ်နှစ်သားမှာ အထက်တန်း အောင်ခဲ့ရတယ်ဆိုပါတော့။ ဒီကြားထဲ ရက်ရှည်ကျောင်းပိတ်ရက်တွေလောက်သာ အိမ်ပြန်ခွင့် ရခဲ့ပါတယ်။

“ဒီနောက် ၁၉၆၆ ခုနှစ်မှာ အဖေက ကျွန်တော့်ကို အင်္ဂလန် ပို့ခဲ့ပြန်ပါတယ်။ အင်္ဂလန်မှာ အင်္ဂလိပ်စာနှင့် စီးပွားရေးသင်တန်းတွေ သုံးနှစ်သင်ကြားခဲ့ရတာပါ။ ၁၉၆၉ ခုနှစ်ကျတော့ အမေရိကန်အထောက်အကူပေးရေး အစီအစဉ်အရ ဖွင့်လှစ်ခဲ့တဲ့ အဖေရဲ့ တာယာဟောင်းတွေပန်းတင်တဲ့အလုပ်ရုံမှာ အဖေ့ကို ကူညီဖို့ ဝိဇယန်းရှင်းကို ပြန်လာခဲ့ရပါတယ်။ ဒီနောက် အဲဒီအစီအစဉ်နှင့် သင်တန်းတက်ခွင့်ရခဲ့ပြီး ဟာပိုင်ယီကျွန်းမှာ လပေါင်းများစွာသွားနေပြီး အလုပ်လုပ်ခဲ့တာပါပဲ”

၁၉၇၅ ခုနှစ်မှာ ကွန်မြူနစ်တွေ အုပ်စိုးခွင့်ရခဲ့တဲ့နောက် ဖိလစ်ပိုင်ဒက်သ် လုပ်ငန်းတွေကို နိုင်ငံပိုင် မသိမ်းခင် ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှာ ၁၉၈၆ ခုနှစ်အထိ သူတို့ မိသားစုအားလုံးရဲ့ လုပ်ငန်းဆောင်တာတွေ ရပ်ဆိုင်းထားခဲ့ရပါတယ်။

ဗီရချစ်အဖို့ မိသားစုဝင်ငွေရရှိရေး တစ်ခုတည်းသောနည်းလမ်းက အစိုးရအလုပ် မလုပ်ချင်ရင်၊ အရောင်းကိုယ်စားလှယ်နှင့် အကြွေးပုဂ္ဂိုလ် လုပ်စားဖို့ပဲ ရှိပါတယ်။

“အဲဒီ ဆယ့်တစ်နှစ်လုံးလုံး ကျွန်တော်ဟာ ‘ဖက်တနာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး’ ဆိုတဲ့ နာမည်နှင့် ကိုယ်ပိုင်ကုမ္ပဏီထောင်ပြီး၊ အစိုးရစီမံကိန်းအလုပ်တွေ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ စီမံကိန်းတွေကလည်း ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၊ ဓနသဟာယဖွံ့ဖြိုးရေးလက်အောက်ခံ အဖွဲ့အစည်း၊ စီဒါတို့ရဲ့ ရံပုံငွေထောက်ပံ့မှုနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်”

၁၉၈၆ ခုနှစ်ထဲကျတော့ လာအိုမှာ လေကြောင်းတွေပြောင်းလဲခဲ့တာကို သတိပြုမိခဲ့သလို၊ မစ်ဆူဂျပ်နှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့ရာက ၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ လာအိုတိုယိုတာ အကျိုးဆောင်ကုမ္ပဏီလီမိတက်ကို ထောင်နိုင်ခဲ့တာပါပဲ။

ဗီရချစ်ဟာ သူ့အဖေရဲ့ လက်ငုတ်လက်ရင်းဖြစ်တဲ့ ခမ်းဘေးဖိလစ်ပိုင်ဒက်သ် ကုမ္ပဏီကိုလည်း အမေရိက ကွန်နယ်လ်ဘရားသားစံနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းအဖြစ် ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ တည်ထောင်လိုက်ပါတယ်။

အဲဒီဖက်စပ်လုပ်ငန်းက အခုအခါ ယူနိုလီစား၊ ကင်မ်ဘာလေကလပ်စ်၊ ကက်စ်လရောလ်နှင့် တခြားထုတ်ကုန်အများအပြားကို လာအိုတစ်ခွင်မှာ ပြန့်ချိနေပါတယ်။

နောက် ဖက်စပ်ကုမ္ပဏီတစ်ခုကိုတော့ ယိုးဒယားနိုင်ငံက မော်တော်ယာဉ်မီးလုံး ထုတ်လုပ်သူများဖြစ်တဲ့ ယိုးဒယား စတန်လေနှင့် ပူးပေါင်း တည်ထောင်ခဲ့တာပါ။ လာအို ဂန်လေလို့ နာမည်တွင်တဲ့ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းဟာ လာအိုရှိ ဟွန်ဒါနှင့် ဆူဇုကီ အက်စ်ကေဒီ ကားစက်ရုံတွေကို ကားမီးလုံးတွေ တင်သွင်းမှုပေးပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ထူးခြားစိတ်ဝင်စားစရာအောင်းတာက လာအိုနိုင်ငံရဲ့ အဓိကကျတဲ့ ဒီလုပ်ငန်းကြီးတစ်ခုလုံးကို မိသားစုတွေချည်းသာ ပေါင်းစုပြီး ဖွံ့ဖြိုးကြီးပွားမှုရအောင် လုပ်ခဲ့တာပါပဲ။

သားသမီး တစ်ဒါဇင်အနက်က ခြောက်ယောက်သာ လောလောဆယ် လာအိုမှာ နေထိုင်ပြီး သူတို့အဖေဆုံးသွားတဲ့အခါ ဆယ်နှစ်မယ်၊ ငါးလုံးက သူ့အဖေရဲ့ဆန္ဒအတိုင်း ခမ်းဘေးဖိလစ်ပိုင်ဒက်သ် အုပ်စုဥက္က မစ္စွဲဘဲ ဝိုင်းလုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။

“ကျွန်တော်တို့ ညီအစ်ကိုမောင်နှမတစ်စုရဲ့ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်တွေကို ဆက်ထိန်းထားလိုက်ခြင်းအားဖြင့် မိသားစုဝင်တစ်ယောက်ချင်းရဲ့ လုပ်ငန်းသစ်ထူထောင်ရာမှာ အထောက်အပံ့ ပေးနိုင်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် အချင်းချင်းလည်း ကူညီကြပါတယ်။ ဥပမာ လာအိုမှာနေတဲ့ ခြောက်ယောက်ထဲက နှစ်ယောက်သာ အချိန်ပြည့် ဝင်မလုပ်နိုင်တာပါ။ တစ်ယောက်က ဆရာဝန်ဖြစ်နေပြီး၊ သူ့မိန်းမက စက်ချုပ်ပါတယ်။ အဲဒီခယ်မက စက်ဆိုင်ဖွင့်ချင်တယ်ဆိုတော့ အဖူးအခွင့်အရေးပေးတဲ့အနေနှင့် ကျွန်တော်တို့ ခမ်းဘေး ဖိလစ်ပိုင်ဒက်သ် ဆိုင်တစ်ဆိုင်ကို ပေးလိုက်တာမျိုးပေါ့လေ။

“ခမ်းဘေး ဖိလစ်ပိုင်ဒက်သ်နှင့်ပတ်သက်လို့ ကိုင်ခွဲထားတဲ့ သဘောတရားက စီးပွားရှာဖွေတင်မကဘဲ လုပ်ငန်းနှင့် အခွင့်အလမ်းတွေ ဖန်တီးပေးဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်တို့ မွေးချင်းမိသားစုတွေအတွက်တင် မဟုတ်ဘဲ၊ သာမန် လာအိုနိုင်ငံသာ၊ တွေ့အတွက်ပါ ထည့်စဉ် စာပါတယ်။ ဥပမာ ကျွန်တော့်အဖေရဲ့ သစ်လုပ်ငန်းဟာ တိုဟက်ကြီးပွားခဲ့တဲ့ကြားက သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ပြီး ၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာ အဲဒီလုပ်ငန်းကို စွန့်ခွာခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လွှဲစက်ကန်ထိန်းက ယူထားတာကိုတော့ ဒေသခံအလုပ်သမားတွေ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ပြီး၊ ဒုက္ခရောက်မယ်အန္တရာယ်ကိုတွက်လို့ ပိတ်မပစ်ဘဲ ဆက်လည်စေခဲ့ဖူးပေါ့။ ကျေးလက်

နေတဲ့လူတွေဟာ ငွေဝင်လမ်း တစ်ကွက်တလေလေးမှမရှိရင် ဘဝရပ်တည်ရေး အခက်တွေ့နိုင်တာကို နားလည်ထားရပါတယ်။ သူတို့ကို တတ်အားသလောက် ကူညီဖို့တာဝန်ရှိတယ်လို့ ကျွန်တော် အလေးအနက်ယူဆပါတယ်”

ဗီရချစ်အနေနှင့် မိသားစုလုပ်ငန်းထဲမှာ ကိုယ့်ကလေးတွေ ဝင်လုပ်ဖို့လည်း တာဝန်ရှိတယ်ဆိုတဲ့အမြင် ရှိပြန်တယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုပေမယ့် နေရာအတော်များများမှာ နည်းနည်းခြားနားတဲ့ အမြင်တချို့ ရှိပါတယ်။ ဥပမာ မိသားစုဝင်ထဲက တခြားလူတွေကို မကူညီမနေရဆိုတဲ့သဘောမျိုးကို လက်မခံပါဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အားကိုးရမယ်လို့ပဲ ယူဆတာပါ”

တစ်ဆက်တည်းမှာ ဗီရချစ်က ဘဝအောင်မြင်ရေးအတွက် တက်သစ်စလူငယ်တွေကို ခုလိုအကြံပြုခဲ့လေရဲ့။

အလုပ်ကို မဆုတ်မနစ် ကျားကုပ်ကျားခဲလုပ်ဖို့ လိုတယ်။ ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်ကို အရောက်သွားဖို့နှင့် အောင်မြင်လိုစိတ် တကယ့်ကို ထက်သန်ရမယ်ဆိုတာတွေ အထူးပြောစရာ လိုမယ်မထင်ပါဘူး။

အလားတူ အရေးကြီးတယ်လို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်တာက အမှားတွေ လုပ်မိမှာ မကြောက်ဖို့ပါပဲ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် လူတစ်ယောက်အနေနှင့် တစ်ကြိမ်တစ်ခါ မှားတတ်စမြဲဖြစ်သလို အဲဒီအမှားက သင်ယူစရာ ပညာ ရနိုင်ပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ ဘန်ကောက်မှာ ခရစ်ယာန်ကျောင်းတက်ခဲ့လို့လား၊ ဒါမှမဟုတ် အမေရိကန်တို့ အင်္ဂလန်တို့မှာ ပညာသွားသင်ထားခဲ့ရလို့လားတော့ မသိဘူး။ အခွင့်အရေးတို့ ကံကောင်းတယ်ဆိုတာတို့အပေါ် သိပ် အားမကိုးခဲ့ဘူး။ ကံတစ်ခုတည်းအပေါ် ပုံထားမယ်ဆိုရင် အောင်မြင်ဖို့မလွယ်ဘူးလို့ ပြောရဲတယ်”

ဗီရချစ်က သူ့အဖို့ အလုပ်နှင့်ပတ်သက်လို့ ကိုယ်ပိုင်ရည်မှန်းချက်တွေ အထမမြောက်သေးတာကို ဖွင့်ဟပါတယ်။ ဒါနှင့်အမျှ တခြားလုပ်ငန်းတွေ တိုးချဲ့ရဦးမယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။

“ဘာပဲပြောပြော အခွင့်အခါကိုတော့ စောင့်ရမှာပါပဲ”တဲ့။

အာရှစီးပွားရေး အကျပ်အတည်းဂယက်က လာအိုနိုင်ငံကိုလည်း အပြင်းအထန် ထိခိုက်စေခဲ့တာနှင့်အမျှ ဗီရချစ်လို ရှေးရိုးစွဲ လုပ်ငန်းရှင်တစ်ယောက် အနေနှင့် အခြေအနေတွေကောင်းလားတဲ့အထိ အသည်းအသန် ရန်းကန်လုပ်ဆောင်ရဦးမယ်လို့ တွေးဆမိပါရဲ့။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဒီစီးပွားရေးအကြပ်အတည်းက လွန်မြောက်သွားတာနှင့် ဗီရချစ်အနေနှင့် အခွင့်ကောင်းကို လက်မလွတ်တမ်းကိုင်ဖမ်းပြီး၊ သူ့နိုင်ငံကို တန်ဖိုးရှိရှိ အကျိုးပြုနိုင်မယ်ဆိုတာတော့ ကျိန်းသေပေါက် ကျွန်တော် ပြောခဲ့ပါတယ်လေ။

ဒိယက်နမ်

ပု ကင်မ် ဟန်း

VU KIM HANH

လက်ထောက် အယ်ဒီတာချုပ်

ဆိုင်ဂျေးကျွက် အပတ်စဉ် ဆိုင်ဂျ် တိုင်းစံအုပ်စု

ဆိုင်ဂျ်တိုင်းစံ အုပ်စုသည် ဟိုချီမင်းမြို့တော်
ပြည်သူ့ ကော်မတီပိုင်ဖြစ်၍၊ ဒိယက်နမ်နိုင်ငံတွင်
သြဇာအကြီးမားဆုံး သတင်းစာနှင့် မဂ္ဂဇင်းအုပ်စု
များပင်။

ဗု ကင်မ် ဟန်း

ကင်မ်ဟန်းဟာ အသက် ၄၇ နှစ်အရွယ်နှင့် ဆိုင်ဂုံဈေးကွက် အပတ်စဉ် ရဲ့ လက်ထောက်အယ်ဒီတာချုပ် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဗီယက်နမ်ရဲ့ ထိပ်တန်းအမျိုးသမီး စာနယ်ဇင်းသမားတစ်ဦးလို့ ခေါ်နိုင်သူပါ။

ကျွန်တော် ဟန်းကို မိုးရွေတဲ့နေ့တစ်နေ့ ဟိုချီမင်းမြို့တော်က သူ့ရဲ့ အယ်ဒီတာရုံးခန်းထဲမှာ ဆုံတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ သူ့ရုံးခန်းအပြင်ဘက် လမ်းဘေး လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာတော့ မော်တော်ဆိုင်ကယ်သမားတွေ မိုးတိတ်ချိန်စောင့်ရင်း စားသောက်နေကြပါတယ်။

ဟန်းဟာ ဟိုချီမင်းမြို့တော်သူအစစ်ဖြစ်ပြီး ၁၉၅၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်က သူ့အဖေရဲ့ ဒုတိယကလေးအဖြစ်၊ သူ့အမေရဲ့ သမီးဦးအဖြစ် မွေးဖွားခဲ့တာပါ။ ညီအစ်ကိုမောင်နှမ အားလုံး ရှစ်ယောက် ရှိခဲ့တယ်ဆိုပါတော့။

သူ့မိဘနှစ်ပါးစလုံးက ဟိုချီမင်းမြို့တော် အမှတ် ၃ ရပ်ကွက်မှာ စက်ချုပ် ဆိုင်ငယ်လေးဖွင့်ပြီး စက်ချုပ်စားကြသူတွေပါ။

“ကျွန်မငယ်ငယ်က ဟိုချီမင်းမြို့တော် ၁ ရပ်ကွက်နှင့် ၃ ရပ်ကွက်မှာ နေခဲ့ပြီး၊ တခြား ဘယ်ကိုမှ သွားနေချင်စိတ် မရှိပါဘူး။”

ဟန်းဟာ ၃ ရပ်ကွက်က ငယ်ငယ်တိုင်းစန့်လို့ခေါ်တဲ့ မူလတန်းကျောင်းလေး မှာ တက်ခဲ့ပြီး၊ ခုလည်း သူ့သားလေးက အဲဒီကျောင်းမှာ ဆက်တက်နေပါတယ်။

“ကျွန်မ ကျောင်းနေချိန်ကစပြီး အတန်းထဲမှာ ထူးချွန်အဆင့်မရရင် အဖေက ကြိမ်လုံးနှင့် ရိုက်တော့တာပါပဲ။”

သူအဖေဟာ တခြားကလေးတွေကိုတော့ အဲသလောက် အကြမ်းပတမ်း မဆုံးမပါဘူး။

“အကြောင်းပြချက်ကတော့ ကျွန်မဟာ သားသမီးတွေထဲမှာ အထက်ဆုံး ဖြစ်လို့ မောင်းတင်တာတဲ့”

“သူက အဲသလို စည်းကမ်းတင်းကြပ်ပြီး ရှေးဆန်ပေမယ့် သားသမီး တွေအပေါ်မှာတော့ အခွင့်အရေး တန်းတူပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ၁၉၉၄ ခုနှစ် သူ ကွယ်လွန်ပြန်တော့ သူပိုင်ပစ္စည်းတွေ အိမ်ခြံတွေကို သားတွေကိုသာ အမွေပေးခဲ့ပြီး၊ သမီးတွေ ဘာခံစားခွင့်မှ မရခဲ့ပါဘူး။ ဒါကလည်း သူ့သားတွေ ထက် သမီးတွေက စီးပွားရေးပိုတောင့်တင်းလို့ ဖြစ်ပုံရပါတယ်”

ဟန်းက မချီမင်းလေးနှင့် ခပ်ထေ့ထေ့လေး ပြောခဲ့တာပါ။ အမေရိကန် မှာသွားနေတဲ့ သူတို့အစ်ကိုကြီးဆုံးကလွဲရင် ကျန်တဲ့အစ်ကိုမောင်နှမတွေ အားလုံး အမေရီတို့ ဟိုချီမင်းမြို့တော်ဝန်းကျင်မှာပဲ နေကြပါတယ်။

“ဘာပဲပြောပြော ကျွန်မတို့ဟာ သံယောဇဉ်ကြီးတဲ့ မိသားစုဖြစ်ပြီး နှစ်သစ် ဦးရောက်တိုင်း ကျွန်မတို့မိသားစုဝင် ၂၅ ယောက်ဟာ ဗီယက်နမ်တစ်နေရာရာကို အပျော်ခရီး ထွက်နေကျပါ”

“အဖေကမရှိတော့ အစ်ကိုကြီးကလည်း အမေရိကန်မှာ အခြေချလိုက်တာ မို့ ဒီမိသားစုထဲမှာ ကျွန်မပဲ ဦးဆောင်ရပြီး မပြေလည်တာတွေမှန်သမျှ ညှိနှိုင်း ဖြေရှင်းပေးရတာပါပဲ”

ဟန်းဟာ ဟိုချီမင်းမြို့တော်မှာ အကြီးဆုံးမိန်းကလေး ကျောင်းဖြစ်တဲ့ ဂျီယာလောင်းက အလယ်တန်းကျောင်းကို တက်ခဲ့ရပါတယ်။

သူက အတန်းထဲမှာ နှစ်စဉ် အမြင့်ဆုံးအဆင့်တွေရခဲ့ပြီး၊ ကျောင်းဆရာမ လုပ်ဖို့ စိတ်သန်မွှန်မှန်းခဲ့ပါတယ်။ လက်တွေ့ကျတော့ ဟိုချီမင်းမြို့တော်ရဲ့ ဗင်ဟန်းတက္ကသိုလ်က ၁၉၇၃ ခုနှစ်မှာ စီးပွားရေးဘွဲ့ရတဲ့အထိ စီးပွားရေးပညာတွေ လေ့လာသင်ကြားပြီး၊ ၁၉၇၅ ခုနှစ် စီးပွားရေးမဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ တက်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။

ဟန်းကို ဗီယက်နမ်စစ်အတွင်းက အတက်ကြွဆုံးကျောင်းသူအဖြစ် ကြား သိခဲ့ရတဲ့အကြောင်းနှင့် အဲဒီတုန်းကဖြစ်ရပ်တွေ မှတ်မိသမျှ ပြောပြပါဆိုတော့

“ကျွန်မ တက္ကသိုလ်ရောက်တဲ့နေ့ကစပြီး လွတ်လပ်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့တာပါ။ အဲဒီအချိန်က အန္တရာယ်အင်မတန်ကြီးလှတဲ့ မြေအောက်အဖွဲ့ အစည်းတွေနှင့် အဆက်အသွယ်ရှိခဲ့တယ် ဆိုပါတော့”

“၁၉၇၀ ခုနှစ်ကျတော့ တခြားကျောင်းသားတွေနှင့်ပေါင်းပြီး အမေရိကန် စစ်သုံးဂျစ်ကားတစ်စင်းကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ လက်ပူးလက် ကြပ် အဖမ်းခံလိုက်ရတာပဲ။ အင်အားတောင့်တဲ့ ကျောင်းသားသမဂ္ဂက ကျွန်မ တို့လွတ်ဖို့အတွက် တရားရုံးအထိ လိုက်ပေးခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်မတို့ဟာ တောင်ဗီယက်နမ်လွတ်မြောက်ရေးကို ကြိုးပမ်းရာမှာ တခြားရဲဖော်ရဲဖက်တွေလိုပဲ ထောင်ကျမှာ မကြောက်ခဲ့ကြပါဘူး။ ကျွန်မ မိဘ တွေကလည်း ကျွန်မအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မိကြပေမယ့်၊ မလုပ်နိုင်လို့တော့ မတားခဲ့ ကြပါဘူး။ နှစ်ပတ်ကြာတော့ ကျွန်မ ပြန်လွတ်ခဲ့ပြီး အစိုးရဆန့်ကျင်ရေးကိစ္စတွေ အစွမ်းကုန် ဆက်လုပ်ခဲ့တာပါပဲ။

“ကျွန်မဟာ ပြဇာတ်တစ်ခုကို က၊ပြဖို့ ခွင့်ပြုချက်ရတဲ့အခါမှာ အစိုးရ ဆန့်ကျင်ရေးသီချင်းတွေ အဓိကထားပြီး ရေးစပ်တင်ဆက်ခဲ့ပါတယ်။

“ဒီလုပ်ရပ်ဟာ အစိုးရမင်းတွေကို ရေရေလည်လည် အမျက်တော်ရှစေ မှာကို သိထားပြီးသားဖြစ်လေတော့ ကျွန်မတို့အမေတွေကို ဇာတ်ခုံပေါ်တက်ပြီး ကျွန်မတို့ရှေ့က တန်းစီ ကာထားခိုင်းခဲ့တာပေါ့။ ရဲတွေက ဖမ်းတာနှင့်တစ်ပြိုင် နက် ကျွန်မတို့အမေတွေက ဆီးလားတားလားလုပ်ထားချိန်မှာ ကျွန်မတို့လည်း ထွက်ပြေးခဲ့ကြပါရော။

“ကျွန်မတို့အနေနှင့် ဆန္ဒပြပွဲ၊ ဒါမှမဟုတ် အစိုးရမကြိုက်တာ တစ်ခုခု လုပ်မယ်ကြတိုင်း အဖမ်းခံရရင် အဆင်သင့်ဖြစ်အောင် သားပွတ်တံတွေ၊ အဝတ် အစားအပိုတွေ အမြဲဆောင်ထား လေ့ ရှိပါတယ်။ ကျွန်မသူငယ်ချင်းတွေ အများ ကြီးပဲ အဖမ်းခံရပြီး ကွန်ဒေါကျွန်းမှာ ထောင်ကျခဲ့ကြရပါတယ်။ ကျွန်မကိုယ် တိုင်လည်း ဆန္ဒပြပွဲတစ်ခုမှာ သူငယ်ချင်းဆယ်ယောက်နှင့်အတူ အဖမ်းခံခဲ့ရကာ ထောင် တစ်လကျခဲ့ရသေးရဲ့။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရတဲ့နောက် ကျွန်မဟာ တော်လှန်ရေးကော်မတီရဲ့ တာဝန်ခံခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်လာပါတော့တယ်”

ဗီယက်နမ်လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီးတဲ့နောက် အစိုးရက ဟန်းကို မြို့တော် စာရေးဆရာနှင့် အနုပညာရှင်များအသင်းရဲ့ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ဝင် ခန့်အပ်ခဲ့လို့၊ နှစ်နှစ်ဝင်လုပ်ခဲ့ရပါသေးတယ်။

“စောစောကပြောခဲ့သလိုပဲ ကျွန်မက ကျောင်းဆရာမဖြစ်ချင်တာဆိုတော့ စာနယ်ဇင်းသမားဘဝကို လုံးဝ စိတ်တောင်မကူးမိခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျောင်းသားတွေအတွက် အလုပ်က အလွယ်တကူမရနိုင်တဲ့ အခြေအနေကြောင့် အစိုးရပေးတဲ့ နေရာကို ယူလိုက်ရတာပါပဲ။ ခုတော့ ကံကောင်းထောက်မစွာရခဲ့တဲ့ ဒီအလုပ်ပေါ်မှာ တကယ်ပဲ စွဲမက်မြတ်နိုးနေခဲ့ရပါပြီ”

၁၉၇၇ ခုနှစ်မှာ ဟန်းကို ဗီယက်နမ် ရှေ့ဆောင်လူငယ် မဂ္ဂဇင်းရဲ့ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ရာထူး ခန့်အပ်ခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ အဲဒီနေရာမှာ ဆယ်လေးနှစ်တိုင်တိုင် စွဲမြဲလုပ်ခဲ့သလို၊ ၁၉၈၃ ခုနှစ်မှာတော့ အယ်ဒီတာချုပ် ဖြစ်လာရပါတော့တယ်။

‘ဟိုချီမင်းမြို့တော် လူငယ်မဂ္ဂဇင်း’ဟာ လူထုလူတန်းစားကြားထဲ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းနှင့် အင်အားကောင်းကောင်း ထိုးဖောက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ နယ်ပယ်စုံက ချို့ယွင်းမှုတွေ၊ ဟာကွက်ပျောက်ကွက်တွေကို ထောက်ပြတဲ့ ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းတွေ၊ ဗီယက်နမ်ရဲ့ လူမှုရေးဝန်းကျင်ပြဿနာတွေကို စူးရှထက်မြက်စွာ ဆန်းစစ်ဖော်ပြချက်တွေအပေါ် လူတကာ စွဲမက်နှစ်သက်ခဲ့ရပါတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ ဗီယက်နမ်ရဲ့ စာနယ်ဇင်းလောကမှာ ဟန်းဟာ အငယ်ဆုံး အယ်ဒီတာချုပ်လို့ ဆိုရမှာပါ။

“ကျွန်မအနေနှင့် သတင်းစာဘုတ်အဖွဲ့မှာ တစ်ဦးတည်းသော အမျိုးသမီးအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်မှာ အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး တန်းတူအခွင့်အရေးရတယ်လို့ ပြောရမှာပါပဲ။ အနောက်နိုင်ငံက အမျိုးသမီးတွေနှင့် ကွာခြားတယ်လို့ ဘယ်တုန်းကမှ မထင်ခဲ့ပါဘူး။”

ဟန်းဟာ လူငယ်မဂ္ဂဇင်းမှာ အားသွန်လုံးပမ်းနေဆဲမှာပဲ ဘဝတူ စာနယ်ဇင်းသမားတစ်ဦးနှင့် ဖူးစာဆုံပြီး ၁၉၈၆ ခုနှစ်မှာ လက်ထပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ သူ့ခင်ပွန်းကတော့ လောလောဆယ် ဗီယက်နမ်မှာ စောင်ရေအများဆုံးထုတ်ဝေနေတဲ့ ပြည်သူ့နေ့စဉ်သတင်းစာကြီး ‘ညံ့ဒန်’ရဲ့ လက်ရှိညွှန်ကြားရေးမှူး ဖြစ်နေပါပြီ။ ဟိုချီမင်းမြို့တော်မှာရှိတဲ့ ထုတ်ဝေရေးတာဝန်ခံရုံးခန်းမှာ အချိန်ပြည့် ရုံးထိုင်နေဆဲပါ။

၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာတော့ ဟန်းတစ်ယောက် အလယ်အလတ်စား အရာထမ်းနေရာတစ်ခုဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဌာနက သတင်းဌာနစိတ်ကို ရုတ်တရက် ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီမှာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်ထိ သူတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့တာပါ။

ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်က ကိုယ့်အရည်အချင်းနှင့် ကိုယ် စာနယ်ဇင်းပညာရှင်တစ်ယောက်အဖြစ် ထိပ်တန်းရောက်နေရာက သူ့ထက်နိမ့်တဲ့အဆင့်ကို ပြောင်းပေးခဲ့တဲ့ အစိုးရရဲ့လုပ်ရပ်ဟာ ထူးဆန်းနေတယ်ထင်ကြောင်း မှတ်ချက်ပေးမိပါတယ်။

ဟန်းက ဘာမျှရှင်းချက်မထုတ်ဘဲ သူ့အနေနှင့် ပေးအပ်တဲ့တာဝန်ကို ယူရုံကလွဲပြီး ရွေးစရာမရှိကြောင်းသာ ပြောပြခဲ့ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် တခြားမိတ်ဆွေများဆီက တစ်စွန်းတစ်စ ကြားခဲ့ရတာကတော့ ဟန်းဟာ သမ္မတကြီးဟိုချီမင်းက သူ့ဇနီးကိုပေးတဲ့စာတစ်စောင်အပေါ် မှီငြမ်းပြီး ဆောင်းပါးတစ်စောင် ရေးခဲ့မိတယ်။ သမ္မတကြီးဟာ တိုင်းပြည်ရေးထက် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိစ္စတွေကို ဦးစားပေးတာမဟုတ်ဘူးလို့ တရားသေစွဲမှတ်ခဲ့ကြတဲ့ အစိုးရခေါင်းဆောင်တွေက ဟန်းကို အပြစ်ပေးတဲ့အနေနှင့် ရာထူးချုတ်လိုက်တာပါတဲ့။

၁၉၉၆ ခုနှစ်ကျတော့ ‘အပြစ်ဒဏ်ခံပြီးပြီ’လို့ ယူဆတဲ့ အစိုးရပိုင်းက ဟန်းကို ပြည်သူ့ကော်မတီက ကြီးကဲတဲ့ ‘ဆိုင်ဂုံတိုင်းမိစ်’ အုပ်စုမှာ ရာထူးပေးလိုက်ပါတော့တယ်။

ဟန်းအနေနှင့် ‘ဆိုင်ဂုံဈေးကွက် အပတ်စဉ်’ အမည်နှင့် မဂ္ဂဇင်းသစ်တစ်စောင်ထုတ်ဖို့ စိုင်းပြင်းကြိုးပမ်းရတာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ ဆုံတွေ့ချိန်မှာ ဟန်းဟာ အပတ်စဉ်စာစောင်ရဲ့ လက်ထောက်အယ်ဒီတာချုပ်ဘဝနှင့် စာစောင်သက်တမ်း ၁၈ လအတွင်းမှာ စောင်ရေရှစ်သောင်းအထိ တက်ခဲ့ပါတယ်။

ဆိုင်ဂုံတိုင်းမိစ်အုပ်စုဟာ စီးပွားရေးအပတ်စဉ်သာမက၊ အင်္ဂလိပ်လိုရာပြင်သစ်လိုပါ ထုတ်ဝေတဲ့ သတင်းစာကြီးနှစ်စောင်ရဲ့ လုပ်ငန်းတွေပါ ထမ်းဆောင်နေရတာပါ။

“ကျွန်မအဖို့ နှစ်နေရာ ခွရပ်ထားရသလိုပါပဲ။ အပတ်စဉ်စာစောင်ကို ကိုင်တွယ်ရင်း တစ်ဘက်က ဆိုင်ဂုံတိုင်းမိမိရဲ့ စီမံရေးရာတွေလည်း လုပ်ပေးရပါတယ်”

ဒါတင်မကသေးပါ။ ဟန်းဟာ ဟိုချီမင်းတက္ကသိုလ်မှာ သတင်းစာပညာတွေ သွားရောက်ပို့ချပေးရပါသေးတယ်။

သူဟာ စာနယ်ဇင်းသမားဘဝမှာ လုပ်ခွင့်ရလောက် လုပ်နေဦးမှာဖြစ်ပြီး အနားရတာနှင့် စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေးကိစ္စတွေကို ဆောင်းပါးတွေ ရေးမယ်လို့ ကြံထားပါသတဲ့။

ဗီယက်နမ်လူငယ်တွေကို သူ အကြံပြုလမ်းညွှန်ခဲ့တာကတော့ ဒီလိုပါ။

“ကျွန်မ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့ရသမျှ အတွေ့အကြုံတွေအရ ထုတ်နုတ်ရရှိတဲ့ အဓိကအချက် သုံးချက် ရှိပါတယ်။ ပထမ တတ်နိုင်သလောက် ပညာသင်ကြားဖို့နှင့် ကျောင်းတွေတက္ကသိုလ်တွေက သာမက ဘဝကပါသင်ယူဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အတွေ့အကြုံဟာ အင်မတန် အရေးပါပါတယ်။ ဒုတိယအချက်အနေနှင့် လူတိုင်းလူတိုင်း ပန်းတိုက်၊ သို့မဟုတ် ရည်မှန်းချက်ထားဖို့ လိုအပ်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဒီလိုမှမဟုတ်ရင်တော့ ယောင်လည်လည် စမ်းတဝါးဝါးဖြစ်မယ့် အန္တရာယ်နှင့် ကြုံနိုင်ပါတယ်။ တတိယကတော့ လူငယ်တိုင်းဟာ ဘာသာခြားစာတွေ လေ့လာသင်ထားရမယ်။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာပေါ့။ ဒါမှလည်း သတင်းခေတ်ကြီးကို အမိလိုက်နိုင်မှာဖြစ်တယ်လို့ ထင်တယ်လေ။

“နောက်တစ်ချက် ကျွန်မပြောချင်တာက စစ်ဘေးသင့်ခဲ့ရတဲ့ နိုင်ငံမှာ ကြီးပြင်းနေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ ကျွန်မတို့အဖို့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိစ္စတွေထက် နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးကို ဦးစားပေးခဲ့ရသလို ဒီနေ့လူငယ်တွေဟာလည်း ကိုယ့်တစ်ကိုယ်ရေဆန္ဒထက် နိုင်ငံအကျိုးကို ရှေ့တန်းတင်စဉ်းစားပါလို့ တိုက်တွန်းချင်တာပါပဲ။ ကျွန်မတို့အခြေအနေဟာ အနောက်နိုင်ငံတွေနှင့် တအား ကွာခြားတာနှင့်အမျှ၊ နိုင်ငံတော်ကိုတည်ဆောက်ဖို့ အများကြီးလိုနေတယ်ဆိုတာလည်း သတိပြုကြစေချင်ပါတယ်”

သူ ဒီလောက် အလုပ်ရှုပ်နေတဲ့ကြားက ဝါသနာပါရာလုပ်ဖို့ အချိန်ရပါသလားဆိုတော့ သူက ရယ်ပြီး ခုလိုပြောပါတယ်။

“ကျွန်မကတော့ စာနယ်ဇင်းသမားဘဝနှင့် အရိုးထုတ်သွားဖို့ပဲ မျှော်မှန်းထားသလို ကျွန်မ တစ်ခုတည်း ဝါသနာပါတာက ပြင်သစ်စာပေ၊ အင်္ဂလိပ်စာပေ၊ ဗီယက်နမ်စာပေတွေ ဖတ်ရှုနေဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်ရှင်” တဲ့။

ဗိယက်နမ်

ဦး နိုင် သန်း

VUU KHAI THANH

တည်ထောင်သူနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
ဘဏ်တိုင်း အိုင်မက်ကွ ကော်ပိုရေးရှင်း

ဘဏ်တိုင်း အိုင်မက်ကွ ကော်ပိုရေးရှင်းသည်
ဗိယက်နမ်နိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံး ဖိနပ်စက်ရုံ လုပ်ငန်း
ရှင်များနှင့် နိုင်ငံခြားသို့ တင်ပို့ရောင်းချသူများ ဖြစ်၏။

ဗူးခိုင်သန်း

ဗူးခိုင်သန်းကို ၁၉၅၀ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်က မိုင်သိုးပြည်နယ်မှာ မွေးခဲ့ပါတယ်။ သူ့ဇာတိက ဟိုချိုမင်းမြို့တော်က ကီလိုမီတာ ၇၀ ကွာပါတယ်။ သူဟာ သား ငါးယောက် သမီး သုံးယောက်အနက်မှာ တတိယမြောက် ဖြစ်ပါတယ်။

တရုတ်မျိုးနွယ် သူ့မိဘတွေဟာ ဗီယက်နမ်ပြန်လည်ပေါင်းစည်းချိန်မှာ ကသီလင်တဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဗီယက်နမ်အစိုးရက နိုင်ငံပြောင်းလှူမျိုးငြားတွေ အပေါ် တင်းကြပ်လာတဲ့အတွက် ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၉ ခုနှစ်အထိ မိသားစု အတော်များများဟာ တိုင်းပြည်က ထွက်သွားကြပါတယ်။

ဒီအထဲမှာ သူ့မွေးချင်း ခုနစ်ယောက်ပါ ပါသွားကြပါတယ်။ သန်းကိုယ် တိုင်လည်း လိုက်သွားဖို့ စိတ်အားထက်သန်ခဲ့ပါတယ်။

“မိသားစုအားလုံး မရှိကြတော့တဲ့နောက် ကျွန်တော်လည်း သူတို့နောက် လိုက်သွားချင်တာမှ အသည်းအသန်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အခွင့်အရေး ဘယ်လိုမှ မရခဲ့ပါဘူး။”

သူ့ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေဟာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ နေထိုင်လျက် ရှိကြပြီ။ သူ့ယောက်ဖ ကျော်နီဟေးက နယူးယောက် ဘီတီရုံးရဲ့ တာဝန်ခံအကြီး အကဲ ဖြစ်နေပါတယ်။

သန်းဟာ သူ့ဒေသမှာပဲ မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းပညာသင်ခဲ့ရာက ၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ ၉ တန်းအောင်ခဲ့ပါတယ်။ သူ့အဖေက တရုတ်ဘာသာစကားတွေ

ရောင်းချအသက်မွေးပြီး၊ သူ့အဖေ မသေခင်လေးတင် သူ ကျောင်းပြီးခဲ့တာနှင့် အဖေလုပ်ငန်းကို အမွေခံဆက်လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၇၅ ခုနှစ် အသက်အစိတ်မှာ သူ အိမ်ထောင်ကျခဲ့တာပါ။ သူ့ဖခင်ဟာ လွှာချင်းဖိနပ်တွေလုပ်ရာမှာ အထူးကျွမ်းကျင်လို့ ပိုက်ဆံချမ်းသာတဲ့ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်မိသားစု ဖြစ်ပါတယ်။

သူဟာ ဟိုချိမ်းမြို့တော်ကို ပြောင်းလာပြီး ယောက္ခမအိမ်မှာ အတူနေခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ နေ့ချင်းညချင်းဆိုသလို မိသားစုလုပ်ငန်းရဲ့ စာရင်းကိုင်ဖြစ်ခဲ့ပါတော့တယ်။

သူတို့ရဲ့ ဖိနပ်တွေဟာ နာမည်ကြီးသလောက် ကောင်းတာဆိုတော့ ထိပ်ထိပ်ကြံတွေနှင့်ဆက်ဆံခဲ့ရသလို သမ္မတကြီး ဟိုချိမ်းကိုယ်တိုင်တောင် သူတို့ထုတ်လုပ်တဲ့ဖိနပ်တွေ စီးထားတာတွေ့ရပါသတဲ့။

၁၉၈၂ ခုနှစ်မှာ သန်းအနေနှင့် စစ်တပ်ကို ရာဘာဖိနပ်တွေသွင်းဖို့ ကန်ထရိုက်ရခဲ့ရာက လုပ်ငန်းချဲ့ထွင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

သူက သူ့စုထားတဲ့ ဒေါ်လာတစ်သောင်းနှင့် စက်ရုံငယ်လေးတစ်ခု ငှားပြီး သူ့ဆွေမျိုးအများစုပါတဲ့ အလုပ်သမားနှစ်ဆယ်နှင့် အလုပ်စခွဲတာပါ။

၁၉၈၆ ခုနှစ်ကျတော့ ဘင်တီယန်နှင့် ဗင်သန်း လုပ်ငန်းငယ်နှစ်ခုကိုပေါင်းပြီး ဘင်တီယန်ရာဘာ သမဝါယမလုပ်ငန်း ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ရပါတယ်။

သန်းနှင့် သူ့မိန်းမက ဖိနပ်တွေ အမြောက်အမြားထုတ်လုပ်ဖို့ဆိုရင် ပိုကောင်းတဲ့နည်းပညာတွေ လိုမယ်လို့ သဘောပေါက်ခဲ့ကြပါတယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှာ ထိုင်ဝမ်ကို သွားလည်ခဲ့ကြပြီး နာမည်ကျော်ဖိနပ်စက်ရုံ ကုမ္ပဏီဖြစ်တဲ့ အီဗာမှာ လေ့လာဆည်းပူးခဲ့ကြပါတယ်။

သူတို့ ဗီယက်နမ်ကိုအပြန်ခရီးမှာ လွှာချင်းဖိနပ်တွေထုတ်လုပ်တဲ့ စက်တစ်လုံးပါ ဝယ်ခဲ့ကြပါတယ်။

သမဝါယမလုပ်ငန်းကိုလည်း ကုမ္ပဏီအဆင့် ၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ တိုးချဲ့လိုက်ရာက ဘီ တီ ကုမ္ပဏီရယ်လို့ ပြည်တွင်းပြည်ပမှာ ကျော်ကြားခဲ့တဲ့အခြေကို ရောက်ခဲ့တာပါ။

ကျွန်တော့်ရဲ့အင်တာဗျူးဟာ ဘီတီရဲ့ အဓိကစက်ရုံတည်ရှိရာ ဟိုချိမ်းမြို့တော် ရပ်ကွက် ၆ အစွန်မှာ လုပ်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

စက်ရုံကို သူတို့ဇနီးမောင်နှံ ထိုင်ဝမ်မသွားခင်တစ်နှစ် ၁၉၈၈ ခုနှစ်က ကမ်းနားစပ်မှာ တည်ဆောက်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် ထိုင်ဝမ်က ဖိနပ်ချုပ်စက်တွေ တင်သွားခဲ့ချိန်မှာ လုပ်သားအင်အား ရှစ်ရာနှင့် စက်ရုံသစ် တည်ခဲ့ပါသေးတယ်။

ဟိုချိမ်းမြို့တော်မှာ လက်လီဆိုင် သုံးဆိုင်၊ လက်ခွဲကိုယ်စားလှယ် နှစ်ရာလောက်ရှိပြီး၊ ဗီယက်နမ်တစ်နိုင်ငံလုံးမှာ ကိုယ်စားလှယ် လေးရာခန့်ဆယ်ထားခဲ့ပါတယ်။

သန်းဟာ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေက မိတ်ဆွေလုပ်ငန်းရှင်တွေကို အမီလိုက်နိုင်အောင် ကြိုးစားနေတာနှင့်အမျှ သူ့လုပ်ငန်းတွေဟာလည်း အရှိန်အဟုန်နှင့် အလျင်အမြန် တိုးတက်ထွန်းကားနေပါတယ်။

ခုဆို သူက ဘဏ်လုပ်ငန်းကိုထောင်ထားပြီး၊ ဟိုချိမ်းမြို့မှာ စတော့ဈေးကွက်ဖွင့်တာနှင့် အဆင်သင့်ဖြစ်ဖို့လည်း ပြင်ထားပြီးသားပါ။

ဘီတီဟာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှာ အစိုးရဆီက ပြည်ပပို့ကုန်လိုင်စင် ရခဲ့တဲ့ ပထမဆုံး ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆိုဗီယက် ရုရှားပြည်ထောင်စုနှင့် အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံတွေရဲ့ ဈေးကွက်တွေ ပျက်သွားတဲ့နောက်တော့ ပြည်တွင်းကို ပြန်ဦးလှည့်ခဲ့ပါတယ်။

အစိုးရရဲ့ လွတ်လပ်တဲ့ဈေးကွက်ကို ပြင်ဆင်ချက် ချပေးတာကလည်း ပြည်တွင်းဝယ်လိုအားကို ကြီးထွားစေခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ ပြည်တွင်းကသုံးစွဲသူတွေကို နည်းပါးစုံနှင့် ဆွဲဆောင်ခဲ့သလို၊ အနောက်နိုင်ငံဈေးကွက်တွေအတွက်တော့ အရည်အသွေးစံချိန်မီ ပစ္စည်းကောင်းလက်ရာကောင်းတွေ ထုတ်လုပ်ပါတယ်။

နိုင်ငံတကာအတိုင်းအတာနှင့် အရောင်းကွန်ရက်တွေ ဖြန့်ကျက်ပြီး သတ်မှတ်ဈေးနှင့် အပြိုင်အဆိုင်ကြော်ငြာအားတွေ သုံးပါတယ်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ ပြည်တွင်းအရောင်းစံချိန်ဟာ ထုတ်လုပ်မှုရဲ့ထက်ဝက်ရှိခဲ့တယ်လို့ အကြမ်းဖျင်းတွက်ချက်လို့ရပါတယ်။

သန်းရဲ့ အိပ်မက်တွေထဲမှာ တရုတ်ပြည်ဈေးကွက်ထဲ ဝင်ပြိုင်ဖို့လည်း ပါဝင်ပါတယ်။ မနေ့တစ်နေ့ကအထိ ဗီယက်နမ်ဟာ တရုတ်ပြည်ကို ဆန်ထွက် ကုန်နှင့် ပင်လယ်စာတွေ တင်ပို့ပြီး၊ အပေါစား တရုတ်စက်မှုထုတ်ကုန်တွေ တင်သွင်းခဲ့တယ်လို့ လူသိများခဲ့ပါတယ်။

ဒီကနေ့ ဘီတီရဲ့ လွှာချင်းဖိနပ် ငါးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းကို အနောက်ဥရောပ နှင့် အာရှနိုင်ငံတွေအများစုပါဝင်တဲ့ ၃၅ နိုင်ငံကျော်အတွက် ထုတ်လုပ်တင်ပို့ ခဲ့ရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ တစ်နှစ်အတွက် ထုတ်လုပ်တဲ့ စုစုပေါင်းအရေအတွက် ဟာ ဖိနပ်အရံပေါင်း ဆယ်သန်း ရှိခဲ့ကြောင်းလည်း သိရပါတယ်။

၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ သန်းဟာ ဘီတီအဆောက်အဦနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီ တည်ထောင်ဖို့ လိုင်စင်ကျခဲ့ပြန်ပါတယ်။

သူဟာ ဗီယက်နမ် စက်မှုနှင့် စီးပွားရေးအဖွဲ့ကို စားလှယ်တစ်ယောက် အဖြစ်နှင့် အမေရိကားကို သွားလေ့လာသူတွေထဲမှာပါခဲ့ပြီး၊ အမေရိကန်ကုမ္ပဏီ တစ်ခုနှင့် ဗီယက်နမ်မှာ စက်ရုံ၊ လူနေတိုက်တာ၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွေ တည် ဆောက်ဖို့ ဆွေးနွေး စီစဉ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

သန်းက သူ့ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေကိုလည်း ဘီတီရဲ့ အမေရိကန်ဈေး ကွက်ရှာဖွေရောင်းချရေးအတွက် နယူးယောက်နှင့် လော့စ်အိန်ဂျလီးစ်၊ ဘီတီရဲ့ ကိုယ်စား လှယ်ရုံးတွေဖွင့်ဖို့ တိုက်တွန်းခဲ့သေးရဲ့။

ဒီအထဲက သူ့ယောက်ဖက ဝေါဒစ္စနေကုမ္ပဏီနှင့် တရင်းတနှီးအဆက်ရခဲ့ ရာက၊ ဒစ္စနေရဲ့ကုန်ပစ္စည်းတွေ ဗီယက်နမ်ကိုတင်ပို့ဖို့ စီစဉ်ခဲ့ပါတယ်။ ဘီတီရဲ့ ထုတ်ကုန်တွေလည်း ပိုမိုသွက်လက်စွာရောင်းချဖို့ တာဝန်ယူခဲ့ပါတယ်။

သန်းဟာ အရှေ့တောင်အာရှတစ်လွှားက တရုတ်ကုန်သည်များနှင့်မခြား မိသားစုပေါင်းစပ်လုပ်တဲ့ပုံစံကို အလေးထားပါတယ်။ ခုလည်း သူ့အောင်မြင်မှု ကို အထောက်အကူကြီးစွာပေးတဲ့ ဇနီးသည်နှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်နေဆဲပါ။

“ကျွန်တော့်စွမ်းအားတွေက အကြံဉာဏ်ထုတ်ပြီး မဟာဗျူဟာချမှတ်တဲ့ နေရာမှာ အသုံးတည့်ပြီး၊ ကျွန်တော့်ဇနီးကတော့ အသေးစိတ် အကောင်အထည် ဖော်ပြီးထုတ်လုပ်ရာမှာ ထက်မြက်တယ်လို့ ပြောရမယ်ထင်ပါရဲ့။”

သန်း တို့လင်မယားမှာ သမီး သုံးယောက်၊ သား တစ်ယောက် ရှိပါတယ်။ အကြီးဆုံးက ဆမီးဖြစ်ပြီး၊ ၂၁ နှစ် ပြည့်ပါပြီ။ ဒုတိယသမီးက ၁၄ နှစ်၊ အငယ်ဆုံးသားက ငါးနှစ်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။

သူဟာ အောင်မြင်တဲ့၊ အာရှစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် အများစုတွေလိုပဲ တင်းနစ်ရိုက်တာ ဝါသနာကြီးသလို၊ ဘီတီစက်ရုံမှာ တင်းနစ်ကွင်းဆောက်ထား တာကိုလည်း ဂုဏ်ယူလို့မဆုံးပါဘူး။

သန်းအနေနှင့် ချမ်းချမ်းသာသာ အဆင့်မြင့်မြင့် နေနိုင်နေပါပြီ။

သူ့ကိုယ်တိုင် လင်ကွန်းကွန်တီနင်တယ်လ် အနက်ရောင်ကားကြီးနှင့် ငြိမ်နေသလို၊ သူ့ဇနီးအတွက်လည်း အသစ်တစ်စီး ဝယ်ပေးထားပါသကဲ့။

ဟိုချီမင်းမြို့တော် တရုတ်တန်းဖြစ်တဲ့ ချိုလွန်မှာလည်း သုံးထပ်တိုက် ကြီး ဟီးနေအောင်ဆောက်ထားပြီး၊ မိမိကျကျနေထိုင်လျက်ရှိပါကြောင်း။

ဖိလစ်ပိုင်

ဝါရှင်တန် ဇိုင်ဆစ်
WASHINGTON SYCIP
တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ
သည် အက်စ်ဂျီပီ အုပ်စု

ဇိုင်ဆစ်၊ ဂါးရက်စ်၊ ဗဲလ်လာယို အင် ကုမ္ပဏီ
ကို အများသိကြသည်မှာ အက်စ်ဂျီပီဟူ၍ ဖြစ်ပြီး၊
ဖိလစ်ပိုင်တွင် အကျွမ်းကျင်ဆုံး အကျိုးဆောင်မှုများနှင့်
ထိပ်တန်းစာရင်းကိုင်အုပ်စု အာသာအင်ဒါဆင်နှင့် တစ်
ဖွဲ့တည်း ပေါင်းစပ်ထားသူများ ဖြစ်ပါသည်။

ဝါရှင်တန် စိုင်ဆစ်ပ်

ဝါရှင်တန် စိုင်ဆစ်ပ် သို့မဟုတ် သူ့ကိုချစ်စနိုးခေါ်ကြရင် 'ဝပ်ရှ်'။
ဝပ်ရှ်ကို မက်ကာတီက သူ့ အက်စ်ဂျီဇွီ ရုံးခန်းထဲမှာ တွေ့ခွင့်ရခဲ့တာပါ။

ဝပ်ရှ်ဟာ အရှေ့တောင်အာရှက မျိုးနွယ်တွေရဲ့ 'စံ'ကိုတောင် မမီအောင်
ကြိုလှိုသေးကွေးတဲ့ လူဗလံလေး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် လုပ်ငန်းနှင့်ယှဉ်လာရင် ဧရာမ တကယ့်လူသန်ကြီးတွေထက်
အပုံကြီးသာပြီး၊ သူတို့ဆီကမရနိုင်တဲ့ ခံစားချက်နှင့် အတွေ့အကြုံတွေကို ကြား
ရမှာပါ။

သူ့ရဲ့ထက်မြက်တဲ့ ဉာဏ်စွမ်း၊ အသိပညာ၊ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ လက်တွေ့
ဆန်ပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေရဲ့ တွန်းအားတွေက နားထောင်
သူငေးသွားလောက်အောင် ဆွဲဆောင်နိုင်လို့ပါပဲ။

သူ့ရုံးခန်းဟာ ရှေးကျတဲ့ပုံစံနှင့် ပကတိရိုးရိုးစင်းစင်းလေး ရှိနေပါတယ်။
ဆိုဖာရှည်တွေပေါ်မှာ လင်ပန်းငယ်လေးတွေ တင်ထားပြီး လူထိုင်လိုက်ပြီး
ကော်ဖီခွက်ချလိုက်ရင် မကျအောင် ဖန်တီးထားတာ တွေ့ရပါတယ်။

နောက်တစ်ခု သတိမူစရာကောင်းတာက တစ်ခန်းလုံး ဇီးကွက်ရုပ်တွေနှင့်
ပြည့်နေတာပါပဲ။

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်အနည်းငယ်က မက်ဆူရှီတာကုမ္ပဏီက သူ့အကြံပေးလို့
လုပ်ငန်းတစ်ခု အောင်မြင်ခဲ့တဲ့အတွက် ဆင်စွယ်နှင့်ထုထားတဲ့ ဇီးကွက်ရုပ်ကြီး
တစ်ကောင် အမှတ်တရ လက်ဆောင်ပေးခဲ့ပါတယ်။

“အဲဒီအရပ်ကို ငါ့စားပွဲစွန်းတစ်နေရာမှာ တင်ထားလိုက်မိရာက လာတဲ့ ဧည့်သည်တွေက ငါ ဇီးကွက်ရုပ်တွေစုနေတယ် ထင်ခဲ့ကြတယ်လေ။ ဒါနှင့် နှစ်နှင့်ချီပြီး လူတွေက ငါ့ကိုပေးခဲ့သမျှဟာ ဇီးကွက်ရုပ်တွေချည်း ဖြစ်နေတော့ တယ်။ ငါကလည်း သူများကို လက်ဆောင်ပေးရင် ဇီးကွက်တွေပဲ ပြန်ပေးရတော့ တာပဲ”

ခု လောလောဆယ်တောင် သူ့ဆီမှာ ဇီးကွက်ရုပ် တစ်ထောင်လောက်ရှိ နေပါတယ်။ ထားစရာနေရာမရှိတော့လို့ ထပ်မပို့ကြပါစေနှင့်ဆိုပြီး၊ ဆုတောင်း နေရပါသတဲ့။

ကျွန်တော်က သူ့မိသားစုဘဝကို နည်းနည်းပါးပါးပြောပြပါလို့ ပန်ကြား မိတယ်။ ဒီအခါ သူ ပြောပြတာက-

သူ့ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်ဟာ ၁၉ ရာစု အလယ်လောက်ကတည်းက တရုတ် ပြည် ဖူကျွန်ပြည်နယ်မှ ဖိလစ်ပိုင်ကို ရောက်နေကြတာဖြစ်ပြီး၊ သူ့အမေကတော့ ရှန်ဟိုင်းသူလို့ ဆိုပါတယ်။

သူ့အဘိုးက ကုန်သည်ဖြစ်ပြီး၊ တရုတ်ဖိလစ်ပိုင်ကပြားမလေးနှင့် လက် ဆက်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့က ကလေးခြောက်ယောက် မွေးခဲ့ရာမှာ တစ်ယောက်က သူ့အဖေ အလ်လ်ဘီနို ဖြစ်လာပါတယ်။

အယ်လ်ဘီနိုဟာ အရမ်းစာတော်တာမို့ သူ့ကျောင်းက မက်သဒစ်ဂိုဏ်း သာသနာပြုတွေက သူ့ကိုစိတ်ဝင်စားပြီး အမေရိကပြည်မှာ ဥပဒေပညာသင် ယူစေခဲ့တာပါပဲ။

သူဟာ မစ်ချီဂန်ပြည်နယ်က အန်း အာဘာမှာ ဥပဒေကျောင်းသွားတက်ခဲ့ တဲ့နောက် ၁၉၁၁ ခုနှစ်မှာ ဖိလစ်ပိုင်ကို ပြန်လာပြီး ဖိလစ်ပိုင်ရှေ့နေစားပွဲဝင်ခဲ့ရာ မှာ ပထမ ရခဲ့ပါတော့တယ်။

အယ်လ်ဘီနို မနီလာပြန်အလာ ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောကြီးပေါ်မှာ အမေ ရိကန်က ဂီတကျောင်းတက်ပြီး ရှန်ဟိုင်းကိုပြန်လာတဲ့ ဝပ်ရီရဲ့မိခင်လောင်း မိန်းမချောလေးနှင့် ဆုံတွေ့ချစ်ကြိုက်ခဲ့တာပဲလေ။

ကောင်မလေးအဖေက တရုတ်စီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်ကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီး အာရှမှာ အကြီးဆုံးစာအုပ်တိုက်ပိုင်ရှင် ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ တရုတ်ကျောင်းသုံး စာအုပ်တွေမှန်သမျှ သူ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့တာ များပါတယ်။

ကွန်မြူနစ်တွေ အုပ်ချုပ်တဲ့ကာလမှာ စာအုပ်ကုမ္ပဏီကို ပြည်သူပိုင်သိမ်း ခဲ့ခဲ့ရပါတယ်။ ဝပ်ရီကတော့ ကုမ္ပဏီဆက်ရှိနေတဲ့အမှတ်နှင့် ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှာ နှစ်တစ်ရာပြည့် ရာပြည့်ပွဲတောင် လုပ်လိုက်ပါသေးရဲ့။

“အမှန်တော့ ငါ့အဖေနှင့် အမေရဲ့ဖူးစာက ဆန်းကြယ်တယ်ဆိုရမှာပါ။ တရုတ်ချင်းတူပေမယ့် အမေက ရှန်ဟိုင်းစကားသာတတ်ပြီး၊ အဖေကလည်း ဖူကျွန်စကားသာတတ်တော့ တစ်ယောက်စကား တစ်ယောက် နားမလည်နိုင်ကြ သလို၊ သူတို့ချင်း အင်္ဂလိပ်လိုပဲ ရည်စားစကားပြောကြမယ်လို့ ငါ စဉ်းစားမိ တယ်ကွ။ ထားပါတော့ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သူတို့ဟာ ၁၉၁၆ ခုနှစ်လောက်မှာ လက်ထပ်ယူခဲ့ကြတာတော့ သေချာတယ်”

သူ့အဖေဟာ နာမည်ကြီး တရုတ်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်တွေနှင့် မပေါင်း မိခင်အထိ ဥပဒေပညာပဲ ဆက်လိုက်စားခဲ့တယ်။ နောက်တော့ ‘တရုတ်ဘဏ်’ ကို တည်ထောင်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဝပ်ရီကို ၁၉၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၃၀ ရက်မှာ မွေးခဲ့တာပါ။

သူ့အထက်မှာ အစ်ကိုနှစ်ဦးရှိနှင့်ပြီး၊ ဒေးဗစ်နှင့်အလက်ဇန္ဒားလို့ နာမည် တွင်ပါတယ်။ အောက်ကတော့ အဲလစ်ဇဘက်နှင့် ပက်စ်ဆိုတဲ့ ညီမနှစ်ယောက် ထပ်မွေးခဲ့တယ်။

သူ့အစ်ကိုတွေနှင့် အစ်မတွေဟာလည်း လူတော်လှူဇော်တွေချည်းပါပဲ။

ဒေးဗစ်က အင်ဂျင်နီယာ၊ နောက်မှ ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အလက်ဇန္ဒားကလည်း စိုင်းဆစ်ပဲ ဆလာဇာအမည်ရှိ ဖိလစ်ပိုင်မှာ အကြီးဆုံး ဥပဒေပညာ ရှင်များအဖွဲ့ကို တည်ထောင်ရာမှာ ပါဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်က သူ့မိသားစုဝင်အမျိုးသမီးတွေဟာ တခြားဖိလစ်ပိုင်က သူဌေးတွေနှင့် ရခဲ့ကြတယ်လို့ သိရပါတယ်ဆိုတော့-

“ဟုတ်ပါတယ်။ ငါ့ညီမပက်စ်ဟာ အယ်လ်ဖွန်ဆို ယူချင်းကိုရဲ့ ဇနီးဖြစ်ခဲ့ တယ်။ နောက်ပြီး ဂျွန် ဂိုကောင်ဝေရဲ့ဇနီးဟာလည်း ငါ့မိန်းမရဲ့ ညီမဝမ်းကွဲ တော်ပဲကွ”

သူ့မိဘတွေအနေနှင့် ရင်သွေးငါးယောက်ကို အောင်မြင်တဲ့ပါရမီရှင်တွေ ဖြစ်အောင် ဘယ်လိုဘယ်ပုံ ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့ကြပါသလဲလို့ မေးမိတယ်။ သူက-

“ငါတို့ဟာ အဖေနှင့်အမေဆီက တစ်မျိုးစီ သင်ယူခဲ့ရတယ်ဆိုရမှာပဲ။ ငါ့အမေက အိမ်ရှင်မကောင်းပီသသလို၊ နိုင်ငံနှင့် လူမျိုးအတွက် အင်မတန် သွက်လက်တက်ကြွခဲ့တယ်။ သူ့ခေတ်ကတော့ တကယ့် စံပြအမျိုးသမီးပဲကွယ်။ ဒီအချက်က တို့ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေအဖို့ အမျိုးသမီးတွေရဲ့အခန်းကဏ္ဍကို လေးလေးစားစားအသိအမှတ်ပြုစေတဲ့ အမြင်တွေရခဲ့တယ်။ ဒေး။ အဖေဆီကတော့ စီးပွားရေးနှင့် လုပ်ငန်းကိုင်ငံန်းပညာတွေ၊ အလုပ်ကြီးစားမှုတွေ၊ ပညာရေးရဲ့ အရေးပါပုံတွေ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် တစ်သားတည်းကျဖို့ ဆိုတာတွေ အမွေဆက်ခံခဲ့ရတာပဲ”

ဒီစကားရဲ့ ဥပမာကလည်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဝပ်ရှ်ရဲ့ဖခင်ဟာ သူ့သား သမီးတွေကို ကောင်းပေးဆိုတဲ့ အလွတ်ပညာကျောင်း၊ ဒါမှမဟုတ် တရုတ်စာသင် ကျောင်းတွေမှာ ထားနိုင်ပါလျက်နှင့် ကလေးတွေ အိမ်ကကားမစီးရဘဲ ခြေလျင် လျှောက်သွားရတဲ့ ပြည်သူပိုင်ကျောင်းတွေမှာ ထားခဲ့ပါတယ်။

“ငါ့အဖေက အာရှသွေးပါသူပီပီ ကလေးတွေကို ပညာကောင်းကောင်း တတ်စေချင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက အစိုးရကျောင်းတွေကလည်း စာသင် တော် တော်ကောင်းတာကိုး။ အေတင်နီယိုတို့ လာစယ်လီတို့ဆိုတဲ့ အလွတ်ပညာသင် ကျောင်းတွေနှင့် အပြိုင်အဆိုင်ပဲ။ ငါတို့ကြီးလာတော့မှ အဖေက ဒီလို အများတက် တဲ့ကျောင်းမျိုး ထားခဲ့တာဟာ တို့အနေနှင့် ဝင်ငွေကောင်းတဲ့ အထက်တန်းလွှာက အကြောင်းသာမက ဝင်ငွေနည်းတဲ့ အောက်ခြေလူတန်းစားနှင့် လူလတ်တန်းစား တွေအကြောင်းပါ နားလည်စေချင်လိုဖြစ်တယ်ဆိုပြီး ရှင်းပြခဲ့တယ်”

ဝပ်ရှ်ဟာ မနီလာမြို့စွန်က ဆမ်ပလော့မှာ မွေးခဲ့ပေမယ့် သူ့အဘိုးအဘွား တွေရှိရာ ရှန်ဟိုင်းမြို့မှာ ငါးနှစ်သားအထိ သွားနေခဲ့ရတာပါ။

သူ ရှန်ဟိုင်းမှာနေခဲ့ရတာလည်း ဘာမှ လိုလေသေးမရှိ ပြည့်စုံခဲ့ပါတယ်။ သူ့မိဘတွေကလည်း မကြာခဏ ပြန်လာလည်တာတွေ အမှတ်ရဆဲပါတဲ့။

ဝပ်ရှ်ဟာ မူလတန်းအောင်တော့ ‘မက်ပါ’မှာ အထက်တန်းကျောင်းတက် ပြီး၊ ဆန်တိုတောမက်စ်တက္ကသိုလ်မှာ တက္ကသိုလ်ပညာတွေ သင်ခဲ့ရတယ် ဆို ပါတယ်။

ဝပ်ရှ်ရဲ့ ကလေးငါးယောက်စလုံးဟာ ပညာထူးချွန်ကြပြီး၊ သူ့အဖေ မျှော်လင့်သလို အကောင်းဆုံးတွေဖြစ်အောင် ကြိုးစားခဲ့ကြတယ်။ ဝပ်ရှ်ကိုယ်တိုင်

လည်း အတန်းဖော်တွေကို တစ်နှစ်ခွဲစာလောက်ကျော်တက်ပြီး အထက်တန်း အောင်ခဲ့တာပါ။

“အဲဒီအချိန်က ငါ့စိတ်ထဲမှာ အဖေခြေရာနင်းပြီး ဘဏ်သူဌေးဖြစ်အောင် လုပ်ဖို့ပဲ တွေးထားခဲ့မိတယ်။ ဒီနောက်သူက တရုတ်ဘဏ်ရဲ့ အကြီးအကဲရာထူး ရခဲ့ရာက သူ့သားတွေ ဘဏ်မှာဝင်လုပ်ရင် ရာထူးကောင်းကောင်းပေးရမှာပဲ။ ဒါဆိုရင် လူတွေက သူ့ကို ဆွေမျိုးကောင်းစားရေးဝါဒီလို့ စွပ်စွဲကြတော့မယ်ဆိုပြီး အဖေဟာ ရင်လေးနေခဲ့မိတယ်။ တစ်ဘက်ကလည်း ငါတို့ ညှိဖျင်းလို့ မတော် တရော်တွေဖြစ်ကုန်ရင် ပိုစိတ်ထိခိုက်ရမှာကလည်း ရှိသေးတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ငါ့ကို ဘဏ်မှာဝင်လုပ်ဖို့ စကားဦးတောင် မသမီးခဲ့ဘူးလေ”

ဒီကြားထဲ သူ အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝမှာပဲ ဝပ်ရှ်ရဲ့အမေ အနိစ္စ ရောက်ခဲ့တာဟာ ကြေကွဲဝမ်းနည်းစရာပါ။

သူ့အဖေက စီဗူးက တရုတ်ကျူရှင်ဆရာမတစ်ယောက်ကို ထပ်ယူလိုက် ပေမယ့်၊ သားသမီး မရတော့ပါဘူး။

ဝပ်ရှ်ဟာ ကျောင်းမှာ သင်္ချာချန်ပီယန်ဖြစ်ခဲ့တာနှင့်အမျှ စာရင်းကိုင်ပညာ ကို သင်ဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ လေးနှစ်သင်ပြီးတဲ့နောက် စာရင်းကိုင်ဘွဲ့ ရခဲ့ရုံမက၊ အစိုးရစစ်စာမေးပွဲမှာ ‘တစ်’စွဲခဲ့ပါသေးတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ သူက ၁၈ နှစ်ပဲ ရှိသေးတော့၊ ၂၁ ပြည့်မှ အလုပ်လုပ်ရမယ် ဆိုတဲ့ ဥပဒေစည်းကမ်းအရ ပြဿနာတက်ရတော့တာပါပဲ။

အချိန်တွေ အလဟဿအပုပ်မခံနိုင်တဲ့ ဝပ်ရှ်လည်း စီးပွားစိမ့်ဘာသာ ရပ်နှင့် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ တစ်နှစ်ဆက်တက်ခဲ့မိပါတယ်။ ဒီနောက် အမေရိက နယူးယောက်မြို့က ကိုလံဘီယာတက္ကသိုလ်မှာ စာရင်းကိုင်ပညာ ဒေါက်တာဘွဲ့ ဆက်သင်နေတုန်းမှာပဲ စစ်ဖြစ်လာတာနှင့် ပါရဂူဘွဲ့ မရလိုက်တော့ပါဘူး။

ဒီအစား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုစစ်တပ်ရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်တဲ့ ထောက်လှမ်းရေးလုပ်ငန်းထဲ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှု၊ ဉာဏ်ရည်ထက်မြက် မှုတွေကြောင့် ရောက်သွားခဲ့ရပါတယ်။ ဗြိန်မာ၊ အိန္ဒိယ၊ တရုတ်ပြည်က စစ်မြေပြင်တွေမှာ အမေရိကန်လေတပ်အတွက် လျှို့ဝှက်စာဖော်ပေးရတဲ့ အရာရှိ တာဝန် ထမ်းခဲ့ရပါတယ်။

ဒီအတောအတွင်း သူ့အဖေကတော့ ဂျပန်တွေရဲ့ စီးပွားရေးကုမ္ပဏီနှင့် တွဲလုပ်ရကောင်းလားဆိုပြီး တောင်သွင်း အကျဉ်းထားခဲ့ရပါတယ်။ ပထမ မနီလာ ထောင်၊ ပြီးတော့ မွန်တင်လူပါထောင်တွေ ရောက်ခဲ့ရတာပါ။ ဝပ်ရှ်ရဲ့မိသားစု တွေဟာလည်း အိမ်က နှင်ထုတ်ခံခဲ့ရပါတယ်။

စစ်ပြီးတာနှင့် ၁၉၄၆ ခုနှစ်မှာ ဝပ်ရှ်ဟာ ဖိလစ်ပိုင်ကို သုတ်ခြေတင်ပြန်လာ ခဲ့ပြီး၊ ဒဗလျူစိုင်ဆစ်ပီကုမ္ပဏီကလည်း မနီလာမြို့ဟောင်းမှာ ကုန်သွယ်ရေး နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ ပြန်ဖွင့်တာနှင့် ကြုံခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကုမ္ပဏီရဲ့ စာရင်း ကိုင်ချုပ်၊ ဈေးကွက်မန်နေဂျာ၊ လက်နှိပ်စက်ရေး၊ ဓာတ်လှေခါးမောင်းသူ၊ စာပို့ လှလင် မင်းစေကတော့ တစ်ယောက်တည်းဖြစ်ပြီး သူ့ကတော့ ဝပ်ရှ်ပါပဲတဲ့။

အဲဒီအဆောက်အအုံ တစ်ခုတည်း တစ်ခန်းတည်းမှာပဲ သူ့အစ်ကို အလက် ဇန္ဒားက ရှေ့နေရုံး ဖွင့်ခဲ့ပြီး၊ အင်ဂျင်နီယာအစ်ကို ဒေးဗစ်ကတော့ သွင်းကုန် ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းရုံး လာစိုက်ပြန်ပါတယ်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်မှာတော့ သူ့လုပ်ငန်းဟာ စိုင်ဆစ်ပီ၊ ဗယ်လာယို၊ ဂျိစ်နှင့် အပေါင်းပါတို့ရဲ့ကုမ္ပဏီ ဖြစ်လာပါတော့တယ်။

ဝပ်ရှ်က အခွန်စစ်ဆေးသူတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဗင်းဆင်ဂျိစ်ကို သူ့အလုပ်ထဲ ဆွဲသွင်းခဲ့သလို၊ ဘွဲ့ရဖို့သင်နေရာက ဖိလစ်ပိုင်ကိုအပြီးပြန်လာတဲ့ ကျောင်းနေ ဖက်သူငယ်ချင်း ဖရက်ဗယ်လာယိုလည်း သူတို့နှင့် ပေါင်းလာပါတယ်။

ဒီကြားထဲမှာ စိုင်ဆစ်ပီနှင့်ဗယ်လာယိုတို့ဟာ အရှေ့တိုင်းတက္ကသိုလ်မှာ တစ်နေ့ သုံးနာရီ၊ တစ်ပတ် ခြောက်ရက် စာရင်းအင်းပညာတွေ သင်ကြားပို့ချခဲ့ပါ တယ်။

နောက် ကြီးမားတဲ့အဖြစ်အပျက်အနေနှင့် ၁၉၅၃ ခုနှစ်မှာ ဗြိတိသျှပိုင် ဟင်နရီ ဟန်တာ ဘေး အင်ကုမ္ပဏီကို ပူးပေါင်းဖို့ ရွေးချယ်လိုက်တာပါ။ အဲဒီကုမ္ပဏီက ဖိလစ်ပိုင်အစုရှယ်ယာဝင်ခေါင်းဆောင် ရာမွန်ဂါးရပ်ကလည်း ကမ်းလှမ်းချက်ကို ဝမ်းသာအားရ လက်ခံလိုက်ပါတယ်။

“ဒါဟာ အလွန်အထူးအရေးကြီးတဲ့ ဖြစ်ထွန်းတိုးတက်မှုလို ဆိုရမှာပဲ။ ဘာကြောင့်ဆို ဂါးရပ်စ်က စစ်မဖြစ်ခင်က သူ့အလုပ်ရှင်တွေတစ်ပုံကြီးနှင့် ငါတို့ ကို လာပေါင်းခဲ့လို့ပဲလေ”

ဝပ်ရှ်ဟာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ အက်စ်ဂျီဗွီကို စီမံခန့်ခွဲရေးအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ပါ ထပ်တိုးခဲ့ပြီး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်ကျတော့ အရှေ့တောင်အာရှဒေသမှာ အာရှသားတွေ ချည်းပါဝင်တဲ့ အကြီးမားဆုံး စာရင်းကိုင်အုပ်စုကြီးအဖြစ် တက်လှမ်းနိုင်ခဲ့ပြန်ပါ တယ်။ ဝပ်ရှ်အနေနှင့် စာရင်းကိုင်လုပ်ငန်းရဲ့ ကမ္ဘာ့မှူးပြုလာမယ့်အရေးကို ရှေးနှစ်ပေါင်း အတော်ကြာကတည်းက လှမ်းမျှော် ကြိုမြင်ခဲ့တာနှင့်အမျှ၊ ၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာ ကွန်ပျူတာလောကကိုဦးဆောင်နေတဲ့ အာသာအင်ဒါဆင်နှင့် လက်တွဲဖို့ သဘောတူခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဝပ်ရှ်ဟာ သူ့အဖေရဲ့ မိသားစုကောင်းစားရေးဝါဒ ဆန့်ကျင်ရေးမှုကို ဆက်ပြီးကိုင်စွဲတဲ့အနေနှင့် သူ့သားသမီးတွေကို သူ့အက်စ်ဂျီဗွီလုပ်ငန်းထဲမှာ တစ်ယောက်မှ ဝင်မလုပ်ခိုင်းခဲ့ပါ။

သားနှစ်ယောက်ဟာ သူတို့လုပ်ငန်းနှင့် သူတို့ ရှိနေပြီး၊ သမီးလေးကလည်း မနီလာ နိုင်ငံတကာစာသင်ကျောင်းမှာ ကျောင်းကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ဝင် ဖြစ်နေ ပါတယ်။

“ငါက မိသားစုအချင်းချင်း အစုစပ်အစုဝင်တာတွေကို မကြိုက်ဘူး။ ငါ့အနေနှင့် ယုတ္တိသဘာဝကျကျပဲ စဉ်းစားတယ်။ ဆွေမျိုး တော်တာမတော်တာ ထက် တကယ်ထူးချွန်ပြီး အရည်အသွေးအပြောင်အမြောက်ဆုံးလူတွေကို မြှင့် တင်ပေးဖို့ပါပဲ။ အကောင်းဆုံး လူတော်လူချွန်တွေကို ရထားလိုက်ရင် ငါတို့ အနေနှင့် ရေရှည်အောင်မြင်မှုရမှာ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲပဲလေ”

ဝပ်ရှ်ဟာ ပညာတော်သူတွေကို သူ့အက်စ်ဂျီဗွီမှာ အလုပ်ပေးခန့်အပ်ရုံတင် မကဘဲ၊ သူတို့ကို နိုင်ငံခြားလွှတ်ပြီး တော်သထက်တော်စေတဲ့သင်တန်းတွေ တက်ခိုင်းပါသေးတယ်။

၁၉၆၈ ခုနှစ်မှာလည်း သူ့ရဲ့နလုံးရည်နှင့် ဓနစွမ်းအားတွေအသုံးပြုပြီး အာရှစီမံရေးရာကျောင်းကို ဖွင့်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ခုဆိုရင် အဲဒီကျောင်းဟာ အာရှမှာ ထိပ်တန်းလုပ်ငန်းသင်တန်းကျောင်း ဖြစ်နေပြီ။ ဘွဲ့ရဖို့တက်နေတဲ့ ကျောင်းသားတစ်ဝက်လောက်ဟာ နိုင်ငံခြားကလာ သူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝပ်ရှ်ကတော့ ကျောင်းစတည်ကတည်း ကျောင်းအုပ်ချုပ် ရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌတာဝန် ထမ်းဆောင်နေပါတယ်။

ဝပ်ရှ်ရဲ့ သူမတူအောင်ထက်မြက်တဲ့ အရည်အချင်းကတော့ ရှေ့လမ်းကြောင်းနှင့် အရေးကြီးတဲ့ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု အကျိုးစီးပွားတွေကို ကြိုပြီးသိမြင်ခြင်းပါပဲ။

ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးတွေနှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးက လူမျိုးပေါင်းစုံက သူ့ကို အရေးထားရွေးချယ်ကြရာမှာ အဲဒီအချက်ကလည်း အကြောင်းတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်ပါတယ်။

တရုတ်နိုင်ငံဟာ ပထဝီအနေအထားအရကော၊ နိုင်ငံတကာ စံအနေနှင့်ကော နှစ်မျိုးစလုံးအရေးပါတာကို အရင့်အရင်နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက သူသတိပြုမိခဲ့တာပါ။

“ငါဟာ ကွန်မြူနစ်စနစ်ကို အပြင်းအထန်ဆန့်ကျင်သူ ဖြစ်ပေမယ့်၊ ကွန်မြူနစ်တွေက တရုတ်ပြည်ကြီး စည်းလုံးညီညွတ်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့တာလည်း မမေ့ပါဘူး။ တရုတ်ပြည်ကြီး တည်ငြိမ်မှုရတာနှင့်တစ်ပြိုင်နက် အရေးကြီးတဲ့နိုင်ငံ ဖြစ်လာပြီ ဆိုရမှာပဲ။ ထိုင်ဝမ်ဟာ ဈေးကွက်တစ်ခုဆိုရင် သူထက် အဆပေါင်းများစွာကျယ်ဝန်းတဲ့ တရုတ်နိုင်ငံရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေကို တွက်သာ ကြည့်ပေတော့”

ဝပ်ရှ်ဟာ အင်ဒိုနီးရှားရဲ့ အရေးပါမှုကိုလည်း ကြိုသိခဲ့တာ ကြာပါပြီ။ သူက စီးပွားရေးဝဲဂယက်ကြီးက ဒေသတစ်ခွင် ပြုပြင်အောင်မြင်နေတာကို အင်ဒိုနီးရှားလည်း ခံရမှာနှင့်အမျှ နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုတွေ ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ သူက သုံးသပ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အင်တာဗျူးချိန်က ၁၉၉၇ ခုနှစ်ဖြစ်ပြီး ၁၉၉၈ ခုနှစ်မှာတော့ ဝပ်ရှ်ထင်တဲ့အတိုင်း အင်ဒိုနီးရှားမှာ အပြောင်းအလဲတွေ ကြိုလိုက်ရပါတယ်။

ဒီတစ်ခါလည်း သူ့ကြိုတင်ဟောကိန်းက မှန်ခဲ့ပြန်ပြီကော။

ဝပ်ရှ်ဟာ အစဉ်သဖြင့် နိုင်ငံရေးနှင့် လွတ်ကင်းအောင်နေခဲ့တယ်။ ဒါကို သမ္မတမားကိုစ်လက်ထက်ကဖြစ်ရပ်က သက်သေထူနေပါတယ်။

“အဓိကကတော့ ငါတို့ရဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ မပျက်မစီး ထိန်းသိမ်းနိုင်ရေးပါပဲ။ ဆီစာ ဗိရာတာဟာ အက်ဂျီစွီ ရှယ်ယာဝင်ဟောင်း ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးပဲကွ။ သူဟာ လုပ်ငန်းထဲကထွက်သွားတဲ့အတွက် ဘယ်သူမှ အပြစ်မဆိုသာပါဘူး။ ကုမ္ပဏီကို မားကိုစ်အစိုးရက ချုပ်ကိုင်လိုက်လို့ မာရလ်ကိုလိုလုပ်ငန်းတွေ

လက်လွတ်သွားရတာလည်း ကြုံခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီနစ်နာခဲ့ရတာတွေကို အစိုးရကျေးဇူးကြောင့်ပဲ ရင်းစား ပြန်ရခဲ့တာပဲ။ ကိုရို တက်လာတဲ့အခါမှာ ငါတို့ကို ဖိတ်ခေါ်ခဲ့တယ်။ ငါတို့လည်း သမ္မတနန်းတော်မှာရှိတဲ့ ပစ္စည်း စာရင်းတွေ တစ်ခုမကျန် ကောက်ပေးခဲ့ပါတယ်။ သူက အမျိုးသမီးသမ္မတအဖြစ် အင်္ဂါနေ့မှာ ကျမ်းသစ္စာဆိုပြီး ငါတို့ကို တနင်္ဂနွေနေ့မှာ အကူအညီခေါ်တယ်။ ငါတို့က တနင်္လာနေ့မှာ သွားလုပ်ခဲ့တာပဲ။

သူ့အဖေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်လို့ ဝပ်ရှ်ပြောခဲ့ပုံကတော့

“တို့အပေါ်မှာ သြဇာညောင်းခဲ့တယ် ဆိုရမှာပဲ။ သူဟာ ငါတို့ကို တားမြစ်မှုတွေ ဘယ်တော့မှမလုပ်ပေမယ့် သူ့လိုလားချက် ရပ်တည်ချက်တွေကိုတော့ ပြတ်ပြတ်သားသား ပြောတတ်တယ်။ သူဟာ ဘယ်လုပ်ငန်းမျိုးကိုမှ စွဲမလုပ်ခဲ့ဘူး။ ဒီသဘောတရားဟာ ငါတို့တစ်သက်တာဘဝကို လွှမ်းမိုးခဲ့တယ် ဆိုရမှာပဲ”

သူ့မွေးချင်းတွေထဲက ဒေးဗစ်ဆိုရင် ကနဦးအစမှာ ဂျင်နရယ်မော်တော်ကုမ္ပဏီနှင့်ပေါင်းပြီး ကုမ္ပဏီဖွင့်ခဲ့ပေမယ့် နောက်ပိုင်းကျတော့ ဘဏ်လောကထဲ ရောက်သွားတယ်။ အတိအကျပြောရင် အယ်လ်ဖရက်ဆို ယူချင်းကို ရှယ်ယာအများဆုံးပါတဲ့ ရစ်ဇယ်လ်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ်နှင့် တွဲလုပ်နေတယ်။ အလက်ဇန္ဒားကတော့ ရှေ့နေ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ တက္ကသိုလ်စာစောင် အယ်ဒီတာနှင့် စကားရည်လှပဲ့အသင်းခေါင်းဆောင် လုပ်ခဲ့ချိန်ကစပြီး စီးကရက်စွဲခဲ့တာ တစ်နေ့ သုံးဖူးကုန်အောင်သောက်ခဲ့တဲ့ဒဏ်နှင့် ကင်ဆာရောဂါရပြီး အသက်ဆုံးခဲ့ပါတယ်။ အလက်ဇန္ဒားဟာ ၁၉၈၀ ခုနှစ် အသက် ၉၀ ကျမှ ကွယ်လွန်ခဲ့တဲ့ သူတို့ဖခင်ကြီးအရင် ရောဂါရပြီး ဆုံးပါးခဲ့ရတာဖြစ်ပါတယ်။

သူ့ညီမ ပက်ဇ်ကတော့ သူ့ဝမ်းကွဲညီအစ်မ အဲလစ်ဇဘက်နှင့် တစ်ချိန်လုံး အနုပညာအလုပ်တွေ လုပ်နေခဲ့တယ်။ အမေရိကန်မှာ သင်္ချာနှင့် မနုဿဗေဒဘွဲ့ အတွက် ပညာသင်သွားခဲ့တယ်။ ဟိုမှာပဲ အိမ်ထောင်ကျပြီး သေဆုံးသွားချိန်အထိ အလုပ်လုပ်သွားပါသတဲ့။

သူတို့ရဲ့ ဆွေမျိုးစပ်မိပုံ အဆက်အစပ်ရှိပုံတွေကိုလည်း ခုလို ကြားသိခဲ့ရပြန်ပါတယ်။

“ငါ့မိန်းမရဲ့အစ်မ ဟယ်လင်က ငါ့အစ်ကို ဒေးဗစ်နှင့် ရတယ်။ ငါ့ယောက္ခ
ကြီးနှင့် ငါ့အဖေဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက တစ်ထောင်တည်းကျခဲ့
တယ်။ ငါ့ယောက္ခမကြီးကလည်း တရုတ်လူမျိုးပဲဖြစ်ပြီး၊ ငါ့အစ်ကို ဒေးဗစ်
အရင်လုပ်ခဲ့တဲ့ ဂျင်နရယ်မော်တော်နှင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းကို သူပဲ စ၊ခဲ့တာ”

ဝပ်ရှ်နှင့် အင်နာကတော့ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှာ လက်ထပ်ခဲ့ကြပြီး ပထမဆုံး
ကလေးမွေးပြီးတာနှင့် အိမ်ရှင်မ မိခင်တစ်ယောက်အဖြစ် ပျော်မွေ့သွားခဲ့သလို၊
သူ့ အက်စ်ဂျီပိုကိုထောင်ပြီး ခရီးအနှံထွက်နေချိန်မှာ ကလေးတွေသာ ထိန်းကျောင်း
ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသတဲ့။

အင်နာဟာ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရ ပညာတတ်ဖြစ်တယ်။ အမေရိကန်က
စမစ်သ် ကောလိပ်မှာ အနုပညာနှင့် သမိုင်း သင်ခဲ့သူပါ။

သူ့အနေနှင့် ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်တွေကို ဘယ်လိုအကြံတွေ ပေးချင်ပါသလဲလို့
နောက်ဆုံး မေးခွန်းထုတ်မိပါတယ်။

သူ ပြောတာကတော့-

အရေးကြီးဆုံး လုပ်သင့်တဲ့အရာတစ်ခုလို့ ငါ ယူဆတာကတော့ တတ်
နိုင်သလောက် ပညာသင်တာဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှုကို တိုးပြီးရစေ
တယ်လို့ပဲ။

“မင်း ဘယ်လိုပဲထင်ထင် အာရှတိုက်သား အတော်များများအနေနှင့်
အနောက်တိုင်းသားတွေကို လိုက်မမီအောင်နိမ့်ပါးပြီး ခေတ်နောက်ကျကျန်ရစ်
ခဲ့တယ်လို့ ဒီနေ့ထက် အစွဲဝင်နေကြတုန်းပဲ။ လျော်ကန်တဲ့လေ့ကျင့်မှုနှင့် အတွေ့
အကြုံများတာဟာ ဒီအမြင်ကို ပြောင်းပစ်နိုင်တယ်။ ဒီအစွဲ ကျွတ်သွားစေနိုင်
တယ်”

ဒီနောက် ဝပ်ရှ်က တရုတ်ပြည်မကြီးကို လက်ပြန်လွှဲတဲ့ ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှာ
သူ ဟောင်ကောင် ရောက်သွားခဲ့ပုံလည်း ပြောပြခဲ့သေးရဲ့။ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ဝါဒနှင့်
လက်ဝါးကြီးအုပ်အရင်းရှင်စနစ်ကို စွန့်လွှတ်ခဲ့တဲ့ အင်္ဂလိပ်တွေကို ကျေးဇူးတင်
မိတယ်လို့တောင် သူက မှတ်ချက်ချခဲ့ပါတယ်။

ဝပ်ရှ်ဟာ အသက် ၇၇ နှစ် ရှိခဲ့တဲ့တိုင်အောင် နိုင်ငံပေါင်းစုံ ကုမ္ပဏီတွေ
နှင့် အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးအတွက် အလုပ်လုပ်နေဆဲပါ။

သူဟာ အနာဂတ်ကိုမျှော်တွေးပြီး နိုင်ငံတကာကို ခြေဆန့်နေတုန်းလည်း
ဖြစ်ပါတယ်။

သူက ကမ္ဘာမှာ ဩဇာအကြီးမားဆုံးက အမေရိကန်ပဲလို့ ဆိုခဲ့ပါတယ်။
အမေရိကန်က စီမံကိန်းဆုံးဖြတ်သူတွေဟာ အာရှနိုင်ငံတွေနှင့် အပြန်အလှန်
နားလည်မှုမရှိရင် လူတိုင်း နစ်နာကုန်မယ်တဲ့။

ဒီအခြေအနေမှာ အမေရိကန်ဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အရေးပါအရာရောက်ဆုံး
ဖြစ်သလို၊ အာရှအကြောင်း အမေရိကန်က ပိုမိုနားလည်ဖို့ အရေးကြီးတယ်လို့
သူက ယူဆပါတယ်။

ဝပ်ရှ်ဟာ ရယ်စရာပုံတိုပတ်စတွေနှင့် သရုပ်ဖော်ပြောရာမှာ နာမည်ကြီး
ပါပဲ။ အထက်ကအခြေအနေကိုလည်း ဇာတ်လမ်းလေးတစ်ပုဒ်နှင့် ဥပမာဆောင်
ခဲ့လေရဲ့။

“မြင်ကွင်းကတော့ နယူးယောက်က အရက်ဆိုင်တစ်ဆိုင်ပါပဲ။ အဲဒီမှာ
ဗီယက်နမ်စစ်ပြန် အမေရိကန်ဂျူးကြီးတစ်ယောက် ဘီယာထိုင်သောက်နေတယ်။
သူက တစ်ဆိုင်လုံးကို မျက်လုံးဝှေ့ကြည့်လိုက်ရာက အာရှတိုက်သားတစ်ယောက်
ထိုင်နေတာကို လှမ်းမြင်လိုက်တယ်။ ဂျူးစစ်ပြန်ဟာ အာရှတိုက်သားရှိရာ ထ၊သွား
ပြီး ခေါင်းပေါ်ကို ဘီယာတွေလောင်းချလိုက်တယ်။ အာရှသားက စစ်ပြန်ကြီး
ကို ဘာကြောင့် ဒီလိုစော်ကားတာလဲလို့ မေးတယ်။ စစ်ပြန်ကြီးက ‘မင်းနှင့်
မင်းတို့နိုင်ငံကကောင်တွေက ဗီယက်နမ်စစ်တုန်းက ငါ့ကို ဒုက္ခရောက်အောင်
လုပ်ခဲ့လို့ပဲ’လို့ ပြန်ဖြေလိုက်တယ်တဲ့။ ဒီတော့ အာရှတိုက်သားက ‘အဲဒီအတွက်
ကျွန်တော် အလွန်အမင်း ဝမ်းနည်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ဟာ တရုတ်
လူမျိုးပါ။ ဗီယက်နမ် မဟုတ်ပါဘူး’လို့ တုံ့ပြန်မိတယ်။ ဒီတင် အမေရိကန်ဂျူး
စစ်ပြန်က ဘာပြန်ပြောတယ် မှတ်သလဲ။ ‘မင်းတို့ ဂျပန်တွေ၊ ကိုရီးယားတွေ
ဗီယက်နမ်တွေ၊ တရုတ်တွေ အားလုံး ရုပ်ချင်းအတူတူပဲ။ ငါ မခွဲခြားတတ်ဘူး
တဲ့။’

“နာရီဝက်လောက်အကြာမှာ အာရှသားတရုတ်က ဆိုင်ခန့်ကို ဖြတ်သွား
ပြီး အမေရိကန်ဂျူးစစ်ပြန်ရဲ့ခေါင်းပေါ် ဘီယာတစ်ပုလင်းလုံး လောင်းချလိုက်
ပြန်တယ်။ စစ်ပြန်ကြီးက မေးသတဲ့။ ‘မင်း ဘာဖြစ်လို့ ငါ့ကို ခုလို ရန်စရာတာ
လဲ’ ပေါ့။ တရုတ်လေးက ပြန်ပြောတာကတော့ ‘တိုင်တင်းနစ်သဘော မြှုပ်ရတဲ့’

အတွက်ပဲတဲ့။ အမေရိကန် ဂျူးစစ်ပြန်ကြီး အံ့ဩသွားကာ 'ဟေ၊ မင်း သွင် သွင်ကြီး ရူးနေပြီကွ။ တိုင်တင်းနစ်ကိုတိုက်ခဲ့တာ အိုက်စဘာဂ်ရေခဲတောင်ကြီးပဲ' လို့ ပြောလိုက်တယ်။ ဒီစကားကို တရုတ်လေးက ပြန် ရှင်းချက် ပေးခဲ့တယ်။

“အိုက်စဘာဂ်၊ အက်စင်ဘတ်ဂ်၊ စတိန်းဘတ်ဂ်၊ ဂိုးလ်ဒ်ဘတ်ဂ်၊ ကျုပ်အဖို့ တော့ အားလုံးအတူတူပဲ။ ဘယ်လိုခွဲခြားရမှန်းမှ မသိတာဆိုပဲ”

(မှတ်ချက် ။ ။ အိုက်စဘာဂ်မှလွဲသော အခြားအမည်များမှာ ဂျူးများ မှည့်နေကျနာမည်များပင် ဖြစ်ပါကြောင်း။)

ပြီးပါပြီ။